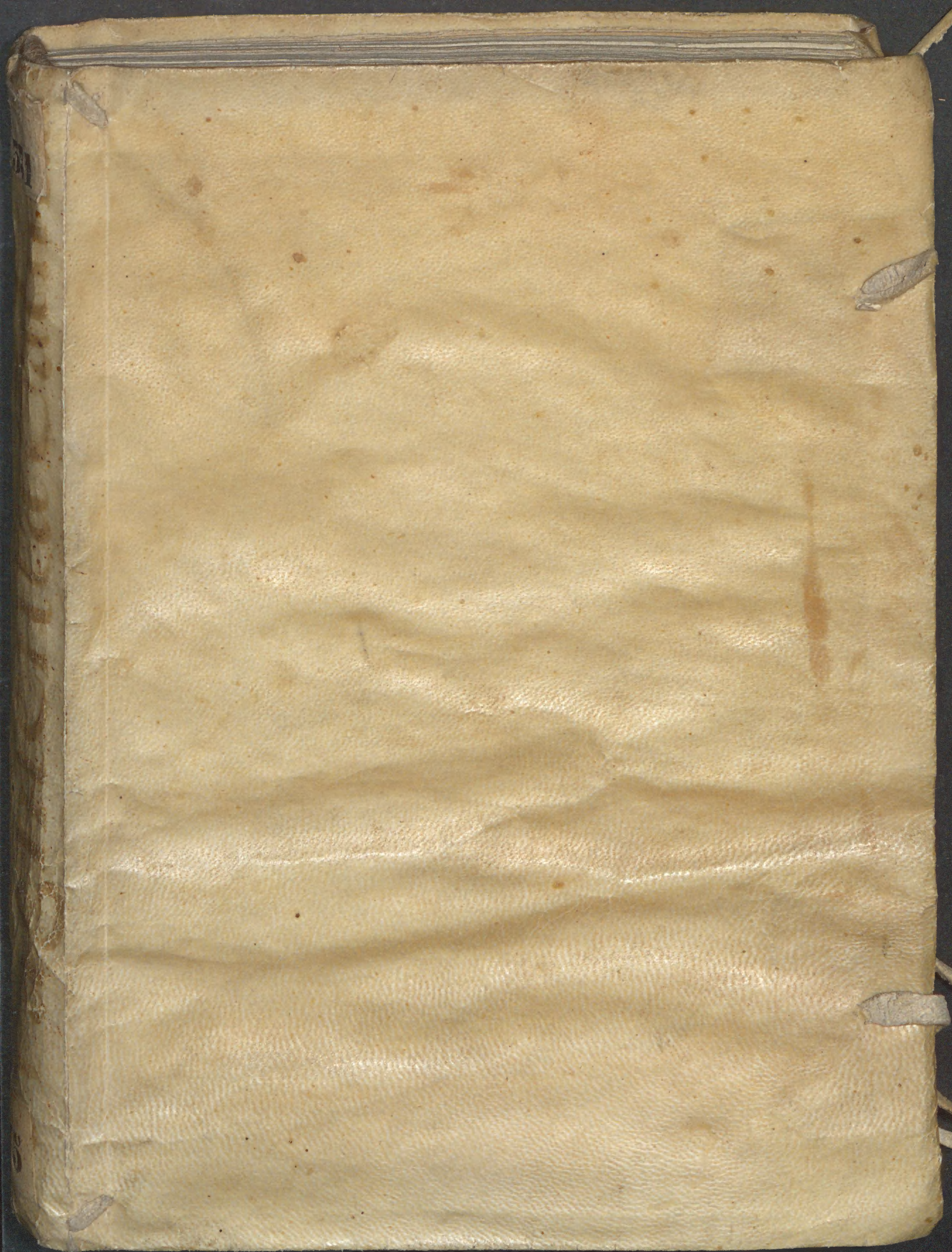


Fragmenta Salmaticenses.

M.S. 4º pergamino, con diferentes foliaciones, completo, bien conservado.

R = Fragmenta Salmatic.

C

et ecc. mutua prioritate et posterioritate in eodem remoto
genere Cae; Caa enim maalis receptiva et Caa
maalis dispositiva in eodem sunt gere Cae et multoties
mutuo se praecedunt. Ergo actus attritionis et Charitatis extra
tridentinum sunt dispones ad impii justificaonem, ac proinde
inde in gere Cae maalis dispositive praecedunt hoc decretum
quo justificatur; hoc vero decretum in gere Cae maalis receptive
ipsos actus attrionis aut Charitatis praecedit, non enim recipiuntur
in hoc actus amoris amicabilis, et benevolentiae erga Deum qui
Deo pro justificaone Charitas non sit.

Terra teris terram, te terram terra tenebit.



9.
5. y 4.
$\frac{1}{2} \times \frac{2}{5}$
10.
Sumar a.

17.
9. y 8.
$\frac{3}{4} \times \frac{2}{3}$
12.
b. Sumar

22.
14. y 8.
$\frac{7}{8} \times \frac{1}{2}$
16.
Sumar c.

Comun 42. Nombrador
4. 3. 6. 10. 7. 3. 9
1- 1- 1- 5- 7- 1- 3-
3- 4- 2- 6- 12- 4- 4-
Comun 12. denominador
d. Sumar quebrad. eterogeneos

1.
3. de 2.
$\frac{1}{2} \times \frac{1}{3}$
6.
e. rest.

28.
3 10. de 3 12.
$\frac{17}{24} \times \frac{13}{20}$
480.
rest. f.

1
1 vez 1
2 vezes 2
4
g. multiplicar

trabaxo, q. no despreciará qualquier Curioso.

§. 1.

Del modo de sumar quebrados disimilares

1 Si fueren dos solamte. v.g. un medio, y dos quintos se pondran en semejante dispn. ó figura $\frac{1}{2} \times \frac{2}{5}$ y se multiplicara un denominador p. el otro diziendo: 2. vezs. 5. son 10 y se asentara el diez al pie de toda la figura; desps. se multiplica cada nombrador por su otro denominador, y lo q. monta se pone sobre el nombrador q. se multiplicó, diziendo: 2. vezes 2. son 4., y se pone el 4. sobre el 2. q. se multiplicó, y passando al otro nombrador diras: 1. vez 5. es 5. y pones este 5. sobre el 1. y vendra a quedar asi: [figura: 9 / 5 y. 4. / 1 × 2 / 2 10 5] despv. se suman el 4. y el 5. q. componen 9. y pon dras el 9. encima de toda la figura y diras q. componen Nueve diezmos. porq. el numº. de arriba sirve de nombrador y el de abaxo de denominador: vide, d. 6. c. Mas si son mas

2 las partidas, se asentaran como en la figura de la letra d donde se suman, un tercio, un quarto, un medio, cinco sesmos siete dozavos, un quarto, y tres quartos; y en este modo de sumar para buscar el comun denominador, se multiplica qualquier denominador particular p. otro tal, y se mira si esta multiplicacn. se divide adequadamente en las unidades, q. componen qualquiera de los demas denominadores y si es asi se passa a formar la figa. despv. de aver asentado al pie el denominador comun: v.g. dixiste: 3. vezs. 4. son 12. pues viendo q. el doze tiene 2. sesmos. 6. doses, 12. unidades, y 4. treses, es visto q. es aproposito; mas si ocurre q. no se divida adeqte. en tantos nums., ó unidades como, ó quantas son las q. componen a algun denominador, multiplicaras el denominador q. tenias en tu mente p. el denominador, a q. no se le ajustava, y si despv. tropiezas con otro, haz lo mismo con el, y de esta suerte no te faltara comun denominador.

desp.^s pasaras à partir el denominador Comun p.^r el primer
5 denominador particular, y lo q. salga al Coz.^{de} multiplicaras
$\frac{1}{2}$ p. el nombrador, q.^e tiene enzima el primer denom.^r; y lo q. mon
taze, pondras sobre el dho nombrador: V.g. 12. entre 3. les
cabe à 4., 4. vezes 1. son 4. y poniendo un 4. sobre el 1.
despacharte Con la primera partida, y pasaras a la seg.^{da}
haciendo la misma dilig.^a V.g. 12. entre 4. les toca a 3. y
3. tres vezes 1. son 3. y despachas con la seg.^{da} poniendo el
$\frac{1}{2}$ tres sobre su 1. lo q. se haze con todas las demas hasta
q. se acaban todas y acabado q. sea esto, se suman todas las
partidas, q. puse sobre los nombradores, y su suma
se planta en la Cabeza p. nombrador Comun, y queda bien

3. Para restar un quebrado de otro, lo pondras en la
misma figura q. la suma de dos, lit. a. b. et c. y haras
las mismas dilig.^s q. se hizieron alla, excepto q. para poner
arriba el Comun nombrador quitaras el menor del ma-
yor y el resto se planta p. nombrador Comun. Vide lit. et f.
aqui se note, q. aquel quebrado sobre el qual se pone maior
Cantidad es mayor, y se debe poner hacia la izquierda, tanto p.^a
restar Como p.^a multiplicar, o partir de quebrados.

4 La multiplicaz.^n de quebrados es mas facil p. q. puestos ellos en la misma
figura se multiplica un nombrador p. otro, y la monta se pone arriba
despues un ~~nombra~~ denominador p. otro, y la monta se pone abaxo como consta
en la figura de la letra G.

Disp.° 5.

De modo psentiæ quam habent res creatæ coram D.

Q.° 1.a

Vtrum Creaturæ sint ab æterno psentes Deo in eius æternitate?

§. 1.

Sensus quæstionis expenditur, et rõ dubitandi pponit.

1 Noto 1.° Creaturas põe dupliciter dici psentes D.° ab æterno, l. psentia Cognitionis, l. psentia æternitatis. Præsentia Cognitionis ẽ illa quæ cognitio facit, ut pote trahens ad se obiectum, et faciens illud psens Cognoscenti. Hoc modo omnia psentia, præterita, et futura, possibilia, et impossibilia, entia, et n̄ entia sunt D.° ab æterno psentia, q.a ab æterno hæc omnia Cognovit D.s et in hoc sensu potius dicunt.r Creaturæ psentes D.° ab æterno in eius Cognitione, quæ in eius æternitate. Præsentia v. ~~Cognitionis~~ æternitatis ẽ illa qua res habens suam ppriam durationem 2.m suum ẽẽ reale positum extra Caũs, continetur in æternitate tanquam in mensura superiori, ẽ enim æternitas mensura infinita, et omnis ambiens, et se extendens ad omnes differentias temporis, ad modum quo locus omnis, continet, et ambit loca particularia. Vnde sicut, quæ continetur in loco particulari continetur in loco omni, ita quæ habent ppriam durationem, sive pro tempore psenti, sive præterito, aut futuro continent.r in æternitate, et dicunt.r ei psentia, quare possibilia et impossibilia n̄ dicunt.r psentia D.° in æternitate, et sic difficultas ẽ circa psentia, præterita, et futura, an, nempe, ante quam sint in ppria mensura 2.m suum ẽẽ physicum, sint psentia D.° in eius æternitate.

2 Noto 2.° Creaturas n̄ põe dici psentes D.° ab æterno in ejus æternitate 2.m ẽẽ earum distinctum ab eo quod habituræ sunt in sua ppria temporis differentia. Et q.a illud ẽẽ physicum, ut pote Creatum, etsi potuerit ẽẽ ab æterno, tamen de facto n̄ fuit

ab ęterno, sed in tempore, et cum principio durationis, in quo Deus Coelum et terram creavit, ut sacra pag. tenet: ~~tu etiam quidres eadem~~, quare sensus difficultatis est quod Creaturae temporales existentes, quae habent in sua diff.a temporis, sint jam presentes Deo ab ęterno in ęternitate: ex quo fit Antichristum non esse ab ęterno presentem pro tempore Adae, aut pro tempore Noe, nec pro alio quocumque tempore in quo non est, aut fuit, sed tantum pro eo, in quo tanquam in mensura sibi adequata existit.

3 Noto 3.º Creaturas esse presentes in ęternitate temporales proprias existas posse dupliciter dici: 1.º ita ut sensus sit quod pro hoc nunc nostri temporis omnes sint presentes Deo, et in hoc sensu non sunt presentes ęternitati Creaturae futurae, quia non dum sunt in hoc nunc, 2.º ita ut dicantur presentes pro hoc nunc ęternitatis, et sic verum est, siquidem ęternitas ~~temporum~~ est duratio quaedam ~~temporis~~ permanens, et cum sit duratio infinita simultate quadam attingit presentia, preterita et futura; et quia D. Thomas non aliter videtur ponere presentiam verum in ęternitate, quam cognitionem ejus a Deo, ut facit in hac 1.ª parte q. 16. art. 1. et q. 10. art. 2. ad 2. et 1.ª 2.ae q. 91. art. 2. ad 2. in illis verbis, ea quae in se ipsis non sunt, apud Deum existunt inquantum sunt ab ipso Cognita et preordinata; hic insurgit ratio dubitandi, an Creaturae temporales sint secundum esse physicum sint presentes Deo in ejus ęternitate, an solum sint ipsi presentes temporaliter esse objectivum, et in ejus Cognitione?

S.º 1.º

[illegible]

Res Creatae antequam sint in re sunt tamen presentes Deo in ejus ęternitate [illegible] Ita communiter Thomistae [illegible] Scoti [illegible] [illegible] Probatur 1.º ex [illegible]

4 ... et ęternitate Dei et nulla [illegible] ... de ejus cognitione, omnia [illegible] ... et futura [illegible] ... [illegible] ... cap. 6 his verbis: [illegible]

2 6

"tenebris, corre spondet illud, ut paullulum stetere paululi
"rapiat splendore semper stantis eternitatis, et
"comparet, cum temporibus nunquam stantibus, et videat
"esse incomparabile, nec preterire quidquam in eternitate, sed totum esse praesens; simile habet Anselmus
omnino lib. de Concordia praescientiae et praedestinationis cum libero arbitrio
cap. 5. dicens;; non magis absonta sunt mutabile in
"tempore, et immutabile in eternitate, quam non esse
"in aliquo tempore, ac semper esse in eternitate.
"Siquidem non dico, aliquid nunquam esse in tempore
"quod tempus est in eternitate; sed tantum dico in
"aliquo tempore non esse: non enim dico actionem meam crastinam
"nullo tempore esse, sed tantum hodie non esse, quae tamen semper
"est in eternitate, quod facit vis eternitatis, quae claudit omne
"tempus. Accedit S. Petrus Damianus Epistola 4. de
5 omnipotentia Cap. 8. ubi ait;; illud hodie eternitas est immutabilis, inaccesibilis, indefectiva, cui videlicet nihil
"addi, nihil valet minui, et omnia, quae apud nos abeundo discurrunt, et per temporum vicisitudines devariant apud illud
"hodie stant, et immobiles perseverant. in illo hodie dies ille
"adhuc immobilis est, in quo mundus iste sumpsit exordium;
"in illo jam, et ille nihilominus est in quo judicandus est per
"eterni judicii equitatem. Ex quibus —

(a) Sic. D. SS. PP.

6 omnia tempora, et omnia quae sunt in aliquo temporis differentia, sunt praesentia Deo ... sed sunt praesentia Deo ... ipsos ratione eternitatis ab eterno, et 2.m eorum esse physicum, et reale: ergo res create antequam sint in se, sunt praesentes Deo in ejus eternitate. Maj. est innegabilis, et min. probatione indiget quoad utramque partem, quas habet, et quoad 1.a sic suadetur. Eternitas quid distinctum est a Cognitione, et intellectu Div. sicut mesura quid distinctum est a mensurato; sed in cit. locis SS. PP. nullam faciunt mentionem de intellectu aut Cognitione Div.a sed solum de eternitate: ergo quod omnia illa ab ipsos sunt praesentia Deo ratione eternitatis. Quoad 2.m probatur.

omnia tpora, sicut et omnia que ap. nos sucessivè transeunt, ap. Dm̃ et eius æternitatẽ ... n̄ transeunt, sd stant, et immobilit. perseverant; sd sin e e t rone æternitatis pntia D. ab æterno, n̄ perseverarent ap. ejus æternitatẽ immobiliter, sed mobilit. et cũ sucessioe; siquidẽ aliquando starent ap. ipsã, et aliquãdo n̄ staret, ut exse pat: g. oia illa sũt pntia D. ab æterno rone æternitatis. Ex his manet probata min. quoad ultimã p. æternitas n̄ dtinet rẽs Dm̃ ẽẽ obtivũ, et intẽonale, sicut Cognĩo, sd Dm̃ earũ durãonẽ; ac proinde Dm̃ earũ ẽẽ physicũ, et reale: g. si omnia illa sũ pntia D. ab æterno rone æternitatis erũ sic pntia Dm̃ earũ ẽẽ phicũ, et reale. Q.

2. probtr.

7. ex D. T. qui et modũ loquendi, et sensũ SS. PP. observans idẽ cum eis sensisse colligit: tũ super Boez loquẽdo de futuro illis verbis: Licet hujusmodi n̄ e s nũ pẽ futurũ,
,, n̄ poit Coexere tpori pnti, potẽ tamẽ Coexere æterni-
,, tati: q. æternitas, cũ sit infinita excedit tpus pns,
,, extẽdẽs se ad tẽpus pteritũ, et futurũ; et sic pteritũ,
,, et futurũ sũt æternitati Coexĩa pntialit. q. in æter-
,, nitate n̄ulla ẽ sucessio. Tũ in 1. Sntiarũ d. 38. q. uni
ca art. 5. ubi ait: Cum D. sit æternus opptet g. Cog-
,, nĩo eius modũ æternitis habeat, quĩ ẽ ẽẽ totũ simul
,, sine sucessione. Unde sicut q̃vis tpus sit sucessivũ,
,, tamẽ æternitas que ẽ pns oibus tporibus una et
,, eadẽ, et indivisibilis ut nunc stat; ita et Cognĩo sua
,, intuetr. oia tporalia, q̃vis sibi succedẽtia, ut pntia
,, sibi, nec aliquid eorũ ẽ futurũ rspectu ipsius.

Deniq.

8. pbat. rone desumpta ex difinitione æternitatis q̃ tradit Boetius 5. de Consolãone dicens: æternitas ẽ interminabilis vitæ tota simul, et pfa possessio; sd n̄ ẽet æternitas interminabilis vitæ &c. si res creatæ ãteq. sint inse n̄ e e t pntes D. ab æterno in ejus æternitatẽ: g. res creatæ anteq̃ sint inse sũt &c. pbt. seqla. æternitas ẽ interminabilis q. ẽ durãao infta, ẽ tota simul, q. ẽ indivisibilis, et ẽ perfa possessio q. uniformis, et immutabilis in ~~durã~~ mẽsurando;

Sed n̄ eet durao infita, nec indibilis nec uniformis, et et immutabilis in mensura do, si res create ante qz sint in se, n̄ sut psentes D. ab æterno in ejus æternitate: qs major explicat difione æternitatis quoad singulas ejus ptes.

9 Pbin. pbt. quoad 1.am dixone duraonis infitæ ē otinere og inferiore duraone, et oia quæ sut in duraone inferiori absq. pipio, et fine; sd æternitas n̄ otinet abs pipio et fine og duraone inferiori, et oia quæ sut in duraone inferiori, si ante qz sint in se n̄ sut presentia D. ab æterno in ejus æternitate: qs æternitas n̄ eet durao infita si &c. maj. videt certa nã durao infinita nec habet pipiu, nec fine, nec aliquid duraonis de novo acquire, nec deperdere pote. et min. pbt. oia Create pcisive ab eo qd sint in se, l. sunt preterita, l. futura; sd durao otines absq. pipio et fine og durao inferior et oia quæ sut in duraone inferiori excludit a sui otinea preterita, et futura: qs. si &c. maj. otat ex pbaone imbibita, et min suadet. durao otines absq pipio et fie excludit a sui otinea pipiu et fine; sd durao excludes a sui otinea pipiu et fine, parit excludit a sui otinea preterita, et futura: qs. durao otines &c. maj ex tmis pat. et min. n̄ minus certa videt. siquide preterita, et futa secu afferut pipiu et fine. Unde Boetius in eod lib. prosa 6. oe preteritu et futu ab æternitate eleganter exclusit illis verbis: (Æternu sui dpos necesse ē psens „ sibi sēper assistere et infinitate mobilis tporis habere „ psentem.)

10 Quoad 2.m ptē pbt. duraon divina perit qd modo sint ei psentia, oia quæ sut in aliqua tporis dffa: & æternitas n̄ eet durao &c. prob. ant. si oia quæ sut in aliqua tporis dffa n̄ eqt modo psentia tali duraoni, nuqz eet ei psentia; sd hoc ē falsu, nec ē adversarij intentu: &. prob. sequela: in æternitate n̄ ē. assignabile aliqd, qs fuit aut erit sd solu hoc hodie, et hoc nuc indivile, qs modo ē ig. si oia quæ sut in aliqua &c.

9

11 Quoad 3. deniq ostenditur illa min. pipalis durão uniformis, et immutabilis in mensurando ñ mensurat p.r modū Replicaonis, seu diversę applicaõnis sui ad mensuratū; sed si omnia, quę sūt in aliqua diffã tporis, ñ eet presentia ab ęterno in ejus ęternite, ęternitas mensuraret per modū Replicaonis, seu diversę applicaõnis sui ad mensuratū: ergo ęternitas ñ eet uniformis, et immutabilis in mensurando si &c. maj. pat; nā quoties mensura mensurat numerando et replicando mensuraones supra mensuratū, cū mutaõne mensurat, mensurando nempe, una mutaõe unū, et alia alterū.

12 Ex quibus min. ostenditur tū in arbore fixa in fluvio, quę ñ tangit aut mensurat penes se totā aquā fluvij transeuntis unica mensuraone, sed replicando mensuraones, q.a singulę partes aquę decurrentis ñ coexistūt simul arbori; tū etiā in ulna quę ñ pote mensurare pannū habente multas ulnas, nisi replicando, et numerando mensuraones, et per diversas aplicaones ulnę ad ipsū ppt eandē ronē: ergo si omnia &c.

13 Ad hęc Resp.nt 1. Thomistę, ęternitatē ē pñtē Creaturis q. existūt, ñ. antequā existāt: nec hoc arguit variaõnē intrinsecā in ęternitate sed extrinsecā ex pte Creaturarū: quod parificant in arbore fixa in fluvio quę expectat exitū aquę, ut ipsā tangat, quin ex hoc arguatur aliqua mutão ex pte Arboris, sed sola setenet ex pte aquę.

14 Sed contrã; nā ęternitas ē pñs Creaturis mensurando eas per modū possessionis simultaneę. quare semper erit verū q. ęternitati deficit possessio in modo mensurandi, sive talis defectus stet per ęternitatē, q.a ñ mensurat Rm, sive talis defectus stet p.r Creaturā, q.a ñ applicat ęternitati, ut ipsa eā mensuret. Exemplū de arbore ñ convincit intentū, q.a simul ñ possidet totā aquā fluvij, nec possidendo mensurat, sed replicando mensuraones; et ideo expectare potest pñtiā aquę labentis, ut ipsā tangat et mensuret.

Solvuntur argmta.

15 Arguit 1.o ex SS. PP. pcertim ex D. Aug. lib. 1. de Genesi ad litterā Cap. 18. dicente: Creaturę ante q. fieret, erāt, et ñ erāt; erāt in Dei scā, et ñ erāt in sua naa; et 20 de Civitate Dei. Cap. 2. sic ait:

Si potentia sua fabricatoria (ut ita dicam) rebus subtrahat Deus, ita non essent sicut ante quam fierent non fuerunt; sed ante dico æternitate non tempore.

16 Hoc ipsum sentire videtur D. Th. 1. p. q. 20. art. 2. ad 2.m dicens, quod licet creaturæ ab æterno non fuerint nisi in Deo, tamen ~~Deus cognovit res in propria natura~~ per hoc quod ab æterno in Deo fuerunt, ab æterno Deus cognovit res in propriis naturis; et eadem ratione amavit, sicut et nos, per similitudines rerum, quæ in nobis sunt, cognoscimus res in se ipsis existentes. Et in q. 57 art. 3 quærens an Angeli cognoscant futura? hæc habet in solutione ad 3. [Dicendum quod licet species quæ sunt in mente Angeli, quantum est de se, æqualiter se habeant ad præsentia præterita, et futura; tamen præsentia præterita, et futura non æqualiter se habent ad rationes: quia ea quæ præsentia sunt habent naturam per quam assimilantur speciebus quæ sunt in mente Angeli, et sic per eas cognosci possunt: sed quæ futura sunt, nondum habent naturam per quam illis assimilentur. Unde per eas cognosci non possunt. Quod videre Deus non potest futura 2.m eorum existentiam, quia ejus æternitas æqualiter se habeat ad præsentia, præterita, et futura.

Ad 1.m ex D. Aug. respondeo explicando.

17 Magister D. Creaturæ antequam fierent dupliciter erant in Dei scientia, et non in eius æternitate, nego antecedens: erant in Dei scientia, et simul in eius æternitate, ~~[illegible]~~ sub distinguo: in æternitate ut in mensura propria, nego antecedens: ut in aliena, et super excedenti concedo. D. Augustinus, et nego consequentiam. Sanctus Doctor, tantum intendit, quod creaturæ antequam fierent, non erant productæ in sua natura; non autem quod non essent in sua natura, utique est præsens, et existens in æternitate antequam producatur. Et in hoc elebat vis æternitatis in mensurando, quod ocasionem mensurandi non accipit ab actuali productione, et existentia rerum in se ipsis. Sed ante productionem, et existentiam rerum per se ipsam, suaque infinitam perfectionem est mensura non existentium; et ita creaturæ antequam sint in se, sunt præsentes Deo in eius æternitate. Propterea quod dixit D. August. supra in relatione relatus, quod in æternitate nihil est præteritum quasi non sit, nihil est futurum quasi nondum sit, sed quidquid ibi est non nisi est.

18 Dicas: implicat, quod creaturæ antequam sint in se, sint in æternitate ut in mensura aliena: ergo [illegible]

prob. ans: Eternitas n̄ ē mensura aliena, nisi existat ante Creaturas; sed hoc implicat, si sunt in eternitate ante quam sint in se: g. &c. prob. min: tunc Creaturae existerent pro omni duratione, pro qua eternitas: g. &c. maj. primi silogismi deducit ex diferentia int. res creatas, et increatas, nam illa habet principium durationis, non ista: g. &c.

19 Resp. neg. ans, ad prob. dist. maj: Eternitas &c. nisi existat ante Creaturas in eo sensu, in quo ē mensura aliena, et excedens, concedo maj; alit. neg. maj, min, et conseq. Eternitas n̄ ē mensura aliena, et excedens quascumque res creatas, q. existit ante ipsas, sed quia ē mensura communis, infinita, et ethérogenia respectu Creaturae. Vel dato ee mensuram excedentem q. existit ante Creaturas, solum sequit. q. in eo sensu, in quo excedit, antea existat. Excedit autem suppra adequate, q. prout sic dicit illas virtualitates correspondentes illo tunc imāi tpris, in quo Creatura nondum ē. Ceterum n̄ excedit suppra inadequate, et qm illas virtualites correspondentes durationi, in qua res tunc exit, et sic n̄ existit prius, quam existat illa duratio et Creatura.

20 Instabis: pt Eternitas adequate suppra n̄ precedere Creaturas: g. n̄ ē mensura aliena, et excedens, q. existat ante Creaturas. prob. ans: mundus potuit ee ab eterno, quoad res permanentes, sed tunc eternitas adequate suppta n̄ existeret ante illas Creaturas: g. &c. Ex quo fit, q. Creatura tunc eet in eternitate, ut in propria mensura, q. tunc tpus, n̄ posset ee ab eterno, ut tenet sentia probabilis: g. eternitas eet eius propria mensura.

21 Resp. tunc casus, eternitatem ee mensuram excedentem, n̄ ratione existentiae precedentis Creaturas, sed propt alias rationes, in responsione ad 1um citatas. Quare tunc solum precederet in existendo tpus, evum, et alias inferiores mensuras, et res prout in ipsis contentas; n̄ tamen res prout in eternitate ab eterno existentes. Nec tunc mensuraret res nisi per tempus, ex suppositione, q. tpus aliquando produceret, q. licet tunc, pro tunc tpris, n̄ eet tempus productum, ut supponit̄ res dit; tunc tamen, pro tunc eternitis eet totus in eternitate contentum, q. q. in tpre ē, ab eterno ē in eternitate.

si vero, tempus nunquam produceret, tunc Creaturae mensurarent per eternitatem, tanquam per propriam mensuram, non propriam per proprietatem, quia sic solum est mensura divini esse, sed propriam per approximationem, quod Adversarij concedent, cum valde frequenter easdem sententias propugnent.

22 Ad 2am Resp. ex dicta in solutione ad 1am, nempe, quod res antequam fierent, non fuerunt in eternitate ut in propria mensura; fuerunt tamen in ipsa ut in mensura aliena. nam res, ut ex Augustino vidimus, antequam fierent, erant, et non erant; erant, nempe, in scientia Dei, et eius eternitate, et non erant in mensura propria. Quare intentum Augustini est, quod si Deus substraheret actionem suam conservativam a rebus, ita manebunt, sicut ante quam Deus illas produceret, hoc est, ante illam durationem, quae praecesit productionem Universi, quae duratio non fuit tempus in se, quod est propria mensura rerum, sed eternitas; propterea subdit, ante dico eternitate, non tempore. Unde, sicut in illo anteriori non fuerunt res in tempore, ut in propria mensura; ita in hoc posteriori suspensionis actionis conservativae, non erunt in propria mensura. Ceterum, tam pro illo anteriori, quam pro hoc posteriori sunt in eternitate, ut in mensura superiori, utramque durationem ambiente.

23 Dices: implicat in nihilum redigi, quod adhuc existit; sed si Deus substraheret suam actionem conservativam, res redigerentur in nihilum: ergo tunc res non erunt nec in propria mensura, nec in aliena. prob. maj. tum; quia anihilatio essentialiter dicit negationem amplius existendi in re anihilata. tum; quia magis habet de nihilo, ut ita dicam, res anihilata, quam destructa; sed res destructa esto non maneat in propria mensura, manet tamen in aliena: ergo res anihilata, nec manet in propria mensura, nec in aliena.

24 Resp. disting. maj. implicat in nihilum redigi, quod adhuc existit in propria mensura, concedo maj. in eternitate, nego maj. ad probationem, distincto ante eadem distinctione, neg. conseq. sicut enim potest aliquid extrahi ex nihilo, quod jam est in eternitate, ita potest reduci in nihilum, quod in eternitate manet; et ratio utriusque est, quia eternitas et continet illam durationem, in qua res creata erit, et illam, in qua res anihilata erat; et ratione primi, res quae creatur, et extrahitur ex nihilo, jam existit in eternitate et ratione 2ae res quae anihilatur, adeo permanet. Desidero

dicit, q̃ res, que anilat, magis habet de nihilo, quam que destruunt, de rure ēt relate ad proprias mensuras, q̃a nihil rei anihilate manet in propria mensura, manet tamen aliquid rei destructe, nempe, subjectum commune; ceterum relate ad eternitatem, totum utriusque rei manet.

25 Ad 1am auctoritatem D. Thome respondeo ibi loqui de presentia objectiba rerum in divina cognitione; non tamen negare illarum presentiam physicam in eternitate. ratio primi ē. q̃a intentum eius erat ostendere Deum ab eterno amare creaturas, ad q.d sufficit q.d creature esse ab eterno cognite ab ipso, et ab eterno esse in ipso. ratio 2i. ē. q̃a ex quo creature ab eterno sint in Deo ratione cognitionis, non excludit, q.d etiam ab eterno sint in ipso ratione eternitatis: immo, hoc 2um necessario presupponi debet, ut res sint presentes Deo ratione cognitionis infinitibus, ut in q. sequenti dicemus cum D. Thoma. Quare in forma respondeo distinguendo antecedens: per hoc, q.d ab eterno fuerint in Deo precisibe ab existentia illorum in eternitate, concedo antecedens; cum exclusione talis existentie, nego antecedens et consequentiam.

26 Dices: ergo per hoc q.d creature fuerint in Deo cum precisione ab existentia earum in eternitate, Deus ab eterno cognobit res in proprijs naturis: ergo Deus numquam cognoscit creaturas ut existentes in eternitate, ac proinde, non sunt physice presentes in illa. probatur ultimam consequentiam. in tantum creature cognoscuntur a Deo ab eterno, ex eo q.d sunt ibi cum precisione ab existentia, quia sic representantur in divina essentia; sed in divina essentia numquam representantur, ut existentes in eternitate: ergo si per hoc etc. maj. patet. q̃a modus cognoscendi rerum ē extra modum, quo representantur per suam similitudinem, que similitudo in Deo ē sua essentia. min. probatur. essentia divina in representando ē independens ab actuali existentia rerum, q̃a ē necessaria similitudo ipsarum: ergo etc. probatur antecedens: essentia divina 2um se considerata, non magis determinate representat res existentes, quam non existentes: ergo etc.

27 Respondeo concessa 1a consequentia negando 2am, ad probationem nego minorem. ad probationem distinguo antecedens: essentia divina etc. ē independens ab existentia rerum, et a volitione Dei [illegible] existentia, nego antecedens. precise ab existentia concedo antecedens, et nego consequentiam, et concesso ultimo anti, nego consequentiam. per hoc q.d creature ab eterno fuerint in Deo, sive hic modus existendi

fuerit in Ideis, sive in Eternitate, Deus ab eterno illas
Cognovit, et ambit, q. ē internus D. homine ibi. Ceterum
ex hoc n̄ sequit, q. Deus nunquam cognoscit Creaturas modo
ut existentes in Eternitate, quia ad hoc sufficit, q. aliqu.
existant in suo tpre, et ab eterno diva Essentia R.
presentet illas ut sic existentes, q. negari nequit divinę
essentię, propter eius infinitam perfectionem in Rpresentan-
do omnia prout sunt. Quare licet diva Essentia sit
independens ab existentia Rrum, n̄ tamen absolute Dei de
dando Existentiam Rrum in suo tpre; nam cum ex hoc jam
sint ab Eterno in Eternitate, n̄ potest n̄ Essentia diva, Eternitate
mensurata, ab eterno Rpresentare illas, ut existentes in
Eternitate, licet Diua se considerata, n̄ magis Rpresentet Rs
ut existentes, quam ut n̄ existentes, quia prout sic prescin-
dit a decreto Dei.

28 Instabis: adhuc supposita volitione
Dei de existentia Rrum in suo tpre, Essentia diva n̄
magis Rpresentat Rs ut existentes, quam ut n̄ existen-
tes: ergo nulla ē solutio. prob. ans: supposita illa volitione,
in tantum diva Essentia Rpresentaret Rs ut existentes, in-
quantum Eternitas ambit illam tpris differentiam, in qua Rs exunt;
sed etiam ambit illam, in qua Rs n̄ exunt: q. vt. maj, et min.
sunt satis nota, et conseqa prob.: Essentia diva, ut pote eter-
na, eque Rpresentat, quidq. Eternitas eque continet: q. si
Eternitas vt. aequo fit, Deus n̄ magis ab eterno cognos-
cere Rs ut existentes, quam ut n̄ existentes, cum n̄ aliter
cognoscat, quam eo modo quo diva Essentia Rpresentat.

29 Resp. neg. ans, ad prob., concessa maj, et min,
neg conseq. ad prob. disting. ans: Essentia diva eque R-
presentat Rlate ad differentias tpris vt. concedo ans; R-
late ad Deum, et eius Eternitatem, neg. ans. et dist. consequens:
si Essentia diva vt. Eternitas eque Rpresentaret Rlate
ad differentias tpris. concedo conseq; Rlate ad Deum, et eius E-
ternitatem, neg. conseq. Sicut ē presens Eternitati illa differen-
tia tpris, in qua Rs ē, et illa, in qua Rs n̄ ē, ita ē
presens Eternitati esse Rei, et n̄ esse Rei, sic q. Essentia diva
ab eterno Rpresentat Rem, quę existit in una differentia tem-
poris, et eandem Rpresentat n̄ existentem in alia. Unde
Rlate ad differentias tpris, Essentia diva n̄ magis Rpresentat
Rs ut existentes, quam ut n̄ existentes; sed quia Rrespectu
Dei, et eius Eternitatis, Rs quę sunt in aliqua differentia temporis
sunt semper ei presentes, ideo Essentia diva Rlate ad
Deum semper Rpresentat Rs ut existentes. Ex hoc solum
sequit Deum Cognoscere Rs quę exunt in aliqua tpris

distãa, ut ñ Coexistentes pad hoc tpre, minime vero, ut ñ Coexistentes Rspectu ipsius. et eius Eternitatis.

30 Si Eternitas diuina Rpresentat Res ut ñ Coexistentes in hoc tpre, et Rlate ad ipsum, etiam Rlate ad Deum, et eius Eternitatem: q° &c. prob. ans: Res futuras sicut ñ sunt in ho tpre, ita sunt in alio, et ita Es. diuina Rpresentat illam; sed qa Es. diuina Rpresentat Res ut Coexistentes Rlate ad aliquod tpus, etiam sic Rpresentat Res Rlate ad Deum: q° si illas Rpresentat, ut ñ Coexistentes Rlate ad aliquod tpus, etiam sic Rpresentabit eas Rlate ad Deum, et eius Eternitatem.

31 Rsp.a neg. ans. ad prob, Dcesa maj, et min, neg. Dseq.am quæ ñ tenet, qa arguit ab inferiori ad superius negative, ac si diceret, Res futura ñ ē in Eternite ut ambit illam durationem, in qua ñ ē: q° nulo modo ē in Eternite. Quare ad hoc, ut Deficiet q Es. diuina Rpresentat Res ut non Coexistentes Rspectu Dei, necesarius erat, q Res nedum ñ eēt in Eternite, ut se extendit ad illam distãm tpris, in qua ñ sunt, sed etiam q ut se extendit ad totam durationem tpris, q implicat.

32 Rão disparitis ē, q species Angelicæ ñ sunt simul actuales similitudines futurorum, sicut ipsa futura ñ sunt simul. cumq species ñ Rpresentet intellectui aliquid in Rone objecti, nisi q actu ē illius similitudo, ideo per species Angelicas nequeunt Angeli cognoscere futura. At vero Eternitas ñ Dtinet successive durationes tpris, ac proinde Deus pt simul cognoscere in Eternite futura quoad eorum Coexistentias. Addes Rsp.x neg. Dseq.m

33 Si dicas species Angeli aliter se habent ad futura, ac futura se habent ad illas; sed futura se habent ad illas successive: q° species Angeli ñ sehent ad futura successive, sed simul. maj. ē ~~doctrina D.~~ D. Thomæ, loco Rlato. min. vero ē doctrina Aluonis. ——— (Rsp.a dist. maj: aliter se habent species &c. quoad se Dsideratæ, Dcedo maj; ut determinatæ sunt species horum, l. illorum, neg maj. Hec oponimus docet D. Thom. ipmo hec ipsum explicat dicens ibi: licet species, quæ sunt in intellectu Angeli quatenus ē de se &c. ubi satis ostendit ipsum loqui de speciebus quoad se Dsideratis. itaq species, quæ ē actualis similitudo in Re singularem, nequit Rpresentare actu, quin illa Res actu jam sit, siquidem una ex Dditionibus Rei materialis, singularis, et individuæ ē tpus, et determinatio ad hic, et nunc. Vnde q° ipsa Res ñ ē, species ñ ē actu Rpresentatiba ipsius, et hoc modo se habent species Angeli Rspectu futurorum. sed qa hæc Rlão similitudinis surgere pt per mutationem tantum unius Extremi, per hoc q futura fiant actu Coexistentia, species hent actu Rpresentare illa, tota mutatione se tenente ex parte futurorum, ñ ex parte specierum.

34 Arguit 2.o Si creaturæ ante quam sint in se eēt ~, præsentes physice ab Eterno Eternitas Coexisteret Creaturis

antequam sint in se; sed hoc implicat: ergo. prob. min: implicat aliquid coexistere alteri, quin illud alterum existat in se: ergo. pb. ans: coexistentia cum alio dicit simultaneam existentiam utriusque: ergo. ans. patet, cum coexistentia importet relationes reales utriusque extremi, quae super existentiam realem utriusque extremi fundari debet.

35 Confirmatur: implicat quod immensitas coexistat locis, antequam existant in rerum natura: ergo implicat quod eternitas coexistat creaturis antequam existant in se ipsis. prob. consequentia. Deus tam immensus est sicut eternus; sed non obstante eius immensitate, Deus non coexistit locis antequam existant in rerum natura: ergo etc.

36 Resp.a ad argumentum, concessa maj. neg. min. ad pb. disting. ans: implicat aliquid etc. quin illud alterum existat in se ut in mensura propria, neg. ans; ut in aliena concedo ans, et distinguo consequens: implicat etc. antequam existant in se ipsis ut in mensura propria, neg; ut in aliena concedo consequentiam. ad prob. disting. simili distin. et neg. implicitam propositionem. Dupliciter potest intelligi quod eternitas coexistat creaturis, 1. ita quod creaturae in sua propria mensura coexistant eternitati, quod est tamquam hereticum rejiciendum, cum sit fides Catholica, nihil esse ab eterno, praeter Deum; 2. ita quod creaturae coexistant eternitati ut affectae non propria, sed aliena eternitatis duratione: haec est enim differentia inter eternitatem, et alias mensuras, quod illae, etiam si sub se contineant alias inferiores, non mensurant res mensuratas per istas, quousque existant res in propriis mensuris, eo quod non mensurant cum immutabilitate, sed cum successione; At vero eternitas mensurat modo immutabili, et simul possidendo sua mensurata, quare potest mensurare res antequam existant in propria mensura. et ideo sicut eternitas est presens omnibus temporibus, ita et omnibus rebus, dummodo existant in aliquo tempore. Unde eternitas, et res creatae simul existunt, quantum ad coexistentiam unius cum alio desideratur, nam dum est eternitas, etiam existit duratio, in qua erunt res creatae, ac proinde etiam existunt res creatae.

37 Dices: implicat quod creaturae existant in mensura aliena, antequam sint in propria: ergo etc. pb. ans: creaturae existunt in mensura aliena, quia eternitas est mensura omnium, et inadequata; sed implicat, quod creaturae sint in mensura omnium, et inadequata antequam sint in propria: ergo etc. pb. min. implicat quod aliquid temporale sit in toto seculo centenarii, quin sit in aliqua parte ipsius temporis; sed haec non alia ratione, nisi quia tale seculum est mensura omnis, et inadequata, pars vero aliqua illius temporis est mensura propria: ergo pariter etc.

38 Resp. neg. ans ad prob. dist. min: implicat quod creaturae sint etc. antequam sint in propria, ut contenta in mensura omnium, concedo min. ut existente modum mensurae, neg. min. et concessa maj. dist. min. hoc etc. nisi quia est mensura omnis continens modo indivisibili sua mensurata, neg. min. successive concedo min. et neg. consequentiam. Cum eternitas propter sui perfectionem comparet non solum ad Deum, tamquam mensuratum suum, sed etiam ad res quas mensurat,

ineffabili modo continet earum perfectiones in ratione mensurae; sicut Deus, ut pote ens perfectissimum, continet perfectiones omnium in genere entis; Quapropter Creaturae antequam sint in propria mensura; per hoc quod propria durao, et mensura ipsarum existat in aeternitate, dicuntur etiam existentes in aeternitate. At vero seculum Centenarium non continet suas partes simul, et indivisibiliter, quia est ens successibus, de cuius ratione est non habere omnes suas partes simul; et ideo res temporales, ut sint in hoc seculo, prius debent esse in aliqua parte illius. Aeternitas autem continet simul sua mensurata, quia est de genere permanentium; et ideo res ratione propriae mensurae, nondum existentis in se ipsa, existentis tamen in aeternitate, dicuntur existentes in ipsa, ut in mensura eminenti, superiori, et aliena.

39 Instabis: ergo Creaturae antequam sint in propria mensura, ut contenta in aeternitate, non sunt in illa ut in mensura eminenti: ergo usquedum Creaturae sint in propria mensura, non existunt in aeternitate, cuius oppositum docet assertum. Utrumque sequitur, quod Creaturae coexistunt propriae mensurae in aeternitate: atqui, quod coexistit propriae mensurae in aeternitate, ab aeterno existit in propria mensura: ergo Creaturae ut existunt in aeternitate existunt in propria mensura. Sequela patet, nam, tam Creaturae, quam ipsarum mensura existunt ab aeterno, et sic de quolibet verificatur, quod coexistit alteri in aeternitate. Min. vero suadetur, nam, si tam Creaturae, quam ipsarum mensura, ab aeterno existunt, haec ab aeterno mensurabit Creaturas: ergo erunt ab aeterno in propria mensura.

Resp.a concesa

40 prima conseq.a neg. dicta quia arguit de nunc aeternitatis, ad nunc temporis. nam in 1.a denotat quod Creaturae existunt in se ipsis, et in propria mensura, relate ad aeternitatem; in 2.a vero denotat quod Creaturae existunt in propria mensura absolute, quia illa dictio usquedum, absolute importat instans temporis. Ad illationes sequentes Resp. dist. maj: Creaturae coexistunt propriae mensurae in aeternitate, materialiter, et specificative sumptae, concedo maj: reduplicative, et ut exercenti modum mensurae, neg. maj, et sic min. neg conseq.as Ad prob. neg ant. tempus quod est propria mensura mutabilium, ab aeterno existit, tamen non exercet ab aeterno rationem mensurae; et ideo, licet tam Creaturae, quam propria mensura existant ab aeterno, haec non mensurat ab aeterno Creaturas. Ratio vero est, quia propria mensura tunc incipit mensurare quando res mensuratae incipiunt esse, cum Creaturae prout in aeternitate, non incipiant esse, sed ibi sint ~~ab aeterno~~ immutabiliter, non mensurant ab aeterno per proprias mensuras.

Ad confirmationem.

41 Resp.a dist. ant: immensitas non coexistit rebus ratione sui,

Ocedo ans. ratione Eternitis, neg. ans et oseqam ad prob. 12
Ocesa maj, et dist. similiter min. neg oseqam. Creaturae
ante quam sint in se, sunt presentes Deo presentia
durationis, non presentia locali; nam ad hoc sufficit, quod
Deus, et Creaturae sint in una mensura durationis,
quod habent ratione Eternitis; ad alium vero oppus est, quod Deus,
et Creaturae contineantur sub aliquo loco communi utrumque
mensurante, l. quod Deus sit in Creaturis ipsas continens,
quod non habet quando nondum sunt in se ipsis. Deus autem tam
Eternus est, sicut immensus, nam dato per impossibile,
loco infinito, in illo esset Deus, et posset adhuc extra illum
esse, et alium continere, quem esset dedere; sed quatenus Eter-
nus Coexistit rebus non existentibus, non quatenus immen-
sus. Nam Coexistentia, proprie loquendo, tantum respicit
durationem, quae mensurat esse, non locum, qui non mensurat
esse, sed magnitudinem. Nec immensitas continet res
ut sic distinctas de genere mensurae, sed de genere, et
linea loci.

11. Dices: immensitas non Coexistit locis non
existentibus ratione sui: ergo nec ratione sui Coexistit
locis, non existentibus. ans est doctrina Solutionis, et oseqam
probo: immensitas non Coexistit locis non existentibus, quia pre-
teritum et futurum sunt extra genus immensitatis; sed locus
presens est etiam extra genus immensitatis: ergo. prob. min.
presentia rei pertinet ad genus durationis, cum sit ultima conditio
durationis: ergo.

13. Respondetur: Ocesa 1a oseq. neg. 2a. ad prob. dist. maj:
immensitas ratione quia preteritum, et futurum etc. quia precise, neg
maj; et quia de presenti non importat exam, conc. maj. et dist. mi. locus
presens, ut involvit exam, neg. mi. aliter Conc. min. ad prob. dist. si-
militer ant, et neg. oseq. preteritum, et futurum non involvunt exam, ut
presens; et ideo presentia rei, licet formaliter sit extra genus immensitatis,
tamen ut involvit exam, ad genus immensitatis pertinet et localiter intra
immensitatem, quia immensitas continet locum per operationem activam, et immu-
tationem rerum, siquidem est contactus Dei ad res, prout extra se, quas Deus
non tangit, nisi dando illis exam, et mutando eas de non esse ad esse:
Cum ergo similem exam non habeant preterita, et futura, Deus per immensitatem
non Coexistit locis preteritis, aut futuris, bene vero locis presentibus, et existentibus.

14. Arguitur ultimo pluribus absurdis, quae extra illa videtur de-
duci. 1m est quod Creaturae si existerent in eternitate, antequam sint
in se, non producerentur libere, sed natura; et hoc est absurdum: ergo
non sunt physice in eternitate. prob. oseq, l. sequela in

illud producit^9 nar̃io q̃ n̄ pote n̄ produci; Ꝺ si Creaturæ exis-
teret physicè in æternitate n̄ posset n̄ produci: ergo. prob. mi: n̄ pote
n̄ produci in tpore, q̃ n̄ pote n̄ exere in illo, Ꝺ si Creaturæ
exeret ab æterno in æternitate n̄ posset n̄ exere in tpore
q̃ n̄ aliter exist rone tporis in æternitate Ꝺtetig^9 &.

45 Secundo sequeret in æternitate simul exere Creaturas
et n̄ exere; Ꝺ hoc ē implicatoriũ: ergo et q̃, antequã sint in se, sint
in æternitate. Suadet^9 sequela: Creaturæ q̃ n̄ existunt, exeret
in æternitate: q̃d prob. ant. hæc ppo Creaturæ n̄ exist, ē vera
pro tpore antecedẽti illarũ duraonẽ; et ista Creaturæ exist,
ē vera pro tpore mensurãte illarũ exã; Ꝺ hæc duo tpora
sũt præsentia æternitati: q̃ respu æternitatis eet verũ q̃,
q̃ Creaturæ n̄ exist, exist.

Resp. ad 1^m q̃ nego sequela, ad prob.
46 Ↄcessa maj. dist. mi, si exeret in æternitate ut faciẽda nec̃ario,
Ↄcedo, ut faciendæ liberè n̄ posset n̄ produci, nego mi, ad prob.
Ↄcessa maj. dist. mi: si exeret ut faciẽdæ nar̃io n̄ posset &c.
Ↄcedo mi. si faciẽdæ Ↄtingẽter, nego mi, et cetera. Cũ præsentia Creatu-
rarũ in æternitate fũdet in infinitudine, et simultate æternitatis,
et præsuppositivè in decreto æternitas n̄ Ↄtinet Creaturas, ut
iã factas absolutè, sed ut faciẽdas pro suo tpore, et cũ illa
differentia q̃ in tpore habẽt, q̃, sic et n̄ aliter descẽdũt a Div. de-
creto. Quare, sicut n̄obstante, q̃ decretũ Dei sit æternũ, tn̄
Creatura dicit^9 tporalis; ita, esto decretũ sit immutabile, et
æternitas invariabilis, pote Creatura eẽ mutabilis, et Ↄtingẽs,
et mutabilit^9, et Ↄtingẽter produci.

Dices: si Creaturæ exeret
47 in æternitate, ut faciẽdæ Ↄtingẽter, exeret etiã Ↄtingẽter in ipsa
nec potius ibi exeret, q̃ n̄ exeret: hoc ē falsũ: ergo &. prob. maj: tũc
Creaturæ, usq̃ dũ sint in ppria tporis differentia, n̄ minorẽ habẽt indifferentiam
ad eẽ, et n̄ eẽ in æternitate, q̃ in tpore; Ꝺ in tpore sũt indifferẽ-
tes ad eẽ, et n̄ eẽ, usq̃ dũ sint: ergo. prob. maj: Creaturæ usq̃ dũ
sint n̄ exist in æternitate, nisi per illud eẽ q̃ habituræ sũt in tpore
Ꝺ Creaturæ sũt Ↄtingẽter in tpore usq̃ dũ sint: ergo ex quo fit
si Creaturæ n̄ eẽt Ↄtingẽter in æternitate, n̄ eẽt Ↄtingẽter in tpore
vel si sũt Ↄtingẽter in tpore, ita ut possint n̄ eẽ in illo,
etiã in æternitate poterũt n̄ exere, quousq̃ exist in pprio tpore

28 Resp. neg. do maj. ad prob. dist. maj. si Creaturae non. min. indiffa ad ee, et n ee, sit in aeternitate, ut Corresp. et tpori, in quo Creaturae n sut, dcedo maj. tpori in quo sut, neg. maj. et dcesvami. neg. Dsq. ad prob. Dcessis maj, et mi, neg. Dsq. sicut Creaturae n sut psetes aeternitati, ut Corresp. et tpori, in quo n sut ita etia sut indiferentes ad ee, et n ee, nec du respu uni tporis, sed etia respu aeternitatis, ut se extendit ad tale tpus. Veru sicut respu tporis in quo sut, natio sut ita natio debet ee in ista aeternitate ut correspti illi tpori. Dum v. dicit, qd si Creaturae n sut dtingeter in aeternitate n sut dtingeter in tpore, l. le dverso, veru e si sermo fiat de dtingetia qui hgt ut subjecta voli Divae, na ab illa huerut ee in aliquo tpore, cu potuerint n ee. ex quo hgt, qd possint deici, ut indiferentes ad ee, et n ee in aeternitate, et in tpore n pro aliquo instanti reali, sed pro aliquo signo ronis in quo possut deici pcissive a volitione Dei de dando eis ee pro aliquo tpore.

2 Ad ultimu respeo n sequi in aeternitate simul ee, et n ee Creaturas, sed negativa e falsa. Quare in his ppbus attedendu e ad negaone, quae si feratur ad Copula, et haec teneat eo de modo, et in ordine ad eadem mesura, ppes erut dtradictoriae, n v. si secus. Quare si Copula in una ppe significet mesura tporis, et in alia aeternitatis, n sunt dtradictoriae, qa n tenet eodem modo. Si v. significet mesura aeternitis, erunt dtradictoriae, et maj. e falsa, ut dictu e; si autem negatio feratur in praedicatu, n in Copula, ut si dicat, Creaturae habent ee in aeternite, Creaturae n habent ee in aeternite, utraq. e vera respectu aeternitis, qa equivalet diversis durationib. in quib. utraq. e vera; nec valet: Creaturae habent n ee in aeternite: g. n habent ee in aeternite, qa arguitur a n distributo ad distributum ex parte Copulae, nec sequitur qd Creaturae quo n existunt, existunt; qa vel lydo importat aeternitem, et tunc 1m e falsu, vel tpus, et tunc e falsu 2m; vel importat in 1a aeternitem, et in 2a tpus, et sic e falsu hu: vel e contra et tunc e falsu 2m, qa n sunt Creaturae in aeternite, nisi connotando tpus, in quo sunt.

Si dicas: quod e in aeternite, semper e in illa: g. si Creaturae habent ee in

eternite, numquam erit verum, quod habent non esse in eternitate. Resp. ans esse verum de eo, quod est adequate in eternitate, ut Deus; non de eo, quod tantum est inadequate in illa, ut Creaturae, nam ex hoc habent esse variabiles, atque adeo quandoque habent esse quandoque non. Ex hic Seq.

qualiter Creaturae habent esse post non esse, nempe in tempore, in quo est prius, et posterius, non in eternitate propter suam oppositionem. Seq. 2.o quod entia rationis, et negationes non sunt formaliter in eternitate, quia numquam sunt in tempore, erunt tamen fundamentaliter eius hac differentia, quod vi fundamentum est quia Creatura, ultra mensuram temporis habet etiam mensuram eternitatis: vi vero vis quia increatum, solum habet mensuram eternitatis. Tales sunt respectus reales et respectus possibiles Creaturae, qui respiciunt Creaturas, ut possibiles, non ut futuras, aut existentes pro aliqua differentia temporis.

finis art. 7.

Q.º 2.ª

An hęc pręsentia futurorum necessaria sit ut Deus illa intuitivè Cognoscat?

§. 1.um

Apperit sensus difficultatis.

1. Noto 1. aliud ēē Cognione ēē Certam, aliud intuitivaz: 1.m sumit a Connexione medij cum obto Cognito; 2.m vero provenit a Coeša obti Cuz Scā intuente. Quare dari potè Cognio Certa quę n̄ sit intuitiva, ut pāt in Cognione fidei, et in Cognione profetica: pręsentia futurorū in ęternitate Conducere potē ad illorū intuitionē n̄ v. ad Certitudinē, nā etsi n̄ eēt pręsentia phyce, adhuc maneret mediū infalibilis nexū Cū futuris, nēpe decretū Dī. efficax.

2. Noto 2.º talē pręsentiā Conducere poē ad infalibilē futurorū Cognionē, etsi n̄ apriori saltē aposteriori; nā Rō apriori desumitur ex Caā ad effectū, et pręsentia rei n̄ ē Caā Certitunis in Cognione, ut pat in Cognione Sfica. Conducit tamē aposteriori q. hęc Rō desumitur ex effectu ad Caā, et pręsentia futurorū in ęternitate ē effectus Certitunis divinę Cognionis, ut indicat D. Thō 1.ª p.º q. 13. art. 8. ad 3.m

3. Noto 3.º pręsentiā futurorū in ęternite nariā ē ut D.s Certo Cognoscat futura in se ipsis quoad eventū; q. tradit. a D. T. q. 12 de Verite art. 10, ubi disquris in futuris, et ordinē Caarū ad ipsa, et eventū omnino pro Cognione illorū quoad hoc 2.m Recurrit ad illorū pręsentiā, Ratione ęternitatis ambientis illaz durationē in qua erūt. An v. hęc pręsentia naria sit, ut intuitivè Cognoscat a D. ē totus scopus in pręsenti.

§. 2.

Dō. phyca pręsentia futurorū in ęternitate necessaria est, ut Deus illa intuitivè Cognoscat.

1. Probat. 1.º ex D. Aug. lib. 2.º ad Simplicianū q. 2. ubi sic ait "quid ē pręscientia nisi Scā futurorū? quid autē futurū ē D. qui oīa supergreditur tēpora? Si enim in Scā ipsas habet n̄ sunt ei futurę, sed pręsentes; ac per hoc n̄ jam pręscā, sed tantū Scā dici potē. Aug.

5. Ex quibus suadetur Dr. scia Divina ab eterno ē intuitiva futurorum; sed adhuc requirit illorum presentia phica in eternitate: quia necessaria ē hec presentia, ut Deus illa intuitive Cognoscat. prob. maj.

Augus. 2a. Aug.m Deus Cognit ab eterno futura, non per prescientiam sed per scientiam: sed hec ut distincta a prescientia ē intuitiva: ergo. prob. mi. scientia futurorum ut distincta a prescientia non ē futurorum, sed presentium scientia; sed scientia presentium ē intuitiva: ergo. mi. principalis prob. ad notitiam intuitivam opus ē Coexistentia objecti Cum cognitione, et eadem duratione; sed futura non Coexistunt Cum scientia Dei eterna in eadem duratione nisi ratione eternitatis; ratione enim propriæ mensuræ non existunt ab eterno, ut dictum ē: ergo. Dices:

6 ut Deus ab eterno intuitive Cognoscat futura sufficit quod sint presentia in Divinis ideis, quia tunc jam Deus Cognit illa ut presentia sibi, quia ideæ ab eterno representant futura, ut existentia in suo tempore, et Cum hoc Deus ab eterno Cognoscat, habet totum, quod exigere potest, ut ejus Cognitio sit ab eterno intuitiva.

Sed Contra ē: Cognitio

7 rei de futuro phice presentis ad summum erit Cognitio intuitiva de futuro, non de presenti. Sed futura ab eterno representata in Divinis ideis, ut phice presentia in suo tempore non vero in eternitate sunt, de futuro phice presentia, non vero de presenti: ergo Cognitio Dei ab eterno tendens ad illa erit ad summum de futuro intuitiva, non de presenti.

Prob. 2. ex

8 D. Th. qui ostendens modum quo Deus Cognit futura in se ipsis,

D. Th. simul etiam necessitatem declaravit in q. 14 hujus 1. p. art. 13 his verbis: "Deus autem Cognit omnia contingentia, non solum prout sunt
" in suis Causis, sed etiam prout unumquodque eorum ē in actu in se ipso. Et
" licet contingentia fiant in actu successive, non tamen Deus successive
" Cognit contingentia, prout sunt in suo esse, sicut nos, sed simul,
" quia sua Cognitio mensuratur eternitate, sicut etiam suum esse: eterni-
" tas autem tota simul existens, ambit totum tempus, ut supra dictum ē.

9 Ex quibus sic: ad hoc ut Deus Cognoscat futura intuitive, necesse ē attingere illa prout sunt in se ipsis, et non prout in Causis; sed ideo Deus attingit futura prout in se ipsis et non prout in Causis, quia futura sunt phice presentia in eternitate: ergo hec presentia necessaria ē etc. maj. pat. nam Cognitio intuitiva ē Cognitio rei presentia, et rei, dum existat in se ipsa, nam dum ē in sua causa, sed res non ē presens, usque dum existat in se ipsa, nam dum ē in sua Causa adhuc remanet futura: ergo. mi. tradit a D. Th. ē satis infer. expiactis.

12
16

10 Deniq. prob. rone desumpta ex diffione notitiæ intuitivæ: notia intuitiva ē Cognio Rei psentis: Sd hoc n̄ haberet Cognio Di. de futis, si futa n̄ egt. phyce ab æterno Di. psentia in æternitate: ergo phyca psentia illorū in æternite naria ē &c. prob. mi. Cognio Rei psentis ē Cognio rei in ea mensura inqua ē extra Caas; Sd per tale psentia futa habet ēē extra Caas: ergo maj. pat. na Cognio Rei psentis tangit ēē pprium Rei, n̄ alienum; Sd Rei in ea mensura inqua ē intra Caas n̄ habet ēē pprium, Sd ēē tantum alienum nepe suæ Caæ: ergo prob. mir. per tale psentia futa habet ēē extra Caas suas; sed n̄ habet ēē extra Caas per psentiam, qs habebunt in ppria mensura: ergo maj. ē manifesta ex diffioe phycæ psentiæ, seu exñ. mir prob: per illam psentiam futa n̄ sunt magis extra Caas suas, qs ē ipsorum mensura; Sd mensura, inqua habet tale psentiam n̄dum ē extra Caas suas: ergo &c.

11. Probo min. illa mensura, vel ē ævum, l. tpus; Sd nec ævum, nec tpus, sunt extra Caas suas: ergo. probo min. quoad 1 ptē. qa n̄ ē Creatum, Sd Creandum, nondum ē extra Caas suas; Sd ævum ab æterno n̄ ē Creatum Sd Creandum: ergo quoad 2a facilius suadet: tpus ē ens futum successivum; Sd ens futum successivum n̄dum ē extra Caas suas: ergo probo min. ens futum successivum insuccessione ē, ut ex se pat: Sd qd insuccessione ē n̄dum ē extra Caas suas: ergo prob. min. qd insuccessione ē, adhuc manet intra Caam aqua prob. min. qd insuccessione ē, adhuc manet intra Caam aqua successive exiet: ergo ant. pat ex distioe inter ens permanens, et successivum, qd illud, utpote habens oēs suas ptes simul, l, totum, l, nihil relinquit intra suas Caas: at vero ens successivum semper relinquit aliquid intra suas Caas propter Rone oppositam.

12. Confirmat: psentia phica Rerum inppria mensura necessaria ē apud Nos ut Cognoscamus illa intuitive: ergo talis psentia in æternite naria ē apud Dm. ut ab ipso Cognoscat intuitive ab æterno. ant pat ex D. Tho. in hac q. 14 art. 9 dicente: ea quæ vident apud nos habent ēē distinctum extra videntem; Sd Res n̄ nisi in ppria mensura habet apud Nos ēē distinctum extra videntem: ergo &c. Dia 1a prob: phyca psentia futorum in æternitate facit erga Dm. qs facit psentia phica Rerum in ppria mensura apud Nos: ergo &c. p. ant. D. Rone æternitatis perfectiori modo habet sibi psentes Creaturas, qs nos illas hemus Rone ppriæ mensuræ: ergo.

13. Si dicas: ad Notiã intuitivã sufficit psẽa obiĩ in se, l. in alio majori: Respu Di, apud quẽ res pntes sũt ñ pure obiive, sed etiã subiive, q. Psentant per ideas Dĩ eorũ exãs phicas magis perfecte, q si ẽẽt pntes in se: Cũ per illas Psentetur invariabilit, et ad modũ Di in se v. sũt variabilit, et ad modũ Creaturarũ. = Sed adhoc Pdeo instantiẽ supa facte, et insuper doctrina D. Thẽ ex 1. Mariã d. 38. q. Unica art. 5. ubi ait: Cũ Ds uno intuitu eterno ñ successivo oĩa tpora videat, oĩa attingta in tpoibus diversis ab eterno pntialit videt ñ tãtũ ut habẽtia ẽẽ in Cognione sua, sed vẽ prout pntes in Divinis ideis statũ hẽt ẽẽ in Cognione Dĩ. ℊ.

D. Th.

Solvunt argmta.

14. Objicies 1. Ds per Divas ideas Cognosceret futa quoad eorũ exãs absq phica pntia illorũ in eternitẽ; sed tũc Cognio Di de futis, tracta ad eorũ exã ẽẽt intuitiva: ℊ phyca pntia futurorũ in eternitate necãria ñẽẽt &c. pbo maj. ideẽ Divinẽ independẽt a pntia futurorũ in eternitate Psentant Ds futura quoad eorũ exã, et oĩa sua accidentia; sed Ds pote Cognoscere futa eo modo quo Psentatur per Divinas ideas: ℊ. pbr maj. ideẽ attingt futa 2m ẽẽ intẽonale eternitas v. 2m ẽẽ phycũ; sed attingtia 2m ẽẽ intẽonale independẽt a attingtia 2m ẽẽ phycũ: ℊ &c. mĩr. pipalis prob. Cognio Dei de futis tracta ad eorũ exã, ñ ẽ abstractiva: ℊ &c. prob. aῖ Cognio abstractiva abstrahit ab exã; sed talis Cognio ñ abstrahit ab exã, sed potius decernit illã: ℊ &c.

15 Confirmat: notĩa infusa Petro hic exẽti, de Paulo exẽte Romẽ ẽẽt intuitiva: ℊ Cognio Di de futis, tracta ad illorũ exã, ẽẽt etiã intuitiva. pbr sq: potẽtior ẽ Cognio intellus infinite luminosi, q Cognio intellus luminis finiti; sed Cognio Dei ẽ ab intellu infinite luminosi, Cognio v. infusa Pi ẽ ab intellu luminis finiti: ℊ si &c. pbo sq. tã nãria ẽ ad intuitionẽ pntia loci, q pntia durãonis; sed Cognio intellectus luminis finiti pote supplere pntiã loci, et ad intuitionẽ sufficere ℊ. idẽ poterit Cognio intellus infinite luminosi, cui ẽ intellus Divinus.

16 Respr. ad arẽmtũ. Neg. maj. neg. mĩ. ad prob. neg. anũ. ad prb. Dist. maj. Cognio abstractiva abstrahit ab exã quoad quidditatem, neg. maj. quoad statũ ~~[illegible]~~ et actu exercitũ. Idõ maj. et similit distinq. mĩr: neg. q sq. Nã futa pote dupliciter cognĩ, l. quoad quidditatẽ, l. ut exercite extra Cãas suas: per Cognionẽ tractã ad exã futorũ precisive ab illorũ ~~pntia~~ in eternitate Cognũt futa 1. modo, ac proinde ñ Cognione intuitiva; nec inconvenit q talis Cognio decernat exã; nã Cognio qua Ds Cognit qditatẽ exẽ ẽ ~~[illegible]~~ hujusmodi

et tamen a adversarios n̄ ē intuitiva per hoc: Similiter actus voluntatis, quo quis vult v.g. possidere decernit possessionem que ē objectum gaudij, et tamen ex hoc actus ille n̄ dicit gaudium sed desiderium. utrumque Cognoscat futurum, l. modo qualiter desiderat ad intuitionem opus ē q̄ sit in seipso per presentem durationem, l. q̄ trahat ad superiorem durationem eternitatis, quare absque presentia in eternitate n̄ possunt futura intuitive Cognoscere.

Dices: Cognitio defutur n̄ abstrahit ab ea qualiter requirit ad intuitionem: ergo &c. prob. ant. talis Cognitio
17 pertingit usque ad exercita ex futurum, sed nil amplius requirit ad intuitionem: ergo &c. prob. mi: ad intuitionem sufficit, objectum ēē phicè presens p. phicam presentiam Cognitionis ad ipsum: ergo &c. prob. ant. ex D. Th. in hac q. art. 13 prope finem Corporis, sic dicente: omnia que sunt in tempore, sunt D. ab eterno presentia n̄ solum ea ratione, qua habet rationem rerum apud se presentes sed quia eius intuitus fertur ab eterno super omnia prout sunt in sua presentialitate sed omnia ēē presentia D. quia eius intuitus fertur ab eterno in illa ei ēē phicè presentia p. phicam presentiam Cognitionis ad ipsa: ergo &c. D. Th.

Resp. neg. ant. ad
18. probationem neg. min. ad prob. neg. ant. ad prob. explico D. Th. omnia &c. q. eius intuitus &c. prout sunt in sua presentialitate pure extrinseca neque majori in sua presentialitate intrinseca, ideo D. Th. et similiter dist. min. neque dsq. n̄ nulli ex adversariis moti hac authoritate fatentur naturalem ēē presentiam phicam futurorum in eternitate ad intuitionem; Cæterum distinguunt duplicem presentiam phycam in futuris alteram intrinsecam q. hebunt in suo tempore, alteram extrinsecam, desumptam a presentialitate Cognitionis D. ex ea ipsa et hanc sufficientem existimant, ut Cognitio sit intuitiva. verum bene hic notat Mag. Carrasco, difficile Capit discrimen hujus presentialitatis phicè a presentialitate objectiva. nam illa presentialitas extrinseca in nullo alio consistit q. in eo, q̄ D. p. suam Cognitionem attingat futura quoad eorum exercita ex q. futura tenentur illa; sed in hoc etiam consistit presentialitas objectiva: ergo si ultra hanc exposcit D. Th. aliud presentiam ad intuitionem, hec n̄ ē phyca extrinseca sed intrinseca q. ex D. Th. deducit, nam si Xa ipsum futura sunt phicè presentia q. intuitus Dei fertur ad illa prout sunt in sua presentialitate, idque hec presentialitas phica n̄ ē extrinseca, q. p. hanc n̄ sunt in presentialitate sua, sed aliena.

Ad confirmationem Resp. admisso anti, neg. dsq. ad probationem
19 concessa maj. et min. neg. dsq.; ad probationem neg. maj. absque presentia locali potē res exercite exerē extra Causas suas, et trahē intuitionem, n̄ vero absque presentia Durationis. intellectus autem infinite luminosus n̄ potē intueri rem, quo illa

n̄ ē sic Cognibilis: futa v. absq. presentia duraōnis n̄ sut sic Cognibilia q. n̄ sut magis Cognibilia, qeorū durāo, et mensura, ut dictū ē in rōne probativa. Hec autē Cū n̄ sit psens, n̄ ē Cognibilis in seipsa, sd intra Caās, q. talis durāo extit, n̄ dū ē.

20 Dices: psentia duraōnis in ęternitate, eo esset nāria ad intuitionē, q. per illā tollit indiffa futi ad exendū extra Caās, l, n̄; sd ad hoc n̄ requirit: q. &c. prob. mi. illa indiffa sufficiēt auffert, l, p. nāq. Ɔtradictionis, l, Divini decreti: q. &c. prob. ant. hęc Ɔtradictio, futū exit extra Caās, futū n̄ exit extra Caās, petit ex nāa, ut una ex his sit detāte vera, et altera detāte falsa: q. &c. quoad 2m. suadet: posito Dei decreto, prima ppo ē infalibiliter vera; Cū decretū efficax Dei infrustrabile sit: q. &c.

21 Resp. neg. min. ad probaōē neg. ant. ad probaōē dist. ant. quoad 1m. Ɔtradictio petit, q una p. alia sit &c. neg. ant. una, l, altera Ɔcedo ant. quoad 2m. dist. Ɔseq. indiffa &c. tollit p. Dei decretū effective, Ɔcedo Ɔsq. fīalit, neg. Ɔsq. Ɔtradictio petit, n̄ q una ppo p. alia sit vera, et alia falsa; sd quod una, l, altera; q. hoc suffit, ut n̄ possint simul verę, aut simul falsę. Similiter, etiā Ɔsiderat decretū Dei, stabit quidē Caa pstans effective exām, n̄ v. Caa fīalis, nā exere in hoc genere, solū pstat ab exā: unde indiffa fīali, ad exēdū extra caās, unicē tollit in futo p. exā ipsius; Cū ei hęc n̄ heat in duraōne ppria, illā hēre debet in duraōe ęternitatis, ad hoc ut sit Cognibile in se ipso, et extra Caās suas.

22 Arg. 2o. eo eet nāria psentia phyca futorū in ęternitate ad viōnē Dei defutis, q. ordo Cogniōnis ad illa ē sicut ordo psentis ad pses; sd hoc n̄ suadet necessitatē psentię phycę futorū in ęternitate, ut Ds. illa intueat: q. talis psentia n̄ Ɔducit ad intuitionē futorū. maj. Ɔstat ex probaōne D.is et mi. prob: ut talis ordo salvet suffit psentia futorū pro illo tuc, quo extraēda sut a suis Caīs: q. &c. prob. ant. ad talē ordinē suffit, q Cognio Dei ęterna sit: q. prob. ant: illa psentia q hēbunt futa prosus tpore, jam ē psentata ęternitati Cogniōnis D.i q. Ɔfirmat: si ut salvet talis ordo eet nāria psentia phyca futorū in ęternitate Cognio Dei eet intuitiva futorū 2m. oē virtualitatē ęternitatis; sd hoc ē falsū: q. n̄ ē nāria &c. prob. sequela: n̄ poēt tūc D. Cognere defutis, q unū dat post aliud, nā Adamus v.g. fuit Prior & Anti Xptus erit posterius; sd Cognio impotes hoc attingere in futis ē intuitiva illorū 2m. omnē virtualitatē ęternitatis: q &c. mi. ē manifesta, et maj.

suadet: in æternite oīa exist modo indivisibili, nec ibi ē unū prius, & aliud posterius: ḡ. si futa n̄ videt a D. nisi ut exā in æternite n̄. poterit unū eorū videri, ut prius, et aliud, ut posterius.

23 Resp. ad arg. dist. ultimū ant. illa præsentia &c. jam ē præsentata, l. q. modū obti Cogniti, l. q. modū Vli mēsuratē, Ocedo ant. Vlimē surate, peisse subdist. rone æternitis, Conc. ant; rone Cognionis, neg. neg. ant, et dsq eadē distione. ut ordo Cognionis Dei de futis sit, sicut ordo pñtis ad pñs suffit, q. æterna sit. nā æternitas que Vddit Deū ejusq Cognione pñte oibus diffis tporis parit Vedit ipsa futa pñtia D. ejusq Cognionis pñtia autē futorū pro suo tempore potē ēē duplex: vel obtiva, in qua atingunt Cognionē æternā tāqā te oīa tpora, ut pñtia sibi. Cæterū hæc pñtia insufficiē ē ad intuitionē, q. esto pertingat ad pñtia phica pro suo tpore, tamē Cognio attingit illa, ut futa, eīs dū durative pñte: Ad solū pñtatā obtive Cognioni D. et ejus æternitati. vel potē illa pñtia ēē phica, n. q. modū denominaōnis in ēē Cognito, ad per modū duraōnis et Vlimēsuratē. q. solū habet futa rone æternitatis, que ē mediū distinguēdi illa ex nūc durative extra Caās suas. Et hæc petit D. Th. ad Cognioē intuitivā.

24. Dices ut salvet ordo pñtis ad pñs, suffit, q. futa sint pñtia D. rone solius Cognionis: ḡ. &c. prob. ant: q. futa sint pñtia D. rone æternitis, solū ostendit mēsurari eadē duraōne cū Cognione illorū; ad hoc n̄ infert in Cognioē de futis ordinē pñtis ad pñs: ḡ. &c. prob. mi. hæc dsā. n̄. valet: Diva Cognio mēsurat æternitate: ḡ. intuet oīa que exist in æternite: q. &c. prob. qt. hæc dsā n̄ tenet; mea visio hoc nūc mēsuratur nūc tporis: ḡ. video oīa visibilia pro hoc nūc simul, cū mea visione mēsurata. q. parit. &c.

Resp. neg. ant. ad ultimā probaōnē

25 Ocesso ant. neg. dsq. disparitas ē, q. visio nra ē finita et successiva procedēs de poā ad actū: et aliunde impediri potē a pluribus, ne sua obta attingat, quare ex quo nra visio, et plura visibilia ipsius in hoc nūc nūc tporis exist, n̄ sequit, q. videat simul oīa illa. at v. Cognio D. ē infita, et actus purus nec ab ullo impediri potē, ne attingat sua visibilia, seu Cognibilia; ob q. bene valet, Cognio Dei mensurat æternite: ḡ. attingit intuitive

oia ea, que stingt in mensura eternitis, ac q. sequens et futa, alias vissio eet fita, ut pote se extendes ad dexata visibilia, et n. ad oia, q. divine vissioni repugt.

Ad Confirmatoe resp. dist. ulmy ant. in

26 eternite oia sut simul ex pte mesurat et modi mesurandi, cedo ant. ex pte rei mesurat, neg. ant. et dist. sequens. si futa &c, n. poterit uny eory videri, ut prius, et aliud, ut posterius ex pte modi videndi, cc. csq. ex pte rei visse, neg. csq. D. ab eterno Cognit intuitive futa, 2m. oe virtualitate eternitis, hoc e, in oi virtualitate ipsius, q. semper illa Cognit; very n. ex oi virtualitate eternitatis, hoc e, ex ipsa, ut se extendete ad oe diffa. tporis. nec in eternite videt futa absq. prioritate et posterioritate, si attendat ad ipsa vissibilia, na ibi videt, sicut stingt in eternite, et in hac sut cu succes sione in ppria mensura, q. hoc postulat naa ipsory, q. eternitas n. destruit, sed elevat, et pficit. Ceterey ex pte eternitis sut modo indivili, q. sut x. mody ipsius. Unde intlus divinus videt in eternitate, oia futa simul ce ex pte medii, et modi videndi; Videt tame n. sing exere ex pte rei visse, sed uny post aliud. sicut intlus noster videt maalia immaalit, et naas singula res modo uali.

Dices: si futa Cognit, ut exa in eternite, n. pote uny videri

27. ut prius alio, adhuc ex pte rei visse. q. &c. prob. ant. si duo Corpora Cognerent, ut penetrata in uno loco, n. poet uny eory videri, ut exs. in priori loco q. aliud, adhuc ex pte rei visse: q. parit. prob. csq. ideo uny ex illis n. pote videri, ut exes in priori loco, q. aliud, adhuc ex pte rei visse, q. ut penetrata, sut simul, et indivilit, sed futa, ut exa in eternitate, sut etia simul, et magis indivilit, cu plus indivilis sit eternitas, q. locus ille: q.

Resp. neg.

28. ant. ad prob. cesso ant. neg. csq. ad prob. dist. maj: ideo &c. q. ut penetrata, sut indivilit, tg fralit, q. virtualit, cc. maj; q. precise sut indivilit, neg. maj. et dist. mi: futa &c. sut magis indivilit fralit, cc. min. virtualit, aut eminentialit, neg. mi. et csq. eternitas, esto fralit indivilis, e tame divisis virtualit. p. Correspondentia ad diversai. diffas. tporis: Unde D. perf. vides futa in eternite, videt etia eory duraoes, et quomodo in eis exgt cu succes sione, q. e ipsa videre successive ex pte rei visse, at v. locus, sicuti et cplexio e, ut ang. suppit, n. Corresp. diversis locis, aut ea stinet virtualit, vel eminentialit, quare esto in aliis locis possint illa Corpa exere successive, q. tame vides illa Corpa, n. videt alia loca, nec in se, nec, ut stgta in illo loco, in quo Corpa sut penetrata, n. pote videre uny eory ut exes in priori loco, q. aliud, adhuc ex pte rei visse, sed videt illa simul, et indivilit, tam fralit, q. virtualit.

29. Arguitur ultimò: impedimentum pro intuitione, nequit esse requisitum essentiale ad intuitionem; sed praesentia physica futurorum in aeternitate impedimentum est pro intuitione illorum: ergo physica praesentia futurorum in aeternitate non est essentialiter requisita, ut Deus cognoscat intuitivè futura. maj. constat ex terminis; et min. probo: impedimentum pro futuris, etiam est impedimentum pro illorum intuitione; sed physica praesentia futurorum in aeternitate est impedimentum pro futuris: ergo &c. maj. patet; nam impedimentum alicujus objecti est etiam impedimentum cognitionis talis objecti, quia non aliter melius impeditur cognitio alicujus objecti, quam impediendo tale objectum; et min. est clara, nam futuritio objecti per ejus praesentiam physicam tollitur: ergo &c.

30. Confirmatur: physica praesentia possibilis impedimentum est pro cognitione purè possibilis: ergo physica praesentia futurorum in aeternitate impedimentum est pro eorum intuitione: ant. patet, nam implicat cognitio, ut purè possibile quod jam existit. prob. consequentia: non minus excludit physicam praesentiam futurum, quam purè possibile; sed quia purè possibile excludit physicam praesentiam, haec impedimentum est pro cognitione purè possibilis: ergo prob. maj: hoc futurum non habet modò magis de esse, quam possibilis; sed quia purè possibilis modo non habet de esse, excludit physicam praesentiam: ergo prob. maj: tam vera est haec propositio hoc futurum hodie non existit, quam haec, hoc purè possibilis hodie non est: ergo &c.

31. Resp. ad arg. concessa maj. neg. mi, ad prob. neg. mi, ad prob. dist. ant: futuritio rei tollitur per ejus physicam praesentiam in propria mensura conced. ant; in aeternitate subdist: respectu Dei et ejus aeternitatis, conced. ant; resp. nostri, et temporis nostri, neg. ant. et consequentia. Deus ita cognoscit futura antequam sint, et postquam fuerunt, sicut quando sunt, quia ejus cognitio est tota simul, nec aliqua successione variabilis. quare physica praesentia futurorum in aeternitate tollit quidem futuritionem respectu Dei, et ejus aeternitatis; cum hoc tamen componitur, quod futura sint talia respectu nostri temporis, sicut dies hesternus vel crastinus respectu mensurae totius [illegible] ris, et tamen respectu durationis praesentis est futurus. quare, sicut qui videt in alta specula plures transeuntes per viam, videt, quidem plures, qui futuri sunt respectu illorum, [illegible] alij veniunt; videt tamen omnes, ut physice praesentes respectu ipsius; sic pariformiter convenit respectu Dei videntis ex alta specula aeternitatis omnes per hanc viam mortalitatis transeuntes.

32. Dices: implicat praesentiam physicam futurorum auferre illorum futuritionem respectu Dei et ejus aeternitatis: ergo &c. prob. ant: Deus cognoscit aliqua prius judicium affirmativum de futuro, postea de praesenti, et postea de praeterito; sed hoc falsum esset, si talis praesentia auferret futuritionem respectu Dei, et ejus aeternitatis: ergo &c. prob. maj: Deus ab aeterno cognoscit tempus Anti-Christi esse futurum modo, et postea praesens, et postea praeteritum; sed primae cognitioni correspondet hoc judicium de futuro, tempus Anti-Christi existit, 2.ae illud de praesenti tempus Anti-Christi est.

33 et 3.ª illud de ptexito tpus ante Xpti fuit: q̃ &c. — Resp. hac instantia, n̄ tã otra intuitioẽ, q̃ otra invaribilitatẽ Cognĩois Dei procedere, de quo in pbaõne Xis dictũ ẽ. Nũc v. dico D. n̄ sic Cognẽre Nũ modo de futo, postea de psẽti, &c. ut transeat de una in alia Cogniõne; sed ita, ut ipsa invariabili manẽte, attingat totũ trasitũ illius Ni, ac totã ejus variabilitatẽ. Conformit. ad hec dicit D. Th. in hac q. 14. art. 15. ad 2. (ex hoc tamẽ q̃ D.s scit q̃ aliqua possũt ẽẽ quæ n̄ sũt, n̄ sequit. q̃ sciã sua sit variabilis; sed q̃ Cognat Nrã variabilitatẽ. ex hoc poẽt D.s judicare de rebus modo per judiciũ afirmativũ d futuro postea de psẽti &c. q.a lỹ modo, lỹ postea n̄ Cadit sup.a Cogniõẽ, aut modũ Cognõi, sed sup.a Rẽs cognitas: nec hoc impedit p.a phyca presẽtia Rrũ in ẹternitatẽ, q. ad hoc suffit q̃ D.s Cognat Rẽs ẽẽ nobis futas in tpore, et sic potẽ proferre de eis ppõẽ de futo, de psenti, et ptexito Rlaté ad Nos, et tpus nrũ. Unde do arg. neg. ant. ad prob. Conc. maj. neg. mi. quũ solũo pcedẽti n̄ opponit, ut instãtia apposita intẽdit.

34. Ad ofirm. Resp. ocesso ant. neg. osq. ad probaõẽ neg. maj. ad prob. dist. maj: tã vera est hec ppõ homo futurus modo n̄ existit in ppria Mensura &c. ocedo maj. in ẹternite neg. maj. & ocesa mi. neg. osq. sub distiõe data phica psentia possibilis impedimẽtũ quidẽ ẽ pro Cogniõe purè possibilis, hoc enĩ dicit põã adexẽdũ enegaõnẽ exẽdi in aliqua diffa. tporis, idausẽ q̃ ẽẽ potẽ & Cognit a D. per simplicẽ intẽtiã, q̃ v. exit per vissionẽ. Cũ illud purè possibile ex una pte ẽet phycè psẽs, utrãq. supponit, et ex alia nũq̃ exẽs, nec Cognẽret a D. p. sciã simplicis intẽtiẽ, nec per sciã vissionis. quare data illa psea impeditũ maneret ut D. illud Cognẽret: hoc autẽ n̄ evenit Respu. futorũ data ipsorũ psea phyca in ẹternite, ut dictũ ẽ.

35. Nec sequit. q̃ hoõ futũs modo n̄ heat magis de ẽẽ q̃ purè possibilis; siquidẽ illud tñ et verũ ẽẽ in aliqua diffa. tporis iste v.o n̄, et ideo hoõ purè possibilis n̄ exit in ẹternite, secus v.o hoõ futũs.

36. Dices: q.a hoõ purè possibilis n̄ exit modo in ppria mẽsura ẽ tamẽ potẽs exere in illa Cognibilis ẽ sciâ splicis intẽtiẽ; sed hoõ futus n̄ exit in ppria mẽsura ẽ tamẽ potẽs exere in illa: q̃ ẽ Cognibilis sciâ splicis intẽtiẽ. nũc sic; sed psea phyca futorũ in ẹternite impedit Cogniõẽ illorũ p. sciã simplicis intẽtiẽ: q̃. talis psea impedimẽtũ ẽ pro Cogniõe D. q̃. illa prob. mi: sciâ simplicis intẽtiẽ trat ad Rẽ, n̄ ocernẽtẽ, sed abstrahẽtẽ ab exa: q̃. &c.

37. Resp. ocesso toto sylogismo neg. mi, ad prob. dist. ant: trat ad Rẽ abstrahẽtẽ possitivè, aut peisivè, oc. ant. positivè peisiè neg. q̃, et osq. futa possũt oparari ad Divinã sciã triplicit, ut possibilia, ut futa, et ut pñtia:

futa, ut possibilia pertinet ad scam simplicis intelligentiae, ut futa pertinet ad scam attingentem determinationem Causarum, ex quibus habet esse futura; ut exa spectat ad scam visionis, nec inconvenit quod sint praesentia in aeternitate, ut attingantur per scam simplicis intelligentiae, nam haec permissive respicit hanc aptitudinem; sive haec potentia excludat exam, ut parte possibile, sive illam determinat, ut evenit in futuris, quae ideo futura sint, quia possibilia sunt, quia existere possunt: quapropter etiam ea, quae existunt in hac differentia temporis, Cognoscuntur a Deo per scam simplicis intelligentiae, quia possunt attingi ab ipsa ut potentia habere esse, et ideo haec scientia non petit exclusionem existentiae, sed permissionem ab illa. Unde abstrahit ab exa positive, aut permissive, non determinate positive.

38. Instabis: ergo possunt a Deo Cognosci futura ut talia, quia non est opus praesentia physica futurorum, ut Deus habeat Cognitionem de futuris. probo hanc sequelam. Si possunt a Deo Cognosci futura ut futura, eodem modo Cognoscerentur a Deo ut futura, et ut praesentia: sed &c. prob. ant.: Si Deus non eodem modo illa Cognosceret, aliter Cognosceret futura, ut futura, et ut praesentia, aliter quae facta sunt, et aliter fienda. Sed hoc est contra D. Aug. ubi sup.: ergo &c. Respondeo dist.

39. ultimam maj: si Deus aliter &c. ex parte Cognitionis neg. maj. ex parte rei cognitae conc. maj. et similiter dist. min. neg. conseq. ex parte Dei non est varietas in rebus cognoscendis, sed eodem modo Cognoscit possibilia, futura, et exa. Ratio est quia nullum ex his ponit aliquam intrinsecam varietatem in Dei Cognitione, sed solum novam relationem rationis Cognitionis Dei ad illa ut producibilia, ut producenda, et ut producta quare tota varietas se tenet ex parte Cognitorum. futura autem aliter comparantur ad Dei Cognitionem, ut futura, et ut praesentia, nam ut futura non habent esse in seipsis, sed in Causis suis, quae si fuerint contingentes, ut Causae Creatae, non sunt Certo Cognoscibilia a Deo, non ex defectu Dei, sed ex defectu ipsorum, utpote quae non habent Certum esse, sed indifferens ad esse, et non esse: Si vero Causa fuerit omnino determinata, ut voluntas divina, sic subduntur Cognitioni Certae, nec ad hoc opus est illorum praesentia physica, ut dictum est in 1o notabili, ergo quod illa ut talis Cognitio sit intuitiva.

40. Ex quibus habetur, Deum eadem Cognitione attingere futura in determinatione suae voluntatis, et in seipsis; sed omne rationis prioritate, Deum Cognoscere futura in determinatione suae voluntatis, quam in seipsis. nam determinatio Divinae voluntatis, de dando exam rei, praesupponitur ad exam ipsius, tam in propria, quam in mensura aeternitatis, nec ab illa determinatione habent quod sint in aeternitate, non quod sint ab aeterna respectu Dei, sed solum habent quod sint futura negative, hoc est, non habent quod sint praesentia. -

LAUS DEO.

O. M.



terrâ teris terram, te terram terra tenebit. ——

3

TRACTATUS

DE VIRTUTIBUS THEOLOG:S

Xa. mentem Divi Thomæ 2a. 2æ. q. 1a. art. 1o. et seq.

Proemium

Hactenus variis nodis implicati, atque importunis Cabillorum Vmoris immorati sumus. nunc autem ad utiliora descendimus. Cum tractatum de virtutibus theologicis meditandum suscipimus, nec omnes simul, ac veluti ex equo discutiemus, sed suo ordine, atque de virtute, in virtutem procedendo. utinam Auditores qui eas procedatis, non tantum inquisitione curiosa, sed indagatione fidei, non tantum meditatione, sed praxi, non tantum intelligentia, sed sensu. inter eas autem ordine 1a est fides Divina ac proinde 1o hic venit ex professo pertractanda D. Th. duce. unde sit.

Q. 1a.

Quodnam sit objectum fidei Divinæ

§. 1.

Variæ acceptiones fidei premittuntur, et notabilia prelibantur.

n. 1. Noto primo fidem varie, ac multipliciter accipi posse: 1o. pro obiecto, seu materia circa quam fides versatur Xa. illud apocalyp. Cap. 2. et actuum. Cap. 6. et illud Symboli Athanasij in quo posit precipuos fidei Articulos recensitos tandem subditur: hæc est fides Catholica &. 2o. usurpatur fides pro constantia qua quis firmiter stat suis dictis, et non deficit in promissis. Hinc de Xpto Dno apud Isaiam Cap. 11. dicitur: erit fides Cinctorium Renum ejus; quia totus fidelitate accinctus est, ut quæ pro ejus nomine laborantibus promisit, in eterna vita persolvat, et ultra merita impendat. Sumitur etiam fides pro confidentia, qua quis nihil hesitans, ab alio consequi sperat, quod tenere vult. hac fide Deum orare, nos monet Jacobus Cap. 1o. his verbis: Siquis vestrum indiget sapientia, postulet a Deo: postulet autem in fide, nihil hesitans. Sumitur quoque fides pro veracitate quo sensu Apocalyp. 1o. Xptus Dnus fidelis testis appelatur, hoc est, veridicus, sincerus, nulla simulatione tectus, nulla arte Coloratus, sed nudæ ac simplicis veritatis amantissimus. Denique sumitur fides pro virtute supernaturali infusa, qua fideles humiliter obsequuntur mysteriis a Deo revelatis. et de hac presens Certamen.

2. Noto 2º. obtū fidei duo importare, et ea quibus fides assentit, eiū, per qḋ. eis assentit. 1m. dicit obtū maale fidei, 2mº. v. fꝛale. qḋ suadet D. Th. in hac 2.2. q. 1. ar. 1. in Corp. exeplo obti Cujusq habitus intlualis his verbis: (Cujus Cognoscitivi habitus obtū duo hēt, se, id, qḋ maalit Cognit, qḋ ē sicut maale obtū; et id per qḋ Cognit, qḋ ē fꝛalis Vº obti:: Sic igit in fide, si Ɔsideremus fꝛalē Vonē obti, nihil ē aliud, qḋ veritas 1a:: siv. Consideremus maalit ea, quibus fides assentit, n̄ solū ē ipse Ds; Ɔ etiā multa aliā.) hic fides invenit in Dº. Vonē obti, subti, et maj; obti, qa. fides Credit dari Dm: subti, qa. plura Credit de D; et maj, qa versat Ca. Dm, nec alia attingit, nisi ut dicūt ordinē ad ipsū; in 1º. v. veritate Vrelatē invenit Vonē obti fꝛalis. Sed, qa. obtū fꝛale, aliud ē fꝛale qḋ. et aliud fꝛale quo, quavis plura de 1º. dicamus, pcipue inpsēti de 2º. agemus.

3 Noto 3. Vrelaoē Di nihil aliud ēē, qḋ locutionē Di ad creaturas intluales manifestativā alicujus veritatis, qḋ ipse Vtinet in mēte suā; quare in D. Vrelaoē sūt duo, nēpē ipsa actio D. interna, et signū externū, pª qḋ. fit in genere Caē fꝛalis manifestao ad extra Vti Vrelatē. ppt hoc autē qidā dividūt Vrelaoē Di in interna, et externā, sive in activā, et passivā: 1a dicūt ēē actionē Di producētis signū externū; 2m. v. appellāt signū externū tali actionē productum. Verū Cū actio Di fꝛalit immanēs sit, et virtualiter trāsiēs, Vrelao ppīe sūpta, solū Ɔvenit actibus internis Di, n̄ ut cūqḋ. sed ut inferētibus signū externū. quare sola Vrelaō accepta pro ipsa actione Di, hēt Vonē fꝛalē obti fidei theologicē; Ɔ qa. n̄ in sola Vrelaone adequatū motivū fidei Ɔsistit, ut Vlexit Coīs Vtā, ideo obtū motivū adequatū fidei theoōicē pronūc quærimus, et ejus Vonē fꝛalē adequatā investigamus. in quo pūcto, ut notat M. Conet. adeo Ɔfusē loquūt AA, ut difficilē Capiat qḋ. sentiāt. quare illorū Vtās omito, et nūc in plures assertiones dd̄o. unde sit.

§. 2.

Assert. 1a.

Deus sub Vone Deitatis n̄. ē. obtū fꝛale quo, seu motivū fidei Theologicæ.

4 Probat: virtus intlualis ē fides: qḋ n̄ hēt pro obto fꝛali quo sive motivo Dm sub Vone Deitatis. prob ɔīa: obtū motivū virtutis intlualis impotat ordinē ad virtū intlualē; qḋ si fides ~~&c. maj. pat.~~ Ɔ Deitas sub Vone Deitatis n̄ impotat ōrdinē ad virtū intlualē: qḋ si fides &c. maj. patet ex-

oppositione int motivu et movile, quae non stat sine orne unius a alio. prob. mi: Deus sub ratione Deitatis tantum dicit id, quod spectat ad lineam essendi, vel ad lineam operandi; sed sub nulla ex his expressionibus importat ordinem ad virtutem intellectualem: ergo &c. prob. mi. Deus ut spectatur ad lineam essendi, tantum dicit ordinem ad [illegible] esse, et ut spectatur ad lineam operandi tantum dicit ordinem ad attributa, quorum est radix: ergo &c.

Confirmatur: Deus sub
5 illa expressione est obiectum fidei, sub qua explicat fidem, ut est virtus intellectualis; sed Deus sub ratione Deitatis non explicat fidem, ut est virtus intellectualis: ergo Deus sub ratione Deitatis non est obiectum formale quo seu motivum fidei theologicae. maj. pat. in quolibet obiecto, quod talem obiective dat esse potentiae, ac proinde ipsam manifestat et explicat. prob. mi: fides ut virtus intellectualis non tendit nisi circa verum, nec movetur nisi a vero; sed Deus sub ratione Deitatis non dicit talem expressionem: ergo &c.

Explicatur: homo sub ratione hominis non explicat
6 obiectum formale motivum intellectus, aut voluntatis: ergo nec Deus sub ratione Deitatis &c. prob. ant. intellectus non movetur nisi a vero, nec voluntas nisi a bono; sed homo sub ratione talis, nec explicat rationem veri, nec rationem boni: ergo. prob. 1a Sequela sicut intellectus movetur a vero, et voluntas a bono, ita fides, ut pote virtus intellectualis non movetur nisi a vero infallibiliter tali; atqui propter 1um homo sub ratione hominis non explicat motivum intellectus, aut voluntatis: ergo propter similem rationem nec Deus sub ratione Deitatis &c.

7 Dices: Deum sub ea ratione, et expressione esse obiectum fidei, qua certificat nos de suis dictis, nam ex hoc desumitur, quod fides habet actum indefectibilem a vero, et quod ipsa est virtus intellectualis; sed hoc habet Deus sub ratione Deitatis, nam credendo, Deum esse trinum, et unum, vere credimus Deum sicuti est, quod est credere Deum sub ratione Deitatis, et credere verum certum: sicut scire, hominem esse animal polyticum, est scire verum certum et verum, et hominem scire sub ratione hominis; cum ergo Deus, ut certificans nos de suis dictis, ordinem dicat ad intellectum nostrum, similem etiam habitudinem dicit sub ratione Deitatis.

Sed contra est: licet Deus, ut certificans nostrum
8 intellectum de suis dictis, non possit non dicere habitudinem ad intellectum, hoc tamen non habet Deus sub ratione Deitatis, ut pote qui non certificat nos, quando, cum prout sic possit esse obiectum cognitionis opinativae, et fidei acquisitae sed sub expressione primae veritatis, a qua nihil falsitatis procedere potest, sicut a calore nihil frigoris. Quare esto Deus ut certificans nos de suis dictis sit formale motivum fidei, non ideo hoc munus habet Deus sub ratione Deitatis. Ad paritatem stat solutio ex dictis num.

9 6. Prob. 2o Deus: formale motivum fidei est illud, quod formaliter inducit intellectum nostrum, ad credendum; sed Deus sub ratione Deitatis non inducit intellectum nostrum ad credendum: ergo Deus sub ratione Deitatis non est formale motivum

Prob. min. Deus sub ratione Deitatis non est causa nostrae credulitatis; Deus, inducit animum nostrum ad credendum, est causa nostrae credulitatis: ergo. Prob. mai. Causa nostrae credulitatis est ea, cui formaliter innititur nostra credulitas; sed non innititur Deo sub ratione Deitatis: ergo. Prob. min. Credulitas nostra per fidem, quae impossibile est subesse falso, innititur, tanquam causae, in mensura, et regula totius veritatis; sed Deus sub ratione Deitatis non est regula, et mensura totius veritatis: ergo. Prob. min. Regula, et mensura totius veritatis, debet esse in tali genere; nam regula, et mensura aliorum, est in genere ipsorum; sed Deus sub ratione Deitatis non est in veritatis genere; sed sub ratione primae veritatis, ut ex se patet: ergo.

10 Conf. 1º motivum formale assensus fidei est illud, quod assentiens dat pro ratione sui assensus; sed assentiens rebus fidei non dat pro ratione sui assensus Deum sub ratione Deitatis: ergo. Mai. patet à simili in aegroto, si hunc interrogetur, cur sumat medicinam? Respondebit, propter sanitatem: quia haec sola est motivum formale totius sumptionis. Min. suadetur. Si interrogetur fidelis, quare credit Deum esse trinum, et unum? Respondebit sanè; quia Deus hoc dixit. Si ulterius quaeratur, cur credit Deo, hoc dicenti? non dicet, quia Deus est Deus; sed quia est ipsa veritas. Nec poterit quis eum amplius interrogare: quare credat veritati: fatua enim, et stulta foret haec interrogatio; nam sicut ac ista, quare homo est homo? ergo. Conf. 2º ex D. T. hac

11 „ 2.2. q. 1. a. 1. qui proponens hoc argumentum, ordine 1mo illud videtur esse obiectum „ fidei, quod nobis proponitur ad credendum; sed non solum proponuntur ad cre„dendum ea, quae pertinent ad divinitatem, quae est veritas 1a sed etiam ea, quae „ pertinent ad humanitatem Christi, et Ecclesiae sacramenta, et creaturarum conditiones: „ ergo non solum veritas 1a est fidei obiectum. Ita Resp. quod ea, quae pertinent ad „ humanitatem Christi, et sacramenta Ecclesiae, vel ad quascumque creaturas, cadunt sub „ fide, in quantum per haec ordinamur ad Deum, et eis etiam assentimur prop„ter divinam veritatem. Sed id, propter quod rebus fidei assentimur, est obiectum formale fidei: ergo si ista D. Th. rebus fidei assentimur propter divinam veritatem. Etc:

§. 3.

Solvuntur Argumenta.

12 Ad 1º obiectum formale fidei est id quod fides maxime impetitur ad credendum; sed non habet Deus sub ratione Deitatis: ergo. Resp. sub ratione Deitatis est fidei motivum fidei. Prob. mi: haec causalis est vera, quia fides credit, et aliis; sed vera non esset, fides sub ratione Deitatis non est id quo fides maxime impetitur ad credendum: ergo. Dist. mi, par exemplo de aegroto, de quo similiter verum est, quod non vult sanitatem, vult medicinam, nisi quia sanitas maxime impetitur ad medicinam. mai. suadetur.

Joan. ex illo Joann. Cap. 14. in Persona Xpti dicentis: Creditis in Dm, et in me Credite, atque illac neque Credere in ipsum ex hoc quis credat in Dm non teneret, et non esset vera illa Cralis, qui id credit Deo, credit falsissime Vet.

13 Confirmat, idque fr̄ale motivum fidei et Theologiae; sed hoc est Deus sub rone Deitatis: ergo etc. prob. mi. nam Deitas est quod Theologia quaerit, et qua ad Coetera considerata impellit, utpote liquido frugtia ex illo pripio Deo quies; maj. ostenditur ex D. Thom. 1. p. q. 1. art. 7. in Corp. ubi probat Dm sub rone Deitatis esse obtum Theologiae, quia est obtum fidei, quod est pripium Theologiae, et quod pripia et Des idque obtum hgt. ergo etc.

14 Resp. ad arg. concessa maj. neg. mi. ad prob. concessa Coali, neg. mi. nam veritas ejus salvari potest eo quod Ds sit obtum frale quod esto non sit frale quo, seu motivum assensus fidei, nam ad 1um sufficit quod Ds sit id quod fides perse, et primario Credit, ad 2um opus est quod sit id propter quod assentit fides Revelatis a Deo, quod deducit 1a veritatem; ppter hoc autem Resolutio assensus fidei non fit in Deitate sub hac expressione, sed ut 1a veritate, ut docuit D. th. sup. illud Joan. Cap. 4 jam non ppter tuam loquelam ipsi enim audivimus; dicens: quod homo sive per Ronem naalem, sive per testimonium legis, et prophetarum, sive per predicationem Appostolorum, aliorum manuductus Credit, tunc potest dicere, quod ppter nullum illorum Credit, nec ppter Ronem naalem, nec ppter testimonia legis, nec ppter pdicationem Apostolorum; sed ppter ipsam veritatem tantum. ubi per haec exclusiva, tantum, videtur D. th. excludere a Deo aliam expressionem in quam assensus fidei nunc Resolvatur.

idem

15 Nec ex eo Argoreto suadet oppositum, nam sicut sanitas ibi est motivum frale quo, ita et veritas 1a Respectu fidei, et hoc insinuavit D. th. in quantum comparando veritatem 1am Respectu fidei Cum sanitate Respectu medicinae his verbis: obtum fidei est quodammodo veritas 1a in quantum nihil cadit sub fide, nisi in ordine ad Dm, sicut et obtum medicinae est sanitas, quia nil medicina considerat nisi in ordine ad sanitatem. illa autem verba Joannis idicant (ut exponit Casus Cujus est argtum) quod eadem fides, qua Credit in Dm, Credit etiam in Jesum Xptum, et ex eadem rone, et motivo; Coeterum quod hoc motivum sit Deitas sub hac expressione, ibi non dicit, nec deducit ex ejus expositione. Verba ejus sunt haec: Possunt legi alterum indicative, et alterum imperative, sic, creditis in Dm, et in me Credite. significando quod fides in Dm, sit vero Credendi in Jesum, ut intelligamus non esse duas fides altera in Dm, altera in Jesum, sed eam quia Ron.

Idem

idem

qua Credimus in Dm Credendum esse in Jesum, ubi simpliciter significat se esse Deum: nam non dicit: Creditis Deo Credite et mihi, sed creditis in Deum, et in me: eodem vinculo exigit Credere in se, quo Creditur in Deum.

16 Dices: id per quod fides disquirit apprehensionem, non solum est objectum formale quod, verum et formale quo; sed Deus sub ratione Deitatis est id per quod fides disquirit apprehensionem: ergo etc. prob. mi: tale distinctivum non est Deus sub ratione primae veritatis: ergo sub ratione deitatis. prob. ant. assentiri Deo, ut veridico, non est proprius et singularis actus fidei: ergo etc. prob. ant. assentiri Deo quia veritas est etiam convenit Prophetis imme et Beatis, quando Deus aliquod futurum eis annuntiat, vel, alieni Cordis arcana manifestat: ergo etc.

17 Resp. dist. ultimum ant. assentiri etc. convenit profetis, sicut fidelibus neg. ant. aliter concedo ant. et neg. cons. distinguitur fides a profetia, quia haec non est per se obscura, cum fuerit in Xpto Dno cum erat viator; non tamen fuit fides, quae per se obscura est, et fuit ab instanti suae conceptionis beatus; quare Profeta potest audire a Deo futura, sive clare sive obscure fidelis vero solum obscure; Beatus vero Cognoscit futura, vel, arcana Cordis quae Deus ei detegit per ipsam evidentiam luminis Claritate. Unde ad statuendam distinctionem formalem fidei a profetia, et beatitudine, non requiritur quod Deus sub ratione Deitatis sit objectum formale fidei, sed sunt etiam plura talia, ut videre est in D. Th. 1. p. q. 7. art. 1o. et q. 12 de v. art. 10 ad 4. et in 3. S. d. 24. q. 1. art. 1. q. 1a ad 3. D. Th.

18 Ad Confirm. Resp. neg. maj. ad prob. concedo ant. neg. cons. ut enim alterum, quod proprie, et res idem objectum habet sufficit objectum esse idem Realiter, et materialiter, hoc est, quod attingat eandem rem, non tamen sub eadem ratione. quare D. Th. ibi loquitur de subiecto de quo Theologia suas res deducit: hoc autem idem est, ac subiectum fidei, nam sicut illa plures passiones demonstrat de D. ita fides plura Credit de ipso; Cum hac differentia quod Deitas est ratio omnium probandorum de Deo: et ideo attingitur a theologia sub ratione Deitatis, non vero a fide, quia Deus quatenus sic non dicit propriam rationem fidei, ut potest quae postulat actum amandi, et tenacitatis veritatis, ac proinde non tendit in eum nisi ratione veritatis.

19 Dices: fides et theologia attingere Deum sub diversa ratione est dare locum, ut Virtutes theologicae sint plures quam tres: ergo etc. prob. sequitur cassus Deus esset attingibilis per virtutem theologicam, et non sub ratione deitatis; et si Deus esset attingibilis sic per virtutem theologicam, virtutes theologicae essent plures, quam tres: ergo etc. prob. mi: in Deo ultra rationem Deitatis sunt aliae, quibus attingi potest, nempe attributa, et

Relaonem, de his omnibus attingeret Deus ut Deus quod proprium est virtutis theologicae: quod &c. Resp. neg. seq. ad prob. concessa maj. neg.
20 mi. ad prob. dist. mi. his omnibus attingeretur Deus &c. qualiter requirit ad virtutem theologicam nego mi. aliter permitto mi. et neg. Cons.
D. Th. qq. disput. Solutio est D. Thomae urgentis simili argumento q. 1. de virtutibus art. 12 ad 10 his verbis: "in Deo non solum consideratur veritas quam respicit fides
" vel sublimitas quam respicit spes, vel bonitas quam respicit charitas, sed
" sunt plura alia quae Deo attribuuntur, ut sapientia, potentia, et hujusmodi
" quod videtur quod sit, vel una tantum virtus theologica, quia omnia illa sunt
" unum in Deo, vel quod sint tot virtutes theologicae quot sunt quae attri-
" buuntur Deo. ad quod respondendum quod non oportet secundum omnia attributa divina
" accipi virtutes theologicas: sed solum secundum illa, secundum quae appetitum nostrum
" movet, ut finis, et secundum hoc sunt tres virtutes theologicae." nam
proprium harum munus est attingere Deum, ut finem nostrum, cui muneri plane satisfaciunt tres assignatae.
21 Arg. 2.o motivum formale fidei est id in quo fit resolutio fidei nostrae; sed resolutio fidei nostrae fit in Deo sub ratione deitatis: ergo Deus sub ratione Deitatis est motivum formale fidei. prob. mi. resolutio fidei nostrae fit in id in quo ultimo sistit; sed ultimo sistit in Deitate ergo &c. prob. mi. resolutio fidei nostrae non sistit usque dum proferat Deitatem pro ratione sui assensus: ergo &c. prob. anti. si fidelis quaerat cur credit Deum esse 1.m et unum? respondebit, quia Deus dicit. si rursus quaerat quare credit Deo dicenti? respondebit, quia est veritas 1.a si iterum quaerat quare est veritas 1.a ad Deitatem recurret dicendo quia Deus est: ergo &c.
22 Confirm. sicut res deducuntur ex principiis, ita veritas 1.a ex Deitate; sed quia res deducuntur ex principiis ultima resolutio rerum fit in 1.a principia: ergo et ultima resolutio fidei, quae est circa veritatem 1.am fieri debet in Deitatem. maj. pat. nam sicut res emanant a principiis, ita 1.a veritas, ut pote passio entis, a 1.o ente, quod est Deus, vel Deitas. mi. est innegabilis.
23 Resp. ad arg. concessa maj. neg. mi. ad prob. neg. mi. ad prob. neg. ant. ad cujus prob. dist. ultimam partem dilemmatis si iterum quaerat &c. quod Deus est, vel quia, dicentem causam cui assentit, conc. ant. et nego causam assensus, neg. ant. nam data veritate 1.a pro causa assentiendi Deo dicenti se esse trinum et unum, ut cum dicit credo Deo hoc dicenti, quia veritas 1.a est, quaelibet alia interrogatio extra rationem est, nec pertinet ad causam assensus sed ad causam rei: non ad causam assensus, nam veritati infalibili undecumque proveniat esse talem, securè pote quis credere. quapropter, si per impossibile 1.a veritas non esset adhuc veritati crederem dum foret, ad modum quo si per impossibile color non esset

quatus, adhuc eet visibilis, q.a visibilitas ut talis a colore ē, n̄ a qntitate. pertinet autē ad Caā rei Cui assētit, nā 1ª veritas, Cui fides assētiē pbet, ex Deitate provenit tamq̄ ex caā. Cæterū hāc Caā cōsiderare n̄ pertinet ad fidē sed ad Theologiā, Cui ex pprio munere incūbit ostendere attributa Ꝯvenire D., q.ª Dē. Unde fides ultimo sistit in 1ª veritate, ut in obto fᵒrali, nec sui muneris ē ostendere quare D. Ꝯvenit ro sui obti fᵒralis: Sicut visus ultimo sistit in lucido Colorato, nec ad ipsū pertinet, quare lucidū Coloratū Ꝯvenit huic, l, illi subiecto, ex quib. Ꝯstat ad Confirm.

24 Dices si fidelis interrogatus Cur Credit D. dicenti se ēe 4un Trin, sum, respeat, q.ª hoc dicit Ecclā, l, q.ª diceret Caā assensus: ergo parit si respeat, q.ª D. ē. prob. ant. fides innitit tamq̄ infalibili regulæ sensui, et doctrinæ Ecclē: ergo &c. prob. ant. q. fides n̄ innitēret Ꝯsic Ecclē n. ē. Cur Hæreticus n̄ possit dici fidelis: ergo &c. prob. ant. Hæreticus etiā innitit 1ª veritati, solū q.a fideli discernit per hoc q. n. vult recipere sensū Ecclē: ergo si fides &c. Ꝯsa 1ª suadet? magis distat a Caā, et motivo assensus fidei, sensus, et doctrā Eccle, q.ª Deitas: ergo si &c. prob. ant. sensus, et doctrā Ecclē ē aliq. creatū: ergo &c. prob. Ꝯsq. fides ut pote virt. Theolōgica debet tendere Ca D., et a rbus Divinis adequate moveri: ergo &c.

25 Resp. neg. ant. ad prob. Ꝯcesso ant. neg. Ꝯsq. fides innitit tamq̄ infalibili regulæ, sensui, et doctrinæ Eccle. Cæterū n̄ ex hoc doctrā Eccle se het ut ro fᵒralis assensus fidei. Tū q.ª hæc nequit ēe aliq. creatū; tū etiā q.ª talis ro fᵒralis unicē ē in eo in quo invenit dicēdi infalibilitas in Ecclā autē quāvis prout ē organū spūs sti divinitus permotū inveniat infalibilitas hæc tū n. ē. 1ª ut pote reducibilis in divina adq̄ totā suā firmitatē reducit, ē tū doctrā Ecclē, Ꝯdio, et veluti instrumētū obti fᵒralis fidei, ad modū quo mediū in demonstraōe se het, ut ro motiva ad assensū scientificū, et artificiosa dispōo medii, ut instrumētū alicūs intlū ad talē assēsū. Ꝯcirca assensus scientificus reducit in mediū tamq̄ in motivū, pn sylōgismū v. tamq̄ in Ꝯdiōnē. Sic patet ex̄mit in pñti. Hæreticus licet assentiat primæ veritati, tū n̄ acceptat sensū, et doctrām Eccle, ut infalibilē regulā in explicando Credenda immo auctoritē ipsius floci facit, q. Ꝯcluso a Nobis totis odiis execrādū, et fugiendū.

26 Arguit ultimo: eo D. sub rone Deitatis n̄ ēe fᵒrale motivū fidei, q.ª sub tali rone n̄ dicit aliā habitudinē Cū intlū, ad hoc ē falsū: ergo D. sub rone Deitatis ē obtū fᵒrale motivū fidei.

maj. constat ex ratione probativa, et mi. prob. intellere actuale non potest non dicere aliqua habitudinem cum intellectu; sed in sententia valde probabili Deus sub ratione Deitatis dicit constitutive intellere actuale: ergo etc. mi. autem est sententia aliquorum thomistarum, et maj. suadetur: actus 2us non potest non dicere aliquam habitudinem, aut connexionem cum actu 1o; sed intellere actuale est actus 2us in genere intellectivo, et intellectus est actus 1us ergo etc.

27 Confirmatur: Deus sub ratione 1ae veritatis est motivum formale fidei: ergo sub ratione Deitatis est tale motivum. prob. consequentia in illa sententia Deus sub ratione Deitatis dicit rationem 1ae veritatis: ergo si illud etc. prob. ant. intellere Divinum dicit rationem 1ae veritatis: ergo in sententia illa etc. prob. ant. ratio 1ae veritatis convenit, ut intellegi in actu 2o ergo etc. prob. ant. 1a veritas formaliter consistit in conformitate cum re prout est in 1o intellegere; sed intellere Divinum est 1um intelleges in actu 2o: ergo etc.

28 Resp. ad argumentum concessa maj. negando mi. ad prob. dist. maj: intellere etc. cum intellectu sub munere deitatis, nego maj. sub munere veritatis, concedo maj., et dist. mi. Deus ipsum intellere sub munere veritatis, concedo mi; sub munere Deitatis, nego mi, et quae sequuntur sub eadem distinctione, Deitas sub munere Deitatis non dicit connexionem cum intellectu, ut dictum est in ratione probativa; potest tamen illam dicere sub alio munere, ut in praefata sententia. Caeterum, sicut in illa intellere explet duo munera, nempe expressionis, et actualitatis ultimae, et sub hac constituit naturam, sub illa vero illam supponit jam constitutam; ita pariter esto in praesenti admitamus sententiam illam, possumus in intellere distinguere duo munera, nempe, et munus Deitatis, et 1ae veritatis, et sub hac ratione dicere connexionem cum intellectu, et non sub illa, quia sub expressione deitatis tantum explicatur quod pertinet ad lineam essendi, et operandi. Propterea quia adhuc admissa praefata sententia, Deus sub expressione Deitatis non est motivum formale fidei.

29 Dices: Si data hac sententia Deus sub hac expressione non diceret connexionem cum intellectu munus Deitatis et 1ae veritatis, veluti ex aequo distinguerentur: sed hoc implicat posito constitutivo Deitatis per intellere actuale: ergo hucusque dicta non cohaerent cum hac sententia. prob. maj: illa quorum tamen sunt distincti debent veluti ex aequo distingui; sed in casu posito munus Deitatis et 1ae veritatis haberent distinctos terminos: ergo etc. maj. pat ab inductione in creatis: tum in actione creativa, et conservativa, tum in motu recto, et obliquo, et in pluribus alijs, quae veluti ex aequo distinguuntur, quia habent respicere distinctos terminos. mi. prob. quia munus Deitatis non respicit pro termino intellectum,

Cu ñ dicat habitum adipisci; secus q. munus 1æ veritatis ig &c.

Resp. neg. maj. ad prob. dist. maj. illa quorum tri sunt distincti fralit. Jcedo maj. distincti maalit. neg. maj. et dist. mi: mamus & horum distinctoi troi maalit. Jcedo mi; fralit. neg. mi. Ad hoc ut aliqua distinguat e qui sequut. sub eadem distinctione. Ad hoc ut aliqua distinguat veluti ex equo ñ sufft respicere distintos troi, ut cum alias actio productiva esse, est distincta ex equo ab actione productiva proprietatum, q. hujusmi tri maalit. saltim respu hujus actionis distinguut; opus e attingere diversos troi fralit. ut evenit in exemplis appositis in instantia. Munus aute deitatis, et 1æ veritatis respiciunt diversos troi maalit. ñ. fralit. q. tales tri se habent cu aliquo ordine, nam prius e ro entis ave, et ro radicis attributorum, q ro potentie intlive tam in actu 1o q in actu 2o. Sub expressioe Deitatis dicit primum, et sub expressione veritatis dicit 2m. ideo q. hujusmi expressiones ñ distinguut ex equo.

Ad Confirm. resp. X. dicta: Jcesso anti, nego Jsq. ad probaone dist. ant. D in illo sso & dicit quoad virtualitatem, et munus virtualitatis, neg. ant; quoad virtualitatem tantum, Jc. ant, et neg. Jsq. in illa sa eadem virtualitas e Deitas, et 1a veritas, sed munus utriusq. e distinctum. nec fides sumit in munere Deitatis, sed in munere 1æ veritatis. ob q D. sub hac expsione tantum e motivum fidei.

S. 4.

X. 2. Motivum formale fidei ñ est 1a veritas in essendo, nec 1a veritas in Cognoscendo

Quoad 1m partem sic prob: veritas 1a in essendo tantum dicit q D. vere et ñ ficte e D. sed fides ñ movet ad tota, et tam ardua mysteria credenda abeo, q D. vere et ñ ficte e D. q motivum fale fidei ñ e 1a veritas in essendo. maj. pat; nam veritas in essendo e veritas trascendentalis, quæ ut pote passio entis in 1o ente q D. e invenit, a beam vere, et ñ ficte talis denominat. prob. mi: tum q. a D secundum q vere e D. tantum dicit 1m veritatem. 2m q inre e exes tantum sed fides ñ movet ad tota et tam ardua mysteria credenda a 1a veritate secundum q inre e exes tantum: q &c. prob. mi. ex D. Th. in 3. sarum d. 24. q. 1 art. 2. ad 1m dicente: obtum fidei ñ e veritas 1a, 2m q inre e exes tantum; ubi loquit de motivo fali fidei, ut sentiunt ejus expositores: q &c. Tum etiam, q. fides, ut pote omnino infalibilis, movet a motivo omnino infalibili;

D. Th. in 3.

Ds prout vere, et n̄ ficte ē Ds n̄ dicit motivu fidei omnino infalibile, Sd a falibilitate et infalibilitate prescindit: q. Sd. prob. mi. potē quis ēē verus in se ipso, qui nsi veri dicus, l, q. potē fali in se ipso, l, alios falere: g. Sc.

33 Quoad 2m p. suadet, motivu fidei fidei ē xo illa, vi cujus immediate movetr intlus ad crededa mysteria fidei: Sd xo illa vi cujus sic immediate movr intlus n̄ ē 1a veritas in Cognoscedo: q. motivu frale fidei n̄ ē 1a veritas in Cognoscedo. prob. mi. 1a veritas in Cognoscedo ē infita sapa Di infalibiliter attingetis omnia prout sut; Sd ab hac n̄ movetr immediate intlus q. Sd. prob. mi. intlus immediate n̄ movetr nisi ab eo vi cujus ei immediate apparet misteria fidei ēē omnino vera: Sd hoc n̄ ē infita sapa Di: g. Sc. maj. pat. nā Cu assesus fidei, ut pote omnino firmus sit g.a veru, immediate moveri debet ab eo vi cujus ipsi appareat ea quę credit ēē oino vera: prob. mi. infita sapa Di. tatu hēt reddere securu intlu [illegible] de eo q. Ds nihil que intlit fali n̄ potē; Sd hoc n̄ suffit ut intlui credetis immediate appareat mysteria fidei ēē oino vera: q. Sd. prob. mi. ultra hoc q. ē Ds n̄ posse falli in his quę intlit opus ē alios n̄ falere ut eis immediate appareat mysteria revelata ab ipso ēē oino vera: g. Sc.

34 Confirm: Sicut fides humana nititr tanq. motivo frali testimonio humano, ita fides Divina testimo divo; Sd testimoniu humanu n̄ ē. vo veritatis in Cognoscedo: g. nec testimoniu Divinu ē 1a veritas in Cognoscedo. prob. mi: testimm humanu, si veru ē, ut supponimus, sistit in conformitate ipsius Cu obto testificato; Sd hęc conformitas n̄ dicitr vo veritatis in Cognoscedo: g. Sc. prob. min: hęc vo abstrahit a conformitate, l, deformitate Cu tali obto: g. Sc. prob. ant. vo veritatis in Cognoscedo stare potē Cu eo, q. quis suu judiciu rebus velet, l, aperiat alijs; Sd hoc 2m dicit conformitate Cu obto testificato, 1m v. deformitate: g. Sc. min. cstat, ē maj. pat. ex discrimine intr sapa justoru, et sapa hujus mudi, ut Mag. Greg. advertit. hęc enim 1a nescit loqui nisi de qualitate judicij q. fiat de re de qua loquitr, secus v. hęc 2a, siq. n̄ aliude provenit, q. ex rectitudine in 1a, et ex malitia in 2a: unde si per impossibile Ds ēēt sume sapies, et n̄ sume bonus, hoc ipsu poēt in ipso inveniri, ac proinde in ejus sapa n̄ relucet motivu oino infallibile fidei Divinę.

§. 5.

Solvuntur argumenta.

Arg. 1. contra 1.^m p^tm Dis: motivum formale fidei e id, vi cujus D.
5 nullo modo potest nos fallere; sed hoc habet 1.^a veritas in essendo: ergo 1.
motivum formale fidei e 1.^a veritas in essendo. Maj. e in probatione Dis
prob. mi: illud ratione cujus D. essentialiter excludit aurealoqutione seu
falsitatem e id, vi cujus D. nullo modo potest nos fallere: sed D.
q. 1.^a veritas in essendo, essentialiter excludit aurealoqutione seu falsitatem:
ergo &c. prob. mi. 1.^a veritas in essendo ratione sui immunis e ab omni
labe imperfectionis; sed quod immune e ab omni labe imperfectionis es-
sentialiter excludit seu falsitatem: ergo &c. maj. constat, nam 1.^a veritas in
essendo ratione sui e summa perfectio. prob. mi: quia ratione sui e immune
ab omni labe imperfectionis essentialiter pugnat cum imperfectione falsitatis: ergo &c.

6 Confirmatur: quia tollit aut non patitur, dubietatem de re loquta, l.
suspensionem assensus, q.^a illa, e id vi cujus D. nullo modo potest
nos fallere; sed hoc habet 1.^a veritas in essendo: ergo &c. prob. mi: summe verum
in essendo loqui tollit, aut non patitur dubietatem de re loquta, l. suspensionem
assensus q.^a illa: quia p. ant. in 1.^u verum loquente, et re locuta, non potest non
essentialis connexio: ergo &c. Resp. quia 1.^a veritas in essendo excludit essentialiter aurealo-
7 cutione seu falsitatem, caeterum non ex hoc reddit eam veram propter aliud quod...
q. 1.^a veritas in essendo ratione sui praescindit a bilic potius quam derivat
veritatem in loqutione, quod patet exemplis, tum in visione beata, quae ratione sui
pugnat cum peccato in ista probabili, et tamen sevota voluntas beati non in-
stituit formaliter intrinsece rectificata. tum in rationalitate, quae si separet
a visibilitate, adhuc ratione sui excludit hinibilitatem, et tamen ipsa sola non
reddit hoc visibile, sed opus e aliud praedicatum superaddere, et omnium
ratio e, quia plus requiritur ad positionem perfectionis, quam ad exclusionem im-
perfectionis oppositae. itaque non quaelibet exclusio falsitatis e veritas, nam
possunt falsitas simul, et veritas defficere alicui, licet non possit utraque
coexere, ut pat in actu voluntatis, cui utraque deficit. Veritas ergo 1.^a in
essendo ratione sui sufficit ut non detur locutio falsa, secus tamen ut detur loquo
vera. Quare in forma resp. distinguendo indolem exclusionis nempe priva-
tivae, aut negativae: et concedit neg. 2.^a, et negat 1.^a respectu 1.e veri
tatis in essendo. Dices: 1.^a veritas in essendo ratione sui excludit
positive, aut privative falsitatem alocutione ergo &c. prob. ant. 1.^a
veritas in essendo ratione sui excludit privationem veritatis alocu-
tione: ergo &c. prob. ant. 1.^a veritas in essendo ratione sui excludit

à locutione q liber imperfectione, sed privao veritatis ē aliqua
imperfeō: q &c. prob. mi: privao veritatis ē falsitas; sed falsitas ē
aliqua imperfeō: q &c. prob. maj: falsitas, l, cōsistit in privati-
vo, l, in positivo, si 1m tale privativu nihil aliud ē, q privao
veritatis, si 2m tale positivu cu privaone veritatis cōnexu
q &c. Ex quibus duo inferut, nēpe, q 1a veritas in essendo ponit in
locutione deffectu privaonis veritatis, cu tale privatione essen-
tiali rone sui excludat; sed deffectus privaonis veritatis ē veritas: q
rone sui ponit veritate in locutione. 2m ē q locutio nequit pscin-
dere a veritate, l, falsitate, nā n̄ dat mediu int hoc q ē ēē cō-
forme, l, n̄ ēē cu re representata per ipsā: q si 1a veritas in essen
n̄ ponit in locutione falsitate ponere debet veritate. Rsp. cōcel
37 probaonib. neg. mi 1a illaonis. siquidē n̄ quilibet deffectus pri-
vaonis falsitatis ē veritas. privatio enim alicujus fre dupli
modo potē auferri, l, p. fra ipsa in re posita, l, p. capacitate ad
tale fra. 1m pat in aere aquo aufert privao lucis, p. ipsius lu-
positione; 2m v. in lapide, cui deficit privao visus n̄ per po-
tione visus, sed per positione incapacitatis ad ipsu, nā ubi n̄
dat capacitas ad fra, nequit dari privatio fre. Quando g
privao duobus modis deficere potē, n̄ requirit, q uterq. modus
det, sed unus, l, alter, hoc ē, l. q det fra, l. incapacitas ad ipsā
1a autē veritas in essendo rone sui pscindit a capacitate ad
veritate, l. falsitate, et sic excludit privatione veritatis q n ponat
veritate. ad modu quo lapis rone sui excludit privaone visus
quin ex hoc sequat q sit cu visu. Ex his pat ad 2m illaone,
nā etsi locutio in re nequeat n̄ ēē vera, l. falsa, pro illo signo
quo cōcipit procedens a 1a veritate in essendo pscindit ab utroq.
sicut a capacitate ad utrūq. quare nec ē cōformis sub illa pcī-
sione cu re representata, nec oppa, sed solu n̄ cōformis, l, non,
supto precissive nā abstraxie. q si locutio divina ē vera fralit
ut revera sēper ē, hoc n̄ het rone 1a veritatis, in essendo sed rone
alterius pdicati.
40 Si dicas: 1a veritas in essendo exigit veracitate: q
ē porō rone sui ponere veritate in loqutione. prob. cōq: ut inferens
veracitatem potē ponere in loqutione veritate; sed ut exigit vera
citate illam infert: q &c. = Rsp. hoc solu probare, q loqutio sit ra-
dicaliter vera à 1a veritate in essendo n̄ q fralit. Nā rectitudo
loqutionis n̄ ponit fralit rone solius perfeonis primordialis,
sed rone perfeonis proximē ab illa exactē. sicut ronale, ut exigen
et inferens visibilitate potē denominare hominem visibilem

Cæterũ illa denominatio ē solũ radicalit⁹ a rationalitate, fr̃alit⁹ v.° a risibilitate. Ad Conf. resp. q̃ tolere, aut ñ tolere suspensionẽ assensus fidei concernit reverẽtiã, aut irreverẽtiã ergã majestatem Dĩ loquẽtis. Reverẽtia autẽ, l. irreverẽtia ē actus volũtatis; ex quo, si fuerit reverẽtia potē imperari actus fidei, sicut ex irreverẽtia actus infidelitatis; intrincè autẽ assensus fidei ñ ē reverẽtia, nisi oẽs actus ergã Dĩ illius reverẽtia nominẽt⁹. nec respicit fides pro motivo intrinco majestatẽ Dĩ, sd ejus authoritatẽ. quare ñ ē immediatè liber C.ª rem testificatã, et ab illa incipiendo, sd prapositive, et antecedẽt⁹, sicq. tolere, aut ñ tolere suspensionẽ assensus ñ convenit motivo fr̃ali intrinco, de quo in p̃senti. nec ex connexione int⁹ 1.ᵐ verũ loquẽtẽ et rem loquutã colligit⁹ oppositũ, nã similis connexio adē int⁹ Deitatẽ et veritatẽ loquutionis, et tñ in sñia opposita Deitas sub hac expressione ñ ē motivum fr̃ale fidei. quare in fra dist. maj. q̃ tolit &c. intrinec, et fr̃alit⁹ concedo maj; purè extrinsecè, l. radicalit⁹, neg. maj. et dist. mi: 1.ª veritas in essendo tolit &c. intrincè, et fr̃alit⁹, neg. mi, alit⁹, conc. mi, et neg conseq.

2 Dices: si 1.ª veritas in essendo tollit radicalit⁹ dubietatẽ de re locuta, radicare debet illud p̃dicatũ, vĩ cujus immediatè movet⁹ intlus ad asesũ fidei; et tñ hoc sed 1.ª veritas in essẽdo erit motivũ fr̃ale fidei. prob. conseq. tũc resolutio fidei fieret in talẽ veritatẽ: ergo &c. Resp. ex dictis in p̃cedenti,

3 q̃ cũ fides ñ sit discursiva, ñ pertinet ad ipsã reductio ad 1.ªᵐ veritatẽ, tanq̃ ad radicẽ; sd tãtũ pertinet perse ad ipsã attingere illã rone, p̃pt⁹ q̃ Ds nequit falsũ dicere in suis dictis; ut exp̃it D. Th. super Epistolã ad Rom. Cap. 4, lec. 1.ª, distinguẽ illa tria, nẽpe Credere Dm̃. Credere in Dm̃. et Credere Dõ. D. Th. super Paul
„ per hec vba: (Credere Dõ ē p̃priè actus fidei, ejus speciẽ demonstrãs:
„ nã Credere in Dm̃ demonstrat oĩne fidei ad finẽ, qui ē p.ʳ Charitatẽ,
„ Credere autẽ Dm̃ demonstrat fidei mat. 2.ᵐ q̃ ē virtus theologa
„ hẽs Dm̃ pro obiõ, et ideo intlus ñ dũ attingit speciẽ fidei; sd
„ solũ q̃ ex hac rone credit, nẽpe q.ª ē a Dõ dictũ, q̃ designat⁹
„ per hoc, q̃ dicit⁹ Credere Dõ. et ex hac fides specificat⁹, sicut
„ quilibet habitus cognitivus speciẽ hẽt ex rone, per q̃ assentit in
„ aliquod.) Nulla autẽ rõ magis perse ad fidẽ pertinet q̃ illa, ex qua fides specificat⁹? Quare ex quo hẽc rõ in 1.ª veritate in-

essendo radicet, n̄ ideo hęc ē obtū frale fidei.

Si adjicias: esto
44 fides n̄ sit discursiva poteſt ē saltim per interrogationē, et responsionē reducere oīa pertinentia ad ipsā in 1.ā veritate in essendo: q. in ipsa poterit suā ronē fralē invenire. = Resp. Ra. superius dicta, fidelē ut talē sine discursu posse respondere de suo obto frali, ad q̄ fides naaliter inclinat: de aliis autē quocūq modo attinentibus ad suū obtū frale n̄ posse respondere, ut fidelē, sed ut Theologū. Ridē autē solvere tenent negantes Deitatē sub hac expr̄one esse obtū frale fidei. nā fides esto n̄ per discursū saltim per interrogationē, et responsionē oīa pertinentia ad ipsā reducat in Deitatē, quin ex hoc inveniat suā rone fralē in Deitate q. hoc ipsū poterit evenire in nr̄a sñā, quin opus sit statuere rone frale fidei in 1ª veritate in essendo.

Arg. 2.º Contra 2. ptē
45 Dīs: motivū frale fidei ē id a quo D testimoniū reddit oīno infalibile, sed hoc hēt a 1.ª veritate in Cognoscendo: ergo hęc ē motivū. prob. mi: D testimoniū reddit oīno infalibile â suma ejus sapª sed hęc ē in D, quª ē 1.ª veritas in Cognoscendo: ergo &c. prob. maj. D testimoniū reddit oīno infalibile â suma ejus veritate: sed. prob. Cūq: suma D veritas in sola ejus sapª consistit: ergo &c. prob. ant: si quęrat quare D testimoniū summè verū ē, solū respª q. dicit id, quod Ds scit de re, quod revelat: ergo &c. Confirmatur
46 Dei testimoniū reddit oīno infalibile ab eo, â quo locutio Dei ē infalibiliter vera; sed hęc ē infalibiliter vera â 1ª veritate in Cognoscendo: ergo &c. prob. mi: locutio Di ē infallibiliter vera ab eo q. exprimit; sed exprimit 1.ā veritatē in Cognoscendo: ergo &c. prob. mi: locutio Divina exprimit authoritatē illius qui loquit, sed loqui tātū pertet ad 1.ā veritatē in Cognoscendo: ergo &c. prob. mi: loqui ē actus intellus practici: ergo &c.

Resp. Concessa maj, nego mi, ad prob. nego maj
47 ad prob. nego Cūq, ad prob. dist. ant: suma D veritas &. et hęc requirit de frali ad motivū assensus nego ant, presuppositivè concedo ant. ad ultimā prob. dist. similiter ant, et nego Cūq. Dato q. idē sit testimoniū Di ēē oīno verū, ac infalibile. de quo AA. variat; tū q. testimoniū verū fraliter sit n̄ requiritur ad motivū assensus fraliter sed presuppositivè. quē admodū ēē Divinū. Quare testimoniū Di. de rebus

fidei hēt p̄suppositā Cognitionē verissimā de illis, ac proinde Çformitatē locutionis cum rebus, prout sunt in se, & q^a hæc Çformitas n̄ exigit^r ab assensu fidei fr̄alit^r, & p̄supp ositivè, sicut ab amore exigitur Çformitas propositionis cū obto; ideo illa n̄ se habet formalit^r in testimonio ut motivū est. Dices: bonitas & rectitudo virtus Dī n̄

8 potē loqui nisi X^a. scā suam nequit se hēre de fr̄ali, ad motivū fidei: ḡ hoc tantū hēt Veritas testimonī Divini. prob^{tr} ant. talis bonitas, & rectitudo n̄ expectant ad lineā intlus, & volūtatis: ḡ &c. ant. pat. q^a bonitas ē de linea boni, n̄ veri. Csq. prob. motivū fidei ut potē virtutis intlualis ad lineā intlus, n̄ volūtatis. Respo. neḡo ant. ad prob.

7 dist. ant: bonitas &c. n̄ expectat ad lineā intlus, ut inclinat Deum ad loquēdū X^a. scā suā. Çced. ant. ut movet fidelem ad credendū; neg. ant. & csq. bonum benè potest intlū movere ad aliquē assensum, ut siquis judicet aliquid ēē diffussivū: & similiter siquis assentiat locutioni alicujus, q^a ē loqutio veracis. ro ē, q^d ut aliquid sit motivū assensus intlualis sufficit q sit verū ut quo,, idest, sit ro, ut alterum sit verū, nec ppt hoc attingit intlus aliquid n̄ pertinēs ad suam lineā, nā n̄ attingit bonitatē in rone boi, s^d in rone veri. quare aliter determinat^r fidelis a bonitate Dī ad credēdū, ac determinat^r Dī ad loquendū X^a. scā suā: ille determinat^r ab ipsa sub rone veritatis, nepè, attingendo hāc veritatem, q^a Dī summe bonus est n̄ potē n̄ loqui X^a. scā suam; Dī autem determinat^r ad loquēdū à sua bonitate sub rone talis, et amore ipsius.

10 Ad Çfirm. respo dist^{do}. illā ppōē; locutio ē actus intlus practici, ut moti a volūtatē Çcedo ant alit^r neg. ant. et csq. locutio Dī n̄ ē fr̄alit^r vera ex eo q Dī verissime cognoscat obta quē loquitr, nā ex hoc duntaxat ē verus fr̄alit^r Çceptus internus, que fr̄at de illis. quare sicut ad loquēdū, determinat^r fr̄aliter a sua volūtatē se hēre p̄suppositivè sua sapientia, ita ad loquēdū verū determinat^r fr̄alit^r à perfectione distincta a 1^a veritate in cognoscendo, hac se hēte p̄suppositive ad illā: hāc autē perfectionē exprimit loquutio Dī esto sit actus intlus Divini dummodo motus sit ab ejus volūtate, sicut oratio licet sit actus intlus exprimit affectū volūtatis.

§. 6.

3. Rō. Çplexum ex 1^a. veritate in cognoscendo, et ex 1^a veritate in dicendo n̄ ē motivū formale fidei.

51. Et prob: motivū fr̄ale fidei ē id quod inrmat et p̄ie determinat

intllu nru ad credendu; sed hujusmi n. e. oplexu ex 1.a veritate incognoscendo, et ex prima veritate indicendo: g.o tale oplexu n. e. motivu frale fidei. ma. Colligitur ex certitudine qua gaudet not.a fidei supra aliq quacuq. notq viatoris. prob. mi, qd firmat et plene determinat intllu nru ad credendu, n. e. veritas illa que tantu manifesta est D, n. fidelibus; sed huju mi e Veritas 1.a incognoscendo qq sit, an sit talis Veritas 1.a indicendo de qua postea: g &c.
maj. pat. nam fideles n. Credunt veritatibus tantu manifestis D, n. ipsis, X. illud Ap.i quomodo Credent ei, que n. audierunt.
prob. mi. exercitiu 1.a veritatis incognoscendo e pure immanens, et deserviens soli Cognoscenti; sed exercitiu pure immanens, et deserviens cognoscenti, unice e ad manifestandu cognoscenti ea, que attingit, n. ali. alias pure immanens n. eet, sed transiens saltim virtualit. g &c.

92 Confirmatur: ex quo aliquis hoo sapiens sit, et verus incognoscendo n. ex hoc alter movetur ad credendu ei fide humana: g. ex oplexu ex 1.a verite incognoscendo, et indicendo, n. movetur fidelis ad credendu D. fide div.a prob. osq: ideo ex 1.o n. movetur alter ad credendu fide humana, q.a ex illo unice hec sapiens retinere intra se, oceptu et verbu, q frat de rebus, nec aliq exhibet alteri occassione ut illis rebus assentiat, usq. du eas manifestet illi p.r aliq.d verbu externu, aut signu exterius; sed similit se gerit D.s ex vi solius sap.a seu 1.a veritatis incognoscendo: g &c.

§. 7.

Solvuntur argumenta.

93 Arguitur 1.o, motivu frale fidei e id, in cujus testimoniu D reddit infalibilit onexu cu re testificata, sed hoc pstat n. a sola 1.a veritate in cognoscendo, nec a sola 1.a veritate indicendo: g oplexu ex utraq e motivu frale fidei. prob. mi: testimoniu D redditur infalibilit onexu cu re testificata p.r id, p.r qd het procedere a testificante, nec potente falere, nec fali; sed in tantu D testificans e impotens falere, in qntu e 1.a veritas indicendo, et e impotens fali, quatenus e 1.a veritas incognoscendo: g q.a onexio infalibilis Div.i testimonij cu re testificata eque innitit in 1.a Veritate incognoscendo, et in 1.a veritate indicendo. prob. mi: fali e error pertinens ad intllu, et falere, e vitiu ad volutate; sed 1.s error fraliter tolit p.r summa ejus veritate in cognoscendo, et vitiu attingens ad volutate, q.d e mendacitas fralit excludit p.r suma ejus veritate indicendo: g &c.

94 Explicatur: ut aliquis sit fide dignus, nec suffit qd sit summe sapiens, nec qd sit summe verax, sed utrq simul; sed 1.m het, q.a Veritas 1.a incognoscendo, et 2.m q.a 1.a Veritas indicendo: g utraq simul requirit, ut ejus testimonio fide certa, et o.no infalibili asentiam.

riamus. prob. maj. ab exemplo in humanis: ponamus hominem summe sapientem, ac impotentem errare in cognitione rerum, quæ attingit; Non ex hoc esset adeo dignus fide, ut ei assensus omnino certus debeatur, nam adhuc maneret locus ad suspicandum, an quod interius cognovit exterius manifestaverit? ergo ex hoc præcise capit fidem omnino certam non mereret. ponamus hominem summe veracem, ac semper id, quod verum esse judicat proferentem; tamen ob defectum scientiæ passim multa falsa, ac erronea dicentem, huic profecto homini ex hac parte etiam non possemus certam fidem adhibere suis dictis cum adhuc dubitare possimus, an sit in suis dictis deceptus, non ob malam suam voluntatem, sed propter suum malum intellectum: ergo ex sola sua veracitate non maneret fide dignus. sed oppositum eveniret si non ille utrumque simul in se ipso copularet: ergo &c.

Resp. ad arg. concessa maj. neg. mi.

65 ad prob. dist. maj.: Dei testimonium redditur infallibiliter connexum et respectu Dei, conced. maj. quoad nos subdist. primo id, propter quod est procedere a testificante, nec potente fallere, nec falli, veluti passive, et in his quæ cognoscit, neg. maj. veluti active, et in his quæ nobis loquitur conced. maj. et dist. mi.: intellectus est impotens falli quasi passive, et in his, quæ cognoscit, conced. mi. quasi active, et in his quæ loquitur nobis, neg. mi. et cons. Divinum testimonium est motivum formale fidei per id, a quo constituitur omnino verum, et infallibile. Cæterum cum Dei testimonium ad nos detur, quatenus ad audientes est, non redditur sic infallibile per aliquid connexum ex parte Dei, sed per aliquid connexum quoad nos; divina sapientia connectitur ex parte Dei ejus testimonium cum re testificata, sed quoad nos connectit illud divina veracitas. Unde si per impossibile Deus esset ignorans, esset tamen verax, quoad nos non falleret in his, quæ loqueretur nobis.

66 Dices: motivum formale fidei est id vi cujus Deus ita loquitur verum, ut non possit falli veluti passive, et in his, quæ cognoscit, sed hoc habet Deus ratione suæ sapientiæ ut fatetur solutio: ergo ingreditur motivum formale fidei divina sapientia. prob. maj.: motivum formale fidei est id, vi cujus Deus ita loquitur verum, ut non possit nos fallere, nec ex malitia, nec ex ignorantia; sed perfectio, vi cujus Deus non potest nos fallere, saltim ex ignorantia, est qua Deus non potest falli; qui potest falli in his quæ in his, quæ cognoscit: ergo &c. prob. mi. qui potest ex ignorantia: ergo cum perfectio, qua Deus nequit nos fallere ex ignorantia, sit ejus sapientia, hæc ingreditur motivum fidei saltim partialiter.

Resp. quod ut Deus

67 loquatur verum, ita ut non possit nos fallere ex ignorantia, necessum est quod sit

Sap-

sapiẽs, saltim q. ea quæ loquit. quare neg. maj. ad prob. cessa maj. neg. mi. ad prob. dist. ant. qui potẽ fali &c. potẽ falere alios si loquat. ced. ant. si n̄ loquat, neg. ant. et sq. locutio Dei ad extra, ut potè actio D. libera ex determinaõe suæ volũtatis procedit; et sic nobis loqui, l, secus, in potestate suæ voluntatis est. Cœteru q loquat. veru, semel ac loquat, ẽ ipsi naiu rone veracitatis, a qua unicè detratus manet, l, ad n̄ loquẽdu Nobis l, ad loquẽdu veru in Re. Quare in vi solius veracitatis quis suadet, immeate, q ex nullo titulo D. fallat ipsu, sapa. autẽ formalit, et immeatè excludit a D ignorãa, sed perfeo motivo fidei n̄ movet, qa. excludit ignorãa, sed q. n̄ potẽ loqui falsum l, ex ignorãa, aut alio titulo. Hæc autẽ [illegible] inducit, semel ac D. vi veracitatis manet necessitatus, l, ad n̄ loquẽdu, l, ad loquẽdu veru in Re.

Ad explicationẽ Rsp. dist. seq.

58. in hominibus, ced. sq; in D, neg. sam; disparitas ẽ, q veracitas tãtu inclinat ad loquẽdu x.a qualitatẽ judicii, q quisq. frat de Re. Cu hoc judiciu in hoĩbus possit ẽẽ falsum, aut secus, veracitas in illis n̄ stituit testimoniu oĩno veru. at v.o cu D. judiciu n̄ possit n̄ ẽẽ veru, veracitas ita detrat ipsu ad loquẽdu veru, q sinat, eu loqui falsu. Unde per solam veracitatẽ testim Dei stuit sũme veru, & D. hẽt fide dignus. Nam ex ejus summa veracitate manet detratus, l ad n̄ loquẽdu, l, ad loquẽdu solu ea, quæ scit, q si nihil sciret, nihil loqueret. quare vis argti solu suadet ejus sap. requiri ut det inde veracitas; secus , ut veracitas moveat, sicut si n̄ daret tempe ramẽtu mixti n̄ daret Color; Cœteru ex hoc solu sequit temperamẽtu mixti ẽẽ naiu, ut exat Color. secus v. ut Color moveat visu.

59 Dices: ideo in D. veracitas ẽ motivu frale fidei, q. formet locutionẽ Cu judicio vero; sed hoc probat ingredi sap. in rate motivi: &c. prob. mi. si veracitas hoc hẽt eatenus Red dit nos securos de veritate suæ testificationis, quatenus Cognoscimus judiciu illud cu quo format testificaõ ẽẽ judiciu verum; sed judiciu ẽẽ veru Cognoscit immediate per sapa, cu sit ejus munus formare suos actus Cu Rbus: g.o si veracitas n̄ movet, nisi formando locutionẽ Cu judicio vero, eo movet q. simul movet sapa, l, n̄ movet, nisi simul movente div. sap. Rsp. ced.

60 Maj. neg. do mi, ad prob. neg. maj. semel ac quis cognoscat veracitatẽ formare locutionẽ Cu judicio vero, Cognoscit immediate locutionẽ in Re verã; sive veritas illius judicii proveniat à sap.a l, ab alio, Sicut, ut quis immediate suadeat, de exã alicujus Ri, sufficit cipere decretu efficax q.a exã illius, quin opus sit,

cognitione media requisita ad exa[ctam] [...], nec cognitione q[uam] D[eus] habuit, de his rebus. Similiter, ut quis cognoscat ultionem D[ivinam] esse conformem cum delictis in re, sufficit cognitione justitiae divinae, ei q[uae] initi[tur] immediate ad talem assensum, quin opus sit cognitione Dei sap[ientiae] attingentis delictorum quantitatem. Veracitas q[uo]d ex se est inclinatio ad conformandam locutionem cum judicio vero, quia inclinat ad conformandam locutionem cum obiecto prout in re, si vero est summa, ut in D[eo], ratione sui connexa est cum conformitate ad judicium verum, q[uae] secum affert conformitatem cum locutione vera in re.

Arg[uitur] 2º ergo veracitas

1 diva reddit D[ei] testimonium infallibiliter verum, q[uia] supponit judicium D[ei] similiter verum; sed est similiter verum p[ropter] Dei sapientiam: ergo veracitas D[ei] non movet ad fidem, nisi simul movente div[in]a sap[ienti]a. prob. cons[equentia]: non minus necessaria est suppositio sap[ienti]ae, ut testimonium sit verum, quam Dei veracitas, sed propter 2m veracitas est motivum fidei: ergo utraque simul est motivum. prob. maj[or]: non minus ad veracitatem supponit judicium verum, quam ad hoc subsequitur veracitas; sed q[uia] ad judicium verum sequitur veracitas, haec requiritur, ut testimonium sit infallibiliter verum: ergo. prob. maj[or]: sicut est perfectio volitionis non posse conjungi cum cognitione falaci, sic et perfectio cognitionis est non posse conjungi cum cognitione volitione fallere: ergo cum sic ad invicem sap[ienti]a et veracitas comparentur in D[eo], cur potius est ponenda veracitas pro motivo assensus, et non sap[ienti]a?

Confirm[atur]

2 Testimonium humanum ut movens ad fidem non constituitur sola veracitate, sed veracitate, et sap[ienti]a: ergo pariter testimonium divinum. probo cons[equentia]: testimonium humanum non q[uatenus] tale, sed q[uatenus] testimonium est movere ad fidem; sed in hoc quod est moveri a testimonio dicentis fides humana, et div[in]a non differunt: ergo nec differunt in constitutivis testimonii: ergo si testimonium humanum constituitur utraque perfectione, pariter et divinum.

Ad arg[umentum] resp[ondeo], dist[inguen]do

3. maj[orem]: ergo veracitas &c, q[uam] supponit, tamquam quia dicentem rationem formalem, neg[o] maj[orem]; requisitum sine quo, non exit ratio formalis, conced[o] maj[orem]. nec amplius probant sequentes probationes. alias necdum sap[ienti]a verum etiam prima veritas in essendo, Ultimo, et Deitas, simul cum veracitate ingrederentur rationem formalem fidei. Siquidem utraque supponitur ad veracitatem, et ad judicium verum, et insuper mutuo ad invicem inferunt cognitionem repugnantem falsitati, et volitionem repugnantem mendacitati: ergo restat quaerenda ab adversariis ratio, quare assignant pro ratione formali fidei sapientiam, et veracitatem, non vero cum his etiam 1am veritatem in essendo et Deitatem? Sicut ergo apud ipsos Deitas et 1a veritas in essendo praesupponuntur ut requisitum, non vero ut ratio formalis adhuc inadequata; ita pariter dicimus de sap[ienti]a relate ad Dei veracitatem, respective, q[uia] requiritur, ut veracitas moveat

n̄ q ingreditur ron͞e formalis motivi. Dices: eo veracitas reddit
64. testim͞o veru, q͞a supponit judiciu veru, ly quia dicente ron͞e formali
motiva: ergo &c. prob. ant: qui habere nequit simplices apprehen
siones, et simul habet judicia infallibilit͞r vera, nequit testifica
rē nisi veru; sed hoc h͞et D formalit͞r per divina sapa: ergo &c. prob. maj:
qui h͞ere nequit simplices apprehensiones, et simul h͞et oia judicia
infallibilit͞r vera nequit loqui, nisi q͞d concipit, cu locuo sit express
conceptus loquentis; sed tale subtu nequit concipere nisi veru: ergo si h
h͞et nequit testificari nisi veru.
65. Resp͞o neg. ant. ad prob. neg.
maj, ad prob. concessa maj dist. mi: qui &c. nequit concipere nisi
veru veritate transcendentali, aut formali, conced. mi; precisse formali,
neg. mi, et dsam. qui h͞et omnia judicia vera, nequit conci
re nisi vere, sive concipiat, q͞d in re ē, q͞d ē concipere veru formaliter;
sive concipiat q͞d in re n̄ ē, quia adhuc tunc vere judicat, id, q͞d
concipit, falsu ēe, in quo stat veritas transcendentalis. quare
cu judicio vere stare potē testificao falsa, ut in dæmonibus
qui habent judicia vera circa res naales, et q falso testificentur
de illis; et si ponas hoi mendacem, sed sapientem, iste sepe
testificare falsum, licet aliunde vere cognoscet se testificare falsum
unde locutio, aut testificatio in his casibus exprimit conceptu
exprimendo falsu q͞d concipit; cæteru n̄ exprimit se concipere illud
ēe falsu, in quo stat falsitas locutionis q͞d n̄ impedit sapa
si n̄ adest veracitas.
66. Ad confirm. Resp. concesso ant. neg. csq. ad prob.
dist. maj: testim͞o n̄ q͞a humanu, ly quia dicente ron͞e movendi
conced. maj; ratione ad movendu, neg. maj, et dist. mi: in concep
tu communi &c. convenint univoce, neg. mi; analogice concedo mi, et
neg. csā. fides humana, ut potē defectibilis nititur motivo
defectibili, nec veracitas sola ē sufficiens motivu, quia
esto inclinet ad loquendu veru, potē hoc deficere ei, et sic
indiget sapa ut moveat ad fidem. Oppositu evenit in fide
divina, cujus motivu ē D testim͞o, ut infallibiliter verum,
per sola veracitate, que ut potē summa nequit n̄ ēe conjuncta
cu rone sua inclinationis, nempe, cu testificari veru in re.
67. Dices, si fides humana, et divina analogice conveniunt in
hoc, q͞d ē moveri a testimonio dicentis etia similit͞r convenire debent
in constitutivis testimonij: ergo &c. prob. ant: tunc major fides ad-
hiberi debet D, q͞a summe sapiens, et summe verax ē, q͞a q͞a summe
verax tantu: ergo &c. prob. ant: in humanis, dato duplici teste æque
veraci, major fides testi oculato adhibetur testi oculato q͞a testi
ex solo auditu: ergo similit͞r in divinis; q͞a sicut se h͞et simpliciter ad simpl.
ita magis ad magis.

68. Respo. nego. ant. ad prob. neg. ant. ad cujus prob. neg. ant. nam testis oculatus erit certior sibi de his, que vidit, ntq de alijs; si enim uterq. est eque verax, eque dignus erit unus quisq. ut ei Iccedatur testi nepe oculato, se vidisse, et altiri se audivisse qd attestatr, et ideo eque adhibetur fides utriq. Ultra hec autem veracitas Creata n̄ affert, secq infalibiliter veritatem loquentis, secus vo. divina, et ideo n̄ tenet paritas de una ad alteram — — — — —

§. 8.

D. 1: Sola veritas in dicendo est motivum formale quo fidei theologicæ.

69. Pro quo nota 1o. qd veritas in dicendo est virtus voluntatis, Deum detrahens ad dicendum verum, que virtus veracitas appellatr, ut docet Dr. Th. 2. 2e. q. 109. art. 1o. incorpore distinguens duplicem modum, quo veracitas accipi potest his verbis: „dicendum qd veritas dupliciter accipi potest: uno modo, 2m. quod „veritate aliqd dicitr verum: alio modo potest dici veritas, „qua aliquis verum dicit 2m. qd per eam aliquis dicit verax. dum autem fidei motivum investigamus nil aliud querimus, qm illam perfeonem, que Deum detrahat ad loquendum verum, ejusq. testimonium infalibiliter Inectit cum re testificata, ob qm Deus fide dignus in suis assertionibus habetur.

70. Noto 2o. qd liber perfeonem Deum in sumo gaudere omni gradu perfeonis, qm habere potest ex suo Iceptu fmali. quare debet esse depurata ab omni imperfeone, que sit Itra ejus fmalem inclinationem. unde cum veracitas divina sit in sumo veracitatis debet formaliter dicere omnem perfectionem pertingentem ad lineam veracitatis ac proinde afferre, et inferre sumam veritatem locutionis, nec lo befactandam ex ignorantia, malitia, aut incuria, per hoc enim authoritatem Dei ab authoritate humana secernit, qd hoies possunt falli ex ignorantia, et ex deffectu veritatis fallere posunt; minime vo. Deus. quadere asensus pstitus authoritati Divine unde quaq. infalibilis evadit.

71. Noto 3o. qd, quis authoritas gaudeat pluribus notionibus, sc, officij, supreme majestatis, dominij, ponderis, existimationis, veritatis intesti-

ficado, quatenus modo meret subjectionē, modo reverentiā, modo fidē; & nomine authoritatis in p̄senti solū intelligitur perfectio illa qua Deus ē summè dotatus, ut modo rationali refundat veritatē infallibilē in suis dictis, et sic coincidit cū cū veracitate. Quare sive dicatur authoritas, sive veracitas, aut veritas indicendo, hic idē prorsus proferunt in re, et solū in vocibus discrepant. Queritur ergo quid essentialiter, et in recto explicet authoritas motiva ad fidē. Quare difficultas procedit n̄ tā de exercicio movēdi, q̄ de virtute motiva quā dicimus ēē solā 1am veritatē indicēdo.

Ex prob. 1º ex Joanne

Joan. 72. Cap. 3. dicēte: qui accepit ejus testimoniū signavit q.a D.s verax ē. et alibi; qui n̄ credit mendacem facit Deū, et rursus; qui me misit, verax ē, et ego quæ ab eo audivi, hæc loquor. ē ex quibus prob. D.: idē rō f[orm]alis motiva fidei, q̄ credens ut tale actu suo manifestat, et signat: sed credens, ut tale actu suo manifestat, et signat solā Dei veracitatē: ergo sola veracitas Dei ē motivū f[orm]ale fidei.

Dices: hoc solū probare veracitatē ēē

73. motivū n̄ tamē solā, sed adjūcta divā sap.a bonitate, sinceritate et alijs: rō ē q.a in p̄dictis verbis nulla exclusiva ponitur, rōne cujus sola veracitas statuatur pro motivo. = Sed contra ē: nā, licet in p̄dictis verbis n̄ apponatur expressè aliqua exclusiva, virtualiter saltim habetur. n̄ enī dicit q.d credens, ut tale, manifestet, et signet Deū ut sapiētē sincerū bonū &c. sed ut veracē: nec ē contra q.d discredens faciat Deū insipientē, malevolū, iniquū &c. sed mendacē: ergo q.a sola veracitas ē quæ resplendet in credēte ut tali, ac proinde hæc sola ē motivū fidei.

Confirmatur

74. ex D. Th. qui expressè exclusivā apponit dū statuit rōnē f[orm]alem fidei in veracitate Dei, ut in hac 2.2æ q. 1. art. 1. his verbis: si consideremus rōnē f[orm]alē obj.i fidei nihil aliud ē, q̄ veritas 1a. n̄ enī fides de qua loquimur assentit alicui, nisi q.a ē a Deo revelatū. atqui veritas 1.a ut revelans ē veritas 1.a in dicendo, seu veracitas: ergo nihil aliud ē rō f[orm]alis obj.i fidei, q̄ veracitas, hæc sola erit rō f[orm]alis motiva fidei.

Prob.

75. iterū D. ex D. Th. in disput.s q. 14. de fide art. 8. ubi quærit, utrū obj.ū p̄priū fidei sit veritas 1.a arg. 9. sic p̄ponit: in qualibet Cog-

D. Th. „ nitione illud in quod deducimur obj.ū ē, illud autē per q.d in ipsū de-
„ ducimur mediū ē; sed in fide deducimur ad assentiēdū aliquibus
„ veritatibus de D. et creaturis per veritatē 1.am in quatū credimus

,, D. ee veracem: q° veritas 1.a n. lehet, ut Cognitioni obti.) ad quod resp. concedendo, soli veritati 1.ae atq. q. r. s. = prope obti, et medii per hec Verba: Quavis p.r veritatem 1.a deducamur
,, in creaturas, pp.aliter & p. ea deducimur in se ipsam, q.a ipsa
,, principaliter de se testificat. Unde Veritas 1.a se habet in
,, fide, et ut mediu, et ut obtu. = Ex quibus suadet. M. vis motiva ad assensu fidei, e que tribuit Veritatem testimon. Dei; sed sola veracitas tribuit Veritate testimon. Di: q. &c. mi. tradit a D. Th. in arg. necilla negat in solutione. & maj. tradit a p.ipso in citato q. de in corp. illius art.

Dices: int

76 tu D. Th. ee, nullu predicatu Create. ingredi motivu fidei, ac proinde excludere q.libet Creatu a tali motivo. Cæteru cu hoc stat q. Veracitas associata cu aliis predicatis divis sit tale motivu. = sed contra e: tu q. ibi D. Th. nulla me tione facit alterius predicati divini, s. solius veracitatis: q. m. eius e, q. sola veracitas tribuit testim. Dei vim motiva ad assensu fidei, tu q.a veracitas q. ibi statuit pro motivo, ponit a b. ipso ut longe superior supra veracitate Creatu. q. n. haret, si non afferret secu sumu testimonii D. veritate, indigeret z. ad hoc adminiculo alterius perfectionis.

Demu. prob. M. Vone:

77 sola illa perfec. in De e motivu fidei, que reddit proxime et immediate locutione Dei sine vera; s. sola veracitas Di reddit sua locutione oino vera: q. sola veracitas De e motivu. prob. maj: perfec. reddes locutione oino vera, movet fraliter ad aliquem assensum, na Cuilibet veru loquenti, ex hoc tatu q. veru loquat assentimur; s. n. movet fraliter ad aliu, q. fidei, cu obtu duntaxat testificatione proponat, ut supponimus: q. &c. etiam v. mi. suadet; sola illa perfec. reddit immediate locutione Di oino vera, que e immediata dextra Di, ad dicedu veru in re; s. hoc het Dei veracitas; q. &c. prob. min. sola veracitas ex ppr.io concepto e immediata inclinatio ad dicedu veru in re: q. &c. ant. pat. ex D. Th. 2.2.ae q. 109. art. 1. in corp. dicente, q. veracitas ex ppr.io concepto e habitus, qui e genus virtutis; s. habitus ex suo concepto inclinat subtu in quo e, ad obtu et finem suu, ut experientia constat: q. &c. D. Th.

Confirmat: motivu fr.ale fidei e id vi cujus redditur

78 Deus summe dignus fide in suis dictis; sed hoc het D. p.

solg veracitate io. maj ostat; nq n credimus alicui, nisi quia dignus e utei creatura; alit assensus n eet prudes, nec testimoniu Dei eet nimis credibile, ut Reg. Propheta cecinit. prob. mi: D e fnaliter dignus fide in suis dictis q ejus locutione oino vera; ii so locutio Dei e oino vera per ejus veracitate, ut dictu e supra: q Hj. prob. maj: locutio oino vera excludit aloquente omne caput deceptionis, sive ex ignorao, sive ex malitia, aut intentione; ii seclusi oi cap. decipiendi, sive ex ignorantia, Hc. loquens manet sume dignus fidei: q Hc. maj indicat D. Th. 2. 2. q. 110. art. 1. ad 1. dicente: magis opponitur veritati, q aliquis dicat verum intendens dicere falsu, q q dicat falsu intendens dicere verum: q.

§. 7.

Solvuntur argumenta.

79 Arg. 1. Ima rone prob: eo veracitas sola eet motivu fnale fidei, q e suma, et infinita inclinao ad dicendu verum in re; sed hec vo e nulla: q Hc. prob. mi: stat suma, et infinita inclinatio ad dicendu veru in re quin sequat locutio vera in re: q Hc. prob. ant: bonitas divina e suma et infinita inclinao Dei ad se communicandu ad extra; et t hec stare potuit cu carentia omnis communicaonis ad extra: q Hc. maj. explicat id, q venit bonitati ex sua esa. prob. mi: potuit D. decernere nihil ad extra producere, cu hoc fuerit ipsi liberu: q Hj. Ha ostat a simili: sicut etim ntus inclinaonis D ad se communicandu e communicao, ita ntus inclinaonis ad loquendu e locutio; t n obstante inclinaone Dei ad se communicandu potuit ei deficere communicao: q. parit Hc.

80. Confirm: ut veracitas sit suma, et infinita inclinas D ad dicendu veru in re, suffit q in infinitum excedat quacumq. veracitate creata; ii ad hoc n eget q sit juncta cu ntu inclinaonis ad dicendu veru in re: q Hc. prob. mi: ut veracitas Dei in infinitu excedat qcumq. veracitate, n eget q sit necessitas, et detao infallibilis ad loquendu veru; ii so quoties hoc n habet nec e juncta cu ntu sue inclinaonis: q Hc. prob. maj: sicut veracitas Dei in infinitu excedit quacumq. veracitate creatam, ita bonu divinu qcumq. creata bonitate; ii ut hoc excedat quacumq bonitate creata, n eget, q infinita ejus inclinatio ad se communicandu sit necessitata. et infallibilis detao, se communicandi: q.

81. Resp. ad argu. 1m. maj. nego. mi, ad prob. nego ant, ad prob. dist. mi: suma, et infinita inclinao Dei ad se communicandu ad extra Hc. cu carentia ois communicaonis

absolute concedo maj. ex suppe decreti productionis rerum neg. mi. et dist. conseq. stat summa, et infinita inclinatio ad loquendum verum in re &c. absolute concedo conseq. ex suppe locutionis, neg. conseq. Ad ultimam prob. concessa maj. neg. mi. et dig subdistione data. Summa inclinatio ad aliquem terminum saltim ex aliqua suppe stare nequit cum carentia talis termini, alias impensa maneret, ut posset exerceri sine eo, quod exigit. Unde summa inclinatio Dei ad loquendum verum in re salvari nequit absque locutione vera in re saltim ex suppe locutionis. Caeterum quamvis cum hac componi posset quod Deus non loquatur ita etiam quod non loquatur verum in re. sicut evenit in communicatione ad extra. Ratio utriusque est, quia tam communicatio ad extra, quam locutio ad extra dependet a libera voluntate Dei, quod non habet inclinatio Dei ad se communicandum, et ejus inclinatio ad loquendum verum sicut ex suppe decreti productionis rerum, nequit non splendere communicatio ejus bonitatis in rebus, ita supposito, quod Deus loquatur, nequit non loqui verum in re.

82. Dices: Veracitas Dei non est ita summa inclinatio ad loquendum, quod stare non possit absque locutione vera in re, adhuc ex suppe locutionis: ergo &c. prob. ant: Veracitas Dei se sola non inclinat ad maturam considerationem, et examen veritatis rei: sed si veracitas hoc non habet, stare potest absque locutione vera in re, adhuc ex suppe locutionis: ergo &c. maj. patet: namque mature considerare, et examinare, quae loquenda sunt, ad prudentiam, et intellectum spectat, ob hoc inconsiderate et intrepide loquens non tam mendax, quam insipiens, et imprudens appelatur. prob. mi: virtus perse inclinans in aliquem finem perse etiam inclinat in media quibus haberi potest; sed locutio vera in re, quae est finis inclinationis veracitatis, nequit haberi absque matura consideratione, et exacto examine eorum, quae loquenda sunt: ergo &c.

83. Respondeo neg. ant. ad prob. concessa maj. neg. mi. ad prob. distinguo maj. virtus per se inclinans &c. inclinat in medium, quod est pure praesuppositum, neg. maj; quod est proprie tale, conc. maj. et similiter distincta min. neg. conseq. Instantia sit, probat suadet motivum fidei consistens ex virtute veracitatis, sapientiae, et prudentiae, quod nullus intendit namque omnes istae virtutes concurrunt ad reddendam locutionem veram in re, quare sicut in ista materia concursus prudentiae se habet praesuppositive ad motivum fidei ita et in nostra concursus sapientiae. Nec matura discussio rerum de quibus loquendum est, suadet plus quam praesupponere sapientiam, ad quam

attinet discernere vera a falsis et prudēe ad q̃ expectat ponderare motiva veritatis. Et par in motivo assensus de exa Pcti, Vg. et de eo, q̃ aliquis ē vere Reus; nã 1ũm ē decretũ efficax Dei, et 2ũm infinita justitia Dei, ñ obstante q̃ requirat ut mediũ Cognio Dei Regulans utrũq. ñ alia rone, nisi q.ª hac se hēt, ut mediũ, ñ propriè tale, sd purè psuppositũ; parit in psenti.

84. Replicabis: quorũ cũq. veracitas Dei incliner adloquedũ verũ in re hoc ñ hebit, nisi heat pro Regula Cognionẽ directivam veritatis; sd hac hēt habitũ p.ª sapãm: q̃ saltim hac sehēt ut mediũ pprie tale ad loquendũ verũ in re. prob. maj: efficacia veracitatis ē de linea volitiva, ñ directiva: q̃ ll. prob. Dsam a simili in artifice Creato, qui q̃vis ingenti efficacia gaudeat ad Dstructionẽ artefacti ipsum ñ evadet Rectũ, si deficiat ei directio Regulæ; sd hoc idec ē q.ª efficacia ejus ē de linea volitiva, ñ directiva: ḡ ll).

85. Resp. Dcessa maj, Dmi negdo. Dsq. multotiés dictũ ē ñ oē nariũ ad essendũ, necessariũ ēē ad movendũ: sicut ñ oē nariũ ad ēē Coloris ē nariũ ad Ronẽ formalem obi visus. Cognio q̃ directiva 1.º veritatis habita p.ª diva sapa Requirit ut exat veracitas, ñ ut veracitas sit infalibilis determ ad locutionẽ vera in re, Nec oppositũ suadet in artifice Creato Cujus efficacia ñ ē suma, sd finita, inde q̃ ñ affert sece Rectitudinẽ Regula ad rectitudinẽ artefacti nariã. Quare talis Rectitudo ex alio titulo capienda ē in artefacto, et ñ Reducenda in solam artificis efficaciam.

86. Ad Confirm) Resp. Dcessa maj. negdo mi, ad prob. dist. maj: ut veracitas divina in infinitũ excedat inadequatè permito maj; adaquatè, neg. maj et Dcessa mi. neg. Dsq. ad prob. Dcessa maj, dist. mi: ut bonũ divinũ Dce. sit necessitas absoluta, Dcedo mi, Dditionata, neg. mi, et Dsam. Duplex excessus ē asignabilis in veracitate Dei supra Creatã: alter in adaquatus, q.ª illa inclinat infinitè ad loquedũ, hæc vº finitè; alter vº. per hoc, q̃ inclinão veracitatis Dei ē Dnexa Cũ suo tno, nẽpe, cũ locutione vera in re. Quare veracitas Di per 1ũm excedit inadequatè Creatã, p.ª 2ũm vº adaquatè. In bonitate autẽ diva ē inclinão ad se Dmunicãdũ ad extra, quæ quidẽ ē necessitas ad talem Coicaõnẽ, ñ absoluta, sd Dditionata, in quãtũ si se Dmunicat hoc fiat media diffusione in qua resplẽdeat ejus bonitas. Nec veracitas ē necessitas absoluta ad loquẽdũ

verum, sed conditionata nimirum, si D. loquitur, non potest non loqui verum, nisi exui veracitatis sua. Dices: ut veracitas Dei excedat

87. in infinitum adaequate Creatam, non eget, quod sit conjuncta cum suo termino: ergo etc. prob. ant: inclinatio voluntatis Dei in infinitum adaequate excedit Creatam; sed adhoc non eget, quod sit conjuncta cum termino ad quem infinite inclinat: ergo etc. prob. mi: stat infinita inclinatio voluntatis D. ad salutem omnium hominum sine salute omnium illorum: ergo etc. ant. patet in volitione qua D. vult omnes Homines salvos fieri, quae est infinita inclinatio ad omnes salvandos; et tamen ea stante non omnes salvantur: ergo etc.

88. Resp. neg. ant, ad prob. concessa maj. dist. mi: adhoc non eget etc. quod inclinatio non est efficax concedo mi; aliter, neg. mi, et consequentiam. quod inclinatio Dei ad aliquem terminum efficax est, non potest non conjungi cum illo, alias esset imperfecta, et impedibilis ab alio, non secus, ac Creata. Quando vero est inefficax, non ideo est imperfecta, quia non consequitur suum terminum, neque hoc arguit defectum virtutis, sed volitionis, inquantum non vult pro suo libito consequi in re terminum suum. Cujusmodi est inclinatio D. ad salutem omnium hominum. Sicut si inclinatio Veracitatis Dei ad loquendum verum in re non esset conjuncta cum locutione vera in re, sed exiret locutio, argueret aliqua imperfectio in veracitate Dei, ut potest quae maneret non pro libito suo, ut ita dicam, privata termino sua inclinationis, ut multoties contingit in veracitate Creata, cum qua pari casu curreret, nec esset summe evecta supra ista, ut ipsam decet.

89. Arguitur 2º. 1a veritas in dicendo non est necessaria pro motivo ad assensum fidei: ergo etc. prob. ant: sufficit pro motivo ad assensum, quod D. ut supremus Noster Dominus nobis praecipiat illum: ergo etc. prob. ant: potest D. praecipere alicui, ut credat aliquid, quin inquirat bonum credentis, et tunc sufficeret pro motivo ad talem assensum Dei praeceptum: ergo etc. prob. maj: nulla est repugnantia in eo, quod [illegible] sic praecipiat assensum fidei: ergo etc. prob. ant: tale praeceptum non esset de re iniqua: ergo etc. prob. ant: assensus ille esset conformis cum suo objecto: ergo etc. prob. anteced: D. nequit praecipere assensum falsum: ergo etc. prob. mi. principalem: Voluntas est potens assentiri assensu fidei propter solum praeceptum: ergo etc. prob. ant: voluntas potest efficere, quod exeat assensus fidei sine motivo impellente ad ipsum: ergo multo melius etc. prob. ant: Voluntas potest efficere, ut assensus fidei sit magis firmus quam mereatur motivum impellens ad ipsum, ut constat ex illa propositione damnata ab Innocent. XI. Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei sit magis firmus, quam mereatur pondus bonum impellentium ad assensum: ergo etc. patet consequentia: quia magis subdit imperio voluntatis assensus quoad exercitium, quam quoad determinationem.

Propositio damnata ab Inn. XI.

90 Confirm: quod e connexu cu veritate rei credendæ, e sufficien[s] motivu ad eju assensum; sed hoc het Dei pceptum: q. suf ficit pro motivo ad assensu fidei Dei pceptu. probimi: pcep tu Dei circa assesu rei credede n connexu cu veritate rei credend. eet circa assensu n conforme cu suo objecto; et impilicar q pcipe ne Nobis tale assesu, alias pciperet assesu falsu: q. &c.

91 ad uo negdo ant, ad prob. neg. mi, ad prob. dist. maj. Nigri Dr. quin ing iratr rone evidete, conced. maj; aliqua ronem pote neg. maj, et dist. mi: sufficeret pro rone finali extrinseca per mitto mi; intrinseca neg. mi, & csam. D ut supremus Dnu pote pcipere Nobis assensu fidei ut defacto pcipit. Veru nequit im pexio suo extorquere à Nobis illu defficiente intrinseco motivo ipsius. na actus nequit exire insua specie sine motivo suo. Quare nec pote Nobis pcipere visione n lucidi Colorati, nec actu obba sine pcepto, ppt eade rone. Unde nequit D pcipe re assensu fidei defficente veracitate, quâ detur D, ad dice du infallibiliter veru, siquide assensus fidei essaliter e actus quo assentimus dictis alterius ppt veritate testificationis, nec hoc facere pote pceptu, q. extrinsece se het ad tale assesu.

92 Nec volu[n]tas efficere pote, q sit assensus fidei sine pprio motivo ad ipsu. nam licet sit in potestate ipsius assensus quoad sui exa, n t quoad specie qua asuo intrinseco motivo desumit. ob hoc n e in potestate vo luntatis quod sit actus obbe sine pcepto, visionis sine Colore, &c. q. isti n het ppriu motivu, licet quâ liberi sint sub potestate ejus. illa aute ppo eò merito damnata e, q. deprimebat meritu in assensu circa rs fidei. Na cu firmitas subtiva sit in potestate volu[n]tatis, hoc pote ee major, q mereat pondus ronu impelletu ad assensu.

93 Dices: Dr. pote pcipere assensu fidei, quin inquirat rone crededi: q. &c. prob. ant: actus fidei e meritorius; sed ad hoc n eget alia rone crededi q pcepto: q. &c. prob. mi: si actus fidei heret alia rone credendi ultra pceptu n eet liber: q. nec meritoriu. prob. ant: tuc assensus fidei n ta inniteret pcep to q illi roni, ut motivo oino certo, et cognito ad assentiendu: q. prob. csa: n e libertas in assensu pstito obto, supposito motivo certo et cognito ad assensu: q. &c. prob. ant: supposito assensu pmissaru n adest libertas ad assesu cclis; sed hoc ideo q. iste nitit in as sensu pmissaru tanq in motivo certo, et cognito ad ipsu: q. &c.

94 Resp. neg. ant., ad prob. concessa maj., neg. mi.; ad prob. concesso ant. neg. conseq. ad prob. dist. ant: non est libertas &c. supposito motivo necessitante concedo ant; non necessitante nego ant., ad prob. dist. mi. hoc non alia ratione &c. tantum in motivo necessitante, conced. mi; non necessitante, neg. mi. & conseq. Inter motivum ad assensum Dis, & motivum assensus fidei, hec est differentia, quod 1.m necessitat intellectum, quia convincit per demonstrationem circa rem sciendam; at 2. motivum fidei esto certum et firmum non necessitat intellectum, quia adhuc manet obiectum obscure propositum. Ob quod dixit D. Th. hac 2.2. q. 2. art. 10, quod actus fidei potest esse meritorius inquantum subjacet potestati voluntatis, non solum quantum ad usum, sed etiam quantum ad assensum. et in art. 3. [illegible] ponit, fidem cum scientia dicit, quod assensus scientiae non subjicitur libero arbitrio, quia sciens cogitur ad assentiendum per efficaciam demonstrationis. de fide autem ait: quod utrumque in fide subjacet libero arbitrio. D. Th.

Ad confirm. resp. dist.de maj: quod est connexum &c.
95 esto motiva ad assensum fidei, aut alterius speciei, permitto maj; fidei determinate, neg. maj, et concessa mi. neg. conseq. sub eadem distinctione. Licet connexum cum veritate rei credendae sit motivum ad assensum, non tamen ad assensum, qui sit fides, quia adhoc requiritur, quod sit connexum cum veritate rei credendae per modum authoritatis testificantis ipsam. Quare si quis assentiretur veritati propter connexionem rei credendae cum [illegible] assensus ille non esset fidei, sed alterius speciei, quia assentiretur [illegible] excepto Divino veritatem assensus praecepti. Ut si quis moveretur ad assentiendum dictis alterius ex decreto efficaci, quod habuit alloquendi verum, talis assensus non esset fidei, sed scientificus aut alterius speciei. hinc assensus elicitus in vi praecepti divini esset quidem connexus cum obiecto revelato, non tamen [illegible], et in vi motivi ad assensum fidei. Dices:
96 ideo connexum cum veritate rei credendae utcumque non esset sufficiens ratio motiva ad assensum, qui sit fidei determinate, quia ex illo ut sic connexo moveretur ad talem assensum; sed hoc ratio est nulla: ergo &c. prob. mi: ex testimonio infallibili, ut connexo cum veritate rei credendae movetur quis ad assensum illius; et tamen hoc non tollit, quod talis assensus sit fidei determinate: ergo pariter.

Resp. concessa maj. neg. mi. ad prob.
97 dist. maj: ex testimonio &c. movetur sine discursu, aut interventu duplicis actus conced. maj; cum discursu, et interventu duplicis actus, neg. maj, et concessa mi, neg. conseq. assentiri rei creditae propter testimonium dicentis, non petit discursum, siquidem unum attingitur propter aliud eodem indivisibili actu: sicut eodem indivisibili actu attingit

De Fide Divina

Color opt. lucem, et amat obiectum propter bonitatem ejus. Quare sicut hic nullus intervenit discursus, ita nec ibi. Credimus autem humiliter assentiendo rebus non audentes eas in se ipsis investigare contenti cum eo quod sint à Deo testificata. At vero in assensu genito vi percepti cum veritate rei credita connexi intervenirent duplex actus, quo assentiret rei creditæ, et alter quo intellectus convinceretur erga veritatem assensus vi connexionis percepti cum assensu, ut vero. Quare assensus ille non esset fidei, sed discursivus. [illegible]

98\. [illegible] motivum formale fidei seu rationem movendi ad illam debet esse obscurum; [illegible] formale fidei non est 1º veritas Divina [illegible] nam fides non resolvitur in suum motivum, ut evidentem [illegible] cognitum, sed ut obscurum [illegible] est evidenter cognitum [illegible] [illegible] à pluribus non est obscurum [illegible] veracem est hujusmodi [illegible] probo min: perfectiones attributales possunt demonstrari de Deo; [illegible] ex illis est ejus veritas [illegible] maj. est in Meth. quæ demonstrat de Deo ejus [illegible]

99\. [illegible] unice objectum formale fidei ratione cujus creditur [illegible] creditur per fidem [illegible] veritas Divina non est [illegible] ratione cujus creditur [illegible] fidem [illegible] non est objectum fidei. probo min: per fidem credimus [illegible] per fidem [illegible] esse summe veracem; [illegible] hoc non creditur ratione summæ veracitatis: [illegible] probo min: [illegible] credibilis fide Divina, [illegible] hoc falsum esset [illegible] veracitas Divina [illegible] et non [illegible] [illegible]

100\. [illegible] veracem [illegible] absolute [illegible] esse moventium ad fidem [illegible] [illegible] fidei [illegible] [illegible] in esse talis debet obscuritatem [illegible] quod non sit [illegible] pendeat ab aliqua [illegible] motivum Spei in esse [illegible] non est [illegible] movendi [illegible] sufficiens [illegible] sola movendi [illegible] Dei potest esse evidenter Cognita [illegible] est conditio. Veracitas autem Dei potest esse evidenter [illegible] ab illis, à quibus hæ perfectiones demonstrantur de Deo, verum non est evidenter Cognita in esse moventis ad fidem, quia prout sic dependet ab aliquo obscuro, quale est Deum actu exercere illam [illegible] locutionem, quod ut potest Deo liberum non est Cognibile nisi per revelationem, vel lumen supernaturale infusum. Quare cum fides non resolvatur in suum motivum, nisi ut in esse motivi, sicut tale dicit obscuritatem, non resolvitur formaliter in aliquid evidens.

101. Dices motivu fidei p. se pertet ad fide; sed si veracitas absolute sumpta ē demonstrabilis, hoc ñ hēt: ergo ñ ē motivū fidei. prob. sequela; exā Dei Xa. g. Th. ñ pertet p. se ad fide; et hoc ideo q. ipsa ē demonstrabilis: ergo si veracitas &c. — Rsp. cessa maj. neg. mi. ad prob. dist. sequēs: ñ pertet per se ad fide absolute Dced. sequēs; in ēe motivi, neg. sequēs. Veracitas Dei potē sumi, l, absolute, l, ut cōjuncta cū locutione, et de ipsa sub una cōsideratione potē dari scā, et sub aliā fides. nā hec sut valde diversa: ē in Deo suma veracitas: suma ejus veracitas loquitr, l, revelat hoc, aut illud. evidentia enim l. obti evidente facit hac cōditionale, si sumè verax loquitr, verū loquitr. ex qua ñ sequitr, hujus obti, sumè verax actu loquitr. Quau licet sit demonstrabile, g. Ds. sit verax, secus tamē q. loquatr. exā aute Dei dū demonstratr, ñ creditr per fide, dū vo. ñ demonstratr, licet attingatr per fide ñ ē illis rō asseriēdi, sed ad hoc unice servit id q. reddit testimō infalibile in rōne testimonij q. pstat sola veracitas.

Instabis: locutio Dei Xa. ñ nullos unice

102. ē cōditio ñ rō fralis fidei: ergo motivū frale unicè ē veracitas absolute sumpta, ñ ut cōjuncta cū locutione; sed veracitas sic sumpta ē cognibilis lumine nāāli; cū sit demonstrabilis ut supponit solūo: ergo l, veracitas ñ ē motivū fidei, l, fides potē resolvi in aliquid evidentr. cognibile. — Rsp. q. etsi locutio Dei sit sola cōditio et ē talis, ut sine illa ñ moveat suma veracitas, cū fides sit essalitr. q. dicta alterius. Cuē. fides ñ resolvatr in veracitate nisi ut loquetē, et evidēs ñ sit sumè veracē loqui, fides ñ resolvitur in aliquid evidēter demonstrabile. Hoc pat a simili in igne de quo evidētr. cognitr. ēe cōbustivū, et t. qui solū p. fide cognosceret ēe applicatū solū p. fidē cognoreret igne cōburere, et si applicatio ñ sit rō, sed solū cōditio ad cōburēdū: q. paritr in psenti.

Ad 2.

103. Rsp. neg. mi, ad prob. neg. mi, ad prob. dist. maj: nulla res &c. si ita creditr, q. etiā sit rō fralis ad credēdū, neg. ma; aliter, cced. ma, et dist. mi, neg. cōsā. Cū veracitas sit id, ppr q. alia creduntr, ipsa creditr ppr seipsa, et ne detr processus in infitū, ē necesse pervenire ad aliq. credibile, q. credatr ppr seipsū. hoc pat, tū in pris pipijs. ppr que veritates mediatè cognoscūtr, que tū ñ ppr aliud sed immediatè seipsis attinguntr: tū in luce ppr q. videntr alia, et tū ipsa p. semetipsā videtr. Dū vo. dicitr, q. nihil ē abintrinseco credibile, verū ē de ijs, que sic creduntr, q. ñ sūt rōnes frales ad credēdū, secus vo. de veracitate, ppr immediatè dicta. ~

104. Dices: veracitas dei fide creditur rone sui: ergo &c. prob. ant.
Dei veracitas fide creditur quia Ds revelavit se ee veracem. ant.
par, aliàs daretur credere quod non eet revelatum; tum quia ad rum ve-
dum intum, ut credat opus est, quod credibile testificatum sit, ve-
ra testificatione; per credibile ee testificatum testificatione vera
importat testificatem illud revelare interposita authoritate
suæ veritatis: ergo &c.
Resp. negdo, ant. ad prob. dist. ant:
105 Veracitas &c. quia Ds revelavit i.e. quia dicere id, propter quod crede-
dimus, et sine quo non credimus, conced. ant; excludere positivè
id, propter quod credimus, neg. ant. et conseq. Ad confirmat in revelatione
ipsa quæ ut vera et movens ad fidem creditur propter veracitatem quia
sc. Deus verax est in quavis revelatione: ergo si veracitatem credi
propter revelationem suadet veracitatem non ee motivum, revelationem
credi propter veracitatem, convincet pariter, propter revelationem non credi,
sicut propter motivum: quod si revelatio propter seipsam creditur, idem dici potest
de veracitate. Quare nec veracitas ut est motivum fidei creditur
propter aliud, nec similiter revelatio vera; nam cum veracitas nequeat
credi nisi propter revelationem, ut ex ipsa descendere, sive ut autho-
rizata ipsa veracitas per eum signare creditur ut quid exercitè inore
ditur ex parte motivi, ut credatur. Quare unum non excludit aliud, sed
mutuò se juvant ad rationem motivi.
Instabis: revelatio diva seipsa
106. intransitivè rone suæ veritatis exprimit et connotat veracitatem.
ergo seipsa sola movet ad fidem connotata extrinsece veracitate: ergo
veracitas non est motivum sed connotatum motivi. = Resp. neg. conseq.
nam revelatio, quæ ut expressa solum connotativè dicit veracitatem, sive quia modum
pipiis aquo oxit, et causatur ejus veritas, tum ut movens ad fidem dicit
illam formaliter. siquidem revelationem ee authorizatam per veracitatem
ejus, est expressam in revelatione est quasi in recto et formaliter movens ad fidem
obsequio, strictè talem quasi est fides qua credimus captivum intellectum
et ita firmiter credentes, ut sentiamus loquentem nullo modo posse nos falle-
re, quæ tum exprimit in recto veracitatem loquentis.
Arg. 4: eâdem
107. perfectione conspicitur motivum credendi quæ a Do revelatur; sed motivum
credendi quæ a Do revelatur non est sola veracitas: ergo hæc non est motivum totale
fidei divinæ, ut asserere Cois sia Thomistarum. prob. mi: pro revelatione
promissoria Dei non sufficit ad motivum ejus sola veracitas: ergo &c. prob.
ant: ad credendum, quod D. adimplebit quod promitit opus est, inniti
ejus fidelitati, per quam reddidit constans in promissis, et sui potentia,

 33=34 37

per [illegible] potè adimplere q^d promitit: ꝗ &c. prob. ant: ad credendum q^d D^s adimplebit q^d promissit, opus est initi perfeoni, àquâ ē onexio promissionis cum executione rei promissæ; sed hanc onexionem faciunt fidelitas Dei et ejus omnipotentia: ꝗ ma. supponit, et mi certa videt; nam ad veracitatem solum expectat veracitas promissionis, et ut promissio vera sit suffit habere animum adimplendi: ꝗ cum ultra hoc adhuc restet onexio illius cum executione rei promissæ, opus ē fidelitate, et omnipotentia.

Ad arg. resp.

106. neg^{do} mi, ad prob. neg. ant. ad prob. neg. ant. ad prob. concessa maj. neg. mi; sive fidelitas distinguatur a veracitate Dei, sive secus; ad fidelitatem ꝗ expectat ex propriis non exprimere animum adimplendi promissum, q^d talis animus non adest et promissio exequendam est; siquidem et inclinat sed ad loquendum 2^m. secundum ... eo q^d habet voluntatem dandi quod promitit, et etiam X^a. secundum q^d habet decreto, q^d id q^d promitit, exit. Inde sicut pro revelatione assertoria dictum est q^d si D^s esset ignarus de aliquo obiecto, perfectio veracitatis non sineret ipsum loqui circa illud, ita similiter, casu quo D^s aut non esset fidelis in stando promissis, aut non esset omnipotens ad adimplenda promissa, perfectio suæ veracitatis non sineret eum loqui promissivè. Quare a veracitate provenit onexio promissionis cum executione promissi.

Dices:

107 si Deus, facta revelatione promissoria, non impleret promissum adhuc maneret verax: ꝗ &c. prob. ant: si D^s facta tali revelatione, non adimpleret promissum, solum esset infidelis non mendax: ꝗ &c. prob. ant: quoties stat veritas promissionis, et solum deficit adimpletio promissi, promittens tantum est infidelis, non mendax; sed in casu posito defectus stare penes adimpletionem promissi, non penes veritatem promissionis: ꝗ &c. prob. mi. ad veritatem promissionis sufficit habere animum adimplendi dum fit promissio; sed etiam si D^s non adimpleret promissum posset habere animum illud adimplendi, dum promisit: ꝗ &c.

Resp. neg^{do}

110 ant: ad prob. neg. ant. ad prob. dist. maj: in humanis, permitto maj; in divinis, neg. maj. mi, et prob^m. sequentem eadem distinctione, sicut ad veracitatem humanam pro assertoriis non spectat, q^d res ita sit vel secus; spectat ꝗ q^d quis non dicat rem ita esse, nisi ita sit, vel saltim nisi judicet rem ita esse; ita ad ejus veracitatem pro promissis non spectat adimpletio promissi, sed tantum animus adimplendi, q^a hoc dum promitit non attestatur futuritionem promissi, sed tantum animum adimplendi q^d promitit, et ideo si non adimpleret, esset infidelis, non mendax. Hæc non ita evenit in veracitate Dei, quæ utpotè summa, semper est onexa cum eventu rei, sive assertoriæ, sive promissoriæ. unde ei non

ac implere promissa ... infallibiliter eum modum quo loquentur ... habeat ... definitione ... absolute promissione.

Eadem ratione infertur: veracitatem Dei esse motivum fidei, tam pro revelatione assertoria, quam promissoria, veracitas enim connexa cum locutione vera in re, sive locutio sit assertiva, sive promissiva: quare sicut ... declarata ... Dei est sufficiens motivum pro fide hujus assertionis, Deus est trinus, et unus, ita pro fide hujus promissionis, dabo tibi gloriam, et similium.

112 Infertur ... quod licet ... promissioni tam humanae quam divinae, affirmetur futuritio rei promissae, aliter tamen affirmatur ... quia ex vi promissionis humanae non est infallibiliter futura res promissa, bene vero in vi promissionis divinae, si absoluta est eoque modo, quare futuritio rei promissae non est simpliciter talis in vi promissionis humanae, nec meretur fidem omnino infallibilem; oppositum autem evenit respectu promissionis divinae.

Dub. 2.

Utrum fides sit conjungibilis cum evidentia in attestante?

§. 1.

Notabilia et sententiae praemittuntur.

N. 1 Nota 1º nomine evidentiae in attestante intelligi evidentiam de ejus attestatione, sive de eo quod Deus est qui loquitur, nec non de sensu in quo loquitur id, quod per illum revelat et de ejus infallibilitate. Circa hanc evidentiam in attestante est difficultas, an afferat secum evidentiam rei revelatae, vel secus? si enim afferret illam, extra dubium est penitus auferre fidem circa rem revelatam, tota enim tendentia assensus fidei est ... ipsum an est rei revelatae, quin pertingat ad illius quidditatem ... quidem per fidem solum creditur esse, vel non esse illud, quod ut credendum proponitur ... si vero non affert evidentiam rei revelatae relinquere potest locum fidei circa ... veritatem.

2 Noto 2º. hanc evidentiam esse possibilem extra scientiam beatam, ut tenet communis sententia Doctorum post Bañez 2.2. q. 1. art. 4. licet non per scientiam naturalem sed per infusam. Quomodo qualiter fieri possit, varie ab Authoribus declaratur. Clarior autem modus videtur esse per infusionem alicujus luminis, quo a Nobis cognoscatur veritas quam Deus vult a Nobis cognosci mediante sui locutione, in quo lumine participetur locutio divina, et consequenter per species apprehensivas talis luminis, sic quod virtute earum evidenter cognoscatur lumen ut est participatio divinae locutionis per cujus notitiam evidentem possibile est venire in notitiam evidentem Deum esse, qui Deus est, qui loquitur Nobis. Quod significatur in ente supernaturali de quo potest Deus dare Nobis externum verbum notitiam tam evidentem, ut vi illius evidenter cognoscamus quod solus Deus est causa talis entis. Sicut autem ens supernaturale est participatio solius Dei Authoris supernaturalis, ita et lumen manifestans Nobis aliquam veritatem supernaturalem est participatio solius divinae locutionis.

3 Noto 3º. hanc difficultatem praescindere a compatibilitate vel incompatibilitate fidei quoad aliquod objectum cum scientia talis objecti, atque adeo non dependere ab eo quod si scientia et fides possit conjungi etiam evidentia in attestante. Nam plus opponitur cum fide alicujus objecti evidentia ipsius acquisita per scientiam, quam evidentia attestationis divinae. Dubium praesens commune est tam pro illo affirmante quam negante scientiam esse conjungibilem cum fide. Nec etiam si fides et evidentia authoritatis divinae conjungatur, fides objecti posset habere pro motivo authoritatem Dei ut evidenter cognitam, sed ut obscure creditam. Est igitur ab illa alia difficultate rescindibilis difficultas praesens. in qua duplex est satis celebris sententia, in utraque schola satis communis.

§. 2.

Propugnatur Negativa Conclusio. Cum evidentia in attestante non est conjungibilis fides rei attestatae.

4 Et prob. evidentia in attestante vel cum affert evidentiam rei attestatae; sed cum evidentia rei attestatae non est conjungibilis fides talis rei: ergo cum evidentia in attestante non est conjungibilis fides rei attestatae. Veritas minoris ex Paulina fidei diffinitione deregitur super illud ad Hebraeos 11. fides est argumentum non apparentium. Argumentum quidem, quia convincit, non secus ac scientia et demonstratio non apparentium, quia est assensus de non visis, ut exponit D. Th. saltem 2.2. maj. 2º prob. evidenter cognoscens praemissas, et connexionem earum cum veritate rei revelatae, evidenter cognoscit veritatem rei revelatae; sed evidentia in attestante nostrum affert evidentem cognitionem praemissarum et connexionem earum cum veritate rei revelatae, ergo. maj. est ab omnibus recepta in bona philosophia

De Fide Divina.

et mi. ostenditur hoc syllo: quidquid D. dicit ee, e; D. D. dicit q ipse factus e hoo: q D. hoo factus e; atqui evidentia in attestante seu affert evidente Cognitione harum premissarum, et Connexioni earum seu incarnatioe attestata seu revelata ut dictum e: q D.

Suadetur aliter maj. 5 illa pipaliter: in syllo recte disposito ex pmissis evidentibus n potest exequi nisi Desequens evidens, sicut ex pmissis nariis, necessarium; Ad hec evidentia in attestante het similiter evidentia harum pmissarum, nempe q D. dicit ee, e, D. D. dicit q ipse factus e hoo. Cum heat evidentia de eo, q D. e qui loquitur, desequenter quo loquitur et de eo q necesali, nec fallere pote in eo q loquitur: n pot n sequi ex talibus pmissis hoc sequens: q D. hoo factus e, n sit evidens ei, Cum syllus sit recte formatus: q hec evidentia in attestante, erit evidens q D. hoo factus e: q hec evidentia affert evidentia rei attestate.

6 Resp. Dtraxis, q evidentia in attestante affert evidentia rei attestate n absolute, sed cum addito, hoce, ut revelate. quare ex evidentia in attestante de eo, q D. factus e hoo. solum sequitur evidentia de revelatione incarnationis n vero de exa ejus prout in re. Hujus aute duplice assignat rone. 1a e q revelao n e Caa rei revelate, nec effectus ejus, et sic procedendo de revelatione ad rem revelata n procedit de Caa ad effum, nec e Dtra, ac proinde nec demonstraone que unice ad demonstraone quia, l. ppter quid se extendit.

7 2a e, q revelao e medium Dmune et n manifestat propria rei revelate, sed Coia, et in quibus Devenit Cum aliis revelatis; Cum q hoc Dmune nil aliud sit q ee revelatum, evidentia in attestante solum acquirit evidentia obti revelati, ut revelati n v. obti, prout inse.

8 Sed Dtra e: na evidentia in attestante infert evidentia rei attestate, eo modo quo ex pmissis sylli fieri deducitur, sed ex syllo facto deducitur res revelata, n ut revelata, sed ut in se e, q evidentia in attestante infert evidentia rei attestate absolute et ut inse e. maj n negat in solutione Dtrariorum, et mi. probo: medium assumptum in pdicto syllo e revelatio: q n deducit ex illo pro D. res revelata ut revelata, alias medium intraret in D. num re revelata, ut revelata magis dicit revelaone q rem revelata: sicut albus ut albus magis dicit albedine q ejus subjectum: q q infert pro D. n e res revelata ut revelata, sed ut inse e.

Nec rones adducte nra infringunt n 1a. na syllus factus n e topicus, nec falax, sed demonstrativus, cum q iste infert evidentia illius, q Dcludit, sylus appositus hoc ipsum probat. nec enim eget procedere de effu ad Caa, aut e Dtra ut pat in hoc: que sunt equalia uni tertio sibi invicem sunt equalia; Hec duo signa sunt equalia uni tertio q sibi invicem &c. in quo nec procedit de Caa ad effum, nec e Dtra, et tamen demonstrativus e et Dcludens ex Dcedere pmisse: q similiter in syllo

Princip. dialect.

10 Con 2ª ... hec Rv. ... D. ... actus ē noō ē vera et directe dicit hac veritatē in parti: q. hęc Rvelatione inferēt ad alias veritates, et Dnexa cū hac deitate, et in parti, et n. solū D. ... Coē Rvelatē a D. pat. Dia; nā ... hoc distinauit Rvelaō directa a Reflexa q. 1ª directe terminat. ad ... n. ... Rvelatione, Secunda reflexa, ut pat a simili in Cognioē directa et reflexa: q. ...

Prob.

11 2º D. qui videt D. attestari se ēē trinū videt D. cognere se ēē trinū; D. qui videt D. cognere se ēē trinū videt exere apte rei trinitatē: q. evidentia in attestatē secū affert evidentiā rei attestatē. prob. maj: evidēs notitia effectus dari nequit absq. evidenti notia Caē; ... q. effectū detegit; D. attestatio Dei ē effectus cognioīs, nā D. solū attestat. q. cognit: q. &c. prob. mi. ppale: nequit D. cognere ēē trinus, quin apte rei trinas. et Cū sit impossibile cognioē Dei incidere in falsitatē; D. qui videt aliquid q. apparere nē quin D. trinus sit, videt parit. q. apte rei D. trinus ē: q. qui videt D. cognere ēēe trinū, videt apte rei exere trinitatē.

12 Confirm: ideo ex vissibilibus evidenter cognimus dari aliqā Caā Caarū nulli subornatā, q. cognimus ēē impossibile, q. Condicitur precessus in infinit. in Caīs subordinatis; D. trinū vides D. cognere se ēētrinū cognit ēē impossibile q. D. n. sit trinus: q. sicut ex pluralitate effuū vissibiliū eorūq. evidentia infert. evidentia de eo q. exit 1ª Caā nulli alteri subordinata, similit. ex evidentia attestationis qua D. dicit se ēē trinū et unū, deducit. evidentiā de eo q. exit Mysterium trinitatis.—

Rsp. Dnarij, q. evidentia attestationis Dei et ejus

13 cognioni, n. infert evidentiā objecti, q. attestao Dei se hēt pure extrinsecè Rspū illius, et similit. cognio, neq. ē illius Caā, aut effus; oppositū aut evenit in effēbus Creatis, nā Cū sin participationes 1ª Caē Rpresentat illā, ideo q. evidentia illorū benè poteē inferri evidentia de eo q. exit 1ª Caā secus vº in psenti.

Sed Dtra ē: nā

14 licet attestao se hēat extrinsece Rspū Rei attestatē nec sit Caā aut effus illius ē tñ essalit. Dnexa cū illa; D. ex evidentia unius extremi ut Dnexi cū alio infert. etiā evidentiā illius: q. ex evidentiā attestationis Dei de eo q. ē trinus Rite infert. evidentia exē trinitāē maj. suadet: attestao Dei de eo q. ē trinus infert loge, et q. Dnexionē licet sine Caalitatē phyca exā trinitatis: q. &c pat. ant. in decreto permisivo Dei, q. essalit. ē Dnexū cū peccato, q. infert logicè et per Dnexionē sine Caalitate phycā exā peccati. prob. mi. et eodē exemplo decreti permisivi q. infert in D. evidentiā de exā peccati, q. licet extrinsecè Dparet. ad peccatū nec sit Caā, aut effus illius, ē tñ Dnexū essalit. cū exā illius: q. &c.

15. Deniq prob. D.s qui evidr Cognit D. scire mysterium incarnationis evidr Cognit D. decrevisse efficacit. tale mysterium; D. qui evidr Cognit D. attestari mysterium incarnationis, evidr Cognit D. scire tale mysterium: q. evidentia in attestatione secum afert evidentiam rei. min. stat ex immediate dictis, et maj. prob. si D. Cognit mysterium incarnationis hoc debet esse in decreto efficaci de existentia talis mysterii: D. rei. ant. pat. tum quia hoc est unicum medium, in quo D. cognit existentiam rerum; tum q. D. scit existere q. exit, et solum exit, q. D. decrevit efficacit. existere.

Ex quo fit, q. cum attestatio hujus veritatis, mysterium incarnationis exit, oriatur tamquam effectus a
16. Causa, ab existentia decreti efficacis, de eo q. incarnatio existat, qui evidr Cognosceret atestationem Dei de hac veritate, evidr Cognosceret existentiam hujus mysterii, nam evidens notitia effectus secum affert notitiam evidentem Causae.

17. 2. Resp. neg. minorem. q. licet ex attestatione mysterii incarnationis inferatur evidr D. decrevisse tale mysterium, tamen ex evidentia decreti Causae existentiae mysterii non Colligitur evidentia talis existentiae. Nam evidens notitia effectus affert secum evidentem notitiam Causae, q. est evidens Causam esse denatam, et connexam cum tali effectu. decretum autem Dei, ut potest efficax ab intrinseco in via D. Thomae licet sit Causa existentiae incarnationis, et quidem infalibiliter connexa, hoc tamen non est evidens, sed probabile, cum adhuc lis sit an in D. dentur decreta ab intrinseco efficacia. Quare stare potest evidentia unius absque evidentia alterius.

Sed dices: licet non sit
18. evidens decretum Dei esse ab intrinseco efficax, tamen evidens est decretum esse efficax ab intrinseco, vel ab extrinseco, hoc est, q. vel res exit, quia est decretum efficax, vel est decretum efficax, quia res exit. Nec disparate se habent decretum Dei et existentia rei. Quare evidentia decreti est existentia rei exit etiam evidentia de existentia rei, sive per Causam, sive per effectum, quodlibet autem horum sufficiens est ad intentum.

§. 3.

Solvuntur argumenta.

12. Resp. Ex D. Th. 2. 2. q. 5. art. 2. ubi inquirens an in Demonibus sit fides hoc tradit in Corpore art: Dicendum, q. sicut supra dictum est intellectus Credentis assentit rei Creditae: non quia ipsam videat, vel 2m. se, vel per resolutionem ad 1a. princ. per se vissa, sed q. Convincitur per authoritatem Divinam assentire his quae non videt et propter imperium voluntatis moventis intellectus et obedientis D. q. autem voluntas moveat intellectum ad assentiendum potest Contingere ex duobus; uno modo ex ordine voluntatis ad bonum, et sic Credere est actus laudabilis; alio modo, quia intellectus Convincitur ad hoc, q. judicet esse Credendum his quae dicuntur, licet non Convincatur per evidentiam rei. Sicut si aliquis Propheta prenunciaret in sermone

37

(aliquid futurum et adhibere signum mortuum suscitatio; ex hoc signo convinceret intellectum videntis, et cognosceret manifeste hoc dici a Deo qui non mentitur, licet illud futurum quod prediceretur ipse evidens non esset, vel ex hoc vel fidei non tolleretur. ✱ Ex quibus fit argumentum quin videt in attestante ... ... nec per resolutionem ad prima principia potest habere fidem ... ipsa ... solam
evidentia in attestante non videtur ..., nec ..., nec per resolutionem ad prima principia: ergo cum evidentia in attestante salvatur fides ... attestate, major colligitur ex illis verbis intellectus credentis assentit ... credit quin ipsa videat, ... per resolutionem ad prima principia per se visa, ... convincitur ...; ... suadetur: tunc adest evidentia in attestante dum intellectus convincitur per authoritatem divinam, sola enim evidentia authoritatis ... potest convincere intellectum, ... potest intellectus convinci per authoritatem divinam assentire alicui ... quin ipsam videat ipse, ... per resolutionem ad prima principia: ergo ... major constat ex probatione inhibita, et minor ex ... ... the, et exemplo quo utitur de Propheta pronunciante aliquid futurum, et adhibere signum nempe resurrectionem mortui, ad cujus aspectum intellectus credentis convinceretur cognosceret manifeste, illud futurum dici a Deo qui non mentitur, quin ex hoc tale futurum esset evidens ipse, ut docet ad illa verba, licet illud futurum quod predicitur ipse evidens non esset: ergo etc.

Confirmatur: ex eodem in art. ... ejusdem q. ubi ... Angelos esse ... hoc ante confirmationem ... habuisse fidem quia non habuerunt beati tunc Patriae per ... D. videtur illis verbis: illa sola manifestatio excludit fidei ... Reddit apparens, vel visum id de quo principaliter est fides. ex quibus insurgitur: evidentia in attestante non habetur per beatitudinem Patriae ... D. videtur; ... D. th. sola beatitudo Patriae ... D. videtur excludit fidem: ergo evidentia in attestante etc.

Resp. ad arg. D. th. loqui de evidentia credibilitatis, non de evidentia in attestante, et hoc excludit fidem. Quod D. th. loquatur de prima evidentia colligitur ex ejus verbis et duplici ratione ... ex illis. ex ejus verbis quia dicit ... intellectus convincitur ad hoc quod judicet esse credenda quae dicuntur, quod idem est ac convinci ad judicandum esse credibilia quae dicuntur; evidentia autem de eo quod aliquid est credibile est evidentia credibilitatis. Insuper exemplum quo utitur suadet hoc ipsum, tum quia ... sensu prioris ... debet assumi, alias nec ad ... esset nec assumptum confirmaret. Tum quia miracula, ut pluries indicat ..., inducunt evidentiam credibilitatis eorum quae proponuntur credenda nec impellunt ad credendum, nam multi adhuc visis miraculis non crediderunt, cujus oppositum eveniret, si ... attestantem vidissent ... ut dictum est, ... evidentes evidenter cognitae intellectum necessitant ad assensum ....

Ex ratione autem idipsum ostenditur: prima quia ibi loquitur de evidentia naturali, nempe de illa quae habetur ex aliquo miraculo oculis apparenti, ut in resurrectione: ... autem evidentia non transit limites evidentiae credibilitatis. Siquidem evidentia in attestante est supernaturalis ut potest habita medio aliquo lumine infuso, aut alio simili modo supernaturali

De Fide Divina

Deinde quia D. Th. ultra evidentiam quam ibi statuit, adstruit necessitatem imperii voluntatis moventis intellectum ad assentiendum per fidem, quae necessitas fore nulla, si procederet de evidentia in attestante, nam per hanc necessitaretur intellectus ad assentiendum Dei attestanti, etiam si voluntas imperium suum negaret: sicut posito assensu evidenti praemissarum manet necessitatus intellectus ad assentiendum conclusioni quin egeat imperio voluntatis impellentis ad tale assensum.

24. Dices: D. Th. non loquitur de evidentia, qua cognoscatur futurum esse credibile, sed de illa, qua cognoscitur tale futurum dici a Deo; sed 1a est evidentia credibilitatis, et 2a in attestante: ergo non loquitur de evidentia credibilitatis sed de evidentia in attestante. Probatur maj: D. Th. non asserit quod ex miraculo a Propheta intellectus videntis cognoscatur futurum ab illo annuntiatum esse credibile, sed illud futurum a Deo dici, seu revelari illis verbis: ex hoc signo convinceretur intellectus videntis, ut cognosceret manifeste hoc dici a Deo quin mentitur.

25. D. Th. Deinde: D. Th. ibi requirit illam evidentiam, quae cogat intellectum daemonum ad credendum, ut indicat in responsione ad 3. dicens, hoc ipsum daemonibus displicet, quod signa fidei sint tam evidentia, ut per illa credere cogantur. Sed sola evidentia in attestante compellit intellectum ad credendum non vero evidentia credibilitatis, nam cum hac omnes libere et meritorie credunt: ergo loquitur ibi non de evidentia credibilitatis, sed de evidentia in attestante.

Praeterea: D. Th. procedit ibi de evidentia quae non tollit fidem contra illa verba, unde per hoc ratio fidei non tolleret. Sed contra ipsum fides non solum non tollitur per evidentiam credibilitatis, verum nec per evidentiam in attestante: ergo. Min. probo mihi ex ipso

26. D. Th. D. Th. 3. ad Anibaldum dist. 24. q. unica art. 2. ad 3. dicentem, quod evidentia de miraculis dicendum quod miracula non probant per se fidem, sed veritatem annuntiantis fidem, et ideo de his, quae fidei sunt non faciunt scientiam: ergo ipsa evidentia veritatis testimonii, seu revelationis non tollit fidem.

Ad 1um instant. Respondeo concessa maj. nego min., ad probationem explico D. Th. ex hoc

27. signo convinceretur &c. accepto li convinceret in sensu rigoroso, nego min. in sensu lato ut significat idem ac quod certificaret, concedo. D. Th. enim neg. Itaque D. Th. non accipit li convinceret in sensu rigoroso sicut accipitur dum dicitur quod intellectus ex assensu praemissarum convincitur ad assensum conclusionis, sed in sensu lato, prout sonat idem ac certificaret. Quod autem sic intelligatur patet ex eo, quod ultra hanc determinationem intellectus exposcit Divus Thomas imperium voluntatis moventis intellectum ad assensum, et deinde superest libertas ad assentiendum credendum. Cujus oppositum eveniret in utroque casu, si intellectus stricte convinceretur.

Ad 2um

28. inst. Respondeo concessa maj. nego min., pro cujus declaratione notandum quod potest esse duplex evidentia signorum, seu miraculorum; una sensibilis et inusitatae mutationis externae quae expertus conspicit miraculum, et ignorans causam illius, ideoque in admiratione rapitur

e Unde miraculum dicitur a D. Th. 1. p. q. 105. art. 7. quasi admiratione plenum, quia habet causam simpliciter omnibus occultam. Hæc autem 2a. (?) unde illa quæ a D[aemo]ne fiunt per causas nobis ignotas miracula dicuntur. alia evidentia miraculorum quoad supernaturalitatem in eis occultam, nempe, causam supernaturalem illorum et intentionem qua efficiuntur in confirmatione mysteriorum fidei. inter utramque evidentiam est duplex differentia: prima est, quod hæc 2a. haberi nequit vi solius luminis naturalis, secus vero 1a. et ideo hæc potest reperiri in Dæmonibus. Alia unde evidentia quoad supernaturalitatem, si daret in aliquo convinceret ipsum methaphysice evidenter ad mysteria per revelationem attestata. Evidentia autem quoad visibilem mutationem non affert plus quam moralem evidentiam attestationis divinæ, et mysteriorum supernaturalium.

Quare ad arg. Resp. quod ut Dæmo
9 nes per signa fidei compellantur ad credendum sufficit evidentia credibilitatis quæ est evidentia moralis revelationis, et rei revelatæ, quia Dæmones credunt fide coacta. Nam cum ipsis repræsentet innumera signa comprobantia nostram fidem quod nimis eos torquet et non possint in aspectu tam manifestæ comprobationis dissentire nostræ fidei, coguntur ad unum ex duobus, vel ad infringendum ingentem violentiam eorum naturæ suspendendo assensum erga revelata, vel ad assentiendum eis. et ob evitandum primum, velint nolint, incidunt in 2m. Unde D. Th. ad 2. 2æ. q. 5. art. 2. ad 2. ait: fides, quæ est in Dæmonibus, non est donum gratiæ, sed magis coguntur ad credendum ex perspicacitate naturalis intellectus. Nec obest quod evidentia credibilitatis etiam reperiatur in fidelibus, qui credunt libere, non coacte, ut Dæmones, nam isti credunt, non ex ipso affectu erga D[eu]m ut fideles, et alias nec evidentia cogit eos ad credendum, ne patiantur violentiam in natura sua non credendo.

Si dicas: in
Dæmonibus est non solum evidentia miraculorum quoad inusitatam mutationem sed etiam quoad super[naturalitatem].
Prob. ant. Dæmones evidenter cognoverunt quod omnia miracula ab Apostolis fieri sola virtute divina, et patrari in confirmatione nostræ fidei, et quod eorum prædicatio erat grata D[e]o, et meritoria; atqui hæc est evidentia quoad supernaturalitatem miraculorum: ergo. prob. maj: Dæmones evidenter cognoscebant, quod sola virtus divina poterat suscitare illos quos Apostoli revocabant ad vitam, et etiam, quod vere testabantur signa illa ornari in confirmatione mysteriorum fidei &c.

Resp. neg. ant. ad prob. neg. maj, ubi intelligatur de majori evidentia quam morali, nam aliter non cognoverunt virtute divina, qua illa miracula patrabantur, nec intentionem ob quam patrabantur nec merita prædicationis et testificationis veritatem. Siquidem hæc latebat eorum evidentiam naturalem. Cum mente autem displicebat eis prædicatio Apostolorum, ideo evidenter moraliter cognoscebant veritatem nostræ fidei, quam Apostoli prædicantes gloriose annuntiarunt universo mundo.

Ad ultimum Resp. de essentia, negando mi[norem]. ad prob. Resp. D. Th. non intendere evidentiam in attestante ex sola visione miraculorum

nam hęc regulariter requirit veritatem creditam evidenter absque tali evidentia nam ut hęc habeatur per miraculum, opus est, evidenter cognoscere miraculum, et quod a Deo factum est in confirmationem revelationis, et mysterii quod credendum proponitur de quibus omnibus regulariter non datur talis evidentia; in Demonibus potest esse evidentia veritatis intentionis miraculi revelationis, et mysterii; Cæterum hęc evidentia est solum moralis, etiam transiens limites evidentię credibilitatis, ut dictum est, cum qua evidentia optimè potest fides componi.

Ad

33 id quod ex testimonio D. Th. colligitur respondetur negando majorem. nam ultra visionem rei in se, vel per resolutionem ad prima principia potest esse alia visio impediens fidem circa rem visam, ut si res videatur in aliquo ipsi extrinseco eam tamen naturaliter inferente, ut dictum est in probatione probativa. nec D. Th. asserit ibi evidentiam authoritatis Dei movere intellectum credentis ad assentiendum rei credite, sed quod intellectus credentis convictus per authoritatem movetur ad credendum rem dictam a Deo non ex eo quod rem videat, vel in se, vel per resolutionem ad prima principia, sed solum ex authoritate Dei illam attestante quod totum arguit ad summum evidentiam in re ipsa credibilitatis divinę attestationis non vero circa ipsam attestationem in particulari.

Nec amplius exemplum

34 de Propheta adhibere signum suscitationis mortui in confirmationem veritatis futuri a se ipso annuntiati. Nam vidētur illum signum circa veritatem talis futuri, nec circa hoc quod tale futurum sit dictum a Deo, sed solum circa credibilitatem tam futuri, quam revelationis illud attestantis. siquidem miracula, aut signum non inferunt evidentiam revelationis, sed credibilitatis rerum, quę signis et miraculis confirmantur, ac proinde evidentiam non in attestante vel aut circa ipsam attestationem in particulari, sed circa rationem communem credibilitatis attestationis divinę cum qua componitur, quod ratio fidei non tollatur ut loquitur D. Th.

Nec ejusdem

35 tria ex adducto testimonio in quo maximè fidunt adversarii, nimis eis videtur favere. Nam apud ipsos evidentia in attestante non arguit evidentiam rei attestatę quia illa evidentia est quid extrinsecum rei attestatę; sed miraculum illud patratum à Propheta est quid extrinsecum revelationi Dei: ergo ex evidentia illius non benè infertur evidentia revelationis: vel si hęc inferri potest ex evidentia miraculi, pariter evidentia [illegible] rei attestatę ex evidentia in attestante. Ulterius: in tantum miraculum infert evidentiam revelationis, quia Deus miraculis loquitur ut asserit M. P. Aug.; sed sicut Deus loquitur miraculis revelationem, ita loquitur revelatione mysterium: ergo si evidentia miraculi arguit evidentiam revelationis in se, etiam evidentia revelationis arguit evidentiam mysterii in se.

36 Ad confirmationem respondetur explicando D. Th. illa sola & extra casum miraculosum, concedo D. Th. in casu miraculi negant, ad probationem distinguo minorem: sola beatitudo patrię &c. excludit fidem extra casum miraculosum, concedo minorem; in casu miraculi, nego minorem, et consequentiam. D. Th. ibi concedit extra casum miraculosum in quo sola visio patrię permanet communicata, et Christi merito subri, ut regulariter evenit, tollit fidem. In casu autem miraculi, ut si alicui infunderetur scientia alicujus objecti supernaturalis vel notitia evidens revelationis

illius, l. vissio clara Dei pro aliqua morula hæc omnia auferet fidē, q.ª illud obtū, et similit.ᵉ q.ª D. saltim in actu, estō n̄ in habitu. Nec hoc negat D. Th. nec q. per aliq. notiā evidetē ultra vissionē patriæ auferat.ᵉ fides cū n̄ oponat.ᵉ fides cū, sed abstractiva habita in statu viæ ut indicat art. 5.º q. cit. dicens: Et sic similit.ᵉ potē stringere, ut id, q. scitū ab uno hoē etiā in statu viæ sit ab alio creditū, qui hoc demonstrative n̄ novit. D. Th.

37 Unde mens D. Thæ ē q. q.ª sola vissio Patriæ ē notiā evidēs C.ª spectantia ad fidē extra casū miraculi hæc sola extra talē casū aufert fidē. Cū hac visione Patriæ caruisset Angelus ante confirmationē et l. hoē ante lapsū, statuit D. Th. n̄ fuisse exclusā fidem ab eis attentis his, quæ regularit.ᵉ eveniunt, seu n̄ interveniente miraculo ut interveniret in casu notiæ evidētis in attestāte, aut sēē infusæ, vel vissionis Dei transeunt.ᵉ coicatæ.

38 Instabis: q.ª D. Th. etiā si in Angelis, l. hoē fuisset evidēa in attestante, n̄ ex hoc excluderet.ᵉ ab eis fides: q. Dsc. prob. ant.: q.ª D. Th. solū ab eis excluderet.ᵉ fides, l. per vissionē beatā, l. p.ª ignorātiā eorū quæ sunt fidei; sed sub nullo ex his cōtinet.ᵉ evidentia in attestante q. &. prob. maj. ex eod. sic loquēte de illis in cit. art.: Unde q. n̄ habuit fidē, hoc eē n̄ potuit nisi q. pœnitus eis erat ignotum id de quo ē fides:: q. si hoē et Angelus fuerūt creati in puris n̄aalib.ˢ ut quidā dicūt forte posset teneri q. fides n̄ fuerit in Ang.ˢ ante cōfirmaoē neque in hoē ante lapsū: q. vera ē maj. D. Th.

39 Respō.ᵉ neg.ᵈᵒ ant., ad prob. neg. ma. ad prob. explico D. Th.: q. n̄ habuit &c hoc eē n̄ potuit de lege ordinaria, et extra casū miraculi ↄced. D. Th. in casu miraculi neg. ant. et Dīa. D. Th. ibi asignat duplicē modū, quo de lege ordinaria possit excludi fides ab Angelis, et l.º hoē, neppe per vissionē claram Dei per mane.ᵉ coicatā, et ignorā eorū C.ª quæ fides versat.ᵉ ultra hos autem modos sunt alij plures quib.ᵘ fides, estō n̄ de lege ordinaria, t. de absoluta et p. miraculū, potē auferri, inter quos annumerat.ᵉ evidētia in attestāte, et ↄtra hos nihil D. Th. opponit.

40 Urgebis: D. Th. loquit.ᵘʳ ibi de modis, quib.ᵘ etiā de pōa absoluta et per miraculū, posset auferri fides ab Ang.ᵉ et l.º hoē: q. Dsc. prob. ant. unus ex modis ab ipso assignatis ē cōditio Ang.ⁱ et l.ᵘ hoīs in puris n̄aalib.ᵘˢ, et cū ignorantia quæ pertinēt ad fidem; sed cōditio Ang. et l.ⁱ hoīs in tali statu eēt opus miraculosū: q. D. Th.

41 Respō.ᵉ neg.ᵈᵒ ant. ad prob. ↄcessa maj. neg. mi. hoē, l. Ang. ex se nec petebat statū elevationis ad ordinē supernaalē et susceptionē donorū talis ordinis; nec statū n̄ elevationis seu cōditionis in puris n̄aalibus, et cū ignorātiā eorū quæ pertinent ad ordinē supernaalē et sic D. potuit n̄ operando ↄtra, prōpt, aut supra exigēt eorū n̄ elevare eos ad finē supernaalē, sed cōdere in puris n̄aalibus, ac proinde n̄ ↄferre notiā eorū quæ pertinēt ad fidem absq. interventu miraculi.

De Fide Divina

Arg. 2. Ang. supremus in statu viæ habuit fidem; sed in
42. illo statu habuit evidentiam revelationis: ergo cum evidentia in attestante est compati-
bilis fides veri attestati. maj. est recepta Communiter cum D. Th. 1. p. q. 62.
art. 2. et hic q. 5. art. 1º. prob. mi. Ang. supremus in illo statu habuit
evidentiam de eo quod D. illuminabat illum circa res fidei; sed hæc illuminatio erat locutio
et revelatio fiebatque &c. prob. maj.: Ang. supremus in illo statu habuit
evidentiam de eo, quod illuminabatur de rebus fidei, siquidem hoc ipsum experie-
batur, sed non illuminabatur a se ipso, nec ab alio distincto a D. ergo &c. prob. mi.
quoad 1m part. Ang. dum illuminabatur accipiebat species impressas locu-
tionis divinæ; sed quisquis accipit ab alio accipit: ergo &c. prob. quoad 2m
Ang. supremus tunc evidenter Cognovit aliam Creaturam non dari aliam Creaturam,
quæ posset illum illuminare: ergo &c. prob. Ant. omnis illuminatio debet esse a superiori
sed Ang. supremus evidenter Cognovit se esse supremum et Cæteris Crea-
turis superiorem: ergo &c.

Confirm. Ang. ut prudenter Crederet, opus erat
43 habere evidentiam Credibilitatis externæ revelationis; sed hanc non potuit habere nisi
per evidentiam in attestante: ergo habuit fidem Cum evidentia in attestante: prob. mi.
talis evidentia non potuit haberi ex motivo extrinseco, ut ex signis et miraculis, quia
tunc non occurrerunt, nec ex regula infallibili illam proponente ut divinam, sicut
ab Ecclesia, aut Rom. Pont. proponi solent revelationes Dei, nec ex fide ipsius
ut pote natura subsequuta ad talem evidentiam, dum prudenter Credit: ergo Cum aliud
non restet a quo haberi posset talis evidentia, unice habita fuit per evidentiam externæ revelationis
ac proinde per evidentiam in attestante.

Confirm. 2. Patriarchæ et Prophetæ habuerunt
44 fidem Cum evidentia in attestante: ergo et Ang. supremus. Ista pat. nam D. in donis
suæ revelationis attendit ad naturam recipientis, et Ang. excedit quoscumque homines
in natura perfectione. prob. ant Patriarchæ, et Prophetæ habuerunt evidentiam
in attestante; sed aliunde habuerunt fidem: ergo Patriarchæ, et Pro. habuerunt fidem
Cum evidentia in attestante. prob. ma. tum ex illo 2. Reg. Cap. 23. ubi propheta
testatur: mihi locutus est fortis israel, dominator hominum justus dominator
in timore Dei, sicut lux auroræ oriente sole mane absque nubibus
rutilat. tum ex illo 2º Petri Cap. 1: habetis firmiorem propheticum
sermonem, cui benefacitis attendentes, quasi lucernæ lucenti in cali-
ginoso loco. ob quæ et similia Prophetæ in sacra pagina appellantur videntes
quia lumen eorum lucidum est, et eloquium valde firmum, quod totum satis indicat
evidentiam in attestante.

Tum etiam ex Congruentia: nam decebat Patriarchas
45. et Prophetas, ut qui nobis 1º proposuerunt Credibilia, et extiterunt 1i fundatores
fidei, haberent Clariorem Cognitionem de mysteriis Credendis atque adeo maximam
et occultam Certitudinem de revelatione divina, quia tunc non aderat Ecclesia
et infallibilis regula fidei, ut nunc est noster summus Pontifex, fidem
habuerint, ut illa mi dicebat est innegabile, ut constat ex illo ad Rom.
Cap. 4. Credidit Abraham Deo et reputatum est ei ad justitiam, et ex illo
ad hebreos 11. ubi exemplo Prophetarum Cæteros hortatur ad Credendum
illis verbis: quid adhuc dicam de fide. deficit enim me tempus enarrantem

de Prophetis qui per fidē vicerunt Regna, operati sunt justitiā, adepti sunt Repromissiones: ergo &c.

26 Ad arg. Resp. concessa maj. neg. mi. ad prob. neg. mi. ad prob. neg. mi. ad prob. neg. ant. ad prob. dist. min: Angelus Supremus &c. Respectu Creaturarū quas videbat tunc existentes, conced. mi; absolute, neg. mi, et disting. Angelus Supremus evidenter per experientiā Cognovit illuminari de rebus fidei. Cæterum non Cognovit evidenter illuminationē esse à Deo licet tunc Cognosceret evidenter non posse illuminari à Creatura sibi inferiori, ut erant omnes Creaturæ, quas ipse Cognoscebat. nec similiter Cognovit illā illuminationē esse ab alio præter Deum aut non esse naturalē: non Cognovit evidenter primum quia falsum nequit evidenter Cognosci et falsum est illuminationē fuisse ab alio præter Deum. cum de facto fuerit a solo Deo; non Cognovit evidenter 2m quia idem est illuminationē esse et non naturalē, ac esse supranaturalē, quod autem supranaturale est, nequit lumine naturali evidenter Cognosci ab Angelo.

27 Quare hæc duo sunt notanda in præsenti. Angelus Supremus non Cognovit evidenter esse aliam Creaturam Superiorem. Angelus Supremus evidenter Cognovit non esse aliam Creaturam Superiorem. ad veritatem 1i sufficit unum e duobus, scilicet, vel quod non exstat alia Creatura Superior, vel quod non exstat in ipso lumen naturale quoad illum, sicut ego defacto non Cognosco plura evidenter non quia illa non sint evidenter Cognoscibilia, sed ob defectum mei luminis naturalis. ad veritatem vero 2i utrumque simul requiritur, nempe, quod non exstat alia Creatura superior Angelo supremo, et quod sit in Angelo evidens naturalis Cognitio illius; Cumque hæc Cognitio posset ei defficere saltim propter suspensionem concursus Dei quoad illa, talis Angelus non habuit quod requiritur ad Cognitionem evidentem de eo, quod Deus illum illuminabat revelando ei mysteria, quæ credebat.

28 Pat hoc exemplo humanitatis Xpti Dni quam Angelus naturaliter Cognovit subsistentem ut potentem exercere aliquas operationes, et tamen non ex hoc Cognovit naturaliter evidenter subsistere per subsistentiam Creatam quia ita in re non erat, nec per increatam cum hoc sit supra naturale lumen ipsius. Unde sicut Angelus non recte judicaret dicendo, evidenter Cognosco humanitatem Xpti subsistere; sed non Cognosco evidenter subsistere per subsistentiam Creatam: quod Cognosco evidenter subsistere per increatam. Ita licet naturaliter evidenter Cognosceret non subsistere subsistentiā aliqua Creata ex illis quas naturaliter ipse Cognoscebat tamen poterat dubitare, an esset aliqua alia subsistentia Creata, vel non propter quod subsisteret, et cujus Cognitionem Deus ei denegaret. Et usque quo non Cognoscat evidenter hoc, nequit evidenter Cognoscere humanitatem Xpti Dni subsistere per subsistentiam increatam. Similiter in præsenti, ex quo Angelus supremus non Cognoscat aliam Creaturam superiorem a qua illuminaretur, non cujus

detrate q. talis Creatura n̄ eẽ, nec ejus illuminatio, et n̄ naalis ac proinde supernaalis, et a solo D., de infert, l. hoc, q. Deus impediat, ne Cognit illa alia Creatura, et ejus illuminatio. Dices:

49 Ang.ᵘˢ supremus evidenter naaliter Cognovit se eẽ supremum Uspū oium Creaturarum absolute: ergo &c. prob. ant. Ang.ᵘˢ suprem. evidenter naaliter n̄ Cognovit alias Creaturas ultra illas quæ erant sibi inferiores: ergo &c. prob. 2ᵃ. si esset aliqua alia Creatura ultra illas quæ erant sibi inferiores ea naaliter evidenter Cognosceret: ergo si n̄ Cognovit. prob. ant: Ang.ᵘˢ Cognoscit eẽ sibi debita Cognitione oium Natum naalium, nec n̄ het unde dubitet D. sibi auferre, q. ei debetur: ergo si n̄ Cognoscebat. Ex quo sequitur, q. si Ang.ᵘˢ Supremus n̄ Cognovit evidenter illam illuminationem eẽ naalem, Cognovit eam ut n̄ naalem, et exinde ut supernaalem, et a D.ᵒ Confirm.

50 experimento Cognitionis nrẽ: Nam ex quo n̄ videamus objm, q. statim videremus si exsisteret, Recte evidenter Cognoscimus tale objm n̄ exsistere: ergo ex quo Ang.ᵘˢ n̄ Cognat evidenter aliam Creaturam superiorem sibi, q. tamen sic Cognosceret si exsisteret, recte evidenter judicare potent illa Creatura n̄ eẽ: ergo et illuminationem ejus n̄ eẽ ab illa: ergo eẽ a D.ᵒ hæc dsequentia infertur ex 1ᵃ. hæc v.ᵒ ex ant. hoc pat. nam ex quo apertis oculis media nocte v.g. n̄ videmus lucem solis, recte evidenter Cognoscimus lucem solis tunc n̄ eẽ: ergo &c. Ulterius: Angel.

51. Supremus potuit evidenter naaliter Cognoscere falsitatem hujus judicij, aliqua Creatura ẽ superior mihi: ergo et veritatem hujus, nulla Creatura ẽ superior mihi: ergo et ejus illuminaonem n̄ eẽ ab aliqua Creatura: ergo a solo Deo. hæ dsequentiæ ex 1ᵃ. deducuntur, quæ pat: q. ex falsitate unius dtradictorij evidenter Cognita, evidenter deducitur veritas alterius; Cum duo dtradictoria nequeant simul eẽ vera, aut simul falsa. prob. ant: Ang.ᵘˢ potẽ rectum evidenter Cognoscere, veritatem dprehendere oia naalia; 2ᵒ falsitas illius judicij ẽ naalis ut potẽ a D.ᵒ ut A. supernaali incaabilis: ergo &c.

• Ad instam Resp. neg. ant. ad prob. dced. ant. neg. dam, ad prob. negant. ad prob. dist. maj. Ang.ᵘˢ naaliter evidenter Cognovit eẽ sibi naaliter debitam Cognionem, et simul eẽ a D.ᵒ impedibilem, dced. maj; et n̄ eẽ a D.ᵒ impedibilem, neg. maj. mi. et dam. licet Ang.ᵒ debita sit Cognio naalium, ac proinde Cognio Cujus libet Creaturæ, n̄ potẽ ex hoc, et ex eo q. n̄ Cognat aliam Creaturam superiorem sibi, Recte judicare, q. talis Creatura n̄ detur, nam potẽ D. auferre ab Ang.ᵒ per suspensionem dcursus Cognionem talis Creaturæ, q. Angelum latet. Hinc dubitare potest an D. auferat ei talem Cognionem naaliter ipsi debitam, ac proinde judicium suspendere C.ᵃ exam talis Creaturæ. Ex quib. patet ad illationem: et Rdo ut instam de humanitate Xpti Cujus subsistentiæ Cognio erat debita naaliter Ang.ᵒ, casu quo subsisteret per subsistentiam Creatam. et tamen ex hoc, et ex eo, q. n̄ Cognosceret illam, ut sit subsistentiam, n̄ bene inferret, subsistere per subsistentiam increatam pp̄ eandem rōnem.

53 Replicabis: impeditio Cognionis Angelicæ sibi debitæ naalis ee miraculosa, q. quod Ang. n Cognceret aliq Creaturq superiorq sibi, casuquo exeret, eet pmiraculu: q fit Recursus ad miraculu pro Carentia Cognionis naalis evidetis in Ang. q. sui illuminationq = Rspo dist.do ult. Isequq: fit Recursus ad miraculu possibile, Iced. Raj actu exes, neg. Ra. De facto n e impedita in Ang. Cognio alicujus Creaturq x. hucusq. dicta; hoc enim n fit, nisi interventu miracli de facto exetis: pote q abeo auferri, et hoc solu dicit possibilitatq miraculi, hæc autq possibilitas sufficit ut ipse naalis evidet n Cognat q D. illu illuminat q. mysteria fidei.

Ad

54. Ifirm. Rsp. dist.do ant: ex quo n videamus &c Colligimus tale obju n ee. q. obju pote naalis n exere Iced. ant; alis neg. ant. et Isq. naale e luq solis media nocte deficere, et ex hoc evides e luq solis n exere, dum videtur apoa exse expedita ad illa, At impsq ri Creaturq n exere superiorq Ang. supremo n e naale depedes q. alibera volutate Dei. Vnde, ex quo Ang. n Cognat tale Creaturq n ee, n erit evidq ei illq n exere; Rq deffuit Cognitionis n pote Rferri, l, in liberq Dei volutatq, dendando exq Creaturq l, in suspensionq sui Concursus ad tale Cognitionq. Vnde dubitur pote, an n Cognere illq ut exerq proveniat ex eo, q D. noluit illq exere, vel ex deffectu Icursus Dei Vonr cujus impeditur a tali Cognitione.

55. Dices: si Ang. supremus n cognovit taleq Crea superiorem sibi aut Cognovit taleq Creaturq n ee aut ipsi n pstari Icursu adejus Cognioq; sed utruq arguit Cognitionq alicujus supernaalis: q vel Ang. huit evideq in attestate, l naalis evider ex Cognovit aliquid supernaale, = Rspo aliquid pote dici supernaale dupliciter: vel quoad substaq, l, quoad modu; q e supernaale quoad substaq, nequit evidet naalis ab Ang. Cognosci, bene v. q e supernaale quoad modu. D negat Icur sui Dei, ne Ang. Cognat alia Creaturq superiorq, eet aliquid supernaale quoad modu, n quoad subaq, et ideo bene pote Cogni evidet naalis ab Ang. quare dist. ultim. Isequq: Cognovit aliquid supernaale quoad subaq neg. Isaj quoad modu, Iced. Isq.

Ad ultimu Rspo dist.do

56 ant: Ang. potuit &c. falsitatq judiciq &c. sin impediat, Iced. ant; si secus, neg. ant. et Isa. Ang. potuit naalis evidet Cognere, q alia Creatura superior sibi n exebat, et ex inde falsitatq illius judiciq, alia Creatura e superior mihi, si a D. n impediat q. similq Cognioq; cum a Do posset hoc impediri ex hoc n poterat evidet Cognere veritatq Idictorij, nepe nulla Creatura e superior mihi. idq argumentu fit in humanitate Xpti Dni de qua posset naalis evidet Cognere falsitatq hujus judiciq, humanitas Xpti Dni subsistit per subsistentiq Creatq, si a Do n impediret, et q. a Do impediri pote pro tali Cognioe, n ex hoc evidet ex naalis Cognit veritatq sui Idradictorij: q. patuit in pri.

57. Ad ɔfirm. pͥpalis argti Respt neg.do mi. ad prob. ɔcesso ant. neg. ɔsq. Nã Rstat aliud unde heri pote evidea talis Credibilitatis, nẽpe ex instinctu Dei, ut indicat D. th. 2.2. q. 2. art. 9. ad 3. hiis verbis: [Dicẽdũ qd ille qui Credit het Sufficiẽs inductivum ad Credẽdũ innititr enim authoritati divæ doctnæ miraculis ɔfirmatæ, et qd pluis ẽ, interiori instinctu Dei invitantis; unde n̄ leviter Credit, cũ het Sufficiẽs inductivũ ad Credẽdũ.] Verũ ẽ quod Ang. in 1o instanti Suæ Creationis dequo argtũ pcipuũ instati fieri Solet, n̄ hauit miraculorũ Voces, aut Signa, nec visibilẽ Rgulã fidei, quib. pponerẽt Credẽda, sed adfuit illis D. loquẽs eis ad Corpus Solũ instinctũ internũ, ac docẽs eos Credibilitatẽ mysteriorũ fidei. Hæc autẽ evideã Credibitatis n̄ erat evideã Rvelaõis, et mysteriorũ

58. fidei, sed pcissé idoneitatis eorũ, ut possint prudẽter Credi. Dices: Ang. in 1. instanti habuit evideã Credibilitatis Suptã ab evidea divinæ Rvelationis: ergo Rc. prob. ant: Ang. in illo instanti evidẽter naalit Cognovit qd assẽsus Credibilitatis erat verus; sed adhoc Rquirit evideã Rvelationis, ut pote quæ Rddit veritates fidei Credibiles: ergo Rc. prob. maj: Ang. in 1o instanti evidẽter naalit Cognobat 1. operationẽ incipiẽtẽ Cũ ee Rli ee à Do ut A. speciali, hoc enim n̄ latuit Angm qa n̄ latuit Ang. Thomã; atq. adeo, q assẽsus tũc ab eo elicitus n̄ poterat ee falsus: ergo Rc.

59. Resp. negdo ant. ad prob. neg. maj. ad prob. dist. ant: Ang. in 1o instanti naalit evidẽter Cognovit 1ã operaõnẽ, qa 1a, pæcissé, negõ ant, qa ɔplemẽtũ 1m inclinæ operãdi debitũ naæ, ɔcedo ant, et neg. ɔsq. non sufficit qd 1. operatio inciviat in 1o instanti Creationis Angi ut illã naalit evidẽter Cognat, sed opus ẽ qd sit debita naæ ipsius, ut ɔplemtũ, qd n̄ huit operaõ illa, de qua argũm, et ideo ẽã naalit evidẽter n̄ Cognovit.

60. Si dicas: Ang. in illo instanti naalit evidẽter Cognovit illã operationẽ n̄ ee a se ipso qa n̄ poterat se applicare ad eã, Cũ n̄ eet in actu ante illã: ergo poterat naalit evidẽter Cognẽre ɔerat a D. licet n̄ fuisset ei debita ut ɔplemẽtũ naæ. = Resp. admisso ant. negdo ɔsq. Cũ illa operaõ n̄ sit debita naæ Angeli, supperat ejus lumẽ naale, atq. adeo nihil naalit posset Cognscere Circa Cãã applicatẽ specialit eã, ga illã; An nẽpe eet D. l. ipsemet, aut alia Creatura oculta ejus Cognoi. ant. admittit, qa illud pipiũ, ois operaõ incipiẽs Cum ee Rli, tribuit. Do ut A. Rli, Cui q innitetur Ang. ad illã Cognioẽ, ẽ tñ valde probabilẽ in via D. th. Cũ oppositũ teneãt graves Dres. ut discipuli Scoti, et P.P. Societatis.

61. Ad ultimã ɔfirm. Rsp. negdo ant. ad prob. dist. maj: Patriarchæ, et Prophetæ hẽrũt evideã in attestante, et simul fidẽ Ca Rvelata per talẽ Rvelaõnẽ evidẽter Cognita, neg. maj; et n̄ fidẽ ga illã, permito maj; et similit dista mi. neg. ɔsq. nonnulli sẽtiũt

Patriarchas, et Propheta huisse evidea revelationis ut Lyra, qui super illa Verba Reg. Cap. Cit. ita exponit: quasi dicat, Sicut lux auroræ resplendet, sic Ds clare mihi David locutus est, et revelavit futura. Lyra

Verum cum hac evidea licet haberint fide circa alia revelata per talem revelationem secus vero circa manifestata per illam. Nec quod Prophetæ frequenter dicantur videntes suadet evidea in attestante, Dei attestantis, ut explicat D. Th. hac 2.2. q. 171. ar. 1. dicens: Prophetæ in veteri testamento apelabantur videntes, quia videbant ea quæ cæteri non videbant, et prospiciebant, quæ in mysterio abscondita erant: unde et gentilitas eos appellabat Vates a vi mentis. Si autem cum hac evidea staret fides etiam staret cum vissione revelationis visæ, quod nullus intendit. D. Th.

62 Nec opus habebant hujusmodi evidea, ut haberent fide altiorem præ reliquis fidelibus in modo recipiendi, in quantum eam acceperunt non ministerio hominum, sicut nos de mysterijs fidei instruimur per alios homines; sed per internam illuminationem Dei, per quam illis proponebantur credibilia, quibus potuerunt quoad res fidei plura agnoscere quam nos possumus.

63 Dices: D. Paulus in raptu habuit evidea in attestante simul cum fide circa revelata per talem revelationem: ergo pariter Patriarchæ, et Prophetæ. Ista videtur bona si enim hoc concedatur Magistro fidei, congruum est ut fidei Patribus non denegetur. prob. ant. D. Paulus in raptu vidit Deum esse Auctorem fidei, quam ipse credebat; sed ex hoc non amisit fidem ut D. Th. hic q. 165. art. 5. ad 3: ergo &c. prob. maj. D. Paulus in raptu vidit Deum ut in se est: ergo &c.

64 Resp. neg. ant. ad prob. dist. maj. D. Paulus vidit Deum esse Auctorem fidei respectu omnium, quæ attingit ad fidem, neg. maj. respectu aliquorum, conced. maj. et dist. min. non amisit fidem quoad generationem, concedo min. quo ad exercitium fidei, subdist. respectu eorum, quæ vidit, neg. min. respectu eorum quorum non videt Deum esse Auctorem, transeat min. et neg. cons. Solutio traditur a Cajetano super hunc locum D. Th. sic dicente: Paulus non vidit omnia, quæ sunt fidei in Divina essentia cum non viderit se in corpore, vel extra corpus, et propterea habitus fidei remansit in eo quoad multa credenda exiturus in actum simpliciter; quoad illa vero quæ vidit exiturus in actum sub conditione, et præparatione animi, scilicet quod etiam crederet, si non vidisset. Eadem doctrina applica vissionibus prophetarum ut conciliet cum fide. Ex quibus dicti distinctionis sufficienter explicati manet, et simul in connexione fidei cum evidea in attestante. Nam qui videt aliquid, ut ibidem asserit, non solum non habet fidem illius pro illo tunc, verum etiam nec in futurum. D. Th.

65 Arg. 3: Cum evidea in attestante adhuc manet obiectum fidei: ergo cum ea manet fides. prob. ant. Cum evidea in attestante obiectum revelatum non est evidens, sed quoties obiectum non est evidens manet obiectum fidei: ergo &c. prob. maj. Posita illa evidea, obiectum revelatum non est evidens immediate; aliunde nec mediate: ergo &c. prob. mi. in qua est difficultas: evidea in attestante neque est causa, nec effectus

veritatis revelatę: ergo &c. prob. cons.: nulla ē evidentia mediata quę non heat per id, quod proprie ē causa aut effectus: ergo si &c. prob. ant: nulla ē evidentia mediata, quę non heat per demonstrationem, cum sit scientia; sed omnis demonstratio, l, ē apriori per causam inessendo, l, aposteriori per proprium effectum: ergo &c.

66 Confirmatur: obiectum non ē evidens usque dum videatur in se ipso; sed adhuc stante evidentia in attestante obiectum revelatum non videtur in se ipso: ergo cum evidentia in attestante obiectum revelatum non ē evidens. p. mi. qui solum het talem evidentiam assentit obiecto revelato propter testimonium Dei quem videt cognoscit illud revelare, et non posse mentiri, sed qui sic assentit obiecto non videt illud illud in se ipso: ergo &c. mi. pat. in evidentia attestationis humanę, qua evidens ē tot homines et tot sęculis quod testificatum ē Romam esse non mentiri, et tamen assentiens huic veritati propter testimonium hominum, non ex hoc dicitur se vidisse Romam in se ipsa: ergo paritur.

67 Deinde: evidentia in attestante ē evidentia eiusdem, quod ē adeo motivum formale fidei; sed cum hac evidentia potest manere obiectum fidei: ergo et fides. prob. mi: tum quia cum motivum formale sit medium ad exercendum actus, quod cognoscatur evidenter tale motivum non impediet obiectum ejus. tum à paritate in motivo Charitatis, et Spei, quod licet cognoscatur evidenter non ex hoc actus, et obiectum utriusque impeditur. tum in motivo formali fidei humanę, ut si cognoscatur aliquem evidenter esse dignum fide in suis dictis non ex hoc impeditur obiectum nec actus fidei humanę: ergo &c.

68 Ad arg. resp. neg. ant. ad prob. neg. maj, ad prob. neg. ant. quoad 2um part. ad prob. concesso ant. neg. cons. ad prob. dist. ant: evidentia &c per id quod ē proprie causa certitatis, l, cognibilitatis conced. ant; certitatis precise, neg. ant. et cons. cum reliquis prob. subeadem distinctione. Qui habet evidentiam in attestante videt rem in attestatione illam naturaliter inferente, quod sufficit, ut non maneat fides cum illa, siquidem manet intellectus convictus a visione talis rei in alio naturaliter connexo cum illa; sicut qui het evidentiam de alio effectu naturaliter connexo cum sua causa, convincitur de visione causę, et non het fidem causę tale causam. Nec evidentia esto mediata petit rationem certitatis rei sed sufficit esse per causam cognibilitatis ipsius. ut pat in permissione peccati quę sufficit ut in deo sit evidentia de existentia peccati, quamvis licet non sit causa existentię peccati ē tamen causa cognibilitatis ejus ob naturalem connexionem cum ipso.

69 Hoc autem medium sic se het sufficit ad veram demonstrationem, quamvis egeat causa certitatis, ut pat in mathematicis, ubi fiunt demonstrationes procedendo solum ab equalitate a, et B. l, inequalitate, ab inveniendi, l, asiono, l, a simili, immo aliquę fiunt demonstrationes quę nequeunt procedere per causam aut effectum, ut in relativis, quorum unum demonstratur per aliud, et neutrum ē causa alterius; quare non omnis demonstratio ē apriori, l, aposteriori, sed propter quid, seu quia, et in demonstratione quia continet medium naturaliter connexum cum obiecto, quod non sit causa certitatis, solius cognibilitatis obiecti.

70 Dices: nulla ē evidentia de re quę non convincat intellectum et ipsum necessitet ad assensum; sed hoc non het illa quę procedit per causam cognibilitatis &c ergo &c. prob. mi: si per illam evidentiam convinceretur intellectus ad assensum, quiesceret in tali obiecto; hoc ē falsum: ergo &c. probo mi: intellectus non quiescit in re, quod in se

ñ videt; ḟo p.^a evidēa, quę procedit p̄ Caā Cognibilitatis obti intlu ñ videt obtu inse: g.^o &c. — Resp. ɔcessa maj neg. mi: ad prob. dist. maj: Si p.^a evidēa Ꞓ intlus quiesceret quiete opposita dubitaōne et formidini ɔcedo maj; opposita appetitui investigaṅdi perfeus veritatẽ obti, neg. maj. mi, et quę sequunt̃ eadẽ dist.^e Per similẽ evidēa ɔvincit intlus cã Ṙ attestatã, et in ea quiescit quiete opposita dubitationi, et indifferẽ qa assẽsu, l. secus cã Ṙ attestata; cũ talis evidēa essalit ɔnectat cũ exa Ṙi, quę subẽ attestaōni. Posita hac quiete in intlu Ṙs attestata ñ pponit ut probabilis, q.^a ñ ita firmaret assẽsu, ut excluderet formidinẽ; nec pponit ut Certa, et obscura q.^a prout sic ñ necessitat ad assẽsu, ut in obto fidei, qualit̃ de facto pponit. Nec pponit ut evidẽs tãtũ moralit̃, nã hęc evidēa ñ excludit formidinẽ phycã, ɔ moralẽ. Quare tũc Ṙs attestata pponitur ut evidẽs phyćé, et mephyćé ppriá, et ex stricta evidēa, licet hęc ñ suffiat, ut intlus quiescat in illa quiete opposita appetitui investigaṅdi perfeus veritatẽ illius, nã hęc unica ɔparat̃ per vissionẽ Dei in seipsa.

71 Ad ɔfirm. Rsp. dist. maj: obtũ ñ ẽ evidẽs evidēa intuitiva, et quoad quid ẽ illius ɔcedo maj abstractiva, et quoad am ẽ, neg. maj, et dist. mi, neg. ɔsq. per evidēã attestaōnis videt̃ res attestata solũ quoad aẽ, ꝓpt̃ ɔnexiõẽ attestaōnis cũ exa Ṙi attestatę. quare qui videt D Revelare se ẽẽ trinũ, sive assẽtiat huic in vi Ṙvelaōis absq. discursu. sive cũ illo ñ assẽtit. assẽsu fidei: 1.º modo q.^a defficit obscuritas, licet ñ authoritas Ṙi. 2.º modo, ut si diceret: attestata ã D. sunt vera; ab ipso attestatũ ẽ q.^d ẽ trinus; g. verũ ẽ q.^d ẽ trinus; q.^a pmissę sunt evidẽtes, et ñ possunt ñ inferre ɔsequẽs verũ, et evidẽs. de exa autẽ Romę idẽ dicẽdũ ẽ, nẽpe, q.^d ita ẽ evidẽs intlui quoad aẽ ut nullã admitat formidinẽ, in eo q.^d attĩgit perpẽdit fũdamta huius veritatis.

72 Dices: evidēa abstractiva obti et quoad aẽ ñ tolit fidem g. &c. prob. ant: Dũ scio me vidisse, aut demonstrasse aliquod obtũ, hẽo evidēa abstractivã obti salti p.^a ɔnexionẽ medij cũ exã illius, et tñ hoc ñ tolit fidẽ talis obti: g.^o &. prob. mi: D. Paulus post raptũ sciebat se vidisse D ur inse ẽ &. illud ad Chorint. Cap. 12 vidi arcana Dei verba, quę ñ licet hõi loqui; et tñ ñ ex hoc amisit fidẽ q.^a illa quę vidit, ut tenet D.^r Th. hic q. 175. art. 3: g.^o &c. Resp.^o

73 neg.^o ant, ad prob. neg. mi, ad prob. neg. maj. Cujus falsitas deducit̃ ex ipso art. 4. ejusdẽ q.^is in soluōe ad 4. ubi ait: Paulus postq. cessavit videre Di essã, memor fuit illorũ, quę in illa vissione cognoverat, p.^r aliquas species intelibiles hitualit̃ ex hoc in ejus intlu relictas, sicut etiã abeũte sensibili remanent aliquę impressiones in aã, quas postea ɔferẽs ad phãtasmata memorat̃ unde nec totã illã cognitiõẽ aut cogitare poterat aut verbis exprimere; si autẽ per scĩã aut memoriã de eo, q.^d vidisset haberet Paulus evidēa salti abstractivã de D.^o totã illã Cognitionem Cogitare potuisset, q.^d negat D.^r Th.

De Fide Divina

74 Ad ultim. Resp. dist. maj: evidea, de cogf ē adee motivu fidei; Reduplicativé ut tale neg. maj; motivu qd alias eet fralit tale Ocedo maj, et dist. mi, neg. Osq; motivu frale fidei ē divina Revelatio, ut obscuré ppossita, qd n̄ het dū ē evider cognita, et ideo evidea in attestante n̄ ē de motivo fidei, ut tali. Rō de illo qd eet motivu si evidē deficeret ex quo fit qd Revelao evidet cognita, nedu n̄ Obucat, veru et impediat assesu fidei. Per hoc eni distingit a charitate, et spe, que essalit n̄ dicu obscuritate, et ideo esto adsit evidia de motivo utriusq. virtutis n̄ ideo inpedit actus utriusq. virtutis, nec ē simile in fide humana, qn̄ tolit evidea locutionis humane, qa hec n̄ ē nario Onexa cu veritate Rei locute: Locutio v. Divina oppositu het, et ideo evidea illius inferret evidea Rei locute, indeq. impediret, assesu fidei.

Instabis: evidea attestaois

75 Dei ē evidea de motivo fidei fralit ut tali, ergo &c. prob. ant: evidea attestaois Dei relinquit obscura Re attestata, ergo &c. prob. ant: quoties n̄ cernit qualit inse ēe adhuc relinquit obscura, sed p evidea attestaois n̄ cernit qualit res attestata inse sit: g. maj. Osstat, siquide res solu e evides, qando palā cognit intrinca Onexio predican ad subtu. et min. etia pat: nā p evidea attestationis n̄ deregit intrinca Onexio trinitatis cu Do. v. g: ergo &c.

Resp. x dicto

76 de evidea hoc ēe veru quoad quid ē, n̄ quoad ane. Sicut du caput obtruncat ab aliquo evides ē occisu effudere sanguine evidea abstractiva, et quoad ane cu dificile sit cognere qualit sit. Similit evides ē ferru attrahi a Magnete evidea quoad ane, n̄ quo ad quid ē, cu valdē Nobis occultu sit, qua raoe id fiat Similit nuc dicendu ē qd per evidea Revelationis, Ovincit intellus evidet aere revelata evidea abstractiva, n̄ qdditativa qa ulterius investigare pote qualit Res attestata sit in se, aut ppt qd sit,

Argt.

77. ultimo: evidea in attestante solu infert evidea Rei ut sub ē attestaoni, n̄ 2m se aut 2m Roe parte: ergo Cu evidea in attestante pote stare fides. prob. ant: Revelao ē mediu extrincu, et Coe oibus Revelatis: ergo Csn. prob. Osq: qa ēe demonstratu hoc ēe vissibile ē quid Coe et extrincu, ergo evidea hujus, qd ē, fuisse demonstratu solu infert evidea visibilitatis 2m Roe Coe, n̄ parte, qua distinguit ab alijs demonstratis: ergo &c. prob. Osq: tu qa eade Res, pote 2m una Roe sciri et 2m alia Credi, ut in Do de quo, ut uno, sat sca, et ut trino fides, ut ait D. Th. hac 2. 2. q. 1. art. 5. ad 4. his verbis: Ea, que sunt fidei, dupliciter Osiderari possut uno modo in speciali, et sic n̄ possut ēe simul visa et Credita alio modo in gnali, sc, sub Coi Roe Credibilis, et sic sut visa ab eo qui Credit

78. Tum in sca speculativa Dei inferegte obtu, qd scit que, qa n̄ infert illud absolute, sed ut stat cu tali sca pote illud ee nariu sub tali Reduplicatione et absolute Otingens. Unde in hac argtaoe, Ds scit anti-Xpu ee futuru: g. exit. ant. ē nariu et Osequens Otinges: ergo &c. pariter &c. Resp. neg

79 Resp. neg. ant. na revelao nedu inducit evidea objecti revelati, 2.m rõe Coẽ, et etia impossibilia, q. onectitur cu ipso revelati, 2.m rõe Coẽ, et etiã in ... q. onectitur cu ipso ... ueinse ẽ, aliãs etiã revelao ñ induceret Certitudinẽ de ... ut tali, et ut subest revelanti, quæ ñ falsum eẽ, et vo ẽ eadẽ, na sicut exigit onexio in motivo, ut ... vincat intlũ, ita ut certificet ipsũ. fuisse autẽ demonstratũ hoc eẽ visibile licet sit mediũ purè extrinsecũ onectit cũ visibilitate nedũ 2.m rõe Coẽ, verũ et partẽ; na si visibilitas deficeret, pariter et demonstrão ipsius. Unde licet demonstrão in Coi ñ onectat cũ hac, l, illa veritate, secus demonstrão in parti, et ita ñ valet oẽs veritates mediatẽ sũt demonstrabiles: q. demonstratio veritatis A. ñ onectit cũ veritate A.

Nec noctollit, q. prob.

80 osq intedit, na bene potẽ eadẽ rẽs sub diversa rõne eẽ scita et credita pcipuè si sciat ut credibilis, quo sensu afferat D. Th. utruq. na credibilitas ñ onectit cũ veritate rei credibilis, sæpe enĩ falsũ prudenter credit, et sic evidea credibilitatis ñ infert evideã veritatis rei revelao v. essalit onectit cũ veritate rei revelatæ, a D. q. a falsum nequit ab ipso revelari. Unde ñ potẽ eẽ evideã revelaois absq evidentiã veritatis revelatæ.

81 Ad ult. resp. d. q. sca speculativa D. ut potẽ ipsi libera ñ infert necessitate ex tnis ... totũ 2.m q. q. a ẽ necessitas osq. ñ osequetis, et ideo ñ facit obtũ Creatũ eẽ nariũ, ... otingẽs absolutè. Evideã autẽ revelaois infert evideã ex tnis in rẽ revelata q. ex pmissis evidẽtibus ñ potẽ ñ inferri osequẽs q. sit evidẽs inse.

82 Dices: Sca speculativa Dei ñ immutat futurũ inse, ... q. ñ immutat futurũ inse, cũ necessitate scæ salvat otingentia in futuro ex vi trorũ: ergo cũ evidea in attestante stare potẽ obscuritas in rẽ attestata ex vi trorũ. prob. osq: sicut Sca Dei ñ immutat, ita ejus attestão ñ immutat rẽ attestatã: ergo si propter 1.m stat otingẽtia in futo ex vi trorũ, ita obscuritas in rẽ attestata ex vi trorũ.

Resp. Nessa maj, et mi, neg. osq. Disparitas ẽ, q. a in bona osq. ñ stat ant. evidẽs l, nariũ, absq. q. osequẽs ñ evidẽs aut nariũ, q. osequẽs in ant. videt. stat autẽ, q. ant. ñ sit liberũ, bene v. osequẽs q. ñ petit libertatẽ ejus de rõnis, sicut nec evideã, cũ positã ant. eẽ evidẽs immediatè; secus v. osequẽs. Aliunde dici potẽ res inse otingẽs, ñ autẽ obscura inse, et respũ illius, qui ñ hẽt lumẽ ad visionẽ ejus: ut Color sanè ẽ obscurus Cæco, clausis aut videti. Lumẽ verò attestationis Dei ẽ evidẽs, et manifestativũ rei attestatæ. Unde heri illud ñ manet obscura res attestata, et hoc ẽ q. facit evidentia in attestante, neque manifestare rẽ attestatã, sicut lux colores ex inde q. ñ relinquit illã obscurã, et obtũ fidei.

De Fide Divina

Dubium 3.^m

Utrum fides sit ɔjungibilis cum scientia?

§. 1.

Notabilia premituntur.

Noto 1.° nomine sciæ intelligi sciã habitualẽ et actualẽ sup
1 ta pro cognitioe evidenti, sive mediata sive immediata, sive intuitiva sive abstractiva, sive sensus sive sensitiva, sive intellus. Si autem sciẽtia ẽ obscura ut theologia nrã extra litẽ e fide ee ɔjungibilẽ cum ipsa. Unde tota difficultas e cum sciẽ evidente, quæ triplici ɔbinatioẽ potest resolvi: nempe quoad actus, l. quoad habitus, l. quoad habitum unius, et actum alterius, et sic potẽ procedi de ɔjungibilitate actus fidei cum actu sciæ, l. habitus fidei cum habitu sciẽ, vel tandẽ de simultaneo coexa actus fidei cum hitu sciẽ, l. e cõtra. ppterea resoluo expetenda ẽ ɔformiter ad hanc triplicẽ ɔbinatioẽ.

Noto 2. fidẽ et sciã associari
2 posse in eodẽ obiº identice sumpto: sicut idẽ obium hoc modo potẽ simul trahere assensum et dissensum, sciã et errorẽ. Unde heretici het sciã de Dº ut uno et errorẽ de ipso ut trino, cum aliqui demonstret ejus unitatẽ et pertinaciter negat ejus trinitatẽ: nec difficultas ẽ an fides et sciã here possint fidẽ obium fñale quo, cum proprio sit fidẽ et sciãm diversa motiva respicere, exindeq. interse diversificari. Unde procedit difficultas de obiº qd eodẽ fñaliter, an sc. idẽ obium qd fide Divina creditur possit simul ẽe scitum, seu evidenter cognitum?

Noto 3. obs
3 curitatẽ exacta ab intrinco ab assensu fidei posse dupliciter sumi, l. negative quatenus dicit pure hoc, qd obiũ n apparet intellui ex vi fidei, l. privative qa excludit qd obium appareat intellui, tam pr assensum fidei, qm per alium. Si 1.^m ñẽ unde fides n associet cum sciã, qa ñ invenit qd [illegible] appareat intellui pr sciã, et pr fidẽ n appareat. Si vº obscuritas sit privativa, tunc fides prorsus erit inɔjungibilis cum sciã. sicut qa cecitas potest negare qd subiectum n videat percipere, et etiã qd absolute n possit videre, cecitas nullo modo ẽ cum visu ɔpatibilis. tota qº vo dubitatio ad intimum indolẽ obscuritatis assensus fidei reducitur. in qua duæ sntiæ pipales sunt, nrã erit coẽ thomistarum placitum cum D. th. 1. p. q. 67. a. 3. et 2.2. q. 1. a. 4. & 5. et 3. p. q. 7. a. 3. et alibi.

§ 2.

Dico in eodem subiº n est ɔpatibilis actus fidei cum actu sciæ circa idem objectum.

4 Probatur: idẽ obium nequit simul sciri et credi ab eodẽ subiº ergo in eodẽ subiº n ẽ ɔpatibilis actus fidei cum actu sciẽ circa idẽ obium. prob. ant.

obru q scit videri, Cu uti sit Cognio evidens; Ad obru q ab aliquo
videtr, n creditr ab eodem: q & prob. mi. ex illo ad Rom. octavo. Spes autem
quae videtr, n e spes, nam q videt quis, quid sperat? quae verba sic
exponit D. Th. lec. 5. nam q videt quis quid idem, cur sperat? D. Th.
quasi dicat spei importat motum ag in aliquid n habitu tendere;
cu aut aliquid jam het n e nariu, ut in id aliquis moveat. et e non
dum q. q^a spes ex fide quodammodo oritr attribuit spei opus illud quod
e fidei, sc. ee de n visis. Item illud ad Hebr. 11 fides e argum non
apparentiu. quae loquendi modum Credo D. Th. ut pote in littera Pauli
versatissim sumpsisse ex Max. N. P. a super Epla ad Galat. cap
5. ubi dona Spus Sti numerans ex exponens hoc het: Nec mirum
si ubi dona Spus Sti numerat, ex exponens hoc het: Nec mirum
si spes in hoc Cathalogo n refertr. Cu in fide sit q speratr; etenim eam
Aplus ad Hebraeos scribens definiat, esse fides sperand subsistantia
rerum, argum nondum apparentium siquidem id q speramus ee venturum
et necdum e in pp fide possidemus sperantes nos tenere q Credimus.
idipsum tradit pariter Aug. in Enchirid. nulla differentia statuit inter fide
et spem quoad hoc q e obru n videri per utramq. his verbis: quod atti
net ad n videre sive quae creduntr, sive quae sperantr, fidei, spei q.
e Com.

5 Resp. Contrarij q fides dicitr n apparentiu, q pcipue stat ad n visa
pote q minus pcipaliter se extendens ad visa, et sic Cu scia evidentia
Conciliatr, sic etiam dicitr sperand substantia q n q fides e tantum
ad obra quae sperantr, alias pteria & pterita, quae n sperantr, n Cre
derentr; Ad q. pcipue tendit ad credendum n apparentia, et ad speranda
futura. Quare, sicut stat fides q^a pteria ita q^a visa. Sed dices

6 e: nam si fides n eet nario C^a n visa etiam assensus fidei posset
dici certus, n nario, sed tantum pcipalitr. Nam fides dicitr argum n appa
rentium ubi ab Aug. legitr Convictio, hoc e, adhaesio firma intellus q^a n
visa. Si q^a ly n apparentiu exponitr ab adversarijs in sensu n exclu
sive, sed pcipali, ita similitr exponi poterit ly argum unde fides per
mittet assensus incertos, licet pcipue sit q^a incertos: sicut q^a illos per
mittit C^a visa, licet pcipue sit q^a n visa. Illud aut sperandarum
substantia rerum explicat ordinem ad obrum voluntatis q e finis, seu D. ut
speratr, et sic potius facit pro Nra q Contra illa. Nam sicut fides ita res
picit D. ut finem speratum, ut repugnet respicere ipsum, ut finem jam
possessum; ita respicere debet obrum ut n apparens, ut repugnet ipsum respi
cere ut apparens. Secundo prob. Nra, et simul solutio roboratr: Sola

7. obrum n apparens pote terminare fidem; Ad hoc e, idem excludere apparentia
obri, seu scia illius, q^a dum scitr, jam apparet: q. fides n Cohaeret Cu scia
evidenti: prob. maj. ex illo ad Hebr. 11 fides e sperandarum &c. quae sic D.
Th. exponit, argum dicitr n apparentium, idem, Certa apprehensio earum

quæ n videt; i. ā n recte sic exponeret, si obtu etiā appareus attrare fidem: ĉ. prob. mi: ly q. coe ē, qt sicut Vba apposita in aliqua defione, si sunt positiva explāt qd defitu expescit, ita si sunt negativa, qd defitu excludit; sed in ɔ̄esso ē Vba Apli here vim definitionis: ḡo n recte exponeret, i obtu etiā apparens posse trare fide. Tu etiā suadet eadē mi. ab exemplo in desiderio. sa qn recte exponeret per amore boni n̄ dū possessi, si amor boni possessi pote desiderij dici: ḡ. idē.

8 Confirm. ex Ang. Drē, qui pluries ab obtō fidei apparentiā excludit dū impossibile reputat fidē ad res visas trahi, ut in 2.2. q. 1. a 4. ubi resolutio est antiē ita ɔcludit: Unde manifestū ē qd nec fides pote ē de ipsis visis aut 1.m sensu aut 2.m intellē *et ant. ɔ in corp. * omni scientiæ habet per aliqua pipia per se nota, et sequuntr visa: et ideo quæcumque sunt scita opportet aliquo modo ē visa; n aut ē possibile qd idē ab eodē sit visu, et creditū, sicut supra dictū ē. Unde etiā ē impossibile, qd ab eodē idē sit scitū et creditum.

In marg.: Inm

9 omnij fidē excludere apparentiā obti per ipsū fidē aut p ... ejus, n aut p aliquid aliud, ut per mediū demonstrativū. Quare bene possunt scita et apparentia credi, q n credunt inquantū scita, et visa, sed q. testificata et authorizata. Sed ɔtra ē, nā fides

10. absolute dicit argumentū n apparentiū: si aute quæ n apparent p se, sed p aliud, crederentr? n tā, esset fidē argumentū n apparentiū qua argumentū n manifest, aut reddens res apparentes. Quare licet intellectio n reddat obtū sperātū, aut amatū, sed intellectū; q.a etiā sperata, et amata attinguntr p intellectionē, quis diceret absolute intellectū ee n sperati aut n amati? Sic ḡo fides dicit absolute argumentū n apparentiū signū ē excludere oē mediū, per qd ejus obtū appareat. pt qd solutio urgeret, vādē rōne posset dicit qd bonū possessū pote desiderari, q.a boa possessa posset desiderari et n q. possessa. Sic scita credi, et n q. scita. Quod totū opponit nãe fidei sicut et desiderij.

11 Deniq. prob. ɔl.o dū obtū scit ab aliquo ɔvincit a tali obto; sed dū quis est ɔvictus ab obto, nequit credi ab ipso idē obtū: ḡo nequit idē obtū credi ab aliquo dū ab illo scit. prob. mi dū quis est ɔvictus ab obto, videt illud, cū supponamus tale ɔvictionē ab ... evidēti provenire; sed n stat actū fidei ee in subto videte obtū ... ḡo &c. prob. mi: actus fidei ē essāliter obscurus; sed actus obscurus nequit ee simul in subto clare videte. ḡ. &c prob. mi. per actū obscurū subtū obscure cognit; sed implicat subtū clare vides simul obscure cognos

ḡ. &c cætera.

12 Confirm. ex Chrisost. homilia 2. ad Hebreos ubi ait, qd fides[?] ... deficit si visio ejusdem adsit hic verbis: si fides e argtu n appa rentiu, hoc casu rerum que ut credatur n debet prius apparere. nam hoc e manifestum contrarium fidei qd e, qd vultis ea videre, ut exclud. tis a fide.

§. 3.
Solvuntur argumta.

13 Arg. 1º Scire aliquod obtu e ipsu videre; constat in eodem subto videre aliquod obtu, cum hoc qd e actu credere, qd videt. ergo cohaeret scia et fides in eodem subto, et circa idem obtu. prob. mi. 1º ex illo Joann. epist. 1. Cap. 20. [?] qa vidisti me Thoma, credidisti, in his ex primitur Thomam vidisse Xptum Dnum, et simul ipsum credidisse: ergo &c.

14 2. ex D. th. hac 2. 2. q. 5. a. 1. cujus corp. ita deladit: Cum ergo Ang. ante confirmatione n huerit illa beatitudine, qua D. per scia videt, manifestum e qd n huit sic manifesta cognitione, qua excluderet ro fidei. * et in responsione ad 1m subjungit * contemplao, que tollit necessitatem fidei, e contemplatio patriae; hac autem contemplatione n huit Ang. ante confirmationem.. in quibus tenet sola scia vissionis beatae n cohaerere cum fide: ergo stare poterit in eodem subto videre aliquod obtu, dum modo n sit per scia beatam, et simul credere id qd videt.

15 3. prob. mi: hec veritas D. e unus e evident cognibilis per scia naale a tho Christiano; et hec e etiam credibilis per fidem; ergo stat in eodem subto videre aliqd obtu cum hoc qd e actu credere, qd videt. maj, suppit, et mi. prob. hec veritas numerat inter articulos fidei, ut het ex illo Deuteronom. Cap. 6. Dnus D. noster, Dnus unus est. et ex illo Pauli ad Hebreos. 11. Sine fide autem impossibile e placere Do credere enim opportet accedentem ad Dm qa e, et inquirentibus se remunerator sit: ergo talis veritas e etiam credibilis per fidem.

16 Ad arg. resp. concess. maj. neg. mi. ad prob. ex verbis Joann. resp. ninime facere contrariis intentum, inde dum concomitantia vissionis cum fide n antecedentia ut significatur illis verbis qa vidisti &c. ubi ponitur pro ratione a priori ipsa vissio, et n pro ratione simultanea, ut adversarij intendunt. sed quis eis faveat n suadet intentum. nam Thomas n credidit qd vidit nec vidit qd credidit, ut explicat S.S. P.P. et inter alios M. P. Aug. tractatu 79. in Joan. [?] 6. D. Greg. homilia 26. in Evang. et idem ipsum repetit D. th. 2. 2. q. 1. a. 4.

17 Dices: Thoma Ap. vidit id ipsum qd credidit: ergo &c. prob. ant: vidit resurrectionem Xpti D.

et hac credidit: q. At. maj. Dni. Iu... et ex illis Nobis q. vidisti, que dicta sunt ei ppt. id q. erat incredulus et q. videre cupiebat, sed id q. videre cupiebat ut crederet erat resurectio Xpti Dni ... illud nisi videro in manib. ejus fixura clavorum, n. credam: q. &c. Caetera.

18. Confirm. in reliquis Ap. qui habuerunt fidem de mysteriis ad humanitate Xpti D. expectatib. alias eis defuisset hoc meritum fidei et q. ex his que viderunt, audierunt et attrectaverunt, habuerunt evidentem notitiam passionis mortis et resurectionis Xpti D: q. et Th. Ap. credere potuit idipsum q. vidit

19. Resp. neg. ant. ad prob. neg. maj. nam licet in illis verbis agat de resurectione Xpti, q. Thomas n. credebat propterea q. dicatur illi q. vidisti me Thoma &. tu vidisti n. cadit supra resurectionem sed supra cicatrices, quas palpavit et vidit ex quarum visione credidit resurectionem q. n. vidit ut docet D. Th. ubi supra, et Cajet. in hunc locum Joann.

20. Ad confirm. Resp. Apostolos n. credidisse, q. viderunt, sed q. n. viderunt viderunt Xptum Dnum passum, mortuum, &c. sed crediderunt illa humanitate passione et morte que in ea fiebant ee hois Dei, qui pro Nobis sponte oblatus e ad hec ferenda. de hoc autem evidentem notitiam non huerunt. conformiter ad hec P. Aug. exponens illud Joann. nunc dixi vobis prius q. fiat, ut cum factum fuerit credatis. Nonne, inquit, dictum fuisset et nunc dixi vobis, prius q. fiat, ut credatis, q. cum factum fuerit videatis? ad q. respt. recurrendo ad repugnam credendi q. factum videtur per hec Vba, ut cum factum fuerit credatis, n. q. factum videt, sed ee filium Dei, qui hec dixit antequam fieret. Sic patiscit Ap. viderunt vivum Xptum Dnum, qui antea viderunt mortuum verum n. viderunt illud in quo stabat veritas resurectionis cum n. videret virtus, qua factum e q. Xptus antea mortuus postea viveret.

21 Nec ex hoc amiserunt meritum fidei q. illa que videbant experimentalit. cognoverunt nam ex se ipsis parati erant ad ea credenda, si impedimentum visionis defuisset et hoc suffit ad meritum fidei ut pa. in Xpto Dno ex D. Th. 3. p. q. 7. a. 3. ad 2. ubi meritum fidei, inquit, consistit in hoc q. ho ex obbedientia Dei assentit illis que n. videt 2m. illud ad Romos 1. ad obbedientiam fidei in oibus gentibus pro nomine ejus. obbedientiam autem ad Deum plenisse huit Xptus 2m. illud ad Philip. factus e obediens usque ad mortem, et sic nihil ad meritum pertinens docuit, q. excellentius n. impleret. Cum q. hac obbedientia, et promptitudine animi huisset Apli. q. crederent ea, que experimento cognoverunt; ex hoc, q. ea n. crederet, meritum fidei n. amiserunt.

22 Ad 2. prob. resp. D. Th. ibi agere de hitu, aut virtute fidei, q certu ē per sola Clara Dei vissione evacuari, n aute de actu fidei, que ibi negat fuisse in Ang. g. ea, que ab ipsis fueryt scita: ppterea q. ibi tenet plura mãalia fidei ee a Nobis credita, que n fuerut Credita ab Ang. q. ea evidet Cognovit, et sic licet affirmet virtute fidei n auferri p. qlibet evidetem Cognio, sd p. sola vissione beata, minime q assenit actu fidei ad g. aliquod obtu coexere in Ang. cu evidenti Cognione talis obti. Quod erat necesse ad retractandu, q ipse docuit hac 2.2. q. 1. art. 1. ut nulli ex Otraxiis judicaruj. Ad 3.

23. resp. in Pho xpñiana ad ee fide Dei, ut Agre, n ut Anae, q evidet Cognit D ut Anae exere, cu supponam. hoc ee ab ipso demonstratu. Unde n het fide de eo, q evidet Cognit, sd et, q aliud scit, et aliud Credit. Testimoniu aute D. Pauli procedit de Deo ut Agre, ut het ex D. Th. hac 2.2. q. 1. a. 7. docente in relatis Vbis Otineri Otineri reliquos articulos fidei, qui ut pote expectantes ad orne, ore Ae, nequeunt Otineri nisi in aliquo ejusde ornis, ut ē D. quatenus Ar supernãalis. hoc suadet illa Vba: accedere ad D. oportet Credere, ubi pcipit fide, illius ad que accedimus, du justificamur, ut docet Tridet. sessione 6 de justificaõe Cap. 6. sd du justificamur, n accedimus ad D ut Anae sd Agre, q a prout sic ē justificator: q ibi fit sermo de fide Dei Agre.

24 Sed otra hac solutione dices 1: in Pho ad fide Oversio n obste fide Dei, ut Agre, sd etia, nae: q Cr. prob. ant. Phus ille ē Certior de exa Dei, ut Anae, q gentilis eade veritate demonstrans; et illa major Certitudo unice provenire pote ab actu fidei: g. Cr. prob. maj. ex D. Th. hac 2.2. q. 4. a. 8. ad 2. dicete q ceteris paribus visio ē Certior auditu, sd si ille a quo audit multu excedit visu videtis sic Cercitior ē auditus, q visus, sicut aliquis parve Ae magis Certificat de eo, q audit ab aliquo scietissimo qua de eo q sibi 2m sua Roe videt, et multo magis ho Certior ē de eo q audit a Deo, qui fali n potē, q de eo, q videt ppria Roe, que fali potē; sd Phus ille audit a D. illa veritate, q p. demonstraõe videt n v. Gentil. g. ē Certior erit de illa, q Gentilis.

25 Jam v. suadet mi. pipalis: in unoq. Pho oia sut equalia Cum illa veritate, et solu stat diversitas posita fide igne unde proveniat maj Certitudo in uno, q in alio nisi a fide. Prob. mi. pipalis: Certitudo fidei n stat sine motivo ad fidem motivu fidei, nepe D. testimoniu n movet nisi ad actu fidei, hoc ntm e ejus Caalitas 1. saltim e inseparabile ab ejus caalitate: g. nequit heri illa major certitudo fidei, nisi ab eliciete actu fidei.

26 Dices 2: iste Phus scit, per demonstratione Deu ee Anae, et Credit e revelata talem exam

De Fide Divina

Sed nequit hoc credere quin simul credat D. ēē A. naē: g. &c. maj. stat cū suppōe n ēē scita revelatioē de exā Dī. prob. mi: nequit stare scā revelationis absq. scā obti revelati: g. nec fides revelationis absq. fide obti revelati. ant. stat ex dictis in pcedentib. et cōseq prob: n minus ē connexa revelaō cū obto dū attingit per scā, ac dum attingit per fidē; A. ppt 1m nequit stare scā revelationis absq. scā obti: g. nec fides revelaois &c. Unde si fides obti excludit scā revelaōnis, etiā scā obti excludet fidem revelationis.

27 Dices 3: Phus ille n ē deterioris cōditionis, q. Rusticus fidelis; sed ita eēt, si n crederet fide D. ēē A. naē: g. credit. Prob. mi: Rusticus fidelis haberet majus meritū, et majorē certitudinē c. illā veritatē q. Phus: g. &c. prob. ant. quoad 1m ptē: Rusticus fidelis credendo illā veritatē mereret merito fidei. sed hoc careret Phus, utpote n credens, sed tantū sciens illā veritatē: g. &. quoad 2m prob: Cognitio fidei firmior ē qualibet cognitioē creata etiā scientifica: sed hanc haberet rusticus, n Phus: g. &.

28 Ad 1m resp. neg. ant. ad 2m prob. dist. mi: illa maj. certitudo provenit a fide D. g. certitudo dicit de positivo, et pro recto, neg. mi; 2m q. dicit de connotato, permitto mi, et similit. distinguo de sut prob. seq. Phus ad fide cōversus ē certior de exā Dei, ut A. naē q. gentilis cū habeat intū in scientiji versatū ac proinde magis elongatum ab errore et formidine, et aliunde judicet revelaoē Dei ēē minus expositā falsitati, quā id quod Dei apparet verū per roē naāle magis dispositus ē ut positivū certitudinis judicij, quo demonstrat exā Dei, ut A. naē, magis explicet in illo, q. in Pho gentili eādē veritatē demonstrante. hec autē major certitudo 2m id q. dicit de positivo et in recto ē a medio demonstrativo, q. positivū ē firmitas judicij: 2m id autē q. dicit de negativo, q. ē exclusio et remotio eorū, p. quā potē intus dimoveri à judicio, ē à medio fidei, q. se hēt p. modū removentis prohibens. Unde D. Th. loquit. de excessu quo fides excedit in certitudine cē evidentiā naālē, qui salvat. p. hoc, q. qui videt unā veritatē, et aliam credit, certior sit de ista, q. de illa. Praet. q. etiā vi crescerét certitudo scē, roē fidei hoc eēt quoad negativū connotatū à tali certitudine, n quoad positivū. Ex quib. pat ad prob. mi.

29 Dices: illa major certitudo ē à fide 2m id, q. fides dicit de positivo: g. &c. prob. ant: assensus exē Dei, ut A. naē potē ēē in illo Pho primario per mediū demonstrativū, et 2ario per revelaoē; sed quatenus eēt per revelaoē haberet à fide certitudinē quoad id quod certitudo dicit de positivo: g. &. prob. mi: quatenus eēt per revelaoē eēt certus certitudine supernaāli: g. &.

30 Resp. neg. ant. ad prob. neg. maj. Nā cū assensus ille eēt à n fidei, q. rei visae, sed scē acquisitē, hic hēre nequit virtute à assensū supernaālē certū, qualis eēt assensus, in ratione revelaōni. nec talē virtutē accipit ex conjunctione cū fide. sicut scientia naālis eius conjuncta sit cū supernaāli, ut pat in scā naāli Xpti Domini

quia non communicat suis actibus certitudinem supernaturalem ex eo, quod conjuncta sit cum scientia supernaturali. Inde illa major certitudo, quam habet conjunctione cum fide est naturalis, quia positivum, quod primo recto dicit, est naturale, utpote proveniens a demonstratione, et naturalitas, vel supernaturalitas certitudinis non sumitur ab eo a quo est negativum connotatum a certitudine, sed ab eo a quo est positivum.

31 Ad 2m resp. neg. mi. ad prob. concesso ant. neg. consequentiam. ad prob. neg. maj. Inter revelationem et objectum non est mutua essentialis connexio nam revelatio Dei infert essentialiter objectum; cum nequeat Deus revelare quod Petrus existit, v.g. quin Petrus sit. Caeterum objectum non naturaliter infert revelationem, ut potest quod existere potest, quin revelatum sit. Ad modum quo cognitio vera nequit esse quin objectum ita sit, sicut attingitur, potest tamen objectum esse quin per eam nec vere nec falso attingatur, si cognitio creata est. Quare scientia revelationis infert scientiam objecti, quia scientia medii naturalis connexi cum aliquo extremo infert naturaliter existentiam, et scientiam talis extremi ac proinde carentiam fidei circa illud. At vero scientia objecti non naturaliter infert scientiam revelationis nec oppositum; et ideo stare potest fides revelationis cum scientia objecti revelati.

32 Dices: si vera est solutio potest fides attingere indirecte objectum evidens; sed si hoc, potest attingere ipsum directe: ergo stare potest fides cum scientia objecti. prob. maj. attingentia unius extremi connexi cum alio est virtualis attingentia alterius; sed revelatio objecti connectitur cum existentia illius, ut dictum est: ergo. prob. min. 1m mi: attingentia indirecta, est attingentia vera: quia si stat attingentia vera per fidem circa objectum scitum, non obstante oppositione inter ipsum, et fidem, poterit etiam stare attingentia directa circa illud.

33. Resp. concessa maj. neg. mi, ad prob. concesso neg. consequentiam. Si per attingentiam veram intelligatur illud idem objectum quod scitur, fide credatur. Fides revelationis attingit indirecte objectum ipsius mere revelationis, quia est id de quo credit esse revelationem; caeterum non est id, quod credit, quia illud scitur. Unde illa attingentia indirecta objecti est attingentia vera non objecti, quod fide credit, sed objecti de quo credit revelationem adesse, cum enim aliud sit esse objecti, et revelationem de objecto (possumus enim judicare aliquid vere esse, et vere judicare non esse revelatum ut nunc nos etiam in hoc gimnasio) et aliunde non sit oppositio inter credere unum, et scire aliud; bene vero inter credere, et scire idem, stare potest fides revelationis existentiae Dei cum scientia de ejus existentia, minime vero fides existentiae cum scientia de tali existentia.

34 Ad 3. resp. concessa maj. neg. ad prob. neg. ant. ad prob. 1m primo concessa maj. dist. mi: hoc merito et quoad praeparationem animi in credendo quod de facto non credit, neg. mi; aliter, permitto mi. et neg. consequentiam. Nullum est inveniens in eo quod non sit meritum fidei dum objectum videtur. propterea D. Greg. nullum (inquit) est meritum ubi humana ratio praebet experimentum. Hoc merito caret theus Christianus dum attingit existentiam Dei ut authoris nat

tret, et meritu in pparatione animi qa paratus e credere id quod scit, si n sciret, in hoc sensu tribuit meritu Xpto Dno, et misericordie pauperi n petiti qd largiat. Quoad certitudinem autem, licet excedat a rustico iste excessus compensat, qa cum majori expressione credit ille alia mysteria quam rusticus. praeter quod in tali christiano adhuc respu exs Dei ut Anag e major certitudo negativa, licet n positiva et major in habitu, et pparatione animi, licet n in actu, ut dictum e.

Arguitur 2o.

35. testimonium divinum pote movere ad assensum qa aliquod objectum, etiamsi adsit scia talis obti; sed assensus elicitus ex testimonio Dei ut motivo n pote n ee fidei: ergo simul cum scia pote stare fides. prob. maj. in qua e difficultas: eo testimonium Dei in tali casu n posset movere ad assensum qa illud obtum qa intellectus moveret simul vi duplicis medii ad assentiendum tali obto; sed hoc n repugnat: ergo &c. prob. mi. tunc nec medium fidei impediret nec medium scie moveret, nec e contra: ergo &c. ant. pat. quoad 1am ptem, qa medium scie movet naturaliter cum ex assensu praemissarum naturaliter sequat assensus Dis: ergo a nullo impediri pote, ne moveat. Quoad 2. quia medium fidei, ut pote firmius, efficacius e quam medium scie, quod n haberet si ab hoc posset impediri, ne moveret: ergo &c.

Confirm. et declarat.

36 assumptum: si tunc unum medium impediret aliud, eo praecipue eet qa intellectus per unum medium, nempe scie, videret obtum et per medium fidei n videret illud: sed n repugnat quod intellectus per unum medium n videat obtum, et per aliud videat ipsum: ergo illa duo media minime se impedirent in movendo ad assensum qa idem obtum, imo detegit munus utriusque medii. prob. mi. nulla e repugnantia ubi nulla contradictio; sed tunc nulla eet contradictio in eo quod idem intellectus per media diversa videat et n videat idem obtum: ergo &c. prob. mi. nulla e contradictio nisi respu ejusdem de eodem; sed tunc n eet visio, et n visio respu ejusdem de eodem cum obtum attactum per illud dupplex medium n eet idem in ee objecti, ut terminus in ee termini quod attingit per motum rectum, et obliquum: ergo &c. maj. constat ex dialectica, nam sicut requirit ad contradictionem identitas subti ita obti. mi. ex probatione imbibita, et e dicta infert.

37. Ad arg. respo neg. mai. ad prob. neg. mi. ad prob. neg. ant. ad prob. quoad 2m ptem dist. ant: medium fidei &c. efficacius e in determinando intellectum, neg. ant; determinatione intellectus supposita, conced. ant, et neg. conseq. medium fidei n e efficacius in determinando intellectum, quam medium scie, nam semel ac eet praebeat assensus, ut ppositio in omnibus n. [illegible] n necessitante intellectum ad assensum Dis: n sic autem medium fidei, ut pote quod expectat libera determinatione voluntatis praevia per piam ejus motionem, ut determinet intellectum ad assentiendum revelatis a Deo, eaute efficacius medium fidei in illum supposita determinatione intellectus concurrente adhoc pia motione voluntatis majorem firmitatem causat in intellectu quam medium scie, verum qa hoc ita intellectum determinat, ut ipsum devincat, et praeoccupet, ut dictum e, impedit dum ipsum adeo, quod a medio fidei moveat. Quare sicut n stat, quod scia, et fides simul sint, n stat etiam quod medium fidei, et medium scie simul moveat.

Dices:





Germanus fidei Discursus ex 99 propositionibus comprobatur, duobus alijs illegitimis Discursibus resectis, ostenditur.

Sectio ex meis scriptis decerpta

Notavit bene in hac difficultate doctus quidam Recentior, discursum posse esse duplicem: nempe dialecticum, vel physicum. Dialecticus est ille, in quo servantur leges omnes et conditiones circa syllogismorum fabricam a Dialectica praescriptae. Ut quod ante conclusionem praecedant duae praemissae: Quod medium in utraque praemissa repetatur: Quod, si medium sit commune, in utraque praemissarum perfecte distribuatur: Quod in conclusione iungantur inter se extremitates quae in praemissis fuerant unitae cum medio. Et alia huiusmodi, quae sic repetere, nec locus permittit, nec necessitas exigit. — Discursus vero physicus est ille, in quo intercedunt quidem actus realiter distincti, et unus ex alio illatus propter connexionem, quam obiectum illati habet cum obiecto inferentis. In iis tamen actibus deficit dialectica dispositio, et terminorum coordinatio a Logica praescripta, et in aliis syllogismis observata. Cum esse potest, si quis ex volitione efficaci Dei de condendo Mundo v.g. inferat per alium actum existentiam

eiusdem Mundi: aut ex applicat.e ignis hic et nunc cogniti ut causa naria calefactionis, inferat calefact.e. Vel demum si ex scia Dei de conversione P.i, q. aliquod medium nisi cognita, inferam eandem conv.e. In quibus casibus cum tn procedat ex parte antis unica praemissa tangens unicum singulare obum, ob cuius conex.e cum altero detrat intus ad assentiendum illi alteri, nequit in eâ unicâ praemissâ totus ille apparatus legum, pro syllis efformandis à Dialectica praescriptarum, observari quippe qui naria exigunt distinct.e duarum praemissarum. Unde licet huiusmodi assensus sint discursivi, n tamen sunt discursus dialectici, sed solum physici: eo quod dialecticum discursum in eo solum emulant, quod includant actus physice distinctos, quorum unus inferat ex alio. — Et quidem quando exempla alia deessent, talem futurum discursum nrae fidei, constabit evidentissime ex infra dicendis.

His positis, hic ipse dicendum est: utitur quidem fides nram uti discursu, non tamen discursu dialectico, sed solum physico. Prior pars iuxta sua pria facilis e probatu: nam ipse censet, Deitatem qua talis est, esse obum frale fidei, nec non et sapientiam Divinam n tamen veracit.e nec revelat.e pariuam sm se sumptam. Cum autem in omni syllo praecedere debeat ex parte praemissarum obum frale conclusionis, nequit discursus fidei ita connari, ut in praemissis inferat nexum obum frale eiusdem fidei, et aliogni praemissae retineant fram syllogisticam ex dialecticae praecepta. Si enim sola Deitas et sapientia divina e obum frale fidei, discursus talis esset conponendus, ut in una praemissa exprimaret existentia Deitatis in alia v.o existentia Divinae sapie, et in conclus.e inferaret veritas rer

rei revelatae. Quod fieri non potest servatis legibus artis syllogisticae, cum Deitas, Sapientia Dei et res revelata sint tria omnino distincta, quae non asserunt uniri cum aliquo medio in praemissis ex regulae praecepta, ut in Dialectica ponitur duo extrema uniri inter se. Hinc colligit, discursum fidei id posse esse physicum. Ait autem esse huiusmodi: Deus dicit infallibiliter verum dicendo Incarnationem. Ergo Incarnatio est.

Meo quidem iudicio, sola inscinnitas huius opinionis, et more salebrae, quae in ea occurrunt, praeter ea quae suo loco in eius impugnatione attulimus, movere potuissent doctum hunc Theologum, ut circa obiectum formale dicti fidei aliter opinatus fuisset. Nolo tamen in has rixas iterum me Dicere: id tamen hic breviter notare, quod in hac sua doctrina parum mihi veritatis, ac fortasse et consequentiae videtur reperiri. Annuo quod nunc in eo, quod fides sit discursiva, uti ipse vult. At, si in omni discursu, ut ipse fatetur et evidens est, procedere debet ex parte praemissarum obiectum formale Dialectica ubi, quod ipse, in allato discursu excludit Deitas quae sit ipsum formale obiectum in Dialectica fidei. Nam in hoc ante Deus dicit infallibiliter verum dicendo Incarnationem, solum asseritur infallibilitas D. Sapientiae, aut infallibilitas suae testificationis, vel utriusque simul. non autem Deitas qua talis. Nam ut haec asseretur, necesse erat unum e duobus, aut quod Deitas exprimeret ex parte praedicati, ut illi assentiret intus, enunciando illam de Deo hoc pacto Deus est Deus: aut quod, si obiectum asseret Deitas ex parte subiecti, exprimeret ex parte praedicati eius existentiae, et haec enunciaret.

de Deitate, seu modo, Deitas existit. Quorum discursum sit in eo simplici anti, ut intuenti patebit. — Prob. Quia in omni discursu fidi prioritate saltem nat., assentit intell. obo formali prius quam assentiatur materiali: ergo si Deitas est obum formale fidei, antequam intell. assentiatur mysterio revelato, debet prioritate salt. nat. assentiri Deitati affirmando eius existentiam. At id fieri non pot., nisi illam exprimendo ex parte prati, et enunciando de Deo, hoc pacto, Deus est Deus. Aut saltem si Deitas afferatur ex parte subti, debet, ut dixi, ex parte prati exprimi et enunciari eius existentia hoc modo, Deitas, aut, Deus existit. Hic enim est modus, quo omnia obta formalia, eo ipso quod talia sint, precognosci debent in quolibet discursu per formalis praemissas: ita scilicet, ut ex parte antis exprimant affirm. eorum existentiam et veritas. Sed in eo discursu non enunciat existentia de Deitate in praemissis. Ergo ex sententia huius Recentioris, quam alioqui tuetur ut obum formale fidei, discursus ille mutilus et imperfectus est.

Deinde quando in discursu fidei assentit, tamen universe propositionis illius anti, Deus dicit infallibr verum dicendo Incarnationem, rogo: Vel Deus dicendo Incarnationem appellat ly dixit externam, nempe revelationem passivam: vel supra dictionem, sive ut melius dicam, cognitionem internam, qua Deus cognoscit et affirmat apud se Incarnationis existentiam. Si primum: ergo iam passiva revelatio est obum formale fidei, quod tamen est contra ipsum. — Si secundum (quod necessario videtur dicendum ab adversario, cum ipse sentiat solam Deitatem esse obum formale fidei)

Rogo insuper. Vel infallibilitas divinae cognitionis quae in ea propositione asseritur, est solum infallibilitas ut sic, quam

Deus. Sed in cognit.e Incarnat.is, praescindendo ab eo, qd. determ.e de illa affret unam potius partem, quam alteram; nempe existentiam, qm. n existentiam. Vel infallibilitas quae ibi affertur, e infallibilitas simul cum determ.a affrat.e existentiae Incarnat.is ita ut sensus illius anti sit, Deus interno suo iudicio infallibili dicit Incarn.em esse. Si 1.o ea infallibilitas n e suffns ad colligendam verit.em mysterij revelati. Patet evidentr, qa. ego scio evidentr, Deum in nullius obi cognit.e falli, ut in numero Stellarum, in somno aut vigilia Turcae: at determ.e n scio quem num Stellarum cognoscat Deus, nec an determ.e affret Turcam dormire, aut n dormire: ac propt.a ego scire eo n possum, quot sint Stellae, nec an Turca dormiat l. n dormiat. Nec ea infallibilitas generalis D. cognitionis, et mihi evidenter nota, pot esse suffns prius, ut ego colligam quotus sit Stellarum numerus l. an mo deter. somnus Turcae, aut potius eius vigilia. D. sim.r si in ea expos.e Deus dicit infallr verum dicendo Incarn.em, solum affertur infallibilitas ut sic D. cognit.is, qua ... n falli. in cognit.e obiorum (sive hoc sive illud debilis affret) n pot esse suffns ante seu prius, ut ego inferam, qd. Incarnatio est. Nam stante illa grati infallit.e pot fieri qd. Deus de Incarn.e affret esse, aut etiam n esse. Sicut stante infallit.e ut sic eiusdem D. Sapie, fieri valet, ut de Stellis affret esse pares, aut impares; e de Turca qd. dormiat aut n dormiat.

Si vero dicatur 2° (uti videtur ab hoc Recentiore dici) nempe in ea hypothesi affirmari, Deum interno suo cognitione de-
creti affirmari Incarnationem esse: quae cognitio cum infallibilis sit, ex
ea solummodo allata in ante inferri potest Incarnationem existere:
cum impossibile sit, Deum interno suo iudicio infallibili affirmare ali-
quid de obiecto, nisi obiectum ita se habeat. Unde sola Sapientia in-
fallibilis dei est sufficiens ante ad credendam Incarnationem. Nam sequens
argumentatio est omnino naturalis: Deus interno suo iudicio infalli-
bili dicit Incarnationem esse: ergo Incarnatio est. Si hoc, inquam
dicatur,

Contra evidenter est, quod Deum detracta affirmatione
de Incarnatione quod existat (idem de alijs obiectis revelatis) non co-
gnoscitur a nobis per fidem. Patet, quia ea detracta affirmatio im-
primis non est a Deo revelata: unde non potest credi per fidem
aliquam obiectum materiale. Ad id non necessarium erat, ut Deus non solo
revelaret hanc hypothesis Incarnatio est (uti de facto revelavit)
sed etiam istam, Ego habeo iudicium internum, quo affirmo Incarnationem esse:
quae tamen revelata non est. — Deinde nec detracta illa affirmatione
vi iudicij potest credi per fidem tanquam obiectum formale. Probatur
quia quando Deus infundit nobis speciem connaturalem illius perfectionis di-
vinae, quae a nobis assumenda est pro motivo nostrae fidei, non infundit
speciem nisi illius tantum perfectionis, quae alioqui nota nobis est ex
lumine naturae. Non enim in infusione earum specierum extrahit
nos Deus a naturae terminis seu liminibus; sed tantum melioriat
speciem et cognitionem suarum perfectionum, alioqui nobis notarum

ut voce melioris spei et cognit.ⁱⁱ proportionent ad hoc ut moveant
in actum ∫nales, ad quos movere n valebant, ut cognitæ ex vi natlis
cognit.ⁱⁱ Tunc sic. ex nat. lumine n constat nobis Deus detrate
affrare Incarn.is esse; sed so constat n falli in cognit.e Incarnat.is
esseque verum quid quid de illa Deus affrat, sive affret esse, sive n
esse (id enim nobis ignotum e.) Cum ergo ex nat. lumine tm sit no-
bis nota infallibilitas ut sic D. cognit.ⁱⁱ cu. Incarn.is, n tn detrata
potius affratio illius, vel negatio; fit, n infundi nobis à Deo
spem ∫nales iudicij sui interni, quo affrat Incarn.em esse, sed tm
infallibilitatis ut sic sue cognit.is, prescindendo ab eo, quod affret vel
neget Incarnat.is existentiam. Quia v.o ea infallibilitas ut sic suf-
ficiens n est ad colligendam detrate exist.is Incarnat.is, iungitur
à nobis cum veracit.e D. quæ nota nobis est è ex nat. lumine,
et cuius est infundit nobis a Deo spes ∫nalis: et ea utraque
D. perfectio nota nobis ex lumine nat. et cognita postea per
actus ∫nalem ex vi ∫nalis speciei de novo infusæ, simul
cum revelat.e passiva (uti suo loco diximus) est nobis prius
ad inferendam verit.em Incarnat.is Ea n. tria stare n possunt in
verit.e nempe, quod Deus n fallatur cognoscendo Incarn.em (sive
hoc, sive illud de ea affret) et quod fallere n possit illam dicendo;
ac demum quod illam dixerit: nisi ipsa Incarnatio vera sit.

Dico 2.o quod nulla perfectio seu praedicatum
Divinus sunt ea, quæ nota nobis si ex lumine nat. ~~[illegible]~~
pot. cognosci per fidem nisi accedente revelat.e illius. Sed sic e.
Deus n revelasse se habere iudicium internum, quo affret Incarn.em
esse, sed so ipsam Incarn.em esse: revelavit n. tm hanc propositionem
Incarnatio est: n v.o istam, Ego affirmo interius Incarn.em esse.

82

q. existentia divini illius iudicij, n. pot. cognosci p. fidem: q.
n. pot. illud iudicium esse ant. in fidei discursu. — Prob. 2°:
q. Cum Deus n. revelaverit, se affirmare, Incarn.em esse, sed solum
Incarn.em ipsam esse, n. debet infundere spem naturalis, ut nos cre-
damus naturali actu ipsum affirmare Incarnat.is existentiam, sed
solum, ut credamus Incarnat.em esse: hoc enim praecise nos
debet credere, rem a Deo dictam, quippe quae sola incarnatio e. At ad
id credendum n. e necess. infundere spem naturalem iudicij sui interni, quo
Deus affirmat Incarn.em esse; sed sufficit si infundat spem infallibilit.is
suae cognit.is ut sic, nec n. et suae veracit.is, loqui nobis notam ex
lumine nat.li: nam p. has duas perfectiones divinas, simul cum posteo
cum revelat.e, quae nobis ab Eccl.a proponit., suffic. principium habemus ad
colligendam exist.am Incarnat.is revelatae. — Prob. 3°: q. alias n.
esset necessarium infundi a Deo spem naturalem revelat.is si haec futura
n. est ant. rei mysterij revelati. Nam cum iudicium internum Dei
de exist.a Incarnat.is sit suffic. ant. ad inferendam Incarnat.is exi-
stentiam, constituit revelatio, nec n. et spes, et cogn.o naturalis illius.

Prob. 4°: q. aliud e perfect.em aliquam Dei, alioqui
nobis ignotam ex nat.lib. principijs, posse a nobis colligi discursu acqui-
sito ex verit.e revelat.a q. aut mysterij revelati: aliud q. eam
perfectionem cognosci a nobis p. fidem, aut q. habeamus spem naturale
illius. Illud 1.m e verum: hoc 2.us falsum. Enim ex verit.
revelat.e de Incarn.e, quam fide D. credimus, sequitur Deum
habuisse volit.em liberam de producenda Incarn.e, nec n. etiam
simplicis intellig.ae de eius volit.e suam eius illius conditionatam; ac demum
scientiam visionis de illius exist.a. At neque decretum illud libe-
rum, neque illa ex ijs scientijs cognoscuntur a nobis p. fidem
imo, neque actu naturali, id est naturali et acquisito, supponitur prius
fide

fidei. Neg. ad illa obа cognoscenda ingerunt nobis à Deo inatti
spes, eoquod natis n sint ad credendam inali assensu Incarn. à Deo
revelatam. Nam Et tam decreta liberum sc. quoniam sive visio-
nes solæ sint sufficientes ad inferendam exist. Incarn. q. omnino
et due perfectiones Dei n si nobis notæ ex natr. lumine (nescimus
n. ex vi natr. precise, an Deus voluerit incarnari, aut mo videat
Incarn.: quod sit n videmus Incarn. ipsam, que e effectus, itaneе
decreta, quod e eius ca; nec sciamus quæ e eius intrinseca) quoniam inquam,
et due perfectiones ignotæ nobis sunt ex natr. priis, omittit Deus
infundere nobis spes inattes illas, ut a nobis assumant antiad
credendam inatti assensu Incarn. — Simil. evenit in iudicio in-
terno Dei circa Incarnat. existe. Hoc iudicium ignotum nobis est
Lumine natr: ideò n vult Deus nos à natr. limitibus extrahere,
nec infundere spem inatles eius sue perfectionis, quam aliogui
n digrovimus. Cumque videat ex perfectionibus natr. notis, dari
aliquas, que iunctæ cum passiva revelat. sufficiunt ad inferendam
exist. Incarnat., illas omnino infundit inattes spes. Videt
itaque Deus nos lumine natr. scire in genere infallibilit. sue
sapie, et veracit. sue volunt. Revelat postea Incarn. De-
mum infundit inattes spes horum omnium obtorum: et quasi nobiscum
colloquens ait: Intellectus create ob tas meas perfectiones, quas
tu alioquin naturatr noveras, et ad quas mo melius ac perfectius
cognoscendas infudi tibi inattes spes, crede inatti assensu Incar-
nat., quam ego revelavi. Nam primè per species horum
trium obtorum subministrat Deus sufficientia motiva ad credendam
incarnationem; cum ea tria stare nequeant in veritate, nisi in-
carnatio etiam vera sit. Unde n fiet intellectus creatus, conquiri
va=

valeat, nec iustum titulum petendi à Deo, ut subministret illi supernalem speciem iudicij sui interni, ut illud assumat motivo incarnationis. Nam per solas species perfectionum divinarum alioqui naturaliter notarum non sufficit motivum ad credendum. Ac demum asserere, infundi à Deo supernalem speciem interni illius sui iudicij (nequeo non dicere, ut sentio) res est, pro quâ nullam puto, dici in Theologia posse cum minori fundamento.

Sed contra 2.° Demus adversario, iudicium internum Dei, quo affirmat incarnationis existentiam, esse tanquam à nobis assumptum ad inferendam existentiam eiusdem incarnationis. Rogo nunc: Existentia illius iudicij unde dignoscitur? Sane nonnisi ex vi divinae veracitatis, et revelationis passivae. Nulla enim alia principia sunt, ex quibus colligere possimus, Deum habere iudicium, quo affirmet incarnationem esse, nisi ex eo, quod sit verax, et incarnationem revelaverit. Nam supposita veracitate Dei impossibile est revelare incarnationem, nisi in eâ revelatione conformaverit se cum interno suo iudicio: aliter non esset verax, sed mendax. Ex veracitate ergo, et revelatione incarnationis colligeremus, existentiam illius interni iudicij Dei. Infero nunc: ergo primarium fidei obiectum, in quod ista ultimo resolvit, est sola veracitas Dei cum passiva revelatione, et non sapientia divina. quod tamen est contra omnes, et praesertim recentiorem, cum quo modo rixamur. Probo tamen evidenter, quia secundum adversarium incarnationem credimus immediate propter iudicium internum Dei, quo illam affirmat; iudicium vero credimus

Atqui veracitatem, et revelationem: ergo sola veracitas cum revelatione est motivum primarium fidei, in quod ista ultimo resolvitur. Ergo incidit adversarius in incommodum, quod tantopere vitare conatur, nempe quod veracitas Dei, aut passiva revelatio sint nullo modo obiectum formale fidei, neque internum, neque medianum. Ergo ut incommodum istud vitetur, tantum debet asseri infallibilitatem ut sic divinae cognitionis esse motivum eiusdem fidei, praescindendo ab hoc, quod deus de obiectis revelatis detrahat affirmet esse potius, quam revelatam; quam postea coniungi debet à nobis tum veracitate, et revelatione, ut ex vi harum omnium inferamus existentiam incarnationis. Ac licet ex revelatione incarnationis, et dei veracitate possimus colligere iudicium illud internum Dei, id tamen non praestamus per actum fidei, nec per actum supernaturalem, sed per merè naturalem: sicut per actum etiam naturalem ex revelatione incarnationis per fidem credita inferimus decretum liberum dei de incarnationis productione, nec non et scientias simplicis intelligentiae, conditionatam, et visionis de eadem incarnatione. — Si ergo iudicium illud internum Dei non creditur per fidem, nequit esse antecedens in fidei discursu, et consequenter hic alio modo concinnandus est, ac concinnat auctor recentior.

Propius in hac re ad verum accessit Hurtado, qui dum fidem contendit esse discursivam, semper extremum ponit in hoc syllogismo. Quicquid Deus dicit, est: Dicit incarnationem: ergo incarnatio est. Sed neque hunc et syllogismum

tam-

tanquam germanum fidei discursum admittere unqm potui, etiam casu, quo fides discursiua sit. Moveor, quoniam in maiori premissa n̄ affertur authoritas Dei, quę est fralē obum fidei; sed afferuntur omnia oba materialia eiusdem fidei, qualia sunt oīa, quę à Deo dicuntur. Vnde si ea propositio est + legitima premissa fidei in eo discursu, in quo inferimus veritatē incarnationis; sequerentur omnia oba materialia fidei, quę in maiori premissa afferunt, esse obum fralē incarnationis in ccē illatę. Vnde Motiuum credendi incarnatę forent canis Tobię, ciniphes, et ranę Egipti, asina Balaam, et alia huiusmi, quippe quę ex obis maliis fidei sunt. ergo ea p̄missa n̄ est legitima p̄missa discursus fidei. Cōfirmo evidenter, qa illa ipsa p̄missa maior creditur à nobis propter authoritatem Dei. Etenim quicquid à Deo dicitur, ideo est verum, qa Deus ē sapiens, et verax, qui nec falli pot, nec fallere insī, quę dicit. Ē illa p̄missa, quę asserat, oē dictum à Deo esse verum, non continet +authoritatem Dei, sed potius resoluitur in illam, tanqm in ulterius motiuum; ipsa vero propositio tantum continet veritatem omnium verum à Deo dictarum, quę si malia fidei obā. Ē veritas incarnationis illatę in ccē immediate nititur tanquam frali motiuo, veritati omnium obrum maliū fidei, et maiē n̄ resoluitur in authoritatem divinam, quod est absurdum.

Hinc denium fit, discursum fidei taliter eē disponendum, ut in p̄premissis tantum contineat divina authoritas

+authoritatem ~~[illegible]~~

nec non et passiva revelatio, quæ tale obiectum fidei sunt. Cu-
mque authoritas divina ex Dei sapientia, veracitate quæ consistat,
hæ duæ perfectiones divinæ disponendæ sunt in præmissis simul
cum passiva revelatione, et ex iis inferenda veritas rei re-
velatæ hoc pacto. Deus non potest falli cognoscendo incarnationem:
Nec fallere illam dicendo: atqui illam dixit: ergo incarnatio est.
In quo sillogismo duo maxime sunt notanda.

1.um est: in prima præmissa non afferri infallibilitatem
divinæ sapientiæ, nec in 2.a veracitatem Dei in ordine ad alia
obiecta præterquam in ordine ad ipsam incarnationem, quæ in re est inferenda.
Ratio est quia motivum credendi incarnationem non est sapientia, et ve-
racitas Dei in ordine ad alia obiecta, sed est in ordine ad ipsam
incarnationem. Nam si per impossibile fingamus, Deum in cæteris obiectis
posse falli, necnon et mentiri; si tamen præcise in cognitione in-
carnationis falli non valeat, nec in eius locutione fallere, suf-
ficiens motivum daret ad assentiendum certo, et sine formidine
incarnationi. Non est necessarium ergo in prima præmissa illius
discursus dicere, Deus falli non potest in cognitione cuiuslibet obiecti:
Nec in 2.a Deus fallere non potest in locutione cuiuslibet rei: sed
præcise dicere, Deum nec falli, nec fallere posse in cognitione
et locutione incarnationis. Nam ad credendam certo, et secure in-
carnationem (quæ sola infertur in conclusione) sufficit, Deum esse infallibilem
præcise in cognitione illius, et veracem in eius locutione.

2.um est prædictum discursum non posse esse dia-

lecticum, sed sophisticum. Ratio è euidens ex supra dictis 2° quia in eo non servant leges recta sillorum fabrica. Nam 1° premissę n̄ sunt duę, sed tres, nempe, Deus falli n̄ pot cognoscendo incarnat: Nec potest fallere illam dicendo: Et dixit incarnat. Atque sic Deus est subiectum omnium illarum premissarum. Deinde pdicata singularum sunt omnino distincta. Nam pdicatum primę est, impotens falli: pdicatum 2ę impotens fallere: pdicatum tertię, dicens incarnationem. Ac licet tres istę extremitates iungant in pmissis cum uno tertio, nempe Deo; At in cc̄ n̄ infert vienlio earum inter se, ut ad rectum, et Dialecticum sillum narium erat. Nam neque in cc̄ enunciat impotentia Dei, ut fallatur, de impotentia, ut fallat; neque vice versa hoc de illa; neque utraque de dictione incarnationis; neque dictio incarnationis de utraque, aut de aliqua illarum. Sed potius in cc̄ infert vienlio duorum aliorum extremorum omnino distinctorum, quę in pmissis non precesserunt, nempe incarnationis, et existentię. Conclusio, n., è hęc: ergo incarnatio est. Ac licet incarnatio precesserit in tertia pmissa, quę erat hęc, Deus dicit incarnat; precessit tñ in casu obliquo, et n̄ in recto, quod erat narium, ut esset predicatum propositionis, et vera extremitas illius, ut notum est ex summularum regulis. Sed ergo è pdicatum illius propositionis, dicens incarnationem. Postea vero subiectum cc̄ est incarnatio ipsa, et pdicatum existentia

quarum neutra in premissis tanqm vera extremitas pcessit. Ecce in hoc discursu non iungunt in cc. extremitates aliquę, quę in premissis iunitę fuerint cum medio, et contra non potest esse discursus Dialecticus, sed so phicus.

Hic sp. est sittus fidei proprius, si forte fides discursiva sit. Iam vero expendere incipiamus, an prefatus discursus convenire valeat Nostrę fidei.

5

Quæstio Unica.

V. Rationes communes Deo, et creaturis sint perfectiones simpliciter simplices?

Postquam perscrutati sumus naturam et definitionem perfectionis simpliciter simplicis, congruus ordo sequitur ut examinemus quibusnam rebus illa conveniat, et an rationes Deo et creaturis communes dicendae sint perfectiones simpliciter simplices, an non.

In qua re pars negativa non deest validis rationibus. — Pars negativa et illius argumenta.

1o. quia perfectio simpliciter simplex dicitur illa quae melior est ipsa quam non ipsa, sed ratio communis entis non est melior ipsa quam non ipsa, quia melius est esse hominem quam ens in communi, ergo ratio communis entis non est perfectio simpliciter simplex. — 1m argumentum.

2o. quia ex opposito sequeretur, aliquid quod non est perfectio simpliciter simplex fore melius excellentius quam alia res quae esset perfectio simpliciter simplex; nam gratia sanctificans non est perfectio simpliciter simplex, et tamen est melior ratione viventis, quam nos asserimus esse perfectionem simpliciter simplicem. — 2m argumentum.

3o. quia sapientia ut sic non est melior ipsa quam non ipsa, quia melior est — 3m argumentum.

4m. argumentum.

est subtilitas Angeli, quae tamen non est sapientia in communi. 4o quia

iam in creatis reperiretur formalitas aliqua, quae esset una ex illu-

ris perfectionibus simpliciter simplicibus, nimirum ratio entis, ratio subtilitatis,

et aliae similes.

Pars affirmans statuitur.

Contraria tamen sententia semper mihi valde placuit;

et licet nesciam an ab aliquo Auctore expresse defendatur,

valde tamen gavisus sum, cum nostrum Jacobum Granado

huius sententiae fautorem scivi, qui licet eam scriptis non pro-

tulerit, voce tamen mihimetipsi se illi assentiri, saepe

fassus est. Et licet non ignorem contrariam sententiam esse valde

probabilem, imo et multo facilius defendi posse; tamen in

hac nostra plurimae explicationes et solutiones inveniri pos-

sunt, quae et subtiles admodum, veritati conformes, et ad men-

tem D. Anselmi sint, atque ex eius doctrina depromptae.

Tota ergo nostrae sententiae probatio ex solutione argumentorum

contrariae opinionis eruenda est. Ut autem ea dissolvamus,

operae pretium est, aliqua prius notabilia statuere, quae

ad dicendorum intelligentiam maxime conducent; et ut ex

illis paulatim probationes nostrae sententiae, et argumentorum

contrariae partis solutionem eliciamus.

1m. notabile pro affirmativa ad solutionem primi arg. contrariae sententiae.

1mumque notabile sit quod tradit alii ipsimet

adversarii, et quidam docti Recentiores contrariae sententiae

acerri-

P. Michaël de Espinosa.

acerrimo propugnatore: nimirum quod S. Anselmus ait perfectionem simpliciter simplicem debere esse meliorem quacumque alia re quae non sit ipsa, intelligendum esse de quacumque alia re quae realiter non sit ipsa, seu quae fundet realem negationem illius; Patet hoc ex doctrina S. Anselmi cap. 14. sui Monologii, ubi S. Doctor probat sapiens esse perfectionem simpliciter simplicem, cum sit melius quam non sapiens seu re quae fundat negationem sapientis; ac proinde sapiens convenire Deo, at non sapiens non posse de illo praedicari. Si autem non sapiens intelligeretur non solum de re quae fundat realem negationem sapientis, sed etiam formalem, posset quis optime argumentari: Alia praedicata et attributa divina praeter sapientiam fundant negationem formalem illius, cum ipsa in suo conceptu non sint aliquid vitale; ergo huiusmodi praedicata nec sunt perfectiones simpliciter simplices, nec Deo convenire possunt: quod falsum, et impium est asserere.

Huius notabilis ampliorem probationem vide in appendice.

Ex hoc notabili aliud 2m. deducitur, nimirum quando inquirimus quodnam ex duobus praedicatis sit perfectio simpliciter simplex, unum ex saltem secundum propriam naturam debere esse incompatibile cum altero in eadem entitate. Accepi hoc ex nostro Granado; cuius ratio ex notabili praecedente desumitur; nam si

2m. notabile ad solutionem eiusdem argumenti.

D. Michael de Lezano

si inter res quae separantur, debet dari realis distinctio ut nunc diximus, inter debent esse incompatibiles in eadem entitate cum huiusmodi incompatibilitas ex reali distinctione ortum habeat.

Illatio ex duplici notabili praecedenti.

Ex hoc itaque duplici notabili ita praejacto colligitur, cum nullo ente positivo in particulari separari posse rationem communem entis, ut investigemus an illa sit perfectio simpliciter simplex; quia cum quodlibet ens in particulari sit inferius rationi communi entis, illamque unitatem includat; nec distinguitur realiter ab illa, nec sunt incompatibilia in eadem entitate. Atque potius realiter identificantur. Comparandum itaque est ens in communi cum non ente, hoc est, cum re quae realiter non sit ens. Ex quo et

Probatio parti affirmativae et solutio primi argumenti contrariae opinionis.

probatio nostrae sententiae desumetur et 1 argumentum pro contraria opinione adductum solutum manebit. Et quoad primum attinet, nostra sententia probatur in hunc modum. Perfectio simpliciter simplex est illa quae melior est ipsa quam non ipsa. Atqui melius est esse ens quam non ens. Ergo ratio communis entis est perfectio simpliciter simplex. Consequentia est legitima; maior, definitio perfectionis simpliciter simplicis, minor vero quae sola videtur indigere probatione, certissima est, quia nulla res datur quae realiter ab ente in communi distinguatur, nisi eius negatio. Atqui ratio communis entis est longe melior sua negatione ut evidens est; ergo ratio communis entis est melior quacunque alia re quae non est ipsa. Ergo est perfectio simpliciter simplex. = Colligitur deinde

Hinc solutio primi argum.^ti, quod pro opp.^ta sent.^a s. adduximus; quod in eo peccat quod nimis separat res quae nec inter se realiter disting.^r, nec in eadem entitate incompatibiles sunt, quales sunt ro^ entis et homo, l. quodlibet aliud inferius: id autem fore necessarium ad colligendum comparata sint perfectiones simpliciter simplices, iam s. ipsimet adversarii consentientibus annotavimus; et ex S. Anselmo comprobavimus.

Ad dices, in hac nostra sent.^a duas regulas frangi, quae ad dignoscendam naturam perfectionis simpl.^r simplicis ab omnibus Theologis communiter tradi solent. Prima est, rem de qua dubitamus an sit perf.^o simpl.^r simplex, non esse comparandam cum sua neg.^e cum certum sit quamlibet rem, etiam imperfectissimam esse longe meliorem sua neg.^e 2a est; non debere sumi secundum aliquam rationem neque secundum aliam neque, sed secundum utriusque extremo communem: nam cuilibet rei, si secundum propriam naturam accipiatur, melius est esse quod est quam quod non est; et tamen non quaelibet est perfectio simpl.^r simplex. Neutram autem regulam à nobis observari haud difficile probabitur. Prima quidem quia nos comparamus rationem omnis entis cum sua neg.^e ut ex nostra met probatione manifeste paret. 2a etiam, quia

Instantia occurrens.

[Marginal note, partly visible:] ... entis in ei.

A

Ad obiicies, supp. prius veritatem doctrinae, quae communiter circumscribi solet, et a dalis DD. traditur, cum de natura perfectionis simpliciter simplicis sermonem instituunt: scilicet non requiri ad hoc ut aliqua res sit perfectio simpliciter simplex, eam esse positive meliorem quacumque alia a se distincta, sed sufficere negative, hoc est, quod a nulla alia excedatur in perfectione. Unde inferunt et bene omnes divinas relationes esse perfectiones simpliciter simplices, nam licet Paternitas v.g. non sit positive melior relatione filiationis aut spirationis passivae, est tamen melior negative, hoc est, omnes sunt aequales perfectionis: atque inde aeque bonum est enti divino habere Paternitatem ac per filiationem, vel spirationem passivam. Hoc supposito obiicies in hunc modum, separando rationem communis sapientiae abstrahentis a creata et increata cum ratione communi subtilitatis abstrahentis etiam a Deo et creatura et dices: Ad hoc ut aliqua res sit perfectio simpliciter simplex, requiritur quod sit saltem negative melior quacumque alia a se distincta: sed ratio sapientiae, nec etiam negative est melior quam ratio subtilitatis, sed potius est positive peior. Ergo ratio communis sapientiae non est perfectio simpliciter simplex. Consequentia est evidens, maior certissima. minor vero probatur. nam licet ratio communis sapientiae, ut diximus, sit melior rei entis in se, quam subtilitas Angelica, propterea quod ens in communi per ordinem subtilitatis Angelicae redditur omnino incapax perfectionis infinitae, non tamen per ordinem sapientiae in communi, tamen eadem ratio communis entis non reddit incapax perfectionis infinitae per ordinem subtilitatis in se abstrahentis a creata et increata: unde quantum ad hoc pari passu currunt ratio sue subtilitatis, et ratio sue sapientiae, et aeque bona est enti una ac altera. Deinde ratio communis subtilitatis est perfectior positive quam ratio sue sapientiae, cum illa sit radix subtilitatis, non vero ista, cum sit ~~peculiaris~~ communis sapientiae creatae quae utpote quid accidentale non est radix subtilitatis: Ergo ratio communis subtilitatis positive

quia praedictam rationem entis sumimus secundum propriam naturam, non secundum aliam rationem sibi et suae negationi communem, cuius talis ratio non debet, ut probabilior tenet opinio. Hoc autem non esse sufficiens ad colligendum ens in communi esse perfectionem simpliciter simplicem, vel ex eo patet, quod si perfectio simpliciter simplex nequeat entis esse perfectior ipso ente, ad summum melius foret rei si entis secundum propriam naturam consideratam, ut nos in praesenti sumimus, esse ens, quam non ens, quia cuilibet rei eo modo accepto melius est esse quod est quam quod non est: Ergo ratio tamen ratio communis entis non esset perfectio simpliciter simplex, cum non esset melior quacumque alia re, quae non esset ipsa, etiam si illi secundum propriam naturam consideratae melius foret esse ens quam quamcumque aliam rem; ita etiam modo non poterimus colligere eam rationem esse perfectionem simpliciter simplicem quia illam sumimus non in ordine ad aliam rationem superiorem, communemque sibi et suae negationi, sed secundum propriam naturam, secundum quam melius est illi esse ens, quam aliam rem quamcumque non modo imperfectiorem se, sed etiam perfectissimam, si forte ea daretur. Peccamus ergo nos, utpote qui ordinem ab omnibus fere Theologis praescriptum omnino pervertimus accipientes rationem communem entis secundum propriam naturam, ut investigemus utrum ea sit perfectio simpliciter simplex vel non; quam modum ineptissimum et ad id colligendum, supra dicta

dicta ratione manifeste evincitur.

Egregia sane instantia, et non indissolubilis; et illamque respondeo: ad I.um 1.am regulam à nobis nullo modo frangi: asseroque licet in aliis rebus non sufficiat eas comparare cum suis negationibus ad colligendum an sint perfectiones simpliciter simplices, vel non; id tamen esse sufficientissimum in ratione omnis entis. Videtur mihi id aperte colligi ex mente S. Anselmi; ille enim nunquam asseruit rem non esse comparandam cum sua negatione et cum quacunque alia re quae realiter non sit ipsa: quia vero Theologi frequentius loqui solent de perfectionibus quae non solum à suis negationibus et etiam à pluribus aliis entitatibus positivis distinguuntur, inde ortum habuit, ab iis eam regulam tradi, et iure quidem optimo, nimirum rem de qua dubitamus an sit perfectio simpliciter simplex, non esse comparandam tantummodo cum sua negatione, quapropter eiusmodi negationem sunt plures aliae entitates positivae quae realiter ab illa distinguuntur; et cum ad rationem perfectionis simpliciter simplicis requiratur eam esse meliorem omni alia re quae realiter non est ipsa, inde est non sufficere eas res de quibus diximus frequentius solere esse sermonem apud Theologos, esse meliores sua negatione. Caeterum in praesenti ad examen vocamus rationem minimam entis, quae propter summam abstractionem non distinguitur realiter

Solutio praecedentis instantiae.

Acutum sane argumentum et quod difficillime solvi potest. Verum iuxta probabilem sententiam aliquorum doctorum asserentium neutram earum esse positive perfectionem aliam, quamlibet dicit ordinem ad inferius aequalis perfectionis, nempe Deum. Ut similiter in Essentia refert aliquos doctores recentiores. Et de hac solutione, licet sufficiens sit, parum curo. Meliusque dico perfectionem physicam extremam, dummodo finita sit, materialiter se habere ad verificandam particulam melius in definitione perfectionis simpliciter simplicis à S. Anselmo usurpatam: nam ut iam vidimus, substantia Angelica est longe perfectior ratione sapientiae, et tamen haec est melior enti quam illa. Solumque ad eam particulam verificandam attendenda est ea melioritas, ut ita, quae convenit enti in omni ex eo quod maneat capax perfectionis infinitae. Unde ad argumentum in forma dico rationem omnis subtilis esse meliorem sapientia in omni melioritate proveniente ex maiori perfectione physica, nego autem melioritate proveniente ex indifferentia quam petit ens in omni, ut possit elevari ad perfectionem infinitam, nego antecedentem. Unde potius confirmatur id quod vera sententia in argumento supra asserebat, nimirum unam perfectionem simpliciter simplicem non debere esse positive meliorem altera; nam cum ista melioritas desumatur ex eiusmodi indifferentia, sicut in ordine ad hanc indifferentiam aequaliter se habent ratio eius subtilis et ratio eius sapientiae nam quaelibet earum relinquit ens in omni capax habendi perfectionem infinitam, ita aeque bona est enti una ac altera, ac proinde neutra est melior positive et tamen negative. =

ab aliqua alia entit. positiva, sed solum à sua negat.
indesit sufficere cum eiusmodi neg. illam oparare, neq eo
ipso quod sit melior sua neg.e est melior quacumq. alia
re, quae n. est ipsa; q.a nulla alia dati quae n. sit ipsa, nisi
sola eius neg. – Ad 2m R., 2as etiam reg.am andebi observ-
vari: nam licet v.m sit non dari rem aliquam omni enti
l. eius negat. rn cuius dici p.oit melius; tamen nulla negare
poterit, r. di. dissimam entis esse longe p.fectiorem sua neg.e
Unde si animo nro. scipiamus atq. fingamus r.em aliquam
superiorem ente, sibiq. et suae negationi omni, procul dubio
melius esset illi esse ens, quam n. ens, etiam si rei omni
enti, quae modo datur n. adderemus p.f.s aliquam ma-
iorem, quam illam quam de facto hat. Sicuti. tunc
p.f.o quam modo hat ens, esset suffi. ut diceret p.f.e simp.
simplex, ita etiam de facto erit sufficiens, cum sit omnino
eadem. Unde colliges, quoad p.ni attinet, duo requiri,
ut una res dicatur melior quacumq. alia: 1m est p.f.o
intra res, quae debet esse maior omni alia p.f.e quae n. est
ipsa; 2m est, dari tertium aliquod, rn cuius dicatur
melior. Fateor hoc 2m n. reperiri in re omni
entis, cum n. habeat s.a se aliam rem superiorem in ordine
ad quam illam opareremus; reperitur tn. illud 1m. nempe
p.f.o.

perfectionis intra qua superat perfect. cuiuscunq. alterius rei à
se distincte; et hac e[st] perfectum quod req. ad rationem perfectionis
simpl. simplicis, nam illud 1.mo n[on] se tenet ex parte rationis
dissimæ entis, sed provenit ex defectu alterius tertii
extrí cum quo compararetur, quod per accidens se habet. In eo x
autem casu impossibili, quem proponit obiectio, quando aliquid non
enti foret perfectior ipso ente, ratio sui enti n[on] solum
n[on] posset dici melior defectu alicuius rationis superioris
in ordine ad quam compararetur, sed etiam defectu perfectionis
intrinsecæ qua superare debebat perfectionem cuiuscumq. alte-
rius rei a se distinctæ, quod necessarium erat ad rationem perfectionis
simpl. simplicis, ut iam diximus. — Quare concludo, quod x
nos dicimus melius esse ens quam non ens, non comparare rationem
entis cum seipsa secundum propriam naturam consideratam, ita ut
velimus dicere, melius esse enti esse ens quam non ens;
hic n. modus ineptissimus est ad dignoscendas perfectiones
simpl. simplices, ut obiectione prima posita manifeste convin-
citur: solumque eo loquendi modo significamus, rationem
entis secundum suam naturam esse perfectiorem sua negatione.
ac proinde aptam, quæ tamen comparari, ut dicatur melior ratio
alterius rationis superioris, quæ 1. reipsa deest, vel
saltem

saltz animo nro incipiat atq. fingatur. Et hoc ē percipuum quod req. ad rōem p̄fil simp.r simpliciter; nam sicut p̄f. intra quam modo fiet rō sissima entis, nulla aliâ ꝑ additâ, eet sufficiens ut si daret alia rō superior, diceret melior quacumq. alia re, ac inde p̄f simp.r simpliciter; ita modò erit sufficiens, cùm eqvalis; imo eteadē omnino fit; ut iam diximus.

Quia v.o rigidum vr̄ aliqq. nec dissoluiri poe existimant, rōem entis ꝯparandam ee cum sua neg.e; petereo ab ipsis aduersariis, ut rōe, qua utitur S. Anselmus loco citato, probarent mihi dlum ee v.m ens positivum, et reale; viderem q. n. ipsos suo se gladio iugulare. Nam licet multi alii rōibus id pbari poet, rō tn̄ S. Anselmi optima est et universalis, quaeq. ad omnes dio p̄fectiones diuinas se extendit. Sibi q. D.r ut pbaret dlum ee sapientē, viventē, etc.o hunc sillogismum conficit, quem ex cap. 14 sui Monologii depromsimq, ut ad calcem istius quest.s videbimus. Ait ergo: Deo credenda sunt meliora atq. p̄fectiora prata; Sed melius atq. p̄fectius ē sapiens quàm non sapiens, viuens quàm n. viuens; etc. q. deus ē sapiens, viuens etc.o Utantur ꝯ hac rōe aduersarii ad probandum Deum ee ens: sine dubio istum syllogismum ꝯficient: Deo ꝯcedi debent meliora atq. p̄fectiora prata

prata; et melius est esse enti quam non enti; cum Deus est summum ens positivum et reale. Esse rationis omnis entis non cum alio ente positivo separans et cum sua negatione, a qua sola realiter distinguitur. =

Haec circa primum argumentum dicta sufficiant; ut vero secundum et tertium dissolvamus, (utrique n. eadem solutione satisfaciendum est)

3m. notabile ad solutionem 2i. et 3i. argumenti contrariae sententiae.

Sit tertium notabile, nimirum ad rationem perfectionis simpliciter simplicis non debere attendi quantitatem, ut ita dicam, perfectionis positivae; fieri non poterit unam rem esse perfectiorem altera, et tamen hanc esse perfectionem simpliciter simplicem, non vero illam. Scio hoc esse primum quod ab adversariis negatur, cum tamen est fundamentum nostrae sententiae, ac propterea in illius probatione explicatione omnes nervos contendemus. Assero igitur quod licet ratio sive sapientia sit positive imperfectior substantia Angelica, attamen illa est perfectio simpliciter simplex, non vero ista, quia sit non debet attendi quantitas perfectionis ut iam dixi. Ad cuius x
meliorem intelligentiam revocandus est in memoriam id quod supra cum communiori Theologorum sententia diximus, scilicet particulam melius a S. Anselmo usurpatam in definitione perfectionis simpliciter simplicis intelligendam esse ratione rationis entis; ita ut eatenus aliqua res sit perfectio simpliciter simplex, quatenus melius est rationi sissimae enti illam habere, quam non habere, seu illi identificari, quam non identificari. Unde ex eo quod nos x
asseramus sapiam ut sic abstrahentes a creata et increata

esse

esse simpliciter simpliciter, ut v.g. substantiam Angelicam; non inde infertur rationem omnis sapientiae esse positive perfectiorem substantiâ Angelicâ, sed solum colligitur melius esse rationi summe entis contrahi per sapientiam in se, quàm per differentiam substantiae Angelicae.

Quod hoc modo intelligendum est, quia sit melius enti abstrahere ab omni perfectione creata quàm illi identificari, quia si per illam contrahatur, redditur omnino incapax perfectionis increatae et infinitae, quae melior est rationi entis in communi quam quaelibet alia perfectio quae non sit increata et infinita. Ad rem ergo si ens in communi contrahatur per differentiam substantiae Angelicae, redditur omnino incapax perfectioni infinitae per quam contrahi poterat; si autem contrahatur per sapientiam in se, manet adhuc capax, atque potens identificari cum perfectione infinita, nempe sapientia divina; ac proinde melius est enti contrahi per sapientiam in communi, hoc est, Lectà mexor, quàm contrahi per differentiam Angelicam, licet haec sit illâ positive perfectior.

[illegible]

Probatio huius tertij notabilis.

Hoc autem ita se habere haud difficile probabitur: etenim a nullo negari potest melius esse rationi communi entis contrahi per differentiam infinitam et increatam, quam per differentiam creatam, et consequenter majorem appetitum dicere ad illam, quàm ad istam; quaelibet enim ratio communis se habet in ordine ad differentias per quas contrahi potest, sicut materia prima in ordine ad formas quas potest recipere; imo et ipsae differentiae sunt formae actuan-

tes

tes roem oms quam otrahunt; sicut q ma 1.a magis ap-
petit formam nobiliorem, ita ro sii drias pfectiores; cum
ergo dria increata sit infinite melior ac pfectior omni dria
creata, seqr inde ros oms enti maiorem appetitum dicere
ad illam quam ad istam; ergo etiam major erit appetitus quem
ro sii entis dicit ad driam illam, quae licet infinita non sit,
per illam tamen veluti traducitur, atq. defertur ad pfectionem
infinitam; quam appetitus ille quem dicit ad driam finitam
et creatam. Patet cons, qa qui magis appetit aliquem finem,
appetit etiam magis media quae ad illum obtinendum max.
conducunt: + quod si ro entis magis appetit otrahi p driam
infinitam, quam p finitam, magis etiam appetet otrahi
pr sapiam in omnis, quae est veluti medium ad illum finem
obtinendum; quam pr subsistentiam Angelicam, quia ~~[illegible]~~ sistitur
per istam reddit ~~[illegible]~~ oio incapax perfectionis infinitae. ~~[illegible]~~

+ quam eaque positive impediunt illius executionem.

Solutio 2.i et 3.i arg.

His ita positis facillime solventur 2.m et 3.m
arg.m Nam n. obstat rem aliquam, quae n sit simpliciter
simplex, pose ee pfectiorem alia quae sit simpr simplex;
et quomodo res impfectior, qualis est sapia in sii respectu
subsistentiae Angelicae, sit melior ru rois sitimae entis,
quam ipsa subsistentia Angelica. A Redi ad fol. 3.

Soluitur 4.m arg.

Ad veniamus iam ad 4.m et ultimum arg.
quo plures recentiores otrariae sententiae acerrimi propugnatores
max nituntur. Reos q vmee in creaturis includi

aliquas

aliquam p̄fc̄ simp̄ simplicem, quę talis sit non prout in illis includitur reduplicative, sed prout ab illis p̄cisa ẽt abstracta.

Sed urgebis; nō oīs entis ē p̄fc̄o simp̄ simplex, sed quælibet creatura ẽt ens, ergo quę sibi creat.ᵃ ē perfectio simp̄ simplex. Confir. quia hoc quod ẽt eē p̄fectioẽ simp̄ simplicem vel cuenit enti supp̄ simplici vel p̄sonali; nō p̄sonali, quia sic omnes creatę eent p̄fec simp̄ simplices; nec etiam supp̄ simplici videtur illi cuenire ergo. etc.

Deo cessa maiori et minori neg. coam, quia variatur supp̄; hoc n. ꝯtrarium ut in ꝯfirm.ᵉ tangitur, cuenit enti supp̄ simplici, ac proinde qd̄ ꝯtrahitur ad

x inferiora nō ẽt p̄fc̄o simp̄ simplex. Ad cuius melius intelligentiam, aduerte, p̄fc̄ simp̄ simplicem duo importare, unum ē p̄fc̄o ipsa intra rei; alterum ẽt, hanc p̄fc̄ eē maiorem omni alia quę nō ẽt ipsa. Ad rem ergo p̄fc̄o intra rois dissimę entis cuenit illi " etiam " supp̄ p̄sonali, et ita nunquam illam deperdet qd̄ ꝯtrahitur ad inferiora; cęterum eam p̄fectę eē maiorem quacunq. alia quę non ẽt ipsa, solum sit enti ut abstracto, atq. p̄ciso. Hoc autem ex eo prouenit, quia nimirum ens ut ꝯtractum nō ẽt ens solum, sed homo vg. Leo, aut equus, etc. Sicut ergo hō, leo, aut equus nō hent

p̄fectę

perfectionem majorem quàm quælibet alia res ab illa dis-
tincta, quia ipsi non solùm distinctio a sua neg. sed etiam
â pluribus aliis entitatibus positiuis, vg. Deo, l. Angelis,
à quibus superantur in perfectione; ita ratio entis ut stracta
non habebit perfectionem maiorem omni alia re quæ non est ipsa;
quia in eo statu non sm distinctio â sua neg. sed â pluribus
aliis entitatibus positiuis; ab iisdem nimirum a quibus distinguitur
homo, leo, aut equus, et à quibus superatur in perfectione sicut
superantur ipse homo, leo, aut equus: Cæterum eadem
ratio entis ut abstracta solùm est ens, ac proinde nihil
datur realiter ab illa distinctum nisi sola eius neg.
quam cùm longe excedat in perfectione, fit ut ratio
abstractionis habeat perfectionem maiorem omni alia re quæ
non est ipsa, et consequenter sit perfectio simpliciter simplex.

Instabis denique. tanta est perfectio entis ut
stracti, imo multo maior, quàm ut abstracti; ergo si
ut abstractum est perfectio simpliciter simplex, à fortiori erit
ut stractum. Respondeo concesso antecedente neg. consequentiam.
Fallitur enim qui putat, ad rationem perfectionis simpliciter simplicis
requiri determinatam aliquam portionem perfectionis, ita
ut si alia res minorem perfectionem habeat, non possit esse perfectio
simpliciter simplex: solùm enim requiritur ut ea qualiscumque per-
fectio, excedat perfectionem cuiuslibet alterius rei à se
distinctæ. Unde licet minus perfecta sit ratio omnino eadem

entis

enti ut abstracta quàm ut contracta; ad hoc ut abstracta est non perfectio simpliciter simplex, non quia per abstractionem acquirat maiorem aliquam perfectionem quam antea non habebat, potius non [redacted] deperdit; sed quia ratione abstractionis fit ut ratio enti solum distinguatur à suis inferioribus, quae quidem nihil sit, excedit ab perfectione enti in communi, etiam si haec exigua admodum sit. Ut contracta vero licet habeat maiorem perfectionem, tamen non excedit omnem aliam quae non est ipsa; quod necessarium erat ut foret perfectio simpliciter simplex.

Hic adverte, quando nos diximus rationem communem enti ut contractam non esse perfectionem simpliciter simplicem, excipere omnes divinas perfectiones quae ex communi omnium Theologorum consensu, sunt perfectiones simpliciter simplices; et etiam omnes rationes Deo et creaturis communes, quas etiam esse perfectiones simpliciter simplices, diximus iam in solutione 2.ª et 3.ª argumenti contraria parte adductorum: solum enim loquimur de ente ut contracto per differentias positive finitas et limitatas qualiter sunt differentiae Angeli, hominis et equi et aliae huiusmodi: nam licet illae sint positive perfectiones quàm quaelibet ratio communis Deo et creaturis, iam ex supra dictis constat quomodo melius sit rationem entis in communi contrahi per differentiam cuiuslibet rationis communis Deo

Deo et creaturis, quàm per differentiam quamlibet creatam, etiam perfectissimam.

Ad extremum de mente S. Anselmi ego non dubito, nisi asseram eum improprie et locutum, et argumentatum fuisse, quod de tanto viro, atque Doctore affirmare nefas est. Ille siquidem, ut patet ex contextu totius capitis 14. citati, eo videtur doctrinam suam dirigere, ut inquirat an Deo vere conveniant haec praedicata sapientis, viventis etc. Vere autem convenire de eo praedicata, probat, quia nimirum Deo concedendum est id quod melius atque perfectius est; et melius est sapiens quam non sapiens, vivens quàm non vivens, ergo praedicata viventis et sapientis vere et proprie conveniunt Deo. Quapropter ad finem capitis ita concludit. Penitus enim ipsa summa essentia tacenda est esse aliquid eorum, quorum est aliquid quod non est quod ipsa sunt, [redacted] superius; et est omnino (sic ratio docet) dicenda quodlibet eorum quorum est omne quod non est quod ipsa sunt, inferius. quare necesse est eam esse viventem, sapientem etc. Hanc autem argumentationem frivolam esse si nostra sententia vera non sit, patebit, nam S. Anselmus non supponit illa praedicata esse in Deo, illique convenire, sed rationibus positis id probat: ac proinde

quod

Explanatio mentis D. Anselmi.

A1

Roboratur interim idem assumptum 2a alia ratione: etenim ut a nobis iam diximus ex se manifestum est, ad colligendum utrum aliquod perfectum sit perfectio simpliciter simplex, comparari debet cum omnibus aliis entitatibus quae realiter ab illo distinguuntur. Ubi ergo S. Anselmus probaret sapiens esse perfectionem simpliciter simplicem, illud comparavit cum non sapiente, hoc est cum omni alia re rationis experte. Si autem nomine sapientis non intellexisset rationem communem sapientis, sed loqueretur de hoc perfecto prout inclusum in Deo reperitur, male eam comparationem fecisset; nam eiusmodi perfectum prout inclusum in Deo non solum distinguitur realiter ab iis rebus quae sunt rationis expertes, sed etiam a pluribus aliis naturis rationalibus, nimirum homine, Angelis, et infinitis aliis creaturis intellectualibus perfectioribus et perfectioribus sine termino quae a Deo produci possunt. Quare ex praedicta comparatione non poterat optime inferre D. Anselmus eiusmodi perfectum ut inclusum in Deo esse perfectionem simpliciter simplicem, quia non comparat illud cum omni alia re quae ab ipso realiter distinguitur eo modo acceptum: cum, ut iam dixi, solum comparet illud cum iis rebus quae rationis sunt expertes, non vero cum omnibus aliis creaturis rationalibus et sapientibus, a quibus etiam realiter distinguitur. Solum ergo dicendum restat S. Doctorem loqui de ratione communi sapientis; nam haec distinguitur realiter a rebus inanimatis solum; unde ex eo quod S. Anselmus illam comparet cum omnibus iis rebus quae rationis sunt expertes, et inveniat esse meliorem omnibus illis, recte inferret eam rationem communem esse perfectionem simpliciter simplicem. = Urgetur ad hunc 3o alia ratione, quae potius erit

quando S. Doctor ait melius esse sapiens quam non sapiens, non potest loqui de perfecto sapientis prout in Deo reperitur, quia id nullo modo supponit sed potius probare intendit. Et, si id supponeret, non foret necesse uti comparatione illa ~~facta~~ inter sapiens et non sapiens ad colligendum quodnam eorum esset perfectius, ut illud Deo tribueret; nam eo ipso quod supponeret perfectum sapientis esse in Deo, supponebat etiam esse quid perfectissimum et infinitum, meliusque quam quaelibet alia res quae non esset sapiens: debet ergo loqui de ratione communi sapientis ut sic, quam cum dicat esse meliorem non sapiente, ac proinde perfectionem simpliciter simplicem, aperte nostram sententiam tuetur. A1

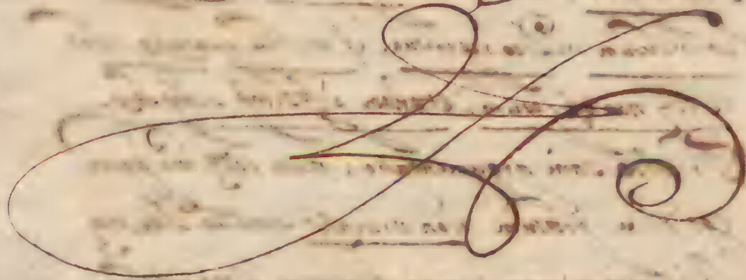
A2 ~~Confirmatur ...~~ : nam indubitatum est apud omnes omne perfectum quod Deo convenit, ~~reduplicative loquendo prout in illo reperitur~~ esse melius omni alia re quae non est ipsum ac proinde perfectionem simpliciter simplicem. Ergo frivole atque insulse argumentaretur S. Anselmus cum dicit; Hoc perfectum, scilicet vivens in communi, ~~...~~ convenit Deo quia est ~~...~~ melius non vivente, et consequenter perfectio simpliciter simplex. Patet consequentia nam esse perfectionem simpliciter simplicem secundum adversarios non convenit

Suic

Sumpratũ secundum quod omune est Deo et creaturis, sed solum prout in Deo inclusum reperitur: unde perinde erit dicere; hoc pratum conuenit Deo qui est simpliciter simplex, ac dicere: Hoc pratum conuenit Deo, ut inclusum in Deo reperitur, est melius quacunque alia re quæ non est ipsum, et alterius positiuè simpliciter simplex. Friuola sanè argumentatio; nam eodem modo possem ego dicere pratum non viuentis conuenire Deo, nam licet non viuens dissimilè sumptum non esset melius quacunque alia re ab ipso distincta, foret tamen ut inclusum in Deo, nam sic esset Deus, et sicut Deus est melior omni alia re quæ non est Deus, ita hoc pratum non viuentis ut inclusum in Deo foret melius atque præstantius quacunque alia perfectione à se distincta. Sanctum igitur Anselmum ea tam friuola argumentandi usum fuisse dixerim, quæ non modò virum doctissimum et sapientissimum Theologum, verùm sciolum hominem qui vel primæ Theologiæ, et bonæ dialecticæ principia primoribus labris nondum degustarit, dedecet? Pudeat igitur ad-

versarios

versarios et id de tanto viro suspicari, et tam ineptam explicationem tradere, ex qua Sanctus Doctor tam gravi insciti[ae] nota posit inuri.



~~[illegible]~~

~~22. §. [illegible]~~

Appendix

APPENDIX

Quæstionis præcedentis.

Sectio 1.[a]

1.[a] objectio contra di... in superiori q.[e] propo... nitur et diluitur.

Postquàm hæc quæstio in lucem prodiit, aliqui ea p. nram sent.[m] impugnarunt, qua minus roboris, atque præsidii habere visa est.

— Et inprimis responsione indignam iudico eam objectionem, qua nos manifestæ contradictionis arguere videntur adversarii: nam in 1.° notabili statuimus perfectionem simp.[r] simplex solum esse comparandam cum iis rebus, à quo realiter distinguitur; in 3.° verò notabili, veluti nostræ doctrinæ obliti, rem omnium sapientiæ comparavimus cum ente in omuni, asserentes, propterea sapientiam utsic esse perfectionem simp. simpliciter, non verò substantiam Angelicam, quæ licèt hæc sit illâ positivè perfectior, tamen ut ibidem explicuimus, melior est sapientia utsic respectu entis in omuni, quàm substantia Angelica; manifestum autem est, ens in omuni non distingui realiter à sapientia utsic; quare nos minus consequenter in hac re processisse videmur.

— Video (et non sine magna admiratione) doctum

quendam Recentiorem ac eadem aequivocatione laborasse; qui in materia de Trinitate agens de natura perfectionis simpliciter simplicis, acriter impugnat nostrum modum explicandi, quo dicimus, particulam melius à S. Anselmo usurpatam in definitione perfectionis simpliciter simplicis intelligendam esse de ratione communissima entis; ad id vero impugnandum solum affert, praedictam explicationem non esse ad mentem D. Anselmi, qui absolute docet perfectionem simpliciter simplicem debere esse meliorem quacumque alia re, quae realiter non est ipsa, seu quae fundat realem negationem illius; at sapientia in communi (ille exponit in divinis relationibus; caeterum eadem est utriusque ratio) non fundat realem negationem entis ut sic, neque è contra, cum potius haec duo realiter identificentur. non ergo satis est quod sapientia ut sic, aut quaelibet alia ratio communis Deo et creaturis sit melior respectu entis in communi, ad hoc ut dicatur perfectio simpliciter simplex.

Caeterum licet id quod asseritur, verum sit, nimirum S. Anselmum docere perfectionem simpliciter simplicem solum esse comparandam cum iis rebus, à quibus realiter distinguitur, solidiori fundamento ex verbis S. doctoris, et illius fine desumpto probari debebat, ut nos infra probabimus. Praeterea magna, ut iam dixi, laborat aequivocatione; etenim diversum est id, quo perfectio simpliciter simplex debet esse melior, et id, cui debet esse melior. Nos ergo non asserimus ad rationem perfectionis simpliciter simplicis sufficere quod aliqua res sit melior ratione communissima entis id enim nulli cordato viro sic in mentem venire potest; in deenim

inferretur nihil dari, quod non sit simpl. perfectum, cùm quælibet differentia addat peculiarem perfectionem supra perfectionem entis in communi. Solum ergo asserimus perfectionem simpl. simpliciter debere esse meliorem quacumque alia differentia realiter à se distincta, et quæ contrahit eandem rationem communissimam entis: et hoc est, quod asseritur à D. Anselmo. = Cæterum id, cui perfectio simpl. simpliciter dicitur melior, non est necesse, imò impossibile, ut in alio loco late probavi, quod realiter ab illa distinguatur: sed solum debet esse ratio communissima entis, quam contrahit, cui melior dicitur una differentia potius quàm alia. Unde obiectio supra posita in eo maxime fallitur, quod hæc duo inter se confundat, quorum distinctione posita nihil roboris habet, sed mera est æquivocatio: quare ad alia, quæ maiorem vim habent, gradum faciamus.

Sectio 2a

2a obiectio proponitur, et ad illius solutionem paratur.

Vidit ergo adversarius nostram sententiam facile probari, si primum principium seu notabile à nobis statutum ergo concedi semel admitteretur, scilicet perfectionem simpl. simpliciter solum esse comparandam cum omnibus aliis entitatibus, à quibus realiter distinguitur, non vero cum iis rebus, à quibus solum distinguitur formaliter; quare hoc principium omnino evertere, ac destruere conatur. Et quidem, petendo rationem illius, deinde etiam quia quis impedit quominus prædicta comparatio fieri possit. Unde licèt substantia et sapientia in communi solum distinguantur formaliter à natura divina, et à sapientia etiam divina, quia illas sub se continetur, ad hunc recte inquirere possumus, quænam ex illis sit melior respectu entis in communi. Et cùm manifestum sit, melius esse

ee enti in omuni habere nam diuinam, quàm subsistam ut sic, et similiter sapiam diuinam, quàm sapiam ut sic, illæ solæ erunt perfectiones simpliciter simplices, non verò istæ.

Ego tamen nihilominus post longam, maturamque considerationem, quàm huic difficultati expediendæ adhibui, attentamque lectionem totius capitis 14. Monologii D. Anselmi, ita certum existimo S. Doctorem loqui de rationibus communibus, ut potius fideliter pronuntiem de nulla alia re praecipue egisse S. Doctorem toto illo cap. citato; sentioque illius mentem in hac parte omnino coincidere cum eo argumento, quo probare solent Theologi, et inter illos doctus quidam Recentior tractatu de Attributis disp. 2. q. 3. Deum esse substantiam viuentem: argumentum autem est huiusmodi: Deus constitui debet in gradu entium perfectissimo, sed inter gradus essendi gradus viuentis est melior atque perfectior quàm gradus non viuentis, ergo Deus verè viuit. Idem ergo quod nos vocamus gradus essendi meliores seu perfectiones, censeo vocauisse S. Anselmum perfectiones simpliciter simplices. Hoc autem modo sentiendi (quem postea probabo) ita posito, duo facile praestabimus. Primum erit, doctrinam in quaestione praecedenti à nobis traditam amplius confirmare et roborare; secundum verò, argumento nuper proposito satisfacere.

Et quoad primum attinet, ut perspiciatur, quàm solida sit solutio 2.ᵃ et 3.ᵃ argumenti, quæ in quaestione praecedenti pro contraria parte adduximus; et ut omnibus innotescat, nos nullo modo fucata tantum subtilitatis

sitatis specie vim illorum subterfugere, ut firmissimo veritatis pondere nostram fulciri solutionem, doctrinam quamdam proponam quae ab omnibus Philosophis nullo quidem discrepante admittitur. Etenim ad hoc ut unus gradus communis dicatur melior altero, ut gradus spiritus, quam corporis; gradus viventis, quam non viventis, non est necesse quod superet in perfectione quodcumque inferius contentum sub altero gradu, quo ipse est melior; nam indubitatum est apud omnes gradum spiritus esse meliorem gradu corporis, et tamen intra gradum corporis reperiri possunt plura inferiora quae longe superent in perfectione rationem communissimam spiritus, ut unio Hypostatica quae modo datur, et aliae plures corporeae perfectiones, et perfectiones sine termino, quae sine dubio possibiles sunt. Solum ergo requiritur quod gradus ille, qui melior est, dicat ex se maiorem perfectionem quam alter, cui immediate opponitur, ut spiritus quam corpus; viviens, quam non viviens. = Si autem pro nostro libito velimus etiam gradum spiritus comparare cum inferioribus contentis sub corpore in communi, inveniemus sine dubio dari aliqua, a quibus in perfectione superatur, ut unio Hypostatica de qua nuper diximus; et similiter si gradum viventis compararemus cum inferioribus contentis sub non vivente, seu inanimato in communi, inveniemus illum a pluribus excedi in perfectione. Caeterum adhuc gradus spiritus et gradus viventis dici possunt non incongrue meliores quocumque inferiori contento sub altero gradu, cui ipsi immediate opponuntur, non quia illud superent in perfectione, sed quia

ratio

ratio spiritus ut sic, et ratio viventis ut sic nullam ex se dicunt imperfectionem obstantem alteri maiori, et consequenter dicunt esse aliquid ordinem ad inferius infinitae perfectionis, nempe deum; ac proinde etiam si ratio entis per huiusmodi gradus contrahatur, manet adhuc in potentia, adhoc ut infinite perficiatur; at vero unio hypostatica, quae sub corpore in communi continetur, et similiter gratia sanctificans aut lumen gloriae, quae continentur sub non vivente seu inanimato in communi (non loquor de inanimato substantiali, quod in praedicamento substantiae collocatur, sed de illo, quod tam substantiis, quam accidentibus non vitalibus commune est.) licet sint quid perfectius vivente in communi, et ratione spiritus ut sic, eatenus perfectio admixta est maxima imperfectione quae Deo repugnat convenire: Unde melius est Deo secundum rationem communissimam entis esse sumpto esse spiritum ut sic, aut viventem ut sic, quam unionem hypostaticam, gratiam sanctificantem, aut lumen gloriae, quia spiritus aut vivens in communi non privatur perfectione infinita, qua tamen privaretur, si foret unio hypostatica, gratia sanctificans, aut lumen gloriae.

Quae doctrina ut clarius adhuc elucescat, demus aliquem, qui ratione illa, qua utuntur Theologi ad probandum Deum esse viventem etc. uteretur ipse ad probandum contra, diceretque: Deus constitui debet in gradu entium perfectissimo, seu, quod idem est, intra rationem communem perfectionum, sed ratio communis gratiae sanctificantis etc. est melior atque perfectior quam ratio

communis

omunis viventis, (g dlus n' est ostituendus intra gradum viventis,
sed intra rōs omuns grāe sanctificantis. - Insulsa quidem, atq.
ridicula obiectio; quamq. me ipsum vel hic afferre puderet,
nisi apprime nram sent.m explicaret. Illa q. in primis in
eo peccat, quod sic non oparat gradus sive rōes omunes adē-
quatè inter se oppositas, quarum una nario debeat in quolibet
reperiri; posset n. quivis respondere non inferri nario esse eo
quod Deus non ostituatur intra gradum viventis, ostituendum
fore intra rōs omuns gratiæ sanctificantis: nam sub gradu
non viventis sub quo otinetur grā sanctificans, dantur alia
plura inferiora multo perfectiora gratiā sanctificante.
Deinde etiam q. dato quod intra gradum non viventis nihil
daretur ita pfectum ac gratia sanctificans, adhuc id n' eēt
sufficiens, nisi aliunde pbetur, gradum non viventis eē
meliorem seu pfectiorem gradu viventis: quod tn' n' pbabitur,
cùm certum sit apud omnes melius eē [illegible] eē vivens, qm
non vivens. - Ad rem (g. si particula melius, de quanti-
tativa pfectione intelligenda est, ut intendunt adversarii;
cùm indubitatum sit gram sanctificantem eē multo pfectiorem
quàm rō omunis viventis, osequenter etiā erit melior, quàm
illa. Unde I. argumentum ōce ita frequens apud Theo-
logos nullius momenti est, aut pbat Deum potius ostituen-
dum eē intra rōs omns gratiæ sanctificantis, quàm intra

rōs

Sectio 3.a

vos omnes viventis ut sic, cùm hæc n' sit ita perfecta ac illa:
Cùm ergo certum sit melius esse, sistere dictum intra gradus vi-
ventis quàm intra vos omnes gratiæ sanctificantis, ut ipsi
adversarii necessario concedere debent, quæro ab illis, qua ratione,
quoue sensu id melius dicatur? nonne quia vo[illegible] vivens
sit magis perfecta quàm gratia sanctificans? minime, cùm
potius ab illa superetur. Maneat ergo ab ipsismet adversariis
necessario concedendum fore melioritatem quamdam, quæ non est
maioris quantitatis perfectionis physicæ, idest indifferentia
ad habendam maiorem perfectionem proveniat. quare nil
mirari debent si id ipsum nos dicamus de sapientia ut sic
comparatione subtilitatis Angelicæ, ut respondimus ad secundum et 3.m
argumentum in quæstione præcedenti pro contraria sententia adducta.

Sectio 3.a

Superior doctrina ex verbis S. Anselmi amplius roboratur. & ut mentem S. Doctoris exprimamus:

Urgeri posset ad huc doctrina supposita testimonio D.
Anselmi ad calcem quæstionis præcedentis adducti; nec opus erit
illud nimis premere, non enim invitum, nec violentis ex-
torsionibus coactum, sed sponte sua succum veræ doctrinæ dabit,
~~[illegible]~~, quo veluti ma-
terno lacte nutrita nostra sententia, quæ modo ob teneram infanti-
tiæ ætatem parum firma, solida, atque consistens alicui for-
tasse videbitur, maiora in dies incrementa, novas item quotidie
cum ætate vires accepturam spero. Verba autem S. doctoris
sunt quædam veluti selusio ex iis, quæ ante præmiserat, illata.

Penitus enim ipsa summa essentia tacenda est esse aliquid eorum, quibus est aliquid, quod non est, quod ipsa sunt, superius. (Id est, si assignato aliquo praedicato, aliud distinctum inveniamus, quod melius, superius, sive perfectius illo sit, signum est illud primum praedicatum in Deo non reperiri.) Et sic omnino (sic ratio docet) dicenda quodlibet eorum, quibus est omne, quod non est quod ipsa sunt, inferius. quasi diceret; omne illud praedicatum divinae naturae convenire, existimare debes, quo nullum aliud melius tibi vera ratione occurrerit. Unde concludit; quare necesse est esse eam viventem, sapientem, etc. et quidquid simpliciter absolute melius, quam non ipsum. quibus verbis duo expresse affirmat S. Doctor. Primum est, Deo tribuendum esse quidquid melius est ipsum quam non ipsum, et consequenter perfectiosimum simpliciter. Et cum anteà in eodem capite probasset melius esse vivens, quam non vivens; et sapiens, quàm non sapiens, ex hac duplici praemissa, legitima argumentatione infert, Deum esse viventem, et sapientem. - Secundum quod affirmat S. Doctor est, à Deo relegandum esse quidquid ipsum non est melius quàm non ipsum, et consequenter nec est simpliciter perfectum. - Ad rem. Ergo si particula melius de quantitativa perfectione intelligenda esset, ut ostendunt adversarii, possem ego uti ratione S. Anselmi ad probandum illum nec esse viventem, nec sapientem. Nam secundum S. Doctorem, omne illud praedicatum relegari debet

à

à Deo, quod ipsum n'est melius quàm non ipsum, hoc est, (ut interpretantur aduersarii) quod ab aliquo alio prati à se distincto superatur in perfectione positiua, At vero omunissima viuentis ut sic, et sapientis ut sic excedunt in perfectione positiua à pluribus aliis pratis realiter à se distinctis, ut à gratia sanctificante et unione hypostatica; ergo ratio viuentis ut sic, et sapientis ut sic non reperiuntur in Deo, nec de illo prædicari possunt. = Hac ergo ratione verba S. Anselmi interpretabimur, ut eius argumentatio omnino cassa reddatur, et tam ingens absurdum contra ipsam rationalem inferatur?

Sectio 4.ª
Ex dictis colligitur solutio 2æ obiectionis

Ad veniamus iam ad argumentum in hac appendice contra nos propositum, cuius solutionem ex iam dictis facile nos præstituros esse promisimus. Fallitur ergo qui putat, nos negare, posse fieri parationem inter diuinam naturam et substantiam in omuni, et similiter inter sapientiam diuinam et sapientiam in omuni. ~~[illegible]~~ et inquirere quænam ex illis sit melior respectu entis in omuni. Id ergo libentissime concedo; aseroque multo meliorem esse, respectu entis ut sic naturam diuinam, quàm rationem omunis substantiæ, et similiter sapientiam diuinam quàm rationem omnis sapientiæ. Solum ergo affirmo eiusmodi maiorem melioritatem n'obstare quominus tam substantia quàm sapientia in omuni sint perfectiones simpliciter simplices: sufficereque eas esse meliores quacumque alia

entitate

entitate reali à se distincta, neq. opus ee quod sint meliores aut
perfectiones quàm sunt substantia et sapia divina, quas sub
se continent. Hoc autem ex supra dictis facile constabit; etenim ad hoc
vt vnus gradus dicatur melior altero, non est necesse eum ee magis
perfectum quàm quodlibet inferius quod sub se continet. Quinimò
id est omnino contrarium; cim eatenus vna differentia communis sit melior
atq. perfectior alterâ, quatenus continet sub se aliquod saltem
inferius maioris perfectionis, quàm quodlibet aliud contentum sub
altera, et consequenter maioris etiam perfectionis, quàm est ipsa
differentia communis, quae est eiusmodi inferius contrahitur. ut bene
dochus quidam Theologus modernus (Barid. d. 1. q. 8. s. 1.)
Vnde sicut melioritas vnius gradus solum desumitur, atq.
colligitur in ordine ad alterum, cui immediatè opponitur, non
verò in ordine ad inferiora quae sub se continet; idem dicendum
erit de perfectione simpliciter simplici, cum nos existimemus S. Ansel-
mum pro eodem vsurpasse vnum ac alterum.

Et quidem cùm ✠ ab ipsismet adversariis concedatur, ✠ ex vna parte
perfectionem simpliciter simplicem ee illam quae melior est ipsa quàm non
ipsa, hoc est, quàm quaelibet alia res, quae realiter non est ipsa,
seu quae fundat realem negationem illius, vt initio quaestionis
praecedentis et huius etiam appendicis vidimus; quibus verbis
supponere videntur perfectiones simpliciter simplices solum ee separandas
cum

cum iis rebus à qq. realr distinguitur; ex alia vo. parte certum etiam sit subsistẽ in omni, aut sapiẽ etm in omni non distingui realr à na divina, nec ... à sapia etm divina; superuacaneum duceret aliquis otiose nunc, et inutiliter tempus terere in ea probanda quæ ab Aucto-ribus oppositæ sentẽ libentissime conceditur. Sed ut oibus perspicuum fiat, veritatẽ nræ sentẽ, gratuita aduersarioẽ mercede, siue scessione non inniti, libuit in psenti omnes neruos in illius probatione stendere.✠ Sunt autẽ sentiendi modum sufficienter probabo, si ad mentẽ D. Anselmi eẽ patefecero, cum in hac re nihil aliud affirmare debeamus quam quod menti S. Doctoris conforme eẽ existimauerimus. S.tus igo Doctor, ut iam sæpe inculcauimus, ut probaret dlum eẽ viuentẽ, hunc syllogismum conficit; Deo concedi debet id quod melius atq. pfectius est; Sed melius ẽ viuens, quã non viuens, (idem de aliis gratis dictum intelligatur.) Ergo Deus est viuens. Ex quia argumentar. manifeste colligitur comparatẽ à S. Anselmo solum fieri inter viuens et illud prædicatum, cuius melioritas, ut ita dicam, obstare poẽt quominus de Deo diceretr pratum viuentis; hoc autẽ solũ impediretur ex eo quod non viuens ut sic foret melius quam viuens ut sic; in eo enim casu bene colligeremus dlum non eẽ viuentẽ, quia ut S. Anselmus ait, Deo

Assensẽ quod licet pdicta ... ratio fieri possit, ea tamquam ... ẽ ad ... à S. Anselmo inten... m; nec excessũ pfectionis, quem diuina natura, et diuina sapia habent sup. rẽ omnes subsistẽ et sapiẽ ut sic, ... quominus hæ sint perfectiones simpl. simplices. ✠

concedi debet id quod melius atq. perfectius est, in predicta vero hypothesi melius foret non vivens, quàm vivens: quod vero intra gradum viventis ipse deus secundum propriam differentiam addat maiorem perfectionem quam habet ipsa ratio communis viventis, non tollit quominus de deo predicetur eiusmodi ratio communis; quin potius ex eo quod deus secundum propriam suam, et quasi specificam rationem sit vivens infinitè perfectum, rectè infertur in illo reperiri inclusam rationem communissimam viventis, cum nullum gradum specificum seu differentiale possit de aliquo subiecto predicari, nisi de eodem subiecto predicetur etiam ratio communis et universalis que per eiusmodi gradum specificum contrahitur. –

Quod amplius confirmabitur et explicabitur renovando rationem illam, qua doctus Theologus iam citatus probat deum esse viventem, nimirum; Deus constitui debet in gradu omnium perfectissimo, sed inter gradus essendi melior est gradus viventis quàm non viventis, ergo Deus verè vivit. (eodemque argumento probari potest deum esse sapientem et intellectualem.) Si quis quidem hac ratione uteretur, diceretque: Melius est vivens infinitum, quàm abstrahens à finito et infinito; et similiter melius est sapiens infinitum quam abstrahens a finito et infinito; ergo Deus non est vivens utcumque, sed vivens infinite perfectum;

nec

nec solum erit sapiens ut cumque, sed infinite sapiens.
Respondebremus concedendo totum; id enim, ut Hispano
sermone dicimus, es pan, y mexoria. Theologi enim
(quod maxime notari cupio) non utuntur hoc medio posita
ad probandam infinitudinem vitae Dei, vel divinae sapientiae,
sed solum illarum existentiam; hoc est, solum intendunt
probare, in Deo vitam et sapientiam reperiri, non vero eam vitam
et sapientiam esse infinite perfectam: ad hoc enim probandum alio
argumento uti deberemus, comparando scilicet sapientiam infinitam
cum finita, et in hunc modum efformando argumentationem,
Deo concedi debet id, quo nihil melius esse vel excogitari
potest, sed melior est sapientia infinita quam finita, nam
quacumque finita assignata alia melior excogitari potest;
ergo sapientia divina debet esse infinita in ratione sapientiae.
Et eodem modo probari potest infinitudo cuiuslibet alterius
perfectionis divinae.

Hac igitur distinctione posita, sic totam doctrinam in
formam syllogisticam reduco, et eius denique meo iudicio con-
ficio argumentationem. S. Anselmus loco iam citato solum
probare intendit existentiam divinae sapientiae, hoc est, illam
in Deo reperiri, non vero eius infinitudinem: cuius signum
esse potest, Sanctum Doctorem non comparare sapientiam infinitam cum
finita, sed solum absolute loquendo comparat sapientiam cum
n'

non sapia: sed ad probandam praecise existentiam sapiae divinae
non obstat quod sapia divina secundum propriam differentiam
sit melior vel perfectior quam sapia creata, et praedicta
comparatio ex mente D. Anselmi non debet fieri, nec
huiusmodi excessus imperfectione obstat, quoniam sapia in communi
sit perfectio simpliciter simplex. Maior et consequentia, minor vero
probatur quia sapia et non sapia, sive quod idem est, ignorantia,
sunt rationes adaequate inter se oppositae, quarum una necessario debet
in quolibet reperiri; sed ex eo praecise quod sapia in communi
sit melior quam ignorantia seu insipientia, cui immediate
opponitur, recte infertur sapiam convenire deo, non vero igno-
rantiam, etiam si sapia in communi excedatur in perfectione
a sapia divina secundum propriam differentiam, nam hoc
et ut vidimus, non tollit, sed potius supponit in deo reperiri
sapiam; sicut ex eo quod homo secundum differentiam
specificam rationalis addat maiorem perfectionem, quam det
ratio generica animalis, non tollit sed potius supponit rationem communem
animalis reperiri inclusam in homine, ergo ad probandam praecise
existentiam divinae sapiae sufficit sapiam in communi esse meliorem
quam ignorantiam, cui immediate opponitur, nec requiritur quod
sit melior quam sapia divina, quam sub se obtinet: et
cum D. Anselmus solum probare intendat existentiam
divinae

diuinæ sapiæ, manifestè patet eā illius mente obstare, sapiæ in omnini n'ee coparandā cum sapia diuina, quam habet ... tà qua solum fratr ..., nec quod diuina sapiā ... dum ppriam diam sit melior ac pfectior qua sapia in omni, obstare, quominus hæc pleno ore dicatur pfectio simpl. simplex. = Oidem quod de sapiā diximus, de qualibet alia, vel omnini de Deo & creaturis dictum intelligatur.

Ex hac eadem ratione maior superioris doctrinæ, pbatio, & confirmatio solutionis, quam V. & 3.° argumento in q. pced. pro contraria s. adductis, exhibuimus, elici potest; quæ quidem arg. eo capite probabant sapiam in omnini n' ee pfectionem simp. simplicem, quia non est melior ipsa quam non ipsa, cum melior sit substantia Angeli V°. quæ tamen non est sapia in omnini. = Sic q. argumentaturs propositam instauro: S. Anselmus, ut nuper dixi, solum probare ostendit existentiam diuinæ sapiæ, n' vero illius infinitatem, hoc est, solum ostendit, in Deo reperiri sapiam ut sic; At substantiam Angelicam ee meliorem seu pfectiorem sapientiâ ut sic, n' tollit quominus hæc de Deo prædicetur; Ergo eiusmodi excessus in pfectione nihil obstat quominus probetur existentia diuinæ sapientiæ. Tota hæc argument. legitima est, et absq. ulla salebra

placidissime decurrit, et singulas propositiones ostendentur manifestum erit: Rursus ergo: probare existentiam sapientiae diuinae nihil aliud est quam probare sapientiam in omni reperiri in Deo, ut per se patet; ergo S. Anselmus ex eo elicit sapientiam reperiri in Deo, quod est melius ipsa quam non ipsa et consequenter perfectio simpliciter simplex; ergo illud pratum vocatur a S. Anselmo perfectio simpliciter simplex, quod ipse probat conuenire Deo: Sed S. Doctor solum probat sapientiam in omni reperiri in Deo, et ad id probandum non obstat subtilitas Angelicam perfectam sapientiam in omni, ergo secundum D. Anselmum sapientia in omni est perfectio simpliciter simplex, quin ad id obstet excessus in perfectione quem habet subtilitas Angelica ipsam sapientiam in omni. Maneat ergo totam vim et efficaciam rationis a S. Anselmo adductae ad probandam existentiam sapientiae diuinae, stare posse cum praedicto excessu perfectionis: ac proinde particulam melius appositam in definitione perfectionis simpliciter simplicis, non esse intelligendam de quantitatiua perfectione rei, ut ostendunt aduersarii, sed de ea melioritate quam nos supra explicauimus. Cum ergo hoc tantum fuerit mens D. Anselmi, sic finis ab illo praecipue intentus, qua nos rationi duxi

plura alia requisita postulabimus? qui fundam. S.
Doctori id, quod nunquam illi successit vel in mentem
venit, falsa existimatione tribuemus? ad quid hę
fictiones, et inventa? Certè meo iudicio magna An-
selmi subtilitas et ingenii acumen, huic rei occasionem
prębuit; ipse n. sui intellectus vi rationem, quam nos
verbis clarioribus et usitatioribus in formam syllo-
gisticam reduximus, et in Scholas introduximus, asse-
cutus, easq. obscurioribus aliis, et acutissimo lo-
quendi modo vulgavit, in causa fuit, ut nos, qui à
S. Doctoris acumine longè distamus, illum novos fines
intendisse, novas item et exquisitissimas rationes usur-
passe existimemus. Unde si eterum ipsum attentè legerent,
meo iudicio planum omnibus fieret, mentem D. Anselmi
omnino coincidere cum eo argumento in Scholis satis
usitato, quo probare solemus excellentiam alicuius prędi-
cati divini, idemq. vocavisse S. Anselmum perfectis-
simas simplices, quod nos gradus eandem meliores seu perfec-
tiores appellamus.

Sectio 5.
Ex simili argumto. adver-
sariorum eadem doctrina am-
plius roborari.

Accrescet non modica vis totius huius nrę
doctrinę si expendamus rationem illam, qua doctis

quidam Theologus qui oppositam sententiam tuetur, utitur ad probandum
in Deo vere et proprie reperiri scientiam seu sapientiam: sic
argumentatur Conficit: Deus cum sit infinitus in
omni genere entis, debet claudere in se omnes perfectiones
simpliciter simplices; sed sapientia (verba sunt formalia) est
perfectio simpliciter simplex, ut advertit Anselmus in Monologio,
et patet ex definitione perfectionis simpliciter simplicis, quae secundum
Anselmum est illa, quae melior est ipsa quam non ipsa, melius
autem est esse, quam non esse sapientem; nam insipientia et igno-
rantia est maxima imperfectio. Ergo in Deo vere et proprie repe-
ritur scientia seu sapientia. Huius autem rationis vim ego prorsus
ignoro quo pacto stare, imo nec intelligi possit in sententia illius
Recentioris asserentis nullam rem communem Deo et creaturis esse
perfectionem simpliciter simplicem. Etenim ut manifestum est, hoc ar-
gumento non probatur infinitudo sapientiae divinae, sed solum illius
existentia, hoc est, illam in Deo reperiri: nam ad probandam
illius infinitudinem, ut etiam supra dixi, comparari debet sa-
pientia finita cum infinita; in hoc autem argumento solum compa-
ratur sapientia cum insipientia sive ignorantia. Quare
cum Recentior iste ait sapientiam esse perfectionem simpliciter simplicem,
non potest loqui de illa ut inclusa est in Deo reduplicative,

nam sic est infinita, ac proinde non solum opponitur contra insipientiam sed etiam contra sapientiam finitam, et limitatam: perfectio autem simpliciter simplex comparari debet cum omni alia re, quae realiter ab illa distinguitur. Deinde etiam quia cum hoc argumento probare intendat esse unam perfectionem sapientiam reperiri in Deo, si esset alia loqueretur de sapientia ut inclusa in Deo, plane supponeret id quod probare conatur, daretur quae circulus vitiosus, ut vidimus ad finem quaestionis praecedentis. Ne ergo frivola sit argumentatio, loqui debet de sapientia in communi. Si quidem de hac loquitur, ut re vera loqui debet, quare illam solum comparavit cum insipientia seu ignorantia? Nonne recordatur doctus ille Theologus se in materia de Trinitate propterea negasse sapientiam ut sic esse perfectionem simpliciter simplicem, quia non erat melior quam substantia Angeli, aut quam gratia sanctificans, vel unio hypostatica? quare ergo in praesenti suae doctrinae oblitus non comparavit illam cum substantia Angelica, gratia sanctificante, et unione hypostatica? Unde si doctrina sua vera esset, nullo modo hoc argumento probare mihi posset in Deo vel ex proprie reperiri sapientiam ut sic; possem enim ego respondere quod licet sapientia ut sic sit melior quam insipientia seu ignorantia, id tamen non est sufficiens, nam perfectio simpliciter simplex debet esse

melior quacumq. alia entitate reali à se distincta; sapientia ut sic licèt sit melior quàm insipientia siue ignorantia, cui immediate opponitur; non tamen est melior substantiâ Angelicâ, gratiâ sanctificante, nec unione hypostatica, à quibus realiter distinguitur. Fateri ergo oportet, quod sicut unus gradus essendi dicitur melior perfectione ex eo, quod ipse dicat maiorem perfectionem quàm alter gradus, cui immediate opponitur; nec requiritur quod excedat in perfectione positiua quamcumq. aliam singularem entitatem realiter à se distinctam; nam licèt ipse gradus essendi omnium infimus habeat minorem perfectionem; ea tamen est compatibilis cum altera maiori, imò et infinita; cum qua tamen non est compatibilis maior perfectio illius rei, à qua ipse gradus superatur; ita similiter ad hoc ut colligamus, utrum sapientia in omni, et idem intellige de quocumq. alio praedicato sit perfectio simpliciter simplex, solum est comparanda cum illo gradu, cui immediate opponitur, nempe insipientia, siue ignorantia, sufficitq. quod illam excedat in perfectione ut reipsa excedit; quod si cum quacumq. alia entitate reali à se distincta compararetur, etiam si ab illa excedatur in perfectione, id tamen non obstat, quominus sapientia in omni dicatur absolutè perfectio simpliciter

simplex

simplex, nam cum ipsa non dicat perfectionem debitam alteri maiori, fit inde rationem communissimam entis etiam si per sapientiam in omni contradatur, manere adhuc capacem ad hoc ut intra illam lineam infinite perficiatur, quod tamen non haberet si per substantiam Angelicam, gratiam sanctificantem, aut unionem hypostaticam contraheretur; unde melior est sapientia in omni respectu entis ut sic, quam substantia Angelica, gratia sanctificans, aut unio hypostatica, et consequenter illa solum erit perfectio simpliciter simplex, non vero ista.

Unicum tandem nobis restat argumentum dissoluendum; dicet enim aliquis, iam potius quaestionem esse de nomine quam de re; cum enim nullus unquam negauerit, nec negare possit dari gradus quosdam essendi meliores seu perfectiores, litigare modo an illi dicendi sint perfectiones simpliciter simplices vel non, potius de nomine, quam de re ipsa videtur dubitari. = Fateor equidem hoc argumentum quod alicui fortasse parui momenti videretur, maiorem mihi prae omnibus difficultatem ingessisse. Nihilominus in responsione quaestionem futuram de nomine, inquirere utrum ii, quos Philosophi appellant gradus essendi meliores, dicendi sint perfectiones simpliciter simplices vel non, si in hoc tantum sisteremus; apparet tamen, ut nos in praesenti fecimus, definit

perfectionibus simpliciter simplicis à S. Anselmo tradita, proprie et in toto rigore illis conuenire, et id est iuxta mentem S. Doctoris, finemque ab illo principaliter intentum, ego non quaestionem de nomine, sed satis de re arbitror; nec parum me fecisse existimabo, si meis rationibus conuicti idipsum fateantur aduersarii; quod tamen non facient. Addo insuper discrimen aliquod inter gradus essendi meliores et perfectiones simpliciter simplices reperiri, licet enim omnis illa ratio communis quae est perfectio simpliciter simplex, sit gradus essendi melior; non tamen e contra: nam ut ex S. dictis constat, nulla ratio potest esse perfectio simpliciter simplex, nisi sit communis Deo et creaturis; at verò ut aliqua ratio dicatur gradus essendi melior atque perfectior, non est necesse quod sit communis Deo et creaturis, sed sufficit illam esse meliorem altero gradu, cui immediate opponitur, licet uterque sit quid positiue finitum et limitatum. Ratio autem huius discriminis sumitur ex ipsa natura perfectionis simpliciter simplicis, quae secundum D. Anselmum dicitur illa, quae melior est ipsa, quàm non ipsa, hoc est, quàm quaelibet alia res quae non est ipsa. Vnde colligitur, ad hoc ut una ratio communis sit perfectio simpliciter simplex, requiri eam esse meliorem (intellige, saltem negatiue) quacumque alia ratione communi. talis autem melioritas solum reperiri potest in iis rationibus quae

ɔmunes sunt Deo et creaturis; aliæ n. rões quæ solū sunt ɔmunes creaturis, et ɔsequenter positivè finitæ et limitatæ, n̄ sunt meliores respectu entis ut sic, quàm quælibet alia rō, quia p̄ has redditur ens oīo incapax pfectionis infinitæ, quā appetit, non vº p illas; ut iam sª ɔfessi sumus. At vnus gradus eendi melior, non ideo talis dicitur, qª est melior ipse quàm n̄ ipse, hoc est, quàm quælibet alia rō ɔmunis seu gradus à se distinctus, sed solum qª est melior alio, hoc est, illo cui immꝺͤ. opponitur. ut rō substiæ creatæ nalis dicitur gradus eendi melior quàm rō accidentis nalis: et tamẽ vtraq. ē positivè finita et limitata. Vnde ɔstat plus requiri ad hoc ut aliquid sit pfectissimẽ simplex, quàm ad hoc ut dicatur gradus eendi melior, et ɔsequenter omne illud quod ē pfectissimẽ simplex, eē gradum eendi meliorem, n̄ tamẽ e ɔtrà, quod erat pbandum.

6

Disp. 1.ª
de incarnationis convenientia, et necess.
Q. 1.ª
Ut. conveniens fuerit Deum incarnari, et hominem fieri?

1 Quamvis ex commentatoribus D. Th. qui hanc de incarnatione materiam lato Calamo percurrere, ab hujus misterij possibilitate non pauci exordiant; Nos vero cum D. Th. qui ab illius necessitate supersedit, Deum incarnatum, tanquam proprium scilicet subjectum supponimus, et de incarnationis convenientia disputare incipimus. Pro pleniore quaesiti intelligentia supponas 1.º opportet, quod cum convenientia quid respectivum sit, non solum ad Deum, sed etiam ad hominem, immo, et universum, quaestionis titulus porrigi non renuit. Quare si ad hominem comparet exporsus extra litem, incarnationem fuisse toti humano Generi convenientissimam; quia licet Hypostatica unio in unica tantum humanitate Christi sit peracta; tamen sicut regale Matrimonium non solum sponsam, sed universam eius familiam condecorat, et nobilitat, ita etiam Dei cum humana natura mirabilis desponsatio, in unione Hypostatica peractam totam humanam naturam in altissimam extulit dignitatem; siquidem Aquila Eccle. teste de plenitudine ejus nos omnes accepimus. Cum autem

Aug. Greg. Q. homo (ut elegant. scribit Greg.) aliquid communitatis habeat cum omni creatura, et ob hoc foriam parvus mundus nuncupetur, nomine quod omnis Creaturae in script. sepe sepius figuret, non illepide deducit, ex incarnatione convenientia redundasse suo modo in omnes alias Creaturas universi; quia ut ait Apost. ad Ephes. omnia sunt in Christo ins-

Apost. taurata, quod in phrasi nostri Maximi P. Hierony. idem sonat, ac recopilata, quia omnia in natura humana,

quasi in sumario Dtinetr. unde hac a Verbo assupta, omnia aliquo modo assupta censentr. Tota ergo difficultas devolvitr. si incarnaong. ad Dm. velis relaonare, fuerit ne Do. Dveniens incarnaone perpetrare.

3 Nota 2o. ly Dveniens bifariā poē usurpari: 1o. modo proutili, et perfectivo, et sic pracsta incarnao nullo modo fuit Do. Dveniens; Cū nulla ei afferat utilitatē, et perfeong. 2o. accipitr, pro eodē ac Dgruu, Dducēs, et Dsētaneū, sicque accipitr in pventi. Ad calcē observa, summū boū, cui decet, ē aliis Dmunicare tripliciter poē se rebus impertiri: 1o. modo ē largiendo bona naalia, q. perficit per creaong; 2o. se Dmunicat creaturis intellualibus, donorū supernaaliū boā, et grae, dispensando, quæ ē formalis ipsius participao Dē illud Div. Petri ut per hæc efficiamini Divinæ naæ Dsortes, 3o. Dmunicao quit perpetrari naæ raonalē cū ēē substaali Div. in unitatē personæ copulando; ita, ut reciprocè, et hō Ds. et Ds. hō fiat, n. solū per participaong. ut in aliis Dmunicaonibus, sd per ipsū ēē subaāle Divinū. Difficultas g. de hac ultima participaone pfigitur, fuerit necne Div. Verbo Dveniens? his suppositis quæsito respt. resoluo sequens.

Let.

D. incarnao fuit Do. Dveniens.

D. Th. citans Damascenū

1. prbr. 1o. raone q. adfert D. th. in argumento Sd. Dtra desumpta ex Damasceno Dveniens ē Do. manifestare infinitā perfeoēs suorū attributorū; sd p. incarnaong. manifestantr. perfeones Divinorū attributorū: g. majr. ē certa, q. Dveniens, seu Dsētaneū ē Do. id, ex quo resultat q. creaturæ ipsū reverentr, et glorificent; sd hoc habet, dū infinitæ perfeones attributorū manifestantr: g. Dveniens &c. mi. prb. attributa, sivè divinæ perfeones sunt oipoa, sapientia, bonitas, justia, et misericordia, sd hæc mirabilitr ex incarnaonis opere relucent: g. per incarnaoē &c. mir patebit per singulas discurrendo.

5. De incarnationis convenientia

In primis enim bonitas clare oculis fidei deprehenditur, quia ut ait Sacer Textus: sic Deus dillexit mundum, ut filium suum unigenitum daret; ubi adverbium Sic, Chrisostomus, magnam divini amoris significat vehementiam. 2.º elucet misericordia, qua motus Deus homo factus est, et in assumpta carne vere dolores nostros ipse tulit, et infirmitates nostras ipse portavit. Justitia, quia ut jus Divinum peccato lessum repararet, a filio fideiussore nostro condignam pro peccatis nostris satisfactionem exegit. Sapientia quidem, quia ut justitiam et misericordiam concordaret, tantam sapientiam adinvenit profunditatem, qua, et justitiae lessae satis faceret, et homini misericorditer talem fideiussorem condonaret. Omnipotentia demum adeo eminet in hoc mysterio, ut non videatur posse extendi ad ullum majus opus, quam illud, quo homo sit Deus, et Deus homo. quare in Scriptura anthonomasticè opus Dei nuncupatur. Abacuc 3. Domine opus tuum in medio annorum tuorum vivifica illud. quod

Abacuc. 6. 2.º

D. Th. probatur ratione, quia in corpore articuli inserit Ang. et naturae illud dicitur alicui conveniens, quod est conforme suae esse, et naturae; sed incarnatio est conformis esse Dei, ergo conveniens. major est certa, et expendit

id. D. T. exemplo actus ratiocinandi, qui non alia ratione est homini conveniens, nisi quia illi competit ratione suae naturae, idem, titulo rationalis. minor autem probatur. essentia et natura Dei est essentia, et natura bonitatis, et bonitatis summae; sed de essentia bonitatis est se communicare, et de essentia bonitatis summae est summo modo se communicare: ergo est conforme naturae Dei se summo modo communicare; sed media incarnatione se summo modo communicat, cum nulla alia major communicatio excogitari possit, quam quod Deus physicè uniat creaturae: ergo incarnatio est conformis esse, et naturae Dei omnia

id. constant, et major principalis traditur a D. Th. 1.p. q. 6. art. 3. ubi docet. quod Deus per suam essentiam est bonum ipsum per se subsistens, et consequenter

Dionis. summum bonum. minor patet ex Dionis. Cap. 4. de Divinis nominibus quod bonum est diffusivum; et consequenter quod magis bonum, magis diffusivum; ac tandem summum bonum, summè sui diffussivum, et communicativum; quia sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis, et maximè ad maximè.

Solvunt.ᵘʳ argum.ᵗᵃ

7 Argt. 1º. Itra rong pipalẽ nup.ᵃ attactã. Licet exquo D.ˢ sit sumũ bonũ inferat.ᵘʳ q.ᵈ debeat se sumo modo Omunicare, hinc tamẽ minime deducit.ᵘʳ Ovenieẽs D.ⁱ incarnaão q.ᵈ Dⁿ. Ruinoso nitit.ᵘʳ fundamto. prb. ant. exquo D.ˢ sit sumũ boũ solũ infert.ᵘʳ summa Omunicaõ ad intra, inqua tota naã Divã Omunicat.ᵘʳ per ęternã generaõnẽ filio, et per ęternã processioẽ Sp.ᵗᵘⁱ S.ᵗᵒ saltim identicè; nõ tamẽ prbt.ᵘʳ q.ᵈ Creaturis Omunicet.ᵘʳ; Sd hoc debebat probari, ut deduceret.ᵘʳ ut Ovenieẽs D.ⁱ incarnaão. ḡ. exquo &c. prb. maj. semel q.ᵈ D.ˢ summo modo Omunicet ad intra, expleta manet propensio boitatis Divę adse Omunicandũ; Sd hoc stare, nõ prbt.ᵘʳ ex propensione Divę bonitatis Omunicaõ ad extra, sive ad Creaturas: ḡ exquo &c. Respᵒ

8 neḡ.ᵈᵒ ant. ad probaõnẽ neg. maj. ad hujus probaõnẽ dist. maj. expleta manet propensio bonitatis Divę adse Omunicãdum Omunicaõne naria, Ocedo maj. Coicaõne libera neg. et sub eadẽ distione mi.ⁿ neg. Csq. De Rone sumi boni nõ solũ ẽ q.ᵈ se sumo modo Coicet Coicaõne oino naria, Sd etiã Coicaõe libera, dummodo hęc sit possibilis: p.ᵃ Coicaõnẽ ad intra Omunicat.ᵘʳ utiq.ᵉ quãtũ Omunicabilis ẽ, explet.ᵘʳ ḡ. ejus propensio ad se Coicandũ nario: ex não tamẽ ẽ propendere ulterius in diffusioẽ liberã; eo enim bonũ diffusivũ ẽ, q.ᵈ mediã diffuõne sui perficit oẽ illud cui Coicat.ᵘʳ, et cũ boũ idẽ sit, ac perfectivũ de rone boi ẽ quęcũ ḡ. perficere, quib.ˢ possit Coicari. et cũ perficiat ea nõ solũ, quib.ˢ Coicat.ᵘʳ nario, Sd ea quib.ˢ liberè Coicat, hinc ẽ q.ᵈ sumũ boũ sit sui diffusivũ, et diffuõne naria, et libera. Declarat.ᵘʳ exemplo: Respectu

9 naę operantis liberè nõ solũ sũt Ovenietes operaõnes quę ab eo exeũt nario, Sd quę egrediũt.ᵘʳ liberè, diũ p.ᵃ eas explicet.ᵘʳ ejus grata perfeo, ut pat in quolibet agente libero: immo in ipso D.ᵒ Cujus naę nõ solũ ẽ Oformis amor, quo amat se nario, Sd amor, quo alia à se dilligit liberè; parit.ᵉʳ naę sumi boi videt.ᵘʳ

Ɔvenięs Coicaō naria, et libera. Pariṭsimili: cò 1ᵐ è verū, q
in operaonibus liberis explat ppra perfeō naę operąūs;
Sd in Coicaone libera explicat ppra perfeō naturę
Sumiboi, siquidę exprimit xō diffusivi sui: probatę
argumetū; Ɔmunicaonę ad extra ñ ee boitati Di: Ɔveni-
etę narío, secus v.a ee Ɔvenięteę absolutè, seu ex suppe
q velit se in alia diffundere.

Sed dra doctring solunis
quę varae rpones acutè: Coicao libera nequit pertinere
ad ronę sumǽ boni: q. nulla è soluo. prob. ant. Coicao
pertinęs ad ronę boni è aliqua perfeō in boo, sed Coicao
libera ad extra ñ è aliqua perfeo in sumo boo: q. &c
prob. maj. deinde firmabo minorę. qlq pertinet ad ronę boi
Ɔtinet intra latitudinę boi; Sd q Ɔtinet intra boi latitudinę
e aliqua perfeo in boo: q. &c. mir, et Ɔsa Ɔstat, et maj. pat.
boo enim nil potè Ɔvenire q sit extra sphęrą boi; lą mir
pipalis probt. nequit Ds ab ęterno carere ulla perfeone, Sd
Ds ab ęterno ñ se liberè Coicavit: q. Coicao &c. maj. et min.
sunt de fide, et Ɔsa legitima alias de facto Ds hac perfeoe
ab ęterno careret, poèt q. illa perperuo privari, si unquą
se nollet Coicare.

M Ad hujus argti solunę duo oporebat
explanari per prius: 1ᵐ an volio libera Di aliqą perfeoę
ponat in Ds. 2ᵐ quo modo, et in quo genere cāę boū sit
diffusivū sui. Sd 1i resoluōę ad q. 19. et 2i ad 5aᵐ 3. 1ᵉ p.
expectat pręlibasse, his q. obtporis angustias omisis reso.
neg. ant. ad cuius probaoę disq. maj. è aliqua perfeō
in boo diffusivo neg. maj. in rebus quib. diffundit. Ɔdo
maj. et Ɔcesa min. dist. Ɔsequęs, Coicao libera nequit
pertinere ad ronę summi boi tāqą perfeō intrinca Ɔdo
Ɔsąi, tanqą quid proporcionatū et accommodatū roni
sumiboi, neg. Ɔsą.

12. D. Th. ubi sup. Ula ppo D. Th. ad ronę boi pertinet
se aliis Coicare, quę apud Dionis.ᵐ ęquivalet huic, boū

ē diffusivū sui potē intelli, n̄ solū de propensione aut inclinaone ad se Coicādū, sd etiā de actuali Coicaōe aut diffusione. Si sermo sit de propensione, aut inclinaoe ad se Coicādū ē aliqua perfeo in ipso boō, in distincta tamē ab ipso; nisi forsā ex nr̃o modo Icipiēdi; Si v. de exercita Coicaoe loquamur n̄ pertinet ad rōnē bōi tanqā pdicatū intrincū ipsi boō, sd taqā actus bōui qui sonus, et proporcionatus ēnaē ipsi, et essē boi, idē, ē talis actus qualē exigit ipsa nāa boi; sicut hoi liberali, dicimus ēē sonū et dsgraneū benefacere alijs, qui exho nulla accrescat perfeo hoi liberali, qd id postulat Vo, et essa liberalitatis. Itaq. se Coicare alijs pertinet ad Vonē boi, n̄ qa Coicanti afferat perfeoē sd qd dssentaneū ejus inclinaoni, qua fertur n̄ solū in ppriā utilitatē, sd in dmodū quoq aliorū, immo quato aliquid ē magis boū, tanto magis inclinat ad Coicādū aliis suā perfeoē, qd n̄ diffūdit passivè Recipiendo perfeoē, sd activè bonificando et melioxa, do res quib. Coicat; quare dedendū n̄ ē. Dm Caruisse ab ęterno aliqua perfeone

13 Sed adhuc insistes V. Coicao libera D. n̄ ē. aliqua bonitas et perfeo in re Cui Coicat: g. nulla ē solua. pbt. ant. Si talis Coicao foret aliqua boitas in re Cui Coicat daret in bois processus in infinitū; sd is vitari debet. g. &c. prb. maj. Si illa Coicao foret boa rei Cui Coicat. g. diffusiva sui; diffūderet g. aliā boitatē, et ista aliā, sicq. in infinitū: g. &c. 2a qa adhoc probandū assumit hoc pipiū qd pertinet ad Vonē boi, ē D. dveniēs; sd hoc pipiū laborat falsitate: g. &c. prob. mi. ambulare videre &c. pernet ad Vonē boi; sd hęc D. minime dveniūt: g. hoc pipiū &c.

Respe neg. ant. ad probaoē neg. seque

14 lā: duplicit potē boū ēē diffusivū sui et liberè et nario ex neutro tamē sequit processus infinitus. n̄ ex 1o. Cū enī

in Coicaone libera subdat imperio, et libertas de Coicatis pote ab actuali diffusione se abstinere. Nec ex Do. qui certe bonum sit Coicativum sui, non tamen est Coicativum sui in genere Causae efficientis solum, sed etiam in alijs generibus causarum; ut constat in materia, et forma, ex qua parte pote dari status.

15 Ad 2m distinguo maj. quod pertinet ad rationem boni formalis, et 2m rationem boni, est Deo conveniens, concedo maj. ad rationem talis boni, neg. maj. et sic intellecta minore neg. consequentiam. Sensus D. Thom. est formalis; unde non debebat intelligi de praedicatis talibus bonis convenientibus, qualia sunt quae in argumento recensentur; ambulare enim, et videre non conveniunt bonum in sui abstractione, sed talibus bonis, nempe animali, et homini, de quibus non procedit ratio; sicut aliud est quod pertinet ad rationem animalis, aut hominis, aliud longe diversum, quod ad rationem talis animalis aut hominis expectat.

16 Arguit 2o. id ex cujus positione ponitur mutatio in D. nequit esse ipsi conveniens; sed ex positione incarnationis ponitur mutatio in D. ergo etc. omnia constant praeter min. quae probatur mutari est aliter se habere nunc, quam prius, ut patet 1o de generatione. Sed aliter se habere Deus post incarnationem quam ante illam: ergo etc. probatur min. Deus post incarnationem est habitus bonorum quae ante illam non erat: ergo aliter etc. probatur consequentia tunc aliquis aliter se habere quando de illo proferuntur praedicata, quae antea non poterant proferri; sed post incarnationem vere enuntiatur de D. quod sit homo quod non poterat antea proferri: ergo etc.

17 Respondeo neg. min. ad probationem do. dist. maj. est aliter se habere aliter ate subjectivo concedo maj. terminativa nego maj. quam distinctionem applicabis min. et conseq. probationi. ad cujus probationem vel illam, l. hanc poteris adaptare: si praedicata illa verificentur ratione potentiae receptivae alicujus intrinseci concedo maj. si solum ratione novae terminationis neg. maj. et e regione distincta mi. neg. consequentiam. qua distinctione effugies quascumque alias oppositiones, quae ad hoc probandum accumulantur.

18 Bifariam potē aliqđ Subtū alitᵈ sehabere. 1º p. receptioē alicujus entitatis absolutę ad quā inerat Subto pōa passiva, et hic modus alitᵈ se hẽdi affert Subto mutaoēm intrincā, q. de illo verificantᵘ pdicata Ralia intriseca quę antea n̄ verificabantᵘ. adē exemplū in maā Recipiētē fīā subāalē: 2º per novā Raonē alicuius naē; et hic modus aliter se hendi, licet sufficiat ad ēnuntiaoē novorū pdicatorū de ipso Subto, fit tamē absq labe mutaonis in subto Raōne suę actualitatis tanden, q tota mutaō se teper ex pte naē Raātę. tota Solutio ē litteralis in D. Th. 1. p. q. 9. art. 1º ubi probat Dē ēē immutabilē, q. nullo modo ē in pōā: oē autē (inq.) q. mutatᵘ quocūq. modo mutet ē aliquomodo in pōā; Cū q. Verbū Divū expers sit ōis pōalitatis, et pōē passivę nullo modo ē immutatū, q. vis fuerit Carni unitū. ut ait Ang. Mag. ibid. ad 1. dicēdū q. incarnaōnis misteriū n̄ ē impletū per hoc q. Dˢ ē aliquomodo mutatus asuo statu, in quo ab eterno fuit, sed p. hoc, q. novo modo se Creaturę univit, l potius eā sibi. quibᵘ verbis alietatē novę Raōnis sine Rali mutaōne firmat D. Th. D. Th.

Sed insurges 1º Verbū Divᵐ alitᵈ se

19) hẽt post incarnaoē alietate subtiva et Raōne pōē passivę. q. prob. ant. Verbū D. per incarnaoēm acquirit verū et subalē ēē hōis Raōne pōē passivę: q. alitᵈ &c. prob. ant. Verbū D. univit sibi intrinsecē ēē hōis; sed hoc stare nequit nisi Raōne pōē passivę: q. &c. prob. mi. nequit sibi unire humanitatē quin sit cum ipsa unibile; sed ēē unibile dicit pōē passivam ad actualē unionē: q. hoc stare &c. 2º prob. ant. Vbū D. ita sibi humanitatē copulavit, ut humanitas se hẽret p. modū fīē Respectu illius; sed fīā Respicit subtū q. afficit Raōne pōē passivę: q. &c. p. maj. humanitas tribuit Verbo ēē hōis ejusdē specificę Raōnis, ac nobis; sed Respᵘ nrū ē vera fīā totalis, tribuens ēē hōis: q.

Dᵗᵒ

20) 2º Dˢ per incarnaōnē verè dicitᵘ intrinsecè līōe: p. Respectiō

alicujus intrinseci respectu cujus sit in poâ passiva. pr. Dsam nequit aliquit transire den intrinsece tali ad tale intrinsece nisi p. receptione alicujus intrinsici; sed per incarnationem transit Vbu den intrinsece hoc ad ee hoc intrinsece: q. = Resp. neg. unum 1m ant. et maj. hujus probaonis ad cujus probaone Dist. min. ee unibile dicit poâ passiva in humanitate Ddo maj. in Vbo nego mi, cum Dsa. Dicit itaq. D. (vbadus. D. Th. in 3. d. q. et art. 1o ad 1m) uniri n. p. mutaone sui, sed ejus cui unit. Cum dicit unibilis, hoc dicit, n p. poa aliqua passiva in eo existente, sed per poa quae e in Creatura cui uniri potest. Ad

D. Th.

21 2m antis probaone dist. maj. humanitas sehet, ut fra totalis, Ddo maj. partialis neg. maj; et dist. mi. fra partialis Ddo mi. totalis neg. mi. et Dsa. Hoc et n amplius affirmat probao adjuncta; ut autem Vbum Dm mutaret p. humanitate, opus erat, q. ipsum, n solu seheret p. modu subti tatis, et actuatis humanitate, et ipsa p. modu fre totalis; sed oppotebat Vbu se here per modu subti in oplēti, et humanitate p. modu fre partialis dicentis ordinem essale ad altera partē, se habente per modu poe passive; quare humanitas n sehet per modu fre pprie dicte, q. ista debet inherere, l. subtum infrare; humanitati autem neutrum competit: n 1m cum sit substaa: neg. 2m cum ex naa effra oponat. Et licet naa integra mephyce dicat fra totius, n e. q. vere informet sed q. e tota essa p. q. res in tali specie ositituit. Est igit humanitas in Vbo, solum q. in illo subsistit, et ab illo trat, et quasi substentat, et Vbum denominat hoc quoniam eius trat dependeo, et in illa subsistit.

22. Ad 2m replica Dcesso anti neg Dsa ad cujus pbo neg. ant. ad istius probaone dist. ant. nequit aliquid transire (den intrinsece tali ad intrinsece tale in linea Cae efficientis, nisi p. receptione alicujus intrinsici. Ddo ant. in linea Cae, l. potius effus fralis neg ant. et Dsa. Prologuium enim illud Coit a Thitis (adducit, Dna asserentes Cam dese impotente ad aliquem effum p. sola extrinseca D. assistea reddi pesse potentes, quos satis

Subjugat adductum Aeloquium. Ast in genere fxali, n̄ paucis patefit exeplis, perfria n̄ intrincè afficiete, Subrm ipsius p. se intrincè poe denovo denominari. Sic Xptus D. dicitur intrincè filius B.M. V. quin inse intrincè filiaonē Vcipiat, ut asserit D. Th. infra q. 35 art. 5. Similitr esta Dº intrincè unitr mentibus Beatorum q ab eterna n̄ hebat, quin aliquid intrincum Vcipiat. Dr dicitr intrincè Creator intpore a Vtaone inipso n̄ Vcepta: poteritq. Vbum dici denovo intrincè hōc, quin humanitatem, aut unionē Vcipiat, q. tales denominaões n̄ proveniunt afrā intrincè infiante, Sd intrincè tnate. D. Th.

23 Sed adhuc Vponunt: si aliqua Persona Creata alienā naā Vtaret intrincè mutaretur: q. si Vbum Dm adhuc tnativè uniretur humanitati, intrincè mutaretur; atq ideo incarnao nequiret Dº Dvenire: ant. Supponit et ita probt, tum a paritate Vonis; tum q Persona illa Creata ideo ~~tnaret~~ mutaretur ex nova tnaoe intrinca alienē naē, q. inciperet hēre novam illam tnaonē intrincam; Sd etiā Vbum illam inciperet hēre: q. si &c. — Confirmatur ad mutaoē Vbi influit unio tnativa: q. pab. ant: adhoc ut Vbum uniatr tnative humanitati, debet Vtare actionē incarnativam; Sd hoc munus nequit subire sine mutaone: q. addl. ō. mi. tnus mutaonis Vlalis Vlalitr q illam mutat; nova enim mutao Vlalis novum exigit tnum Vlalitr mutatum; actio enim atnō specificatur; Sd incarnao ē vera Vlalis mutāo ad Vbum Dm tnata: q. hoc &c.

24. Resp. Cum nrō Sapmo Cabrera hic disp. 2. S.6. Vceso anti negº Vsq: Dato enim, et n̄ Vceso Personā Creatā posse alienā naā tnare propriativum solius Personē D. sicut et uniri cum intllū Creato tanq sp. intllibili solius esse D. ē peculiaris prerogativa; q Subsistea Creata n̄ ē infinita, nec infitē perfeōnis intrinsecè et subsistē Dº: unde includit rnē poē passive et poalitatis, que X. D.Th. ē radix, et pipium mutabilitatis: at Subsistea Dº cum sit sume actualis, et infinita exclude rnē subti, et poē Vceptivē, minime mutaoē patit, qvis denovo p. modum puri tni, tnet humanitatem. Cabrera

25 Ad Confirmaõnẽ neg. ant. ad cujus prob. dcesa maj. neg. min. ad hujus probaõẽ distño. maj. si sit t̃us rõne sumę actualitatis, et perfeõnis neg. maj. si rõne pię passivę, et subti recepttivi, dced. ma. et e dverso distinctam mi. neg. dsq. Itaq. abunde dstat, t̃ũ, qui talis ẽ rõne pqualitatis, mutari per traõnẽ verę, et realis mutaõis secus si fuerit talis rõne sumę actualitatis, sicuti ẽ Vbũ Div.

26 Deniq. arg. dvenietissimũ erat q̃ D. sẽper eẽt eẽt, sicut ab ęterno fuit; sd ab ęterno fuit sine Carne: q. ñ fuit dveniẽs Carni uniri. 2. junctura infinitè distatiũ ẽ indveniẽs, sicut dissona eẽt imago, in qua humano Capiti Cervix jũgeret equina; sd D., et hoõ in infinitũ distãt: q̃ 3. ita distat Corpus a sumo spiritu, sicut malitia a sũma boĩtate; sd D. sũma boĩtas indvenientr asumeret malitiã: q. D. sumus spũs indvenientr Corpus asupsit. 3o; indveniẽs ẽ, ut qui excedit magna, dtineat in minimo; et Cui incũbit Cura magnorũ ad parva se trãsferat; sed Dm. Cui imminet totius mũdi Cura, tota rerũ universitas Capere ñ suffit: q. videtr indveniẽs, q̃ intra Corpusculũ vagiẽtis infantię lateat, et ad ipsũ totius universi reimę trãsferat.

27 Respt ad 1m. dcessis pręmissis neg. dsq. q. incarnaõnis mysteriũ ñ fuit peractũ p. hoc, q̃ D. aliquo modo Caderet aliquo modo a statu in quo ab ęterno fuit; sd per hoc q̃ novo modo Creaturã sibi univit, quo autẽ pacto D. hoc potuerit absq. sui mutaõne, jã supra diximus; ad 2am. disti. maj: si sit ipportiõ ex pte uniusq. dced. maj. si ex pte unius tantũ neg. maj. et sic distintã mi, dsq. distaã enim, et improportio ad tam altã Cũ D. unionẽ solũ ẽ ex pte nãę humanę, q. erat supra dignitatẽ ipsius, et boũ illi indebitũ p. dditionẽ nãę, impeetę: sd D. fuit maxime dveniẽs; q. nulla dmunicaõ fuit etiã maxima, ob infitã sumę boĩtatis ipsius exellẽtiã, excedit Dnaę dditionẽ. per q̃ pat disparitas ad objectionis exemplũ.

28. Ad 3. dcessis pmissis neg. dsq. et en disparitatẽ: quęvis enim nãę dditiõ pt peccatũ, et malũ Culpę [id ẽ dic de errore, vitio, et peccati fomitẽ] ẽ ã Div. Sap. instituta, et ad Dei boĩtatẽ ordinata; malitia v. dmittẽ. q. recesũ ab

arte Div. Sap. et ab ordine Div. bonitatis, Unde n̄ fuit dve-
niet D. assumere malū Culpe, bene v. Copulare nāā Cor-
poreā, et pęnalitati subtā; ad quantū Vsp. neq. Suppositū
exquenti, nēpe q̄ ita sit D. infusus Carni humanę, ut gu-
bernādę universitatis Curā amiserit, l. deseruerit. D. enī
n̄ mole, sed virtute magnus ē unde virtutis ejus Magnitudo
nullas in angusto senti. angustias. nec incredibile ē, si Vox
hoīs transiēs simul audit. à multis et à singulis totā, q̄ Vox
Di. permanēs simul ubiq̄ sit totā: nullū ḡ inconveniens sequit.
ḡ incarnato.

Q. 2.

Utrum peccatum lethale in Vone offensę sit gravitatis simplicit. infinitæ?

1. Cū dveniens, et nexiū invicē n̄ inferāt, stabilita à D. Th. hic ext. 1. incarnaois dvenientia, ejus necessitatē in hoc art. 2. agredit explanare n̄quidē absolutā, Cū poēr D. alijs pluribus modis nāā humanā reparare, sed ḡm quid, dvenientiori, scilicet, modo reparandā. q[uam] quidē necessitatē depromit tandē tādē ex gravitē Div. offensę, et ineptitudine puri hoīs ad illius ddignā satisfactionē prestādā. placet ḡ. ut doctr. Angēl. phiā sequamur, peccati lethalis gravitatis per prius indolē elibare.

2. Pro cujus intelligentia observandū ē 1. peccatū poē dupliciter dsiderari, et in genere phyco, et in genere moris: 1. modo dsideratū finitū ē q. prout sic solū dicit ēnā entitatē, inquo-cunq. pro nunc dsistat, quę sicut quevis alia Creatura finita ē; unde lā simplicit. in titulo positū, n̄ ē intēlāū, ac in omni genere Cū in hoc senu solū D. O. M. infinitū fateamur tota q̄ dtroversia devolvit, sit ne infinitū in genere moris.

3\. 2° observandū ē q̄ in peccato in hac ultima 9sideraōe accepto, ubi cindedus venit triplex 9ceptus, malitiæ sc. offensæ et demeriti: malitia, quæ cū macula solet 9verti, sumit p.ᵉ ordinē ad boñ, q̄d a peccatore evertit, accipit ofensa p.ᵉ ordinē ad D.ᵐ, cujus honorē lædit et 9temnit quo in 9ceptu salit 9stitui ūō mortalis offensæ. demeritū v̄, q̄d cū reatu coincidit, dicit p.ᵉ ordinē ad pœnā q̄ peccati acquirit. 3.°

3\. observa

4\. 9dū ē q̄ quæst. decursu 9stabit peccatū lethale ēē simpliciter finitū in rōne malitiæ, unde illo tr̄ō simpliciter infinitū n̄ intēdimus denotare infinitatē simpliciter, adhuc moralē 2.ᵐ oīa ejus p̄dicata ad genus moris spectantia. tū q̄. simpliciter infinitū ab illa reduplicaōe in rōne offensæ n̄ patit separari, ut sensus q.ⁿⁱˢ q̄ ... denotet an in hac rōne sit infinitū sine t̄ō. Utrum sc. hæc infinitas simpliciter in rōne offensæ quæ exagitatur in p̄senti, ē infinitas p̄cisè moralis ex æstimaōe prudentū. Unde idē ē ac inquirere, an gravis offensa D.ⁱ, talis sit, quæ prudentibus fundamentū tribuat, ut rōnabiliter exprimat infinitas simpliciter?

Quibus suppositis duplex in hac p̄te extremè opposita versat.

5\. Sᵗᵃ. 1ᵃ negat talē infinitatē simpl. et solū 9cedit infinitatē 2.ᵐ q.ⁱ quæ extra scholā D. Th. 9munit p̄pugnat, cui etiā aliqui ex n̄ris. pro viribus suffragat. 2ᵃ sᵗᵃ talē infinitatē simpliciter deffendit cui n̄ pauci ex extraneis sᵗᵉ adhæret cū quib. n̄ra 9ᵐ libenter stabilim.

9. Unica

Peccatū lethale in rōne offensæ ē gravitatis simpliciter infinitæ.

Probat. 1.° 9.° rōne D. Th. q̄ affert in p̄senti ad 2.ᵐ peccatū 9tra D.ᵐ 9missū quādā infinitatē h̄et ex infinitate Divinæ majestatis, tanto enī offensa ē gravior quanto major ē ille in quē delinquitur q̄ docēt ...

6\. D. Th. 3. sent. d. 20. q. 1. art. 2. et 3. ad Anibaldū d. 20. q. unica ar. 1. et q. 28. de verite ar. 2. q̄. ex mente D. Th. peccatū in rōne offensæ ē gravitatis simpliciter infinitæ. Cōe adversariorū effugiū ē ex v̄bis D. Th. n̄ infinitatē simpliciter, 9 tantū 2.ᵐ q.ⁱ p̄bari ut clarè innuit illa particula q̄dā infinitatē, quatenus addita diminuente vult, dū minus p̄priè loqui significare vult.

7. Sed illa ē l.° q.ª illa parla quodq, sicut aliæ similes: V.g. quo quomodo, quasi, &c. ñ. ē restrictiva, aut diminutiva, sed deter minativa, unde apponit.ª a D. Th. ad determinandq infinitatem peccati ad Certum genus, de, moris, Certamq qualitatem in tali genere, nempe, in rone offensæ, sicut in testimonio D. Joanis asserentis, quod vissa ē gloria filii Dei: quasi unigeniti a Patre; ly quasi ñ. ē dictio diminuens, ut Certissime tenemus per fidem. Joann. D. Th. loquendo de peccati lethalis habitudine, simili parta utitur ita q. 2. de Malo art. 9. ad 2: ex hoc infinito aliquis avertit actu fito, et ideo peccatum essalit finitum ē, licet heat aliquam habitunem ad bonum infitum. ubi D. Th. aliquam vocat illam, quæ ē idem, ac quodq habitunem; et tamen ñ diminutivam, sed pprie, et simplit talis ē in rone habitunis: sed illa parta quodq, &c. D. Th.

8. Adhuc vigentius D. Th. loquens de gra, meritis, et satisfactione Xpti, illa, l, equivalenti utitur parla, ut in 2.° d. 7. q. 1. art. 8. ad 2. ibi: merita nrā efficaciam hent ex meritis Xpti, cujus gra ē quodamodo infinita. in 4. d. 14. q. 2. art. 1.° questiunc. 1. ad 1.m passio Xpti ē infini valoris quodamodo, inquantum fuit passio hois Dei. et ex pssius q. 29. de verit. art. 3. ad 4. ibi: meritum Xpti fuit infitum 2.m entitatem actus: fite enim diligebat, et Cognoscebat; et habuit quodq infitatem ex circunstantia personæ, quæ erat infite dignitatis; sed his applicata ñ ē diminutiva, aut restrictiva, sed tantum determinativa fatentib. adversariis oes enim (si scotistas demas) horum infitatem tuent simplit: sed parit ingenti. id. id.

Resp.m adversarii neo

9. Ista nã licet D. Th. in p̄alegatis locis cum illo addito diminuente de infitate meritorum Xpti loquat., alibi tamen absolute, et sine ullo addito de infitate illis decessit, ut q. 28. de verit. art. 3. ad 8. ibi: dicendum quod ex circunstantia personæ het aa Xpti, quod passio sua infita esset quo meritum ejus het infitatem. quare dicta, l, similis parla applicata meritis gre et satisfactioni Xpti solum ad genus moris infitatem simplit restringit, quod negat in genere physico; peccato v. applicata ea infitatem simpliciter penitus infringit. ita quod adversarii paritatem, et urgentiam subterfugere tentat. D. Th.

Sed illa ē l.° (p)

10. q.ª utrobique eadem ro currit ut ratione probativa stabitur; vel D. Th. utrobique loquitur restrictive ad determinatum genus, l, infitatem diminuentem et 2.m q.

unrobiq. ɔcedit. Ʀ.º nã falsũ ẽ D. Th. Cyrillo addito tribuere sglr infitatẽ peccato: q. nulla ẽ assignata disparitas. prob. ant. ex ipso D. Th. 1. 2ae q. 87. art 4 in corp: (dicendũ q. pena pporcionatr peccato;
D. Th. ,, in peccato autẽ duo sũt, quorũ ũũ ẽ aversio ab inɔmutabili bono
,, q. ẽ infitũ: unde ex hac parte peccatũ ẽ infitũ: q. verũ ẽ qt. perqg q. in stillo D.ri Th. nullũ apparet discrimẽ, quare illa pãrtã ꝗedẽ applicata merito Xpti ñ minuit, neq. alienat peccato v. aplicata secũ.

11. Resp.is Cũ Adversariĳs: D. Th. in pralegato testimonio, et in aliis solũ ɔcedere peccato infitatẽ extrinecã, et obtivã ñ v. intrinecã: q. superflue parũ diminutẽ inserret. añi prob. solũ ɔcedit peccato infitatẽ ex pte aversionis ab inɔmutabili boõ, sd hec ẽ infitas extrinca et obtiva: q. mi. ostendit aversio a D.o, eã dẽ gaudet infitate, ac actus vissionis beatifice, et actus Charitatis; sd horũ infitas tantũ ẽ obtiva et extrinca: q.

12 Resp.º D.m ... D. Th. ɔcedere peccato ex pte aversionis intrinecã infitatẽ in ẽẽ moris; ñ ita q. ipsa aversio infita sit vel nõ fmalis infinitã di, sd quasi fũdamentũ et radix infitatis: q.a ex eo q. peccator a D. avertit, illũ q. ɔtemnit, per õnẽ ad judiciũ prudẽs sequitr D. in se ipso infite offendi. ñ sic de actu vissiõis, et Charitatis discurrẽdũ ẽ: ita enim sũt ex pte tni infiti, ut nec fũdẽt, nec ex ullo cap. intrinecã venẽt infitatẽ. Sed de hoc apertior infra redibit sermo cũ fũ infite gravificatẽ peccatũ sigillemus.

13 Sẽ pt. prob. D. rone, authorite D. Th. in art. 2. citati, aliĳs q. in locis, et Arlis 4. ethicorũ sufulta. ofensa eõ ẽ gravior quo persona offensa ẽ dignior; sd D. p. peccatũ Mortale offenditr, et dehonoratr, qui ẽ dignitis simplicitr infite: q. ejus offensa ẽ simplicitr infita. Ma ẽ legitima, in ea Cerni maj. gr q. ẽ D. Th. et Phi locis cit. illuminatr rone ex sensibili exeplo: injuria enim illata Regi maj. ẽ, q. quã irrogat Equiti, et hec q. quã imperitr Plebejo; sd ñ alia rone nisi q. Rex Equiti, et Eques Plebejo dignitate peminet: q. offensa crescit, et regulatr penes mensurã personẽ offese dignitatis: qua rone utitr Salvianus lib. 6. de providea Cap. 7. ad magnitudinẽ injuriẽ ɔmad ɔmissẽ ostẽdẽdam: Semp. enim p. dignitatẽ pat...

injuria perferentis crescit culpa facientis. quod esse est quo majorem dignitate persona ejus, qui contumeliam patitur, tanto major erit noxa ejus, qui facit: ideo gravior est peccati lethalis offensa, quo persona vulnerata est dignior.

14. Huic rationi quae et potissima est, et communis, communi etiam effugio Adversarii occurrunt: ajunt enim offensam non crescere arithmetice, hoc est, ad aequalitatem cum dignitate Personae. Cui irrogatur, sed solum Geometricè, hoc est secundum proportionem. Unde non sequitur offensam Deo irrogatam esse simpliciter infinitam, sed excedere proportionaliter quasvis offensas Creaturis irrogatas, et esse superioris ordinis ad illas. Quod parificant alio non minus sensibili exemplo actuum objectum infinitum respicientium ut visio beata, charitas, et etiam Dei odium a quo superioritatem, et non infinitatem depromunt.

15. Haec solutio a fautoribus nostrae doctrinae multipliciter rejicitur, quibus omissis impugnatur sic: implicat peccatum participare a persona offensa superioritatem, et non infinitatem simpliciter si persona offensa sit infinita: quod vel peccatum est simpliciter infinitum, vel non est superioris ordinis. probatur major: gravitas offensae, vel sumitur a persona offensa, ut a forma, et sic a persona infinita infinitatem accipiet, vel, ab aliqua formalitate, et realitate cum ipso actu peccaminoso identificata, et sic sicut actus peccaminosus superioritate non gaudet, ita nec in ratione offensae superioritatem participabit: simplicitat enim, et non alteram participare.

16. Respondent contrarii, personam infinitam impedire, nec refundat infinitam gravitatem ex limitatione cognitionis, et conatus peccatis ad instar objecti infiniti, quod cum est de se potentis communicare infinitatem actui, cui illa nihilominus differentiali finito modo attingatur; ita licet majestas Divina laesa, quamvis est de se sit infinitae gravitatis refusiva cohibetur, ne illam communicet, ex limitatione cognitionis, et conatus, quo attingitur per peccatum.

Sed contra est, licet finitudo Cognitionis,

17. et conatus offendentis limitet physice offensam secus tamen moraliter; quod solutio est nulla. probatur ant. Cognitio, et conatus offendentis, moraliter sunt finita, sed etiam inferioris ordinis ad Majestatem offensam; sed talis inferioritas ordinis licet offensam physice inferiorizet, non tamen impedit, ut supra moraliter omni superioritatem participet: quod parit finitas etc. — dices forte: inferioritas conatus, et cognitionis

offensæ superioritatem non destruit, quia non latet peccantem superioritas illi, quem offendit. Ad levi pretio impugnaberis. Sequitur enim, quod finitudo dnatus, et Cognitionis infinitatem offensæ non limitat: quia solum seipsum impugnat. pat sequela ideo 1.ma e verum, q. licet inferiora sint, pat per peccatum majestatem superioris omnis se dtmnere, et postponere; et neque ipsum latet, se postponere, et dtemnere majestatem simpliciter infinitam; immo debes loqui, de peccato Cum hac nota dmisso alias extra Castra ibis: quod erat sequela. Sed

18. Siste paulisper, et vis impugnationis declarabit radicitus. finge te Pollyteum, et unum Deum offendere infinito Connatu nunc quod fide tenemus; offensa istius dtra verum Deum e offensa simpliciter infinita, cum et irruat in personam infinitam et infinito dnatu, et Cognitione perpetret; ad hac haud levior, imo gravior e in estimatione morali offensa a pura Creatura dtra Deum dmissa: quod finitudo dnatus, et Cognitionis non obstat adhoc, ut divina Majestas infinitatem transfundat in sui offensam. dsa e evidens, nam si hoc obstaret, positis, infinita Cognitione, et dnatu, offensa in infinitum gravior evaderet. mi. autem declaratur. offensa eo e major in prudentum estimatione quo a persona viliori dtra celsiorem Majestatem imperit, nam quod persona, tam vilis finitæ Cognitionis, et dnatus finiti dtemnat Majestatem, quam agnoscit ee infinitam simpliciter, et infinitam simpliciter reverentia dignam, potius augat gravitatem offensæ; hec enim e unica ro, quare injuria Regi, a plebejo irrogata gravior sit offensa, ipsi ab altero Rege illata, licet iste Celsitudine Regia intimius percaleat: ergo finitudo Cognitionis, et dnatus esto physice, non tamen moraliter offensæ limitat gravitatem.

19. Contra e 2o. Cognitio quæ regulabant opera Xpti Dni, et Conatus ipsius volutatis operantis erant finita, et limitata ut pote ab aa, et vois finitis procedentia; et tamen opera Xpti Dni sunt in ee morali valoris simpliciter infiniti, ut dmune adhuc Adversariorum sta: ergo offensa erit simpliciter infinita in ee morali, non obstante finitudine Cognitionis, et dnatus. prob. dsa: ideo 1.ma e verum, quia valor operationis sumitur a persona operante, quæ in Xpto Dno erat dignitatis simpliciter infinitæ; sed etiam gravitas moralis offensæ desumitur ex dignitate injuriata, et hæc e simpliciter infinita: ergo si 1.ma e verum, etiam 2.m

20. Nec valet Resp.a dignitatem personae operantis esse formam operationem valorantem, siquidem est subtum Respu illatum; majestas autem injuriata non est forma gravificans offensam, quia Resp. illius est obiectum pure extrinsecum. Ista est 1o quia solum difficulti aperta facie succumbit, jam enim ex illa habemus quod finitudo cognitionis, et donatus non limitat operationem moraliter, siquidem cum illis infinitum valorem in meritis Xpti derivat. habemus etiam, quod licet dignitas personae non sit forma physica operationum Xi solutionem forma moralis adeo ea moraliter valorandos: ergo majestas injuriata, esto offensae suae sit forma physica pure extranea poterit esse forma moralis adeoque gravificanda. prob. ista: tum quia majestas injuriata est subtum morale offensae, cum offensa in eo sit, quia eam patitur, et eam patiatur, per eam injuriatus. tum, eo dignitas personae operantis est forma moralis, operationes valorans quia Xi operantis dignitas aestimabilis operationum unice regulat; ergo penes mensuram majestatis injuriatae gravitas offensae unice taxatur: ergo quod inde se habet accidit forma imminente distinctos offensae gravitatem.

21. Tum denique: nam si D. non esset subtum offensae non solum non esset infinita verum neque omnis superioris; consequens omnibus Theologis (Scotis etiam) refragatur: ergo &c. prob. sequela: si D. se haberet pure ut obtum offensae offensa non excederet bonitatem actus Charitatis: ergo non esset superioris omnis. ant. pat. quia uterque actus D. ut purum obtum respiceret. ista v. prob: quod non excedit aliud non est superiori omne ac illud: ergo &c. tum etiam, quia nullus actus plenius D. ut obtum attingit quam actus Charitatis: ergo actus offensivus nec excedit, nec est superioris ad illum.

22. 2o impugnatur data solutio. majestas Div. offensa est prout in se ipsa forma gravificans offensam peccati mortalis: ergo &c. prob. ant: offensa peccati mortalis est superioris omnis ad omnes satisfactiones possibiles purae creaturae; et hanc superioritatem non habet nisi a Majestate Div. ut a forma gravificante: ergo &c. prob. min. ut offensa sit superior omni satisfactione purae Creaturae debet tam gravificans offensam esse superioris omnis ad formam valorantem satisfactionis; et hoc non potest esse, nisi Majestas Div. sit ipsa forma: ergo &c. sed talis forma non esset D. prout in se, erit prout a Nobis cognitus; et sic non est superioris omnis ad formam valorantem satisfactionis [illegible]

prob. m. Satisfacq valorat, ut ... participatis, sed prout hic potius se ipsum excedit prout a Nobis cognitus est fide; cum proin habitualis fidei Cognitio in perfectione excedat: qui est superior adfiq &c.

23. Si tamen has, & similes replicas velis facile deludere, edoctum te volo, quomodo se habeat actus, ut gravitatem suam, vel bonitatem, vel malitiam, ab objecto desumat, et offensae in ordine ad Divinas injuriatas, ut ab illis sortiatur gravitatem; actus enim non respicit suum objectum, ut unicam sui mensuram, sed a pluribus aliis dependet, cum solum causa specificativa extrinseca, dando se, actui objective, quod habet actus principio effective; quare non oportet quod objecto commensuret; ac proinde licet actus eo ... perfectior, quo perfectius objectum attingit, ceteris paribus; cum tamen ipse quidem decursus objecti a principio limitetur non crescit arithmetice ad illius incrementum. Unde licet objectum infinitum respiciat non evadit infinitus, sicut quando doctrina actio visionis, et charitatis debet applicari, et etiam actibus bono, et peccaminoso, tam physice, quam in ordine bonitatis, vel malitiae specifice considerati.

24. In offensis vero personarum est ratione distinguitur, quod licet supponat actiones injuriosas quantitati objecti cognitionis, et aliorum principiorum proportionatas, non tamen ab illis gravificentur formaliter, sed eis substractive praesuppositis, a Divina injuriatis, sed regulatur unice, et immediate penes bona, quibus privat. Unde a quantitate boni per offensam ablati est gravitas offensae ac proinde, si pro ipsa sit facienda satisfactio, attendi debet quantitas boni ablati. Manet ergo cum Phil. 5. ethic. quod mensura privationis est habitus; et cum D. Th. loco adducto quod tanto offensa est gravior, quanto major est ille, in quem delinquit. Alia non levis pretii verum pro ... inserimus dum ultimo plenum solutionem adaptemus.

Solvuntur argum.

25. Arg. 1. contra Nos: duplici authoritate Angelici Doct. 1o. habet in 4. d. 15. q. 1. ~~d. 15. q. 1.~~ art. 2. ad 1.: ubi: sicut offensa habet quandam

D. Th. infinitatem ex infinitate Divinae Majestatis, ita satisfactio accipit quandam infinitatem ex infinitate Divinae Misericordiae, prout est gratia informata quae acceptum reddit, quod homo reddere potest. 2o. etiam in 4. d. 17. q. 1.

a... q.[da] 1. in Corp. Sicut beatitudo (inquit) infinitatem habet ex obiecto, ita offensa in Deum commissa habet quandam infinitatem ex eo in quem commissa est ex quibus sic D. Th. infinitatem offensae cum infinitate visionis beatificae, et satisfactionis purae Creaturae equiparat; sed horum infinitas est tantum extrinseca, et 2m q. 2. dic. &c.

26 Resp. Concessis authoritatibus dist. maj. ex ipsis firmata: D. Th. equiparat &c. quantum ad infinitatem per se concedo maj. quantum ad infinitatis modum nego maj. et concessa minori nego etiam consequentiam. Enim offensa, visio, et purae Creaturae satisfactio in habendo infinitatem conveniunt: in modo quo illam habendi disconveniunt, nam offensa est in se ipsa intrinsece infinita; visioni autem, et satisfactioni solum inest infinitas extrinseca illi ex obiecto viso; huic autem ex Divinae Misericordiae infinitate, quae et si in se finita in ordine quo ad remissionem offensae, ita acceptatur ex misericordia Diva, ac si in se foret simpliciter infinita. ut ait D. Th. in 4. ad Anibaldo. de 15. q. unica art. 1.o in Corp.: Satisfactio equatur offensae, prout est gratia infinita, non secundum equivalentiam, sed 2m acceptationem Divinam, quia Deus ratione gratiae, quae ... ratione gratiae sic eam acceptat, ac si esset offensae equivalens. et quidem si argumentum aliquid convinceret, probaret satisfactionem nostram esse ad equalitatem pro peccato mortali, quod Authoribus oppositis repugnat, et autoritati reductae Ang. D. sic enim ait in Corp. arti non potest homo satisfacere, si ly satis equalitatem quantitatis importet. Si autem offensa, et puri hominis satisfactio in infinitatis modo convenirent poterit purus homo non ad equalitatem solum proportionis, sed etiam quantitatis, et consequenter de condigno pro offensa satisfacere.

27. Arg. 2. a ratione malitia peccati lethalis non est simpliciter infinita: ergo neque offensa. ant. ab omnibus conceditur, consequentia autem probatur 1.o malitia non distinguitur ab offensa: ergo &c. 2.o gravitas offensae sequitur ad rationem malitiae, in illaque fundatur; sed res fundata nequit excedere fundamentum: ergo &c. = Resp. distinguendo 2m antecedentis: malitia non distinguitur ab offensa pro materiali concedo ant., pro formali, nego ant. Cuius ratio. dicitur actus peccaminosus qui se habet per modum substracti, seu materiae et malitiae, et offensae sit idem, forma vero quae dicitur malitia, seu malitia in actu, vel est privatio rectitudinis actui debitae si peccatum sit commissionis, vel actus debiti sit omissionis, ut ex tractatu de peccatis pronunc cum D. Thoma supponimus;

est forma, qua inesse ~~forma~~ offensae Dei constituit, e ipsa Divina Majestas postposita, et parvipensa, seu ratio ultimi finis cujus ablatione affective, et interpretative inducit peccatum in ipsum. Unde cum hae formalitates in infinitum distinguantur, etiam peccatum in ratione malitiae, et offensa pari distinctione gaudet.

28. Et quidem hoc argumentum retorsionem patitur manifestam tam in thomistarum quam in Jesuitarum sententia; enim in omnium sententia bonitas moralis actus meritorii Christi Domini est simpliciter finita; sed talis bonitas est idem cum valore meritorio: ergo valor meritorius Christi Domini est simpliciter finitus? pessima sane sequentia. Ita Jesuitas specialiter retorquet ita: malitia odii Dei v.g. identificat cum offensa reperta in tali actu: ergo sicut malitia non est superioris ordinis, neque offensa: sicut ergo haec sequela ab illis proscribitur, pariter quae nobis objicitur. Quae instantiae habendae sunt prae manibus, ne easdem plusquam millies repetamus.

29. Dices: peccatum in esse malitiae est idem formaliter ac peccatum in ratione offensae: ergo ruit solutio. Sequela est evidens, antecedens probatur: malitia peccati mortalis formaliter consistit in aversione a Deo, et conversione ad creaturam; sed in hoc stat formaliter ratio offensae: ergo etc. probatur minor: ratio offensae consistit formaliter in eo quod Deus parvipendatur, ac si esset creatura, et ista praeferatur ac si esset Deus; sed aversio a Deo, et conversio ad creaturam est formaliter Deum parvipendere, ac si esset creatura, et istam estimare, ac si esset Deus: ergo etc. Tum; peccatum Deum formaliter offendit, quia ejus lex graviter violatur; sed per peccatum in esse malitiae divina lex graviter violatur: ergo. Denique: peccatum formaliter in ratione offensae est malum morale, cum sit in linea moris, et Deo displiceat; sed malum morale constituitur formaliter malitia morali: ergo etc.

Respondeo negando

30. D. Th. antecedens. ad ejus probationem nego minorem. ad cujus probationem nego etiam minorem. in peccato sunt tria ex parte aversionis, verba sunt D. Th. q. 28 de veritate art. 2. seu concomitantia, ratione quorum remissio peccati nequit fieri sine gratia, scilicet aversio, offensa, et reatus. Quibi in verbis aperit D. Th. quod ratio aversionis, et consequenter malitiae (haec enim nomine aversionis significatur cum in divisionibus sit valde familiare nomen divini membri ... adaptare, ut patet in simili exteriori, et habitus) non est formaliter offensa, et reatus, licet semper concomitetur, et inter se habeat connexionem

Aversio itaq. pre bifariã consideravi 1º quatenus peccatum privat gra et Charitate, seu Rennaine debita, pro l. actioni: 2º quatenus per illã hoc contemnit Sub 1ª consideratione e malum hominis, et rãne Culpe, seu malitia constituit, et sic intrince finita e, sicut qualitates ipse quibus privat, licet extrince, nempe, in rãtõ recessus infinita sit, quem sensu explica dic e Dm. quoties malitie desupte ex pte aversionis, secus vero ex pte conversionis (malitia quippe adequata peccati ex utraq finalitate desumpta) tribuit infinitate.

31 homo Deo per pecta derrogat, viderat q velut quedã malum affective intentatum (cujus lex et preceptum omissione, l. commissione violatur, q. qñ e ex affu offendentis tendit ad destruendum, que offendit, unde ipsum n ut purum obtum, sed ut subjectum respicit, in quo ponit privatione honoris depositione seu offensam finalis in prudentum estimatione, et sic intrince infinita e, cum mensura privationis sit habitus, et licet recedendo ab obto precepto Deum contemnat, et conversim contemnendo Deum, recedat ab obto precepto, q prius intelli recessus ab obto precepto, et exinde deducit contemptus Dei. n (q. aversio e finalit offensa D, sed solum illative. idem dic ad 2am principalis ant. probatione, nempe, q in ipsa violatice involvit et respectus ad Deum, qui per violatione contemnit, et ad obtum a quo per violatione recedit; quare ipsa violatio, ut dicit obtum a quo recedit voluntas, constituit malitia, et ut respicit Deum, qui parvi pendit per violatione ejus legis constituit offensa. Ad 3m dist.

32 maj: e malum morale per ordine ad regulas morum neg. maj. per ordine ad Deum postpositum concedo maj. fatemur peccatum adhuc in esse offense ee malum morale sed n moralitate desupta pro conformitate, l. deformitate cum obto regulis morum regulato, sed moralitate supta pro estimabilitate morali, seu gravitate ex circumstantia finali Majestatis offense usurpata; sicut e cum adversariis sumus, Valor infinitus Xpi Dni moralis e sed n moralitate ab obto, sed a persona operante desupta, quem idem e, ac estimabilitas moralis actus ex eo, q a Perna infinita procedat. Unde et in hoc sensu procedit objectio, concedimus peccatum ee simpliciter in rãne talis malitie moralis; licet absolute nequeat dici simplit infinitum in ee malitie q. sic stat pro famotiori, nempe pro malitia supta, pro deformitate cum lege: quomodo autem displiceat

D. infra dicemus. Ad 2.m arg. principalis probationem dist. maj.

33 Sequitur &c. effective, l. dimanative nego maj: subjective aut substractive, subdist. maj. physice nego maj; moraliter concedo maj. et sub ea distinctione min. neg. Ratio itaque. Certum judicamus quemlibet effectum ad causam infinitam effective, l. dimanative subsequentem ab illa limitari, ne evadat infinitus, quia enim effectus est in causa debet contineri. idem dicimus de quavis forma ad subjectum physicum sequuta, quae l. educitur ex illius potentia l. in ipso intrinsece recipitur. unde ab illo limitatur physice, cum unumquodque recipiatur ad modum sui receptivi forma vero moralis ut potest substracto physice extrinseca potitur privilegio formae extrinsecae; et cum haec a subjecto non limitetur, ut constat in cognitione, et amore infinitis, quibus a Deo res creata noscitur et amatur, sequitur quod forma moralis infinita non limitetur, quando suum influxum moralem a substracto limitato, et finito; et instar in actu meritorio Christi Domini, cum finitudine enim valoris provenientis ex objecto, qui se habet per modum substracti valoris personalis infinitas istius optime faederat.

Arg.

34 3.o Deus honoratus per actum charitatis non communicat illi infinitam bonitatem moralem: ergo Deus per peccatum offensus non refundit in ipso infinitam gravitatem moralem. prob. cons: ideo 1.m est verum, quia infinitudo objecti limitatur a principio, et conatu finito actus, ergo non est cur etiam non limitetur infinita personae offensae ex limitatione principii, et actus ipsum eliciens: ergo &c.

Hoc arg. solves facile, si doctrinam intra probationem nostram, et modo dicta percurras, quare concesso ante neg. cons. et en disparitatem, quia Deus respectu actus charitatis, et cujuscumque actus honorativi comparatur ut merum objectum; persona vero injuriata comparatur ad offensam, ut illius subjectum morale, et hoc totum, quod potest, transfundit in actum, secus vero objectum. Ratio inaequalitatis influxus est quia objectum habet unice trahere esse, quod actus habet a suo principio sive actus sit in genere physico, sive moris; unde quidquid derivatur ex objecto in actum, debet provenire effective a principio, in illo quod contineri, et ideo modus operandi objecti attemperatur influxui principii; subjectum vero morale se habet ut forma moralis, maxime circa infinitas susceptum prudentium: et cum haec non recipiatur physice in substracto, sed sit omnino physice extrinseca illi, servat leges formae extrinsecae quoad illimitationem: consequenter limitatio cognitionis, conatus, et effectus, qui est substractum talis formae, minime obsistit infinitae gravitatis refusioni.

Nec valet si dicas, quod influxus moralis formae limitatur ex limitatione substracti, sicut

influxus specificativus obti, ex limitaone pipij quo eli-
citivi: ergo nulla ē disparitas. prob. ant: ideo influxus obti
etiā in linea moris limitat ex limitaone pipij quo, quia
ita contingit in phicis; sed in phicis limitao subtracti limitat
frā: ergo &. In A n valet: Resp. neg. ant. ad prob. neg. pcau-
salē; q n arguit a phicis ad moralia per frale cā, seu quia
teneat rone frē, quod ex limitatione pipij limitao obti etiā
in ēē moris deducit: stat eni, q phyce ē substractu,
et limitat frām induere rone frē moralis, quē a substracto n
limitet. limitatio ergo obti a pipio etiā ad linea moris ex
tēdit, unde licet per maale cā, benè valet: obtu limitat
in linea phica ab influxu fiti pipij: ergo et in ēē moris, cū
utrobiq inspiciat extrinsecè. limitao v. frē a subto in ēē phyco
n extēdit ad limitāda frā moralē â substracto, cū sapiat
conditionē frē extrinsecē. Unde ex nullo Cap. potē limitari
ne offesē Coicet suē infinitatē. Dices: Deus nequit ēē subto
36 offensē. ergo nulla ē solutio; prob. ant. 1º. exeo, quod offensa subiectetur
in Deo sequitur, Deum moraliter mutari; sed hoc n debet admitti: ergo
&c. pat sequela: mutari ē ~~dari ēē~~ transire de n ēē intrinsecu
ad ēē intrinsecu, ad quod ē in potentia; sed hoc evenit in Deo
dato quod offensam moraliter recipiat, cū transeat in tpre de
n ēē intrinseco ad ēē intrinsecum, nēpe, de n offenso ad ēē
offensum: ergo &c. 2º nam sequeretur omnes offensas pro eode
tpre durantes, etiā si a diversis commissas, ēē unā num. offen-
sam, cū accidēs morale a subto individuetur, sed hoc nequit
sustineri: ergo &c. 3.a q. sequeret adoranda fore adoraone latrie
cum Deo. et quia cum ipso het contactu moralē a nobis adoretur
adoraone latria, sed hoc sacrilegium est: ergo &c. 4. Peccator
offendit Deum quatenus avertit ab ipso, sed tans a quo aversionis
nequit ēē illius subtu, ois enim actio n intro a quo sed in
agente, l, in passo subiectatur: ergo &c. Ultimo: contraria x.
rhū sūt circa idē, hoc ē in eodē subto, sed offensa contra-
riat honori, et hic in honorante recipitur: ergo offensa in
offendente et n in Deo offenso recipit.
37. Resp. ad 1um neg. ant; ad prob. dist. maj. sequit Deus moralr mutaone decreti, aut consilij, l mu-
taone morali intrinsece in Deo fundata, neg. sequela, mutaem mora-
li separa increatura, et in ordine ad prudentē estimationē conced. sequela

e sub eadē min, distione neg. Dsa. Nullum enim requiramus indvenies admittere in Deo mutaoñe, potalitatē q. moralē Dsistentem pcisse in eo q Xª prudentū judiciū, ita se heat Deus ac si re ipsa, et physice offensā reciperet; qª ptū e ex affectu interpretativo offendentis vult si posset destruere Deum, et si n verbo Corde tº canit illud Luc 19: nollumus huc regnare super nos; licet hic pravus affectus execuoni n mandet, ob incapacitatē Dei ad ullam lessionē patiendā Psalmista Canente psal. 90 n accedet ad te malū: et Job. 35. si peccaveris, quid ei nocebis? Si multiplicata fuerint iniquitates tuę, q facies Dtra eū? et Cum Deus ut Dstat ex 1º Reg. cap. 16: intueat cor; videt se possessū, et desertum in animo offendentis, et hoc ē, Deum ee subtū offensę in affectu absolutè, et Dditionate in effectu. Quare sinistrā intelligentiā adversariorū dissimulare n possumus; nullā enim mutaoñē inducimus in Deo, sed q. respu offensę perinde se heat, ac si intrinsecè laderet, in quo nullā imperfeoñē detegimus, sicut neq. ipsi in hoc, q Persona Xpti pro prios actus moraliter informet: nihil enim ē aliud, qm ita se hēre ad actus valorandos, ac si ipsos physicè informaret.

Luc.
Psalm. 90
Job.
Reg.

38. Ad 2.am neg. sequela; ad imbibita prob. dist. ma. individuat a subito affectionis, et effectionis Ddionate neg. maj. inhęssionis Dced. maj. et sub eadē implicitè minoris ditiōne neg. Dsa. actus enim offensivus, ut potē actus realis immanens ē inhęsivè in voluntate Creata, licet in rone offensę sit in Deo tamqm in subito affectionis absolutè, et effectionis Dditionatè. Et insta in meritis Xpti respicientibus Personā Verbi ut subtū sui morale, quin ex hoc indistinctio numerica valoris personalis inferat, Cū multiplicaō valoris adnumerū actuum Xpti Dsequatur. idem dic de actibus offensivis.

37. Ad 3.am neg. etiā sequela, quę solū tenet in illis, quę adoraone digna, et capacia sunt, secus in aliis. adē exemplū in manu illa sacrilega, quę alapa et in execrandis Judę labiis, quę osculo amica, faciem Dtigere quam explico Dtactu adorabilia reddat. licet g.º Divā Majestas per modū sra moralis uniatur, n adorabile, immo infinitè Dstituit detestabile. summè enim dignū ē, ut divª Majestas ab omnibus adoret, summè vº indignū, ut ab aliquo offendat. Vnde sua offensa infinitè indignificat, hoc enī ē ppriū dignitatis infitæ actiones suas dignificare infitè, et infinitè indignificare suas offensas.

10. Ad 4. Istar solvo hoc jam cit. Nō enim aversionis n̄ ē formalissime idē cū oeceptu offensę, licet semper concomitet: quare in hoc etiā discriminatur, qd aversio respicit D., ut term̄ a quo recedit, offensa vero respicit D., ut quē afficit, et offendit, unde ista, et n̄ illa debet Dm pro subto hēre. neq. ē simile (ut satisfiat tacitę objectioni) de malitia, quę licet ad aversionē sequat. in eodē subjectio in quo aversio subjectat; cū eque aspectu D., ut obtū et Peccatorē, ut subtū respiciat. Et licet D.s respu cognitionis concurrat, ut obtū, ex hoc n̄ tollit separas D., ad offensā, ut subtū affectioni absolutę, et affectionis oditionatę, sub qua separaone coicat offensę insitā gravitatē.

11. Ad ultimā oessa maj. distinḡ mi. offensa fundamentalit supra otrariat. honori, oced. mi. fmalit supra, subdist. otrariat. honori directè, et immediatè, neg. mi. mediatè et indirectè, oced. mi, et oessa secūda p̄te minoris, neg. osq. 1, dist. eādē min. distione. offensa fmalit supra otrariat directe, et immediatè summę excellentię, juri q. supremo rone cujus a Creatura debet cultus D.o exiberi, in ipsū q. ut in ultimū finē oīa refferri; Peccatū autē ex vi interpretativi affectus D. eminentiā destruit. unde ex eo qd otraria sint cā idem a quo mutuo se expellat inferi, offensā fmalit supra subjectari in D., in quo summa excellentia, supremū ju, et ro ultimi finis p. intimā identitatē invenit.

12. Arg. 4. assumendo doctrā datā: licet D. sit subtū morale, et osequent fn̄a gravificās offensā lethale n̄ ē simplicit infinita: ergo. prob. ant. D. subtū morale peccati venialis, et tū illud infinitū in rone offensę n̄ ostituit: ergo licet &c. — Solvo hujus argi. pendet ex perceptione differ. int. mortale, et veniale peccatū, de quo D. Th. 1. 2.ae q. 88. et seq. cū quo pronunc nota, hanc ēē int. illa pcipuā differentiā qd peccatū mortale pervertit et corrūpit totalit ordinē Creaturę ad ultimū finē, cujus rone in bono omutabili ostituit, ipsū bono in omutabili preponendo, secus peccatū veniale, cū quo servatur in creatura estimao practica D., et ultimi finis, affectusq. habitualis cū promptitudine, et dispoone animi preferendi Deū in rone ultimi finis cuilibet bono omutabili, in occursu, et opetentia utriusq; et hoc ideo, quia peccatū veniale n̄ excludit charitatē, quę ex. Apostolo plenitudo, et finis legis ē, et p. q. creatura in D., tanq. in ultimū finē ordinat.

D. Th.

43. Hinc ad arg. 1^m neg^{do} ant. ad ejus probaõnem dcesi ant., neg. Csq^{am} q^a peccatum veniale, cum sit levis offensa Dei, et venialiter peccans non respiciat Creaturam, ut ultimum finem simpliciter, non est capax recipiendi infinitatem; ad hoc enim necesse erat, quod peccans finem ultimum in creatura praefigeret, et finem praecepti dissolveret, quod facit mortaliter peccans. et ad hoc perpetuo recurrit D. Th. ut

D. Th. videre est ipsum q. 28. de verit. ait dicens: quicumque autem in re temporali finem sibi constituit (quod facit omnis mortaliter peccans) ex hoc ipso quod ad affectum praeponit Creaturam Creatori, diligens plus Creaturam quam Creatorem: finis enim est, qui maxime diligitur. Cum ergo Deus infinite Creaturam excedat, erit peccatum mortale mortaliter dicta infinita offensa ex parte dignitatis ejus, cui per peccatum quodammodo injuria fit, dum ipse D. contemnit, et ejus praeceptum. Quare subiectum capax infinitatis est datum actus respicientis Deum aversive, et quo Creatura Creatori anteit, et cum peccatum veniale ad hoc non pertineat, Charitatem enim non evertit, quamvis Deus sit subiectum morale ibi, non reddit infinitum, cum effective formalis sit forma subiecto capaci communicata.

44. Diceo 1º: quod jam non solum influxus obiectivi, sed etiam influxus subiectivi, et sic moralis limitati a principio finito, ne actui sua praeter infinitatem, cum Xª dicta peccato venialiter impediat suo influxu, ne peccato veniali infinitatem communicet: quod licet Deus sit subiectum offensae moralis non reddet illam simpliciter infinitam. 2º: quia operationes Xpti valorant a Persona Verbi infinita, ut a subiecto et forma morali quaelibet operaõ Xpti et si levissima evadit infinita simpliciter in morali aestimaõne: ergo sic quodlibet peccatum et si leve non evadit infinitum simpliciter in ratione offensae, idem est quam non gravificatum a Persona injuriata tamquam a subiecto, et forma morali. = Imprimis hoc argumento torquentur adversarii cum fateantur peccatum mortale ratione divae Majestatis injuriatae esse omnis superioris ad omnem satisfaõnem purae Creaturae possibilem, non vero peccatum veniale: Unde (rogo) peccato mortali non vero veniali provenit superioritas? Eorum erit una responsio. infra.

45. ad 1^{am} replicam respondeo neg^{do} 1^{am} csq^{am}: aliud enim est informis pendere a principio effectivo, ut a ponente subiectum capax infinitatis, et aliud limitari ab illo: primum est verum, 2um falsum, quia Majestas Dei offensa debet praesupponere actum capacem, ut illi coicet infinitatem consequenter principium ipsum eliciens: supposito tamen quod actum capacem infinitatis eliciat, finitudo principii non coercet Personae offensae, nec ejus temperat influxum, sed totam suam gravitatem

actui offensivo Communicatur, et quia peccatum veniale, seu gere-
levis offensa non sit Capax infinitatis, illam a persona offensa
non recipit: sicut a similiter Persona Verbi pendeat ab hu-
manitate, ut ab eficiente opera Valoris Capacia ab humani-
tate minime limitatur, ut illa reddat infinite valorata.

16. Ex quibus patet solutio ad 2um negatur enim Causalis; Vo enim quare quaelibet Xpti operatio ad infinitum assurgit valorem, non est quia a Persona Verbi valoratur, sed quia quaelibet esto levissima dummodo libera et bona bonitate simpliciter, et sic Capax valoris sumendi a Verbi Persona: veniali autem peccato, sicut aversio, et Regressus a summo bono non competit, ita nec Conceptus offensae simpliciter Cui convenit infinitatis Conceptus. Quando enim dicimus offensam Crescere ad dignitatem Personae offensae, id de Persona simpliciter offensa intelligendum est, quae nempe sit indignationi posita, et a qua sit offendens aversus, et quem offendere a sua gratia et amicitia removeat, quod in veniali peccato non reperitur, Cum charitatem non resolvat. Unde licet non impediat, quod Diva Majestas informet, et influat in venialem offensam, impedit tamen adaequatum ejus influxum, Cum forma attemperetur Capacitati subjecti: sicut si humanitas Xpti eliceret actum necessarium, non impediret ejus omnem influxum Personae Verbi elicientis, quando quidem talis actus adorabilis infinite quod estimabilis ab illa redderetur, impediret vero influxum Valoris meritorii, et satisfactorii, hic enim actui necessario adaptari non potest: similiter si actum liberum prorsus tamen naturalem eliceret, non impediret omnem influxum meritorium Personae, impediret tamen aliquem, hic enim actus omnis praemii possibilis naturalis, nullius vero supernaturalis dignus evaderet; et Vo omnium est, quia forma se explicat Xa Capacitatis substracti.

17. Arg. 3: sine Causa formali infinita nequit effectus esse formaliter infinitus Sed non est assignabilis Causa formalis intrinsece infinita offensae: ergo offensa non est intrinsece infinita. Augetur effectus infinitus petit Causam efficientem in eodem genere infinitam; sed non est dabilis Causa efficiens infinitae gravitatis offensae: ergo etc. Respondeo negando minorem; forma enim gravitans infinite offensam mortalem est Diva majestas per peccatum infuriata na sicut Persona Verbi, quae est subjectum actuum immediate humanitate elicitorum est in genere moris forma talis actus intrinsece valorans; et quia humanitas sustentatur a Verbo, ab illo informatur intrinsece

moralit. Unde adorabilis, sancta, infiniteq estimabilis
ostituit formaliter; ita q. Diva Majestas e subiq morale offs
subinduit rong fra moralis intrinsece offensa gravificantis
infinita: Quare div.a Majestas, et ejus offensa infinitatis
lance librantur.

48. Ad rogatiq dic 1.o cq Aug. nemo quærat
caq mali voluntatis: n enim het caq efficientem, sd deficientem,
et hec e voluntas Creata, quæ cq usq ad contemptq Dei assurgere
presumat, propre e caa in deficiendo suma. 2.o respre poteris
et placet ista soluo: Aliud ee loqui de gravitate offense in
abstracto, nempe de fra dante offense gravitateq, et aliud de
gravitate offense in concreto, si de prima loquamur, dicimus
nullius caq efficientis ee effq, sed aliquid increatq sc. diva
Majestas per peccatq injuriata; sivo de 2.a loquamur, dici
mus ee effectq voluntatis Create, quæ licet fram infinitam
n causet, caat tq substractq illius, actq nempe offensivq, ut cq
Persona offensa unitum; ad caadq aut concretq n enarq
omnes ejus ptes caare, sd suffit aliqua eficere, l, ipsam
alteri unire. qt parietem cq hoc generante, et dealbante
parietem,

49. Replicabis ex subto, et forma ipsum intrince infragtem
debet fieri unq perse; sd ex majestate div.a et offensa nequit fie
ri unq perse; g.o diva Majestas nequit ee fra intrinseca of
fense. Ofirm. 1.o fra omunicata subto solq tribuit effum
fral. illius Capacitateq; sd Capacitas offense, seu peccati efita;
g.o licet div.a Majestas sit fra intrinca offensa, nequit ipsa
infinitare. Ofirmat.r 2.o si div.a Majestas eet fra intrinca
offense, offensa eet summq malq; offensa enim quatenus gra-
vis, et infita, mala e; sd repugt tale malq, ut oma maniches
Aug.s et Thomas probanq; o sic. Urget. malq simpliciter
infitq D. displicere infite, ac p.r osequens dignq indignatio
ne, qua major ee posset; sd hecc quæ cq misericordia, et
indulgentia e in opatibilis: g offensa eet á D. liberalit.r irre
missibilis; siquidq cq venia inopatibilis of repugt. Resp. ad

50. Resp. data maj. intelecta de fra 1.o in aliquo genere informante,
distingo mi: nequit fieri unq perse in genere physico concedo mi;
in genere moris neg. mi q.a solq in hoc genere oparatur ut fra
ut offensa, et quidq intrinca. ad Confirmatq oss.o fra moralis
e intrinseca, op. vo extrinca observa, q quoties fundamentum
ostitutionis moralis e habitudo intrinca ostituit ad fram ostringtq

vel Ɔjunctio aliqua phyca Cu illa tuc fxa in morali estimatione se hct intrince; et cu actus offensivus dicat intrin habitudine ad Personam offensam e fxa intrinca moralis: ide dic de divinitate respu humanitatis pp unione phycam; itvutay q. deficiat, exit fxa extrinca, ut Ɔstat in regali edicto monetæ valorante, et in impositione vocis ad sigficadu impositam.

91 Ad 1am Ɔfirm. dist. mi: Capacitas peccati e fita tam subtive, q tative, neg. mi; subtive pcise, Ɔced. mi, et neg. Ɔsam. Capacitas igit peccati lethalis ad gravite, licet subtive, et entitative sit fita, aptitudinalit, et tative e infita, q. e Capacitas ad gravitate, et indignitate infita. Sicut Capacitas humanitatis Xpi Dni subtive, et entitative fita aptitudinalit et tative infita e, ngpe ad divinitate infinitam: similit poa obedictiali Creaturæ subtive e naalis, tative vo supernaalis, e enim poa ad effus supernaales a Dº prout voluerit Causandos. Et insto argt. Capacitas peccati n e superioris ordinis: q nequit recipere talem superioritate in rone offensæ.

Ad 2. Ɔfirm. dist. maj:
92. offensa eet sumu malu absolute phyce, et omnib. modis, neg. maj; in demata linea offensæ, Ɔced. maj. et sic distincta mi, neg. Ɔsam. malu enim sumu, q repugt e q absolute et p. essa sit tale, q. sc. in nullo sit bono fundatu, pro quo videat D. Th. q. 49. 1a p. art. 3, qa si eet sumu et integru malu n eet, ut pote cui bonu exe Ɔpeteret [et ppterea Phus 4. Ethicoru inquit malu, si eet integru, seipsum destrueret] n repugt. t malu in una tatu linea infinitum q in alio sit malo morali, et boo phyce, fito fudatum; q ab opposito Ɔstat in bono, et nota (ut quida replica precludat) n sufficere adhoc, ut aliquid sit phyce infitum, Ɔstitui p. fram phyce infitam, sed ulterius requirit unio ipsius phyca, et q. D. n phyce, sed solu moralit offensæ unitu n phyce, sd moraliter illa infita Ɔstituit. si rogg in quo hoc unio moralis Ɔsistat? Resp. nihil aliud ee, q ita se here in orne ad effu morale, ac si phyce uniret. sicut omissio pura in probabili sta dicit actus moralis, eo q prebeat fundam. ad judicadu prudenter volutate pure omitete, sic se gerere in orne ad trasgressione legis, ac si phyce et p. positivu actu omitteret

D. Th.

Phus.

De necessitate incarnationis

93 Ad augm.tum difficultatis Resp. q. licet offensa infinite D. displiceat et consequenter displicentia majori possibili n. q. displicentia cum indulgentia incompatibili, hoc enim solum dari potest circa malum physice infinitum; cum autem hoc repugnet ita et individuo cum liberali indulgentia incompatibilis. Quare sicut offensae infinitas n. obstat, ut illius existentia divinae permissioni subjaceat ita nec illam infinita indignationem excitat, quae infinitam superet benignitatem.

94. C: si peccatum lethale esset simpliciter infinitum in ratione offensae, omnia peccata essent aequalia, seu aequaliter gravia; sed hic fuit Stoichorum intolerabilis error: ergo. prob. sequela si quodlibet peccatum in ratione offensae esset infinitum in gravitate nullius peccati gravitas posset alterius gravitatem excedere, cum excessus supra infinitum in eo genere in quo est infinitas, sit prorsus chimericus: stat ergo sequela. nec valet respondere peccata diversificari in gravitate desumpta ex malitia, quae cum sit finita, potest crementum, l. decrementum suscipere. Non valet inquam, quia sanctus D. inaequalitatem peccatorum adhuc in ratione offensae recognoscit in 4. d. 17. q. 2. art. 3. q.ta 3. ibi: requiritur q. de majori peccato quis magis doleat, quia ratio doloris est major in uno quam in alio, sc. offensa Dei. et certe quis magis offendi odio aut ipsius blasfemia, quam peccato incontinentiae carnium v.g. in die veneris quis negare audebit?

Pro vera argumenti solutione nota
95 1.o Stoychos judicare omnia peccata, vitia, et virtutes esse omnino aequalia, quia 2.m omne, q. includunt consistere in indivisibili falso dogmatizabant, unde unum peccatum majus alio consequenter negabant; sicut quia veritas in indivisibili consistit, nequit magis aut minus suscipere. Nota 2.o offensam n. solum desumere gravitatem ex persona injuriata, sed attendi etiam penes objecta, circumstantias, et oppositionem ad regulas moralitatis, quae sunt leges, et praecepta: l. n. solum attendi 2.m q. est contra D. summum bonum, et ultimum finem, sed etiam ut est contra D. legislatorem similiter ex parte objecti dissoni rationi, et adjunctis circumstantiis, v.g. et majori obligatione offendentis, ex majori contemptu peccantis, ex clariori cognitione D., quae omnia offensam gravificant, praesuppositive ad gravitatem, ex majestate lessa desumptam. hujus duplicis gravitatis offensae meminit D. Th. q. 2. de malo art. 9. ad 15. dicendum q. quantitas contemptus n. solum mensuratur ex parte ejus, qui contemnitur, sed etiam ex parte actus, quo quis contemnit, qui potest esse intensior, et remissior.

56. Nota ultimo duplex esse infinitum, unum per essentiam, seu in omni genere, nempe entis, et hoc non solum majus, verum neque aliud ab illo num. distinctum potest dari; aliud in determinato genere, et hoc non solum potest multiplicari, sed etiam unum excedi ab alio, licet non in eo ordine, in quo est infinitum. Quod hoc docet nos D. Th. 1. p. q. 7. art. 3. ad 2. (dicendum, quod id, quod est infinitum omnibus modis "non potest esse nisi unum. Si tamen aliquid esset infinitum uno modo tantum nihil "prohiberet esse plura talia infinita: sic igitur dicendum est, quod infinito "simpliciter, quo ad omnia simpliciter nihil est majus: infinito autem secundum quid "determinatum, non est majus in illo ordine, potest tamen accipi aliquid aliud majus extra illum ordinem.) Cui rationi non pauca favent exempla: Species numerorum parium, et imparium infinitae sunt et tamen pares et impares simul paribus, vel, imparibus solum plures sunt, quia illa majoritas est penes duplicitatem, quae quidem finita est, licet sit duplicitas infinitorum. ex duabus lineis infinitis potest una aliam excedere profunditate, aut latitudine; et si infiniti darentur homines, major, et infinitus esset numerus Capillorum. D. Th.

57. His praelibatis Resp. insistendo solutioni datae: omnia peccata esse aequalia in gravitate ex persona offensa desumpta, concedo majorem desumpta ex aliis Capitibus nego majorem qua distinctione minori applicata nego consequentiam. Cui non officit adjuncta probatio: quia ea parte, qua peccata sunt infinita, aequalia a Nobis adstruuntur, non est infinitum infinito majus, neque aliqua perfectio de sua linea illi defficiens. quod autem in hac ratione sint aequalia inde videtur constare, si enim offensae pecisive, et formaliter accipiantur eandem privationem infinito esse inducunt, rationis scilicet ultimi finis, quae non suscipit magis, et minus. Si vero offensae derivative ad suas causas expectentur potest una aliam excedere, deteriorem quia, et inaequalem privationem inducere: ut constat ex D. Th. q. cit. de malo. Unde hoc quod est per privationem rationis ultimi finis, commune omnibus offensis, et indivisibiliter illud participant. si autem ex parte Causarum attendatur, sunt inaequales, et quatenus est de se aptum ad inaequales offensas causandas, nisi indivisibilitas finis, qua omnes graves offensas perhibet, obstaret.

58. Constat hoc ex loco cit. supra, ubi ad 3. sic respondet D. Th. (dicendum quod quodlibet peccatum mortale a Deo avertat, et ipsum tollat, tamen plus quoddam elongat quam aliud, in quantum habet majorem dissonantiam ex sua inordinatione, in ordine ad ordinem divinae bonitatis. et 3. p. q. 88. art. 1: quia est ex parte aversionis secundum quam se consideratum, est commune omnibus peccatis mortalibus, quia per quodlibet peccatum mortale avertitur quis a Deo, verum quia aversio ex conversione quodammodo Causatur, recipiunt ea quae sunt ex parte aversionis quodammodo diversitatem per comparationem ad diversa: conver- Id.

sionem. Adest optimum exemplum in vulneribus quibus aliquis occidit lethaliter, quæ possunt esse inæqualia, et apta ad inæquales effusiones sanguinis, semel tamen quod ex quolibet mors sequatur, privatio inde orta, semper et ubique est æqualis, propter unitatem et indivisibilitatem suam, quod excludit. et in hoc sensu sunt explicandæ omnes propositiones, quæ offensarum inæqualitatem, nituntur propugnare.

59. Hæc autem mutua æqualitas, et inæqualitas in gravitate offensarum in peccatis exemplo meritorum Christi declaratur. etenim Theologi asserentes merita Christi Domini esse omnino æqualia in valore personali, desumpto ex persona Verbi inæqualitatem in valore objectivo (sic dicto, quia desumitur ex objecto) propugnant ita similiter de peccato est discurrendum.

60. Replicabis: peccata non sunt æqualia in gravitate ex persona offensa desumpta, ergo non fuit solutio. prob. ant. si duo Regem offendant unus mandatum ejus simplex transgrediendo, alter eum alapis cædendo, absque dubio majorem ei injuriam iste ille irrogabit; ita quoque de offensis Divinitatis est dicendum.

61. Confirmatur: si gravitas offensæ externa offensa desumpta esset infinita gravitates provenientes ex aliis capitibus continerentur eminenter in ipsa, ac proinde sequens non faceret offensam graviorem, aut majorem; sicut quia omnia bona creata in Deo continentur saltem eminenter, non faciunt cum ipso aliquod bonum majus aut melius: ergo vel concedendum offensas esse inæquales in gravitate ex persona offensa desumpta, vel æqualem gravitatem in hac ratione admissa admittendum quoque esse in gravitate ex quibuscumque proveniat capit.

62. Resp. neg. ant., ad prob. concesso ant. neg. cons. ratio disparitatis est, quia cum offensæ Regis finitæ sint potest una crescere super aliam, quæ scilicet minus inferat nocumenti, aut minus honoris auferat, quod in offensis Dei evenire non potest. Ad confirmationem resp. neg. sequelam quia adducta paritas non labefactat; quia cum Deus sit infinitus in genere vilissimo entis, omnia bona finita in ipso continentur eminenter. offensa autem est infinita in gravitate ex persona offensa desumpta. unde non debent gravitates ex aliis capitibus provenientes continere, quod in valore Christi meritorum non obscurum apparebit. si tamen hæc cum præsentibus comparentur, quæ nihil in illius ope comparabunt.

63. Arguitur ultimo: si peccatum lethale esset infinitum in ratione offensæ determinaret pœnam infinitam; sed illam non meretur: ergo. maj. admittitur, et min. multipliciter probatur. 1.° ex illo Apocalyps. 18. quantum glorificavit se, et in deliciis fuit, tantum date illi tormentum et luctum; ex quibus sic: peccatum quantificatur, vel saltem mensuratur; ac meretur sed non puniretur infinitum; ergo: ergo non meretur pœnam

64. infinitam. 2.° in hoc æternitatis misericordiæ Dei quæ est super omnia opera ejus,

qa opera nra bona citra condignu premiat, peccata nra vo citra condignu punit, ut tenet com̃ theolog. probab.; sed Dus pr miam ultra condignu n augeri in infitu pr mia ej̃ puniens citra condignu pena in infitu n diminuit; at si mereretr penas infitas diminuetr penas in infinitu, cu inter fitu et infitu distantia intervenias infita: ergo.

65\. 3.o Si peccatu mereretr penas infitas ex peccato mortli equalis pena deberetr; sed hoc e falsu: q et illud ex quo sequitur supla nec excedit, nec pt, qa infitu fnalis in rone in qua e infitu nec excedit, nec pt, qa infitu fnaliter in rone in qua e infitu, ut duæ lineæ. Minor pr: tum esse videtur ab infito in eadem rone, ut duæ lineæ. minor pr: tum qa n equaliter puniuntur, nec inde duæ, q inequaliter puniri peccata n in demerito inequalia. tum etiam, qa alias n magis peccarem, qui peccatu unu omisit, puniretr, qd ranti adversatr. seqla qz qui peccatu unu omisit, puniretr, qd ranti adversatr. seqla est, qa si utriq condigne puniendus esset, infite puniretr: g n magis &c.

66\. 4.o q a sequeretr peccatu demereri in Carnaonis Ca ngrua; hoc e falsu: tu q a hac pena defacto n puniuntr, tu etia q a alias ad plus se extenderet demeritu peccati q meritu Xpti, cu extra incarnationis Xptus n meruerit: ergo &c.
2.o Sequeretr vim demeritoria peccati valore meritoriu operationu Xpti saltem equare tantu q displicere Do peccatu quantu Xpti merita placent, et qd plus e, quantu placet ppria bonitas, et hæc oia sunt absurda: ergo &c. mi. Constat, quia meritu Xpti fuit super abundans, et ppria ipsius bonitas potuit movere ad remissione peccati, nulla adhibita satisfactione. Contraq. sequela prob: vis demeritoria infita equat, tantu q Do displicet, quantu meritu infitu placet: ergo &c. ultima sequela prob: bonitas Dei sibi placet, q a ultimus finis; sed peccatu denegat hanc ultimi finis rone: ergo &c.

67\. Denique prob. ma: poena correspt peccato rone aversionis ad bonu incommutabile: ergo n meretr pena infinita. Csa constat, q a pena debet correspondere illi fnalitati, rone cujus correspt peccato, sed aversio ad bonu incommutabile rone cujus pena correspt peccato e fita: ergo &c. ant. e D. Thom. in 4. d. 46. art. 3. ad 6: poena (ait) ppriæ loquendo correspt. peccato secundum in ordinatione seu malitia quæ in ipso invenitur, n vo secundum dignitatem ejus in quem peccatur; sed in ordinatio seu malitia e rone aversionis ad bonu incommutabile: ergo respt poena peccato rone aversionis &c.

68 Resp. neg.° ant. ad cujus 1.^m prob. ex 1.° Apocalyp. deprompta, resp., ly quatu, et tantu in predicto testim. n. sumi comparative, peccatu 2.^m se sumptu, sed ut subest divinæ taxationi, et sic constat, peccatores puniri tantu, quantu cuiusque suoru peccatoru correspondet divinæ Justitiæ taxationem, quamvis si peccatu 2.^m se inspiciatur dignu sit infinita, et in poena possibili. Vel dici potest, ly, tantu, et quantu, n. dicere equalitate absoluta, sed proportionale, quæ attenditur n. inter culpa, et poena, sed inter duos peccantes ad duas penas, itaut qui plus peccavit, in subsistendo tormento excedat. utraq. solutio e D. Thom in 4. d. 46. q. 2. art 2. qta 1.° ad 1.^m

69 Unde ad prob. ex authorit. desumpta, l. neg.^da dist. da. e maj. punit equè physice, l. saltem moraliter ac meret 2.^m se inspectu, neg. maj; 2.^m taxatione divinæ Justitiæ per misericordiam mitigata, conc. maj, et mi, et neg. cons. Si enim ut ex D. Th. constat. n. dat proportio inter poena a Deo statuta defacto, et culpæ gravitate, qui fieri potest, ut neq. phice, neq. moraliter ipsi cogniti. unde ex ... proportionis inter ipsa arguit infinitas gravitatis offensæ; inter extrema enim equè finita, proportio saltem negari n. potest, quæ ly excessu fito semper compatit.

70. Ex quibus ad 2.^m ant. prob. admisso illo axiomate concessa mi. neg. cons. discrimen e, q.a in premiando n. potest esse infinitus excessus, e contra e in puniendo; Unde ex quo ly ultra in premiando n. dicat infinitu excessu, n. sequit. q. illu n. dicat ly citra in puniendo: Veru nuper vedimus, q.a licet premiu (x.^a D. Th. 1.^a 2.^ae q. 114) meritu excedat, salvat. inter ipsa proportio, at x.^a ipsum ly citra in puniendo tollit proportione poenæ ad culpa 2.^m se inspectam, quare de uno ad aliud nulla e paritas. Quod aute peccatu poena divinæ proportione excedente defacto taxata mereatur, constat ex ... nonu 3. mis. Dni, q. n. sumus consumpti.

71. Ad 3. dist. seq: oi peccato mortali equalis poena deberet. attenta sua gravitate personali seclusa ... e, conc. maj, si attendat. ut subestur taxationi divinæ, neg. maj, et mi. cui distinc. probatio sequele n. officit. minori prob. veru ... si peccata puniret 2.^m exigentia sui demeriti n. tunc evenit, adest tu locus, ut duo peccata in gravitate ex obto, circumstantijs cognitione, et natura inequalitr inequaliter punirent. ac proinde multo magis qui ceptu, q. qui unu: quodlibet aute peccatu meret. a. poena imaginabile, et infinita, vo q.a q.a hic ex incapacitate creaturæ ne dabilis cuilibet propria pro sua clem. D. taxavit. q. semper

verificat. q. licet n. sit inmanu Dei punire peccatu pœna infinita bene et majori, et majori, q. tam sua tactus mxiãnfurit.

72 Ad 2. Resp. concessa 1.a sequela, neg. min. q.a ut jã diximus, peccatum n. punit. de facto oi pœna q. meret.; quare perpera infert. carentia incarnationis n. puniti. q. illa n. meretur; quipe ad hoc necesse erat, dari de mage punitis ex vi pacti sicat fuit illud: In quacumq. die comederis ex eo, morte morieris. = Ad 2. prob. neg. seq. q.a licet meritu Xpti n. se extendat ad sua incarnatione, ideo e. q. illa n. e. præmiu possibile Xpto, q.a ut pote pp.m meriti nequit cadere sub merito n. v. ob deffectu valoris operu Xpti cu incarnationis exa. unde n. infert. excessus vis demeritorie peccati supra valore et vim meritoria operu Xpti.

73. Immo nec sequit. pera ad 2.m sequela, r. pti. equalitas demeriti peccati, et valoris operu Xpti, ad cujus prob. dist. maj: vis demeritoria infinita eode infinitatis genere, ac meritu infinitu equat illud et tatu Do. displicet quatu illud placet, conc. maj; diverso infinitatis genere neg. maj; et in hoc sesu concessa mi. dsq. infinitas enim offse e. talis in genere moris moralitate quide n. p.o orta ad regulas moru et ex morali ojectione cu Do. desupta in qua subtrat. X.a judiciu prudentu; infinitas autem moralis meritoru Xpti provenit ex ojectione physica cu pers. a qua eliciut., tamq. a pp.io q. cu et hoc unio sit major morali unione, ideo nec demeritu adequat, nec tatu displicet q.tu Do. placet meritu Xpti. ex eo de pp.io het. magis placere Do. pp.ra bonitate q. displicere peccatu, q. illa e. infita in ee. entis et ultimus finis in ratione n. inne., et solu in actu aufert peccatu, relinquit q. q. meritu Xpti sit superabunda.

79 Ad ultima, ant.s prob. dist. ant: pœna sensus correspondet culpe 2.m conversione ad bonu conmutabile, conc. ant; pœna damni neg. ant., et dist. conseque.s q. n. e. infita supposita taxatione divine mrie concedo csq.; attenta sua gravitate personali, neg. csq. ad ejus prob. quatenus distioni data pote refragari, dist. maj: conmensurari debet pœna cu eo rone cujus correspt. peccato attenta divina taxatione neg. maj. attenta oi gravitate peccati, conc. maj. qua distione applicata mi. neg. csq. Ds. enim de facto solu punit peccatum 2.m inordinatione ad bonu conmutabile, et gravitate obtig.o ofsu. si autem ipsu 2.m gravitate personale sipossct, velet punire infinita pœna in intensione taxaret, q.a e. pro sua mria n. vult, rependat p.o ratione infita, ut constat ex D. Th. in 2: d. 42. q. 1. art. 5. ad 2.m

De necessitate incarnat.

Quæst. 3.a

Vtrum purus homo possit de Condigno satisfacere pro peccato mortali proprio vel alieno?

1. In præcedenti art.o incarnaõis necessitatẽ ex impoa puri hoĩs ad satis faciendũ pro toto humano genere exaurini docuimus, nũc autem ut magis fiat pala, præsentẽ pertractamus, pro quo Nota 1.o nomine puri hoĩs n̄ intelli hoẽ in puris naalibus Ịditũ, sed eũ qui divinitatẽ hypostaticè n̄ sit unitus, significare volumus. Quærimus ẽ hõ purus qui, sci D.ẽ etticã simul n̄ sit, quibus vis sup.a naalibus auxilijs, quẽ gratia vẽ graa, et Charitate refertus, possit ne Ịdigna pro pprio, ẽ pro alieno lethali peccato, satisfacione præstare? sient de hoc n̄ po... persuadeamus id multo magis ex solis naẽ viribus repugnabit, cũ talis hõ solũ possit elicere opera naaliã, quẽ ad finẽ supernaalẽ nil Ịducunt, ut Tridenti sessione 6 Canone p.rat. Si qui dixerit hõẽ suis operibus, quæ l. p.r humanæ naẽ vires, l. p.r legis doctrinã fiant absq. divina grã per Xptũ posse justificari, anathema sit.

2. Rursus: Cũ ex D. Th. hic art. 2.o aliqua satisfaõ possit dupliciter dici sufficiẽs, uno modo perfectè q.a ẽ Ịdigna p.r quãdã adequationẽ ad recompẽsaõnẽ culpæ Ịmissæ; alio modo imperfectè, sc. s.m acceptaõnẽ ejus, qui ẽ ea Ịtẽtus, quãvis n̄ sit Ịdigna q.d reperit in 4. d. 15 q. 1. ar. 2. Nota 2.o q.d satisfaõ alia ẽ perfecta de Ịdigno, l. æqualis; altera imperfa, ... sive equivalẽs; 1.a ẽ quæ adequat re exhibita valorẽ debiti q.d extinguit; 2.a ẽ qua minus debito offertur, Creditor tñ ea ẽ Ịtẽtus, et totũ debitũ remittit.

3. Dividit iterũ à Theologis partit satisfaõ enim imperfa, una dicit apex minco, altera vocat de Ịgruo: 1.a ẽ, qua debitor n̄ reddit q.d debet, et potẽ, Creditor tñ ẽ eã Ịtẽtus pro sua benigna acceptaõnẽ, nec amplius ultra exigit a debitore; 2.a ẽ qua exhibet q.tũ potẽ, licet æqualẽ potẽ, n̄ sit tãtũ, quãtũ debet, eo q. Ịgrua dicit, quatenus decẽs et Ịgruũ ẽ extinguĩ Creditoris debitũ, dũ q.d potẽ solvit debitor. quare satisfaõ imperfecta n̄ tã de Ịpensatio, q.m Creditoris donatio.

4. Satisfaõ perfa, quæ simplir satisfaõ ẽ (ad verbũ enim satis æqualitatẽ, et adequationẽ impta. cuius strictè respr satisfaõ Ịdictio, ..., redditio voluntaria equivalẽtis pro equivalẽti, et debitũ n̄ morale, seu decẽtiæ ex fidelitate, l. amicitia ortũ, sed strictũ et legale Ịtractũ ex justia extinguit) alia vocat ex toto rigore justitiæ, altera immobili...

odigna appelat: illa ē, quæ oditiones ad rigore justitiæ (quas enim Coitr quatuor assignari) exactas servat; & cũ hæ adhuc in Xpti satisfaone dificult. i[illegible] cui hois satisfaem minime adaptat. hæc ē quæ equalitate ostrat valoris obsequij cũ offsa (inquo a Ristitutione discernit enim Restitutio de equalitate in rebus exterioribus curat; illa vero ñ ta dere q̃ de valore ē quia solũ injuriæ illatæ Rpensatione intedit osti tuere) q.l. quatuor oditiones ñ ociliat, à num. excludit satisfaonē ex toto rigore justitiæ. hinc hēt, divisione satisfaonis in oqruā, & odigna, ēe analoga, quippe in hac Rpensatio, et extintio debiti dũtaxat Rperit, quæ ad rone satisfaois indispensabilit exigitur. procedit q controversia, de satisfaoe odigna, licet ñ nihil forsã de oqruā satisfaoe attingemus.

Proqua Resolutione triplex reperit sña. 1.a asserit posse purũ hoē, tã proprio q̃ pro alieno lethali peccato de odigno satisfacere. ita Scotus. Palud. Durand. Richard. & alij. 2.a eqpione adversa utrũq negat. & ē Cois theologorũ extra schola Scoti. 3.a unius q. Cardine tenes, 1.o quoad alienũ, et 2.o quoad pprium peccatũ osentit. ita ex[illegible] D. hic disp. 2. cui sufragat vega et alij, verũ cũ fundameta, jã ex infinitate, jã ex offensæ superioritate ac demũ utraq negata possint verari pro ejus enodatione triplici placet D.e immorari. sit q

1.a D.o

Nequit purus homo odigne satisfacere pro peccato lethali, sive pprio, sive alieno.

6 Prob. 1.o D.o SS. PP. testimonijs. audiat maxim. P. N. Hieronim. in parabolas Salomonis Cap. 31. ad illa verba Mulierem fortem quis inveniet? quæ expendes ait: (Vides q Salomon genus humanũ innumeris implicatũ erroribus, q.g. ad ejus salvatione nullus Patriarcha nullus propheta, nullus oino electorũ pt solũ mediator Dei et hominũ sufficeret ait: Mulierē forte quis inveniet, ac si diceret: quis tantæ virtutis, quis talis ē meriti? ñ hic certè vir similis, ñ nuo ē tpre venturus. sed in fine seculorũ ē de cœlo D.s et homo descesurus.) D.s Ireneus lib. 3. adversus hæreses ait: (quemin modo fieri filiorũ adoptionis participes ēe possemus nisi p filiũ filiũ Dei.) D. Basilius ad illa vba. Redemit homo. ex psalmo. 28. inquit: (ñ hoē nudus s̃ hoē D.s Xptus q.a nullus alius poterat odignũ offerre priũ. i de, Dõg alij ecclesiæ PP. de D. tha. nulla hæret difficultas cũ ex eo probet in pgri necessitate incarnaois, ut D. Rpederet odigna pro peccatis satisfaonē, q hoē purus ñ poterat exhibere. Quod Reperit in 3.o d. 20. q. 1. ant. 2. ad Anibaldũ. d 20. q 1. adamsti vult si purus hoē sain i dependens absoluta odigna satisfaoē posse ferre pro peccato suo,

7 Prob. D. Rone ex infinitate peccati in Rone offsę desupta: ex dicit satisfo condigna quę adequat in valore gravitatę offsę; sed nulla satisfaō purę Creaturę adequat in valore gravitatem offensę. Ita Sequ. Ita maj. dimissa: ergo nulla satisfactio purę Creaturę ē condigna pro offsa mortali. Ita ad dimissa. prob. min. ois valor purę Creaturę satisfactorius ē simpliciter finitus, et gravitas offsę lethalis ē simpliciter infinita; sed valor finitus adequare nequit gravitatę simpliciter infinitaę: ergo nulla &c. Expelit hec Ro: Valor obsequij crescit, l. decrescit x. mesura dignitatis illius illud offerentis, cum sit quędam protestatio honoris Rei ante possita, et despectione alterius in ejus despectu, ab opposito offsę quę taxatur penes dignitatem Persoę offsę: ergo quod cujus purę Creaturę obsequium ē valoris satisfactorij simpliciter finiti; sed pa obsequiu valoris simpliciter finiti nequit adequari gravitas offsę simpliciter infinitae: ergo nullu purę Creaturę obsequiu tantu potest hēre valoris satisfactorij, ut tanta quantu dedecoris, et detestabilitatis ē in offsa ac proinde n̄ pote eē condigna satisfaō pro illa.

Solvunt argumenta

8 Arguis 1o. offsa simpliciter infinita condignè potest expiari pa satisfaōnę gaudentę infinitate eadem; sed satisfaō purę Creaturę et offsa in illa, ea eadē gaudet infinitate: ergo &c. oia constat pt min. quę ē D. thę in 4. d. 15. q. 1. art. 2. ad 1m dicentis, q. sicut offsa hēt quandam infinitatę ex infinitate divinę majestatis, ita satisfaō accipit quandam infinitatem ex infinitate divinę misericordię prout ē gratia informata, per quam acceptum redditur q. hoc facere pote: ergo satisfaō &c. Resp. ut supra equiparare D. th. infinitatę satisfaōnis, et offsę n. q. infinitati materiali ē dicere; satisfaōę eē quidem infinita, sed extrinsece, et ex mera Rei acceptatione illa, ac si intrinsece, et expressis et infinita offsa ē intrinsece infinita, quare n̄ equivalet satisfaō offsę et ideo n̄ ē condigna q. expresse docet in Corp. art: Vnde n̄ pote hoc satisfacere, si ly satisfactionis equalitatę quantitatis importet; contingeret autę si importet equalitatę proportionis. hęc autę ut notavimus ē extrinse, satisfaō impensa, et de condigno ex quo patet infra ad arg.

Replicabis: D. th. eam adstruit purę

9 Creaturę possibile satisfactionę pro peccato actuali, quam ipse denegat pro peccato originali, sed pro hoc solum negat purę Creaturę possibilitatę condignę satisfactionis, impensa enim et de condigno, Certissimum ē posse a pura Creatura pro originali peccato exiberi: ergo purę hoi possibile pro actuali offsa condigna satisfaōę concedit. mi. ē D. thę cit. loc. ad ultimum: Dicendum q., et si originale peccatum minus habeat de Rone peccati, quam actuale hēt, q. ē gravius, q. ē ipsius natę infectio; ideo pa unius puri hois satisfaōnę expiari n̄ potuit sicut actuale: ergo pro hoc &c. Resp. dist. maj. D. th. eam adstruit

Resp. dist. maj: D. Th. ea adseruit ondalit er de lege ordinaria, cedo maj; absolute, omitto maj. et dist. min.
10. imperfa enim, et de condigno &c. ondalit, et de lege ordinaria, nego mi; absolute, omitto mi, et nego csq. ... Diui Th. e q. Xi posito providentia nullus potest adhuc de condigno satisfacere pro peccato originali, totam naturam fedante, quippe ad hoc necessarium est, ut ad Capitis dignitatem omnium hominum elevet, qd respectu peccati actualis non evenit. ... hujus perfectam resolutio. ad D. Dj expectat.

11. Dices: potuit D. Creare hominem ab æterno elicientem actum Charitatis, et in illo perseverantem usque nunc, in quo Casu illud obsequium esset infinitum, ac proinde adequans infinitatem offensæ: ergo respectu puri hominis satisfacere posse de condigno pro peccato actuali. = Resp. omissa hypotesi, quam replica inculcat, dist. mi: in quo Casu &c. esset infinitum in esse durationis, concedo mi; in esse intrinseco valoris nego mi, Cum dignitas infinita cum dignitas Personæ tale obsequium offerentis esset simpliciter finita; non esset satis ... pro offensa condigna ob inequalitatem cum illa, quæ ex intrinseco offensæ e infinita simpliciter.

12. Instabis: non respectu obsequium puri hominis simpliciter infinitum, in esse valoris: ergo nulla &c. ant: potuit D. Creare hominem gratia infinite intensa, a qua posset infinite valorari obsequia ab illo elicita: ergo non &c. Resp. omissa falsa hipotesi (repugnat enim in via D. Th. qualitas infinita omnis, quippe qualitas limitatur ex potentia finita subjecti in quo nata est recipi) nego ant. licet enim in data hypotesi gratia esset infinite intensa non dignificaret infinite opera ab illo homine elicita; gratia enim non valorat opera justi, nisi quatenus concurrit in actu 2º influens in talia opera, et cum ad hoc ... usui et applicationi voluntatis gratia et Charitate ... ejus influxus semper esset finitus. est simile in habente gratiam, et Charitatem ut 8, eliciente actum Charitatis ut quatuor, qui solum ut 4, valorosus est, quamvis ab habente Charitatem ut Octo, procederet.

13. Insurges: non respectu puri hominis gratiam ejus opera valorare infinite: ergo &c. prob. ant: Adamus peccando meruit de condigno privationem gratiæ omnibus hominibus: ergo perseverando, omnibus de condigno gratiam meruisset. pat csq: nam oppositum ejus, quod meruit peccando, mereretur perseverando, hoc enim videtur sonare pactum cum eo tacitum; et ad hoc meritum requiritur valor immerere simpliciter infinitus: ergo est in Adami operibus, et consequenter non repugnat puri hominis gratiam &c. = Resp. nego csq, ad prob. nego maj, quam non firmat pactum cum Adamo tacitum, nam licet Adamo perseverante ... opositum ejus, quod de facto ... diverso ... modo; nam privationem justitiæ originalis meruit Nobis de condigno ejus lapsus; ... Adæ meriti non esset Nobis

de condigno justitia originalis promerita, esto eet conditio, qua stante, illam D. Nobis largiret. Plus enim ad merendum, quam ad demerendum requirit, qa adhoc satis e naalis voluntas, ad illud gratia, et Charitas ultra exigunt. nec ad libertatem demeriti requiritur, q posset oppositum Siinarie, sed sufficit posse extremum contradictonie oppositum, nempe n demeritum. Sicut in Nobis peccatum e liberum demeritum gratie habitualis, quin possimus merito de condigno advocare ipsam. Patet quod peccatum n per modum demeriti, sed per propaginem naae e in Nos a Protoplasto trasfusum. urit. e D. th. in 2. d. 20. q. 2 art. 3. ad 3.

4 Resp. 2. in eo Ra. D. Th. 2. 2. q. 57. art. 4. in corpore et q. 61. art. in corpe. differt justitia commutativa, a distributiva, q hec e cum consideratione personarum, in illa solum equalitas Rei ad rem postulat, n attenta Personarum qualitate; sed satisfactio e actus justitie commutative: ergo solum attendit equalitatem Rei ad rem; sed ro ultimi finis D. per peccatum affective ablata reddit affective D. p. actum Charitatis puri hois: ergo ut puri hois satisfactio sit offense equalis parum interest impanilitas Personarum. Pro solutione argti notanda e doctrina D. the in 4. d. 15. q. 1. art. 9. qla 2. in corp. ibi: qa ussus Rerum exteriorum e dare, ideo actus justitie simpl. equalitatem in Rebus exterioribus constituit proprie dicit hoc, q e tradere; sed satisfacere manifeste equalitatem in actionibus demonstrat quamvis quandoq. unum pro altero ponat. Ex quibus habe, q inequalitas opposita justitie alia e in Rebus ad quam auferendam tendit actus justitie commutative, qui dicit restitutio, alia in actionibus et passionibus quam aufert p. actum satisfaonis. he autem inequalitates aliqo divise aliq invenient copulate.

9 His suppositis, dist. maj. n attenta &c. prout constituit equalitatem in Rbus exterioribus concedo maj; prout ponit equalitatem in actionibus et passionibus, subdist; n attenta &c. geometrice, concedo maj. arithmetice, nego maj, et concessam, cons. et dist. subsupta probaonis minorem: Vouleimi finis &c. reddit p. actum Charitatis, equalitate precise Rei ad rem omito mi; equalitate actionis ad passionem, neg. mi, cum cons. Licet enim inequalitas in Rbus exterioribus tolat per ejusdem, vel equalis Rei traditionem. inequalitas v. int passiones et injuriosas actiones n vincit, quoties inequales sint Persone, conditio enim Persone facit adhujus Rei quantitatem: Quare equalitas obsequii, et injurie cum Personarum inequalitate minime compatit.

16 Igitur qd puta Creatura per actum Charitatis reddat affective D. ronem ultimi finis, ad summum persuadet restitutionem n v. condignam satisfactionem: pe. affectiva enim illius formalitatis ablation D. inhonoratus fuit; nequit autem equale illi post possitioni offerri obsequium: ut pote unum

infitu simplit, alteru 2.ᵐ q. Cerner certe hoc in impijs civitatis Custodibus qui paliu e manu sponsæ contumeliose abstulere: titulo enim restitutionis ad nil amplius tenebãt, quam ad sponsam iteru in possesione sui palij revocare; satisfacere vero. vi ppre tale obsequiu pstare obstringebat quod in prudentu estimao. evaderet injuriæ equale. Quod si ad illud tenerent impotentes possent quidem restituere de condigno, sed non posset ad equalitatem injuriæ reparare. Resp. p.ª hoc quod faceret totu, quod posset, si totum quod possunt non e offsæ equale, adequate satisfaceret. et alit arg. probat de facto.

17 Arg. ultimò: qui pote expellere, et destruere rone offsæ, pote condignè satisfacere pro illa; sed purus hoo per actu contritionis expelit et destruit offsã: ergo pote condigne &c. ma. constat: satisfacere enim nil aliud sonat, quam facere satis ad exclusionem offsæ; sed qui destruit expelit offsã facit satis ad destructionem illius: ergo qui &c. mi. etiã constare videt in illa Coitt. asserente actu contritionis expelere ab anima macula peccati, ac proinde rone offsæ, quæ perseverare nequit defficiente macula, tu, etiã ratione: Nam actus contritionis convertit efficaciter hoem ad Deum ut ultimum finem: ergo tolit ab eo aversionem à Do. ut ultimo fine alit idem hoo consederaret simul duos ultimos fines totales, et adequatos; sed sublata aversione à D. tolit, et destruit ro maculæ et peccati inducta: ergo purus &c.

18 Resp. omisso pronunc an actus contritionis sit fra sufficiens hoem justificandi ut aliqui volunt, vel efficax conversio, et voluntaria retractatio peccati antecedentis, ut alij defendunt; et etiã omisso, an proveniat ab auxilio fluido vel à gra. habituali sub munere moventis, quod et genus causalitatis in destructione peccati exerceat quod in presentiarum, nec vacat, nec opus e examinare; cum nostra resolutio cum qualibet opinione thomistarum sit sociabilis, dist. maj: qui pote &c. per exibitionem obsequij offsæ gravitatem in valore adequantis pote condigne satisfacere, concedo maj; per oppositionem fræ pcisse incompatibilis, nego ma, et distincta eodem modo min. nega. Ut quis de condigno pro offsa satisfaciat necesse e ut extorqueat offsã vi valoris moralis adequantis illius gravitatem et non pcisse rone fræ cum offsa phice pugnantis: ut videre e in amore beatifico, cum quovis peccato, et offsa incompatibili quin sit satisfao pro illa, cum ad satisfactionem libertas, quæ defficit tali actui, requirat. Nec obest quod fra ignobilior nobiliorem fram expelat sicut et fra cadaveris e corpore reiundit fra viventis.

2 D.º

Etiam si peccatum non esset simpliciter infinitum in rone offensæ, imo nec superioris ordinis, non posset purus homo satisfacere de condigno pro peccato pprio.

De necessitate incarnatⁱ.

19 Dupliciter impossibilitas dᵉ digne satisfaonis pro peccato a Theologis ponit. Aliqui eã unicè ex infinitate peccati depromunt Cũ quibˢ. processimus Dᵒ. pcedenti. alij Cũ Eximio Suario in superioritate offsᵉ supra quodlibet Creatũ obsequiũ prorsus insistunt, quorũ placitũ ut potè à Nobis inintelligibile Supra evertimus. modò autẽ ab utroq. prescindentes et gratis tã infinitate qᵐ superioritate peccato negata, inquirimus, an evuliat aliqua specialis Ro, ut purus hoo n̄ possit satisfacere de dᵉigno pro peccato oprio lethali. Cui interrogaoni assertivè Respᵗ. pposita Dᵒ. quã tuetᵘʳ Coirᵗ Thoistæ.

Prob. Rone: opus sequens Remissionẽ offsæ n̄ potè ēē

20 dᵉigna satisfaõ pro illa; sᵉ ois dᵉigna satisfaõ puri hois ē opus sequens ad Remissionẽ offsæ: ergo nequit ēē dᵉigna &c. maj. patet tũ Rone, q̃ Remissa offsã nullũ restat debitũ illius per satisfaoẽ Recompensandũ; tùm ab exẽplo, namqᵐ ad meritũ essaliter psuppitᵘʳ nequit cadere sub merito: ergo q̃ essaliter suppitᵘʳ ad satisfaoẽ extinctũ nequit per satisfaoẽ extingui, seu recompensari. prob. mi: satisfaõ dᵉigna suppit nario dᵉignitatẽ satisfacientis, cũ ab hac sumatᵘʳ satisfaois dᵉignitas; sᵉ satisfaõ supponens dᵉignitatẽ satisfacientis suppit offsã Remissã: ergo ois dᵉigna &c. prob. mi: ois dᵉignitas satisfacientis oritᵘʳ ex mutua amicitiã intᵉʳ Deũ et hoẽ: sᵉ hæc suppit offsã Remissã, nã quoties offsa perseverat hoo n̄ amicus sed inimicus ē Dᵉⁱ: ergo satisfaõ &c.

Urgetᵘʳ paritate

21 meriti: ideo meritũ essaliter psuppit statũ amicitiæ cũ Deo, q̃ª ipsũ movet ut oferat pmiũ, et nequit Dᵐ movere, qui ipsiusᵉ amicus n̄ est: sᵉ satisfaõ pro offsã debet Dᵐ placare ut offsã remittat: ergo debet procedere ab hoe Dei amico. pat sᵉqª nã cur Dᵐ n̄ potè movere merens, si n̄ ē amicus ipsius, et potè ipsũ movere satisfaciens, et si sit ipsius inimicus?

Ex quo radicitus explicatᵘʳ n̄rã Dis Rᵒ satisfaõ ē via ad Reconciliandã amicitiã offsi cũ satisfaciente: ergo satisfaõ hois exhibita Dᵒ pro offsã ppriã ē via ad Reconciliandã amicitiã Dei cũ ipso satisfaciente: ergo implicat ut via ē satisfaõ de dᵉigno pro offsã ppria. prob. mi. subsumpta: implicat satisfaõ apud Dᵐ dᵉigna ex ejus n̄ orta amicitiã, ac proinde n̄ suppõs ex suo essali ipsã n̄ Remissã offsã; sᵉ implicat qᵐ satisfaõ essaliter trahens suã dᵉignitatẽ ab amicitia cũ Dᵒ sit via ad reciliandã ipsius amicitiã et quæ essaliter offsã, et quæ essaliter offsã Remissã suppit sit via ad ipsiũ offsæ remissionẽ: ergo implicat satisfaõ de dᵉigno quæ ad Rciliandã amicitiã Dei cũ satisfaciente, sit via. Unde totã implicationẽ in eo detegimus, qᵐ ea parte qua satisfaõ tendit ad destrũonẽ offsæ, et Rciliandã amicitiã; et ea pte, qua apud Dᵐ dᵉigna, et amicitiã Dei, et offsã suppit Remissã.

Solvuntᵘʳ argumenta.

22 Argᵘ. 1ᵘ. D. Th. perpetuò impossibilitatẽ satisfaonis de dᵉigno puri hois ex offsæ infinitate intulit: ergo peccati infinitate negata perperam hujusmi impossibilitatẽ propugnamus. = Confirm. ideo obsequiũ puri hois nequit ēē dᵉigna satisfaõ pro offsã, quia n̄ adequat in-

valore gravitatem illius; ergo hoc non vitat negata offensæ infinitate: ergo non est cur purus homo nequeat satisfacere pro illa. Resp. explicatio D. th. D. th. & ly ex offensæ infinitate dicente causam sufficientem, concedo maj; causam unicam, et adequatam, nego maj. cum dis. idem dic ad confirmat.m licet enim ad deficiendum a condigna satisfactione offensæ sufficiat inequalitas valoris obsequij cum offensa, non tamen est causa unica et adequata, quia adhoc suffit defectus gratiæ, et amicitiæ Dei in subiecto satisfaciente pro suo mortali peccato; unde quamvis sit bona consequentia: peccatum est infinitum in ratione offensæ: ergo purus homo non potest de condigno satisfacere pro illa; non tamen valet: peccatum in ratione offensæ est finitum: ergo purus homo potest satisfacere pro illa de condigno; ab opossito enim antecedentis ad oppositum consequentis non est necessaria (ut in summulis docetur) argumentum. licet bene valeat e contra. Quare talis modus arguendi est similis huic: actus voluntatis non est possessio summi boni: ergo non est nostra beatitudo formalis, quæ est bona consequentia: non tamen valet actus voluntatis est possessio: ergo est nostra beatitudo formalis; cum beatitudo non in quacumque, sed in 1.a [illegible] possessione consistat.

23 Dices: ergo licet obsequium talis hominis existentis in gratia non sit in actu 2.o satisfactio pro offensa, tamen in actu 1.o gaudet valore quo posset pro ea condigne satisfacere, si eam non supponeret remissam. Sed vel omito consequens, vel, illud implicat in adjecto, nam licet si remissio offensæ per accidens se teneret ad condignitatem obsequij, posset dici esse actus satisfactorius illa, si eam non inveniret remissam; secus tamen ipsa satisfactionis condignitas essaliter ex remissione offensæ oriatur; idem est enim ac dicere, si intellectio intellectum, et amor voluntatem non supponeret.

24 Instabis Sacramenta mortuorum sunt causativa 1.æ gratiæ et tamen aliquando eam non causant cum supponant eam productam: ergo poterit tale obsequium esse satisfactio in actu 1.o licet in actu 2.o non sit satisfactio pro offensa, quia illam ad invenit remissam. idem licet e converso arguitur fit in vivorum sacramentis. Resp. dist.o mi, eam & et mortuorum sacramenta supponunt essaliter 1.am gratiam productam, et non habent virtutem causativam 2.ario secundæ gratiæ nego mi; et solum per accidens supponunt 1.am gratiam productam, et habent virtutem causativam 2.æ gratiæ pro casu, pro quo inveniant 1.am gratiam in subiecto, concedo mi; et consequentiam nego. nam ideo 1.m est verum quia sacramenta mortuorum non supponunt essaliter productam 1.am gratiam, et habent virtutem causativam, licet 2.ario secundæ gratiæ quoties 1.a gratia in subiecto supponitur qui casus contingit quoties subiectum in gratia existens accedit ad penitentiæ, vel, Baptismi sacramentum, condignitas autem satisfactionis oritur essaliter ex dignitate operantis, et ideo nequit intelligi quod operatio sit condignum obsequium et operans existat in indignitate peccati, quare satisfactio condigna essaliter supponit offensam remissam. Idem per accommodam distributionem respondebis in sacramentis vivorum.

25 Arg. 1. virtus poenitentiae e virtus satisfacientis in hoc pro peccato proprio, ut docet D. Thom.; sed virtus poenitentiae ut pote virtus infusa subsequitur et infusionem gratiae et remissionem offensae: ergo ex quo satisfactio puri hominis propria offensa remissa supponat, intrepide colligitur quod non possit esse condigna satisfactio pro illa. In difficultate Respondetur: agitur axiomate divisos sequi thomistas; alii sicut meritum de congruo respectu remissionis offensae subsistit, ita satisfactionem de congruo respectu illius admittunt; alii oppositum propugnant, quod offensa de hoc sit respecti, quod actus contritionis, qui est actus virtutis poenitentiae licet subsequatur gratiam sub munere auxiliantis antevertit ipsa substantialitate justificantis, et sic opus hominis Dei amici non consumate, sed inchoative, quod sufficit in illa sententia ut sit satisfactio de congruo pro offensa, quia ad satisfactionem de congruo non requiritur perfecta condignitas operantis, cum non tam ex condignitate ipsius, quam creditoris benignitate; satisfactio vero de condigno, quam possibilem negamus petit oriri ex perfecta operantis condignitate ac proinde perfecte, et consumate grati, quod nequit percipi quin in hoc gratia sub munere auxilii justificantis ac remittentis offensam intelligatur; si de contritione sic gratiam subsequente loquaris, bene sed aperte in nostra ratione relaberis, quid enim sonat satisfactio pro offensa condigna, nisi satisfactio offensae remissione digna? Ergo quomodo hoc poteris conciliare si satisfactio ex offensae remissione essaliter dignitatem trahat?

26 Replicabis: pote peccatum jam remissum iterum alio titulo remitti: quod pote peccatum jam remissum iterum satisfactionis titulo remitti: ergo ex hoc quod hominis satisfactio supponat offensam remissam non tollitur, quod per illius satisfactionem possit iterum extingui: ant. prob. 1º apponens pro materia in sacramento poenitentiae sola peccata mortalia jam remissa ipsorum remissionem iterum per sacramentum adipiscitur: ergo pote &c. = 2º Christus satisfecit pro nobis pluribus titulis; sed hoc nequit aliter exponi, nisi quod peccatum penitus per obsequium extinctum iterum per aliud Christi obsequium adaequate deleret: ergo pote &c. 3: a paritate suadetur: augmentum charitatis homini, et titulo actus integri, et titulo actus remissi confertur; ergo a pari &c.

Haec levia sunt: ad 1um Respondeo

27 1º: nego ant. ad cujus 1am prob. neg. ant. Peccata enim in una confessione jam remissa, non remittuntur in alia, nec [illegible] absolutionis sacramentalis est quod confessor absolvat de facto a peccatis suis poenitentem, sed conferre illi gratiam peccatorum absolutivam, licet per accidens nec absolvat, nec conferat 1am gratiam, sed eam augeat doctrina e D. Thom. in hac 3. p. q. 84. art. 3. ad 5. et huic Angelico tenent omnes respective, tunc enim casus poenitentia et si mortuorum sacramentum sit, non confert 1am gratiam, cum eam inveniat productam: pariter quod tunc casus non confert gratiam actu absolventem peccata, quia peccata non invenit, cum ea adinveniat remissa. = 2. Resp. omissis ant. et veritate explicata, neg. cons. nam poenitentiae sacramento accidit invenire peccata in alia confessione remissa, quia offensam e esse potius supponit, penitentem habere aliqua peccata et consequenter pote ea alio titulo iterum remittere; at satisfactio condigna trahit essaliter suam condignitatem a gratia, ut abstergente omnem indignitatem operantis, et ideo nequit

ee mediu ad extinctionē offsæ Cu ex suo ceptu essali illa suppat remissa. Eamdē doctrinā applicabis alijs exēplis, si donatio, vel debiti remissio per accidēs se habeat ad solutionis cōdignitatem.

28 Ad 2m. neg. minorē. Quādo eni dicit q Xptus nos redemit pluribus titulis' n sic ē intelligēdu q offsā semel per unā actionē extinctā p. alia queat rextingui; aliter mors Xpi Nos n redemisset, cujam redēptos per priora obsequia invenerit: l q pluribus titulis idē sonat, ac pluribus actionibus, ita q licet quælibet fuerit ex se sufficiēs, n quælibet tn, sd oēs simul et per mortē cōsumatē in ratiōe redēptionis ptiu fuere a Xpto de facto deputatæ, ex quo nihil ad rem, sd dato ant. nulla ē cōsa, Cuilibet enim actioni Xpti per accidēs ē q alia præcesserit, cu nec alia suppat essalit, nec valorem suu infinitu ex illa trahat, cu in satisfacōe puri hois pro pprio peccato ē diverso se hēt.

29 Ad tertiā resp. eodē modo, q actui intenso Charitatis accidit q alij actus remissi pcesserint, unde potē ēē meritorius ejusdē præmij, et illud novo titulo exigere, cujus fuere meritorij actus remissi, satisfacō vero cōdigna dignificat' āgrā, ut remittere offsā, ac proinde offsē ppriē remissio nequit cadere sub satisfacōe, cu ad hāc essaliter suppat remissa. Sed a q. hoc falsu opinamur, alit respd. argto facto negdo. ant, actui eni intēso et actibus remissis in veriore stā diversu gdu Charitatis et gloriæ augmtu correspōēre debet.

Replicabis: actus intēsus meret augmētu Charitatis, et

30 tn provenit à Charitate intēsa; ergo satisfacō, licet suppat offsā remissā, poterit ēē satisfacō cōdigna pro illa. prob. min: actus intensus provenit à Charitate adequate intēsionē actus; sd hæc ē Charitas intēsa ergo provenit &c. prob. mi: Charitas remissa n adequat actu intēsu: ergo. Resp. negdo. mi; ad prob. neg. maj, ad cujus prob. dicimus, q licet charitas remissa n adequet actu intēsu, adjuvat tn auxilio Dei actuali, quo redit' vigorosior ad eliciēdu actu intēsu, et sit augmētu Charitatis, q ē pmiu actus intēsi n ē pipiu ejus, unde n sequitur q pipiu meriti cadat sub merito, parit' in satisfacōe.

3. D.

Dato q offsa peccati mortalis non sit superioris ōmnis ad obsequium puri hois adhuc n posset hōō purus pro peccato alieno satisfacere de cōdigno.

31. Hæc D. eādē gaudet probabilitate qua plures sustinēt n posse puru hoē mereri de cōdigno alteri grā remissiva peccati et prob. ex D. Th. qui 1a 2æ q. 114. art. 6. in corp. solu hoc cōcedit possibile Xpto. ex quo ait post pauca i lpāt, quod merito cōdigni

Rx necessitate incarnationis

nullus potê mereri alteri l. grã, nisi solus Jesus Xptus: qª unusquisq. nrũ movet à Dº per donũ grẽ ut ipse ad vitam eternã perveniat, et ideo meritũ ddignũ ultra hãc motionẽ non se extendit; Sd anima Xpti mota ẽ à Dº per grã ñ solũ, ut ipse perveniret ad gloriã vite eterne, Sd ut alios in eã adducere inquãtũ ẽ Caput eclesie, et A. salutis humane; que vº eque dvincit de satisfactione pro peccato alieno ddigna,

Et sicut Sic: etiã in

32. data hipotesi Rmissio peccati et extinctio debiti per illud dtracti excederet vi, et virtute satisfãois puri hois: gº adhuc ñ posset ẽe pro offsa ddigna satisfão. Prob. ant. talis Rmissio, et extintio excedere vi, et virtute grẽ satisfacietis: gº etiã &c. prob. ant: grã satisfacietis ñ het vi et virtute dignificãdi opera in orne ad grã, l, Rmission peccati alterius, seu debiti ex illo dtracti: gº talis Rmissio etc. p. ant: grã solũ potê dignificare opera in orne ad illud, ad qd pber jus, hoc enim in dignitate operis fundat; Sd grã ñ pber jus in orne ad grã, l, Rmissionẽ peccati alterius, seu debiti ex illo dtracti: gº grã &c. p. mi: grã puri hois solũ fundat jus filiaonis adoptive; Sd jus filiationis adoptive ñ ẽ ad grã, l, remissionẽ peccati alterius, seu debiti ex illo dtracti gº grã &. p. mi: jus filiationis adoptive solũ ẽ ad hereditatẽ dsequẽdã a filio, ñ vº ab alijs ab ipso: gº jus &.

2. prob. illud

33 ant: grã solũ potê dignificare opera in orne ad illud, qd virtualit dtinet in ipsa; Sd grã l, extintio peccati alterius seu debiti ex illo dtracti ñ dtinet virtualit in grã in alio hoe exẽte: grã gº satisfacietis &. p. mi: 1º: quid qd dtinet virtualit in grã, dtinet in ipsa tãq in semine; Sd grã unius hois ñ dtinet tãq semẽ grã extintionẽ peccati alterius, seu debiti ex illo dtracti: gº grã &. maj. pat, qª grã vocat semẽ glorie Xº. illud: grã

Joan. Dei vita eterna, et fons aque salientis in vitã eternã. prob. mi: qd dtinet grã p. modũ seminis debet produci in subto pprio ñ vº alieno; Sd grã l, extintio peccati alterius, seu debiti ex illo dtracti, ñ ẽ fructus in pprio subto, Sd in extraneo producẽdus: gº grã &c. dsa infert. mi ẽ extrinseca et maj pat ex illo psalmi. Dominus dabit benignitatẽ, et terra nrã dabit

psalm. fructũ suũ. ubi attẽdi debet terra nrã. 2. prob. mi: qd dtinet virtualit in grã, dtinet in ipsa tãq in radice; Sd grã l, extinctio peccati alterius, seu debiti ex illo dtracti, ñ dtinet in grã puri hois tãq in radice: gº grã &c. prob. mi: grã solũ ẽ radix pprietatũ, l operationũ que sũt in subto pprio; Sd grã l, extintio peccati alterius ñ sũt in pprio subto: gº grã &c.

Prob. 2. Dº meritum

34. reri alijs grã Rmissivã peccati debitũ postulat infinitũ; Sd hoc Rpugt puri creature: gº alijs mereri grã Rmissivã peccati prob. maj: meritũ ddignũ potẽs in alios ẽ meritũ potẽs in tota nãa; Sd hoc meritũ ẽ infinitũ: gº mereri &c.

prob. mi: meritu postulaq plenitudine grae in ee grae e meritu infitu; sd meritu poteq in alios e meritu postulaq plenitudine gra in ee grae: g. hoc. Ore. mai. partermi. prob. meritu potes in alios postulat gra in orne ad oes effus grae; At nec gra e plena in ee grae: g. meritu &c. Nec sic, sed plenitudo grae in ee grae e gra infita sub roe grae: g. meritu in alios gra postulat infitu; sd talis gra e ppria Xpti X. Dth. hic q. 7. art. 10. in corpore, ibi: plenitudo grae attribuit Xpto in qu e unigenitus a Patre X. illud Joan. 1o. vidimus eu quasi unigenitu a Patre plenu grae et veritatis; sd ee unigenitu a patre e ppriu Xpti: g et sibi ppriu ee plenu grae et veritatis: subsumo; sd quod e ppriu Xpti n pote venire pure Creature; g plenitudo grae in ee grae nequit pure Creature venire: go nec ahjs merexi [illegible] remissiva peccati. Quare D. in 4. ad Anibald. dist. 5. art. 3. explicas quid Xpto veniat potestas de illo rone divinitatis sermone exsolvit, ilico subtexuit: Alio modo rone unionis nature humane ad divina: et hujusmodi etia n potuit Coicari alio hoi nisi simili ab aliqua Persona divina assumeret: et hujusmi e potestas merendi alijs gra, q ee n pote nisi per meritu infinitu in toto nae poteq, q e Dei, et hois: g pure Creature X. D. Th. hoc repugn. Idq.

Solvunt argumta

35 Arg. 1o: offereq in satisfacoe pro offsa obsequiu adequas in morali estimatione gravitate offse condigne pro ea satisfacit; sd illa sta admissa opus a pura Creatura elicitu, et adoptionis gra informatum, eet obsequiu in morali estimacoe adequas offse gravitate: go condigne & mi, cu csa pat. maj. prob. 1o. satisfao condigna ide e ac obsequiu adequas gravitate offe: g offereq &c. 2o. ideo Xptus satisfecit pro Nobis de condigno, qa obtulit Ao. obsequiu in morali estimaoe adequas offsa mortale a Nobis ipsi irrogato: g offerens &. 3: ideo purus hoo in Coi sta pote de condigno satisfacere pro offsa veniali qa offert obsequiu ipsa in morali estimatione adequas: g offereq &c.

36 In primis hoc argtu convincit posse puru hoe n solu de possibili, sd etia de facto, et pro alterius offsa satisfacere, et ipsi merexi 1m. gra, q. g. nec sta n fatet. Deinde argto resp. dist. maj. offerens &c. adequae estitativa nego. mai adequae Cae et effus, concedo maj, et eode modo mi. intellecta, nego csa. Dupliciter pote una fra aliq adequare: uno modo in ee etis; alio modo in rone Cae et effus, nec illa cu ista convertit. Alit aa ronalis hois unius eet alteri equalis in rone Cae et effus posset q. ee pipiu illiu effectivu, cu ipsa adequet in ee etis: imo gra unius hois posset ee Caa phica vipalis grae alterius, cu in rone etis physci ipsi adequet. Sicut go cu equalitatate physica duaru fraru inequalitas ipsaru in rone Cae et effus compatit, sic nec duaru fraru equalitas moralis etitativa inequalitati earu morali in roe Cae et effus officit.

Relinquit g. q in hac sta obsequiu a pura Creatura elicitu gravitati offse equale evadat, equalitate etitativa morali, nepe aucta ejus morali estimatione; secus g. m rone Cae et effus; quippe ad hoc erat necesse, obsequiu illud in orne ad gra, et remissioe peccati

alterius, nec n debiti ex eo contracti, q ingens n attingit dignificatum ini. Ex quibus constat ad 1m prob. ad 2m constabit ex dicendis statim. Ad 3m resp. q in nra condigna satisfactione puræ Creaturæ pro peccato mortali ex titulo præcisse infinitatis, superioritatis negatæ bene infert posse puram Creaturam pro veniali alterius de condigno satisfacere in nra v. q nunc defensamus, id de veniali alterius hois peccatoris etiam negamus, cum ex fundamento adducto demos trem utrumq. Si vero fiat sermo de veniali alterius hois justi, cedere n renuemus, tu cenij rone gre reputatur unus cum satisfaciente.

38 Arg. 1o. potest purus ho aliorum Caput divinitus constitui in ordine gra et ex illis mereri 1a gra justificantem et remittentem offsas: o. poterit pro illorum offsis de condigno satisfacere, si stemus de pote. Csa rete infert ex nro fundamento. Antprobat ex D. th. q. 64. art. 4. in corpe ubi distinguens in Xpto duplicem potestatem, authoritatis nempe propriæ Xpti prout D. e, et excellentiæ, quæ illi competit 2m, et hoc negans 1m posse puræ Creaturæ comunicari, loquens de 2a. sic ait, et talem potestatem potuit ministris comunicare, dando scilicet eis tantam græ plenitudinem, ut eorum meritum operaretur ad sacramentorum effum, ut ad invocationem nominum ipsorum sanctificarentur sacramenta, et ut ipsi possent sacramenta instituere, et sine ritu sacramentorum effum sacramentorum conferre solo imperio; sed præcipuus sacramentorum effus, e gra remissiva peccati: o. pote &c. Nec D. th. de merito congruo sincere intelli poterit: tum, q.a ad tale meritum plenitudo gre necessaria n e; tum q.a loquitur de merito græ aliorum nulli de facto concesso, cum et multi aliis gram justificantem de congruo meruerint, q de B. V. n licet dubitare, cum matris deceat dignitatem. Demum q.a Xpus rone potestatis excelentiæ sibi merito meruit condigne gram remissivam peccati: et similes potuit puræ Creaturæ comunicari, poterit et aliis condigne mereri 1a gram.

39. Resp admissa hypotesi gram hois capitis solum ex pacto, et extrinseca Dei ordinatione prodesse aliis quatenus D. operib. hois unius eet pro alterius justificatione contentus, et ad illud ex ordinatione libera obligaret, q meritum de congruo tantum persuadet; secus v. ex connaturali efficacia et virtute ipsius græ, ad hoc quipe desiderat gra infinita: unde opus ab hoc Capite elicitum n posset adhuc divinitus ordinari ad meritum de condigno remissionis peccati alieni: actus enim, verba sunt D. th. 1. 2. q. 114. art. 2. cujuscumque rei n ordinat divinitus ad aliquid excedens proportionem virtutis quæ est principium actus, hoc enim e ex institutione divinæ providentiæ, ut nihil agat ultra suam virtutem.

D. Th.

40 Ad authoritatem D. th. resp. loqui S. Doctorem n de potestate merendi effus sacramentorum, sed de potestate operandi ad illos instrumentaliter, attende rone D. thæ, quos proba

relata: potē enī instrumentū conjūctū qto fuerit fortius, tāto magis virtutē suā instrumento separato tribuere, sicut manus baculo. hæc autē potestas valde distincta ē à potestate merendi de condigno effus sacramentorū, cū hæc pertineat ad genus caæ pripalis moralis, illa autē ad genus caæ instrumentalis phicæ, quæ potē caare effū, quē de condigno n̄ mereret, ut patet in ministris sacramentorū. Unde sensus ē, q. potuit eis tātā plenitudinē gratiæ conferre, ut eorū opera meritoria instrumentalitr, et ministerialitr operarent ad sacramentorū effus. Vel dic loqui de potestate ad merendū de condigno, q. n̄ levitr fundat. in D. thā in 4. d. 5. q. 1. art. 3. qla 2. ad 3. ibi: q. hō per hāc potestatē excellentiæ n̄ ē simplicitr caput. et ad 1. dixerat: q. meritū talis hōis n̄ cooperaret ad salutē oiū, sicut Xptus. D. Th.

21. Ad 1m prob. quæ datæ doctrinæ obstare videt. resp. dist. illā ppē ad tale meritū unlitr et efficacitr plenitudo gratiæ Xti, negdo aliū concedo. In eo autē creatura illa eis, quæ de facto aliis de condigno merert, pre ferret quod ejus meritū infalibilē haberet connexionē cū pmio ex suppositā, quæ nunc defficit ordinatione, q. cū meritū de condigno in pura liberalitate et maxiā Dei innitatr, secluso pacto, potē defficere assequtione effus ex appositione impedimti alterius, sicut Jeremiæ 15 dicit: si steterit Moyses et Samuel coram me n̄ ē aā mea ad populū istū. Per quæ Jerem.

22 ... ad 3. concesso ant. dist. consequens: q. si hæc ita plene et perfecte, ac in Xpto, conced. conseq; si solū imperfecte, neg. conseq. Potestas excellentiæ Xpti potuit puræ creaturæ competere, sed n̄ ita plena, sicut in Xpto, alias eēt simplicitr caput. q. negat D. th. solū imperfecte, nempe, quoad meritū de condigno; l. q. illa ē n̄ convenientia univoca, sed analogica.

22 Replicab: convenientia analoga etiā potuit puræ creaturæ competere potestas authoritatis; sed D. th. negat hāc eē puræ creaturæ coicabilē, q. de potestate excellentiæ concedit: q. potestas excellentiæ potuit coicari convenientia univoca puræ creaturæ. Resp. negdo maj. q. ad analogiā requirit, quod nomē sit coē sicut ē nomē potestas excellentiæ, sed non nomē potestas authoritatis; significat enim virtutē ad producendam phycē grā per modū caæ pripalis, q. in pura creatura minime potē inveniri, unde nec ab illa analogice participari. imo ex hoc fulcit ma[jo]rā, q. D. th. 1. 2æ q. 114. a. 6 in corpe tribuit ex Xpti meritu de condigno respu [...] gra. aliorū q. Xptus ē caput Ecclesiæ, et author salutis humanæ: quasi ex quo puriū hoō constitueret caput aliorū, sequitr absumu, posse illū mereri de condigno augmentū gratiæ, n̄ v. gratiā remmissivam peccati, q. cū eēt caput fitæ virtutis n̄ posset in membra sicca, et membra perfecte influere, alias eēt caput pripalitr, q. opponitr D. thæ hic q. 64. a. 4. ad 3. q. ut in Ecclesia n̄ eēt plura capita Xptus noluit po[...] D. th.

De necessitate incarnationis.

ne excellentiae ministris communicare; si communicasset ipse esset Caput principaliter aliis. 2°.

25. Arg. 3: potuit Deus cum hoc puro paciscisci ut pro illius merito condigno augmenti gratiae, alias ipsi merenti conferendi non hoc augmentum sed 1.a gratia justificans homini in peccato mortali existenti infunderet; et tali pacto supposito meritum hujus hominis esset condignum gratiae remittentis peccatum alterius: quod deposita absoluta etc. prob. mi: gratia conferenda extraneo subito non excedit augmentum gratiae conferendum subito merenti: quod si meritum hujus hominis esset aequale augmento gratiae ipsi conferendae in morali estimatione etiam adaequaret gratiam conferendam subito extraneo, et sequeretur de condigno.

26 Resp. neg. mi. ad prob. dist. ant. non excedit in esse entis concedo ant.; in esse causae et effectus neg. ant. et consequentia. ex illo enim pacto utpote extrinseco non fit meritum puri hominis magis condignum intrinsece quam erat antea, unde licet tunc Deus teneretur ex fidelitate conferre alteri 1.am gratiam non tamen ex merito condigno, quippe ad hoc opus erat quod esset intrinsece dignificatum in ordine ad illam, sicut erat in ordine ad proprium augmentum. l. dicatur, quod licet gratia conferenda extraneo non excedat absolute augmentum gratiae merenti concedendum excedit tamen illud moraliter in ratione praemii. bonitas enim praemii non est absoluta, sed respectiva, unde pro diversitate meritorum diversa praemia respublica designat, et quod respectu unius magni respectu alterius parvi momenti foret: minima quoque gratia homini peccato defoedatato conferenda augmentum gratiae, licet intensissimum homini grato, et ipsum promerenti impertiendum in ratione praemii superexcederet.

29. Arg. ultimo, et est replica contra praecedentem solutionem: ex data doctrina sequitur, quod purus homo nedum possit non mereri alteri 1.am gratiam, sed nec possit alteri mereri poenae temporalis remissionem; sed hoc est alienum a D. Th. doctrina: ergo. maj. videtur certa, mi. vero prob: D. Th. in 4. d. 45. q. 2. a. 1. q. 1. in Corp. postquam distinxit inter valorem actus ad aliquem statum sequendum, et ad aliquid consequens statum accidentale, l. dimissionem poenae, et inter valorem actus per viam meriti, et

D. Th. orationis, loquendo de valore actus ad id, quod est consequens, l. accessorium ad statum ait, quod opus unius potest valere alteri non solum per viam orationis sed etiam per viam meriti, quod quidem dupliciter contingit, l. propter communicationem in radice operis, quae est charitas in operibus meritoriis, et ideo omnes, qui invicem charitate connectuntur aliquod emolumentum ex mutuis operibus reportant, et inde est, quod actus fidei ponit sanctorum communio alio modo ex intentione satisfacientis, qui aliqua opera specialiter ad hoc facit ut taliter prosit, unde ista opera quodammodo efficiuntur eorum pro quibus fiunt. Unde possunt eis valere, l. ad impletionem satisfactionis, l. ad quid hujusmodi, quod statum non mutat. Tubi D. Th. loquitur de merito condigno, tamen quia loquitur de merito condistincto ab impetratione orationis; tum quia merito de congruo potest etiam unus prodesse alteri, quoad mutationem status.

46 Resp. neg.º sequela, q̃ minime affirmat D. Th. doctrina, cum doceat meritu unius hois n̄ posse alteri valere ad statu justificationis de condigno, et consequr̄ neq. dignificatu ee in ordine ad gr̃a alterius, unde reddit disparitas int̃ debitu culpæ, et pœnæ; hoc enim pote ee in justo, qui cu mereatur in radice quæ ē charitas coicat, ppterea q̃ pote illi remissionẽ pœnæ mereri de condigno et eadem rone ad hujusmi ipsu statu n̄ mutet quo in sensu oes tenẽt D. Th. interpretari cu illi dingat de facto.

47 respondebis, q̃ hoc ē ei mereri remissionem pœnæ ppt̃ coicaonem in charitate, cu tn̄ D. Th. aliu assignet modu scilicet ex intentione satisfacientis. Non inde valet: na ppt̃ coicaonẽ in charitate pote unus alteri remissionẽ pœnæ mereri bifariã, l. titulo unitionis ut quiē 1. modus. l. specialiter dirig.do sc. opera ut eis specialiter prosit et hic ē 2.us modus, q̃ expressé docet D. Th. in 4. d. 20. q. 1. a. 2. q.l. 3. ad 1. ibi: Sed pœna tpralis pro peccato debita post culpæ remissionẽ n̄ taxat 2.m dispoẽ ejus cui debet, q̃ q̃ ille qui ē melior n̄ est majoris pœnæ reatu, et ideo quatu ad pœnæ dimissionẽ, unus alteri mereri pote, q̃ actus unius fit alterius, charitate mediante. q̃r oẽs unu sumus in Xpt̃o.

Quest. 4.

Utrum satisfactio Xpti sit ex toto vigore justitiæ?

Ex dictis superiori dubio hes solu Xptu Dnu potuisse pro peccato originali, et qsa cujusvis peccati mortalis de condigno satisfacere. de condigno sane, q̃ n̄ solu equale, veru et supabundate satisfactioẽ obtulit pro peccatis. Quare licet Xpti satisfao a vigore justitiæ defectu equalitatis n̄ deficiat restat tn̄ examinadu, an quatuor conditiones ad rigorẽ justitiæ, coiter peritas exactissime conditias det.r Alij alias desiderant conditiones, q̃ de his oibus statim in solutione agemus: sit q̃.

D.o

Satisfactio Xpti fuit ex toto vigore justitiæ.

2 Prob: satisfao Xpti dni fuit ex perfecta oino justitia; sed q̃ ex perfecta oino justitia ē ex rigore justitiæ, seu ē justitia in rigore: q̃ satisfao &c. mi. constat; na q̃ deficit a rigore justitiæ, deficit a perfecta justitia, cu vigor justitiæ sit ejus perfectio. maj. aut prob. ex Apto ad Rom. 3. ubi loquens de Xpto inquit: quẽ ppsuit ppitiationem in sanguine ipsius ad ostensioẽ justitiæ suæ ppt̃ remissioẽ precedentiu

delictorum. Et Ad Corinth. 1: Xptus factus est pro nobis justitia; sed nullum est invenies in eo, quod hec justitia non stricte accipiatur: ergo satisfactio &c. Aliter 2do prob: satisfao cui competunt omnes conditiones ad rigorem justitie assignate, est rigorosa justitie; talis fuit Xpti satisfao: ergo satisfao &c. maj. est innegabilis; min. non melius patebit quam per singulas discurrendo. Pro quibus. Arg. 1: ad rigorem justitie requirit,

3. quod sit ad alterum; sed satisfao Xpti non fuit ad alterum: ergo satisfao Xpti &c. maj. constat: justitia respicit perfectam equalitatem, equalitas est relao realis extrema realiter distincta necessario requirens. prob. mi: sive Xpt. Dno. Deo, sive divinis personis satisfecerit, non est quia realiter distinctum, cum ipse sit realiter Deus, et una ex personis divinis. Cui satisfao deberet exhiberi: ergo &c. Omissis variis solutionibus: Resp. Cõi dist. maj: ad rigo-

4. rem justitie requirit, quod sit ad alterum alteritate precisse suppositi satisfacientis neg. maj; alteritate ad minus nature, media qua fit satisfao concedo maj; et sub eadem min. distinctione, neg. consequentiam. Licet enim inter suppositum satisfaciens, et Deum cui satisfit non interveniat realis distinctio natura humana, que erat principium quo satisfaonis alteritatem ordinem hebat; quare defectu hujus conditionis minime amittit satisfao Xpti rigorem justitie. Naturarum enim diversitas suffit ad fundandum jus diversum et dominium. Nec magis petit esse ad alterum justitia, quam ejus partes religio, obbedientia &c; nullus enim sibi ipsi obbedit aut subdit, et tamen hac naturarum alietate Xptus fuit Deo obbediens et proprie subjectus. immo ex opposito infertur quod nec fuerit satisfao, cum ex proprio conceptu satisfactionis exigat esse ad alterum, nullus enim sibi ipsi satisfacit. Replicab: ad rationem justi-

5. tie justitie non suffit alietas naturarum cum indivisibilitate suppositi: ergo &c. p. ant. 1o. inter satisfacientem, et creditorem requirit equalitas; sed hec cum sit relatio realis requirit extrema diversa, et distincta existentia, que non est proprium naturarum, sed suppositorum imo nature non sunt satisfacientes et creditores: ergo &c. 2. prob. ex D. Th. 1.2. q. 58. a. 2. dicente: justitia proprie dicta requirit diversitatem suppositorum, et ideo non est nisi unius hominis ad alium: ergo ad rationem &c. 3: quia alias etiam sufficeret diversitas potentiarum; hoc est falsum: ergo &c. Resp. neg. ant. ad 1 prob. concessa maj. dist. min:

6 requirit extrema diversa 2m aliquam rationem extremorum, concedo mi; 2m omnem neg. mi. et consequentiam. nec implicita ejus probatio oppositum convincit; quia licet nature ille diverse non sint extrema, inter que versetur equalitatis relao sunt tamen rationes 2m quas idem suppositum ut subsistit in natura humana ponit actiones equalis, et majoris valoris quam sit in ipso ut subsistente in divina natura justitia ad exigendam satisfaonem. retorsio est in ipso Christo qui ratione humane nature dicit relaonem servitutis, et ejus ad seipsum, ut subsistere in natura Divina.

7 Ad 2. resp. loqui D. Th. de justitia, quae inter creaturas exercetur, quia ob earum limitationem non stat multiplicatio naturarum cum unitate suppositi, non tamen de justitia essentiali, et ubique quia 2m suum conceptum essentialem talem diversitatem non exposcit, sicut D. Th. hic q. 20. a. 1. ad 2. concludit de relatione subjectionis, seu servitutis: et 2m hoc nihil prohibet Xptum dici Patri subjectum, l, servum, 2m humanam naturam. imo etiam in humanis ad strictam justitiam diversitas suppositorum eminentialis sufficiet, ut patet in hoc, qui tutor sit pupilli, et una creditor sit, et similiter si dueret societatis contractus ineat. Ad 3. neg. paritatem, quia diversae naturae totales afferunt seu diversas voluntates diversum jus potentes fundare et cum unaquaeque sit Domina sui actus, et suppositum ratione illius, potest ut subsistens in una offerre suam operationem sibimet, ut subsistenti in alia quod non habet locum in potentiis ejusdem naturae, et suppositi.

8 Sed in surgis 1o: Xptus 2m eandem rationem est satisfaciens et offensus: ergo deficit 1a conditio ad rigorem justitiae requisita. prob. ant: Xptus est offensus, et Creditor ut subsistens in natura Divina; sed ut sic est satisfaciens; sed ut sic est satisfaciens: ergo &. prob. mi: ab illo est satisfactio Xpti, a quo habet valorem et condignitatem cum offensa sed hanc habet immediate a Persona, et mediate a natura Divina: ergo &. prob. maj: satisfactio est concretum accidentale dicens de materiali actionem phycam, quae a Xpto media humanitate elicitur et de formali valorem, qui a Persona ut subsistente in Divina natura praestatur; sed concretum accidentale, ut in omnibus cernere licet ab illo dicitur esse a quo est ejus forma: ergo ab illo &. 2o: Xptus in quantum homo est servus Dei; sed ex Phu 1o. politicorum Cap. 3. et 4. inter servum et Dnum nulla est justitia: ergo nullo modo satisfecit ex justitia, l, non satisfecit in quantum homo.

9 Resp. neg. ant. ad prob. neg. mi, ad cujus prob. dist. maj: est concretum accidentale phycum, neg. maj. neg. maj; morale, subdist. maj. et 2do dist. mi, neg. huius prob. neg. maj. cum sua estimatione morali est concretum accidentale morale cujus forma est estimatio a Principe collata, cui non attribuitur solutio, aut satisfactio debiti, sed entitati phycae monetae, quae est materiale illius concreti, solventi: tunc in Xpto a quo, ut subsistente in natura humana est entitas phyca satisfactionis. Cui quae attribuitur ipsa satisfactio quamvis ejus valor sit ab ipso ut subsistente in natura Divina. Quare sinistre infertur esse offensum et satisfactorem 2m eandem rationem.

10 Ad 2m. dic Phum intelligendum esse de servitute legali, non vero naturali. Arg. 2o ex 2a conditione satisfactio ex rigorosa justitia debet esse ex bonis propriis debitoris, seu satisfacientis; sed operationes Xpti non fuerunt bona propria ipsius ut hominis: ergo. maj. pat: nemo enim ex vera justitia solvit ex alienis. prob. mi: operationes Xpti ut hominis, fuerunt sub supremo dominio Dei; sed bona quorum alter est Dominus non sunt bona propria Xpti ut hominis: ergo. maj. pat; quia tales operationes exant dependenter a Deo et aliquid ab ipso causatum et consequenter subjectum dominio. mi. est extra notam, et consequentia legitima. Arg. 2.

14 Resp. dist. maj: satisfao &c. debet ee ex bonis pprijs positive debitoris Jcedo maj; pprijs privative neg maj. Et dist. mi: n fuerunt ppria Xpti positive neg. mi; privative omitto mi, et neg. Jña. Dupliciter pote ee ppriu alicujus positive, sc. et privative: ppriu alicujus privative ut uno verbo dicamus dicitr, qd ita e ppriu illius, ut nullo modo sit alterius; ppriu v. positive alicujus, ppriu e, et pscindit ab eo qd etia sit alterius, operaões igit Xpti D. sub dominio Dei Creditoris n adeo Jstitute erat ut sub dominio etia Xpti perfe n eet; nec ita sub dominio Xpti, ut dominiu Dei supra illas excluderet: Ad justitia aute suffit, qd boa sint i suo dominio positivo Debitoris et qd n sit sub dominio privativo Creditoris, na hoc ipso Debitor solvit ex pprijs, ut justitia exposcit: Xptus qd seipsu et suas operaões sub dominio Dei Colocavit, et hec voluntaria dominij translatio in obsequiu Creditoris sufficiens e, ut satisfao sit ex justie rigore, qa licet entitas operaões utriusq. ppria fuerit, Xptu humiliatu, et D denominabat honoratu neq e similie de filio n emacipato et servo servitute legali, cu totu dominiu stet apud Dnu, et Patre.

17 (Arg. 3. ex 3. Jditione):

Disp. II.

De Incarnationis motivo.

Postq. D. Thō. incarnationis conveniētiā, et necessitatē in 1. et 2. art. explicuit, ejus motivū, p.a 3. et 4. eruditione mira illatissime aperit. Faxit D. fœlicit.o Ang.co preyre Mag. ut sicut Angelo nuntiante de incarnatione decretū notū fuit mūdo, ita Angelo dirigente, sit nobis notus Divinorū decretorū ordo.

Q. 1.a

An Deus carnem assumpsisset Adamo non peccante in vi presentis decreti?

Potuisse Dm, nullo extāte peccato carnē induere in alia rerū serie, nemo qui de Divina oīpōa, et bonte ut par est sentiat, diffitebit.r Cū enī incarnatio nil essiale, neq. inaāle cū peccato nexū hēat, independent.r ab illo posset a Div.a oīpōa executioni mandari. Quare n̄ de possibili, sed defacto in presentiarū quest. exagitat.r Neq. illā hoc sensu intēlas: an Vbū incarnē veniret in vi alterius decreti, q. D.s in alia rerū serie inqua Adamus n̄ peccaret, defacto hēret: hoc enim potius adivinationis, q. prudentie disquisitionis mañ eet. Cū adhoc decretū stabiliendū, nullū fundm.tū in scriptura stet. Merito q. in vi p̄sentis decreti hujus q.is vestibulo coīr insernitur, ut sensus questionis denotet ee: an det.r in Deo decretū aliquod efficax mitendi in carne Vbū, n̄ connexū cū peccato? vel an oē decretū effax q.d de incarnatioe dat.r in Deo, sit cū peccato connexum? Si enim hoc 2. asserat.r, n̄ veniret Xptus ex vi p̄sentis decreti, Adamo n̄ peccante; si aut.e 1.m, veniret utique manente Adamo ab oī labe immuni.

N. 2.

Nē licet Scoti to obsistat, potuisse Dm incarnationem n̄ aliter, q. misericordia a miseriā hoīs motū, decernere, (inhoc sane, et nulla dē repugnāa, et ejus pietas maximè splendet) cū nullū influxū in peccatū, ultra logica connexion Insup. extra litē

tur haberet, q. nullus ē Theologus, qui Divinis decretis n. Certat. Praeterea ut certu suppono, plures de facto interfuisse fines ob quos filius Deus in mundu missus: 1°. ob Dei gloria, quae ē oiu operu adextra transcedens motivu; venit etia ut Legislator Dr, et Magr; ad justitiae promissa in lege veteri implenda; ad dona spualia Dcē dēda; ad merita justitiae tribuenda,* et ppr. plures alias Caas, quae Vonis ophesionē excedunt. Nunc aut. discusio in eo consistit, utra ex his Cais sit 1a, et potissa incarnationis motiva, atq ab aliis oino indepedens.

*quib. hoes vita aeternā consequātur.

3. Nec sermo ē de Caā seu rone finali ultimata incarnaois, seu q. idē ē de motivo expte actus Divini, hoc enim ē ipse Deus, cu nihil extra se posit Dr. ee ro volendi; oia, enī ppr semetipsum operatus ē Dns, sed expte obti voliti, quatenus ut dicit D. Th. 1. p. q. 19. art. 3: vult ḡ hoc ee ppr hoc, sed n. ppr hoc vult hoc.: n. ḡ redemptio a peccato potuit ee Dº ro volendi incarnationē, potuit tn illā velle in remediu peccati; ita ut sit potissu incarnaois motivu, tale, q. si hoc, adstantibus caeteris, defficeret, incarnaois motivu n. subsisteret. Quo in sensu ait Ang. Mag. hic in solue ad 1m. oes aliae Cae, quae sut assignatae (scilicet ab Aug.) pertinet ad remediu peccati.

Prima. 16. D. Th.

4. Similit. dum oīne prioris, et posterioris int. divina decreta separamus n. ē relationadu ad ipsa expte actus, cu enim volitio Dei simplicissa et unica sit, unico, et simplicisso actu oia simul ab aeterno efficacit. decrevit, et talis ordo expte obti voliti. Pro quo scito q. cu res a Deo volitae heat int. se ordines Cae, et effus: finis, et medij: dependentis et indepedentis: occasionatis, et occasionati, consequet. prioris, et posterioris ordinē int. se hēt, rone cujus una res, et dicit. et revera ē ppr alia. Propterea q. recte asserunt Theologi, una prius altera velle prioritate expte rerum ipsaru, quatenus vult una ee ppr aliam, n. tn prioritate expte volitionis divinae, in qua, ut dictu ē, n. reperit. prius, et posterius, nisi forsan loquaris ex imperfecto nro concipiedi modo; q. cu simplex volitio Di. diversas volitiones virtualit. eminet. contineat, quib. nos ordinate procedentes, unu prius alio expte actus velle mus, et aliu de res, in quib. prioris, et posterioris ordo invenit., attingat, noster intellus, qui divina per analogia ad Creata cognoscit, ordinē in creaturis repertu in divina volitione considerat. (balbutiendo)

Prius.

5. Tande nota: cu Alle car. de prioritate ad prioritate

et posterioritate inter divina decreta modo explicato, nec dignitatis, nec ordinis, nec durationis aliquid valet prioritas, sed praecise realis dependentiae, seu causalitatis prioritas desideratur; sicut respectu nostri, minime officit prioritas localis, ut simul nobis propinquiores, atque distantiores res videamus. = His praelibatis duas in hoc puncto reperimus sententias; 1ª tenet futuram incarnationem etiam Adamo non peccante. ita Subt. Doctor. cum suis Discipulis quibus eximius Suarez cum alijs et Societatis schola suffragatur; 2ª ex adverso negat, ita omnes Th. praevio Ang. Mag. S. Bonavent. et majus Jesuitarum agmen quibus cum sit

D.

Non existente Adami peccato Verbum Carnem non assumpsisset ex vi alicujus decreti praesentis.

Quam ~ Conclusionem

6. Corroboro 1º solidissima ratione Ang. Mri: deficiente motivo incarnationis Verbi, Verbi incarnatio deficeret; sed deficiente generis humani peccato, motivum incarnationis deficeret: ergo deficeret incarnatio deficiente Adami peccato. Consequentia est legitima, et major ex terminis nota. probo minorem: deficiente generis humani peccato, deficeret redemptio ab illo; sed haec fuit incarnationis motivum: ergo deficeret incarnationis motivum deficiente peccato. probo minorem: ea quae ex sola Dei voluntate provenient supra omne debitum creaturae, nobis innotescere non possunt, nisi quatenus in sacra Scriptura traduntur, seu ex Dei revelatione; sed tale est incarnationis opus: ergo id debemus habere pro comperto esse incarnationis motivum, quod in sacra pagina pro incarnationis motivo assignatur; subsumo; sed ubique assignatur a Scriptura, PP. intelligentia adjuncta, pro motivo incarnationis redemptio a peccato: ergo haec est incarnationis motivum. in 1º syllo totus Ang. Pr. discursus innititur, et merito: nam quod unice pendet ex libero Dei voluntate supra omne debitum creaturae, solum ex manifestatione talis voluntatis potest certo constare, cum nullum habeat medium innatum.

7. Minorem subsumpta, ad quam tota devolvitur difficultas, prolixe nimis ponderat Scripturae testimonijs ostendi, selectiora tantum spargemus: prob. 1º ex illo Joann. 3. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret. et statim infra: non enim misit Deus filium Joann.

suu, ut judicet mundu, sed ut salvet mundus p. ipsu. Et epist. 1.a cap. 3: scitis, q. ille apparuit, ut peccata nra tolleret. et infra: in hoc apparuit filius Dei, ut dissolvat opera diaboli. = 2.o ex illo 9. Math. n veni vocare justos, sd peccatores, et hujus tradit Xptus Dnus rone: nc opus valentib. medico, sd male hntibus. Quæ oia cfirmat fidei Xptianæ symbolu: qui ppt nos hoies, et ppt nra salute descendit de Cœlis:: et hoo factus e.

Math.

8. Sed q. genuinus scripturæ sensus, ex PP. exuit expositione, audiat P. M. Max. in cap. 2. Ecli: q.a hoo infixus in limo peccati indiguit majori auxilio, idcirco venit ipsa Sap.a D. Aug. Serm. 8. de Vbis Apti: si hoo n periisset, filius hois n venisset. serm. 9. nulla fuit Caa veniendi Xpto Dno, nisi peccatores salvos facere: tolle morbos, tolle vulnera, et nulla e medicinæ Caa. et in Psalm. 36: si tu ô hoo n dimiteres Deu, n fieret pro te Deus hoo. D. Chrisost. homil. 3. in Genesi: propterea Carne nra suscepit ppt benignitate sola, ut nri misereret, n e eni alia dispensationis Caa, nisi hæc sola. Sact. Cyrill. lib. 5 Dialogor. de Trinit: si n peccassemus, nec factus eet similis Nobis. S. Leo serm. 3. Pentecostes, cap. 2. si hoo in honore suæ naæ mansisset, nec a lege sibi posita deviasset, Creator mundi Creatura n fieret, nec æternus tpalitate subiret. S. Rupertus Abbas, lib. 2. de operibus Spus Sti. cap. 6: dicant adhuc fideles peccatores pœnitentes. multu tibi debemus nos Deus Xpte, q. hoo factus e. * n[illegible] Nobis debes hoo Xpte, q. ppt Nos in Deu assumptus es; na, nisi fuissemus peccatores, [illegible] in Deu assumi + deberes nulla fuisset: sd perpetuo assignatur in Scripts, PP. integra adjuncta, peccati redemptio pro motivo incarnationis.

P. M. Hieron.
S. August.
S. Chrisost.
S. Cyrillus
S. Leo.
S. Rupert.
at tu * extra

9. Iam Copiosa segete unico ictu metere Adversarij tentat: Duplex enim in incarnationis opere defacto excogitarunt decretu, unu ad substa, alteru ad passibilitatis circustaq tratu: Motivu 1.i, ajunt, fuit ipsius mysterij pstaa, ast 2.i redemptio a peccato; ex quo recte subinferunt, q Adami peccato n exeste, licet Carne absolute, n t passibile, indueret, q varie, et n plus suadet Scripturæ pondus, et PP. Hæc e in summâ tota, et literalis Scoti solutio, apud aliquos Scotas, quos refutat Mastrius.

Aliquorum Scotistarum solutio

10. Sed Ctra e 1.o: na, Script.a Ecl.a et PP. loquunt de motivo incarnationis quoad suba: q voluntarie tratruit ad circustaq passibilitatis. ant. prob. 1.o in Script, ut a Nobis relegenti. dicit Deu dedisse filiu suu, sd illu misisse, filiu hois apparuisse ppt nos redimendos a captivitate; sd hu-

ju

jusmodi locutiones sunt expressiones incarnationis quoad substantiam: ergo ibi loquitur de motivo incarnationis quoad substantiam.

Urgetur nobis symbolo, quibus Catholicè profitemur, quod propter nostram salutem descendit de Cœlis; et hoc fortiter; at his Catholicis propositionibus significatur incarnationis mysterium quoad substantiam: ergo nostra salus incarnationis quoad substantiam assignatur pro motivo. Roboratur evidenter ex immediatis symboli verbis, Crucifixus etiam pro Nobis, in quibus et passibilitas Xpti, et eam esse propter Nos expressè denotatur: ergo in antecedentibus descendere de Cœlis et incarnari propter nostram salutem, denotatur mysterium incarnationis quoad substantiam esse propter illam. Patet consequentia: tum quia ut distincta credenda proponuntur Nobis incarnari, et Crucifigi: ergo cum utrobique assignetur pro motivo nostra salus, illa fuit motivum, et passibilitatis in Crucifixione ostensæ et mysterii quoad substantiam denotati per descendere de cœlis, et incarnari. Tum quia sic etiam dicit correlatione ad antecedenter dicta, quare ipso intendit, quod non solum descendere de Cœlis et incarnari, sed etiam Crucifigi, propter nostram salutem evenisse.

11. Idem constat ex SS. PP. nam Filium hominis venisse, Deum fieri hominem, Carnem induere, temporalitatem subire, Deum esse in carne, et hominem assumi in Deum, incarnationem quoad substantiam clarè exprimunt; sed in illis nullum incarnationis motivum assignant PP. quam remedium peccati: ergo voluntarium est dicere Patres ibi non loqui de incarnatione quoad substantiam.

12. Impugnatur

2º data Adversariorum doctrina: quod absolutè hæc propositio est vera: Verbum Caro factum esset, etsi non adesset redimendi hominem necessitas; sed contradictoria istius perpetuo a SS. PP. docetur: ergo 1º est falsa. Min. constat adducendo PP. testimonia: S. Irenæus ait, quod si non haberet Caro salvari, nequaquam Verbum Dei Caro factum esset. D. Gregor.: Si peccata deessent, Deum venire non oporteret. D. Athanas: necessitate hominum sublata, Carnem non induisset. S. Aug. nulla causa fuit veniendi nisi peccatores salvos facere. Hinc ut rem unico exemplo expediam: aliqua causa fuit veniendi Dominum Jesum præter peccatores salvos facere, docetur ab Scoto; contradictoria autem illius, sc. nulla causa fuit veniendi Dominum Jesum nisi peccatores salvos facere traditur ab Aug. Sed potius Aug. quam Scoto in suis assertionibus subscribendum: ergo sublata peccati redemptione non stat incarnationis motivum etc.

13. Amplius

hoc ex eodem: PP. unanimiter negant Xptum absolutè

verum n existe hoiu peccato; ut hec negatio absolute falsa esset, si vera eet Scoti sta: q n existe peccato Xpus absolute n veniret in vi DV. Ostendit: mis in Mr. pdicti Mri. Verbu absolute veniret adhuc stante nega tione peccati: q n posset negari absolute q. veniret. pat sua: Cu enu negatio sit malignatis nae, ut aliquid absolute neget de aliquo n suffit, q sub aliqua rone neget. Sd q sub nulla ei eveniat: q si Vbu n exte peccato aliquo modo carne as sumeret, falsificaret, q illo n exte, sibi carne absolute copu laret: sicut q Petrus velato Cap. n veniet, n suffit, ut nisi fal sisse, dicat, absolute n venturu. Et certe nescimus, quomodo possit sponi, aliquo modo veniret, cu illo PP: nequaqua, n opor teret, nulla Caa, et alijs similibus ab ipsis prolatis frequentisse.
Urget alijs txis: q absolute poterit modo dici, q Vbu n venit; Sd hec pp. absolute prolata e heretica: ~~q [illegible] falsa hec Vbu [illegible] expositio nisi alia trat illatione, ac addita ppo Vbu n venit~~. Declarat sequela hoc brevi entimemate: quia n venisset Vbu cu circustaa passibilitatis, ~~ut Adversarij proponunt~~, veru e absolute, q n veniret ~~uti docet PP~~: q. q. non venit cu circustaa impassibilitatis veru eet absolute q n venit ~~qualit Judei fassent~~. Fundat discursus in reciproca versione illius pripij: q facit actus actu facit poa poibile.

14\. Magister

Suarez sentiens in aliquo cu Scoto aliter nititur occurrere roi D. The; asserit q D decrevisse n solu circustaa passibilitis veru incarnaois suba ob remediu peccati, quippe judicat n recte intelli Scriptura, et PP. si de sola circustaa passibili tatis exponat. Tame aliud etiamterius in D. statuit decre tu ad excellentia mysterij pcise tratu. Duob. q finib. totalib. alligat incarnaois substaa. excellentie, nempe mysterij, qua respicit 1m et redemptioni a peccato, que e decreti posterioris motivu.

et est doctrina Vasquij, et q plurium Scotistarum apud Ponc, licet sub alia explicatione.

15\. Sed hoc clarissimu effugiu vi perhipatethice philo penitus in sis retrudit: nequit idem opus ad duplici caa finali adequata, sibi invice n subordinatis pendere, et nisi ad mi racula confugiendo, adque, in divinis decretis statuendis minime e recurrendu, cu D. in decernendo se attemperet natu ræ, ab Adversarijs etia heat ut certu. Et fundat illud duplex decretu unu ad suba et aliud ad incarnaois circustaa, subaq statu. Rursus: vi prioris decreti intentivi incarnaois eredu eet fut. q tpralitate, Dsu modo pres in eternitate: q implat iteru quoad suba futura fiat, aut presens vi decreti subsequentis. q enim post peccati pvisione, nova in incarnaoe utilitas appa reat, n ea facit obtu nove intenois efficacis, sd novi ad summu actus delectationis, aut gaudij.

16. Dices: stat adiorem duplici fine pfixo, minus pipali explicari; ut cum Dn. Samuelem misit in Bethlehem, ut ungeret David in Regem, intime pipalem, ex pcepto Dni minus pipalis exposuit, ad immolandum, ses Dno venisse, pipali sui adventus fine occultato, quo mortis insidias, si id Sauli innotesceret, declinaret. g pariter in presenti. Affirmat: Xpus Dns absolute negavit se ascensurum ad scenopegiae festum, et tamen ex hoc non sequitur, quod nullomodo ascenderet. g ex quo Scriptura et PP. absolute dixerint Xpum Dnum venisse in remedium peccati non sequitur ppter alium finem non venisse.

17. Resp. Samuelem non ita causam sui adventus declarasse, ut negaret se venturum si motivum non adeet immolandi, quod sepius inculcat Scriptura et PP. Insuper gravis causa ibidem assignatur, ut Senioribus Bethlehemiticis motivum occultaret pipale. Ubi autem quaeso Nobis in Scriptura constat adequatum incarnationis motivum ipsam et mysterii excellentiam, independenter a peccati remedio? Quenam causa, sicut Samuelem, Xpum Dnum, Aplum, Ecclesiam PP. ve coegit, ne motivum detegeret ppale, sed potius Redemptioni id unice deputaret? = Ad Affirm. dic pariter tenere, quia cum Discipuli de ascensu agerent manifesto, ut ex ipso patet contextu: Vade ut videant opera tua: manifesta teipsum mundo, bene ad ipsorum mentem respondit, et ex illa recte manifestat, neo asse ipsis quod petebant, in eo tamen sensu, quo postulabat. non igitur ita absolute responsio Xpi Dni e accipienda, sicut negativa Scriptur. Apli, Eccl. et PP. de adventu ipsius Xpi deficiente peccato: illa quipe ex thenore petitionis limitatur, ista nullo ex illorum scriptis fundamento adverse peccati poterit adaptari.

18. Dica 2: quia in Suarii non salvat in rigoroso sensu locutionem Scripturae Eccl. et PP. easdem, g instantias patitur, quibus jam Scoti sententiam impugnavimus. Firmem. antecedentis veritatem, ut facile in ipsum eas valeas efformare. in vi prioris decreti adpsentiam mysterii peisse tractans, constituitur incarnatio quoad substantiam facta et in ordine salte intentionis adequate extra causas, cum Xa ipsum sit extra totale motivum, ipsam incarnationem actu finaliza; v. g. aliqua alia adequata fuit ro veniendi Xpto pter peccatores salvos facere. g deficiente peccato Verbum veniret: Subsumo: sed cum veritate huius ppm non salvatur rigorosus sensus Scrip. Eccl. et PP.: g non recte salvatur rigorosus sensus Scripr. Eccl.

prob. subsupra nisi: Cum veritate praedictarum propositionum non compatitur sensus istarum: nulla fuit ratio veniendi Domini Jesu nisi peccatores salvos facere: peccato deficiente Verbum non veniret; Et affirmative docetur a Suario, negative contradictorium continet sensum Scripturae, citatorum, et PP. ergo cum veritate harum propositionum non salvatur rigorosus sensus &c.

.19. His compulsus Mag. Suarez sic sect. 4. resp. ad rigorem facta, quod si homo non peccasset, Deus voluisset incarnationem propter alia motiva; de facto tamen beneficio scientiae mediae futurum lapsum, non aliter decrevit incarnationem, quam dependenter a peccato, quia Deus, ait, primaria intentione perfectissimo modo se communicare statuit, et hic, supposita tali scientia, erat in carne passibili; at quia contingens fuit praecedere peccatum futurum (potuit enim prescire contrarium prohibere dedendo Adae) ideo in tali hypotesi daretur alius perfectissimus modus, se communicandi, et sic veniret ob alios fines, etiam secluso peccato, licet in carne impassibili.

.20. Sed levi prio impugnatur: nam in vi hujus providentiae, vel verbum veniret, deficiente peccato, vel non? Si hoc 2m. habemus intentum. Si 1m. reviviscunt instantiae factae. = 2°. Nam illud decretum, se communicandi perfectissimo modo, vel fuit se Communicandi perfectissimo modo ex illis, qui jam tunc D. occurrebant, vel, perfectissimo modo ex illis, qui postea occurrent: ex quo iterum: vel, tunc occurrebat D. iste perfectissimus modus, vel non: si 1m. habemus intentum. si 2m. quod Deus decrevit se communicare perfectissimo modo, nesciens pro tunc decreti, quisnam esset perfectissimus modus. 3: nam scientia media antevertit omne exercitium efficax liberum Divinae voluntatis: ergo si 1m. illud decretum fuit se communicandi perfectissimo modo, et hic, supposita scientia media lapsus Adami erat in carne passibili, nullum est excogitabile decretum cum peccato non connexum.

.21. Secundo prob. nostra Thesis, et simul enervat Adversariorum effugium: D. quovis praesenti providentiae decreto, efficaciter decrevit, Verbum mittere in carne passibili; sed hoc decretum pendet a praevisione peccati Adae: ergo Adamo non peccante &c. prob. maj. Vel D. suae voluntatis efficaci decreto voluit, Verbum venire in carne impassibili; vel, passibili; vel, immovilitatis quoad substantiam, nihil de proxime passibilitatis, aut impassibilitatis circumstantiam curando; sed neutrum dici potest: quod D. quovis praesentis decreto

providẽ &c. maj. ↄstat a sufficienti enumeratione modorum. Min. quoad 2. ptẽ ↄcedit ab Adversarijs; probo ergo min. quoad 1m. ptẽ, illa deinde quoad ultimã probaturus. Si D.s 1o. suæ volũtatis efficaci decreto decrevisse Verbu incarne impassibili, ac facto impassibili carnẽ copulasset; Hoc opponit art.o fidei, passus et sepultus: ergo in 1o. decreto n̄ voluit venire in carne impassibili. Sequela pat, alias, 1, eet dicẽdũ qd 1m. illud decretum n̄ fuit effax, et sic Adamo n̄ peccante n̄ fuisset sortitũ effũ, 1, qd supposita peccati pvisione in signo sequẽti Verbis p.r aliud decretũ modigeratũ fuit, qd perfeoni, et immutabilitati divæ providẽ, oppit, quæ ob illimitaoẽ divini intelus, et volũtatis, n̄ ē vertibilis sicut vixa.

22. Jam probo ultimã min. ptẽ: incarnaõ quoad substaã peissive a circũstatijs n̄ ē possibilis in actu: qa implicat illa, sic volũisse D. p.r 1m. et effax suæ volũtatis decretũ. probo. sam: Voluntas effax Dei tral. ab ōibus sub ōibus circũstatijs qq ē in parti executioni madada: ergo implicat D. voluisse efficacit. incarnaõẽ quoad substaã praecissive a circũstaii sub quib.s ponẽda eet in re. Sra nst. ant. ↄtinet notionẽ volũtatis sequẽtis, et efficacis, prout ↄtra distinctẽ ab antecedẽti et inefficaci a D. Tha perpetuo assignatã.

:23: Deniq. probo D.o si incarnatio fuisset efficacit. volita independet a remedio peccati ppt excellẽtiã ipsius mysterij, sequeret. fuisse futuram etiã si mundus ↄditus n̄ fuisset; At hoc n̄ ↄcedit Scotus; ergo n̄ stat decretũ aliqd idepẽdẽs a remedio peccati ad incarnaõẽ tratũ. Prob. seqla: Si incarnaõ fuisset ita efficacit. volita, fuisset etiã efficacit. volita indepedet. ab omni opere D. e.: qg fuisset futa etia si ↄditus mũdus n̄ fuisset. ↄseqa. ↄstat, qa eni indepẽdet a mũdo ē a D.o efficacit. volitũ, indepẽdet ab illo fuisset etiã executioni madatũ. Antec. etiã pat; Cũ ro Scoti, siã quid probat, utrũq equaliter ↄvincat. Ex quo sequit. qd ex vi illius decreti unũ naẽ humanæ individuũ produceret, etiã si oĩa alia universi mẽbra defecissẽt. Vlterius, qd tũc assumptio eet perfectioris naẽ assũptio, neppe Angelicæ, qũ inferioris, sc. humanæ; ad excellẽtiã quippe mysterij, et perfeois universi finẽ magis illud ↄduceret; maxime cũ nulla tũc adeet specialis ro, ut hoc ad hypostaticũ, ordinẽ evehãt; sea nullum habuit D.s decretũ naẽ Angelicæ assumẽdæ;

a X. illud Apli: nuq. Angelos apprehedit: q nullum habuit ppt pdictos fines decretum incarnadi indepen degi a remedio peccati, Iequit q. Adamo n peccate &c.

Solvuntur argta.

24. Arguit 1º ex Aug. de nuptijs Cap. 21. ubi docet Sacramtu Inubij, q 2m Aplu e signu Ijuctiois Xpti cu Eclesia, hac boitate hituru in statu innocetia, Sd tuc eet caretia peccati; q etia peccato deficiete D. hoc eet. = Ifirmat. 1º ex D. Bern. Serm 1º adventus: Diabolus, ait, instigavit hoc ad 1m peccatu, motus invidia exaltationis nae humanae, q pvidebat a Dº assumeda; Sd si naa hana assumeda foret depedet ab hoie peccato, n instigaret ad noxa: q &c. = Ifirmt. 2: x D. Tha 2.2. q. 2. a. 7. Ada in statu innocetie fuit pscius mysterij incarnationis: q pscire debuit motivu, alias ejus intus maneret inquietus; Sd n fuit pscius sui lapsu, ex cujus notitia tristaret, q cu faelicitate illius status pugnabat: q. aliud adfuit in incarnatioe motivu.

25. Arguu ex authorit. Aug fratu, ab ipsis quoq e objicietibus solvedu; Nã Aug. asserit, matrimoniu in statu innocetie sigficaturu ea Ijuctioe Xpti cu Eclesia, quae de facto fuit in hac provideã; Sd talis Ijuctio e Ijuctio Xpti, ut passibilis, et mediate ejus morte Isumata, cu ex Xpti latere frata e mystice Ecla, sicut ex Adae latere frata e phyce Eva: q in tali statu adhuc subsisteret Xptus passibilis: q. Xptus ut passibilis n fuit depedes a remedio peccati; Sd hoc e Itra objicietes: q Itra utrosq. militat argtu ex Aug. desuptu. Unde pro omnibus

26. Respt argto dist. mi: tuc e caretia de peccati quoad exa peccati Icedo mi: quoad futuritioe peccati, neg. mi cu Xa. Inqtu enim Aug. negat boitatem signi Ijuctiois Xpti cu Ecla fore, ut perfe Iveniret nuptijs casu in quo nullu unq extituru eet peccatu; Sd illis ate peccatu perfe Ivenisse, et hoc veru e: Nã ante q Adamus defacto peccaret, matrimoniu Ade, et Eve Xptu, illiusq. cu Ecla Ijuctione sigficabat, q ja stabat decretu de incarnatioe Ibi, et decretu permissivu peccati, ac proin de peccatu Ibi incarnão, illius q. cu Ecla desponsao erant absolute futa; q suffit, ut Inubiu, et Xptum,

et ejus Conjunctionem cum Ecclesia significaret. Non quod voluit Aug. significationem Conjunctionis Xpti cum Ecclesia convenisse matrimonio in statu innocentiae, ante praescientiam peccati absolutè futuri, sed ante actualem exam illius, neque quod conveniret talis significatio nuptijs, si nunquam foret extiturum peccatum, sed quod conveniret illis, etiam si status innocentiae magis duraret et exa peccati magis differretur dummodò esset praescitum aliquando futurum.

27. Nec invenit Augustinum uti verbis de futuro conditionato, ait enim: et certè his tribus bonis cohaereret perfecta bonitas nuptiarum, quibus bonis etiam nunc bonae sunt nuptiae, in qua propriè de futuro conditionato vera conditio subintellecta est negatio peccati. Non inquam invenit, conditio enim subintellecta est negatio exae peccati pro aliquo tempore, non autem pro omni duratione futura. Agebat enim Aug. contra haereticos improperantes nuptias, si peccatum originale adesset; putabant enim ex illis peccatum trahere originem. Ut quod ostenderet Aug. nihil esse in nuptijs, unde peccati vinculum transiret in posteros, ait, quod illa tria bona, nempe, propagationis prolis, fidei pudicitiae, et conjunctionis inseparabilis maris, et feminae, indisolubilem Xpti cum Ecclesia significantis nexum, convenerunt nuptijs ante exam peccati, et convenirent etiam, si status innocentiae magis duraret, et homines nuberent, et filios procreassent; et tunc ex nuptijs nullum peccatum per originem contraheret, cum quod nuptiae Xa. Aug. trib. his bonis etiam nunc gaudeant, non ex illis, sed ex Protoparentis lapsu originem trahit peccatum: ex peccati quod originalis exitio non posse mala reddi nuptias, efficacissime tandem concludit.

28. Si tamen Augustinum loqui velis in hypotesi, quod status innocentiae in aeternum duraret aliâ occurrimus interpretatione communi, ipsum non de significatione exercita, sed tantum aptitudinali intelligendo. In data enim hypotesi conjunctio viri, et faeminae aptior esset, ad conjunctionem Xpti cum Ecclesia significandam palijs omnibus quae ad illam significandam possunt proponi, non tamen adesset exercitium, et actus significandi conjunctionem Xpti cum Ecclesia de ratione futura. Nec valet, Aug. asserere, quod matrimonium his tribus bonis perfecte se haberet in statu innocentiae, significatione autem tantum aptitudinalis perfecta non est. Nam respondetur sum perfectè non appellare supra tribus bonis, sed supra herere, et matrimonium tantum est ex vi suae esse habere aptitudinem ad significandam conjunctionem Xpti cum Ecclesia.

ñ q. illa de facto significare, q. requirebat, ut, ñ exente peccato, veniret Xpus, q. erat argti integru. Ad 8.m

29 Affirmatio respt negando mi; q. ut ait D. Th. Solvens hoc argtu in 3. d. 1. q. 1. art. 3. ad 7: ñ e necesse q. si diabolo fuit revelatu hoc mysteriu, fuerit quoq. revelata ejus Caa; unde potuit suspicari q. peccatu naturæ impedimetu foret ad assuptioe, et ideo instigare hoc ad illud perpetradu; sicut (et e instaa D. The ibi) etia ut ibide Bern.s dicit: pvidit se futuru principem malorum, q. persuy Casu, Osequutus e, et q. suu Casum ñ pvidit, et sic potuit instigare reliquos Ang.a ad malu.

30 Ad 2. Ofirm. D. Th. hic ad 5. respt: potuit 1.o hoi revelari incarnaois mysteriu, sine hoc, q. eet pscius sui Casus, ñ eni quicuq. cognit effu cognit et Caa, q. pcipue tenet in psenti, cu Onexio ñ e intrinca, et nãria sd extrinca, et ex alterius libera volutate depedens; sic etia Josepho revelata fuit ejus supra parentes, et fratr. exaltatio, ñ venditio. Quare Adamus ut docet D. th. in corp.e articuli narrato cit. huit fide explicita de Xpti incarnaone 2.m q. ornabat ad Osumatioe gloriæ, ñ quatu ad liberaone a peccato. huit alicujus motivi notitia, ne intus ejus vacilaret, scies evetu, et nesciens Caa; sd ex hoc minime infert Osumatioe gloriæ fuisse adequatu motivu incarnadi: qua notitia ejus intus utpote recte dispositus pcipue C.a supnaalia quietaret, nec motivu adequatu (a nimia enim Curiositate se abstineret) indagarit, sicut nec quæsivit an in illo statu eet in æternu mansurus, peccaret ve, annon?

31. Quod si ab Adamo in illo Casu aliquis requirere ponamu, an futurus eet Xptus ppt. motivu ipsi revelatum? Vera poet ferre affirmativa, q. illud veru erat; si autem dubiu illi pponeret de illo motivo pcissè? l. casu quo ille ñ peccaret? possius ipsu suspensuru judiciu arbitramur. sicut si illi pponeret quæstio: a veniret Xptus ut passibilis ppt. illud pcisse motivu Osumatiois gloriæ, deficiente alio quocuq. motivo? tuc etia suspederet suu judiciu ex manutetioe Dei utpote c.a obtu cujus specie ñ hebat. Quæ doctna Ofirmatis e D. Th. 1. p. q. 94. a. 4. ubi ad 5. respt: Dicedu, q. si alicui diceretur de Otingetib. futuris, l. Cogitationibus Cordis hoc in statu innocentiæ ñ Credidisset ita eë, sd credidisset, q. hoc eet possibile, q. ñ e judicare falsò. vel dici pote, q. Divinitus ei subve-

D. Th.

turum fuisset, ni deciperet[ur] in rei quorum scientiam non habebat. Ex quo infert[ur] oppositum interrogationi respondere posse, per eam affirmative esse possibilem; an vero ita futurum esset ex vi decretionis divinæ? cum hoc quidem ex manutentione Dei suspenderet judicium.

.32. Sed non quiescis: ut tolleret anxietas, debebat Adamus cognoscere motivum adequatum: ergo nulla &c. prob. ant: intellectus non maneret anxius, si cognito effectu, vel eventu, non cognoscat ejus adequatam causam: ergo &c. prob. ant: connaturale est intellectui, cognito effectu desiderare notitiam causæ: ergo &c. Urgetur: connaturale erat ut Adamus inquireret, et investigaret an illud motivum ipsi revelatum foret motivum adequatum, ut quiesceret omnino in cognitione incarnationis. Tunc sic: vel cognoscebat esse adequatum, vel non? si primum ergo cum ejus intellectus in illo statu deceptioni non subderet[ur], ita esset. Sin autem: ergo anxius remaneret intellectus ejus, siquidem anhelaret ad illud motivum cognoscendum, ejus cognitio non occurrebat.

.33. Inprimis hoc argumentum in objiciente retorquet[ur]: casu quo quæsitio de Christo passibili proponeret[ur], vel aliquis ipsum de cordis cogitationibus, futuris contingentibus, et illius status perseverantia consultaret. Unde quidquid pro his curiosis investigationibus negando dicat theologus, idem pro ea, quæ in replica objicit[ur], negando dicemus. Quare nego ant. respectu intellectus recte dispositi, et subditi Deo. et consequentia veritates supernaturales, quarum qualibet cognitio est ipsi gratiosa: quare cum Adami intellectus, cognita jam aliqua causa, cognosceret verum propter quod rei, non unde (nisi superbiret) generaret[ur] anxietas indagandi adequatum propter quid, sed ab hoc penitus præscinderet?

.34. Arg. 2. aliquibus absurdis, quæ ex nostra sententia sequi videntur. primum est, quod incarnatio esset bonum pure occasionatum; illud quippe tale dicitur, quod non ratione sui, sed solum beneficio alterius, est appetibile, sicut pœnitentia dicit[ur] bonum pure occasionatum, quia nequit á Deo per se, sed tantum occasione sumpta a peccato, et ob illius destructionem intendi; sed falsum est, quod a Deo excellens bonum, quale est incarnatio sit bonum pure occasionatum: ergo. falsum est, quod aliter non sit intenta, nisi occasione desumpta á peccato, et ob remedium illius. 2um debuisse Christum gratias hominibus reddere, propter suam incarnationem;

conseq. e plus quam falsum: quod &c. sequela ostenditur ex Cyril. lib. 5. thes. Cap. 3. contra Hereticos filium Dei propter Creaturas producendas factum crepitantes: Cur (inquit arguendo ab absurdo) gratias Nobis non aget qui propter nos est: ergo si Deus intendit incarnationem Verbi, ut homines a peccatis redimeret, tenebitur gratias agere hominibus redimendis, propter quos redimendos est factus, l. argumentum Cyrilli est inefficax, quod assertum non est. Ulterius arguit Cyr. Si propter Nos factus est Filius, et non propter Filium Nos, erimus Nos Filio multo praestantiores: sed si Deus propter liberandos homines a peccato, incarnationem decrevit, libertas hominum a peccato erit Xpto perfecti, l. Cyrilli argumentum nullum est.

35. Aliud, et est 4.m infert Cyrill. absurdum Nobis Creatis, supervacaneus esset Filius; objecto quippe fine nulla est indigentia medii ad finis consequutionem, unice deservientis: idque quod &c. = S.o tantum de peccato Adami debere Xptum gaudere, ac de humanitatis assumptione ad et personalem Verbi: sic enim arguit Anselm. lib. Cur D.s homo Cap. 18: quod homines non ob Angelorum ruinas reparandas sunt facti, quia alias tantum de illorum ruina, quantum de propria ad illas sedes assumptione gauderet: ergo si incarnatio non esset, nisi hominum peccato existente, tantum &c.

36. Respondetur hec si quid probat, contra illud, quod 2.m potentia Dei absoluta fieri posse supposuimus, militare; probat enim, nec de potentia Dei absoluta posse Deum remedio peccati incarnationem alligare. immo illa pari forte contra decretum de Xpto in Carne passibili retorqueo: ad 1.m neg. seq.m nam bonum pure occasionatum dicitur illud quod nullo modo est amabile ratione sui, sed precisse occasione alterius cujusmodi est paenitentia; Xptus autem, et si de facto decretus fuerit occasione peccati, potuit tamen, nullius peccati stante previsione, a D.o amari, et decerni: Unde non ex natura sua, sed ad summum per accidens dici poterit bonum occasionatum. Ad 2. neg. etiam sequelam; ad cujus prob. D.o ant. neg. consequentiam. Nam heretici contra quas procedit Cyrilli. asserebant, Filium Dei esse factum innumerum merum Creaturarum productioni deservientem, et ad illas ut ad finem ex natura sua ordinatum: Ex quo recte deducit Cyr. debere filium gratias agere Creaturis; Xptus autem non respicit homines a peccato liberandum tamquam finem ex natura rei, sed solum ex Divina ordinatione inspectum: Ex quo tantum sequitur, debere gratias agere Deo producenti, et in hominum remedium Xptum ordinanti, secus autem ipsis hominibus.

37. Ad 3. concesso ant. neg. consequentia. Ratio disparitatis est duplex: 1.a quod heretici ita fingebant filium, ut ex natura sua, et ab intrinseco Creaturam respiceret, ex quo Dei filium esse Creaturis deteriorem, inferebat recte Cyrill. Cum finis sit praestantior iis quae ab

intrinseco sit ppt ipsu; Xpus autem, esto admittatur ordinatus in remedium peccati, tamen in ppriu finem id habet ex ordinatione pure extrinsea, qualiter perfectus non invenit ordinari, ut multi substinent pprobabiliter ad minus perfectum. 2°. et Nobis certa est; Nam illa hereticorum impia opinio taliter ppt Nos adstruebat factum filium, ut nullo modo eemus Nos ppt illum, cum effectus ppt causam instrumentale nullatenus sit: Xptus autem in natura sua, ut infra dicemus, non ita est ppt Nos redimendos, ut Nos etiam ppt ipsum non simus; et ideo non sequitur, quod hominum salus sit incarnatione pretiosior.

38 Ad 1m nego sequela; ad cujus prob. concesso ant. nego consequentiam. Heretici siquidem, ut dictum est, Dei filium, ut purum ponebant instrumentum creaturarum, quibus productis, supervacaneat foret ejus existentia; hoc enim pprium est instrumenti, ad asequtionem finis in motu trabili consistens ex natura sua ordinati: sicut, quia ppt vegetationem sublunarium motus Coeli instituitur illis in fine mundi consumptis Coelorum motus cessabit; in Nostro autem casu oppositum contigit, cum Xptus non sit ex natura sua ppter remedium hominum institutus, nec adhuc unice eff[ective] destinatus.

39. Ad ultim. etiam negatur sequela: Nam illud Anselmi argumentum, eo efficax est, quia contra eos militat qui homines exquadam necessitate ad Angelorum ruinas sequuta pdestinatos ee asserebant, sine novo misericordiae divinae interventu; non sic incarnatio, ut ostendimus, Nam hominum culpa supposita, nova, et maxima misericordia fuit Xptum mittere in redemptionem: Unde anima Xpti non de Adae peccato, sed de assumptione sui ad Verbi persona, gavisa fuit. Potest igitur unus de pprio bono, quod ex malo alieno sit occasionatum, gaudere, quin de tali malo gratuletur? Non enim de lapsu Adami gaudet ecclesia dum canit: O certe necessarium Adae peccatum, quod Xpti morte deletum est! O faelix culpa, quae talem ac tantum meruit habere redemptorem! Nec Paulus ex eo quod dixerit, gaudeo quod aliquando fuistis tenebrae, nunc autem lux in domino, sequitur, quod gavisus fuerit de statu peccati, sed de majori refulgentia lucis divinae supposito peccato; ita, quod anima Xpti gaudeat de sui assumptione in remedium peccati, non infert, quod gaudeat de peccato, sed de majori gloria ex sui assumptione, supposito peccato. Et argumentum instatur in Xpti passibilitate: nam ex quo meritum passionis sit in opposita sia dependens a peccato, nec sequitur Xptum gavisum

De Incarnationis motivo

fuisse de peccato; Hec tatu de illius permissione, ac de infito sue passionis merito complacere infert.

20. Arg. 3:

pdestinatio Xpti fuit prior decreto producendi Creaturas, sive int. ordine nat., sive int. ordine gr.; & harum decretu antecessit decretu permittendi originale peccatu: ergo pdestinatio Xpti fuit prior decreto permissivo peccati. pergo: ergo Xptus veniret &c. 1a Csa evident. Colligit. 2a ex eo pat, prius nat. q. in qtu prius n dependet aposteriori: ergo si pdestinatio Xpti &c. mi, etia constat: Na effectu sua cau suppit. Majore, in qua stare totu difficultate, opinat. adversarij multipliciter ostendunt 1o ex Apl. ad Col. 1o ubi Xptus dicit. Primogenitus ois Creaturae; & hoc n alit melius explicat, q dicendo fuisse 1m volitu ad extra ante oe Creatura; ergo &.

2o ex illo ejusde ad ephes. 1o elegit Nos in ipso ante mundi constitutione que textu, sicut et pcedente, de Xpto, ut hoc, interpretat. Magr. p. N. Hier.; & ex hoc textu Coit. pbat theog. Xptu Dnu fuisse 1m pdestinatu: ergo &. Subsumo; q ly ante mundi constitutione, non solu designat anterioritate durationis, alias nihil magnificu tu electoru designaret. Cu decretu producendi reliquas Creaturas tpale mundi productione pcesserit: ergo denotat antecessione Caalitatis, et nat. electionis pdestinatoru ad gloria, ad decretu constitutionis universi: ergo Xptus fuit prior prioritate nat., et Caalitatis in intentione diva, q tota mundi constitutio, Cu pdestinatio Xpti, teste D. Th. hic q. 24. sit prior antecesione nat. nra pdestinatione.

21. Tertio: ex Cap. 8. Prov: Dns. possedit me in initio viaru suaru, ante q quidq faceret a principio. et ex 70. alia lectione: Dns Creavit me in initio viaru suaru. qui textus de Sapia incarnata debet intli; tu, q sic sentiunt plures SS. PP; tu q Creari et possideri, q denotat sub dominio Dei ee, nequeunt de Vbo pcissive ab incarnatione intli: q Vbu incarnatu fuit initium viaru Dei, oiu, sc, operu ipsius; & n fuit in tporaria sua executione, Cu post multa ja Creata prodexit in luce: ergo fuit initiu viaru Dei in intentione diva, sive ante q quidq intenderet facere a principio.

22. Hec et alia roborat fundamentali rone, q sub. Doct. sic efformat: ois ordinate volens prius vult fine q media, ex quib. prius vult illa, que sut fini ppinquiora; & ad manifestatione boitatis divine, que e finis a D in uali reru productione intentus (x illud ego su Alpha, et omega, pcipiu, et finis; et iteru: Universa ppt se metipsu operatus e Dns. ide ppt sue boitatis, et attributoru manifestatione) nihil ppinquius incarnatione, que ut pote oibus perfecti,

magis et magis Dei bonitatem ostendit, ad ejus q. manifestaonem accedit: q. D. volens seipm ordinasse, prius manifestaoem suae bonitatis bingendit, et immediate post incarnaoem Xpi, deinde omne opus a ctade omnium naae: q. incarnaois decretum prius fuit intentione productionis rerum.

93. Hujus autem, cui potius Scotistae fident non est una AA. respoo. Respondet aliqui exnis neg. maj. ad probaoes ex testimoniis scripturae desumptas varias adherent ex poomis: ad ppale fundamentum a rone petitum respont. majorem esse veram de illis mediis, quae sunt fini propinquiora omni Caalitatis: ita ut alia in ordine ad finem consequendum dependeat ab ipsis, hec namq. ab intendente ordinate, prius debet intendi; falsa vo. de iis mediis, quae tantum ordine perfeconis sunt fini propinquiora; Xptus autem licet sit perfecior omni naa, et gra, ac proinde magis a Deo diligibilis palijs sibi, quae inter creaturas omnes producere decrevit; non tamen est propinquior fini a Deo intento in rerum productione ordine Caalitatis, taliter, q. unius cujusq. omnis res in attingendo talem finem a Xpto, ut fine intermedio dependeant & seipsis Dei bonitatem, et attributa per suas entitates immediate ostendunt. Potuit enim D. vel, omes simul decernere, vel perfectus ad imperfectum, vel, econtra ornare; cum totum hoc ab ejus libera dispone dependeat.

94. Sed qvis cum hoc dicendi modo recte cohereat dependentia incarnatis a remedio peccati propriisse q. loca scripturae, et PP. pro nra Ne. inlatat, q. tamen non conciliat authoritates adductas in contrarium, in quib. Xptus, et lr. predestinatus, et primogenitus proclamat, et alias, quae ipsum finem omnium rerum, q. ejus dignitatem et excellentia valde extollit, saepe sepius ornedat, ideo prfatam soluoem, licet satis probabilem, minime in praesentiarum approbamus. Quare

95. Alia via pernobtheticorum pripiis familiari occurrit ancto facto. Data q. majori cum oibus suis probaonibus, et min. distinq. conseq: praedestinao Xpti fuit prior decreto permissivo peccati in genere Cae finalis ocedo conseq; in genere Cae materialis, neq. 1. et 2m. conseq. vel, aliter Xptus fuit prior omne naae, et grae, hoc est a peccato redimendo in rone finis Cujus gra, ocedo; in rone finis Cui, vel, utilitatis, nego. ad 2q. conseq. prob. dic, q. prius intentum prius, idem in illo genere, et subea fnalitate in quo est prius, non dependet ab eo, q. est posterius, potest tamen in alio genere Cae esse posterius, et sic ab illo dependere, unde stat optime, praedestinaoem Xpti esse priorem in mente divina pscia peccati, et humano genere, ut redimendo in aliquo genere Caae. nempe, finis Cujus gra, et nihilominus

ab illis in alio genere causae dependere, a peccato nimirum, ut mala destruenda, ab hoc ut redimendo sicut a perficienda mala. Hinc jam clare cernes quae regione a Scoti doctrina disternimus, taliter quippe Xptum 1^m praedestinatum, et praefinitum statuit, ut cum remedio peccati penitus in nexum pro illo priori asseveret; Nos vero licet 1^m Dei ad extra volitionem esse Xptum ponamus, nexu mutuo dependentem permissioni peccati ligamus sub inde quae perperam infert Xptum venturum nullo peccato existente.

16 Sed contra hanc doctrinam multipliciter insurgunt adversarii. 1º sic arguunt: nequit incarnatio esse prior permissione peccati, prioritate a quo et causalitatis, et simul cum illa simultate durationis: sed illa admissa neganda est inter illas mutua dependentia. probatur: ideo cum tali prioritate staret durationis simultas, quia eodem actu fuerunt volita incarnatio, et permissio peccati; sed hac ratione nullus alias musca non existente neque incarnatio eodem modo probaretur, frustraque omnino de peccato originali [illegible] a theologis exagitaretur: ergo etc. Respondeo negando antecedens. ad illius probationem nego causale, et ratio praedictae simultatis est, quia decretum intentivum incarnationis non solum ad substantiam, sed etiam ad circumstantias proximae passibilitatis, immo ad Xptum, ut redemptor actu fuit latum, qua ratione a futuritione peccati, et praesuppositione illius ordine executionis pendere est certum, cum redemptor et redemptio sine peccato, nec esse, nec intelligi valeat: habuit ergo cum illo simultatem durationis.

17. Replicabis: Nequit incarnatio esse 1^m volitum in genere finis cujus gratia, et simul dependere a peccato: ergo nulla etc. probatur antecedens: decretum incarnationis praesupponit praescientiam peccati; sed nequit supponere peccati praescientiam, et esse 1^m volitum in genere finis cujus gratia: ergo etc. probatur minor: ideo gloria non praesupponit praescientiam meritorum in intentione Dei, quia fuit prius volita quam merita in genere causae finalis: pariter ergo = aliter probatur praedicta minor: quod ante incarnationem praescitur futurum, debet habere futuritionem completam, ac proinde extra omnes suas causas: quoniam permissio peccati praescitur pro priori ad incarnationem, exit extra suam causam finalem; at pro illo priori non intelligitur, ut finalizata ab incarnatione, cum pro illo priori non intelligatur incarnatio: ergo nequit incarnatio praesupponere praescientiam permissionis peccati, et simul esse finis permissionis peccati.

18. Respondeo negando antecedens. ad probationem nego minorem, ad probationem nego causale; et ideo gloria in ordine intentionis non supponit merita praevisa, quia ab illis in tali ordine non dependet: et hoc ideo, quia causalitas meritorum in gloria est efficientiae moralis meritoriae; principium autem

meriti non potest saltem de lege ordinaria cadere sub meritum operum praecedentium; cum ipsa intentio gloriae sit principium, ex quo merita procedunt, nec intentio, nec gloria prout illius terminus a meritis dependet; dependentia autem incarnationis a peccato est in genere causae materialis, eo quod Christus intentus fuit, ut Redemptor, redemptio autem a peccato ut materia destruenda dependet; quare Christus, ut primo intentus, peccatum ut materiam et illius permissionem supponit, licet in genere causae finalis sit oxius opus incarnationis, nisi aliter ac gloria praedestinationis negotio, ut docet D. Th. hic in solutione ad 4.

49

Vel potest dici quod decretum incarnationis solum ordine executionis peccatum supponit permissum permissione connotata a decreto intentivo incarnationis, et infallibiliter ex tali decreto illata, quod sufficit, ut incarnatio non exerceret nexum peccato, ut constat in decreto praedestinante hominem ad gloriam per modum coronae, quae sine meritis non potest executioni mandari, et tamen prout in ordine intentionis non supponit meritorum permissionem, sed solum illam connotat, infert quatenus ut praecedens decretum executivum: pariter sufficiet, quod praedestinatio Christi tantum in ordine executionis permissionem peccati supponat, et quod haec praesuppositio ordinis executivi connotet a decreto Christi intentivo, et inferat ex illo, quod (et praeoccupat implicita objectio) in decreto intentivo Christi, ut Redemptoris, quod in praesenti providentia duntaxat agnoscimus, thomistice substinere possumus.

50

Dices: decretum praedestinativum Christi ut Redemptoris nequit connotare et inferre permissione peccati in ordine executionis: ergo nulla est solutio. Prob. ant. nequit stare talis connotatio, et illatio, quin Christus ut Redemptor praeintendatur, ut finis permissionis peccati originalis; sed Christus ut Redemptor nequit sic praeintendi: ergo &c. prob. mi: Si Christus ut Redemptor posset sic praeintendi, sequeretur, Deum praeintendentem Christum ut Redemptorem virtualiter velle peccatum; sequela est absurda: ergo &c. Ostenditur sequela: intendens efficaciter finem, virtualiter vult ea sine quibus finis obtineri nequit; sed Christus ut Redemptor absque peccati interventu nequit exire: ergo &c.

51

Respondeo neg. ant: ad prob. neg. mi, ad ejus prob. neg. sequelam, ad ejus ostensionem distinguo maj: sine quibus &c. ut volita ab intendente finem concedo maj; ut permissa ab intendente finem, neg. maj, et sub eadem mi. dist. est conditio connotatio peccati, quae necessaria est ad esse Christi ut Redemptoris non est necessaria, ut volita ab intendente finem, nempe Christum Redemptorem, sed solum, ut ab illo permissa: unde solum sequitur Deum ex vi talis intentionis virtualiter voluisse permissionem peccati et ex illa necessitatum mansisse ad volendum finaliter peccati permissionem.

minime t, vi praedict. intentionis virtualiter voluisse peccatum, nec ad illud quam aliquam actum volendum magisse obligatum, sicut permissio peccati in electis ex praevisa gloria, et perfecta poenitentia a Deo eligitur.

Nec obstat (ut levia discutias scrupula)

92 quod voluntas intentiva Christi, ut Redemptoris sit virtualiter connexa cum peccato, quod absurdissimum esse videtur; licet enim ex hoc (augetur difficultas) non convincatur, Deum virtualiter, aut formaliter velle peccatum, deducitur tamen, ante quam malum sit, velle illius remedium, et ut hoc remedium sit, obligari ad permittendum malum, quod dissonat omni naturae; sicut velle poenam ante culpam voluntate adeo efficaci, ut ex vi illius teneatur Deus permittere malum culpae, esset Deum facere summe crudelem, intendendo poenam, ut poenam ex prima intentione: quod asserendum non est Deum in aliquo genere causae efficaciter voluisse Christum ut Redemptorem, propter ordinem ad permissionem peccati.

93 Non obstet, inquam, quod enim voluntas intentiva Christi ut Redemptoris connectatur virtualiter logice cum peccato, nihil absurditatis continet, immo aliquam Dei voluntatem hoc genere connexionis debere cum peccato connecti, a D. Thomae Discipulis nequit negari, cum ex voluntate permittendi peccatum, permissione consistente in negatione praevia ab intrinseco efficacis, quae negatio existentia peccati praecedit, naturaliter peccati existentia sequatur, ac proinde talis voluntas cum peccato virtualiter logice connectatur, non autem virtualiter physice, cum peccatum a sola voluntate creata, divina permissione supposita causetur. Nec velle remedium, non ex praecisa ratione remedii, sed quia ex illo majus bonum speratur, contra omnem naturae suavitatem, rectamque providentiam gubernationem potest censeri; Unde velle ante culpam praevisam Christum ut Redemptorem praecisse quia Redemptor culpam decet providentiam Dei, velle tamen illum ratione summae excellentiae, et dignitatis propter ordinem ad permissionem peccati, non officit omni naturae, quo in sensu conficitur Christi decretum intentivum. sicut ex perfecta poenitentia, non praecisse, ut reparativa gratiae, et destructiva culpae, sed ut utile ad uberiores fructus assequendos permittuntur peccata in electis: idem de poena, non ut poena sed ut attributorum manifestativa, tractatu de Reprobatione dicitur probabiliter. hoc enim nullam videtur crudelitatis speciem praeferre. Nec ex praedicta intentione sequitur, quod in Deo non sit voluntas contraria de eo, quod non sit peccatum, quia cum tali connexione stat in Deo veluti desiderium, quo voluntatem creatam suffragio adjuvet, ut evitet peccatum, sicut cum voluntate permissiva peccati componitur in Deo contraria voluntas de nolitione peccati.

.54. Ad 2.^m mi. pipalis prob. neg. ant. Rõ ē, q.ª praevisio peccati ad incarnaõe prout in ordine intentionis ē in genere Cae finalis, ut aug. aliquid Caet finalit, ñ requirit, q. extra ordinem suas Caa. pro priori sue Caalitatis exat; pat in maa Corporali, que pro priori, quo Caat, ñ ē extra Cae frale, Cu ad illud prius ñ pertineat nisi ea, que sut de rone Cae maalis inquatum talis: Cui finalizari ab alio ñ sit munus Caedi maalit, sed munus effus ingere Cae finalis deneque sit, q. pro illo priori ñ instat volita permissio, ut finalizata, ñ ut exercens maale Caalitate; et licet rone volitionis sit trahi ad permissioe ppt aliqua fine, in instati inquo, ñ ē pro oi priori, et signo nae, q. suffit, ne D.s velit illa acasu, q. adhoc opuserat, q. pro toto instati reali, pt intentione vellet permissioe, seu ex nullo fine; soluq q. ē pro illo priori futa futuritioe inpleta, et inchoata.

.55. Arguitur 4.º Xptus Dñs fuit de facto volitus in ordine intentionis ob redimendu hoe a peccato tanq ppt fine cui, ut ex verbis symboli Ostat: qui ppt nos hoes, et ppt nra salute descendit de Coelis, et incarnatus ē; q. ñ fuit volitus ex vi decreti intentivi, ut finis remedij peccati, ac q inde nec permissiois illius. pat Osa: na mutua, et reciproca Caalitas in eode Cae genere adstrui nequit int duo extrema. Hoc argu pipali succedit ad veniatiory assylo. Quare nihil Otra nra, Osa reducit, imma potius ipsa Ofirmat, Cu suppat remediu peccati ee fine Cujus gra ~~ee fine~~ adventui Xpti et neque ñ venturu, peccato ñ exte.

56 Sed q.ª nro dicendi modo ñ suffragat, et edoctu te volo in ordine Divinoru decretoru, scito, remediu peccati poe sumi bifaria, active nepe, et passive. 1.º modo ide ē ac activa Redeptio, que una Cu incarnaois suba ex vi ejusde decreti fuit volita ppt finis rem oiu. 2.º modo ē libertas hois apeccato, que respu incarnaois dicit finis effus, seu finis Cui, et utilitatis. Pro quo nota 2.º fine, qui ē adequatu intentionis obtu Ddi ā Xpho in fine qui, seu Cujus gra, et in fine Cui, seu fine effum. Nota 3. q. licet in eode infimo gere Cae nequeat substineri mutua Caalitas bene t in eode gere subalterno parti bili in diversoi modos Caedi Cujus indolis ē genus Caedi finalis. Nota demu doctna D. the. in 2. d. 15. q. 1. a. 1. ad 6. dicedu q. aliquid pote ee ppt aliud dupliciter: aut quia ordinatur ad ipsu, sicut ad fine ppriu, et pipale, et sic inveniens ē dicere, q. aliquid sit ppt vilius se, ut luna, et stelle ppter

Noctuas, et vespertiliones, Cu finis potior sit ijs quæ sut ad fine: alio modo pote dici aliquid ee ppt aliud, Cui ex ipso ꝯvenit aliqua utilitas eo modo, quo pote dici Rex ee ppt Rusticu ex cujus regimini ꝯvenit ei pax.

57. Ex his Respo dist.^do ant: Xptus Dn. &c. taq ppt fine Cujus gra sui, nego ant; taq ppt fine Cui, et utilitatis, ꝯcedo ant, et dist. ꝯse prob: mutua &c. in eode infimo Caê genere, ꝯced; subalterno, neg. et hoc sesu intelda sut sacræ paginæ, Eclæ, et PP. testim.^a qu expriment taq fine incarnaois salute humani generis; q. nepe hic fuit finis utilitatis, et effus incarnaois Nobis profuturi, ppt quæ Nobis ꝯparadu Xptus factus e in Carne passibili Redeptor. Sed qualis Redeptor? talis Certe, ac taæ excelletiæ, q n indigeret utilitate, l, effu Redeptionis, sd tota utilitate, et effu Redeptoris ut talis in Nos ꝯfuderet, Cuquo stat, q totu hoc ad incarnaoe taq ad fine Cujus gra fuerit ordinatu, q facile poteris parificare exeplis a D. Thoa allatis.

58. Replicabis 1.º ex hoc sequit^r incarnaoe fore etia defficiete peccatore redimedo; sd hoc nra S. adversat: ꝯ. &c. prob. seqla ex D. th. in 2. d. 1. q. 1.^a ar. 1. in corp.^e ibi: [et sic dicit ee ppt aliud id, ex quo ꝯvenit ei utilitas, sd hoc ꝯtingit dupliciter: aut ita, q illud ex quo ꝯvenit alicui utilitas n het participaoe divæ boitatis, nisi 2.^m ordine ejus ad hoc, Cui e utile: sicut sut ptes ad totu, aut accidetia ad subtu, quæ n het ee absolutu, sd solu in altero, et talia n eet, aut fuisset nisi illud eet, Cui ex eis ꝯvenit utilitas: sd quæda sut, quæ het participaoe divæ boitatis absoluta, ex qua ꝯvenit aliqua utilitas alicui rei. et talia eet, etia si illud Cui ex eis ꝯvenit utilitas n foret.] at incarnao het participaoe divæ boitatis absoluta, et n solu in altero, l, ad alteru, sicut accidetia in subto, et ptes ad totu: ꝯ si solu e ppt hoc ut ppt fine Cui, et utilitatis, seu effus Xptus eet etia si hoo redimedus n foret.

59 2.º nra ex remedio peccati ꝯvenit utilitas Xpto, sc. sui nominis exaltatio et Corpis glorificatio: ꝯ n e finis Cujus gra nræ salutis, sd finis Cui, utilitatis, et salus nra finis Cujus gra. 3.º finis Cujus gra ille dicit, Cujus gra aliquid fit; sd incarnao fuit facta et amata a D.^o gra nræ salutis: ꝯ &. pat. mi. ide e ee factu ppt aliud, ac ee factu gra illius; sd incarnao fuit facta ppt nra salute: ꝯ &c. 4.º finis adequate ddit^r in fine Cui. et fine Cujus gra; sd remediu peccati n fuit

finis Cui utilitatis incarnationis; non enim natura salutis sequit[ur] utilitas ex incarnatione sed homi Cui salus confert. &c. Denique natura esse finem Cui soli, non esse finem absolute et simpliciter: &c. non potest dici absolute esse propter aliud, quod soli illud respicit, ut finem utilitatis: &c.

60 Ad 1.^m resp. hoc arg. nimis probare siquidem convincit fore Xpum Angelis et hominibus deficientibus. quod nullus asseruit. Deinde respondet ibi loqui D. Th. de Creaturis ad ordinem naturae expectatibus: que Cum propter se an[im]am petat, quando absolutam Dei similitudinem participat, ergo, quavis deficeret illa Cui utilitati deserviunt; incarnatio autem, Cum sit supra debitum naturae, non foret si homo Redimendus deesset, quod non alit[er], nisi ut inferens homi praedicta utilitate fuit volita, et amata. ==

Ad 2. inprimis negat[ur] ant[ecedens]; quia honor, et gloria ex aliquo heroico opere secuta, non reputatur pro bono utili ipsius operantis, sed pro bono honesto decoris, et splendoris ipsius. Ratio est quia finis cui utilitatis, et effectus, ille est ex parte Cujus est tota indigentia, vel ut liberet a malo, vel ut proficiat in bono, secus ille ex parte Cujus indigentia non est, sed potius tanta exuberantia bonitatis, quod absque diminutionis dispendio possit in alios indigentes refundi. Sicque Xpum finem Cui utilitatis deus sub[s]tinere ex diverso modo utilizandi, diversos modos Cagendi, etiam intra genus finis Cui facile poteris assignare, una quoque solutionem poteris roborare in Deo ultimo fine ad extra operante.

61 Ad 3. concessa ma. neg. mi, ad illius prob. dico maj. esse amatum propter alium tam propter finem proprium finalizante amabilitate voliti propter ipsum concedo maj. tam fine effectum non finalizante amabilitate voliti, nego maj, et sub eadem min. distinctione neg. cons. dicet enim natura salus fuerit aliquo modo ratio volendi incarnationem, non tamen ratio finalis sub qua incarnatio fuit volita a Deo. quippe ad hoc requirebatur, quod incarnatio eligeretur ut medium proprie sumptum respectu naturae salutis, quod inveniens reputamus. Nec obest (ut Cuidam arg[ument]o occurramus) quod ly propter non proprie, vel saltem non ita proprie praedictis in textibus assumatur. Non obest, inquam; quia pt. quamquam falsum est non accipi proprie sicut dicit, vel dici solet, substantiam esse propter operationem, non officit in propria acceptione, usurpari, dummodo ex ejusmodi significatione inveniens aliquid sequatur, uti accidit in proposito. Et certe magis proprie accipere, si non solum finem Cujus gratia int[er] medium, sed ultimum designaret, et tamen sic accipere renuunt adversarij,

sequit enim D ñ agere ppt sua bonitate. Et licet aliqdo in scriptura dicat incarnaoe magis ex amore Dei q. hoes, q. ex. Xptu fuisse patrata, ideo e, quia in illis locis ad amore Dei intedit hoes excitare.

62. Ad 4. dicat fine Cujus gratia ee absolute et simplicit fine, ex quo, et fine Cui unica, et adequata finis Caa cstatur, fine aute effu ee 2m quid, et reductive fine Cujus gra et subtu Cui utilitas ex tali fine sequit ee reductive fine Cui: ex quo solu sequit remediu peccati supptu passive fuisse fine Cujus gra ñ simpliciter sed 2m quid.
Ad ultim. cstat ex dictis

63. Conformit adhac series divinor. decretoru ita locada venit: 1º in gere Causa finalis sit volitus Xptus ñ solu 2m substa, sed ut passibilis, et Redeptor, et actualit redimes, cu depedetia ab orre universi, et permissioe peccati in gere Causa maalis. 2. vi meritoru Xpti pvisi in decreto intentivo pdestinati sut Angl et hoes, quoru pdestinatio orre integnionis orre universi pcessit, et ex fine pdestinaois, qd ē in universo, fuit volitu, x a illud 1ª. ad Corinth. 3.º oia vra sut, vos aute Xpti, Xptus aute Dei. = Unde substaa pdestinati, et permissioes peccatoru personaliu q electis sut effus imperati ab intetione ad gloria pdestinativa; orre q executione prius fuit volitu universu, et permissio peccati originalis, q Xptus pdestinatus, et permissioes peccatorum personaliu, et pdestinatoru substa, prius q illoru glaa que ē finis pdestinationis.

Art. 2.

An exente peccato originali et actualib. defficientib. veniret Xptus in vi psentis provide

1 Cum ex dictis dub. pcedenti cstet Xpm venisse ad redimendu hoe a peccato, merito se offert statu dubitandu, cujusnam peccati redeptio fuerit motivu adventu Xpti, et cu peccatu q. originale, et actuale adequare deat. dubiu ingerit proquo, l. qq. delendis Xptus veniat in vi decreti psntis.

2 Proquo suppo 1º. Xptu venisse ad oia pecc. q. ē ex pte remedij delenda: q enim aliqua ñ deleat, ñ inefficacie remedij, sed ex gro sanctiu insanie vergeb, ē:

ut enim dicit D. Th. in corp. hujus art. venit Christus in hunc mundum, non solum ad delendum illud peccatum, quod traductum est originaliter in posteros, sed etiam ad deletionem omnium peccatorum quæ postmodum superaddita sunt. non quod omnia deleantur, quod est propter defectum hominum, qui Christo non inhærent, secundum illud Joan. 3. venit lux in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem: sed quia ipse exhibuit, quod sufficiens fuit ad omnium peccatorum deletionem. Sonat Trid. sess. 6. cap. 3. his verbis: etsi pro omnibus mortuus est, ut dicitur 2. ad Corinth. 5. non tamen omnes mortis ejus beneficium recipiunt, sed illi duntaxat, quibus meritum passionis ejus communicatur. D. Th.

Trid.

5 Quæ veritas post quod... passim in scriptura... hoc theologico ... ... nullum est in hac providentia peccatum, quod non deleatur ex meritis Christi, et pro quo deleto non attulerit medicinam; aliter perfectus Redemptor, perfectusque animarum medicus non foret; sed Christus venit ob liberandum nos ab omnibus illis peccatis, quæ meritis ... ipsius, et pro quibus exturbandis attulit medicinam: quod ... Ex quo satis liquet omnia peccata tam motivum adæquatum Cœlestem ex 1.mo et 2.do absolute ad adventum Christi spectare. Dubitatur tamen an tunc omnia æque 1.o imo hoc est quod indubium vertimus, an scilicet soli peccato originali ex vi positis (quidem operatum) ... primarii motivi. Si enim hoc ita est pro illius peccati absentia nedum accidentaliter verum veluti substantialiter ... variaretur providentia. Unde ... illius Christus non veniret. Tunc autem si aliquid actuale ex his, quæ Deus de facto permittere stabilivit peccatum deest, accidentaliter variaretur providentia, quippe ad hoc cujuslibet materialis obiectum sufficit defectus. Ast ... munus motivi essentialis, et 1.rii unius peccato adscribatur, ex cujus vi peccati absentia, nedum accidentalem, verum substantialem variationem ... tunc pateretur providentia.

Hoc non accipias de

4 venialibus: Cum enim statum gratiæ non dissolvant, vera simpliciter ... salutem, et spiritus libertatem non auferunt: non quod ex defectu illorum ... Christi, seu motivi principalis ... Cum Christus ... præfinitus sit ut medicus, et Redemptor simpliciter, ... captivitatis, et infirmitatis ... quæ ex veni... ... Accedit, quod veniale statum ... innocentiæ non everteret (... a posset homo in illo puræ venialiter peccaret, nisi prius lethaliter delinqueret) illo autem non dissoluto, Christus, ut constat ex supradictis, in vi hujus providentiæ non veniret.

Suppono 2.o resolutionem D. Th. hic Christum

5 scilicet, principalius ad deletionem originalis peccati, quam actualis venisse. Quam resolutionem ... obstinate ... quo peccati

aliq̃ ē majus, ẽ eo pĩpalius ad illud abolendũ venit Xpus
Sd peccũ originale majus ē actuali: ergo. Ht maj. ex ipsius
par notionibus: remediũ enĩ ppt malũ tollendũ inventum:
ergo ppt majus malũ pĩpalius. Prob. min. esto peccatum
actuale, ut poté plus habens de voluntario, sit majus inte
sive originali, hoc cum sit infectio totius naē, extensive
prvalet actuali, qd ē pprium singularis perne dammum.
Cumq. bonũ extensivũ totius Coitatis, l. gentis divinius, et
eminentius sit boo, etsi intensiori unius partis, ut dicit
Ps. heticorum: ita pariter malũ.
6 Dices 1º: actuale quia inte
sive absolute ē majus malũ, sicut albedo intensior ē
simplicr major, quam remissa, licet extensior: ergo. Ñ. cũ q illud
dicit absolute majus, qd ē gravius in pprio specifico ipsiu
sue genere; sd majoritas intensiva ē gravitas in ppie ipsu
pecci, nempe in voluntarietate, majoritas vero extensiva ē
gravitas extra ipsum pecci, cum potius subiectorum plurali
tate attendat: ergo. 2º actus malus ē peior vitio, seu habitu:
ergo actuale absolute ē pejus originali, cum hoc nobis insit
habitualit, illd vero pr modũ actus. 3º peccũ Ade prout
actuale ipsius fuit absolute majus originali peccato,
cuius ipsius fuerit Caã, et Caã quia Caã sit simplicr major;
sd plura modo committur pecca illo graviora, cum nõ fuerit
peccatum odij Dei, nec heresis, nec desperationis: ergo etc.
7 R: major pena absolute graviori simplicr pecco
correspt: sd major actuali, quam originali debet, siquidem
huic ccise pena damni, illi vero simul pœna sensus: ergo
R: ppria pecca cujuslibet sunt actualia, sd phis sumus
ditus ē pĩpalius Xpũ, xta illud Paul. ad Galat. 2. dilexit
me, et tradidit seipsum pro me: ergo etc. Ultimo: actuale
pr. nos ē originali majus intensive; aliunde originali ex
tensive equatur: quippe, si attendit numerum plura sunt
actualia, si ad subiecta, equalir pene se hent: ergo etc.
8 Ad 1m
resp. ant. quia ñ tenet dum extensius ē eminentius et superioris
omnis ad intensius, sicut evenit in malo totius Coitatis, et pas
lium totius personarum; ad instar boi totius gentis, quod ideo civili
tei parti boo ante poni debet: aliter evenit, ubi fiat compa
ratio extensiois, et intensiois ejusdem ordinis, sicut in exemplo
albedinis. Quo patet ad 2. prob. in qua concessa majori, et
omissa min. nenabili disting. sub data distinctione. Ad 2. dic, te
nere inhis, que sunt ejusdem ordinis, et dum actus ē actus 2.
quidem potestatis, l. hitus: originale aut ñ itaē in nobis
pr. modũ habitus, ut ejus actus sit peccũ actuale: hitus

autē vitiosū (idē dic de hīrū bōo erejusactu) ēq̄ actū vitiosū, vel suū pprius actus eoquo specificat. et pendet in genere Cāe finalis.

Ad 3. neg. maj. Adē quippe peccatū prout actuale ipsius soli Adē, originale vº toti nāe nocuit. Ad imbibita prob. dic n̄ ēē contra Rōē Cāe, q̄ in ēē imperfecois effectus sit imperfecor ipsa, qualit̄ ē infra potē Cāari a volūtate Creata, et supra malitia sitū fieri, pt q̄. Adē peccū n̄ ut personale ipsius, sed ut Capitis totius nāe fuit Cāa originalis; etsi enī Adā peccasset dū ut nāe Caput n̄ peccasset nāā n̄ inficeret. Sic aut̄ supplū ejusdē specificē gravitatis ē Cū peccō originali nāe, et in hoc sēū ē in oīne superiori, et sic nulla major gravitas supra ipsū.

10. Ad 4. respd. q̄ licet videat̄ q̄ majus cōplexū ē pœna damni, et sensus actuali peccato debitū, major ē absolute sola pœna damni, Cui tota nāa ē obnoxia q̄ illud cōplexū parli pœnē respēs: Nā sicut peccū Coītatis ē eminentius, ita totius nāe pœna. Ad 5. neg. mi. pba enī Pauli fuerūt ex affū, quo ut privativa sua estimabat beneficia Coīa: talis quippe indoles est Dei beneficia ut ita Cuiq. prosint, ac si nulli alii elargita fuerint. Quo affectu servi fidelis, et charitatis Apli quivis debet imitari. Ad ultim. neg. mi. peccm enī actuale ē singularis persoē, et unicē Cōmittitur poterit in tot quot originale reperiri: imo cōstat in pluribus eximiē sanctitatis viris nulla fuisse actuali mortalis labē, in q̄q̄ extitit macula origlis. Et peccm vº. origile, Cū sit peccū totius nāe totū genus humanū pr se inficit, nisi specialissimo privilegio aliquis excepitur.

11. His itaq̄ cōstitutis Vasq. Cabrera Nazarius, et alii motivū primariū adventus Xpi in redeptiōe ab utroq. peccō situm ēē c. salit̄ q. virib. arbitraji. Coīs Th. usā et frequentior in societatis schola in redeptiōe ab origili primariū adventus Xpi motivū unicē recognoscit. et hec pro nrā cōe.

12. Et prob. 1º: illud ē motivū primariū adventus Xpi q̄ scriptª. et PP. perpetuō a motivo assignat; hoc ē sola redeptio a peccō originali: q̄ sola pecci originalis redeptio ē p̄xiū incarnatiois motivū. maj. ex dictis supra cōstat. mi. quoad 1ªm pte pat ex D. Th. qui in divina scriptā legitime versatus ita ait. in Corp. artº 3. hujus q. Cum in sacra pagina Scriptura ubiq. incarnatiois rō. ex peccō hois assignet, convenientius dicit incarnaōi opus ordinatū ēē in remediū cōtra peccatū; sed peccm 1i. hois ē absq. dubio peccatū originale: progressus ē q̄ pro motivo adventus Xpi assignat alt. scriptā ubiq. ut si q̄n in oveniat aliud curatē volūte incarnaōē

Leo Pp. exnaxi. Quoad 2. ptē probatur testimonium Leonis Papæ expedita:
quia invidia diaboli, mors introivit in mundum, et aliter huma
na Captivitas solvi n potuit, nisi Causa ptē ipse susciperet:
Greg. Pp. ideo &c. Item m Greg: Si Adam n peccasset, Redemptorem
nrūm Carne suscipere n oporteret; sed humana Captivitas, et
peccatum Adæ, sive ipsum met peccm originale: ergo X.ª S.S. PP.
peccatum originale ē motivum adventus Xpti.
13 Accedit illud Ecclesiæ
Ecclesia in benedictione Cerei Paschalis: O certe necessarium Adæ peccm, quod
Xpti morte deletum est: ō felix Culpa, quæ talem ac tantum meruit
habere Redemptorem. ubi attendendum, ut ponderatur Verba illa:
necessarium, et hoc meruit: sed ipsa, ut firmes in Celebratione
Dnicæ passionis: ipse Canit Eccla: Tristis Lege notavit, damna
tunc ligni ut solveret. tunc: Quando? de pomi noxialis
in morte morsu ruit: quo depravatus protoplasti canamus fuit
Eccla) tunc de fraudis Dāliu, quod pomi noxialis in nece morsu
ruit, ipse lignum tunc notavit, damna ligni ut solveret. Ergo
quod unice tactus dolore peccati 1ⁱ Parentis incarnationem decrevit.
Roboratur Joan. testimon: ecce agnus Dei, ecce qui tollit pecca-
tum mundi; nam licet vulgata nrā transferat pecca in plurali,
in singulari tamen habet peccm in nrā complutensi. ap. Beda, et
D.Th. hic; sed peccm mundi ē originale peccm, quod ē Cōe totius
mundi, ut ibi exponit Beda: ergo.
14 Dices: ex hac Rōne tantum
infertur, originale peccm ingredi distinctionem primarij motivi,
n tamen adæquare ipsum, sed ex originali, et actualibus conflari, indivisi
bilit, acp. inde ex horum defectu negatio adventus Xpti in hac
providentia. Sequeretur. Sed contra ē 1º in assignatione motivi primarij
adventus Xpti ab Scriptura traditis debemus stare; sed scriptura
sacra semper hoc adscribit pecco originali: ergo &c. Maior ē
utrarumque premissa expressa in N. Ang. Mag. q. n tedeat ipsum in
Corp. hujus 3. art. Illa enim: quæ ex sola Dei voluntate
proveniunt supra oē debitum Creaturæ, nobis innotescere n possunt,
nisi quatenus in sacra Script. traduntur, per quam Dei voluntas
nobis innotescit. Unde Cum in Sacra Script. ubique incarnationis
Rō ex pecco 1ⁱ hoīs, assignetur, Convenientius &c.
15 Contra 2: X.ª M.
Xpūs pincipalius venit ad originale quam actuale tollendum; sed si mo
tivum primarium decreti ptis æque ex utroque conflaret, n pincipalius
ad incarnationem excitaret redemptio originalis, quam actualis pecci:
ergo motivum 1ᵐ n conflat &c. prob. mi. quotiens int duo ē mutua
subordinatio et depeā, n ē cur unum se habeat pincipalius, seu
pincipalius intendatur; sed si motivum primum decreti ptis æque ex
utroque conflaret, daret int illa mutua subornatio, et depeā; siquidem
sicut deficiente originali Xpūs n veniret, n deficientibus
actualibus: æque igit quoad utralia ptē provª ab utroque penderet:
ergo &c.

16 Itra 3. Solo pecco originali praeexeente eet totius humani generis massa damnata, veluti mortifera transgressionis Adae, et a paradisi gaudijs exul effecta; Sed motivum adequatum adventus Xpti in hac prov.ª e salvare totum genus humanum a captivitate diaboli, et ipsi actu ad sufficientiam aperire Regnum Cœlorum: et ideo Lucae 15. dicit, quod filius hois, relictis 99. ovibus in cælo venit quaerere ovem perditam i.e. genus humanum, ut Coiter sentiunt SS. Pp. &c. Addes quod Xptus veniret in hujus prov. quoties veniret in remedium unle: quod veniret quoties totum genus humanum teneret captivum sub potestate diaboli; quo veniret in remedium damni unlis: et in hac stat ro solida et apriori nostrae Resolutionis.

17 2. prob. itra D. qª ex stravia. Nam sequitur, quod deficiente pecco actuali lethali alicujus partis parlis Xptus in hac prov.ª n veniret; consequens videtur falsum (quis crederet quod una deficiente infirmitate deficeret remedium adeo unle incarnatois pro toto humano genere egroto curando, exaltao humanae naturae, sanctitas Virg. Ma. gloria Beatorum, et alia hujusmi.) Sq. pb. 2.º ex illa infert. quod deficiente aliquo Judeorum infidelitatis pecc.º Xpi n veniret in vi prioris decreti: quod hoc e falsum: quod prob. mi: Casu quo Judeus discedens adventum Xpi illum credidisset deficeret ejus infidelitatis peccatum; Sed casu quo ejus adventum credidisset Xpi venisset: quod &c. prob. mi: actus exalit verus, qualis e actus fidei, methaphice, et exalitr connectitur cum eo, quod obtum ita sit in re, sicut per ipsum judicatur: quod casu &c. Praeterea: pro priori ad divisum haberet potestatem proximam, et expeditam credendi, l, diffidendi Xpto venturo; Sed hoc destituitur pro notitia Xpti venturi: quod n potuit Xpts intendi primario, ut remedium tali peccati. Solum igitur 2.º illud peccatum actuale adventui Xpti connectitur; seu 2.ª aliquam transe accidentale.

Solvuntur argumenta.

18 Arguitur 1.º itra Roe immediate oppositum: Nam deficiente pecc. originali S. Petri, vg. l, Xptus veniret, l, n. Si n. ad 1.m quod esto Xptus sit primo intentus Remedium pro pecc. actuali, quoppia ex his deficiente n veniret. Si dicatur 2.m in idem, in quo haeret sarij, labimur in avenientia. 2: esto decretum illius ad actualium Remedium 2.º se extenderet, adhuc quolibet illorum deficiente deficeret: sicut ut Coiter docent Thomistae deficiente qualibet creatura possibili totaliter variaretur genus Obj. Divini, licet sit tanus 2.ª intus.

19 Respo. approb. 1. pro dilematis: disparitas stat in eo, quod peccatum originale per se e totius naturae malum unde manet in ratione motivi totius etiam si quod accidens in parli n existeret, Cum

originale peccm̄ n̄ moveat occasionalit,ᵘ ut a posteri. tractu,
ut p.ᵗ se ē immixtus oibus individuis malu, ac p inde sub-
sistit, q̄m aliq. individuu ab illo reddat immune. Liquet
in prov.ᵃ Principii, que incubit bōō Coi, ꝗ obru n̄ defici-
frali, esti deficiat aliq obj. in parti. Actuale v.ᵒ peccm e
ratione se het, q. sit uniꝰ tu unius, et mere p accidēs e
multoru malu: quare nequeūs pecca actualia videra
n̄i ut immixtia sicut de originali theologizamus: n̄ ꝗ possūt
ad ipsu ess... prov.ʲ que ... aliquo bōō Coi inducendo, ... aliqua
detalis circustaā. Additamētu tenet de tāō 2ᵈᵃ ... a virtute
vo. oipōa rū possibiliu, seu cognioē exacto, vo. generaone
Divina rū possibiliu; exigit eni cognioē ɔprehensiva, ut ...
q n̄ ɔparitꝰ cu eo, q aliqua creatura possit ab ejus sit cognioē ex-
hahibilis: n̄ v. de 2ᵈᵒ accidetalitꝰ tatu importato, sicut in jus-
tificaoē p.ᵗ baptisma, et p.ᵗ penitēa, et in visioe beatifica Xpi,
et alia quavis beatifica visione, que ... licet eqq ...
in tāo ꝗ 2ᵈᵒ magna patiūꝰ varioe.

2. adventus Xpi ē p... redeptio a potestate diaboli; Ꝺ ... ꝗ Arg. 2. motivu ...
stat sine peccatu actualiu, l, saltē ipsius peccati ... per
sonalis medela, cu n̄ solu rōne originalis Ꝺ m̄ actualiu
denominemur Captivi diaboli simplitꝰ: ꝗ ... — Respondē-
disq. maj: a captivitate uxli ɔcedo maj; parti, neg. ma, et dist.
mi; hec idē uxli n̄ stat sine peccatu actualiu medela, neg.
mi; partis, ɔc. mi, et neg. ɔsq. Veru ē nos fieri Captivos
simplicitꝰ diaboli rōne ... actualiu, Cœteru hec Capti-
vitas respicit personam, ... differēa Captivitatis p.ᵗ originale
que ē p.ᵗ ... Captivitas uxlis ..., licet rōne hujus transeat in
personas: ꝗ. ... Captivitatis redeptione venit Xpus,
... solu ꝗ. redeptioe Captivitatis uxlis ... bonu eni ...
... diabolu principem ... mundi rōne Captivi-
tatis hujus, l, illius persone, Ꝺ rōne Captivitatis ...
mundi; Xpus autē p̄ipalitex venit, ut princeps hujus
mundi ejiceretꝰ foras, et sic p.ᵗ se ... illa Captivitate rōe
cujus totiꝰ ... Demon dominat. Nec ... , que modo ē ab
... infirmitate curao ē 1ᵃria, Ꝺ ... 2ᵃria ... seu acci-
detalis adventu Xpi occasiō, alias idē dicēdu eet de venialib,
cu ex meritis Xpi remittat Ꝺ ... irexat ipsi ...
male, idē judiciu ... actualitꝰ e forma ... originar
... ponit in numero cum originato, et sic ...
motivum primariu. —— —— ——

21 Dices: Xpus defacto fuit pdefinitus 1rio, ut pprie, et p. se Redeptor: ergo ut Redeptor cujuslibet pprie, et p. se captivitatis: 2° tollere Captivitas peccati lethalis: ergo 2°: Xpus pipalius venit tolere originale: ergo principalit. alteq. iniquitati actualia, operativum enim supponit positivum. — Resp. ad 1m insistendo solutioni data: Redeptioe unli, concedo ant; pticli, neg. ant, et distinguo conseqi, subsuptiq, et similib. aptatis ppbs. Aliud q̃ pro quacumq infirmitate debeat inveniri remedium in medicina unli, aliud, q̃ ppt qlibet unle medicamentum 1rio intendat, sed solum ppt remedium unlis mali, exquo 1rio Coë boni occasionat. Et insta inveniali bus.

22 Licet enim actuale et veniale magna adsit disparitas nocendi: Cum pprie n captivet aiam, n redeptio ab illo eet defectus mere accidentalium in munere Redeptoris. Ast actuale, utpote pprie captivitas, n pure accidentalit; nec 1rio, et essalit, subaalit, et integralit in motivo se huit, ac proinde opes prov.a ut sic integralit perfa deficeret ex phica illius absentia, esto essalit plura ostiteret. Sicut provisor exalis, perfus integralit in re provisoris n eet, si nedum Coitati, verum personis illam oponentibus, p. uniuscujusq gravi indigentia n satis provideret, licet 1rio indigentiq Coi duntaxat attenderet. Idem deangte phyco nu fre, et pprietatum dicendum; et de fruitione nu beatitudinis osumate, et integralit supte, quis ostitutive in sola vissione stet.

23 Ad 2m respo. n seper operativum supponere positivus, ptq q. sequit auxpium D. Th. alit. substineri, q sumpto ly pipalius positive, idest, pipalit, ut docet D. Th. opusc. 10 art 28. in quo Joan. de Vercelis postulavit: an Xpus venit tolere nisi peccm originale pipalit, seu pipalius int. oia pecca, que tollere venit? et respt S. D: Xpus pipalit venit tollere originale.

24 Arg. 3°: plures circumstantiae, que defacto fuerunt in Xpto, ut Redeptore, fuerunt determinatae p. opes decretum mitendi Xpm; sed deficietib. oibus actualibus, deficerent plures circumstantiae, que defacto fuerunt in Xpto ut Redeptore: ergo. prob. mi: deficietib. actualib. plura n eet sacramenta instituta; deficeret quoq. applicatio passionis Xpti, que de facto fit medijs sacramentis: ergo. Ulterius: Redeptio actualium de facto p. Xpm facta, eet Redeptio sanans, et deficientib. actualib. talis redeptio n haberet ergo alias circumstantias, nu ipsorum: ergo.

25 Resp. q̃ tota illa variatio n e sufficiens ad decretum essalit variandum, cum pertineat ad objectum illius 2rium et sic esto plura deficerent sacramenta, n deficeret motivum 1rium decreti, nec exetis, et conseqt exteret vi illius incarnatio. ptq

falsũ ē adhuc in opinioē opposita, oia Sacramta eque 1º esse pincipta ex vi decreti incarnaonis; Cũ extrema unctio, sit instituta, ut remediũ pr se reliquijs ɔferat peccatorum, et hoc remediũ ñ ē pr 1º intẽtũ. idẽ dic ad 2; Cũ decretũ incarnaois quo ad essalia minime pẽdeat ab illorũ redeptiōe sanativa, licet ñ implicet, qd Xps potuerit eē 1º pintẽtus ut redeptor eorũ in singulari, quæ ejus ñ supponãt essalitr adventũ.

26. Sed Cũ pecc.m originale trifariã valeat ɔsiderari, nẽpe, ut ē pcisse pecc.m actuale Adæ, ppria volũtate ɔmissũ, et sub hac ɔsideraoe idẽ, ac dē quolibet actuali, esto iudiciũ; l, ab Adamo, ut totius naæ Capite perpetratũ actũ adæ, ut ad posteros Adæ jã trãsfusũ, ita ut ñ solũ debitũ, sd infectioẽ peccati in ppria persona hẽat. Quare p. pña hujus litigij istã, sub qua hanc fnalitate vo triũ motivi ɔpetat peccato originali.

27. Respo. ipsũ, ut ɔmines ɔtrahi, et ut originas posterorũ infectioẽ, ñ autẽ ut defacto a posteris Adæ ɔtractũ, fuisse motivũ primarium incarnaonis: nã sub ea fnalitate fuit peccatũ volũtate totius naæ ɔmissũ, l, qa volũtas Capitis ē totius Corporis; l, q. in Adamo, ut Capite totius naæ, oiũ posterorũ volũtates erãt moralitr Colocatæ: q. ex hoc ipso, oi alio circũscripto, ē malũ totius naæ: sd p. priori ad parliũ ɔtractioẽ (qo. pecc.m illud fit ppriũ hujus, l, illius) esto debitũ pximũ ɔtrahẽ, si ñ eēt malũ simplicitr huic in parlí, trãsgressio tñ illa, volũtate Capitis facta erat malũ simplitr. ipsius naæ; hoc enĩ ipsi indepẽdẽtr a ɔtractioe in singularibus, l, illorum exa exercita, ɔveniebat; sd motivũ incarnaois fuit ñ malũ privativũ, sd Coē, et totius naæ, hac roe ipsũ etiam Adæ pecc.m ut actuale seu personale ipsius ab occasione pxia incarnaois excludimus: q. Cũ pecc.m originale, ut ɔmines et originas posterorũ infectioẽ sit perse totius naæ malũ, &c. –

28. Hinc pãt viã, ut Xpts sua merita interponẽ a ɔtractiõe originalis noxæ, quẽ cuiq. velit, redeptioẽ posset pservativa eximere. intentus enĩ occasione pecci originalis pcisse sui imminẽtis, erat insigne sufficiens, et apto, ad talẽ immunitatem suis meritis impetrãdã; si vº originale pecc.m, ut a posteris pvidebat, jã ɔtractũ, pxia foret incarnaois occasio, solũ modo posset pdefiniri Xptus, ut redeptor, redeptioẽ pure sanativa; qd. et superius absurdũ sani devorat, et vim Xpti meritoriã valde deprimit.

29. q. ex vi pstis quidẽ moreretur Xptus p. solo Adamo et Eva, qñ nullus alius hoiũ in pecc.m originale Cecidezit. = respo. negõ ɔ̃siam.

q. n moreret. q. solo Adamo et Eva, sed pro illis oibus, qui ex meritis mortis ejus originale in se n contrahebant: alit quomodo Deipara media Xpti morte predicaremus esse pta? Veniret ergo Xptus, tum duorum, tum pecci mei utriusq sanativus in aliquibus et caeterorum praeservativus. Et si hoc in promptu habeas, sicut peccatum originale, ut contractum e majus malum individuorum, q ut imminens, sed n majus malum nae, et distiq inter originale et actuale, licet etiam originale, utpote origo oium peccatorum, nomine oium iniquitatum solet multoties significari, x illud Psalm: Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea, plura quae contra dicta possunt reponi facili negotio discuties.

30. Solet etiam hic inquiri, an deficiente originali, et stantibus actualibus Xps in hac carne veniret? Resp. negative. Nam adaequata causa in rebus sufficit variari, l. obi adequati, l. etiam inadequati, dummodo variet pars substantiva primarii, ut liquet in potis, et habitibus. Nec contra hoc valet objectio, cui opporteat obviare. = Laus Deo.

Disp. 3. de Grat. Xpti.

Art. 1.

An humanitas Xpti sanctificetur formaliter per aliquid substantiale ex vi unionis ad Verbum?

Dico cum Communi humanitatem Xpti
1. independenter a dono gratiae habitualis esse formaliter sanctam sanctitate substantiali. prob. 1. authoritate PP. non semel asserentium humanitatem Xpti esse divinitate unctam, et delibutam totius unguenti divinitatis praesentia, ita inter alios Greg. Naz. orat. 36. n. 7: Xptus vero dicitur propter divinitatem, ea enim humanitatis unctio, non operatione ut in aliis Xptis sanctificans, sed totius unguentis praesentia. ex quibus sic: apud PP. Xptus idem est quod unctus, et unctus idem ac sanctus, quocirca justi Xpti, et uncti apelantur [illegible] illud psal. 104. nolite tangere Xptos meos, sed Xptus inquantum homo est substantialiter Xptus: ergo substantialiter unctus, ac proinde substantialiter sanctus. 2º Xptus dicitur unctus a divinitate non operatione sicut alii justi: ergo dicitur unctus a divinitate formaliter. 3º divinitas [illegible] Naz. est unctio humanitatis: ergo constituit humanitatem substantialiter unctam, et consequenter substantialiter sanctam.

Respondebis haec et alia
2. similia intelligenda esse in sensu causali et radicali, non vero formali, ex quo solum sequitur divinitatem efficere et ex se originaliter derivare gratiam habitualem qua humanitas formaliter ungitur, et formaliter sanctificatur. — Sed contra est; hoc enim modo caeteri etiam justi divinitate unguntur et sanctificantur, cum divinitas sit causa effectiva [illegible]. Nec [illegible] radicaliter [illegible] divinitatem debent humanitas Xpti gratia habitualis, alias Xptus operatione seu effectu a Deo [illegible]. Nec valet dicere Naz. [illegible] in Verbo non exclusisse operationem dei in sanctificatione humanitatis a divinitate, [illegible] humanitatis, et in hoc interesse discrimen, [illegible] Xpti humanitas. Non satisfacit [illegible] nego adaequate distribuit; [illegible] disposuisse, [illegible] theologum plausit; operatio [illegible] Naz. excludit est operatio Divinitatis, ita ut [illegible] media sui communicatione absque interventu operationis causalis sit sanctificans [illegible] humanitatis Xpti formaliter.

3. Deinde [illegible] solvo, etenim [illegible] Xptum dici a Divinitate, et sumitur [illegible] quod divinitas est unctio humanitatis, [illegible] dicitur Xptus a Divinitate formaliter: [illegible] Divinitatem esse unctionem humanitatis [illegible] formali. liquet [illegible]; quippe [illegible] est unctus: ergo Xptum formaliter [illegible] formaliter [illegible]; [illegible] radicaliter [illegible] Xptus formaliter a Divinitate, [illegible] causaliter, seu radicaliter tantum.

Succinit D. Th. in prologo hujus quaest. ubi tractando [illegible] gratia unionis [illegible] 2. 2. a. 1. ad 3. [illegible] enim actualem [illegible] ex charitate perfectum, et gratia unionis [illegible] absolute [illegible] formaliter [illegible] radicaliter [illegible] addito [illegible]

itaq. q. x. D. th. ex vi gra unionis, que donu subale e, et a pahituali discrepat, hnitas Xpi sta fralit redditur, ex in 3°. q. 1. ar. 1. ad 3. quia Xps nuq peccavit, nec peccare potuerit, etiq si gra hitualis n fuisset ex unioe ad Vbu; q gra indiguit ad perfeoe: et ideo dicit ex hoc ipso q D. erat, sibi gloria debebat. q opportuit q eet aliqui fralit perficies ipsa aa, ad actus gloriæ::: et ad actus vitæ. ex quo clare relinquitur q pr gra unionis nara fuisse in Xpo gra hitualem.

5. q. 7. a. 1. assignat motivu: 1m ex illius ppinquitate ad verbu; 2m ut eet snaale ppiu cognitis, et amoris in orne supernaali; 3m ex hitudine ad genus hnu, cujus e caput. de necessitate aute eius pf. sinatie hnitati ptr gra altu effectu ve: q q. tit hu effu a gra unionis hnitati Coicari: alit cu munus sificadi sit ppiu eius gris in eos eapre hituali prstitos, illico eius meminisset, et ex illius indipea, hitualis ori necessitae intulisset. Rursus: Xa. D. th. hnitas Xpi Capite unionis perisse, et a pecco libera reddit, et ipsi gla debet; et nihil ultra ut dicemus statim ad statu ppiu desiderat: q.

6. Prob. D. fundament. Vorre: alij punt hoes e isti q gra hituale: q Xpi hnitas gra subali unionis sificat fralit. in antecedenti nulli licet. pat. sia: participatu eni sic Coicet, nobiliori pstat titulo q tribuit participiu eri gra hitualis sifica fralit, q nae Dne participatio: q pstationi modo huc effu pstabit nae Dna hnitati Coicata. Sed hec Coicao hnitati Xpi media Vbi unioe donat: q per gra unios sificat fralit. Discursus e nostri Ang. th. q. 2. a. 10 ad 1: q incarnaoe aute, inquit, hna nae n dicitur participasse similitune aliq Dnæ nae; sed dicit eë iuncta ipsi Dnæ nae in persona filii m ejus aute e q rei q similitudo ejus participata.

7. Deinde ostendit ista singulos status effus expendendo: ideo gra hitualis reddit subu fralit sci q. q. ipsa evehit ad participaoe Dnæ nae. 2° q. illud ostituit obeu spaiu Dnæ dilectionis amicabilis, et filiu D. cui e anexu jus ad hereditate, ac expe q. inimicitia ppriu cu pecc. sed p. gra unionis longe perfeius Xpi hnitas ad eë Dnu evehit, cu psia ostituat D. subaalit; q. gra V. hituale, hoes Dij dicat meri accidentalit; illa Xptus sit sificatu in filiu Dei naale, dicente Paulo: qui pdestinat e filius Dei in virtute D. ppiu sificaonis: q nae duntaxat filij Dei adoptivi q vijs ius hent ad hereditate potiori jure filius Dei naalis: Unde merito inquit D. th. Sup. ex hoc ipso q, D. erat, sibi gloria debebat. Deinde si gra hitualis hat dilectione Dei amicabile multo magis gra unionis cu ex vi illius unionis ad Vbu hnitas Xpi sit simplit, et sine addito grata, et D. dilecta; Nae e amare Dei sit diffundere bou amicabilit amari effecto in aliu supni boni vocari: n potuit V. hnitas q Deificata reddi majori bou aliatre sperari. Et si gra hitualis pugna hec cu pe q magis gra unionis, cu nec veniale nec peccadi poa, permitat in hnitate: et efectus illus aux. seia ..... accidentalis ..... modo p... stat gra unionis ..... naturalis

R. et se ......

Donu in radice ..... ad ..... nup ..... spectarent .... amica .... quod ta ..... eë gratu .....

[illegible] fraliter, e a [illegible] e amore, [illegible] [illegible] [illegible] tuit amicabilior a Deo dilecta, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pa ite qu habitualis quippe [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] radicaliter gloriae: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] etiam, gratia [illegible] radicet: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gratam, et [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gratia [illegible] [illegible] habitus [illegible] radice gloriae tamen [illegible] meritum [illegible], [illegible] [illegible] gratia [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gratia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] moraliter radicaliter [illegible] gratia habi[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

9 [illegible] [illegible] potentiam [illegible] [illegible] [illegible] opera meritoria requisita [illegible] [illegible] [illegible] principium [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] gratia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gratia gratum faciens [illegible] [illegible] mediante [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illius operationi: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible], nec eius operatio [illegible] nulla alia de causa, nisi quia per gratiam habitualem illius persona non [illegible] [illegible]: ergo a contrario [illegible] [illegible] infinite opera meritoria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Christi per gratiam substantialem unionis [illegible] [illegible] [illegible]: ergo.

Fortasse dices: ut opera Christi [illegible] in valore infinita sufficeret personam sibi esse [illegible] [illegible] [illegible] infinite [illegible] [illegible] [illegible]. Contra est, quia ad talem valorem requiritur infinita [illegible] [illegible] elicitivae, [illegible] non est [illegible] immediate subsistens, quatenus homo. 2: quia [illegible] dato, quod [illegible] peccato infecta maneret, adhuc valor meritorius operum infinitus subsisteret, quod est falsum, Christus enim in [illegible] hipotesi, ut homo esset eterno supplicio, et inimicitia dignus, quod constat ex auditione Domini.

Solvuntur argta.

10. Multa ex D. Th. in contrarium solet objici, selige fortiora. [illegible] [illegible] [illegible] q. 6. a. 6. in Corp. his verbis: gratia autem habitualis pertinet ad [illegible] spiritualem illius hominis, est effectus quidam consequens unionem. [illegible] verbis [illegible] innuit a sola gratia habituali Christo homini spiritualem [illegible] conferri, et in [illegible] a. 1. ad 2. [illegible] Christi non est [illegible] [illegible] [illegible], unde oportet, quod fiat [illegible] per participationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] esset substantialiter [illegible], et [illegible], [illegible] induceret necessitatem [illegible], ut esset [illegible] per participationem: ergo. et q. 2. de veritate art. [illegible] ad 4: [illegible] [illegible] [illegible] anima Christi non habere gratiam, tunc Christo conveniret beatitudo increata in [illegible], [illegible] filius [illegible], non autem beatitudo Creata, quae debetur filijs adoptivis. Sed si [illegible] Christi [illegible] gratia unionis, [illegible] illius jus haberet ad beatitudinem [illegible], ac [illegible] ei conveniret: ergo. [illegible] ex art. 5. ejusdem q. [illegible] ad 2. [illegible], [illegible] meritum [illegible] quadam infinitatis [illegible] [illegible] ex dignitate Personae, talem [illegible] [illegible] habet ex gratia habituali, sine qua meritum esse non potest; [illegible] [illegible] quod gratia unionis [illegible] [illegible] [illegible] ejus operationes meritorias [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

sanficet, et opera meritoria constituat: q. Affirmat ex D. Th. hic q. 24. a. 1

ad 2. Xptus quidem, inquit, hō factus ē Stus, q̃ hoc gra Stitatem n̄ sēper huit; n̄ tamen factus ē Stus ex peccatore, q. peccm̄ nunq̄ huit, sed factus ē Stus ex n̄ Sto quantum hoc. Sed si accidentalis gra̅ proveniret Stitas substantialis n̄ fieret Xptus hoc Stus ex n̄ Sto: q. Affirm. 2. ex 3. d. 13. q. 1. a. 1. Anima n̄ē formaliter, sed effective perficit ipsa (sc. Xpti anima) unde oportet aliq. in ipsa ponere, qua formalit. perficiatur, et hec ē gra. Affirm. 3. ex Aug. 15. de praedestinatione Sctorum: Ea, inquit, gra̅ fit ab initio fidei quisque hō Xptianus, qua gra̅ hō ille ab initio suo factus ē Xptus; sed nos n̄ nisi gra habituali Xpianizamur: q. nec Xps.

Pro hujus art. intelligentia, et alienum

11. equivocatione secanda, duplicem acceptionem hujus termini formalit. limine quasi in senti notatam velim: 1º. sumitur contraponit radicalit. et idem significat, ac immediate, se, seu quo unum contradictorium dicitur depellere aliud formalit. 2º sumitur adversat. materialit. ita ut stet pro ea stricte tali inherenti, sicut hō pro anima, et albus pro albedine formalit. constitui dicitur, et in hoc sensu causalit. illi competit inspectio. Non igitur in hac 2a. sed in 1a. acceptione accipitur. Similit. Stitas formalit. sumitur pro. vide vacate habitus supernaturales, ad recte connaturali modo operandum, quae adeo nequit sine habituali gra: licet enim si ex vi exigentiae Stitatis substantialis darentur habitus supernaturales, negata gra adhuc maneret humanitas potens elicere actus supernaturales; at ille tamen n̄ esset naturalis, q. ex natura rei n̄ exigit habitus sine gra. Tandem in latu accept. potest usurpari, et in stricta: in 1a. quo sensu Deo ē Necessaty dicitur Stum; at in stricta et theologica idem sonat, ac justus, et Deo gratus, et q. multi ad hec n̄ attenderunt, gra̅ substantialem Xpo Dno negarunt, sed in vocibus allucinati sunt.

Hinc ad 1. Resp. Ang.

11. Mag. positive ad constituendam gram habitualem ad spiritualem vitam Xpi, ut hoīs pertinentem, n̄ negare tamen aliam superiorem humanitati Stitatem per substantialem Deitatis Coicaonem. Ad 2. dic, q. cum humanitas n̄ sit pro essentia Dna, aut per Coicaonem Deitatis per modum physice informantis, indiget fieri per participationem Dna, ut constituatur connaturalis principium supernaturalit. intelligendi, et amandi, ut pat. ex 1º notabili. Idem dic ad 3: ex alta gra, proprie ē gra habitualis actualem beatitudinem creatam in Xpo remotam tamen ex defectu principij connaturalis illius, ac proinde jus quasi elicitivum et physicum istius beatitudinis, q. in ipsa habituali fundatur, nullatenus vero tolli jus pure morale fundatum in Deitate illa substantialit. Stificante. Ad ultimum dic loqui de principio connaturali, et de dignitate sui omnis connaturalit. exacta ab actibus supernaturalibus, n̄ vero de principio significante absolute dignitatem alterius ordinis.

Ad 1. Dn.

11. Resp. Xpm. ut hoīem fact. fuisse Stum ex n̄ Sto Stitate formali physice Xpi animam informantis prioritate naturae gratia subtilis proveniebat; secus autem ex n̄ Sto per negaonem ois penitus Stitatis. Vel dic, Xptum ut hoīem factum fuisse Stum ex n̄ Sto negative, pro ea negaone Stitatis hanc, q. in instanti praeveniente formationis humanitatis, n̄ erat hujusmodi sanctitas, sed solum Stitas increata, et 2a ratio essentia conveniens: ita Ang. Th. qui ad probationem latam immediate subtexuit, n̄ quidem privative, ut sc. aliquando fuerit hō, et n̄ fuerit Stus, sed negative; q. sc. q. n̄ fuit hō n̄ huit Stitatem hanc: et ideo, et simul factus fuit hō, et Stus hō. Ad Affirm. de Aug. probatis Resp. D. Th. hic q. 7. a. 13. ad 1um. quod utrumque gratuita Dei volunte absque meritis factum ē: quo in sensu loquitur D. Cyril. Xptum quasi unum ex nobis Stum predicans, et plures alij expressum Stitatis.

14 Ad 2. effus oti e effus fralis, qui nequit pstari nisi a fra qd sui informaoe; sed nullu pactu Vbu pote ee fra infra hmitatem: ergo. Declarari instari in effbus subsistendi, deificatem, et adorabilis, quos, omniplacite tribuit Vbu hmitati: quare Recole 1. notabile, et equivocaoem praecidas. Supto q tro fralit, et immediate, et loquendo, varij effus hmiti a dois pbr dictis intrinseca informaoe pstant; secus accidit in hoc effu fralit, seu ti tuls in pleonis, du gra Creata pstat. Sane in eo reperi effus fralis sol absq. imperfeois stagio. Vel disque ad effu sti subeali, et accidentali, et univerli opera acommodabis. nec valet, si dicas, effu fralem denotare stati stricte talem, non de subsistis pdicta pcisio. R. enim effu fralem denotare nova entitatem in differentia prioris auferentem, et ipsam perficientem, seu formatem, ut videre e in subsistentia dta.

Dices: effus fralis pprius unius
15 fra nequit pstari per aliam; sed effus fralis oti e pprius gra hitualis intrinsece inhaerentis, ut tradit Trid. sess. 6. Cap. 7: ergo nequit pstari per entitatem increatam. pat. maj. exemplo effus fralis albi, qui ideo a sola albedine quit pstari, quia e effus pprius albedinis. Confirm. 1. non magis unit dna entitas ad Cpori Xpi; sed hoc non stificat fralit: ergo. Confirm. 2: ideo Vbu stificaret fralit hmitatem, quia ipsa redderet Deificata, et adorabilem adoraoe latriae; sed haec ro e nulla, quia similit Cpus Deificat, et reddit adorabile: ergo.

16 R. dist. maj. effus fralis pprius unius fra in 2. modo, Concedo maj; in 3. modo, nego maj. et concessa mi. neg. Cons. Declarat: Si effus aliquis e pprius alicujus fra in 2. modo, nequit alteri convenire, Cum ipsi soli, et semper conveniat. ei autem qui soli convenit nulli alie fra convenire pote, hac pprietate effus fralis stificandi non convenit gra hituali; quippe illi semper et nullo convenit (nisi incapacitas obstet subti) sed non soli, quae ee pprius in 3. modo: plurime enim sunt fra, aut quasi fra, quae Cum illa in stificandi pprietate Coicant, ut de actu contritionis, visionem q. beata tenet [illegible], inter quas nam [illegible] Dom [illegible] numeramus. Hoc opportet capias de effu stificandi in Coi, si enim de accidentali stificandi effu loquaris, fatemur oi, soli, et semper gra hituali appriari. Non sic loquendo de albo: disquirare enim, visu non nisi [illegible] qualitate pstari pote, Cum sit pprius specificus spbi albome: et autem obtinet [illegible] directionis aora accidentali, et subali [illegible] Cum sit [illegible] dabilis etiam foret albo subaalis idem in eo Casu accideret.

Ad 1. Confirm.
17. quis ignorat effum, 2, quasi effum fralem et ipso fra Capaci subto Coicata, unde Xi subti hmitatem suos ipsi impertit effus: at non. Capax e effus fralis oti, Cum sit Capax videndi, et amandi Deum, Cpus [illegible] (Cide, de creatura irrationali) hujus effus e incapax. ideo nam dna unita Cpori, et [illegible], hac folit non illud stificat. et insta in ipsa hmitate, qua personalitas Vbi non relati, et subsistere Constituit, et gra hitualis Xpi non constituit ipsum filium Dei adoptivum [illegible] ratione.

Hinc istat ad
18. 2. Cpus enim est capax adoraetionis latriae, et deificationis, quam nos effus recipit ex vi unionis ad Vbu; alium effectum [illegible] non

participat propter sui incapacitatem. Ad 2um, ut cuicumque replice occurrat, quod ee gratum, et justum est gratuito substantiali, et grato accidentaliter commune, non univoce; creatum enim et increatum in nihilo valent univocari; sed analogice analogia attributionis et proportionalitatis propriis, ad illam quippe sufficit dependentia, ad istam vero stitatis inexedite intima transcendentia.

19 Arg. 3: gratia sanctificans habitualis honitatem, illam constituit dignam amore Dei amicabili; sed ex vi unionis ad Verbum non redditur honitas digna tali amore: ergo. Probatur minor: quia non communicat ei actus radicaliter actum redamandi supernaturaliter, non constituit honitatem dignam amore Dei amicabili; sed ex vi unionis ad Verbum non communicat honitati adhuc radicaliter actus redamandi supernaturaliter: ergo. Major patet, nam ubi non est redamatio, nec est invenire veram amicitiam; minor etiam constat: in 1is nullius potentiae Verbum est formaliter actus, qua honitas elicit supernaturalem amorem: ergo non formaliter; at nec radicaliter illa communicat: probatur minor, sub. id quippe communicat radicaliter actum redamandi, quod est ipsa radix habitualis supernaturalis; sed nullius potentiae Verbum est hujusmodi: ergo.

20. 2a minor principaliter: id tamen cujus subtus non acceptatur in ordine ad vitam aeternam, non redditur ipsum dignum amore Dei amicabili; sed ex vi unionis ad Verbum, non acceptatur honitas in ordine ad vitam aeternam: ergo. Probatur minor: potest honiti Verbo hypostatice uniri et gloria Dei absolute negare: ergo. Probatur: nam potuit de potentia absoluta unio Verbi fieri ad irrationalem creaturam; sed haec non potuit ad gloriam acceptari: ergo. 3: gratia unionis nequit esse ratio diligendi honitatem Christi in ordine ad beatitudinem amore naturali cum honitas sit finitum; nec libero cum gratia unionis sit infinitum bonum: ergo. R.

21. neg. mi: ad probationem dist. maj: quod non communicat physice, aut moraliter, concedo majorem; quod non communicat physice, bene, moraliter, nego majorem, et dist. minorem: non communicat physice, concedo; moraliter, nego. Duplex radix habituum supernaturalium dispui potest; alia physica, in qua physice radicantur; alia moralis cujus jure debentur, quod aliquo ex his modis supernaturales habitus radicat, perperam ex hoc capite rejicit a ratione ... formalis. Hinc licet Verbum per sui unionem ad honitatem non communicet ipsi adhuc radicaliter physice praedictos habitus, qui (ut bene dicit) physice in gratia habituali radicantur; nihilominus moraliter in jure illos radicat, quia ratione status, ad quem elevat honitatem, tribuit illi jus, ut ornetur omnibus illis habitibus, quibus possit arctissimum Dei amorem elicere, ut decet excellentiam status ad quem est elevata.
Hinc ad 2. probationem minoris principaliter dicendum, quod vi unionis gratiae manere honitatem acceptam in ordine ad vitam aeternam moraliter in jure, ergo non in re, seu quoad efficaciam, nec hoc mirum est, ut honitati sufficiet, ut videre est in gratia habituali; potest enim Deus homini etiam in sensu composito gratiam vitam aeternam negare, imo et illum in aeternum punire, sua utens potentia, qua hypotesi talis homo esset acceptus in vitam aeternam in jure, et quoad sufficientiam, non tamen in re, quoad efficaciam.

22 Ad 3. Resp. oportet naã ẽẽ incapacē juris ad vitā ęternā, et dilibibilitatis in ordinē ad illā: Unde q̃tuvis gr̃a unioñis sit potes ad [illegible] effus, illos tñ naę irraonali ñ Coicat, et instat; q̃vis Rẽ. dtraxis grę unionis [illegible] vivificādi fr̃alit. Docet tñ [illegible] radicalit; ast Rū nae irrōnali unitā, illā ñ [illegible] radicalit.
Si [illegible] hūc effū Cū Rē Irius grę ñ poẽ abillā separari Cū nihil aliud sit q̃ ipsa fr̃a subto Coicata. Resp. effū necessē ñ eẽ̃ [illegible] Coicata, Subito Capaci; et Consequtẽ, q̃vis [illegible] ad vitā ęternā, et Reddi diligibile subtū sit effus Irius stitatis, poterit ñ [illegible] naę irraonali, sicut personalito; Ubi naę irraonali unita, ñ Persona, [illegible] suppositū tatū [illegible] tuere, et filiaō Ubi, humitati unita, ñ Relata, [illegible] Personatā stituit, esto stituere Personā sit 1.ᵘˢ effus Subsisteñ, et Reddere Relata filiaōis Dnę. 1º. dic, effū Irius grę unionis ẽẽ naā Deificata stituere; Jus ad vitā ęternā, [illegible] Diligibilitas in ordine ad illā. 2º. gr̃a unioñis [illegible] qui etiā [illegible] grę hitualis pote 2ᵃʳⁱᵒ [illegible]; Jus autē, illius effus ẽ [illegible] tuere subtū particepe Dnę esse, et naę. [illegible] humitate in puris naturalibus manere, deffū elevaōis ad ordinē supernaale. si [illegible] Verbo huiu naę unire, et simul in puris naalibus manere [illegible] D. Th. ut ex ipso loco Cit. ex 3. Sent. vidimus.

Hinc per oram

23 deduces: q̃ si separantur in gratia unionis esse sanctū, et esse Deificatum, sicut in gratia habituali esse particeps divinę naturę, et esse gratū, et sanctū gratitudine accidentali; sed implicat gratiam habitualem inducere aliquem subtū participē Dnę naę, quin eidē preter stitatū effū et jus ad vitā ęternā; pariter male inquā inferes. Separaō enim quoad torrem effectus primarij et 2arij unice stat, secus quoad oiā. Inspice discrimen, esse particeps divinę naturę, et esse radicem videndi, et amandi Deum, et [illegible] hoc Capax absq. idoneitate amabilitatis ab ipso: ast ẽẽ Deificatū bifariā potest evenire, et in unitate personę, quoties Ronali, et in unitate suppositi toties irrationali Copulatā naę: 1º. modo affert secū indispensabilit stitatis effū, secus autē 2ᵐᵃ. Ad 2. dic bonū infinitū ut in se ipso trahe amorē naturę: liberū v. quatenus ẽ naę Create in [illegible] Coicatū, nec ex eo [illegible] Creatura infinite [illegible] illa nario diligibilē stituit, nec prebet illi jus ad increatā Dei visioñ. Nam licet infinitū [illegible] necessitet voluntē Dnā ad sui amorē, et prebeat jus ad vitā sibi proportionatā, ñ v. infinitū ex libere Coicatū, q̃ᵃ tatū tribuit jus ad proportionatā subto, cui talis stitas Coicat, q̃ Cū [illegible] acquirit jus ad visioñ Dei Cat[illegible]ematice fitā, licet infinitū [illegible] [illegible]atice Censeatur victa in meritis Xpi in [illegible] illa assequtē moralit infinita.

Arg. Primo 6.

24. D. Th. hic q. 19. a. 3. Xps ñ meruit sibi de facto grā hitualē; Sed si [illegible] Xpi ẽẽt sta ex grā unionis suis operibus illā meruisset: [illegible] mi: [illegible] D. Th. hic q. 34. a. 3. Xps in 1º. Inc [illegible] instanti sticatus fuit more adultorū ex pprio. [illegible] actu se ad justitiā disponendo

ac proinde praecesserunt prioritate naturae infusionem gratiae habitualis; ergo si humanitas esset formaliter sancta, nihil praedictis actibus defuisset ut essent merita dignae gratiae habitualis; cum a subiecto formaliter grato pro illo priori procederent. Respondeo negando minorem; ad probationem negando minorem. Quamvis enim praedicti actus antecesserint naturae praeveniam habitualem gratiam, ipsi tamen eodem temporis momento coexistunt, quod ad meriti rationem praejudicat: quia ut bene sunt D. Thomas in corpore citati articuli. Cum meritum non sit nisi ejus, quod nondum habetur oporteret quod Christus aliquando istis caruisset, quod carere magis diminuit dignitatem Christi quam augeat meritum. Et simile de actu attritionis et Charitatis ad habitualem gratiam disponentibus, ab ipsa quam profluentibus, qui teste D. Th. sunt meritorii, non tamen gratiae quam jam habet, sed gloriae, quam nondum habet; sed si hoc pro utroque in actu semper gratiae, vel Charitatis, et ejus augmento, non accideat, dicitur deficere ejus actus ad habitualem gratiam, ut primum destinari. Quod autem sic non fuerit ordinati, inde constat, quippe ad hoc exigebat dignificari omneate per gratiam habitualem quae est dignitas sui omnis, et istis connaturaliter debita, qua supposita ad altiorem dignitatis ordinem per statum substantialem elevari.

Art. 2.

Quodnam sit praedicatum, a quo humanitas Christi sanctificetur substantialiter?

1. Stabilita sanctitate Christi substantiali ex vi unionis Hypostaticae restat examinare quodnam sit praedicatum humanitatem Christi formaliter sanctificans? Et quia unio tria includit, de quibus potest dubitari, nempe, naturam Divinam, personalitatem Verbi ab ipsa virtualiter distinctam, et modum unionis, ab extremis in probabili sententia realiter diversum, ideo triplici Dubio praesentem difficultatem absolvemus. Unde cum communi sententia Thomistarum sit

Dubium 1ª

Unio Hipostatica ab extremis realiter distincta non est ratio formalis sanctificandi Christi humanitatem.

Probatur 1º ex auctoritate SS. PP. sanctificatur formaliter Christi humanitas, quia formaliter ungitur; sed talis unctio non constituitur formaliter a modo unionis: ergo. Probatur minor: esse unctam humanitatem, idem est apud PP. ac esse Deificatam; sed Deificatio humanitatis non provenit formaliter a modo unionis sed est quasi effectus Divinitatis unitae: ergo. Probatur minor: ab illo praestatur esse Deificatum adjective a quo proveniret esse Deum, si humanitas foret capax denominandi Deus substantive sicuti ab eodem provenit esse hominem adjective, a quo provenit esse hominem substantive; sed si Deitas realiter posset humanitati uniri, quod illam sanctam constitueret, non ab unione humanitatis cum Deitate, sed ab ipsa Deitate praestaretur esse Deum in genere causae formalis; sicut esse ignem non ab unione, sed a forma ignis formaliter tribuitur: ergo Deificatio etc.

Deinde probatur Dubium: modus unionis non est sanctitas per essentiam cum sit aliquid creatum, nec sanctitas per participationem formalem naturae Divinae

sub. ₚtu naē, hoc enim ē ₚpriū gr͡e hitualis: unde ē sitas fralis, ūn de nequit effū sitatis ₚstare. = Confirmat. unio hnitatis cum Ñbo n̄ ē ratione sui radix physica, l moralis donorū ad om̄ gr͡ē spectātiū: ergo n̄ efft ad sificādū sufficiens. Mapat ex sup. dict. Ant. ₚ. 1. ₚpē ōstat alias unio hypostatica ēet fralit naā participata, cum in ₚtu radicis facultatū ₚxime operativarū lo naē ōsistat, nec alia de Caā gr͡a hitualis sit fralis naē dīnē participaō. ₚ. 2. ₚpē ₚbr. Nā debitū morale ₚfionū ₚfficiēdi īmediate. ideo Tone naē ōvenire potē; ergo unio hypostatica n̄ obtinet ₚtū naē: g. = Ofirm. 2. Caālitas alicujus fr͡e n̄ tribuit subtō effū fralē fr͡e; quia circa unio albedinis cum subto n̄ dabat fralit: unio gr͡e hitualis cum aā fralit n̄ sificat illā, et hoc ideo q͡e pura via adfaē; sed unio hnitatis cum subto ē caālitas fr͡e sificatis hnitatē fralit in adversarī sā: ergo n̄ sificat hnitatē fralit, sed solū unitive, quatenus unit dnitatē hnitati quē illā fralit sificat.

Resp. dratiā vero ēē majorē cle effu frali specifico fr͡e, nempe specifice ōvenire cum effū frali ₚtim afrā, hic enim n̄ potest ab unione fr͡e cum subto ₚstari: fam̄ autē cle effu frali generico, sc. ōvenire generice cum effū, quē fr͡a ₚstat subto, fr͡e siquidē subalis substātificat naā, et unio ejusdē fr͡e in sā illa admittere ōmile effū ₚstat, cum naā etiā substātificet, licet subaālitate inxpleta, et specifice distinctā ab ea, quē fralit ₚ stat fr͡a subaalis naē; ex quo unice sequit ₚstare ₚstitū ab unione specifice differre ab ūtitate hnitati ₚstita afra sificāte, cujus unio ē Caālitas, seu exercitiū frale.

Sed dr. ē: nā licet Caālitas fr͡e possit cum illa ōvenire in ₚ ōstatū completo, et incompleto, a perfecto, et imperfecto, qualis ē effus substātificādi, in effu tā ₚleto cum fr͡a coicare n̄ potē. ōstat inductive: unio quipe ₚ cum corp. ōvenit sane cum illa in effu subaālitatis quā ā ₚleto, et ₚfectō abstrahit, n̄ tā in effu aiādi, qui tali abstractione n̄ gaudet; sed effus sificādi perfectus et ₚletus ē: ergo caālitas fralis fr͡e sificātis nequit cum illa ōvenire in effu frali sitatis ₚstādo.

6. Dra 2: Caālitas fralis gr͡e hitualis sificātis unio, seu qua gr͡a unit cum aā n̄ ōvenit cum fr͡a in ₚstādo frali effū sitatis etiā generice sumptū: ₚ parit. Osa firmat ex ₚlic. ant. pat; nam unio gr͡e hitualis ad subtū n̄ coicat illi effū sitatis fralit specifice, aut ₚrice cum effu sitatis ne ā ₚstito ōvenientē, ut tenet coi theolog. iā. ... hitualis ād aā interiusa naale repugnāē cum lethali pecc. ... coi theolo ... opponit n̄ sufficit ad sificandū fralit alias idē posset dici de actione gr͡e productiva ... enim cum gr͡a ē essalit ōnexa maxime cum actio per quam ... gr͡a infunditur in adversariorū sā. ... transit et subtive in anima recepta. et in D. Th. sā ... productiva gr͡e hitualis sit actio immanens in Dō, passio quē illi correspondet intrinsece efficit naā, hēt cum ... mortali repugnā ōnaālē. ... sificād ... n̄ minus falsū ē, q actio productiva gr͡e ₚstet effū sitatis in ... caē fralis.

7. Dica Denique unio humanitatis cum Verbo non sanctificat humanitatem ut Qualitas formaliter sanctificantis: probatur ant. 1º etsi humanitas uniatur Verbo per modum vinculi unionis realis ab illa, et a Verbo distincti; Verbum quod per se ipsum absque vinculo reali superaddito humanitati intrinsecè unitur; sed Qualitas formaliter substantialiter sanctificantis humanitatem Christi non est unio ex parte humanitatis, sed ex parte Verbi retenens illud cum humanitate intrinsice uniens, ut liquet in unione personalis: ergo. 2. probatur ant: Qualitas Verbi, ut sanctificantis humanitatem non potest realiter ab illo distingui; sed modus creatus humanitas Verbo subjective unitur, realiter a Verbo distinguitur: ergo. mi. cum dicta tenet, maj. ostenditur. 1º non alia ratione mala, scilicet Qualitatibus ab illis realiter distinctis, nisi quia sunt aliquid potentiale rediens in linea entis, sed etiam in ratione Qualitatis; sed Verbum utraque in linea est actus purus et quid infinitum: ergo. 2: ideo ipsum in via D. Thomae agit ad extra per actionem formaliter immanentem ab illa realiter indistincta, quia ex opposito fieret in ratione causae per aliquid ab ipso realiter distinctum compleri, quod requirit in quo defectus in ratione causae ad extra. Relinquitur
8. ergo unionem humanitatis cum Verbo (sicut quaelibet alia unio) per puri requisiti modum, et ut quo ad humanitatem sanctificandam. Objicies 1º ex Patribus asserentibus crebre
a) argum. humanitatem sanctificatam fuisse per unionem cum Verbo, quod requirit ratione salvari quin unio humanitatis sit illius formalis sanctitas. 2º ex Aug. lib. 13 de Trinit. Cap. 19 et in enchiridio Cap. 40. ubi unionem humanitatis ad Verbum summa gratia appellat summa autem gratia formalis sanctitas est ergo. Resp. Patres dum humanitatem unctam, delibutam, Deificatam dicunt ab unione praedicant non de unione praecisive sumpta sed applicative, seu ratione illius quod implicite importat, loqui. Quamvis autem humanitas sanctificetur quo Divinitate conjuncta, et sit conjuncta quia unita non ideo sanctificatae est formalis unionis effectus ut a Deitate distinctus; sicut lignum esse ignitum formaliter ex conjunctione cum igne minime probat unionem esse rationem formalem talis effectus sed ignem. Nec ex eo quod unio humanitatis ad Verbum sit summa gratia humanitati collata et maximum supernaturale beneficium formam esse sanctificantem relinquitur. Quod deliberat quippe gratuitum Dei donum gratia dicitur, nec tamen sanctificat nos formaliter, ut per infusionem supernaturali. Vel dic, unionem sanctificari humanitatem Christi realiter inchoative quatenus unio humanitatis cum Verbo est via ad sanctitatem a Divinitate praestandam. Quod sufficit ad locutionem Patrum salvandam. non tamen sanctificari a modo unionis proprie formaliter.
9. Obsistes unio albedinis cum subjecto proprie dealbat conveniens per cum illa in proprio effectu formalis; ergo unio humanitatis &. ubi locus rationis paritate. firmatur ant. unio albedinis cum subjecto est complementum albedinis in [illegible] tribuit suum effectum formalem. ergo. Ratione ostenditur exemplo: factio est qualitas agentis conveniens cum illo in causando effectum; sed unio albedinis cum subjecto est qualitas formalis albedinis: quae proprie dealbat, quippe dealbare nihil est aliud quam album causare in genere causae formalis. in primis permissa antecedentis possem negare [illegible] unio namque humanitatis cum Verbo non fuit ex parte humanitatis sed unio retenens ex parte Verbi est Qualitas, et non sanctificantis [illegible] num. 7. dicebamus; unde ex quo unio albedinis cum subjecto sit illius qualitas proprie [illegible] non sequitur modum creatum formaliter sanctificare. Resp. neg.

ant. ad 1 pb. Ices. ant. dist. Iseq. Ivenit Cy albedine in Cãgdo, et in mō Cãgdi, neg. Dsa; Cy diverso modo Cãgdi, Iced. … Exquo unice deducit unioe dealbare, n uspā … modu Caalitatis … dealbatis, et hoc ad … unio enī n agit … Cão efficiēs, nec dicit Cão … Caalitas Cy efficiētis, et … ; licet admitat unioē hnitatis ēē … Stificāpis Caalitē minimē Colligit ēē … Stificāpi Calitas enī … Cujusvē Caalitas n divers. sos, Do eudē, licet diver. imode cagt effy numē. Nec ex eoq inter … et intly Ostitue intlerē et simul unio intlletui Cy obto, ide de unione hnitati Concludendy, illa enī ad duas lineas pertinet, hoc pcisē, ut nexus in una linea phica Concer.

Objicies 2.° influx in orey … hnā Xpi natura

specialē … Cultu peisu titulo excelēg uniōis qui … eōē alicujus pdi Divini, nec ut q, nec, ut quo: … Sui hnitatē Stificat, q enī merito Sui … speciale Cultu, n ē Car Vone sui Stificare n posit. Respō pmisso anti, de quo q. 25. … mē 2.m … ut unio sit Vō speciali adoraōē … Suffit excelētia specialis, q ab … dubio hypostatica pstat hnitati; Cu sit supernāalis, et in hoc omne excelētior … habituali. … ad Stifandy fcalit. n admajoritatē excelēg … ad … radicem nag omnis supernaalis … q n … unioni hypostaticae.

Et quidem Deus ratione cujuscunq. attributi ē adorabilis Cum Vone … ēē sit … ; justus etia Vone cujusvis doni supernāalis ē adorationē dignus, Cy … solius gratiae habitualis sit Sanctus.

Insistes 1.°

Hnitas Vone uniōis hypostaticae Ostituit adorabilis excelentiori genere adorationis, q justus Vone habitualis gr. scilicet hyperduliae vel latriae respective, ut ē theologis quest. … docetur. Sed gra taliter justy adorabilem Ostituit, quod illum Sanctum fcalit. reddit: q. = 2.° unio adeo Ostituit hnitatem adorabilē, ut illa immunē ab omni peccato reddat etiam antecedenter perpetrato … in compatibilis Cum peccato ē sufficiens ad sanctificandy fcaliter: q. &c.

Dist. ma. reddit adorabilē hnitatē illā deificādo fcalit.: q. … ant. hnitatē … ēē Deificata, nil ēē videt … ēē … ; … ēē … Deitati ē ejus fcalis … ideo Vōē Sui illā adorabilem ostituit … Vōē … excellentia, quae … fcale, et motivū adorationis; … etiā … quae ē fcale motivū superna… … nihil … amicabilis supernaalis … .

Ad

1. Ic. pmiū. neg. Dsā; nam etsi unio hypostatica q. excelentior selectioñ Cultū valeat tribuere q. … in quo omē … nag, et radicis supernaaliy facultatē obtinet, secus … unio hypostatica, ideo illa n ita Stificat fcalit. Ad 2. … ma. … Stificaōē positiva … Stificaōē positiva, transeat mi, et … subeadē distīoē. Ad sym… mi. Stificaōē positivā, … Stificare hnitatē … negativē … in quā unioē Vōē Sui Stificare hnitatē … positivā quae stat in … expulsione a pecc., et opp. Cy illo, secus … positivā quae stat in … tuendo obtū amicabilis diligibile in … ad vitā eternā, et Cy jure ad illā. Vel dic (et fortē melius) unioē n directē, at Vōē Sui, …

indirecte, et võe Dnitatis, Cui unit humanitatē, peccatū expellere. ipsa eni unio hypostatica, ñ ut ab extremis distincta, sd vone illius, qd secum afferat, perfa ē mystities instar unionis grā hitualis cū aã, quæ peccm ñ expellit, aliter grã ipsa mysl illud sd ipsa immeate destrueret, sd suppēre ab unioe depulsū. et pacifica in actu Charitatis in ... ñ ... nisi media grã hituali.

12. Ad 3. dicat qd sicut eē visum, et si explicet p. hoc, qd ē trare visioē, ñ ē fralis denominao trarii, sd visionis trare, et eē ... explicet p. hoc ē eē Causa ... denominao ... sanitati ... ab ipsa unitate: ita eē Deificatum tametsi explicet p. hoc qd ē eē Dinitati ōjuctū, ñ ē denominatio à ōjuctioe fralis ... proveniēs, sd à Dnitate ōjuncta; unde ex eo qd modus unionis sit fralis ōjunctio Cū Dnitate, ñ sequit eē fra deificare fralit. ac p. inde necesra ... Ad ultim. ... maj. ... bonitas ... amore supernale amicabile D. ... ñ amicabile ... Non eē ia ... supernale Dei, ... fralit, ut liquet in actu Charitatis, sd oppt superaddi, qd obtū stituat ... dilectionis amicabilis tribuēdo ipsi ... eē supernale, et Dnū per modū nat: ut pat in naã Dna in seipsa, et in ejus participaone fralique ē hitualis gra, ... unioi ... sui ñ cpetit, Cū ñ vone illius ... se insfecte, ... vone naã Dnæ, l. pernatis uniti debeat, et dona supernaalia: igit solū applicative, et per modū pure ... unio ē naã Dna, et radix superiorū facultatū.

Q. 2. D.

Personalitas Verbi sub expresso Personalitis Dotu non est formalis humanitatis ...itas.

15. Ita God. Salmant. Pal. Gon. et alij Thom. Cū ñ nullis ex RR. Cira Joan. à S. Th. Bolivar, et alios. —— Prob: Personalitates Dnæ ex vi ppriæ lineæ relativæ perfeoni ñ dicūt, ut manifeste deducūt Thtæ. ex Ang. Praecep. 1. p. q. 28: qr vone illius qd superaddūt esse, bonitatē ñ dicūt, boitas eni sine perfeoe nisi ... Subsumo; sd ...itas fralis boitas ē et perfeo; Cū sub ... stificat, stituat obtū amabile dilectioe amicabili Dei; obtū aut amoris in boitate fralit sistit: qr relaoes voe illius qd addū ad lineā absolutā ...itatē ñ dicūt, sd solū voe esse incluse; ac p. inde Personalitas Vbi &c. Confirmo:

16. exinde movēt Coit. mi ad asserēdū relaoes Dnas ñ addere perfeoē, adeo, qa alias tres perfeoes relativæ in Deo adstruitm deberēt: ex quo sequeret, et inæquales int se ... relaoes ... int dictā siquidem ... ēnuit æqualitas, et Cuivis ex Dnis Personis aliqua perfeoe

dei; ad equale invenies ē multiplicare stātes in Deo, int̃ illas p̄cisale imparilitati cedere, et cuivis ex Dnis Personis aliquid tiꝫ abeē, quę oia n̄ minori evidēā concludunt ex eo, q̄ personalitas vōe sui stās sit, q̄ ex eo q̄ perfeōes dicuntur adesse superaddita: q̄ semel q̄ hoc negetur, illud e iq debet negari, si consequens cedat. Trivio hu-

16 jus vois eficacia fugere tentat Adv. Resp.nt 1o 2o, q̄ licet personalitas n̄ sit perfeō ad intra, pote ē perfeō ad extra: uno hoc personalitas ē perfeō n̄ in ordine ad nām Dnā illam perficiendo. Ad in ordine ad nām creatam. Ad hęc respōo rotunde ut reficit dilemate: nam l personalitas exp̄cu-
liari ipsum ē pfeō, l n̄; sin: ipsa ē perfeō ad extra: capit quipe difi-
culter, q̄ aliqua fnā p̄ exibitione sui aliud perficiat, quin ipse perprius perfeō sit. Esto enim (2m pcludit efugium) ratio n̄ admitat, ut id q̄ perfit, et bonificat aliud, sit in se ipso perfum et bonu ut q̄; ad tamen ut quo nequit ei n̄ eē ut q̄ bonitas et perfeō: pat in alijs fnis; licet enim, ut albedo constituat fnalit album, minime requirat, neq. ipsa ut q̄ eē alba, neque de illa ejus essum ut q̄ in concreto p̄dicari, ē tamen ut q̄ albedo, et de ipsa ejus essus in abstracto anuntiat: q̄.

17 Si 1m q̄ dant tres perfeōes in Deo relative opposite, et realit distę int̃ se, esto nec sibi, nec nām perfeōes sint, ad ob hoc negant theoli perfeōes ad intra, q.a ex hoc inęqualitas personarum arguerent: q̄ri ē ipse Adv. Stat seq.a Nam quelibet relatio n̄ eet perfeō vōe alicujus p̄dti absoluti, alias hoc eet vo fnalis sufficadi: q̄ vōe alicujus p̄dti relativi; ad ipsum relativi distinguitur reali-
t̃ inter se: q̄ jam dantur tres perfeōes realit distę. Dices, tantum sequi, dari plures perfeōes ad extra in Deo realit distas, n̄ fnalit, inquo nul-
lum absurdum detegitur. Ad ctra 1o nam cuivis personalitati Dnę convenit eē perfeōem ad extra vōe ultimi cptus, quo ipse constituit et ab alijs perso-
nalitatibus dnis secernit; ad hic cptus fnalit distinguit ab ultimo aliarum constitutivo: q̄ vo perfeōis ad extra si vōe cptus expliciti convenit personalitabus Dnis, multiplicat fnalit in illis. 2: nam si vōe cptus expliciti dicunt perfeōes ad extra, quia illam fnalit multiplicant, quare n̄ poterunt ad intra?

18 Respondeb. dando disparitatem: nam relaōes Dnę opponunt inter se relative et consequent distinguunt fnalit realit; unde n̄ stat dicere, perfeōes ad intra et illam n̄ multiplicare fnalit realit; cęterum hę ōppe nū exercent in perficiendo ad extra, q̄ quidem possunt oēs una num. unitate simul trahere, illam p̄ficare et perficere; ad ex multiplicitate perfeōis ad extra in Dnis relaonibus n̄ fnalis, ad pure deducit multiplicitas realis. = Addo 1o: q.a eadem vōe posset quis se expedire ad intra; ideo quipe x.a solutōis doc-
trina Dnę relaōes n̄ multiplicant fnalit vo perfeōis ad extra, q.a in hoc munere n̄ opponunt int̃ se relative; et hoc ideo, q.a oēs simul possunt trahere et perficere unam num. unitatem; ad nec etiam opponunt in trado Dnā essam, q̄ quidem oēs simul illam trahunt, a deinde respective ad Dnā essam perficiendam n̄ hęt int̃ se oppe: q̄ esto illam vōe oppti cptus perficeret, n̄ fnalit, ad pure realit vōe multiplicarent p̄fcōēs ad intra.

19 Otra 2: na sequit, roe perfeois ad extra, et opty relaois int se virtualit' distui; ex quo fit ulterius, pernalitate Nbi n ex optu relativo, sed ex absoluto hnitate perficere. Declarar' seq: ro relaois multiplicfralit' in dnis pernalitatibus ro aute perfeois ad extra n multiplicat' in illis fralit' x. soluge data: q. pbat' 2sa: multiplicitas ralis relaony cu oimoda unitate esse nequit conciliari, nisi beneficio virtualis distinctionis. = Otra 3: si personalitas Nbi e boitas, et perfeo ad extra, hoc illi n soly ex optu coi pernalitatis, sed etia roe talis sc, dz. quo ab alijs disquit, ovenit, hoc ipso e fralit' ab alijs dista in roe perfeois: sed dici debet in dz. tres perfeoes ad extra fralit' distq inter se. Ma. e certa, ee eni perfeoe ad extra indi ovenit q. pote nag trahe aliena. Ostendit' mi, q. personare opetit Nbi pernalitati ex optu differeali, q ... optu multiplicat (ide de roe tri pernalis ad intra) q.

R espont 3, q ut pernalitas Nbi sone optus relativi ... hnitate Xpi fralit', n est nariy q roe illius optus sit perfeo, et boitas phica, ... sat e, ee perfeoe, et boitaty morale superadditq esse: sicut in nra ... Deitas hnitati unita nphici et moraliter illa stificat. in hoc ultimo inquiunt nully, licet in 1o. maxi inveniq reluceat. = sed otra hoc obstat dicta; eade quipe inconvenietia pari roe ex utroq. pullulat, cu boitas, et perfeo moralis ... ex superadditione boitatis, et perfeois phycq. = expendit' ideo 1m negat a Thom, q arguerer in deo tres perfeoes et boitates phice, relativeq specie, aut quasi specie distq, ex quo ralis inter eas inequalitas ostenderet; int' essalit' quipe dista nario inequalitas osurgit: spec. eni tent ... sicut numeri; int numi. aute essalis inequalita indis ... sequit' distinctioq essaly. Prerea, cuilibet ex dvis pernis aliqua perfeo, et boitas phica deest, q cu suma, et oimoda eaxy perfeoe stare nequit. Sed tota hoc liquido infert, q suma illaxy perfeo in lina morali n patit'. q Hac osgtam ad Thomisticq doctrina dictavimus ... gratis oceso, ne ... litigiy aliter ... ligemus, pernalitate Nbi aliq perfeoe exprimere ex oprio ostitu; perfeo opria, quecy assereret stitatis ad extra munere n gauderet. Probat': fraque stitas n e, stificare n pote; sed pernalitas Nbi ... n e stitas: q. prob. mi: stitas e 1a. radix videndi, et amandi Dey, donoruy ... supernaliy, qua roe coit' docet Theol, graq int' cetera dona supernalia ee fra stificq, q. e 1a. radix donoruy supernaliy, ostituq subty potes videndi, et amandi Deu; sed pernalitas Nbi hoc n hret. q prob. mi 1a. radix in dvis, e naa, n pernalitas, cui duntaxat incubit personare, et reddere naa subsistere; unde hac etia roe tenet Theologi graq hituale ee 1a radice donoruy supernaliy, q. e fralis participao, n subsistey, ... attuit ... sed dvq nae: q pernalitas n e 1a. radix, nec fra stificq ... Resp. quicq Thom. ee 1m radice n ee de optu stitatis: tu q. gra hitualis e stitas, e non 1a. radix, q. e stitas participata a nra dva, que sola e 1a. radix formaliter ... huius stitatis, tu in diffinitioe stitatis tradita a Dionysio Cap. 12

de Divin. nom. cap. 4. Stitas ē puritas quędā ab oī imūditiā, (Dan...
libera, et perfā, et oīno inataminata mūditiēs, minime inserit
qd sit puritas ē̄ madix 1ᵃ radicis: nā in aliquorū sā Stitis, et Cha-
ritas ejus fit Stificatē qui ipsi vacuat Spties 1ᵃ radicis, sed hęc
solutio facile īpbat ex rōe ... : ... de rōe Stitatis n ęē
1ᵐ radice, n ē Cur gīa hitualis peeterii donis supernaāabus sit Stitas
ut expedēt Stabit; quare ... solio evertit Cōē, et verā theolor
doctrinā, nec rō alegata Svincit in oppositū. Nā licet gīa hitualis
sit participas Dīē naē, quę ē absolutē 1ᵃ radix fōrs, et oxigo totius
Stitis Creatę extrinsecē; nec ē 1ᵃ radix Creatę intrinsecę exacti...:
ad instar aīę rōnalis quę ē 1ᵃ radix totius vitę naālis, esto sit parti-
cipata a vita increata Dei, tāqā a 1ᵒ stipite totius vitę Creatę, et
Creabilis. Dionis. loqu. ē de effu negativo Stitatis in in...natibilitē,

13 Cū pecc. ... , n ̄v. de positivo in Stituędo obiū Spriū Svedi-
lectionis filiū Dei Cū jure ad hereditatē cito. Stitas autē, et dilectio
Dei n ēē fīā Stificatē Coīs pbat ... eidē rōnib. sup. actis in
pperti, q Dilectio Dīā ... Creata participat n ē fīā Stificātę, nec etiā vi-
sio beata, esto in asociabilis Cū pecc.º ... n hęc beatitudo ...,
cū ea sit gratis admissa, resp. Stitatę illa Stitionis adhuc inferioris opi-
nione ēē imperfā, et longe inferioris oīus respē Stati gīę hitualis,
dispōo enī ad fīā adequare nequit perfeōē fīę, ad q disponit; quare nimirū
si 1ᵃ radix n sit donorū supernaāliū; at Stitas Xpi Dnī ē perfissa, ubi
adest diversa rō.

14. Alii et verius respū personalitatē Vbi ēē fīā Stificatē, et
radice donorū supernaāliū ad extra, licet n radicet attributa Dīā, nec
sit Stitas ad intra, Cū ad intra psuppāt attributa radicata in naā pręc
intellecta perī̄is; atamē respū hnitatis ē 1ᵃ perfeō intuitu Cujus dona
supernaālia illi debentur = ... ē 1ᵃ naā Dei Subjptu naturę
ē potens Stificare, ... defacto Stificat, licet personalitatē Vbi unita, ... psūo
hnitati, illa q. Stificatę ..., nihilominus hnitatę Stificat, quipe
nullus excepto Lorca negat ... titatis Cōvenietę Simul a naā; ... supernalita-
tē ut a naā dicta &c.

15 Dices illa, dicitur 1ᵐ et fōntalis alicujus Subti perfeone,
intuitu Cujus tali Subto debet omnis ... et q.ª hnitati Xpi,
et titulo personalitatis Vbi, et naā Dnī ipsi hipostatice unitę debet,
illam quovis respū hnitatis ē 1ᵃ, et ... de facto hnitatē Xpi Stificat.
= ... obstat 1ᵒ primatui perfeōi ad Stificādū exacte n obstat prioris p-
feōis suppōo: q ... Dīā personalitas rōne idētitatis, qua Cū Cæteris perfeōbus
pollet, modo deficietē primatū obtinebit ad Stificādū ad intra ... naā
ut alicujus subti ... , rōe Cujus reliquę perfeōes, ... intuitu
Cujus 1ᵒ debentur, dicitur 1ᵃ et veluti fontalis perfeō; Sicut etiā actualis
volitio ... rōe voltis debeat, q... n ... voltis, ... rōe naā debet, n voltas
... naā dicitur 1ᵃ perfeō: q.

Resp. ideo personalitatē Dei impediri ad Stifi-
candū ad intra, q.ª ... nullū tribuit jus ... visionis et amoris Dei; nā hoc
jus phycē pvenit psupponi sed naā Dīā ... filiao (idē de quolibet attributo)

semel naē unito) ipsi, usq infita perfeōē tribuit jus morale, modo quo in natūa naūi Dūa humanitatē justificat, q. jus morale illi tribuit. Et evertit 1.^m q ad intra phice attributa n̄ radicat, nec tribuit jus phicū ad visionē, et amorē Dei, nequit ad pdictas operaōes tribuere jus morale ad extra; Et filiatio ad intra pdicto munere n̄ fungit: Et pma: ita naō Dūa tribuit jus morale ad amorē, et visionē Dei, q. ē radix phica horū actuū ad intra: d. ērecione: Dī. stat optime filiaōē ostinere ad intra pipiū q pdictarū operaōū, qui tū illarū pret aliqd jus neq phicū neq morale: et parit. 3: Dvitas x. Advers. stifat hnitē q ē 1. radix supnaāliū donorū: ḡ n̄ filias. Ultimo pbat 6 D: est filias perfeōē exprimat, hnitatē n̄ ostituit obtū dignū Dūē Dilectiōis: q ostendit ant: n̄ ostituit Xpm filiū naālē Dei roē suī p. modū naē ... q. dat. firmat Dūa: n̄ ē deterioris oditionis filiatio in se ipsa, ac ut Coicata hnitā; Et licet intra Deū dicat perfeōē n̄ ostituit obtū dignū Dūē dilectionis, q ipsū p. modū naē n̄ ostituit: ḡ. Mi. pb. Reiproca oversione, filio quipe roē naē debet beatitudo, ut ostat in Creatis et in Dūis. Respondebis vera de doctria tū beatitudini naālis n̄ v. roē alterius beatitudini inferioris adq id q n̄ se hēt p. modū frē phyē pote tribuere jus morale et osequ. Dūē dilectionis dignū ostituen obtū. Dīctra ē, q in se, et recti n̄ ē obtū dignū Dūē dilectionis, nō in hnitate ē obtū dignū Dūē dilectionis Cū in se, et in hnitate diligere roē illius, C. q ostituit obtū dignū dilectionis Dūē, Et filiatio merito sui n̄ ē obtū dignū dilectiōis Dūē, sed roē naē in obliquo, et per transcē etiā impositaē: d. Unde filias et si ve dicat, in perfeōē, V. per amat roē naē ad intra in ea inclusē, ad extra, ut hniti Coicatē.

Objicies: licet Personalitas q. aut Dūē n̄ osiciat perfeōē hnitatē, Et hoc sufficit ad illā stifada: ḡ. pb. maj. V. personalita Dbi tribuit roē sui hniti aliquē effū phycū: Et pbat. Nā: x.a Coē aprehēsit subtū perficit a ōeo, a quo accipit effū phycū. L. personalitas terminat dependeā hnitatis ab ipsa, per ipsa, quipe reddit positive subsistē: ḡ. ideo enī naā p. frā, et hnitas p. prīā, perficit subsistā, q. trahit illarū dependā. 3: hnitas perficit hypostatica unioe. Et per subsisteo Dūa: Nā implicat perfici per unioē alicujus frē, et n̄ per ipsa frā. J. Personalitas semel hnitati unita, et pecc..., et ... pba, e veritate: q. ... Dformit ad immediate dicta Respondeb. negā mi: q.a n̄ quelibet perfeo ē sufficiens ad Stifand, ut pat ad intra in attributis, et ad extra in donis a gra hitu ali distinctis, Et alterius desiderat ee talis indolis, ut filiū Dei p. modū naē sū tuat, seu q sit radix phycē, l. moralis intuitu cujus debeat beatitudo: pat in sitate increata naē Dūē in se et participata p. grā hituali, hac roē, Dūa attributa, esto perfeōē dicat a munere stificandi in veriori sū excludū: f. secus: venit in ōine ad perfeōi effūs. ... Ultima ostat ex dictis. Respon...

... Personalitas dicit perfeōē, h. stificat tota hnitatē, quoad oēs operaōes, et si dignificat illas infinite roē sui: pj. ē ad fratis stificatā. Liquet Dūa, q personalia roē naō Dūō et gra hitualis stificat. Prob. anti. quoad 1. ptē: Recept perfeōē infinita, et Gm ... ad aliq operaō prava: ḡ. ... hoc quoad 1m pipiū q

infinite perfectionis dignificat infinite opera illius. [illegible] Pyam: Personalitas [illegible]
dicit perfectionem radicat moraliter in humanitate omnia dona supernalia, et illi tribuit
jus ad beatitudinem: [illegible] tificat illam. ad ant: data in hipotesi Personalitas constituit
humanitate infinite bonam, et diligibilem, cum ipsa ratione sui sit infinite bona, et diligibilis:
ergo constituit illam dignam, ut ex complacentia in illa [illegible] conferat omnia dona supernaturalia
[illegible] Creato, et hoc ipso illam moraliter exigimarat et tribuerat jus morale
ad beatitudinem [illegible] &c.

Resp. dist. ant. rectificat ut [illegible] conced. ant, ut quam [illegible] ant, [illegible] idem
dicendum de dignitate operum Xpi. Non quaelibet rectificatio humanitatis
quoad suas operationes, convenit a ratione formali deificandi ut constat in visione
beata rerum Creaturarum, et in visione Dei per ea, quae est [illegible] rectitudo operationum
rerum Xpi, quam initia [illegible] rectitudinem Dei, nam dicendum de illis [illegible] intra,
semel [illegible] in proprio [illegible] perfectionem dicat, et [illegible] est q. solum, [illegible] rectificat
[illegible] permodum naturae constitutas; cum hoc esse rectum, et dignum Coram Deo, [illegible]
esse constitutum, in quodam esse Deo [illegible] similitudinem cum illo. Duplex igitur adest
complacentia ex parte Dei, ut constat ex illo 4. Genesis: respexit Dominus ad Abel, et
ad munera ejus: una 2. [illegible] subtum erat [illegible] simpliciter gratum, et placens,
[illegible] illud, ad Abel respexit [illegible]; altera [illegible] munera, hoc est opera illius
erant grata, et accepta ut pote facta in gratia et obsequium [illegible], quod innuit:
et ad munera ejus. 1.a complacentia est propria, et simpliciter talis, ut pote complacentia
in Persona [illegible], [illegible], et ut ita dicam, substantialis; 2.a [illegible] ad lineam merit[illegible]
expectans, quae nisi [illegible] supponat, nequit verum jus ad gloriam praebere: per[illegible]
[illegible] intellecta de bonitate et diligibilitate amoris amicabilis.

§ 3. [illegible]

Humanitas Xpi [illegible] sanctificat a natura Divina

Prob. in [illegible] sufficienti enumeratione partium: Humanitas Xpi [illegible] hipostatice
unionis est [illegible], ut constat; [illegible] non ab unione, nec a Personalitate, ut monstravimus:
[illegible], sit [illegible] a Divinitate. Hoc obscure Colligitur ex Conciliis et PP.
apud quos idem est [illegible] et Deificari, ut Clare innuit ex 6. Syn.
generali: Sancta et immaculata ejus Caro Deificata est, [illegible] Deificata a Deitate: [illegible]
[illegible] sanctificat. Ita etiam expresse SS. PP. a quorum testimoniis [illegible], ne eo
inutiliter repetamus. [illegible] ratione: Divinitas est vera [illegible], et [illegible] Deus
[illegible] Sanctus: [illegible] unita praestabit humanitati effectum [illegible]; [illegible]
Personalitate unita sufficit ad praestandum talem effectum, sicut etiam sufficit unita
subsistentia, ut ipsa [illegible] constituat [illegible] est Capacitas in humanitate
ad recipiendum [illegible] [illegible], sicut inest Capacitas ad subitum [illegible]: [illegible] humanitas [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible], si respondeas Divinitatem uniri duntaxat mediate, unionem autem
immediata, non sufficere ad plures [illegible] effectus; sicut [illegible] mediatus [illegible]
[illegible] non [illegible] ut proprie [illegible] influat in effectum; [illegible] effectus [illegible] tribu[illegible]
Causae immediatae; unice [illegible] potest illi attribui mediate, [illegible] influit in
[illegible]: [illegible] sanctificatio humanitatis non est attribuenda Divinitati, nisi [illegible]

S. e.

q ut n̄ minu, stā reddit Personalitate. Non insufficiē: q unio mediata
Cāe intrinsecē n̄ obstat ad p[r]stādū effū formaly in toto tempore; Subsistēā
nāē absoluta, et extā suos humani pstat effus, esto ei mediate Per-
sonalitate uniat, Constat etiā in Visione beata Verbi te aā beatā
lumine glie mediate, et Calor licet immediate in māa v. subjectetur
q ē ad formā ignis tamē disposita reddit. Vo oīu ē, q. fma uniri
mediate n̄ ē mediare aliā fmā, pstati effū, sd aliud intercedere
medio quo Copulet fmā pstāt tale effū. Nec urget paritas Cāe
efficientis, Cū sit prius extrīnseca, nullū in effū sd solū in Cāe proxime
effus influxū exercet; fmā v. intrīnseca Vmota et proxima cstitui uū intrīnsecē
Cū subto, quapropter ē intrīnsecē Cū oī proprietate in tali subto. Tandē, q
Dvitas permodū fmē n̄ uniat, nihilō adversari[i] favet, Cū oēs, l. formale
l. radicalit. p. aliquod fateāt Dvū pdru stificari. Ad 4.

Ad 4.
Ad 4.: Unio Dvi-
tatis Cū hnitate n̄ sufficit ad pstādū effū fmale stitatis: q n̄ stificat
hnitatē. Prbat: Unio mediata Caeteroū attributoū, sēpe oīpoē, eter-
nitatis, &c. n̄ sufficit ad pstandos proprios effus fmales: q pariter. Hoc
argtū Cui tēdiosa solutione occurrit brevioribus tris exponitur. Decre-
dēmi neq. Vg. Vo discriminis ex opro proprio, et effectū Cujuslibet attri-
buti depromit; Ita ēē stū a Dvitate nihil aliud ē, q habere intrin-
sēcē juncta Dvitate stificatē; Quipe SS. PP. stificari et Deificari eodē
philo Capiunt, in quo nulla apparet repugnaā cū hnitis: at ēē oīpotētē
imēsū, et alia, n̄ stat in eo q ē here ējuncta oīpoā, sd in eo q hnitas tam
sit finitis, ut oīū producibiliū sic cāa oīpalis, q certe Creaturae repugt,
Cū ipsa producibilis, et se ipsa nequeat producere. Rursus: oīpoa Cū stfā
vitatis saltē permodū actus l. exigit identitatē, l. informaē physicam,
ut proprium pstet effū; hac de Cāa nec per Dvū intellū, neq. voltē Dvā (ide
de Dvā intelēe, et volūē, Cū hec oīa petat egredi ab intrinseco) potē Vbi
hnitas Xpi intelliva aut Volitiva.

Esse imēsū petit ēē psens ex nāa
sua oī spatio. ēē eternū, petit duraeē sine pripio, et sine fine, quē
oīa nullo possūt pacto in Creat. reperiri, si quidem detrahas p[er]
nitus abtivū optū harū perfeōū subtraitus. Quare hniti n̄ fmaliter,
sd mere materialit. uniri valet. Attamē ēē stū, stitate Dei solū aliquā
oīmodā repugnaā Cū peccato, actalit rectificare subtū, ut in nullū
queat malū deflectere, cstituere q. subtū regnū Dei amoris, quod
Creaturae n̄ repugt, ut Constat in stitate radicali. Quā Doctr tradit
a D. Th. 3. p. q. 16 art 5. ad 3: Dicēdū q ea, quē sut Dvē nāē,
dicuntur de hnā nāā, n̄ pm q essentialit cpetunt Dvē nāē, sd pm q partici-
pative derivantur ad hnā nāā; Unde ea quē participari n̄ possūt a nāā
hnā, sicut ēē increatū, aut oīpotētē, nullo modo de nāā hnā dicuntur.

Ad 2: fma stificans debet ēē radix operaōnū supernaaliū; sd
nāā Dva n̄ ita se het cū hnitatis: q. Prob. mi: operaōes hnitatis

Supt Create; at Nãa Dĩa nequit ēē pĩpiũ quo elicitivũ operaonis Create; Quare Coit dicit ñ posse uniri p̃r modũ Charitatis, luminis glĩe &c. qd. 2: q.a nãa Dĩa nequit ēē radix phyca, nec moralis: q.d. Prob. ant: ñ phyce, q.a neq. phyce informar. neq. pote ēē pĩpiũ quo phyce elicitivũ operationis Create. ut dictũ ē; non morlis, q.a soliũ moralit̃ ɔtificat hnitatẽ, ñ phyce. Rũpt, in fra ɔtificare duplice distĩguẽe ɔptiũ, 1riũ, et 2riũ, sive in ēē esse

TRACT. TEOL.

DE GRA.A DI

Xa. mente D. Th.

1a. 2ae q. 109.

* * *

Proemium.

Gratissimum quidem Saluberrimumque dilectissimi FF. aggredimur opus, cum de gratia Dei lucubratione navare decernimus. Etenim ut fore a Dno nata eius quae superat fluctus portio pares sibi extat Virtutum, e cujus natali Sacra Charismatum sibi flucta fluit. Haec equidem vitalis aqua quae ex fonte elabitur adeo puro, ut mens nostra his nutrita lacticibus Saliet abunde illud Psalmistae Regis sigenis Sanctitatis Carpens eloquium: Rigans montes de superioribus suis; de fructu operum tuorum Satiabitur terra. Vestigiis quae inhaerentes Chorifei nostri, Sit

Q. 1a.

De necessitate gratiae ad bene agendum.

Dub. 1.

Ut. Homo lapsus possit sine speciali gratia aliquas citra errorem, ordinis naturalis veritates Cognoscere?

§. 1.

De nomine, variisque acceptionibus et divisionibus gratiae.

1 Gratiae est Supposita nota 1o. dsi quod nominis ejus Etymon attendatur, inde dicitur, quia gratis, idem, nullo ex parte recipientis jure debito prodeunte. Inde eleganter Paulus ad Roman. 11 si autem gratia, jam non ex operibus; alioquin gratia jam non est gratia. Si namque de gratia operum non esset absque jure, gratis et donari, gratia ratione amitteret. Apost.

1. i.

Aug. Sup. Paulum — Quo circa Aug. super illa Apli verba ad Rom. 1° gratia salvi facti estis, inquit: ubi audis gratiam, gratis intellige, sicq. gratis nihil tu attulisti, nihil meruisti; nam si meritis aliquid redditum est, non est ex gratia. Nota 2° quod ex gratiæ etymologia variæ oriuntur acceptiones ejus, et divisiones

2 de quibus Doct. Ang. 1.2. q. 110. art. 1° aliquibus tamen præmissis, sumitur in præsentiarum gratia 1° generaliter pro quolibet Dei dono ex mera ipsius liberalitate in creaturas derivato; unde cum Dei donum et naturale sit et supernaturale, est duplex discussa gratia, vocatur una superna alia; in 1° sensu, omnia dona naturalia nobis a Deo per creationem donata comprehenduntur, nempe, et esse, et intelligere, et velle; tum et oculorum pulchritudo corporis venustas, sermonis elegantia, et alia hujus modi, quæ subjectum amabile, benevolum, gratiosum q. reddunt, gratia nuncupantur. quo sensu dicitur Proverbiorum 31 fallax gratia, et vana est pulchritudo, et Psalm. 44 diffusa est gratia in labiis tuis, in super et Eccli. 6. lingua eucharis (idem bene grata) seu grata. Sub qua acceptione omnia beneficia quæ debitum et naturæ exigentiam non superant comprehenduntur. hæc enim gratia naturalis dicitur cujus necessitatem ad salubriter operandum non negabat, at potius Pelagius admittebat. Contra cujus errorem Aug. audi epistola

Aug. ad Xistum 3.° in cap. sic refert: non istam gratiam commendat ~~justificati~~ Apostolus qua creati sumus, ut homines essemus, sed qua justificati, cum mali homines essemus. Sumitur enim

3. gratia pro Dei dono omni superioris creaturæ rationali omnino gratis collato, quod quidem naturis non est assequibile viribus, et hæc est gratia quæ absolute proprie et simpliciter supernaturalis dicitur. quæq. est nobis beneficium gratis per Xpum in ordine ad nostram salutem, ultra creationis donum, et liberum arbitrium exhibitum (uti PP. adversus Pelagium tenent) et sic totius naturæ debitum et exigentiam supperant. Hæc namq. sola est propria theologica

graē desideraō; teste Magno D. Aug. de Correptione et graā
,, 1 in Cap. per hæc verba: intelligenda ē enim graā Dei p.
,, Jesu Xpm Dnm nrm, quæ sola hoēs liberant a malo, et sine
,, qua nullū prorsus, sive Cogitando, sive volēdo, et amando,
,, sive agendo faciunt bonū: n̄ solū, ut monstrante ipsa quid fa-
,, ciēdū sit sciant, verū etiā ut præstante ipsa faciant cū dilectione
,, q. sciunt.)

4 Hæc itaq supernaālis graā ob ejus diversa mu-
nia diversa sortitur vocabula. dicitur enim tū elevans
q. Creaturā elevat Ronale ad ēe Divinū, l. habitualit. ut
ipsius grē habitus quœlibet q. Virtus infusa: l. tū sumit.
dispositive ut auxiliū ad Actionis actū denatū. dicit.
et sanctificans, q. aā ab oī peccati mundat sorde D. gunt.
tū etiā et sanans q. ipsius aē poās per peccatū deordinatas
rectificat. insuper vocat et movens, quatenus hoē ad actus
supernaāles movet et applicat eliciendos. tandē adjuvans
nominat. seu auxilians: q. Creaturæ intellectuali vires, iuva
mē, auxiliū, ad operandū, et ultimū adipiscēdū finem prēt.
quapprer q. q. sanitatis ē in Nobis pietatatis, virtutis, justiē
et meriti graē debet.: egregio egregie dicente Lentio Dīe
Graā Dei sū id q. sū.

5 Nota 3. q. status (qui ex sui Rone
permanentiā et firmitatē dicit, qui q. humanis duntaxat re-
ferentim. naē, et Personis cū proprietate tribuit.) diffinit.
ex D. Thā 2ā 2æ q. 183 art. 1o. sic: ē dispōo hoī conveniens
cū immobilitate, et firmitate: qui quidē licet sit valde diver
sus, tamē prout ad psens quadruplex ē. 1us ē status naē 2m. de
puræ, sive impuris naalibus in eo consistens q. duntaxat dei
piat. quæ humanæ naē ex naālibus ejus pipiis a Ronali,
scilicet, et maē oī dono tū naāli, tū supernaāli gratioso
secluso dependit. vero enim licet hoē in statu n̄ fuerit hoō
a Dō conditus, condi tamē potuit ut ē ap. theologos coit.
receptū. inde pdictus status dictus ē status naē puræ.

in puris naalibus, l, 2do se. Itye (ut obit intelligas) Cu grāa naē sic supplet nec voluntantè adeet, aut deet, hoc est ut auctorj naē tantu, ut finj Respiceret.

6 Secundus naē status ē naē integrē, vigoris boni, innocentiē, seu originalis justitiē quē humana nāa fuit experta; fuit q perfecta ipsius dditio et dispōo, p. q. ratio erat subita Do, et appetitus sensitivus Roni, Corpus q subdebat spiritui congrua cu temperie ad aē operaōes absq ulla prorsus defatigaōne exercendas: unde oi dcupiscentiē fomite erat immunis, ut hoc suavit, delectabilit q 2m Ronē vivere poret. Hic enim fuit 1us primi Ptis Nrj Adē status teste D. Th 1. p. q. 95 art. 1o et in suo dpendio theologico Cap. 186. ubi luculentissime illu nobis depinxit p hec verba: (hoc in sui
„ ddione, talit institutus fuit a D ut Cpus eet oino aē subjectu.
„ Vursus int partes aē inferiores, vires Roni absq Repugnantia
„ subjicerent. et ipsa Ro hois eet D. subjecta; unde in 1o Creaonis in
„ stanti adhuc subjectione Adā a D. Recepit grāa ejusdē speciei Cu nra
„ q et Recepit Angelus). de quo probat D. ipse ex Aug 12 de civitate D. Cap. 9. q D. erat ddens naē et largiens grāa.

7 3us naē status ē ille in quo humana nāa p 1 devenit peccatu, et ab originalis justitiē Celsitune in primis lapsa fuit parentibus; obid q statu naē lapsē dicit dsistēs in privaōne justitiē originalis integritatis, oiu q supnaaliu donoru, ad 1m dsequtoru statu, quiquidē status in nos transfundit, ideo q dicimur filij irē, filij q nasci vindictē. Vo. enim nihil perfeōnis naē 2m se debitē, et quē ipsi in statu naē purē dpeteret fuit amissus: Unde Coit theologoru plausus tenet, q ta in hoe, q in Angelo post peccatu naalia Remanserunt integra, etsi amissa fuerint gratuita.

8 Ultimus status ē qui Coit dicit status grāē, in quo nos Divina grāa per Xpu Reparat; ideoq status naē Reparatē, l, sanatē nuncupatur. Cu ppter tanti mediatoris merita grāa Nobis, privaōe justitiē originalis infectis dferat. Verutamē Reparaōe hec n fuit perfecte in via, q licet grāa peccatu expelat, et amicitia Cu D. mentis q

Subjectio ad ipsum reparet justitiæ tamen originalis donum. . . aperientus semititius Domini, eruptui Corpus tuum subjiciebatur perfecte non usque ad pattiæ statum non restituit. His igitur de diversis naturæ statibus præmissis.

9 Nota ultimo veritatum naturalium nomine in præsenti intelligi veritates illas, quæ supernaturales non sunt, sed eas tantum, quæ in primis principiis naturalibus, et per se notis continentur, in quarum notitiam per sensibilia devenire possumus. Unde veritates in hujusmodi non inclusæ principiis, neque ex sensibilibus deprehensæ (puta cordium secreta, futuri eventus liberi, præterita hominum gesta, et plura alia possibilia de quibus nullum reperit vestigium) nostri non sunt instituti præsentis.

10 Harum igitur veritatum de quibus est præsens sermo quædam speculativæ sunt, quædam vero practicæ. Veritas speculativa est quæ ad ipsam tantum attinet veritatis notitiam: hujusmodi sunt principia, et Deus, scientiæ speculativæ. Veritas autem practica, est quæ ad operationem ordinatur. et hæc trifariam dicipi valet: tum in communi ut hæc Succurrendum est egeno, quæ quidem a philosophia morali inspicitur. et eadem de hujusmodi veritatibus ac de speculativis militat ratio.

+ Tum etiam in parti ut hæc: hic, et nunc huic egeno est succurrendum. efficaci tum tandem et cum imperio intellectus practici, ut ista: nunc succurre egeno ipsi. de qua sanè idem est ferendum judicium, ac de bono opere morali, dum appetitum rectum, et conformat ad regulas morum.

11 Vero enimvero adhuc dicipi queunt veritates divisive sumptæ seu collective acceptæ; itaut ad omnes, singulas vè cognoscendas, indigeat nè posse ornari gratiæ? gratiæ inquam, actualis, non vero habitualis, seu sanctificantis: sine hac enim probè plures sabe infecti peccati ad cognitionem veritatum naturalium perveniunt. Unde S. Aug. in 1º Retractationum Cap. 4 ait non approbo quod in oratione dixi: Deus qui non nisi mundos verum scire voluisti: respondere enim pote, multos etiam non mundos, multa scire vera. his igitur animadversis sit.

§. 2.

Prima Conclusio

12 „ Homo lapsus, immo quovis alio in statu constitutus, speciali „
„ non eget gratia supernaturali, sive naturali, adhoc ut citra errorem „
„ cognoscat omnes veritates naturalis ordinis, divisive sumptas; „

,, Sed Cum solo Dei generali Concursu quamlibet ex illis posse ,,
,, perfecte Cognoscere. = Ita hæc est D. Thomæ in quenti q. 109. art. 1. et in 2. d. 28. q. 1.a art. 1. quem Communiter sequuntur theologi non nullis exceptis. Probatur 1.o hoc potissimo ratiocinio; Si intellectus hominis lapsi, quovis vel alio adhuc in statu constituti, aliqua egeret speciali gratia supernaturali, l. naturali ad perfecte Cognoscendum aliquam veritatem speculativam naturalis ordinis, maxime ad veritatem quæ de Deo haberi potest, v.g. Deum esse unum, æternum &c; sed ut hujusmodi veritatem perfecte Cognoscat tali speciali gratia non eget, sed sufficit illi generalis Dei concursus, sibi debitus ergo. &c maj. constat ex eo quod non minori, immo majori egeret speciali auxilio, si indigeret illo intellectus ad Cognitionem fontalis veritatis quam ad illarum Cognitionem quæ ab ipsa promanant. Minor vero probatur 1. tum
(mundus scilicet) * 13. ex illo Sap. 2. hoc quod continet omnia *scientiam habet vocis. idem ducit (interprete Basilio homilia 1.o examinum) homines in cognitionem veri Dei. et Cap. 13. hæc habet ipse: Si tantum potuerunt scire, ut possent æstimare seculum, quomodo hujus Dominum non facilius invenerunt? tum etiam ex illo ad Rom. 1. invisibilia Dei, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur: Sempiterna quoque eius Virtus et Divinitas: tum denique ex illo actorum 14 Nos mortales sumus annuntiantes vobis converti ad Deum qui fecit Cælum, et terram, et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit dans de Cælo pluvias. quasi sit, pulchritudo Cælorum (exponente Ambrosio lib. 2.o de vocatione gentium Cap. 1.o) et totius universi, quidam sunt libri in quibus Deus legit ipsorum auctor. juxta illud Psalmi 18. Cæli enarrant gloria
,, Dei et Sap. 13 a magnitudine speciei, et Creaturæ Cognoscibiliter
,, poterit Creator horum videri.) Nunc sic: ex his patet, quod Deus posit ex creaturis evidenter Cognosci, sed ad Creaturarum Cognitionem sufficit vis naturalis intellectus nostri, Cum solo concursu generali Dei sibi debito alia quacumque speciali gratia, tum naturali, tum supernaturali seclusa: ergo ad rectam Dei Cognitionem, quod etiam per se sufficit necesse est. Ergo
14. Probatur principali minor. Cognitio enim quæ ex sensibilibus evidenter demonstrative deduci potest,
,, lumini naturali intellectus proportionatur: quapropter intellectus ipse nullo
,, eget auxilio gratuito, ut assequatur illam. Sed Ex D. Thom. 1. p. q. 2.
,, art. 2. et 1.o Magistri Cap. 13. ex sensibilibus evidenter demonstrativ[e]

Cogni pote D. Auctor naalis ipsu q. ee uū, aeternu omnipotentj
q. ipsu docet Damascenus lib. 1o de fide Cap. 1o &c.

3o prob.

15 eadem min ab in Dveniēti: si speciale Di auxiliu nariu foret, sive
Dnaale intllus lumē ad Reta Di auctoris naalis notia habda
suffiēs n eet, eg hoō in puris naalibus Dstitutus adipisci n poet.
... hoc hoc pt. falsu admitti nequit, q. absurdu: g. & maj. dstat:
hoō naq in puris Dstitutus nullo prorsus eet gratuito suffultus
auxilio ... prob. semel eni q. hoō tali in statu, ubi ois abest spe-
cialis gra p solu naale intllus lumē D. notia adipisci n poet; igno
rantia invincibile ipsius Di haberet, ex quo eciā sequeret, q. nec ipsum
naali lege colere et dilligere teneret: immo nec dtra ipsius
naā lege peccaret, et si adhuc Deitatis honē Creaturae tribueret:
ubi enim invincibilis adē ignorantia ibi enim n adē peccatu; Ds hec
oia manifeste absurda st. g. &c.

2a prob. Dt. ex D. Th. hic, q. 109

16 art. 2. ubi sic sibi objicit 3m argumentu: bonu intllas ē veru ut Phus di-
„cit in 6. Ethic: Ds intllus pote cognoscere veru per se ipsu, sicut qua-
„libet alia res pote sua naale operaone per se facere: g. multo ma-
„gis hoō pote per se ipsu facere, et velle bonu. ad q. resp. ad 3. dicendu
„q. etia veru n pote hoō cognoscere sine auxilio Di: sed tamen magis
„ē naā humana corrupta per peccatu, qtu ad appetitu boi, q. quatu
„ad cognione veri.

Ex quibus hoc satis efficax surgit ratiniu: hoō

17 lapsus S. D. Th. propter ipsius naae corruptione qtu ad boi appetitu
n pote sine speciali gra velle ee bonu naale honestu, et hoc adhuc
divisive; vel graves supperare tentaones pro motivo honesto, vel D.m
... dilligere, alia vel opera boa moralia dese
ardua operari et difficilia: si g. hoō in statu naae lapsae speciali
egeret gra ad veritates naalis ordinis, adhuc divisive cognoscendas,
absque arduitate, difficultate, sine speciali Di gra insupperabili,
aeque corrupta foret humana naā (ut ipsius Dris utamur verbis)
tā quatu ad appetitu boi, q. quatu ad cognione veri: Ds ipse oppositu
docet: g. q. sine speciali gra possit hoō &. hec 2a dsa per se pat.
1a. vero sic suadet: ubi similis adē specialis grae indigentia, ob similem
viriu debilitate, ibi et intervenit similis corruptio: g. aeque corrupta
foret naā tā qtu, ad appetitu boi, q. quatu ad cognioe veri si hoō in
statu naae lapsae speciali egeret auxilio, ad cognoscendu &c.

18 Confirmat ex ipso D. Th. ibidem art. 1° in solutione ad 2m sic dicentis
,, lumen naturale, quod inditum est illustratio Dei, qua illustramur ab ipso ad cognoscendum
,, ea, quae pertinent ad naturalem cognitionem, et ad hoc non requiritur alia illustratio
,, sed solum ad illa, quae naturalem cognitionem excedunt; ex quibus sic: si ad
cognoscenda aliqua naturaliter cognoscibilia speciale Dei auxilium necessarium
foret, foret et necessaria alia illustratio: cum non est affectionis auxilium
sed illuminationis; sed ex D. Th. ad aliqua cognoscenda naturaliter cognoscibilia
praeter naturale lumen aliqua specialis illustratio non requiritur: ergo nec aliquod
speciale Dei auxilium praeter generale concursum.

Tandem probatur

19 Intellectus noster speciali non eget auxilio ad actum eliciendum tam physice
quam moraliter ipsius naturali lumini proportionatum, ad cognitionem cujusvis naturalis veritatis, seorsim, et divisive sumptae, est autem intellectus
eius lumini tam physice, quam moraliter proportionatus: ergo. maj. Mar.
Cuilibet enim potentiae, ut actu 1° ad actum sibi naturalem proxime expedita,
debet aliquando ad actum reduci. mi. quoad 1m partem probatione non egit
quoad 2m vero suadetur moralis impotentia, ut intellectus noster aliquam omnis naturalis
veritatem actu cognoscat, surgit in primo ex impedimentis extrinsecis, graviter hujusmodi cognitionem retardantibus, scilicet ars longa, vita brevis, occasio praeceps, judicium difficile, periculosum experimentum, occupatio in somno &c.
Sed haec extrinseca impediunt, urgent quidem pro cognitione omnium veritatum naturalium collective, secus tamen pro illarum seorsim sumptarum cognitione: ergo &c.

20 Dices
haec verum si aliqua ultra recensita obstacula adesset moralis impotentia, seu
impotentia, ob quam speciale Dei auxilium ponendum foret, maxime in obvia alicujus arduitate, seu difficultate aliquorum objectorum, quoad eorum veritatem,
et cognitionem: hujusmodi sunt circuli quadratura, vel continui compositio,
et compositis ex ea sive ratione instantis, sive ratione partium, quae cum sint ex se
naturaliter scibilia a nullo tamen hucusque certo cognita sunt; sed de hujusmodi veritatum et cognitione speciali Dei auxilio non eget intellectus noster sive ad talem difficultatem, arduitatem superandam: ergo &c. probatur.
mi: hujusmodi arduitates, seu difficultates speciale Dei auxilium requirunt
non infert, si ex vi generalis Dei providentiae superabiles, sed ex vi hujus
superabiles sunt: ergo &c. probatur minor: ad talem difficultatem vincendam satis est ingenii acumen, firma intensaque ad veritatis cognitionem adhaesio, saltem et
accurata ad doctrinam, et disciplinam attentio; providentia Dei generalis sphaera non excedit quod dentur homines ingenio praediti, indagandaeque veritatis avidi:
ergo sine speciali Dei auxilio &c.

Solvuntur arg.ta

21 Atqui 1.o nulla Ordinis n.alis veritas citra errorem a nro valet intellu Cogni, immo aut dici, nisi in spu Sto; Sd spus Stus nro e in intlu, seu in nobis habitat per gra specialem: g. &c. mi. e certa; maj. probat ex Apost. 1.a ad Chorintios, 2.o que sunt Dei nemo novit nisi spus Dei. et infra: aalis hoo n percipit ea, que Dei sunt, et n pote ea intlerer. et ibidem 12.o oe verum, a quocunq dicatur, a spu Sto e; Sd que sunt Dei, sunt veritates n.ales: g. nequit intlus noster qualiber ordinis n.alis veritatem, sive Cognere sive dicere nisi in spu Sto. prob. mi: Deum ee unum &c Dei sunt: Sd ipsum ee unum, eternum &c sunt veritates n.ales: g. &c. prob. mi: veritas que ex sensibilibus p. demonstraoem acquiri valet n.alis e; Sd Deum ee unum &c ex sensibilibus demonstrative assequi pote teste D. Th. 1.a p. q. 2. art. 2.o et 1.o contra gentes Cap. 23. et ex Damasceno lib. 1.o de fide Cap. 1.o g. sunt veritates n.ales; at alias a Nemine nore, testante Ap. supra nisi in spu Dei quin gra. hetur. g. &c. Chorint.

22 Confirmatur ex Aug. 10. Conf. Cap. 6. ubi ait: ad cognitionem Dei n.aria ee illius misericordia: Sd hec specialem importat gram ut constat: g. &c. = tum etiam ex D. Th. 1. p. q. 1.a art. 1.o et 2.a 2.e q. 2. art. 4. et 1.o contra Gent. Cap. 4. docente: ad Cognem das veritates n.ales, que D. sunt n.ariam ee scam revelatam: Sd revelata sca e gre specialis donum: g. = tum denique ex ipso Ange.co Dre. Sup. q. 180. art. 1.a dicente: intlum Diva inhuisse egere, ut dejurandum n ee. nequ. Colendum idolum Cognatur; Sd n dejurare, neq idolum Colere e veritas n.alis, ex Cognitione Di summibus finis ultimi n.alis deducibilis g. Aug. D. Th.

23 Resp. ad arg. neg. maj. ad Cujus probaoem explico Ap.i verba, que sunt Dei, ut Autoris nae neg. maj. ut Authoris supern.alis Ccedo maj. et dist. mi: que sunt Dei ut Authoris nae, sunt veritates n.ales Cdo: ut Authoris supern.alis, neg. mi. et csq. ibi enim sermonem instituit Ap. de eorum nota que Di sunt, ut Authoris supern.alis; ad quorum assequendam notam vires n.ae suis duntaxat perspectis meritis, n pertingunt, cum qd hoc spualis efficare

hoce, q a Dei spu supernaali erudiati lumine necesse sit. et du Ap. ait, q aalishoo quæ ad Dm expectat nec percipere valet, nec intlere; forte, si velis, loquat de his, quæ Di sunt, ut Authoris naal: dicendu, aale hoc illu ee qui sensibilibus insistit rebus, et a delectaonibus absorvet Corporis, nec ad superna mentis acie avertit. ex quibus intlus impotens fit Moralit ad intlendu ea, quæ Di sunt, adhuc ut naa Authoris: q. teste D. Th. locis sup. adductis, ad has veritates assequendas opus ee, a sensibilibus, et externis q. se abstrahere delectaonibus, et scaru insistere studio. Ad ofirm. ex Aug. desupta Resp.

24. N. L. ibi n dei Di Cognioe speculativa loqui sed practica, et affectiva, ejus q. Vonis, ut ex ipsius illius Ds in oibus hoc inquirat, ita ut ea semper appareat fulcitur mundite de qua dicit: Beati mundo Corde, quoniam ipsi Dm videbunt. v. enim ad hujusmi Cognioi veru n negamus, imo libent fatemur speciale grã naario requiri; Ceteru de hac Cognioe nostra in presentiaru sermo n e.

Ad 1m ex D. Th. in ofirmaoe adductu Resp. scã revelata exigi proptisse ad melius ee, ad Cognendas veritates, quæ de Do intlu humano investigare possunt, hæ enim veritates a paucis p. longa tporis spatia et n sine erroris mixtioe acquirunt. Quia tamen ab ipsaru Cognioe veritatu hois salus pendet, pro hac Cognioe ovenientius, Certius omodius q. oparanda, de his veritatibus scã revelata intlui nro oferi necesse fuit: plures naq. sunt adeo rudes, et ad studiu scaru inepti, ut nisi fidei ofunderet lumine, nunq ad Di Captu pervenirent. = Ex quibus pat ad 2. exiplo D. Th. depromptu de indigentia instruonis divinæ, ut intlus practicas attingat veritates, n desergdi, se, nec idolu Colendi: q. hoinu multitudine inspecta, pauci sunt, eas discursus vi assequentes, Cu n oei ppria industria veru Dm Cognat. at adhæc Cogneda absolute loquendo vis Vonis ex se e sufficiens: ut ostat in aliquibus Gentilibus, clari unu Dm veru, nec plures ee Colendos sola naal. luce Cognentibus.

26. Arg. 2. Voluntas hois lapsi ingent operanaalia honesta abq. speciali grãa adiuc divisive efficere: q nec intlus &c. ant. ostat ex eo q victoria gravis tentaonis ex motivo honesto legis divinæ longo per tpus observao, dilectio Di. ut A. naal sup. oia, alia q. hujus modi exequi nequeunt sine speciali grã, ut sequenti videbimus dubio. ofia v. preter q ap aparitate ostat, prob. 1o: ideo Voluntas post lapsum

ñ valet absq. speciali gra ad opera naalia honesta, q^a p. originale peccatu fuit malitiæ vulnerata vulnere, Vone Cujus infirma, et im potes mansit ad illa, Sed etia fuit intlus ignorantiæ percussione percussus Vone Cujus debilis, et infirmus mansit etia ad veritatis speculativæ notia assequendã: ergo. si Dc. prob. mi. ex D. Thõ. 1a. 2æ q. 85. art. 3. sic dicete: per peccatu et Vo hebetatur præcipue in agendis; Sed ly præcipue supponit intlu, etia ut speculativu fuisse ignorantiæ vulnere percussu, debile q. et infirmu mansisse: ergo Dc. prob. mi: D. Th. probat, ibi intlu, ut practicu gravius ipso ut speculativo fuisse percussu; Sed hoc ñ suaderet Vere, si intlu, ut speculativu percussu ñ supponeret. q. Dc.

27 Secundo probatur specialis Dta: ideo voluntas post lapsu nequit absq. speciali gra aliq ex Vcensitis honestu efficere opus de gravi q. tentatione Vportare triumphu, q^a talis victoria e volutati nræ moralit improporcionata; Sed etia intra veritatum naalium ordinem aliquæ dari possunt veritates intlui imporcionatæ moralit: ergo si Dc. prob. mi: moralis improportio operis naalis honesti Cu volutate nra ex intrinsica arduitate ipsius q operis difficultate Vsurgit; Sed innegabile e, plures adee intra veri naalis lineam dese arduas veritates, Cognitu q difficillimas: ergo Dc. Confirmatur:

28. eo ad cujus libet veritatis seorsim sumptæ Cognionem specialis gra naria ñ eet, q^a ex vi gralis Dei providentiæ naa debet humana aliqua ee subipsa individua ingenij accumine et indagande veritatis aviditate predita; Sed hoc sane nil probat: ergo Dc. prob. mi. 1o. si ex vi gralis Dei providentiæ ipsi etia debet naa plures sub se here hoes ingenij accumine et indagande veritis aviditate ornatos ex vi etia ejusdc, et illi debet plures here ad veri Cognionem tardos, Vel ipsi saltem naa e valde Vsonu: si 1m, specialem ñ requiri gra probat; 2m hujus necessitatem infert. prob. ant. quoad 2am ptem, valde naa q. e Vsonu humanæ naæ, ut in ea plures sint hoes Vobore, et vanitate pollentes sicut et e Vsonu ut inveniatur illa alij et Vobore, et vanitate debiles: ergo Dc. 2o. prob. eadem mi: demus hoc excelenti præditu ingenio, et desiderij aviditate ad Veritatis Cognionem suis in principijs maxe latentis applicatu; Nunc sic, Vel hic hoo facilis e et expeditus ad illa Cognenda, l, ñ: si 1m 1o. supra quest. evellit, et alias infert, q Cognobilitatis difficultas ñ e Vebus intrinsica; Sed respectiva dutaxat denominao ab intlu extrinsice sumpta; Sed hoc e oino falsu: ergo Dc.
29. si 2m nimiru difficilis ñ e: ergo Cu gratiæ specialis indigentia ad aliquem actu fundetur præcipue in difficultate ad illu, predicto ex Cap. male deducitur oinis specialis Caretia.

30. Ad 1m arg. Resp. dicendo ant. neg. Cons., ad cujus 1m prob. dist. maj: ideo periisse, quod vulnerata fuit, neg. maj: quia fuit vulnerata vehementer, conc. maj. et dist. mi: etiam intellectus quatenus speculativus fuit leviter percussus, conc. mi: graviter, neg. mi, et cons. ut verum enim respondeamus, intellectum adhuc, ut speculativum vulneratum mansisse etiam intrinsece in ordine ad veri speculationem per originale peccatum; quod quidem inferri videtur ex D. Th. 4. contra gentes 52. in cap. sic ajente: (inter spirituales poenas potissima est debilitas rationis, ex

,, quo contingit, quod homo difficulter pervenit ad veri cognitionem, et de facili labitur

,, in errorem, et appetitus bestiales omnino superare non potest; sed multoties

,, obnubilatur ab eis.) ubi primis in verbis admitti videtur a S. Doctore ignorantiae vulnus in intellectu, ut speculativo: et in illis et appetitus bestiales etc. in ipso quatenus practico, ut dirigitivum, regere, et gubernare appetitum. hoc idem ab ipso D. Th. doceri fatemur verbis in arg. relatis, in quibus per illud praecipue ignorantiae vulnus in intellectu quatenus speculativo supponit, etsi non adeo grave uti in ipso ut practico.

31. Verò enim hoc admisso vulnere in intellectu ut speculativo; stat discrimen inter ipsum et voluntatem in eo, quod voluntas per peccatum in bono privatum, multoties rationi dissonum, notabiliter inclinata mansit; sicut et appetitus sensitivus ad bonum delectabile vehementer propensus: quae quidem duo, et voluntatem vehementer retardat ab executione, prosecutioneque cujuslibet operis honesti ardui: ideoque ad hoc velle, et operari specialis requirit gratia.

Atverò ad veri speculationem, etsi noster ma-

32. verit intellectus percussus, minime tamen in falsum pronus, nec in aliquid veritati cognitionis adversum. Unde ut intellectus verum pure speculative cognoscat nihil obstat nec voluntatis, nec appetitus corrupta inclinatio; imò ex pravo saepe vanitatis affectu veritatum speculationi studet: quapropter esto aliqua adsit moralis impotentia inter intellectum, et veritatem divisive sumptam, vel, ob hujus difficultatem intrinsecam aut obvilius debilitatem solum est talis 2mo quia non vero simpliciter: quia moralis impotentia sicut et cujusvis rei certitudo latitudinem quoad suam quantitatem admittit; quinimo sicut maxima inter corporis vulnera latitudo experitur. sic similiter et inter vulnera animae. unde etsi voluntas quia graviter percussa, speciali egeat gratia ad opus honestum, secus tamen intellectus ut speculativus, respectu cujuscumque veri divisive sumpti; cum in ordine ad illum leviter tantum percussus manserit. hoc sane videtur esse D. Th. integri ipsi- art. 2. ad 3. dum ait: magis natura humana corrupta est per peccatum quantum ad appetitum boni, quam quantum ad cognitionem veri.

Ad 2m prob. dicendo dicendo maj. neg. mi.

33. Supposita etiam intellectus impotentia morali seu nuper exposita: ad cujus probationem dist. maj. stat periisse in arduitate et difficultate intrinseca ipsius operis neg. maj. in inclinatione intrinsece retardante voluntatem ad illum eliciendum praecipue conc.

maj. et distmi. arduas et Cognitu difficilimas arduitate et difficultate obiva Cdo. min. difficultate arduitate, q subiva, ppriè, et respective sumpta neg. mi. et Csq. arduitas enim, in victoria gravis tentaonis reperta, non stat pcise in intrinseca operis excellentia, sed potius in inclinaone voluntatis ad exequendum illud, intrinsecè retardante. atamen ingenij accumen, et addiscendi aviditas naturae humanae pluribus ejus in individuis debita, intellectum facilem reddunt, et expeditum, maximeque ad veri speculaonem inclinatum. quapropter gratis Ccesso, plures adeè veritates divinitùs sumptas, Cognitu difficilimas, et arduas difficultate obiva in ipsarum magnitudine Csistente, non tamen difficultate ppriè accepta, et respectivè ad intellectum specificè sumptum; Cum nulla adsit gravis ex parte subiti inclinao, intellectum ipsum ad oppositum trahens.

34 Ad 3tium. Ccessa maj. neg. mi. Cujus 1a probao in ipsomet adducto exemplo manifesta patet instantia: nam licet gralis D. providentiâ attenta, et non obstante, aliqui inveniantur hoes, robore, et sanitate debiles, quia tamen ex vi ipsiusmet providentiae, inveniuntur et alij, tum sani, tum robusti, quin specialis sit gratia ipsorum roboris, et sanitatis Cservao: ita similiter, si ad gralem D. providentiam aliquos attinet producere hoes, ingenij accumine, addiscendique aviditate ornatos, nec in his Cujus-Cumque veritatis divinitùs acceptae speculao erit specialis grao reputanda rogat exrec, quia gratia specialis totius debiti negaonem importat. Unde semel, quod aliquibus in individuis beneficium aliquod humana debeatur natura, hoc roe gratiae specialis non gaudet.

35. Ad 4tum. resp. hoem illum non esse ppriè semper quia facilem ad talis veritatis Cognioem. verum ex hoc inferri non valet, talem hoem esse ad hujusmi Cognioem graviter impeditum; siquidem difficultas, quae circa illam occurrere pt. tpore, et studio superari valet. Cdo de esto hoem illum sit difficilis ad talem Cognioem, et a difficultate se expedire queat. nec obiè per opera valde difficilia se exercet, et ad vincendas difficultates eorum in eliciendo occurrentes, neque gralem D. excedit providentiam, neque humanae naturae debitum supperant. patet hoc in appetitu irascibili, ad difficilia vincenda naturalit inclinato: irraonalia enim ex vi providentiae gralis videntur vincere difficultates, secundum Ccupiti boni retardantes.

36 Arg. 3: Ccl. theologicae sunt veritates naaales; sunt enim discursu naali Cognoscibiles; sed intellectus noster sine speciali gratia eas adhuc divinitus sumptas Cognoscere nequit: q. &c. prob. mi. tunc intellectus aliquam Cognoscit Cclem, qui ipsi assentit; sed Ccli theologicae assentiri nequit sine speciali gratia: q. prob. mi. Cujus vis Cclis assensus assensui innititur premissarum; sed non valet intellectus pmissis theologicis assentiri absque speciali grao: q. nec ipsis &c.

prob. mi: veritatibus, quę ad fidē ꝑtinēt, nequit intlus assentiri absq grāā; sꝫ pmissę theologicę sūt veritates ad fidē ꝑtinētes: ergo &c. prob. maj: quę supernaāli indiget lumine, ut Cognatr, seu, ut assēntiat ipsis speciali eget grā, sꝫ verités ꝑtinētes ad fidē supernaāli eget lumine, sc, fidei, ut Cognatur: ergo &c.

37. Confirmi: ut intlus in alicujus veriti Cognione exeat naria ē species intlibilis, ꝑ aliqꝫ aliud, Cū tali verite Connexionē hēt; sꝫ plures sūt verités naāles, quarū intlus nequit, attenti nāe viribus, nec in se ipsis, neq. in alio Cū eis Connexo specię hēre; ergo ad hujus mi verités Cognoscēdas, naria ē speciali grā. maj. stat, et mi. sic suadetur: verités de possibilibus, et Angelis sūt verités naāles, sꝫ harū nequit intlus attentis nāe viribus nec in se, nec in alio specię hēre: ergo &c. prob. mi: plures ngꝫ sūt veritates possibiliū, nec ad creaturas productas, aut producēdas expectātes: sicut, et plures alię ad specificas Angelorū naās ꝑtinētes, ad quarū species, illas, sive in parli, sive prout in se sūt, Repręsentātes, pervenire n̄ possumus ppria nri intlus virtute attenta: ergo &c.

Resp. 1.

38 ad arg. Concessa maj. neg. mi. ad cujus prob. negat etiā mi, ad ejus probaoē Concessa maj. et mi. distinguo seq. nequit ipsis Rbus assentiri sine speciali grā, naālit presuppositivé, et mediate ad illarū assensū Requisita, Conced. Csq: fialit, et immediate neg. Csq. ad sꝫ. Res ꝑ Cognēdas, quę veritates naāles sūt, specialin eget grā, intlus noster* presupositive tātū naālit

nisi* et mediate; quatenus, sc, talis grā naria fialit, et immeate ad assentiēdū fidei veritatibus, quę sūt illarū sūū pipia. hujus mi enim Cognitis pipijs, sua valet intlus noster ppria, Connaāli q. virtute sbus assentiri theologicis, ex talibus pmissis illatis; tū q. illaonis bonitas, ibi Reperta, naālis ē, nec fidei lumine, sꝫ pipiis dū taxat logicalibus innititur; Cū hęc ex Regulis dialecticę demonstretur. Tū insuꝑ. q. Cū tales sꝫ. theologicę sint (ut suppōit arg.) quędā veritates naāles, naāli q. discursu Cognibiles, n̄ ē, Cur ad illarū Comparādā notitiā, naria videatur specialis grā, distincta ab ea, quę fialit, et immediaté naria Censetur ad ipsarū Cognēda pipia: qꝫ ē intlū exvi naālis luminis sbus assentiri assensu pmissarū supposito, alias lumine fidei ꝑtito.

39 2. huic arg. occurri potē dicēdo, ad Rm n̄ eē: q. Nos in pręsentiarū n̄ loquimur de veritatibus ex fidei pipijs deducibilibus: sed de illis tātū, quę, l, sūt lumine naāli ꝑ se notę, l, quę ex sꝫ. pipiis naālibus ꝑ legitimā valēt Csā deduci, sive ex sensibilibus venari. ex quibus ansā sumimus ad Confirmaoē: illę n. q. veritates aut nullā ꝑ se Connexioē Cū Rbus sensibilibus dicūt, aut ex ipsis nequeūt ꝑ evidetē illaonē

Certò deduci, ob defectum medii, cum illis quoad Nos connexi: quapropter perperam contra nram dedis. et in argumenti favorem proges adducit confirmaõ.

4o. Arg. A: nequit aliqua intli veritas ab intellectu nro, nisi per alicujus novi, et specialis luminis influxum; at hoc novum speciale lumen specialis ē gra: ergo &c. min ex se pat: nam quod alicui naē novum ē speciale, sup.a debitum ē, et exigentiam illius. maj. v. sic suadetur nihil valet a Corporali videri visu, abs novo Corporalis lucis influxu: ergo pariter &c. ant. ad oculum pat, consa v. prob: q. sicut se het lux Corporalis ad visum, ita, et intellualis lux ad intellum; ergo. Ci. &c. = Confirmat 1o. quia enim in aliquo sunt genere, in unum 1m et in tali genere maximum, sicut in Cam reducuntur, nam q. Deus in intelliorum genere maximum, et 1m ē in ipsum sicut in Cam reduci debet ois nra intellectio; at Ds nihil in Nobis Caat, nisi aliquid influendo: ergo nequit intellus noster aliqd cognere verum, oi novi, superadditi luminis naali virtute intellus agentis infusione seclusa. = 2o. Deteste Ap. ad Rom. 1o. phis revelavit ea, quae naali Vone Cognoverunt. at Dva revelaõ nfit nisi mediante alicujus novi luminis, gratis dati, infusione: ergo nulla veritatis Cognio heri pote ab intellu nro absque speciali gra.

41 Respo. ad arg. dist. maj: nisi per influxum novi luminis, naē indebiti, neg. maj: debiti ipsi conceao maj. et dist. mi: ē gra specialis, si sit indebitum lumen conc. mi; si sit debitum, neg. mi, et csa. arg. enim totum convincit, quod nihil absque nova intellus agentis irradiatione [illegible] intelli valet. sicut namque pro quavis visione Corporea extrinea luce oculus eget; ita, et pro qualibet intellione elicienda, intellus possibilis actuali intellus agentis illustraone indiget. Vo. enim hujusmi illustraõ nē naē gratuito facta, ipsi q. indebita, quod quidem requirebat, ut specialis graa censeretur; at connaalis ipsi ē: neque ipsi intellui possibili superaddi oportet lumen aliud pro veritatibus naalibus Cognedis. Haec doctrina ē ex D. Th. deprompta 2o. Marum. d. 28. q. 1. art. 5. ad 4.

42 Ad 1m confirmaõ resp. concessis praemissis, neg. csa, quae ex ipsis non infert. Vo desumit ex D. Th. loco proxime cit. ad 4. per haec verba: [ad 5. dicendum, quod Deus ē causa Cujuslibet naē Cognionis, non tamen oportet, quod hoc fiat per influxum alicujus grae, sive luminis gratuiti, sed per influxum naalis luminis quod quidem lumen ab ipso ē.] unde licet ois nra Cognio in Deum 1m intellem, sicut in 1m Cam refundatur, hoc tamen ut speciale beneficium non debet reputari, sed ad ipsius totum generalem concursum attinere ē sentiendum.

Ad 2.m Resp. ex ipso D.re Ang. ibidem: dicendo quod ideo dicit, Deum veritates naturales revelasse Philosophis, quia scilicet, ipsos naturali lumine ditavit, cujus luce tales fuerunt veritates assequuti; et quia alias creaturas condidit, ex quibus creatoris potentiam indagare potuerunt. Solutio haec fuit ab ipso D.re desumpta ex glosa ordinaria supra loco cit. ad Rom.

43 Arguitur ultimo: intellectus noster respectu cujusvis veritatis naturalis divisive sumptae indifferens est, sive, ut eam cognoscat, sive, ut falsitati ipsi oppositae assentiatur: ergo speciali eget &c. ant. videtur certum, consequentia vero prob. indifferenti, qua tali, debitus concursus ad unum prae alio non debetur: ergo auxilium ad talem veritatem cognoscendam erit indebitum; sed indebitum auxilium est specialis gratia: ergo &c. Confirm. 1.o Homo

44 pro cujusvis veritatis divisive sumptae cognitione gratias Deo agere tenetur: ergo quia illius cognitio gratia specialis est. — 2.o: aliquae veritates nisi diuturna mentis insudatione, cognosci nequeunt; sed hujusmodi mentis insudatio specialem exposcit gratiam: ergo &c. prob. mi. 1.o: operis honesti continuatio absque speciali gratia non consequitur ergo prob. ant: ad volitionem cognoscendi verum specialis requirit gratia; sed hujusmodi volitio est honesti operis continuatio: ergo — 2.o prob. eadem mi.: tunc casus graves occurrunt tentationes, ab indagatione talis veritatis retrahentes; sed harum victoria gratia eget speciali: ergo &c. Confirm. ultimo: Gentiles Philosophi, eximio excel-

45 lenti ornati ingenio vehementi que addiscendi desiderio praediti, non nisi per longum tempus, et paucorum cum admixtione errorum plures cognovere veritates, ergo dabilis est aliqua veritas, adhuc divisive sumpta, quae absque specialis gratiae juvamine cognosci nequeat. ant. est D.th. doctrina 1a. 2ae. q. 1. art. 1. et 1o. contra gent. Cap. 4. unde fidei necessitatem inducit ad cognoscendas etiam veritates naturales maxime ad Deum pertinentes. consequentia vero prob. possibilis est intra infinitam veritatum collectionem aliqua veritas divisive sumpta, quae excellentia, et intrinseca difficultate omnes alias superet veritates ad quarum cognitionem Philosophi se applicuere: ergo si absque speciali gratia, sine errori admixtione similes non potuerunt ab ipsis veritates cognosci multo minus assignata.

46 Resp. ad arg. concesso ant. neg. consequentia ad cujus prob. dist. ant. non debetur debito necessitatis conced. ant. convenientiae et libertatis debito, neg. ant. et consequentiam. Dicimus ergo quod per indifferenti ad assensum veri, vel falsum, cum inclinatione tamen innata,

ad assensum verum, solum quoad exercitium, debet ob intlus defectibilitatem, debetur concursus ad illum assensum; attamen hujusmodi concursus non est intlus debitus debito necessitatis, juxta quod debet causa naturalis ad operandum applicate, requirimi ad obrungendum; sed tantum debito libertatis, et diligentiae. Caeterum, quia veritatum naturalium assensus est actus, tam physice, quam moraliter proportionatus intellectivae virtuti, et alias quaelibet veritas determinate, et divisive supra est ex innata intellectus inclinatione; concursus ad assensum illum non est specialis gratia, et toti speciei humanae favor indebitus, sed accurata generalis Dei providentiae dispositio.

Ad 1.m Confirm. dicas.

47 ant. neg. Scilicet enim cujusvis veritatis naturalis cognitio sit materia orationis, actionisque gratiarum, quod Deus ut omnipotens, et justus absolute, juste quoque potest talem cognitionem non donare; et quia alias haec cognitio potest esse huic individuo impartiri, et in hac, vel illa occasione indebita: nihilominus speciale beneficium indebitum, et donum censendum non est. patet hoc ex salute corporali, pluvia, alijsque temporalibus beneficijs, quae juste a Deo petimus, et pro quibus juste sane ipsi gratias agimus, cum horum tamen collatio donorum ad Dei providentiam generalem expectet.

Ad 2.m Confirmationem resp. permissa maj. neg. mi.

48 ad cujus 1.m prob. dist. ant. si opus honestum est arduum conc. ant. si alias arduum non sit. neg. ant. et cons. non enim semper specialis requirit gratia honesti operis ad continuationem, quoties tale opus arduum non est: constat hoc in victoria plurium tentationum levium sine speciali gratia reportata: 2do enim addiscendi desiderium opus arduum non est, sed ferè omni homini congenitum; ex illud Phi. homo natura scire desiderat. Quapropter plures Phi, ut scirent, temporalia magna alacritate, bona despexere. Ex quibus patet ad 2.m mi. prob. tentatio enim a veritatis indagatione fortè retrahens, quacunque applicatione ex parte voluntatis, sive ex honesto, sive ex fine pravo, vincitur, cujus amor specialem non requirit gratiam.

Ad ultimam confirm. concessa anti

49. neg. cons. discriminis ratio manifesta est inter cognitionem plurium veritatum, quas Phi. conati sunt simul assequi, et cognitionem cujuslibet veritatis seorsim sumpta. Nec alias urget adjecta probatio: probat quippe quamlibet veritatem divinam, etsi de se notissimam, specialissimam requirere gratiam qualiter ad veritatum collectionem

Cognendo exposuit, cum haec infirè ab illa, quin in perfectione excedat. unde non ex magnitudine dumtaxat objecti, sed ex improportione, tum physica, tum morali naturae cum intellectu specialis gratiae vengenda est indigentia.

§. 3.

2. Conclusio. Homo lapsus speciali eget gratia, ut veritates omnes naturales speculativas collectivè sumptas cognoscat.

Probatur haec Conclusio: Causa abintrinseco,

50 et exere in operando defectibilis, nequit communi Dei providentia attenta ejus generali concursu omnem sua operatione naturalem efficere: necesse namque est, in aliqua deficiat: sed intellectus noster in veri naturalis attingentia esse et abintrinseco defectibilis est, ut esse patet: ergo pariter generali Dei concursu ejusque providentia inspectis, veritates omnes naturales collectivè sumptas cognoscere nequit, quamvis huic incumbat operi: a fortiori quod saepe a vero deficiet, nisi speciali Dei gratia in illius attingentia roboret.

51. Confirmatur de conceptu providentiae generalis rebus datae sua natura consultis est, quod causa defectibilis aliquando deficere permittat, alias enim ipsi data natura non providebit suae: sed cum intellectus noster in veri naturalis attingentia sit abintrinseco, et exere defectibilis Dei generalis providentiae est permittere intellectum ipsum non semel a vero deflectere, et in errorem incidere: ut quod ipse omnem veritatem collectivè sumptam cognoscat speciali Dei eget providentia speciali quoque concursu illius defectibilitatem coercentibus, tamen quoque naturale juvantibus sed specialis Dei providentia specialis quoque concursus idem est ac specialis gratia cum sit donum naturae indebitum sed merè gratuitum: ergo etc.

52 Fulcit haec Conclusio: Hujusmodi veri collectivè sumpti cognitio est intellectui humano summè difficilis, difficultate ex impedimentis ab originali peccato relictis orta; uti sunt passiones appetitus, corruptibilitas, corporis gravitas dicta Sapientiae illo Cap. 9: Corpus, quod corrumpitur aggravat animam, et deprimit sensum multa cogitantem: quibus adimitur vitae brevitas, necnon et aerumnae dicente expertissimo Job. Cap. 14: homo natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miseriis; quibus sonat Hypocratis illud aphorismum 1o. ars longa, vita brevis, occasio praeceps, judicium difficile, experimentum periculosum: sed haec omnia impedimenta nequit homo a se abjicere, nec cum eis praedictam cognitionem componere: ergo nec illa sine speciali imo specialissima gratia devinci possunt. Nequit ergo nec totius veri collectivè sumpti, speculatio acquiri.

53. Hoc experientia Confirmat: nullus enim hactenus agnovit Orbis quajquis studiis incumbens polleret q. ingenio ita Rum not.a pditus, ut n̄ multa ignoraverit, et in plurimos errores n̄ inciderit, nisi quispiam forte quem Ds. speciali Revelaone instruxerit, ut ex sap.mo Salomone Credi solet; q quia intellectus noster, attentis precise naturæ viribus per solum generalem Concursum nequit &c.

54 Rone Colligit 1o. nec hominem adhuc justificatum poe absq. speciali gra in hujusmi Cognionem venire; gra enim satisfaciens nec impedim.ta supra relata ab homine removet, nec alium de illius naales Cognitionis di vires auget, ut per se pat; q idem q de hoe post lapsum etiam de ipso ut justificato &c. — 2o. inferes: etsi innocentia status perseverasset nec tunc intellectus noster tale Cognovisset verum ratione multitudinis penes infinitum veritatum, tum et rei familiaris occupaone. Non enim tunc ignorantia, quæ teste D. Th. 1.a p. q. 101. art. 1. e privao sci debiti, n̄ adesset, nec alias acquirendi scientia difficultas, tum inveniendo, tum addiscendo; q.a tamen veritatum Cognitio sensuum ministerio acquireret impossibile foret, tota illarum Collectionem submodo, l. mediate, l. immediate ad certam Cognionem requisito Cadere: tunc q hæc Cognio hujusmi status perfectionem excederet: q absque dubio ad illam specialis etiam requireret gra.

Solvuntur arg.a

55 Arg.r 1o. altior perfectior q Cognio Cognione omnis veritatis Creatæ Collective sumptæ ab intellectu fieri pote, imo et defacto habetur absq speciali gra; q & Cognio omnis veritatis Colective. pat Cons.a: quò enim altior e Cognio magis intellectus virtutem superat: q si 1.a absq speciali gra esse pote intellectus, etiam et 2.a ant. v.o prob. Cognio alicujus veritatis divinæ, determinate acceptæ v.g. Cognio exe D., altior e, et perfecior Cognione Cujuslibet veritatis Creatæ Collective ut ex Lho docet D.r Ang. 1. p. q. 1.a art. 5. & intellectus n. sine speciali D. gra Cognoscere pote Deum exere; ut in l. X.e videri est: q &c.

56 Resp. ad arg. dist.do ant. Cognio altior, et perfecior Cognione veritatis Creatæ altior sc, et perfecior altitudine, et perfecione tam subiectiva q obiectiva fieri pote sine speciali gra neg. ant. perfecione et altitudine precise obiectiva subdist: si alias sit de se manifesta, sive de se facile Cognibilis, Concedo: si de se facile Cognibilis, seu manifesta n̄ sit nego ant.

et Ven. Specialis enim gra indigentia ex Cognionis altitudine tam obiva quam subiva Nate vincit, propt admixtione, l, Cujus obscuritate, l, Cum impedimentis, illa Retardatibus. Si vero Cognio ob obii excellentia ex se altior sit, aliunde tum de se manifesta, sive facile Cognibilis talis veritas Rone perspicue Cum effectibus naalibus Conexionis tunc hujusmi Cognio ad sui elicientia speciali non eget gra. Sic enim Attingit in Cognione exa Dei ut entis motoris universalissimi, ejus exa per testimonium Creaturarum aperte proclamatum, et ideo ex hoc non admittit per se loquendo invincibilis ignorantia de Dei exa. Sub ratione Salte entis universalissimi summi et in Immutabilis boni; bene tum de pluribus veritatibus Creatis infite imperfectione ab hoc bono distantibus.

57 Arg. 2. potente, et sufficiens naa materialis, et Corporea, nullo interveniente speciali Dei auxilio ad operationes omnes proportionatas sibi, et proprias, etiam Collective sumptas &c intellectus noster potest exire absque speciali gratia ad Cognione Collectionis &c. prob. Maj. Si intellectus noster ex se potens et sufficiens non est ad hujusmi Cognione, minoris est perfectionis quam naa Corporea; Sed hoc aperte est falsum: ergo &c. prob. ma. perfectio Cujuslibet active potentiae in ipsius activitate, et actualitate fundatur: atque minoris esset intellectus naa activitatis, et actualitatis, quam naa Corporea: ergo &c. prob. mi. tunc enim in plures ex se exiret operationes Corporea naa, ut ex se pat, quam intellectus: ergo. Huic arg. occurrit Illmus Godoy conced. ant. et neg. conseq. ad cujus prob. sic maj. dist. minoris esset perfectionis extensive absque speciali Dei auxilio concedo ma. intensive, nego maj. a Cujus prob. concessa maj. dist. min. sit, speciali [illegible] gratia minoris est activitatis, et actualitatis extensive conc. min intensive, neg. mi. et Cons. Licet enim naa. materialis et Corpa plures possit, quam intellectus, absque speciali motione seu auxilio operationes elicere, in quo extensivus Illam excedit; noster tum intellectus etiam sine speciali Dei gra, sive motione in aliquos potest Cognitionis actus exire, ut dictum est sup. Cumque hi actus totam operationem naae materialis et Corporeae Collectione longe, lateque in perfectione superet, similiter etiam intellectus eodem cum excessu manebit, etiamsi ad totam Collectione, gra indigeat speciali; perfectio enim intensiva, et substalis naae, cujus intellectus potentia, non ex numero, seu operationum multitudine sumitur, sed ex ipsarum dum taxat specifica et substantiali perfectione dependet.

59 V°. enim contra hanc solutionem, quam quo vera reputamus, et solidam libet opponimus. Dices 1° ex D. Th. in 2. Sent. d. 28. q. 1. a. 5 sic dicente: Si intellectus agens esset insufficiens ad faciendum species esse intelligibiles actu, natura humana aliis imperfectior esset, quae non sibi sufficeret in naturalibus. Quibus ex verbis sic: licet enim quilibet intellectus agentis actus tota actuum aliarum naturarum collectione sit ex se perfectior et nobilior; attamen si ipse intellectus agens omnium obiectorum naturalium species non posset producere illis imperfectior esset, cum ex adductis D. Th. clare constet: pariter ergo si intellectus possibilis deesse ad cognitionem omnium veritatum naturalium collective sumptarum non valet, et alias natura naturalis, et corporea deesse, et sine motione speciali ad omnes suas valet operationes, haec absdubio perfectior, et nobilior erit intellectu possibili. Consequentia quae a paritate constat probatione non eget. ant. est certum, cum sit ex D. Th. testimonio legitime deromptum.

60 Dices 2°: natura in praedicta hypotesi hominis naturaliter fraalit, seu subnatura operum supra aliis esset naturis inferior, et si naturaliter foret ipsis nobilior; natura conceptus naturae est conceptus radicis operationum: ergo natura, cui munus radicandi operationes majori cum perfectione convenit, et fraalit, et in ratione naturae perfectior, et nobilior; sed natura quae naturaliter, et sine speciali gratia operationes omnes proportionatas sibi, et proprias radicare habet, excedit et etiam imperfectione radicis illam, quae aliquas tantum operationes radicat: ergo &c.

61 Utraque objectio, quae mihi a ferre esse videtur, minoris sane est efficaciae et quidem 1a quae ex verbis est D. Th. desumptas nam, 1, ibi concedere intendit D. Angel. intellectui agenti virtutem producendi species cujuscumque veritatis naturalis collective sumptae sive divisive acceptae, et illius etiam speciei veritatis, quae ex principiis lumine naturali notis valet facile recipi: si hoc 2m D. Th. relata verba ad rem non faciunt, te ducta ergo extra circum ut cuilibet legenti patebit: et 1m cum omnia quibus intellectus agens species abstrahit intelligibiles a intellectu possibili absdubio cognosci possint, sequitur quidem intellectum possibilem absque speciali Dei auxilio posse in cognitionem collectionis veritatum naturalium venire, quod quam aperte falsitati obnoxium etiam plaudatus Author respuit. Vel aliter: tota enim praecipua vel

62 arduitas in omnium veritatum naturalium cognitione collective sumptarum ortum ducit ex incapacitate abstrahendi, sensuum ministerio, species propter numerum infinitum illarum repraesentantes ob vitae brevitatem, aliaque ab extrinseco impedimenta. Unde speciale Dei auxilium pro totius collectionis cognitione potius habituum infusionem, omnium etiam specierum infusionem adduceret: quod hujusmodi impotentia non ex difficultate ex parte intellectus agentis se habente provenit; similiter nec se habere queit ex parte intellectus possibilis. aut

dicendum est, quod vulnus ex originali peccato hominis naturam afficiens, non intellectum agentem, sed possibilem tantum retardat ad suas exercendas operationes. quod est manifeste falsum. Quapropter nostri D. Ang. verba intelligenda veniunt de intellectu agente in ordine ad abstractionem specierum intelligibilium indefinite, quatenus desevalet plures abstrahere species ex sensibilibus rebus, licet non omnes collective abstrahere possit.

Similiter

63 2a. objectio parvi etiam est momenti: excessus enim perfectionis in munere seu radicis concepti, non tam in facilitate radicandi operationes, per remotionem omnium impedimentorum consistit, quam in elevatione et excessu actualitatis, ad radicandum requisitae. Quando enim operatio actualior resplendet, ergo non ita facile ab aliquo radicali principio proveniat, plus quam actualitatis in ipso met petit principio: et hinc etiam excessum in ratione naturae, seu radicis concepti, quae est 1a forma, requirit quam actualitas exposcit.

64 Licet quamquam ultima objectio ab ipso M. Ferre facta, ab ipsomet solvi tenet. in hujus enim ma[...] proemialibus ait, quod (peccato etiam secluso) homo sine speciali Dei gratia naturale valet adipisci beatitudinem, in Dei authoris naturae cognitione, et amore super omnia consistentem Cognito minus affirmet, quam quaevis alia natura valeat sine gratia naturalem consequi finem ad quem ordinat. Ex quibus

65 Haec parisimilis fuat objectio: nobilior perfectior quae est natura illa, quae nullo suffulta Dei speciali auxilio, in suum potest venire finem, quam illa, quae tali cum auxilio ipsum consequi nequit; maxime cum finis consequtio media aliqua operatione fieri debeat: quod si homo absque speciali Dei gratia in suum naturalem ultimum finem venire non potest, imperfectioris exit naturae. Quidquid quo huic objectioni M. Ferre respeat et nos dabimus pro solutione alterius.

66 Vero enim ne ipsi debitores videamur audiatur D. Ang. 1.2a q. 5. art. 5. ad 2m ubi et haec expresse satis solutio supra ab Ill.mo Godoy tradita, et adhuc clarius expetita simul ab objectione responsio: nobilioris (ait) conditionis est natura, quae potest consequi bonum perfectum, licet indigeat exteriori auxilio ad hoc consequendum, quam natura quae non potest consequi perfectum bonum, sed consequitur quoddam bonum imperfectum, licet ad consequtionem ejus non indigeat exteriori auxilio. sicut melius est dispositus ad sanitatem

„qui potē ᴐsequi perfam sanitatem, licet hoc sit per
„auxilium medicinæ, quam qui solum potē ᴐsequi quandam imperfectam
„sanitatem sine medicinæ auxilio; et ideo naturalis ro-
„nalis, quæ potē ᴐsequi perfectum beatitudinis bonum, in
„diget adhoc divino auxilio, ē perfectior quam Creatura irrona
„lis.) Quæ verba Cum oi Claritate vigeant, nulla expla-
natione egent.

67 Arguit ultimo: ad id, quod n̄ ē extra activita-
tis, et virtutis sphæram humani intellus, n̄ ē naria specialis gratia;
Sed omnis veritatis naalis Collective sumpta Cognitio n̄ ē extra
sphæram virtutis, et activitatis humani intellus: ergo. prob. min:
(quod humano intellui ē naaliter possibile n̄ ē extra ipsius vir-
tutis, et activitatis sphæram; Sed Cognitio ois veritatis naalis
Collective sumpta ē humano intellui naaliter possibilis: ergo &c.
prob. mi: innatus naæ appetitus ad id tantum quod ē naaliter pos-
sibile ordinatur; At nri intellus naa appetitu appetit innato
ois veritatis Collective sumptæ Cognitionem: ergo &c.) prob. mi. 1°:
68 quælibet Res appetitu innato sui proprio, imo, et maxima,
naalem appetit perfeonem; Sed ois veritatis naalis Collective
sumpta Cognitio ē propria, imo et maxima, intellus humani perfeo:
ergo &c. = 2°. intellus naæ sui satietatem inxta ordinem naturæ
innate appetit; sed hujusmi satietatem ᴐsequi nequit nisi
oes Collective sumptas, Cognoscat: ergo &c. = 3°. quælibet ve-
ritas discrete, et divisive sumpta, ē terminus saltim inadequatus in-
clinationis naalis intellus, tota v. Collectio terminus adequatus
ipsius; sed innatus naæ appetitus n̄ ē tantum ad inadequatum,
sed etiam ad adequatum terminum: ergo &c. Tandem: falsitas Contra quamlibet
veritatem in parti sumptam naali inclinationi intellus adversatur:
ergo appetitus innatus ipsius ad oium ē veritatum Cognitionem.
69 Arguto. varijs occurrunt solutionibus Auctores utriusque scholæ, quibus sua
in probabilitate relictis veriorem sequentionem (quam amplectimur) re-
majorem et neg. mi; ad cujus prob. Concessa maj: neg. min. ad ejus
1am probationem concessis omissis neg. Sequelam licet enim Cognitio
omnis veritatis Collective sumptæ, ut potē perfeo maxima, sit
Correlata innatam nri intellus inclinationem ipsius. Conformis minime tamen
infertur innatum in ipso met adeo appetitum ad Cognitionem omnis
veritatis Collective. Et hujus ē ro: quia talis appetitus solum

respicit pro fiali r[ati]o, et per se Vong[nosci]bile entis ex sensibilibus rebus 2nse, sua q. in abstractione fiali Cognibilis, et ut poterit movere ad Cognitionem hujus illius vè proportionati obj. Sicut inclinatio innata pot. vissivè Vg. ē ad Vissionem Coloris Communit[er] sumpti, ut subsit oes Coloris species attingeris, Quapropter ne talis inclinatio humana in intellu frustranea sit suffit ad aliquem aliquos vè actus n.v. ad oes. sine gra speciali reducti, qd in illorum quolibet ro fialis tri ad cujus attingentiam perse innate inclinat salvat[ur].

Dices

7o dato, et n[on] Concesso innatam intllus inclinationem ab oi vero Collective supto trahi, atq. adhuc n[on] diminuit[ur] quarisenim sic intlus trat tale verum, n[on] ut simul Connexum ab ipso trat, sed tantum ut divisivè; Cum ad hoc activitatem, virtutem, et expeditionem heat naa-lit[er] debitam par in fris subaalibus: oes nam q. simul supte pas-siva mate 1o inclinaone trat. sed n[on], ut simul, et divi-sivè duntaxat hoc. hoc tamen notato discrimine qd sensus divissivus in subaalibus fris ē possitivus, a repugnao simultaris unius fri Cum alia ortum duces: atq unius veri tatis naalis Cognio alterius n[on] excludit Cognionem qd suffit ut hec verificet[ur] pp. intlus n[on] inclinat innatè in Cog-nitionem hujus veri simul Cum Cognitione alterius. Ex quibus facili negotio reliquis occurritur minoris probaonib[us] et hec de hoc dubio. Cedat q. in laudem SSe Triadis que Cum specifica multiplicitate Personarum simplicissimam servat substae identitatem. Jesu Xpti Dni nri humanitati, que licet tempore sui paulo minus sit ab Angelis minorata, ex unctione tamen Divinitatis, qua, propter nos Homines salvandos, fuit affecta, oes Creaturas tonge late q. nobilitate et perfectione pcellit. ... Gloriosissimæ et intemeratæ Virgini Mariæ, que Spus Sti superveniente virtute fecunda simul et integra virgo existes, Cum Ancile profundissima humilitate ad gloriam excelsissimam Dei Matris fuit exaltata. Paradisi præposito Principi, Militiæ Cælestis strenuissimo et terribilissimo Duci, Michaeli inquam Archangelo, ad cujus nomen (quo, sola Dei miseratione, in sacro Regeneratione, onte fui in Xpti Cola sigillatus) fugiunt demones et inferi tremiscunt. Beatiss.o P. Nro Hieronymo maximo Eclesiæ lumini, Monacorum regulæ, sacerdotum exemplari, honori, et terrori Hæreticorum.

amen.

DUBIUM II.

Ut Homo sine speciali gratia possit Deum, ut naturæ Auctorem super omnia efficaciter diligere?

§. 1.

Quibusdam prænotatis referuntur sententiæ.

1. Ut detur disputationi locus præmittenda est 1° in præsentiarum duplicis amoris distinctio. Unus est, quo Deus ut auctor naturæ diligitur; alter vero quo Deus ipse, ut est objectum, supernaturali beatitudine beatificans, amatur. hujus duplicis amoris distinctio expressa adest apud D. Th. pluribus in locis, sed præcipue 2. 2. q. 26. art. 3. in corp. ubi ait: *dicendum quod a Deo duplex bonum accipere possumus, sc. bonum naturæ, et bonum gratiæ.* Ratione enim hujus duplicis boni duplicem in nobis erga ipsum amorem dari: secundum primum amorem Dei, ut conditoris naturæ; secundum alium, ut objecti, beatitudine supernaturali beatificantis.

2. Noto 2°: quod Dei amor, ut est Auctor naturæ unus est efficax, alius vero inefficax, hic simplex est complacentia de divina bonitate. Secundum se, seu quidam conditionatus amor, qui velleitas dicitur; qui quidem ut potentiæ ad imperandam totius legis naturæ observationem, insufficiens, et cum peccato mortali esse compatibilis, qui amor super omnia dici nequit. amor autem efficax, alius est efficax efficacia completa, alius incompleta: 1us est et talis dicitur, quia ille ita Deum diligit, hos ut se ipsum et omnia sua in Deum in finem ultimum simpliciter referat, cum proximo efficaci aliquid non diligendi avertens ab ipso. 2us est efficax efficacia incompleta; quo scilicet hoc amore non aliqua in Deum ut in ultimum ordinet finem, non omnia. ex quibus amor efficax efficacia completa duntaxat dicitur præ ceteris ... Dei super omnia, quatenus ea non ita appretiative Deum diligit ut omnia relinquere sua, immo et relinquere se met ipsum etiam cum vita sit paratus, priusquam Deum deserat. Verum hic amor alter est efficax affective; hoc est ad totius legis observantiam imperandam sufficiens brevi tempore durans, et non efficax includens propositum servandi D. legem per longum totum immo vitæ tempus: propterea quod amor etiam dicitur affective efficax. Communiter nuncupatur. alter vero est amor affective efficax, amor in effectu permanens omnia imperans, et adimpletionem totius legis naturæ exequens.

3. Noto 3: quod amor naturalis inefficax est, simplex complacentia seu velleitas absque speciali gratiæ auxilio haberi potest. tum quia hujusmodi amor de se est facillimus rationali creaturæ valde conformis. Tum etiam, quia ex parte appetitus sensitivi pro illius elicientia nulla prorsus urget gravis difficultas, cum ipsum ab objecto delectabili prosecutione non retrahat efficaciter idem, et eadem ratione est dicendum de amore efficaci incompleta tali de amore, scilicet, aliqua in Deum, non tamen omnia referenti omnes enim hi amoris actus cum totius legis naturæ observantia includat, proportione, tum

phicq, tum moralem hēt. Cum hoc lapso, proindeq. ab ipso positæ naē viribus omni speciali grā seclusa, exequi possunt.

Noto 2:

4. Dubium ñ procedere de supernatl. amore ē enim de fide Certum hoem ñ posse hoc D amore diligere exppriis naē viribus, Ʒstat ex Ʒcilio trid. sessione 6. can. 3. p. hac verba: siquis dixerit sine pveniēte ,, Spus Sti. inspiratione atq. ejus adjutorio posse hoē Credere sperare ,, diligere aut pœnitere posse sicut opportet, ut ei justificaonis grā ,, Ʒferatur. anathema sit. nec de dilectione efficaci effective tali, hoc ē, diu duranti aut longum p. tpūs totius legis naē observaēm imperanti: De illa enim eadē prorsus militat rō pro gratiæ specialis indigentia, ac de ipsa diuturna observaone, totiusq legis naē adimpletione, de quo alibi. Unde tota difficultas tantum ad amorē efficacem affective, et appretiative talē D Auctoris naē super oia devolvit, de actu, sc, efficaci simpliciter efficacia, qui ē de se, effectiva, et ad observaēm totius legis naē sufficiente, etiā pro parvo tpre durante, q. p. peccatum cito deperdito: An sc. hoc ad illius eliciēntiā pro brevissimo etiam tpe speciali egeat grā, et quali?

5. Sed q. hois naā pluribus in statibus Ʒcipi valet quibusdam omissis, nota ultimo hoē triplici in statu Ʒsiderari poe, 1us status est innocentiæ seu integritatis, quē hoo ante lapsum habuit, quo quidē in statu pars inferior, sensitiva, sc. superiori, hoc ē rationali subdebat. et naa Cum ornatu grē sanctificantis, et integritatis dono a motibus, obnubilationibusq. inordinati appetitus immunis, ejusq rō. Ʒditori, tum grā, tum naēe ppt justitiā originalē subjecta.

6. Secundus naē status ē puræ naē, inquo, et si hoō ñ fuit Ʒditus potuit tn etiā de poa ordinaria Ʒdi à D: q. ut potē 1m. agens, et Ʒa Ʒnaalē rerum indigentiā earum q. inclinaonē operans, potuit hoē Cum perfeonibus duntaxat sibi debitis Ʒdere, oi grā, tum habituali, tum supernaturali auxiliante, tum etiā oi habitu submotis; quorum virtute et appetitus boni, et rō subdit D. ita ut ille in bonum sensibile sine subornaone ad bonē propenderet. hæc autē in boū ipsi Ʒforme inclinaret, ex quarum inclinationum Ʒtrarietate domestica frequēs q. suboriret Collucatio Carnis adversus Spum dicente Ap: Sentio aliā legē in membris meis Ʒpugnātē legi mentis meæ. sæpe sæpius appetitu victorē exeunte, rōne v. aliquando tantum vincente.

Tertius naā status ē

7. Corruptionis inquo hoō, nostro Proto plasto peccante, miserè

mansit, tum gra sanctificante, tum integritatis dono privatus, tum a D. aversus, conversus q. ad creaturam et appetitus sensitivus est roni rebelis in eiam statu potē considerari hoc, l. gra habituali stificante exutus, l. ipsa ornatus, qa Cum talis gratia Carnis rebelione adversus spum n. tollat, etiam gra in home exente, manet hic in corruptionis statu constitutus. his ergo praemissis statibus inquirimus an hoc, n in statu innocentiae, seu integrae nae (de hoc enim in fine dubii) sed in statu nae purae, l. nae Corrupta ad diligendum D. A. nae sup. omnia, dilectione efficaci, affective, et appretiative tali etiam pro brevissimo tpre speciali egeat gra, et quali, naali ne, an supernali? et si supernalis sit, an habitualis justificans, an solum actualis auxiliam?

8. Circa quod triplex versat. sa: 1a tenet posse hoc utroq. in statu absq. speciali gra, sic D diligere eum expre tuetur subtilis. Doct. Gabriel, Almainus, Major, Durandus, Molina, Granados, Lorca, et alii, et ex his quidam nihil apud se cogitantes de distione dilectionis in naalem et supernaalem ppugnat hoc in statu nae lapse posse propriis viribus, D dilectione efficaci dilligere: alii vo de dilectione D, ut A. nae expre loquunt, quibus quidam ex nris adhaerent. 2a Cum pcedenti concordat loquendo de hoc in statu nae purae, discordat v. ab illa in statu nae Corrupta adstruens pro hoc statu specialis grae necessitatem pro hujusmi actus elicientia; sic Alvarez Martinez Montesinos, int. quos etiam numerat Tostatus.

9. 3a v. propugt. neutro in statu posse hoc, pro brevissimo etiam tpre in dilectione Dei sup. omnia, ut A. nae absq. specialis grae auxilio exire. sic Soto, Medina Uriel Suarez Vazquez Zumel, et communit. recentiorum thoistorum turma, v. enim etsi omnes in necessitate grae ad hujusmi actum utroq. in statu eliciendum conveniant, in assignanda qualitatem grae qualitatem, pro illius elicientia in statu nae Corrupta (nam in statu purae nae gram ad illum exactam, et si indebitam affirmant ee naalem entitative) discordant: Quidam tenent gram requisitam, debere ee actualem, et in sua entitate supernaalem, ut pipium dilectionis eliciens, existimantes quod efficax Dei dilectio super oia, ut A. nae n potē n ee entitave supernalis in Corruptionis statu: ex relatis sic Zumel, et Curiel quibus Alvarez subscribit. reliqui v. gram speciale entitative naalem sufficientem ee deffendunt. et alii quos refert Godoy, sufficere gram entitative naalem ut pipium actus elicitivum affirmant.

Cum indigentia tam supernalis auxilii moraliter concurrentis ex parte principii sive imperative, sive prohibendo removendi peccatum expeditè ex gratia habituali ingrediente. —— —— —— ——.

§. 2.

Assertio Prima

Homo in puris naturalibus constitutus non potest Deum ut auctorem naturae super omnia efficaci dilectione diligere, pro brevissimo adhuc tempore, absque gratia speciali entitative naturali.

10. Ut indubia à dubiis secernantur, ut indubium supponimus ad hujusmodi dilectionem gratiam non requiri supernaturalem entitative, ut principium elicitivum illius; tum, quia dilectio illa esset entitative naturalis. tum etiam quia in integritatis statu posset homo in talem dilectionem exire, propriis naturae viribus, teste D. Th. in praesenti art. 3: quae quidem vires tali in statu supernaturales non sunt. hoc supposito.

11. Prob. 1º ni. ex D. Th. in praesenti art. 3. sic dicente: in statu naturae Corruptae homo ab hoc (à dilectione scilicet Dei efficaci) deficit secundum appetitum voluntatis rationalis, quae propter Corruptionem naturae, sequitur bonum privatum, nisi sanetur per gratiam Dei. Ex quibus sic: ex eo probat D. Thom quod quia homo in statu naturae Corruptae sequitur bonum privatum, non potest nisi per gratiam actum dilectionis efficacis Dei ut Auctoris naturae, super omnia elicere; sed hoc in puris naturae constitutus sequeretur etiam privatum bonum, sicut in Corruptionis statu: ergo homo tali in statu conditus speciali egeret gratia et si non sanante, cum infirmus non esset, gratiâ tamen Dei ut Auctoris naturae. prob. mi: quod homo in corruptionis statu sequatur privatum bonum ex eo provenit quod natura inferior absque rationis freno in bonum sensibile inclinat; sed homo in puris naturae constitutus naturam non haberet sensitivam superiori subjectam, ergo in bonum privatum absque rationis freno propenderet: ergo &c. prob. mi: hujus modi subjectio solum competit homini in innocentiae, seu in integritatis statu: ergo in puris naturalibus non haberet homo sensitivam naturam, superiori subjectam: ergo consequenter eodem modo privatum sequeretur bonum, ac in Corruptionis statu.

12. Sed dices: quod gratiae sanantis indigentia in Corruptionis statu, non ex propensione ad privatum bonum praecisse provenit, sed ex aversione à Deo ortum ex peccato ducente. — Sed contra est: Contra adversarios enim orbe culpae aversione non vi habitualis gratiae sublata indiget hoc in statu Corruptionis

speciali Dei auxilio, ad efficacem diligendum Deum Authorem naturae: Causa ergo et origo indigentiae specialis auxilij ad hujusmodi dilectionem non est aversio a Deo, ex peccato ortum ducens; sed solum naturae sensitivae inclinatio ad proprium sequendum bonum absque rationis regimine. ant. est adversariorum doctrina: Ista autem patet; si namque aversio a Deo per peccatum specialis auxilij causa, et origo esset, aversione sublata, nec specialis auxilij staret indigentia ad talem Dei dilectionem; sed non sic evenit adhuc iuxta ipsos: ergo etc.

13. Praeterea: eadem ratione, a qua specialis auxilij indigentia ad hujusmodi dilectionis actum, provenit etiam indigentia gratiae ad totam naturae legem implendam; sed gratiae indigentia ad adimpletionem legis naturae, non ex aversione a Deo per culpam sed ex propensione ad privatum bonum trahit originem ut infra videbimus: ergo indigentia talis gratiae, ad eliciendum relatum dilectionis actum, non ex aversione a Deo, sed ex inclinatione naturae sentientis oritur.

14 Repones 2o: quod D. Th. praesenti in art. non de simplicis dilectionis actu quaerens eumque efficaci, brevi tempore duraturo, assumptum facit; sed de actu efficaci diu perseverante, et quo tota naturae lex perseveranter impletur, sermonem instituit: ex quo duntaxat infertur, quod homini in corruptionis statu adhuc actum necessaria sit specialis gratia; secus tamen ad illum. Sed contra est: eadem enim prorsus est ratio de dilectionis actu diu perseverante, totamque naturae legem longum per tempus implente ac de totius naturae legis adimpletione: ergo D. Angelic. infructuose imperviret, quia multiplicaret dubia, si de hoc actu sermonem faceret; sed uno in dubio etiam et legis adimpletionem, et hujus actus simul eliciendum amplecteretur; sed in praesenti dubio loquitur ex tris de gratiae indigentia ad dilectionem efficacem; in sequenti de illius necessitate ad totius legis naturae adimpletionem: non ergo de dilectionis actu iterato, et diu perseverante, sed de uno simplicitatum, et brevi pro tempore permanente, fuit in praesenti locutus D. Angel.

15 2. prob. Major: dilectio efficax Dei, Authoris naturae super omnia totius legis naturae adimpletionem in se virtualiter continet; sed homo, in puris naturalibus constitutus totam naturae legem, attentis ejus viribus sive absque speciali gratia adimplere non valet: ergo nec efficacis dilectionis actum absque illa elicere. major constat. minor vero probatur:

homini in puris naalibus constituto ē moralit. impossibile propositũ efficax servandi totã naæ legem: ergo &c. prob. ant: de objecto moralit. impossibili impossibile ē etiã moralit. propositũ efficax viribus naæ; sed efficax Dei dilectio A. naæ super omnia in se continet propositũ efficax servandi totã naæ legem, perseverat. et ad longum tpus, quod attendit ad objtũ viribus naæ moralit. impossibile: ergo.

16. Prob. maj. 1º ex D. Th. 3. p. q. 87. art. 1. in solutione ad 1m. sic dicente: (dicendũ quod homo in gra constitutus potē vitare omnia peccata mortalia, et singula, potē etiã vitare singula peccata venialia, sed n̄ omnia, ut pat ex his, quæ in 2a. pte dicta sũt: et ideo pœnitentia de peccatis mortalibus requirit quod homo proponat abstinere ab omnibus, et singulis peccatis mortalibus; sed ad pœnitentiã peccatorũ venialiũ requirit quod homo proponat abstinere a singulis, n̄ tñ ab omnibus, quia hoc infirmitas hujus vitæ n̄ patitur.) ex quibus sic: eo probat D. Thom. hoẽ grã ornatũ n̄ posse exire in propositũ efficax se abstinendi ab omnibus venialibus collective, quia nequit omnia collective supra ex ordinariis viribus gra in executione vitare: ergo q. evidenter sentit D. Ang. de objto moralit. in executione impossibili ēe etiã impossibile moralit. propositũ efficax. prob. ant: ex eo ipse ibi asserit posse hoẽ efficacit. proponere, se a mortalibus omnibus abstinere quia ordinariis gra viribus valet omnia in executione vitare: et vice versa &c.

17. 2. prob. maj. ex ipso D. Th. 1a. p. q. 63a. art. 3. in corpore sic dicente: (nulla res, quæ ē in inferiori gradu naæ, potē appetere superioris naæ gradu: sicut asinus n̄ potē appetere ēe equũ: : : manifestũ ē aũte quod Ds. excedit Angelũ 1m. gradũ naturæ, et etiã unus Angelus aliũ. Unde impossibile ē, quod unus Angelus inferior appetat ēe equalis superiori, nedũ quod appetat ēe equalis Do.) ex quibus sic: ex inde probat D. Th. in Ang. impossibilitatẽ appetitus, absoluti et efficacis ad equalitatẽ nedũ cũ Do. sed etiam cũ Ang. ipsi superiori quia talis equalitas ē impossibilis: ergo si appetitus impossibilitas recte infert xa. D. Thoma equalitatis impossibilitatẽ; et recte etiã objtũ moralit. impossibile &c.

18. 3. prob. maj: de objto physice impossibili impossibile ē physice propositũ efficax: ergo pariter &c. pat conseq: nulla enim videt. assignabilis ro, cur physica objti impossibilitas physicã impossibilitatẽ in appetitũ refundat; et impossibilitas moralis impossibilitatẽ n̄ trans-

fundus moralis ant. v. prob: 2.ª plausibilior, Inomistarum, d.am ē phycè impossibilis, attentis naæ viribus absolutus, et efficax vissionis beatificæ appetitus; sed hoc n̄ alia ratione, ut in mat. de vissione fusè, nisi q.º obtum ejus viribus naæ, ē phycè impossibile: g. &c.

9 Hanc rationem invadere conantur Dtrarii neg. majorem, tum authoritate, tum ratione firmatam: ajunt enim, q.º cum plus ad finis executionem, q.ª ad intentionem desideret, possibilis ē efficax intentio, sive propositum obti, cujus executio, alias, proprijs naæ viribus repugnans ē et impossibilis. V.g. sacerdos proprijs viribus hostiæ consecrationem exequi nequit, cum tamen ex ipsis intendere valeat. ==
Insuper possibile ē homini justo propositum efficax vitandi omnia venialia, collective sumpta, saltim ex coibus gratiæ auxiliis, cum tamen eorum executio specialissimo egeat privilegio. = Eadem: efficax Dei dilectio, ut obti beatificantis, inse continens propositum observandi totam legem supernaalem, possibilis ē medijs coib.s gratiæ auxilijs; cum tamen actualis totius legis supernaalis observantia usque ad vitæ finem, specialissimo n̄ existente perseverantiæ dono, sit impossibilis.

Verum sanè hæc omnia nec rationem labefactant

10 nostram, nec contrariis favent, n̄ 1.us duorum q.i sunt in hostiæ consecratione pensanda, et naalis verborum prolatio, q.ª naæ viribus valet sacerdos executioni mandare, et virtus instrumentalis supernaalis, qua consecrationem efficit, et hæc quidem virtus efficaci consecrantis proposito subjacere nequit ut ex se pat; nec illis valet 2.um, cum falsum aperte asserat, ut pote ipsi auctoritati D. Thomæ supra in n.º adductæ, clarius legatur oppositum: == Nec ultimum: aliud namq. ē actu perseverare in legis observantia usque ad vitæ finem, aliud v.º tantum perseverare posse; ad 1.um necessarium quidem fatemur magnum perseverantiæ donum, a coibus gratiæ auxilijs distinctum; ad 2.m v.º generalia auxilia coinis gratiæ sufficere n̄ negamus: attamen ad efficacem intentionem finis, seu efficax propositum n̄ exiguntur vires quibus de facto illius obtum executioni mandetur, bene tamen hujusmi propositum, seu finis intentio facultates expostulat, quib.s talis obti, seu finis executio possibilis reddatur.

3.º prob.

21 D: cum ē moraliter impossibilis mediorum electio, ē etiam impossibilis moraliter efficax intentio finis; sed totius legis naæ observantia ē mediorum electio, in dilectione D., authoris naæ, ut in efficaci intentione

finis intenta, et aliás moraliter impossibilis homini, in puris naturalibus constituto: ergo etiam est ipsi in tali statu moraliter impossibilis efficax naturalis Dei dilectio, min. et consequentia constant, maj. vero sic suadetur 1º: Cui physicè est impossibilis mediorum electio, et impossibilis est physicè efficax intentio finis: pariter ergo stante impossibilitate morali mediorum, stat etiam moralis impossibilitas intentionis efficacis finis, sive ex hac sequitur illa. Consequentia constat a paritate rationis; antecedens sic suadetur, quia supernaturalis mediorum electio naturales humanas vires physicè supperat, et ipsas exedit physicè efficax intentio finis supernaturalis. Ergo etc.

22. 2. prob. maj: efficax finis intentio non detrahit sufficientiam ipsi tribuendo vires ad electionem mediorum, sed prorsus implicat, ut natura impotens moraliter ad media eligenda, sit moraliter potens, ut ea ipse producat, sufficientes tribuens vires ad talem electionem: consequentia videtur legitima, min. certa, et maj. sic prob. 1º: efficax maj. finis supernaturalis intentio in ordine ad dilectionem Dei, ut supernaturalis, natura sufficienter detrahit ad electionem mediorum in tali ordine: ergo et intentio finis in ordine naturali. pat. consequentia non enim major est ratio unius quam alius; cum omnis intentio finis id possit. 2º: quod enim efficax dicitur, vel efficacia infalibilitatis, vel sufficientia effectivæ efficacia potitur; sed efficax finis intentio efficacia infalibilitatis non gaudet: ergo effectiva. maj. et min. constat, et consequentia pat. ex eo, quod ideo efficax dicitur intentio finis, quia efficacia gaudet ratione cujus sufficientes praebere potest vires ad electionem mediorum, quæ non potest non esse efficacia effective tali. 3. eo se tenet modo intentio finis ad electionem mediorum, quo se habet assensus præmissarum ad assensum conclusionis; sed assensus præmissarum sufficientes praebet intellectui vires ad conclusionis assensum: ergo et finis volitio intentio ad media eligenda.

23. Tandem prob. 2. homo, si in statu puræ naturæ decipiatur, in peccatum laberetur, esto per illud averteretur a Deo, non tamen averteretur ab ipso, prout Author est gratiæ, sed tantum prout Author naturæ, sed nihilominus in tali casu non posset propriis ex naturæ viribus, quam ut naturæ Authorem efficaciter diligere: ergo nec ante peccatum: et quia ad actum hujusmodi dilectionis speciali tunc egeret auxilio. 2ª consequentia clare infertur ex 1ª et hæc sic prob: tunc casus hoc per peccatum ab ipso commissum, nullum amitteret ex principiis quibus ante illud gauderet: ergo si post peccatum etc. min, quæ supponitur sic prob: prædictus electionis actus deberet tunc esse dispositio, ad culpæ remissionem ultimo disponens, sed tunc hoc se non posset, ut ex

et ex ppriis ad culpæ remissionem ultimò disponere: ergo &c. maj. est certa, et mi. sic prob: subjectum ad remissionem culpæ ultimò se disponens, et debitam sibi ex se comodaret talis culpæ remissionem; hoc dici nequit, quia esset potuiti ergo &c.

Si dicas forsam.

24\. Angelum ante lapsum ppriis potuisse attentis viribus Deum A. naæ sup. omnia efficaci dillectione diligere; ergo tamen post lapsum non posset quin per peccatum aliquod ex suis amiserit pripiis. = Contra: Angelus idiu ante lapsum ex ppriis potuit sic Deum diligere, non vero postibus quia ex naa sua inflexibilis est: quocirca ab eo, quod semel elegit recedere non potuit; at hoc non contingit in hoc, cum naturæ inflexibilis non sit: ergo nisi per peccatum in illo statu aliquod pripium amiteret, æque viribus potens, ac ante peccatum remaneret.

Solvuntur arg.ta

25\. Arg. 1o pcipuo Adversariorum fundam.to Homo in statu puræ naæ, teneretur sub naali pcepto Deum ut naæ conditorem, efficaciter diligere; sed cum vires non supperent, non stat pcepti obligatio, cum Deus, omnia, et si fortiter, suaviter disponens, impossibilia non jubeat, sed persa, Xti Joannis illud est: mandata ejus gravia non sunt: ergo Homo &c; at non ex vi specialis gratiæ, cum status puræ naæ omnem gratiam excludat: ergo ex ppriis viribus. mi, et cons. constant, imme et probata manent. maj. vero sic prob: pdicto in statu Deus naali pcepto obligaret hominem ad illum sup. omnia diligendum: ergo teneretur &c.

26 Resp. ad arg.tum dist.do maj: teneretur sub naali pcepto, pcissè ex viribus ipsi tali in statu exhibitis, et debitis nego maj; ex uberioribus supra debitas concedo maj. ad cujus prob. dist. ant. distinctione data. dicimus enim posse quidem hominem in puris naalib. constitutum Deum ut A. naæ super omnia efficaciter diligere; attamen non ex ppriis, ipsi in tali in statu tantum debitis, & cum solo generali concursu, sed per speciale auxilium, quod Deus homini tunc pter speciale providentiam comodaret. Nec status purorum naalium de medio tolit quodcumque speciale auxilium, sed tantum excludit gratiam supernaalem entitative, naalem vero, ipsi per modum habitus, seu permanentis. Coicatam, quasi foret Xti aliquorum placitum gratiam naæ sanans integram quæ ipsa integritate puræ naali constitutus. Qua ppt, si hoc sub naali pcepto ad diligendum Deum teneretur

a Dº hominem ad hujusmi dilectionem tali pcepto obligari: ex suppe hujus teneretur etiam Dº sufficientes hoi tribuere vires, et ee ad efficaces, ipsi dandas, paratus; et hoc ita exigeret sua providentia suavitate, quae hoi nullo in statu impossibilia jubet sed perfa. Hujus tamen pcepti suppo naria non est; potuit namque Dº tali pcepto hoem non obligare; immo nec potuit ipsum obligare nisi alias ei vires tribuendo uberiores, quam essent illo in statu hoi debita.

27. Sed dices: sine exhibitione speciali gratiae adeet hoi in illo statu poa adimplendi tale pceptum: ergo ruit solutio. prob. ant: hois productione supposita, cum inclinatione ad suum finem pceptum diligendi Deum A. naae super oia e narium; sed exhibitio sufficientis gratiae, et praeparatio ad dandam efficacem, Dº naria non est. adhuc hois productione supposita: ergo. Ass. mi, constat ex eo, quod talis exhibitio liberale est donum. maj. vero sic prob. 1º: ad legem naae pertinet omne id, ad quod hoo secundum suam naam inclinatur teste D. Th. 1. 2. q. 94. art. 3; sed hoo 2m suam naam inclinatur ad diligendum Deum A. naae super oia: ergo ex suppoe quod producatur, naali lege ad talem dilectionem tenetur: ergo quia hois productione supposita, tale pceptum narium est.

28. Secundo prob. maj: supposita hois ordinatione ad supernaalem finem, non potest non Deus hoem obligare ad supernaalem dilectionem sui: ergo et supposita hois productione, non poterit non obligare ad naalem. ant. est certum; cons. vero prob: ideo supposita hois ordinatione ad supernaalem finem non potest non Deus obligare illum ad dilectionem supernaalem, quia talis dilectio conformis est naae grae; sed etiam Dº A. naae dilectio inclinationi naae rationalis est conformis: ergo. prob. mi: Cyprianus Serm. de baptism. Xpti, sic ait: justum est Dne, ut diligamus te: hoc naa, hoc ro:: clamat: ergo.

29. Resp. dist. ant: adeet hoi in illo statu poa adimplendi tale pceptum, moraliter expedita, neg. ant; moraliter inepta, concedo ant, ad cujus prob. dist. maj: est narium pcisse ex suppe illa, neg. maj; ex illa, et ex suppe simul specialis Dei providentiae, concedo maj. ex sola naali hois productione, nulla prorsus suppe facta de speciali Dei prova, vires hoi praeparanti expeditas in illo statu ad talem dilectionem, non est naalis illi nisi quaedam inepta poa ad diligendum Deum. Nequiret quia pceptum diligendi ipsum super omnia, narium nullatenus

foret, nec nãalis lex illi inexcusabiliter obligaret: adhoc enim ut lex nãalis inexcusabiliter obliget, debet in hoe inclinaõem supponere moraliter expeditam; qualis ẽ hõis inclinãõ ad bonum honestum, verè, et in sensu supero: et quia hõo pparijs ex viribus sibi debitis, n̄ inclinat inclinatione morali expedita ad dilectionis actum: inde fit, qd nãali n̄ obliget pcepto adminus inexcusabiliter ad talem actum pcisè ex vi productionis ipsius.

30 Ad 2m maj. prob. Icesso ant. neg. Isq. ad cujus prob. Icessa maj. dist. mi: dilectio D ut Act. nãae cõformis inclinaõni nãae rõnalis ex sola suppẽ productionis nãae neg. mi; ex hac, et ex suppẽ simul expeditionis moralis inclinaõis ipsius nãae, Iced. mi, et neg. Isq. Ideo enim supposita hõis ordinaõe ad supernãale finem D obligare hõe ad supernãalem sui dilectionem, et aliàs talis dilectio Iformis ẽ inclinaõni grẽ, qa pr. gram D ipsi hõi sufficientes pbet vires ad dilectionem ipsius D; quas quidem hõo pcisè per nãam ad Dei, ut Act. nãae, dilectionem n̄ hẽt. Unde adhuc hõis productione supposita, dumodo rõnalis nãa inclinaõem moraliter expedita per uberiores vires qm eẽt hõi debitem pro illo statu n̄ haberet, n̄ posset D. sub pcepto hõe ad talem dilectionem obligare.

31 Arguit 2o: hõo in statu puroru nãalium posset dilectione pprie tali D ut Act. nãe sup. oia diligere; sed talis dilectio efficax eẽt: ergo &c. prob. maj: in tali statu posset hõo D nãe Act. diligere dilectiõe quae peccatum n̄ eẽt, sed Dei dilectio, et n̄ sup. oia peccatum ẽ: ergo &. prob. mi: dilectio Dei, et n̄ super oia ẽ dilectio, qua hõo D diligit, l, æqualiter sibi, l, minus se l. plusqm se; sed 1us et 2us diligendi modus peccatum ẽ, 3us vero neutiquam cum sit dilectio Dei super oia; qa cum hõo plusqm oia alia se diligat, si plusqm se D diligit, et diligit ipsum plusqm oia alia, qd ẽ idem ac super oia: ergo Dei dilectio et n̄ super oia pecm ẽ.

32 Resp. ad argum dist.do maj: posset D. super oia diligere dilectione pprie tali, idem sup.a oia absolute et simpliciter neg. maj; sup.a oia obtivè, l ex vi actus, Iced. maj; et dist. mi: talis dilectio Dei, idem super oia obtive, l, ex vi actus ẽ efficax, neg. mi; sup.a oia absolutè, Icedo mi, et neg. Isq. ad prob. maj. Icessa maj: dist. mi: Dei dilectio et n̄ super oia, l obtivè, l, ex vi actus pecm ẽ, Iced mi; Dei dilectio, et n̄ super oia absolutè neg. mi, & Isq.

33 Triplici namq. modo, inquit vale D diligi super oia: et obtivè, et ex vi actus, et sup. oia diligibilia absolutè. 1o modo quilibet Deu majus bonum, qm oibus alijs bonis, qa bonum, et supra bonum;

cæteris præstantius, proindeq. immutabile. 2º modo ē, Dz diligi super oīa diligibilia ex vi talis actus, hoc ē, qd ex vi ipsius nihil, quod præter Deo, diligatur, sed potius Dº pponatur oī pr taliq. actuq. dilectio. 3º modo ē, Dz super oīa diligibilia diligi absoluta, hoc ē, qd per talem actum, ita appretiative diligatur Ds, ut efficaciter hoc se, unaq. oīa in ipsum referat Dz, omniaq. pro ipsius Dei amore efficaciter velit. Ergo dilectio Dei quæ n̄ ē sup. oīa tā obtive, qm ex vi actus modo dicto peccatum ē: peccat absdubio hoī, si Deū et immutabile bonū cū cæteris bonis præstantius alteri, qm solidius velit, quapropter tenet Dō bonū velle oībus majus. peccat insuper si p. aliquē dilectionis actū Dī, l. post ponat, l. cuicumque liber enti creato æquet. Hæc g. Dei dilectionē super oīa hoc duplici modo suptā, possibilē fore hoī in puris nāalibus constituto ejus attentis viribus fatemur quidē. Vero enim ut Dei dilectio peccatum n̄ sit n̄ ē necessum ut sit talis, qlis sit dilectio super oīa 3º modo accepta; hanc naq. dilectionē hoī, in puris nāalibus conditio suis ex propriis denegamus.

Sed dices: Homo in puris nāalib. constitu-
34 tus posset tunc ex propriis Dz ut nāæ A. diligere super oīa absolute et simplicr.; Ergo. Prob. ant. homo talis in statu Deū plusqm seipsum diligere posset: g. et sup. oīa absolute. Ergo. ant. ē certū cū ipsum diligere posset sup. oīa diligibilia obtive sumpta, imo et p. dilectionē p. qm Dz omni p. ipsum dilecto præponeret. Csq. v. prob. ex eo qd hoī in statu justitiæ originalis Dz plusqm seipsum propriis diligeret viribus, infert hic 2. Th. in arg. Sed contra, Dz dilexisse sup. oīa simplr. et absolute: si g. hoī in statu puræ nāæ Dz posset ut nāæ A. plusqm seipsum diligere, ipsum posset sup. oīa simplr. et absolute amare.

Respº neg. ant. ad cujus prob. concesso
35. ant. neg. Csq., ad cujus prob. concesso antū nego Csq. Aliqua enim Doctrina Dnis Ang. advertere ē opus n̄ semper adequatum arti intentum concludere. fas quidē hoc videri ē in arg. Sed contra hic art. 1º hujus quæst. ex testim. Mag. P. Aug. desumpto n̄ concludit nisi sola necessitatis gāæ habitualis quoad verisimilitudo ad veri cognitionē, cū tamen Dr. Ang. ibi n̄ solū ad veri cognitionē hujus gāæ necessitatē negaverit, sed etiā actualis. partir in presenti dicimus, hic Dr. Th. intendere quidē hoī in statu originalis justitiæ Dz sine gāā posse sup. oīa diligere secus v. in statu nāæ corruptæ. Cū autē diligere Dz sup. oīa triplici quadruplici modo obtive se, ex vi alicujus actus,

et absolute et simplic.r ut supra fit idque q.d Arg. de 2a 1.e 2.m amoris vincat modo; suadeq; relinquo in corp. art. amoris Dei super oia possibilitate sine gra, ad illu in integritatis statu requisita, in tertia acceptione. ex quo nullatenus concludit posse hoc in purorum statu & dilligere sup. oia absolute et simplic.r absq. speciali gra.

Arg. 3. (et pote ee replica 2a nuper
36 dicta) ex eo q D. Th. probat hoe in integritatis statu ad D. sup. oia diligendu inclinari, infert dari in ipso poa ad hujusmi dilectione absq. sup.a additione specialis gre; sed hoo in puris naalibus constitutus inclinaret ad D. sup. oia diligedu. ergo &c.

Resp.
37. dist. do maj: ex eo q esse q hoo in integritatis statu inclinaret nego maj; ex eo q inclinat expedite, cdo maj, et dist. mi: inclinaret hoo in puris naalibus constitutus, inclinatione expedita neg. mi; inclinaone inepta transeat mi, et neg. csq. Nã D. Th. ad probadu amoris Dei, ut R. naa possibilitate in integritatis statu n asumit pro medio probativo illius inclinationem solitarie acceptam, sed expedite suppta; hoc e, asumit simul naa sanitatem rone cujus ipsius naa inclinatio erat tunc moralit.r expedita. In statu aute pure naa hujus inclinao moralit.r expedita non foret; q.a naa rone pugna inferioris appetitus adversus rone sana n eet: Quappt illo in statu tale dilectionis actu n posset sine speciali gra elicere.

Sed reponer 1.o Hoo in statu
38. pure naa poa gauderet moralit.r expedita ad tale dilectione: et nulla e solutio. prob. ant: hoo tali in statu nulla eet implicatus culpa: ergo &c. ant. e certu; csa v.o prob. ex eo probat ibi D. Ang.s hoe in statu naa lapsa n gaudere poa ad Dei dilectione moralit.r expedita, q.a rone culpe inclinatus mansit ad prosequendu privatu bonu: et si in statu pure naa hoo nulla eet implicatus culpa &c.

Secundo: tunc casu hoo nulla eet infirmitate
39. oppressus: ergo posset q. in sanitatis statu, sed in hoc potuit homo absq. speciali gra in dilectionis actu prosilire: ergo et in illo. =
3.o Hoo in puris nihil amplius haret, nisi id q. ex intraneis ad na consequit, = ab intraneis naa oriri nequit aliquid contra tione finis impediens ad que ab intrinsio naa inclinat ergo nihil

in illo statu eet neq ad dilectionis actum impedivit. = Ad sig. tali in statu nãa impediens ad dilectionis eliciendam, maximè appetitus rebellio frequens qui adversus rõnem pugnat; at hec moralem impotentiam n̄ inducit. ergo prob. mi: Hõi lapso et si p. gratiam justificato n̄ deest appetitus rebellio; at nihilominus rõne gratiæ potest expedire moraliter ad talis dilectionis eliciendam: ergo etc.

Confirm. hõi lapso p. gratiam sanatus, et si

40. absq. speciali auxilio oia valeat vitare peccata mortalia ex speciosi ptu ortum ducentia, nequit tamen absq. illa vitare oia collectivè, quæ ex appetitu inferiori originem trahunt, et nihilominus ex cõi gratiæ auxilio, ut st. superior. valet super oia diligere: pariter ergo et si in statu purorum n̄ posset absq. speciali auxilio totam naturæ legem collectivè implere, et t. at neque st. super oia posset absq. speciali gratia diligere.

41. Ad 1m replic. resp. neg. cons. ant. ad cujus prob. dcesso ant. neg. majori; ad hujus prob. dcesso ant. neg. cons. ideo namq. D. Th. in statu naturæ lapsæ ad peccatum recurrit, ut moralem inferret põem ineptitudinem, quæ ante lapsum supponebatur nãa in integritatis statu exes in quo st, ut naturæ st. poterat super oia diligere: quippe peccatum de facto causa fuit talis ineptitunis põem. tanquam removens originalem justitiam, ex qua naturæ sanitas ortum ducebat. In statu autem puræ naturæ recursus ad peccatum necarius n̄ eet, quia tali in statu hujusmi sanitas n̄ supponeretur, ex justitia originali proveniens. = Vel aliter: recurrit D. Th. in naturæ lapsæ ad peccatum, naturam ipsam infirmam, ut indigentiam gratiæ naturæ sanantis convinceret; minime vero ut necessitatem gratiæ specialis intra naturæ ordinem induceret.

42. Ad 2m dist. ant: nulla infirmitas privative sumpta, dcesso ant; neg. accepta, neg. ant. et dsã etdcesa mi. imbibita neg. dsãm. quidem in statu puræ naturæ hõo et si infirmus privative n̄ eet, tamen infirmitate opprimeretur negativè, nam ut Cajetano hõo lapsus et homo purus ita differunt, sicut hõo spoliatus et nudus: hic enim ab illo differt n̄ per vestium extractionem rõne cujus quis spoliatus dicitur, sed p. illarum negationem, seu n̄ possessionem. Unde Homo lapsus et purus eadem gaudent potentia intensivè, et si n̄ extensivè alteris Cais, ex quibus utroq. statu impotentia ortum habet.

Ad 3m dcessa maj. neg.

43. mi, et consequentiam. quoniam nãa conditionis e talis quæ duplici gaudet contrarietatis inclinatione, cujus una inclinatio aliam retardat imo et impedit, nè in opus adequatum suum moralis valeat. pacificat hoc in

ipso hoc vitam naturaliter appetere, et fugiendo mortem, et nihilominus alia est in ipso inclinatio, vitę ejus contraria ratione materię, qua ad corruptionem propendit, et tendit, et ratione cujus destructionem naturaliter patitur.

14 Ad 4.m concessa maj. neg. mi., ad cujus prob. concessis premissis, neg. conseq.: Melius namque appetitus quo inferioris pugna contra rationem, etsi namque viribus vinci non possit, gratię tamen auxilio supperari valet: unde gratia que excitat contra pugnam, appetitus quo rebellionem prevalet valet etiam ad actum dilectionis Dei super omnia eliciendum. natura autem pura ex suis intrinsecis ad hujusmodi non valet reportandam victoriam: et ideo licet sufficientibus non potitur viribus ad eliciendum actum eliciendum, in quo quidem totius rebellionis pugnę quo victoria virtualiter contineatur. ex his quo diluitur confirmatio.

15 Arg. 4.: Quanti valet potentia moralis ad efficacem finis intentionem cum morali impotentia ad omnia exequenda media collective ad finem conducentia: male quo colligitur moralis impotentia ad efficacem Dei ut auctoris naturae dilectionem in statu purę naturae ex impotentia morali ad totius legis observantiam executive. Ita optime infertur ant. vero prob. 1.o ex D. Th. 2.2. q. 137. art. 4. in corp. ubi docet: quod hoc, quod est perseverare, accipi valet, vel pro habitu, qui est virtus infusa; et sic homo gratia habituali indigere: vel etiam pro actu perseverantię usque ad vitę finem perseverare; et hoc modo non solum habituali gratia, sed etiam gratuito Dei indigere auxilio, hominem ipsum conservantis in bono usque ad mortem; et rationem reddit, ac dicens: Cum liberum arbitrium de se sit vertibile, et hoc ei non tollatur per habitualem gratiam presentis vitae non subest potestati liberi arbitrii, etiam per gratiam reparati, ut se immobiliter in bono statuat, licet sit in potestate ejus, quod hoc eligat: plerumque enim cadit in nostra potestate electio, non autem executio. Ex quibus sic ex ingenio expressa D. Th. stat impotentia moralis ad executionem cum potestate morali ad electionem efficacem: pariter quo morali cum potentia ad efficacem intentionem finis stare valet moralis impotentia ad mediorum executionem. par [illegible]: tum quia efficax electio efficacem supponit intentionem finis. tum etiam, quia non minorem dicit connexionem executio cum efficaci electione, quam cum intentione efficaci; imo proximius cum illa, quam cum ista connectitur vera.

16 2.o prob. principale ant.: efficaci adhuc supposita finis intentione mediorum quo electione efficaci nova nihilominus surgit difficultas in executione vincenda ratione cujus post judicium electionis regulare naturam judicatur imperium ut regulare usum, ut ex D. Th. constat 1.a 2.æ q. 17. art. 1.o; sed ex difficultate moralis oritur impotentia: ergo stare valet potentia moralis ad efficacem finis intentionem mediorum quo electionem efficacem cum morali impotentia ad executionem. = 3.o intentio non sola, sed ut aliis adjuncta ad executionem tenditur possibilis; ergo esse potest cum executionis

impossibilitate ex deffectu aliorum, quæ ad illam desiderantur. = 2. Moralis impossibilitas executionis ex difficultatibus in executione ipsa occurrentibus ortum ducit; et accidere potest ut hujusmodi non urgeat difficultas et intrepenit intentio: quæ tunc expedita stabit potentia ad efficacem finis intentionem, cum impotentia morali ad executionem ex difficultatibus, in ejus exercitio occurrentibus orta.

Respondetur ad argumentum neg. ant. ad cujus 1.am prob. ex D. Th.

97. dessumptam dist. ant: cum potestate morali ad electionem efficacem stat moralis impotentia ad executionem consequens, concedo ant; impotentia antecedens neg. ant. et dist. consequens eadem distinctione. in præsenti gratia enim non de impotentia consequenti ad totius legis observantiam fit sermo; sed de impotentia antecedenti, qua homo in statu puræ naturæ deprimeretur ad totius legis observantiam: et contra asserimus non stare in natura expeditam potentiam ad efficacem Dei A. naturæ dillectionem; in qua quidem dilectione totius legis observantia usque ad mortem per modum actus vel virtualiter continetur. unde ad argumenti assumptum ex verbi Divi Th. depromptum dicitur, D. Th. loqui non de auxilio sufficienti ad perseverandum usque ad finem; hoc enim ex omnibus omnis gratiæ auxiliis habetur: sed de auxilio efficaci ad actum, usque ad mortem perseverandum; quod est gratia specialem intra ordinem supernaturalis providentiæ, constat ex concilio trid. illam vocante magnum illud perseverantiæ donum. Verum enim, ut hoc valeat usque ad vitæ finem moraliter perseverare potentia antecedenti, sufficiens suppetit auxilium nec aliud obtatur amplius ut possit efficaciter per virtutem perseverantiæ perseverantiam usque in finem eligere: nam efficax electio, ut pro brevi tempore elicita, executionem continuatam de facto non exposcit. sed executionem dumtaxat illis viribus a quibus electio procedit possibilem.

Sed dices:

98. Potentia consequens, idem, cum actu conjuncta respectu electionis stat cum impotentia consequenti respectu executionis ut ex doctrina D. Th. fatemur: ergo pariter stare etiam poterit potentia antecedens et expedita respectu electionis et intentionis efficacis cum impotentia antecedenti respectu executionis nullum enim videtur inter utrumque assignabile discrimen. = Resp. concesso antecedenti neg. consequentiam. discrimen namque est manifestum quia efficax intentio (et idem de electione efficaci dicendum) omnium mediorum executionem non habet infallibiliter annexam nisi sub conditione quod perseveret. Quapropter stare potest quod potentia intentionem seu efficacem electionem de facto eliciat, pro aliquo tamen quamvis respectu mediorum sequatur de facto executio ex defectu perseverantiæ electionis efficacis. attamen quia efficax intentio sufficientes continebat vires ad media eligenda, horum quoque executionem stare nequit potentia expedita ad objecta in se

integtione Cad. dg Cu impoa ant. respu executionis, ut supra in n.is optimade monstravimus.

Ad 2.um pipalis ant. prob.

29 dist. maj. nova surgit difficultas n. supperabilis ex vi intentionis seu electionis sub ditione, q.d intentio, et electio perseveret neg. maj; ex vi illarum supperabilis sub qdicta ditione 9cedo maj; et subeadem ditione neg. mi, et 9sq. Praet virtu nag. electivam n. ponimus in voluntate alia virtes ad exteriorem executionem, immo nec ad volutatis actu, qui usus dicit et imperium sequit; q. neque difficultatem circa efficacem electionem victa, ex vi ejusdem virtutis adest sufficientia ad tale difficultatem vicendam respu executionis.

Ad 3.m dist.

30 ant. intentio n. se sola, de ut adjuncta aliis 9nexis cu illa, ab ipsaq. exactis ad executionem tendit, 9cedo ant; n. 9nexis, nec exactis ab illa nego ant. 9sq. Eo n. q. ipso q. intentio abintrinseco petat oia, que ad executionem 9sidengt, nullatenus valet ratione sue insufficientie, ea, que ad executionem n. desideragt, n. exigens Caare inse fra illa exigente qualis e electio efficax.

Sed Rpones: efficax Dei,

31 ut A. supernaalis dilectio sup. oia efficax e proposity sive intentio perseverandi in preceptorum oiu sup.naalium observaa usq. ad vite finem; et nihilominus n. petit auxilia ad talem pseverantia efficacia, alias de sic diligeri specialis n. fieret gra mactuali perseveraa usq. admortem; q. e 9tra tredent. sup. relatio: e efficax intentio n. petit abintrinseco oia que ad medioru executionem desiderat. = Resp. q. efficax Dei intentio sub ditione, q. perseveret oia petit auxilia etia efficacia ad perseverandum in legis observaa usq. ad vite finem, q. e. q. talis dilectio usq. admortem perseveranter durans specialissimum e Dei donu, ppt. mutabilitatem arbitrij. Charitas vie n. tolit, ideo speciale e etia Dei beneficiu actualis pseveraa usq. ad mortem in observatione legis. Verum si talis Dei dilectio, ut pro brevitate tpis duras videret, q.a prout sic n. het adequatam legis observatam ammixam infallibilit, de tantu sufficient. prout sic efficacia n. petit auxilia ad de facto perseverandum de duntaxat sufficientia.

Ad ultimum antis

32 pipalis prob. 9cesso maj. dist. mi: stante requit, q. tpre intentionis hujusmi difficultates n. urgeant executive, 9cedo mi; obtive, neg. mi et 9sq. Ro e q. cu efficax fini intentio etia brevi tpore durans ois tentationis, et difficultatis pro ventura tpe urgentis victoria q. modu actus 1.i 9tineat fit inde, ut illas ut vincendas obtive claudat, ac p9sequens, q. illarum urgeat difficultas tpre intentionis, sinon

53. executivè, benev. obive, — Sed instabis 1. dabilis ē Casus in quo quis efficacit. diligat, totius q. legis observaa. pponat quin difficultates postea occursuræ repræsentur, & tunc hujusmi difficultates n urgeri obtive adhuc: ergo tunc Casus, stare valet Dei efficax dilectio super oia efficax q. pposituy de observaa totius legis absq. speciali Dei auxilio. = 2º. C. obiu defacto impossibile, ut possibile & etsi falso aprehesu dabilis ē absoluta, et efficax electio licet q difficultates obtivè repræsentare, obtu impossibile reddar; si verò aliquis illam victoriam impossibilem, etsi falso aprehendat, eficax absdubio hērē poterit pposituy, ac proinde efficacē Dei dilectionē. = 3: estò nūq hujusmi difficultates repræsentent potes ē hōo firmi & de divina gra sibi adillas superandas afutura ofidere: tunc et ex ppriis potes exit adeliciēntia efficacis dilectionis.

54. Instabis ultimò: licet enī hujusmi difficultes menti objiciatr, nec aliàs firma adsit spes divini juvaminis pro illam victoriam n tanto premunt pondere, nec ab executione divertunt menti objectæ, ac urgent q. in executione expediunt, et ad oculum pgr; & in observaa usq. ad mortē executivè perseverante difficultes urgēt: ergo multò magis pondere premunt, ut obtē menti diligētis Deum brevi pro tpre, ac p. sequens ex impoā morali ad legis observaā diu perseverante, n benè infert. moralis impoā adeficacē Dei dilectionē brevi pro tpre. probatur ma: plures nāq se martiriis palmam se adepturos sperantes, toto animo desiderantes martirium, et abillo imaginato n deterriti, experti & perieriē illius q prunis Dei amore, imo ē fide relinquunt: ergo licet &c.

55. Ad 1. instantiam respt. dist. maj: quin difficultates repræsentent exprssè, ocedo; quin importent implicite nego maj. mi. et oseq. estò enim hujusmi difficultes menti n objiciant exprssè nihilominus in obto dilectionis efficacis Dei implicite importantur vincendæ. Cum eo ipso, q. sit Dei super oia dilectio homo tali dilectione ii, et oia sua in q omne Cura que illius amore appretiative postponat. sit q. talis actus deso sufficiens ad quācunq. superanda difficultate. = Ad 2m. ocedo ant. logdo de electione efficaci, efficacia aprehensa, minime v. de electione efficaci, efficacia vere tali. Rō. q. alias Dr. urobtu beatificans posset ab hōe super oia amore super nāali diligi sufficeret hōe posse talē elicere actum se falso existimante. Ad 3m. ocesso anti, nego osa. Cum enim

56. Dei dilectio ex se, et abintrinco totius legis observaa virtualiter oriniat: nullo in eventu ex viribus nāe dese adillius adimpletione, insufficientibus prodns. Quapropter et si Exims. D pdicta a serat ofidentia, hōis firma de divina gra sibi ad futura ēe sufficiente grā, nequam q et. Nos illi assentimus, q. alias similis etiā ofidentia de supernāali auxilio adfuturo ad beatitudinis ōsequtione sufficeret adefficasœ et

absolutũ oppositũ beatitudinis supernaalis q. etiã ipse plaudi. tus eximius Dcedere renuit. Sequeret et insup. Ðre simili sufficiẽt. efficẽtiã ad totius legis observãm, q. etiã D. minime fatebit.

57 Ad ultimũ dist. maj. talis excessus ẽ ab efficaci directione superabilis, si hæc tentationũ urgentiũ tpre perseveret, Dcedo; sin autẽ, nego maj. et Dcessa mi. neg. Dsq. totus namq. excessus ille vi dilectionis efficacis superabilis foret sub Dditione q. hujusmi dilectio pseveret dũ tentao urget: q. siquis periculi, seu tentaonis tpe illi succubit ideo ẽ, q. a dilectione desistit. eo namq. ipso, q. efficax dilectio sufficientẽ virtutẽ hẽat ab intrinseco ad cujusvis tentationis victoriã sub Dditione q. in illius presentia perseveret n. acest in naa pura sufficiẽs activitas ad ejus eliciẽtiã cũ sub nulla Dditione sint illa vires sufficientes ad victoriã tentationis gravit urgentis; proinde nec id cadã sũã illã ab intrinseco superare potẽtẽ sub Dditione, q. tentaonis intuitu persistat.

58 Sed replicabis adhuc: difficilior ẽ efficax Dei dilectio in presentiã gravis tentationis ad legis observa divententis. q. in illius absentia: q. ẽ possibilis ẽ impoe ad ejus eliciẽtiã in presentia tentationis. Cũ pura ad talẽ dilectionẽ exceẽda tpe quo non urget tentao. — insuper: ex propriis naæ viribus valet filius ad debitã ad debitã parentũ reverentiã, si alias n. adsit tentatio ab illa gravit divertens secus si s. tentatio adsit, sed nihilominus actus ille potẽs ẽ gravẽ illã vincere tentationem sub Dditione q. in illius psentia perseveret. ergo idẽ q. supra. prob. mi: tentatio ã parentũ reverentia divertens n. aliud vincit et superat q. actũ reverentiæ parentibus debitũ: ergo etc.

59 Resp. dist. ant: do difficilior ẽ excessu, atque superadũ efficax dilectio dicit ab intrinseco habitudinẽ per modũ principii sufficientis, Dcedo. ant; excessu insuperabili ab illa ab intrinseco, neg. ant, et Dsq. Ex nup. in solutione ad ultimã dictis Dstat solud. — Ad id q. superad. ditur. Dcessa dist. mi: per modũ principii pbentis vires ad tentationis victoriã nego mi; p. modũ tri rone in Dpossibilitatis cũ actu, l. negationes actus adque movet tentao, Dcedo mi, et neg. Dsq. Actus enim dilectionis vires exibet p. modũ principii sufficientis ad quãlibet vincendã tentaonẽ. Unde a princio ex se insufficienti ad tentaones urgentes superandas provenire nequit, talis quidẽ eet humana naa in puris nalibus Dstituta.

60 Ex hucusq. dictis in D. tum et iamq. dictis fit palã hoẽ in statu naæ lapsæ speciali etiã egere grã naali entitative ad diligendũ Deum super oĩa dilectione efficaci, hoc et si brevi efficaci discursu. Hoĩ namq. in statu lapsæ ex propriis sui ipsius tali in statu Dstituti

uberioribus non gaudet viribus quam in statu puræ naturæ: Si quidem in statu purorum naturalium speciali Dei egeret auxilio etiam in lapsus statu. Ipsa tenet, et antecedens probatur: utroque in statu defficit homini subjectio ~~superioris~~ inferioris ad superiorem: ergo uberiores non habet vires in uno statu quam in alio. objectiones quæ fieri possunt ex dictis solvuntur.

3 § 2.ª D.º

Et homo in statu naturæ corruptæ Deum Authorem naturæ super omnia efficaciter diligat non eget ut principio eliciente gratia supernaturali entitative; si tamen sit in peccato mortali illa indiget, et supernaturali auxilio, ut principio expediente, secus vero si sit existens in gratia.

61 D. quoad 1.^m partem probatur: efficax Dei ut Authoris naturæ dilectio adhuc in statu naturæ corruptæ est actus naturalis entitative; sed actus entitative naturalis non eget, ut principio eliciente gratia supernaturali entitative: ergo &c. Ipsa recte tenet: cum quo ipso, quod actus ad sui eliciendam foret entitative supernaturale, prosui eliciendo principio exigeret naturæ excederet facultatem; ac proinde non naturalis entitative sed supernaturalis evaderet. maj. vero probatur: objectum dilectionis Dei ut Authoris naturæ, adhuc in statu naturæ corruptæ est naturale ratione objecti: ergo et dilectio. probatur antecedens objectum ut tale hujusmodi dilectionis est Deus prout Author naturæ; sed Deus prout naturæ Author in ratione objecti est objectum naturale in statu corruptionis naturæ: ergo. probatur minor in integritatis statu Deus prout Author naturæ erat objectum naturale dilectionis naturalis in illo statu: ergo et in statu corruptionis: ergo et in utroque statu dilectioni actus est naturalis entitative.

62 Dices: Si efficax Dei dilectio in statu lapsus nequit ad Deum ut Authorem naturæ super omnia terminari, quin simul, et semel ad ipsum ut objectum beatificum tendat; cum Deus ut beatificum objectum peractum naturale entitative diligi nequeat: sic inde, quod nec Deus prout naturæ Author per talem actum entitative naturalem diligi valeat. Hujus ratio sumitur tum ex hominis elevatione ad ordinem supernaturalem; tum etiam ex eo, quod in actu dilectionis Dei, ut Authoris naturæ debet virtualiter contineri propositum vitandi omnia, quæ a Deo, ut Authore supernaturali deviant, et contra ipsum procedunt.

63 Contra est: Pius V. et Greg. XIII. naturæ Michaelis Baji inter alias damnarunt propositionem quæ 34.ª est, nempe: distinctio illa duplicis amoris naturalis quo Deus amatur ut Author naturæ, et gratuiti, quo Deus amatur ut beatificator, vana est, et imaginaria, et ad illudendum sacris litteris ex antiquis Veterum testimoniis excogitata; sed hujus erroris Author de homine in statu naturæ corruptæ locutus fuit: ergo ne Bajo assentiatur, duplicis amoris hoc in

statu e admittenda distio, quorum altero D. ut nat. Author, altero vero ut obiectum beatificum diligitur; et per consequens primus non terminatur ad D. ut nat. Authorem sed tantum ad ipsum ut Auctorem nat.; alioquin enim duplicis amoris distinctio non salva fieret, quod est Baji error.

64. Sed Magr Albarez ait ex laudatis Pontificum bullis solum concludi posse Deum prout naturae Authorem naturali diligi dilectione; minime vero diffinitum esse ab ipsis posse hoc in lapsus statu ex innatis naturae viribus Deum naturae Authorem diligere super omnia.

65. Verum sed contra est: licet enim verum sit a Pio V. et Gregorio XIIJ. non definitum, in lapsus statu hominem non posse diligere ex propriis super omnia, quod contendimus; Baji tamen propositio qua ipse docet impertinentem esse duplicis amoris distinctionem quorum uno D. ut nat. A. diligitur, altero vero ut obiectum beatificum damnatur, et Bajus integrum erat loqui de homine in statu naturae corruptae, et de distinctione amoris, quo defacto D. diligitur non quo potest diligi, ut manifeste ex ipsius propositione colligitur: ergo praefati Pontifices admittendam esse sentiunt in statu naturae corruptae illius duplicis amoris distinctionem; sed si homo in statu non posset D. diligi, ut est A. nat. quin simul ut beatificum obiectum diligeret, locus non adesset duplicis amoris distinctioni in illo: ergo necesse est fatendum, quod D. etiam prout A. nat. in lapsus statu dilectione efficaci, distincta ab illa qua prout est obiectum beatificum trahere potest.

66. Praeterea: D. Th. 1. p. q. 60. art. 5. docet, Angelos Deum ut A. nat. dilectione nali diligere; sed ad fine, supernaturale supernaturali: ergo elevatio nat. ad supernaturale finem non obstat quin D. ut nat. A. trahere possit efficace ipsius dilectione, distincta ab illa, qua prout A. est gratiae, sive prout Beatificator trahat.

67. Sed forsan respondebis quod D. Th. ibi loquitur de Dei dilectione non amicabili, de illa scilicet, ad quam D. ut Amicum, et super omnia legislatorem, trahat; sed de Dei tantum dilectione, ut bonum est totius universi sive prout D. est bonum omnibus majus. —— Sed contra: ibi namque D. Th. q. 62. art. 1. docet Deum Angelos creasse in beatitudine naturali; sed naturalis Angelorum beatitudo includit in se non solum actum intellectus, sed etiam dilectionem naturalem Dei amicabilem consecutive imperat: ergo de mente videtur ibi D. Th. quod Angelus non solum Deum super omnia ut universale bonum dilexit, sed etiam ut legislatorem et Amicum; alias etiam fuit in gratia et charitate conditus: ergo nat. elevatio ad supernaturalem finem, possibilitati dilectionis efficacis amicabilis Dei entitative naturalis sibi quae non obstat. Major discursus est doctrina D. Th. in ii. V. sic suadet: naturalis Angelorum beatitudo, saltem ex consequenti, cum rectitudine voluntatis implicat, quae ab amore Dei ut est universale bonum non provenit; cum voluntatis obliquitas compatiatur cum illa: ergo etc.

68. 2. prob. Mr: supponendo prius cum Communi Thomistarum sensu auxilium Dei efficax esse cum actu ad quem datur ab intrinseco, et essaliter

Dnexum; itaut si hoi quálibet, et si gravissima tentatione pressso Deferat suum infalibiliter sortiatur effectum. Hoc supposito sic insurgo: Nulla est repugnantia in eo, quod Deus idem auxilium efficax hoi lapso Deferat in ordine ad Dei, ut Auctoris naturæ, dilectionem, quod ipsi in puris naturalibus Destituto Deferre posset; sed hoc Collato auxilio, et infalibiliter ponitur efficax actus dilectionis Dei, ut Auctoris naturæ, qui quidem actus naturalis est entitative ergo. Consequentia tenet, minor ex suppositione facta Convincitur, major vero sic probatur: non est asignabilis ratio repugnantiæ quod Deus idem met auxilium, quod hoi in puris naturalibus Destituto Deferret, et ipsi Deferat in statu naturæ Corruptæ: ergo. Probatur antecedens: nam auxilium hoi in puris naturalibus Destituto à Deo Collatum esset ad efficacem ipsius, ut Conditoris naturæ dilectionem; sed in Corruptionis statu hominis dilectio ad Deum etiam ut naturæ Auctorem tractatur: ergo. Præmissæ sunt notæ, Consequentia vero sic suadetur: respectu dilectionis ejusdem rationis quoad speciem idem specifice desideratur auxilium; sed dilectio Dei in utroque statu ejusdem rationis est quoad speciem; Cum utraque ad Deum ut naturæ Auctorem tereatur: ergo idem met auxilium, quod Deus hoi in illo statu Deferret, et Deferre potest ipsi in statu Corruptionis naturæ.

6. Addices: hujusmodi dilectionem ejusdem rationis esse cum illa quoad speciem secus vero quoad efficaciam: nam cum efficacia respective dicatur et in statu puro naturalium Dei dilectio gauderet efficacia ad destruendam aversionem à Deo inductam per peccatum, quod tunc solum à Deo ut Auctore naturæ averteret. Dilectio tamen in hoe lapso efficax non esset ad destruendam peccati aversionem, quia peccatum in hoe elevato non tantum à Deo, ut Auctore naturæ averti, sed etiam ab ipso ut Auctore gratiæ removet: ex quo fit, quod esto utraque dilectio ejusdem esset rationis quoad Conceptum specificum, secus vero quoad rationem efficaciæ.

7. Contra tamen: quia efficacia est de essentialibus utriusque dilectionis Conceptu: ergo non stat utramque dilectionem ejusdem esse rationis quoad essentialia sibi, et non quoad Conceptum efficaciæ. Tum etiam: quia nullo in statu (ut probabilius reputatur) potest homo averti à Deo ut est Auctor naturæ quin ab ipso simul, ut Auctor est gratiæ avertatur: ergo in utroque statu impotens esset prædicta dilectio ad destruendam aversionem à Deo per peccatum inductam, atque Consequens ex defectu isto non differt hominis lapsi dilectio à dilectione hominis puri. Tum tandem quia efficax Dei dilectio in hoe in puris naturalibus Destituto non gauderet efficacia aversionis Culpæ, per modum formæ justificantis destructiva, sed tantum affective, et dispositive ad talem aversionem Concurreret, sed in statu naturæ lapsæ, et elevatæ, amor Dei naturalis destructivus esset affective aversionis à Deo, ut Auctore naturæ tantum, et ad ejus aversionem, prout sic sufficienter disponeret, licet de facto ratione sui illius non inferat destructionem, quia peccatum non destruit de facto sub una ratione quin destruat sub alia, scilicet, sub ratione aversionis à Deo ut Auctore gratiæ, ad quam amor Dei naturalis non disponit: ergo in utroque statu simili efficacia gauderet.

8. Alii rationi fundamentali respondent, quod supposita elevatione ad supernaturalem finem non potest homo Deum ut naturæ Auctorem diligere quin et ipsum diligat ut Auctorem gratiæ; tum ratione subordinationis unius finis ad alium; tum etiam, quia auxilium entitative naturale ad efficacem Dei dilectionem, ut Auctoris gratiæ movere nequit: ex quo evenit, quod illud hujusmodi

auxilij nequeat ad Dei prout A. e nat. dilectionem movere.

72 Sed dixa ē: tu q. in obtis Virtutu electivaru elevaoē suppsita, duplex etiā resplendet honestas, una ex dformitate ad supernaale regulam, altera ex dformitate ad naale legē q. nat; sed nihilominus potē volutas obta illa eficiē ȝplecti sub honestate naali, quē talia obta sub honestate supernaali aplectat fnalit: q esto in Dō elevatione suppsito hec duplex dsideratio inveniat, poterit nāa elevata D. efficaci amore attingere sub una rone quē illu attingat sub alia. = Insuper: elevaon obstat quin volutas per inefficacē dilectionē, et simplici dplacentiā ferat in D ut nat. A. ipsum ut A. supernaalē n attingēdo: q nec obstare valet quin efficaci dilectioē possit qā D. sub una, et n sub alia rone versari.

D. quoad 2 p. se.

73. hoē lapsu in peccato mortali exige supernaali indigere auxilio, et grā habituali ut pipio expediente ad diligēdu efficacit D A. nat superoia. Suadet 1o. ex D. th. in psēti art. sic dicēte: "hoō in statu nat integre n indigebat dono grē superadditē naalibus bonis ad diligendu D naalit superoia, licet indigeret auxilio Dei, ad hoc eu moventis: sed in statu nat corruptē indiget ho etiā ad hoc auxilio grē nāa sanatis; sed auxiliu grē sanatis naa e entitativè supernaale: ergo requirit permodu pipij ad diligendu naalit D; sed n ut pipiu eliciēs ut n ēe vidimus: q ut pipiu expediēs, idē, disponēs ad grā habituale, per q fnalit aufert peccatu, quo cu actu dponi nequit. Mi. pipalis prob: nat sanitas q D. th. desiderat n e a rebellione appetit dtra rone; siqu nat q. cu grā incompatibilis n est, sed sanitas a dtagione culpē; at grā hoē a culpa sanas supernaali e etitative, sive dispositive sive fnalit ad hujusmi sanitate dcurrat; nā auxiliu onis nat nullo ex his modis ad peccati expulsione dcurrere valet: q &c.

2. prob.

74 Rone hac eadē dis pars: naalis D dilectio effax, et peccatu in eod subto ēē n valet; sed aliūde hujusmi dilectio peccatu adultu expellere n potē: q indiget supernaali auxilio, dispositive dcurrēte ad grē infusione per qua fnalit expellat peccatu, tale dilectione impediēs. dsā tenet, et mi dstat; nā cu talis dilectio naalis sit entitativè, impotēs ē tu dispositivè, tu fnalit ad expulsione peccati. ma. v. prob. 1: omne peccatu in hoē elevato avertit a D n solu ut A. grē, sed etiā ut nat A; actus v. dilectionis effax efficat dvertit hoē ad D ut naale fine; sed repugnat hoē ēē simul aversu, et dversu respū ejusde finis: q &c. = 2. prob. maj: hoō per peccatu creatura respicit ut fine ultimu, per dilectione v. D super oia dilectu; sed implicat hoē duos simul here ultimos, et adequatos fines, ut Divi docēt thomistæ: q &c.

Sed dices q

75 sicut per peccatu hoō a D. avertit, dvertit q. ad creatura habitualit et effective; ita et per dilectionis dvertit ad D, et avertit a creatura

actualis et affective: licet autem repugnet simultanea aversio et conversio, effectiva et affectiva; non vero duplex conversio quarum altera effectiva et affectiva altera: tum quia actus cum habitu incompatibilitatem non habet: tum etiam quia conversio affectiva, et effectiva diversæ sunt rationis.

76 Sed contra: tum quia actualis conversio ad Creaturam per peccatum actuale ratione sui opponitur gratiæ habituali habitualiter in Deum convertenti; ita ut gratia et peccatum simul esse nequeat de lege ordinaria, ut fert fere omnium theologorum sententia. nec adhuc de potentia absoluta in pluribus ipsorum judicio: ergo contra conversio ad Deum et aversio a Creatura per dilectionis actum actualis sit non recte colligitur non habere cum peccato incompatibilitatem essentialem. tum etiam: nam peccati habitualis conversio, et aversio non ideo habitualis dicitur, quia aliquid sit physice operativum, sed quia non est per actum physice et solum moraliter existens, et quemadmodum habitus quoad permanentiam habet: ergo convertit ad Creaturam et a Deo avertit actum, et sic physice habet tum moraliter; at per dilectionis actum homo actu physice et moraliter a creatura avertitur, ad Deum convertitur: ergo pugnat cum aversione et conversione, in habituali peccato repertis.

Tandem suadetur 2º efficax Dei ut Auctoris naturæ

77. dilectio ad remissionem culpæ sufficienter disponit, prout est Dei offensa sub formalitate Auctoris naturæ; sed culpæ remissio non fit a Deo dimidiata venia: ergo non stat quod tali dilectione ab homine diligi, quin ipsi adequate dimittatur offensa; sed naturalis Dei dilectio sola ad adequatam culpæ remissionem non disponit: ergo hujusmodi Dei dilectio requirit se sola et absque alio actu supernaturali inveniri in homine elevato, et in peccato lethali existente.

Ex his

78 infert hominem lapsum in natura existentem nullo indigere supernaturali auxilio ut primo expediretur ad naturalem Dei dilectionem. nam talis homo liberè ab impedimento peccati: ut ergo in predictum exeat dilectionis actum nullo indiget supernaturali auxilio. probatur consequentia, eo enim homo in peccato existens auxilio eget, ut per illud disponatur ad gratiam, peccatum formaliter auferentem, aliàs hujusmodi dilectionis actum impediens, cum peccato incompatibilem: ergo etc.

Solvuntur argumenta.

79 Arguitur 1º contra 1am conclusionem: supposita hominis elevatione ad supernaturalem finem non stat efficax Dei dilectio super omnia ut est Auctor naturæ, quin ex vi ejusdem actus diligat Deum ut Auctorem gratiæ: ergo in lapsus non potest Deum diligi super omnia dilectione naturali: ergo ut diligatur necessaria est supernaturalis dilectio; sed ad hujusmodi dilectionem requiritur, ut principium eliciens, gratia in sua entitate supernaturalis: ergo etc. antecedens principale ex quo cetera inferuntur sic suadetur 1º: in statu lapsus elevatione ad supernaturalem finem supposita non stat odium Dei ut Auctoris naturæ, non tantum ad ipsum ut Auctorem supernaturalem: ergo pariter etc. consequentia à paritate constat, antecedens vero probatur: odium Dei fuga est, et recessus ab ipso. Deus autem ut Auctor naturæ est veluti fundamentum ipsius ut Auctoris gratiæ; sed non stat odium, et recessus a fundamento, quin etiam a fundamento recedatur: ergo etc.

80 Secundo prob. principale ant. hois elevatione supposita ad ordinem supernaalem, non stat aversio â D per culpam, ut ē nam A. absq. aversione ab ipso ut A. gnē: qd nec aversio per dilectionem in ipsum subunaloē, quin ex vi ejusdem dilectionis averitat ad ipsum D. subalia.

Resp. neg. ^do^

81 ant. ad cujus 1. prob. omisso ant. neg. dsq. Disparitas ex ipsamet probatione desumitur, nam cum to A. nam in A. sit nro intelligimodo veluti fundamentum ipsius ut A. gnē, et alias fundamento destructo, etiam fundatum de necessitate destruat, n auxq. fundamento possito, eo ipso ponat fundatum: fit inde quod odium quo quis n ee Dei ut A. naturae deliberat, desequitur ad nec ejusdem ut A. gnē referat. Vo enim amor quo quis D. nam A. dum ee super oia vult, n Nipia ad volendum ipsi Do. ut A. supernaali ee sum trahi debeat.

82 Ad 2m. ant. prob. omisso etiam ant. neg dsq; propter eandem Vonem sup. adductam. A fundamento enim recedens eo ipso recedit a fundato, secus vo. ad fundamentum accedens debet hoc ipso accedere ad fundatum. aversio nam. per modum recessus se het, aversio vo. per modum accessus; ac proinde ex eo quod in aversione â D ut A. nam aversio ab eodem, ut A. gnē includat. idem de aversione per amorem n licet inferre. En manifestam instam. ... hoo in puris naalibus institutus n posset, ut satis probabiliter docet, averti per peccatum â D. ut A. nam absq. eo qd ab ipso simul, ut A. gnē averteret, Et quidem hoc terrentes, et tenent admittere amorem Dei A. nam, et aversionem in ipsum praecisé prout sic, nisi forte velit in illo statu amorem Dei efficacem ee oino impossibilem.

83 Sed dices accedens ad fundamentum eo ipso debet accedere ad fundatum: qd aversio ad D ut A. nam absq. aversione ad ipsum ut A. gnē. prob. ant.: quando inter fundamentum et fundatum e connexio infallibilis n stat ponere in re, nec affective adhuc fundamentum, quin in re vel affective ponat fundatum: sed inter D ut A. nam, et ipsum ut A. gnē e connexio infallibilis: qd accedens affective per dilectionem ad D A. nam qui e veluti fundamentum ipsius ut A. gnē, n potē n ad ipsum sub hac Vone accedere.

84 Resp. neg. ^do^ ant, ad cujus prob. dist maj: qdo e infallibilis connexio in ee entis pcissé, neg. maj; fmalit in Vone fundamenti, et fundati cceo maj, et dist. mi: e connexio infallibilis in ee entis tantum cceo mi; fmalit sub Vone obti amoris, aut sub fmalitate A. in utroque oine, neg. mi, et dsq. Licet enim enre ee nequeat entitas A. nam absq. ipsius entitate, ut A. gnē, posset tamen ee D. nam A., quin A. eet gnē de facto: nam si D. Angelos et hoēs absq. elevatione ad finem supernaalem creasset tunc naalis Dei dilectio n ad ipsum sub entitatis ccepto, quia Vone supernaalis e, traheret; sed sub ccepto A. nam.

85 elevationis statu effax Dei ut A. nāe, includit indirectè saltim, et implicitè efficax ppositu adimplendi tota legem supernaalem; Sed efficax ppositu de adimpletione legis supernaalis ē entitative supernaale, sicut supernaalis ē entitative talis legis observaa: ergo efficax Dei, ut A. nāe, dilectio in elevationis statu naalis ēē n potest, sed naxio supernaalis: at dilectio supernaalis entitativè, quantitative supernaale, pro elicitivo pipio exposcit: ergo &c. maj ex qua cetera procedunt, sic suadet 1º elevatione supposita in tali dilectione effax includit ppositu placendi Deo in oibus, ad quæ hō tenet; Sed elevatione supposita tenet hōo placere Deo in observaa legis supernaalis: ergo &c.

86 Secundo suadet maj: actus ille ē Dei dilectio super oia ab ipso ut A. nāe aversentia: ergo in illo claudit ppositu effax vitandi oia à Deo aversentia; Sed transgressio legis supernaalis avertit à Deo ut A. nāe: ergo talis dilectio effax in se claudit ppositu vitandi transgressione legis supernaalis: ergo et ponendi observaa illius. hec ultima csa constat 1º. 2º. sic suadet: legis observaa ponere nihil ē aliud q transgressione legis vitare: ergo &c. = 3º potest legis transgressione vitare, et potest ē, ad imperanda totius legis observaa; Sed efficax Dei, ut A. nāe, dilectio, potest ē vitare legis supernaalis transgressione: ergo &c. prob. mi: implicat coexa directionis efficacis Dei, ut A. nāe cum aversione per culpa ab ipso Deo, ut A. ēgne: ergo &c.

87 Ultimo: effax Dei Creatoris nāe dilectio naali rationis dictamine adequat; Sed supposita hois elevatione ad supernaale fine, dictame naale dictat virtualiter saltim, et indirectè legis supernaalis observaa: ergo &c. prob. mi: nam ronaalis dictat, cuilibet superiori legitimè precipienti, obbediendu ēē; Sed in tali dictamine virtualiter continet obbediendu ēē Deo. A. supernaali ex iuppe, qui ut sic legē ferat: ergo &c. = Explicat hoc: semel q hōo sic ronet: cuilibet superiori legitimè precipienti ē obtemperandu; sic Deus ut A supernaalis legitimè precipit; si hac n inferat: ergo ē ipsi obtemperandu, tunc hōo sic ronans, si supernaale lege transgrederet peccaret; quia rectæ ronis dictamine discordaret; Sed n ab alio dictamine, nisi ab eo, quod in majori dis cursus continet, quod ē dictame naale: ergo q hoc virtualiter et indirectè saltim in se continet obbediendu ēē Deo, A. supernaali.

88 Ad argtu Resp. neg. maj: ad cujus 1. prob. dist. maj. in omnibus, ad quæ tenet ex vi legis naalis directè concedo maj; ex vi supernaalis legis, aut legis naalis indirectè neg. maj; et dist mi: ex vi legis naalis indirectè neg. mi; ex vi supernaalis legis directè, et indirectè ex vi naalis omitto mi; et neg. csq. = Ex quibus ad 2m dist. ant: actus ille ē Dei dilectio super oia directè a fine naali aversentia concedo ant; super oia indirectè aversentia neg. ant, et sub eadem distinctione csa, ut uno dicamus verbo, stat in hoc: transgressio namq. legis supernaalis n directè, sed indirectè tantu avertit à Deo Creatore nāe.

89 Ad 3. dist. maj. si potest ... modo interioris effective moventis ad transgressionem vitanda, concedo maj. si sit potest solum per modum signi cum transgressione impossibilis, neg. maj. et disting. min. e potest vitare transgressionem legis supernaturalis per modum interioris effective moventis, neg. min. per modum signi cum transgressione impossibilis, concedo min. ut autem talis dilectio per modum signi impossibilis supernaturalis legis transgressionem vitet, sufficit, quod cum legis transgressione impossibilitatem habeat, ut pote in argumento supponitur, hujusmodi dilectionem talem impossibilitatem habere. Nec ad hujusmodi impossibilitatem requiritur, quod talis dilectio supernaturalis sit; sicut nec ut gratia v.g. physicalem impossibilitatem peccatum infinitae gravitatis excludat, necessarium est, quod dignitatis sit infinitae.

90 Ad ultimam maj. prob. dist. maj. adequate cum illo quoad id quod directe dictat, concedo maj. quoad id quod dictat indirecte, neg. maj. et omissa min. neg. conseq. Argumentum patitur etiam apud Adversarios instantiam manifestam: nam in statu purae naturae dictamen naturale virtualiter, et indirecte saltem remote dictaret, obediendum esse Deo, ut Auctori supernaturali siquidem supposita fide idem dictamen, invariatum manens id dictat; sed efficax dilectionis actus qui in illo statu hoc elicere posset, nullatenus legis supernaturalis observantiam virtualiter aut implicite contineret ergo quia argumentum ex uno ad aliud est manifeste inefficax.

91 Sed dices: per nos dictamen naturale, supposita fide, ad supernaturalia virtualiter et indirecte extenditur ergo et efficax dilectionis actus naturalis Dei sic extenditur. patet conseq.: non enim videtur discriminis ratio; cui quis est, eam reddat solutio nostra = Resp. concesso ant. neg. conseq. Audiat jam discrimen: dictamen naturale virtualiter et indirecte modo dicto extendi ad supernaturalia, nihil est aliud, quam posse per modum premissae cum premissa supernaturali dicenti conclusionem inferre, v.g. obediendum est Auctori supernaturali legitime precipienti: et quia non repugnat, premissa entitative naturale cum supernaturali juncta conclusionem supernaturalem inferre. Cum ex pluribus Doctoribus Theologicis palam fit inde quod illa virtualis et indirecta extensio dictamini naturali respectu supernaturalium non repugnet. Extensio autem indirecta adhuc, et virtualis si respectu supernaturalis legis actui voluntatis competeret, et ei competere deberet per modum interioris; et quia interior sessio ad electionem movet quae quidem motio actui naturali repugnat; fit inde quod etiam ipsi repugnet, haec virtualis, et indirecta extensio.

92 Arg. 3: Si in hoc lapso, alias ad supernaturalem finem elevato possibilis foret efficax Dei ut Auctoris naturae dilectio sequeretur, quod homo duplici adstringeretur dilectionis praecepto altero naturali, supernaturali altero; sed hoc est falsum; ergo etc. Sequela constare videtur, minor sic suadetur 1o. Nam non videtur assignabile tempus in quo obligetur homo ad naturalem Dei dilectionem: ergo etc. = 2o. alias instante praecepto diligendi Deum homo, ejus adimpletionem omittens, duplici omissionis peccato delinqueret, altero contra supernaturale Auctori, altero vero contra naturale praeceptum; sed hoc est falsum: ergo. prob. min. nullus confessarius timoratae conscientiae hujus in confessione mentionem facit: ergo quia etc.

73. Resp. neg. maj. de sequela: Nam cum per supernaturalem Dei dilectionem D., etiam ut naturæ Authorem perfectius quam per dilectionem naturalem diligat, sufficienter per supernaturalem adimplet præceptum diligendi Deum Authorem naturæ: quapropter necessum non est actum dilectionis naturalis elicere, nisi forte in casu ignorantiæ invincibilis elevationis gratiæ: tum sane homo ignorans Dei Auctorem naturæ non laboraret ad naturalem Dei dilectionem propositam teneretur. Præterquam quod actum instat manifeste in dilectione imperfecta Dei Authoris naturæ, quam adversarij ipsi non negant imo et admittunt eam quantitative naturalem esse possibilem; et nihilominus in lapsus statum ponunt lege ad illam specialiter obligante; quod non ob aliud verum esse potest, nisi quia Deus etiam ut Author naturæ, perfectius per supernaturalem quam per naturalem dilectionem diligitur. Ad utramque mi. prob. ex neg. sequelæ [illegible] quod dicendum.

74 Sed dices: Si data solutio vera est, sequitur hominem in lapsus statu ad nullum legis naturalis præceptum teneri; sed hoc est falsum: ergo et illud ex quo sequitur. prob. sequelam majoris: ideo homo non tenetur dilectionis naturalis præcepto ad diligendum Deum Authorem naturæ quia sub hac ratione perfectius per dilectionem supernaturalem quam per naturalem diligit; sed etiam quodlibet legis naturalis præceptum perfectius per actum supernaturalem, quam per naturalem impletur: ergo &c.

75. Resp. neg. sequelam ad cujus prob. dist. maj. ideo præcise, neg. maj. ideo et quia alias ad talem dilectionem supernaturalem qua Deus etiam ut Author naturæ diligitur tenetur homo supernaturali præcepto, concedo maj. et dist. mi. et ad quodlibet aliud naturale præceptum tenetur naturali motivo concedo min. supernaturali, nego mi. et conseq. Disparitas consistit in hoc, nam ad supernaturalem dilectionem qua Deus etiam ut Author naturæ attingitur tenetur homo lapsus supernaturali præcepto dilectionis. Quapropter legis naturalis necessitas diligendi ipsum per dilectionem naturalem prorsus cessat. Quando vero urget lex naturalis subveniendi pauperi v.g. in extrema necessitate, vel præceptum colendi parentes non tenetur homo supernaturali præcepto. ideoque de hujusmodi operibus non cessat præceptum naturale.

76 Arg. 4. contra 2. D. præcept. illo Joan. 15: majorem Charitatem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Ex quib. sic: potest quis in peccato mortali existens mori pro Deo ut Authore naturæ: sed mortis tolerantia pro Deo ut Authore naturæ est dilectio ipsius in ratione talis super omnia: ergo sine supernaturali gratia, tamquam principio expediente potest homo in peccatum lapsus [illegible] efficacem Dei Authoris naturæ dilectionem exire. maj. et mi. sunt probandæ, et mi. sic: mortis tolerantia pro Deo ut Authore est indicium majoris dilectionis, quæ est super omnia: paritur ergo maj. vero sic suadetur

P

Paul. ex illo Apl. 1.a ad Corinth. 13: Si tradidero corpus meum ita ut ardeam Charitatem autem non habuero nihil mihi prodest. Max. S. N. Hier. sentire videtur posse aliquem sine Charitate et in peccato existentem mortem pro Deo subire. id ipsum docet D. Th. ibi lect. 2 ad finem cum dicat i posse hominem mortem pati cum voluntate peccandi lethaliter: ergo &c.

77 2 probando maj.: potest aliquis in peccato mortali existens laudabiliter pro patria mori; sed sic moriens magis Deum quam patriam diligit: ergo &c. maj. constat a actus naturalis moriendi pro patria potest esse mere naturalis proindeque nulla ratione cum gratia habituali connexus. quod quis [illegible]

extra statum, quia) Qui in peccato in peccato existens laudabiliter pro Patria moritur, minime vero sic probus pro Patria moriens eam respicit ut finem proximum, Deum autem ut finem ultimum, et illam propter hunc diligit: ergo magis Deum.

Resp.

98 ad arg. neg. maj. ad cujus 1m prob. negat assumptum ab argumento internam maximus P. N. Hier. praedicta Apostoli verba expendens haec subjicit: non propter Deum sed propter humanam gloriam, quibus oppositum manifeste denotat hoc non posse sine Charitate mortem pro Deo substinere, ac consequenter neque ipsum ut naturae A. super omnia diligere, dum est in lethali peccato existens. Similiter super praefata Apostoli verba; ait D. Th. ibi prope finem lec. 1. attende: hoc sic moriens non propter Deum sed propter inanem gloriam mortem tolerare. Hic autem modus mortem substinendi bene compatitur cum voluntate peccandi mortaliter.

Ad 2m

99 majoris prob. concessa maj. dist. min.: qui laudabiliter pro patria moritur, non Deum diligit ut bonum universale, concedo min.; ut amicum, et universalem legislatorem, neg. min. et dist. consequens eadem dist. Licet mors tolerata pro Deo ut Amico, et legislatore universali sit majoris dilectionis probatio, secus mortis tolerantia pro ipso Deo ut principio totius boni universi duntaxat: quia mortis tolerantia sic sumpta solum est probatio dilectionis ipsius Dei ut bonum universale est, alias cum peccato mortali compatibilis, ut statim dicitur.

Arg. 4. ex D. Th. 1. p. q. 60. a. 5.

100 ad 5. admittere etiam in Ang. et hoc peccantibus naturalem Dei dilectionem super omnia per illa verba: naturaliter amatur ab omnibus. et in 2°. d. 33. q. 2. a. 2 ad 5. etiam hujusmodi dilectionem ponit in pueris in limbo existentibus quae admittenda esse in ipsis suadere conatur P. Suarez hac ratione: impossibilitas dilectionis efficacis in hoc lapso oriri non trahit ex rebellione sensitivi appetitus ratione cujus, adimpleri non totius legis Collective, et longo pro tempore ponere nequit; sed haec non militat in pueris sine Baptismo accedentibus: ergo hi poterunt totam naturae legem observare ac per consequens efficaci dilectione diligere naturaliter Deum. Neg. sic: pueri in lymbo existentes sunt a Deo aversi ratione originalis delicti, non solum ut A. gratiae, sed etiam ut A. naturae. Sicut Adamus aversus sic mansit: ergo efficax Dei A. naturae dilectio super omnia cum peccato compati potest: ergo sine gratia supernaturali, ut principio expediente, aut removente prohibens peccatum, dabilis est talis dilectio.

Ante

101. quam ad argumentum respondeamus, not. prius quod cum omnia sint propter Deum duplex venit in homine considerandus Dei amor super omnia, et uterque, etsi modo diverso, naturalis. 1us Dei amor est a voluntate per modum naturae, qua Deum natura quoad specificationem ut principium totius boni, diligit, quatenus Deus prout sic odio haberi nequit. 2us est ab ipsa voluntate 2m appetitum rationalem, quo ab hoc Deum ipse diligit, ut est omnium finis, amore amicabili, etiam quoad specificationem libero; qui quidem amor non ideo dicitur naturalis, quia naturalis, sed quod naturalem, natat inclinationem.

Hoc

102. praenotato ad arg. dicimus D. Thomam citatis in locis loqui de naturali Dei amore

i. modo, sc, de Dei amore prout est uale bonu, a quo ois Creatura in
sui fieri, et servari dependet, sub qua rone negamus posse ab hoe
in peccato exgte, sicut etiā ab illo q. peccare naalit. diligi: imo addis
dilectione specialis gra Dei t. naē naria n ē, q. cum talis dilectio sit
quida singularis actus totius legis naē observaq. n stinges, n e unde grē necessitas,
n autē loquit D. Th. de amoris actu, quo diligit D. super omnia
2mō. nepe, ut amicus, et legislator ualis, & quē necessitatē grē specia
lis, ut pipij eliciendi in 1. D. monstravimus, et in 2a indigentia super
naalis auxilij ut expedientis pipij patefecit possibilitate hujus amo
ris minime vincit eximij objectio Nepu puerorū in limbo exentiū
q. tali actus impossibilitas in hoc lapso, et in peccato exgte n
tantū provenit ex motivo ab eximio adducto, & etiā ex pecato
ipso ut supra probatū manet, ac p. dsequens esto alia pcepta
ex pprijs adimplere possint minime v. pceptu efficacis dilectionis
ob rone jā dicta.

103. Sed instabis: D. Th. pdicti in art. loquit de di
lectioe Dei ut e uale bonū q. hoi in statu integritatis ex pprijs
possibile fuisse D. Th. docet, licet in statu naē Corruptē hoc indige
re de illa grā sanare affirmet: q. si impossibilis judicat a Nobis
Cū peccato mortali, talis actus, a mente D. Thē deviamus. prob. ant.
D. Th. possibilitate tali amoris in hoc integre probat ex eo quia
talis actus e naalis ipsi, et hoc ideo, q. naale e hoi unūq. diligit eo modo
quo aptu e diligi; & unūq. e aptu diligi ppt bonū cōe totius univers.
q. e D.: q. &.

104. Respd. q. etsi S. D. utrūq. amorē modo supra expesu
possibile fateat ex pprijs viribus in hoc integro, secus v. in hoc
lapso, quē ab hoc defecisse asserit 2m appetitū ronale, ab amore
ing. qui in statu integritatis 2m hunc appetitū libere utrāq libe
tate ex pprijs efficere poterat, hoc e ab amore Dei amicabili sup
oia, n v. ab amore naario quoad specificatioē, quo D. ut totius boni
pipiū diligit.

105. Arg. 6 etiā ex D. Th. supra q. 87. art. 6. docente
hoē 1o. ad usū ronis pervenientē teneri naali pcepto D. t naē sup
oia diligere ad ipsū q. dverti: q. ex doctrā D. Th. hoē 1o. ad usū
ronis pervenientē pote D. naē, & super oia diligere: pat dsa non eni
stat inexcusabilis obligatio, de qua ibi loquit D. Th, sine potentia ad
actū quē respicit obligatio. Nuc sic: & D. n dfert oi hoi primo
ad usū ronis pervenienti auxilia sufficientia omnis supernaalis: q.
hoē absq. aliquo supernaali auxilio super addito poā gaudet
expedita ad diligendū efficaciter D. naē, et super oia. prob.
subsuptā mi: n oi hoi dfert D. auxiliū supernaale sufficiens ad credendū
& pr. auxiliū in omne supernaali e auxiliū ad fidē: q. &c. mi. Nā

e. maj. prob: si Deus conferret omni homini auxilium supernaturale ordine credendi sufficiens non daretur infidelitas pure negativa; sed hoc est contra D. Th. 2.2. q. 10. a. 1. et alias contra Communem theologorum sententiam: ergo etc.

106 Huic argumento et sane difficili occurri potest triplici solutione non parum probabili. 1º concesso ant. et dist. neg. min. subsumpt. ad cujus probationem neg. maj. Cum oppositum constet ex illo Joan. 1º sic dicentis: erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, quae verba sensu supra relato expendunt Chrysostomus adductus a D. Th. in Cathena aurea. Et ipsum sentire videtur Max. P. N. super illa verba Ap. ad Galatas 1. sic dicentis: Cum autem placuit ei qui me segregavit quem de supernaturali illuminatione intelligit. Nec ex hoc sequitur, quod in illis, qui nihil de fidei mysteriis audierunt, non detur infidelitas negativa. et est ratio; quia licet omnis homo 1º adusum rationis perveniens sufficienter a Deo de naturio credendis illuminetur, compatitur tamen esse bene quod possit puer in silvis enutritus, et si in 1º instanti usus rationis a Deo illuminetur, cum postea nihil ipsi de rebus fidei praedicetur, illius tamen illuminationis naturaliter oblivisci, consequenter fidei mysteriorum invincibili ignorantia laborare.

107 Sed resp: si omnis homo 1º ad usum rationis perveniens, semel illustratur a Deo de mysteriis fidei in nullo admitti valet ignorantia invincibilis de naturio credendis: ergo etc. prob. ant. nam tali illuminatione semel supposita, hi, qui fuerunt illustrati aliquid audierunt de mysteriis fidei; sed hoc ipso in his admitti nequit ignorantia invincibilis de mysteriis nam D. Th. loco ex 2.2. cit. non admittit infidelitatem negativam in illis, qui aliquid de fide audierunt, sed in eis solum qui nihil audierunt ergo.

108 Resp. neg. ant. ad cujus prob. concessa maj. neg. mi. et etiam probatione imbibita concessa, neg. cons. ratio disparitatis est: Nam illud, quod semel audimus, postquam jam pervenimus ad etatem adultam praesertim de rebus magnis, quales sunt res fidei nunquam tradimus oblivioni id autem quod nobis tenera in etate qualis est etas instantis usus rationis nobis inspiratur a Deo, facile a memoria subterfugit, quod experimentia probatur. Non experientia, nam hoc adultus retinet majori gaudet perfectione ingenio et majori cum intentione attendit; et propter hoc rerum magni momenti nunquam obliviscitur. verum enim quod homo 1º instanti usus rationis attingit propter memoriae fragilitatem ingenii propter parvitatem (sine) reminiscentia percipit et sic cito oblivione laborat, quapropter non mirum, si in illis qui semel fidei rerum mysteria audierunt non admittatur postea ignorantia invincibilis secus vero in hoc qui tantum in 1º usus rationis instanti interius illustratus.

109 Alia via non parum probabili argumento occurri potest non negando supernaturalis auxilia, ... potest ... efficacem Dei ... superiora .... per modum actus 1.

vel per modu actus 2i. gra enim supernaalis ad posse per modu actus 1i. naria n e ad actu efficace dilectionis naalis, sed tatu ut defacto aliquis predictu dilectionis actu eliciat: quappt cu pot per modu actus 1i sufficiat, ut talis dilectionis carentia imputet. Sequit q etia si Deus null. hoi Iferat ad dilectioe auxiliu supernaale nihilominus imputabit hoi talis dilectionis carentia. Ro hujus e: q cu gra supernaalis solu desideret, ut expelat peccatu dilectionem impedies, et alias peccatu pot ad dilectionis actu pendu n derogat, sed tatu actuale ipsius eliciendi impediat, fit inde, q adhuc gra supernaali n collata salvet pot in ordine ad eliciendu actuale dilectionis efficacis Dei A Nae super oia.

110. Sed oppones: D. th. loco supra in argto relato loquit de adimpletione dilectionis, qua posita, infalibilit ponit, sive ad q justificao Isequit; sed adhuc, ut pote supernaale, absq supernaalis gre Icursu n adest pot: q casu quo D. hoi supernaale n Iferat gra, nequit imputari ipsi talis adimpletionis carentia.

111. Resp. dist. majo: qua posita, infalibilit ponit, sive ad q Isequit justificao rone sui, neg. maj; rone alterius actus supernaalis, sine quo adimpletioni exit, licet absq illo ee possit, cdo. maj, et subd. distinct. neg. mi, et Isq. Si hoc enim pceptu adimplet, q uma dilectioe prosequit naali, sc. et supernaali, q hec sine illa ee n potest, et tuc gre infusio sequet, n quide ad adimpletioe naalis pcepti, sed ad dilectionis supernaalis actu, et tuc in tali hoe necesse e illusmaoe suponere, proindeq locu n het invincibilis ignoraa mysteriorum.

112. Cande resp. pote pipali argto na hoc 1. ad usu ronis perveniens si n illuminet a Deo de naria credendis, l mediante inspiratione interna, l, externa predicatione interveniente, tuc n pote in perfectu Dei dilectionis actu exire, a per Isequens ad tale actu inexcusabilit n tenet, sed solu ad eum pote; neppe, ad dilectioe imperfectu, et inefficace. Unde D. th. in hoc dicendi modo explanatus venit de hoe ad usu ronis perfectu pervenienti ea perfectoe, qua possit expedite moralit [illegible] dilectionis actu efficere. Quilibet ex his solutionis e invia S. th. probabilis, sed huic q coiori libent subscribimus. ast Itra ea

Dices: q tuc hoc media dilectione inefficaci pote dilectionis preceptu adimplere absque quin justificatus evaderet. Ad hoc e falsu et Itra D. thoma cu hic probet n posse veniale cu solo origli Ijugi, sic rocinat: hoc 1. perveniens ad usu ronis, l, adimplet dilectionis ~~naalis~~ preceptu et tuc justificatur l, n, et tuc lethalit peccat: q veniale cu solo originali indjugibile

Art. 3.

ē. Mixe sic: dato adimpleri pceptu dilectioē inefficaci pcepti adimpletio originali peccatu, et justificaōis Carentia, sunt compossibilia sunt, ut pat, q̄d ē Ītra D. th. q. 8c.

Resp. D̄r q̄ Aug. de

4 bere intli de puero q̄ ad usū rōnis perfectu pervenięte, cū ḡra expedita ad actus supernaales eliciendos et tūc rō D. th. ē efficax hoc in sensu n̄ procedit pcedes solūo, cū loquat de puero sine ḡra expedita ad tales actus q̄d autē D. th. sic intli debeat, constare videt ex eo, q̄ ipse infrà q. 6 12. docet solam dilectione supernaalem ē infalibilit cū justificaōe ānexa: ex quib. pat illū D̄r loqui de puero modo dicto. alia argta quæ objici poss. ex dic tis sl.

Articul. 3.

Utrum Homo lapsus ad victoriam gravis tentationis speciali indigeat grā? et quali?

Pro difficultatis intelligentiā noto 1o q̄ tentaō et dicit gravis et levis: tentatio gravis dicit illa, quæ ad malū vehemet inclinat, et a bono retrahit, ppe facta alicujus magni boni apparentiæ, l immineti alicujus mali; tentatio levis illa dicit quæ ad malū non nimis alicit, nec a bono nimis retrahit ex eo, q̄ bonū apparens n̄ multū inclinat subjectū, nec malū repræsentatū nimis animū terret. Noto enim q. tentationis gravitas sive levitas relate ad subjectū dicit accidere pote ut tentatio, quæ respu unius subti ē gravis, relate ad aliud sit levis. exepli grā hic enim nimis ad venere proclivis, aut rōne voluptatis pravæ, aut ppriæ Carnis petulatiæ suppressione a quolibet venereo obto fortiter vehemet quæ trahit: nimis timidus a quocūq malo vehement. terret: iracundus, qualibet occassione ipsi oblata, vehemet incitat ad iram pœnitens et austerus n̄ a quoquo obto venereo nimis alicitus: magnanimus n̄ nisi ab ingenti malo imminere terret: mansuetus nisi magna occasione pposita n̄ movet ad iram. Ex quib. alijs q̄ quāplurimis exepis

Constat quod tentatio quæ relate ad unum est gravis, respective ad alterum sit levis. Difficultas ergo procedit de tentatione, quæ sic cum subiecto comparata est gravis an scilicet homo lapsus ad hanc vincendam tentationem speciali indigeat gratia, et quali?

2 Noto 2º, indubium esse quod gratia justificans ad victoriam unius, vel alterius gravis tentationis reportandam necessaria est. tum, quia hæc victoria in suo esse entitativo supernaturalis est, et alias supernaturales actus absque illa efficiunt; hujusmodi sunt ad justificationem remote disponentes. Tum etiam, nam experientia constat, plures homines in peccato existentes graves quandoque tentationes vincere.

3 Noto 3º quod tentationis victoria ad salutem ad salutem conducens speciali gratia auxiliante eget; testantibus passim conciliis nihil cum fructu ad salutem proficuum atque conducens a nobis fieri posse sine spiritu gratiæ, et hoc quidem tamquam fidei dogma unanimiter fatentur Theologi.

4 Noto ultimo, quod ut quis tentationem vincat ex pravo motivo tentationem v.g. ad venerea graviter impellentem, ex motivo inanis gloriæ, specialis gratiæ auxilio non egere: nam actus iste bonus non est, sed malus, licet non ex obiecto, bene tamen ex circunstantia finis, ac per consequens Christi plausibiliorem. Nam nulla bonitate gaudet, et licet alias aliqua ipsi concedatur bonitas ad illam tamen speciali Dei gratia non occurreret nec concurrere potest, cum solum ad actum adæquate bonum concursus adjutorii gratiæ Dei desiderari valeat: Unde fere omnes fatentur ad qualibet gravem tentationem, hoc modo vincendam necessariam non esse specialem gratiam.

5 Punctum quod controversiæ præsentis statum procedit gravis tentationis de victoria virtutis acquisitæ an scilicet ad hanc sic superandam specialem Dei auxilium et quale sit necessarium? et sane dubitandi ratio urgens videtur, nam non resistentia gravis tentationis cuilibet homini imputatur ad culpam; sed nemo peccat in eo, quod vitare nequit: ergo homo ex suis resistere valet ac per consequens absque speciali gratia gravem vincere tentationem. hæc quidem ratio in varios dicendi theologos modos duxit, quibus omissis sit

1. Dico:
Homo lapsus speciali eget Dei gratia ad graves vincendas tentationes.

6 Probatur 1º ex illo Apostoli ad Chorinthios 1º sic dicentis: tentatio vos non apprehendat nisi humana, super quem sic Crisostomus humana idest parva, brevis, moderata: humanum enim dicit de parvo, ut quando dicit humanum dico propter infirmitatem carnis vestræ: ergo ex mente Apostoli juxta expositionem Crisostomi, etsi tentatio parva moderata, et brevis nostras non superet vires, speciali Dei auxilio destitutas, secus tentatio gravis immoderata et vehemens.

7 Suadetur insuper expressius assumptum ex eodem capite, ibidem per hæc verba: fidelis autem Deus qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet cum tentatione proventum, ut possitis substinere.

ex quib. idem Chrisost. egregie infert discrimen int. tentaões, quarum aliæ sunt graves, aliæ leves: sunt enim (ait plaudat Dominus) tentaões quæ ferri non possunt; et quæ sunt hujusmodi ces ut semel dicam posse enim ferri situm est in Dei nutu. Si primam nam mentem eum attraxerit tamen. quam obrem, ut discas et videas, quod non solum illas quæ, nam superant potestatem, sed neq. humanas, licet facile ferre, absq. divino auxilio subjugis, sed etiam faciet cum tentatione proventum, ut possitis substinere: quæ Divi Pauli et Chrisost. et si levis tentaõ speciali non egeat gratia, utrum secus vero gravis.

8 Dices: de mente Chrisost. est quod quælibet tentatio talis est indolis, quæ ferri non possit ex quo sequitur, quod ad quamlibet tentaonem, et si lebe, necessarium est Dei auxilium, vel ad nulla. = Sed contra: nam licet Chrisost. loquatur de necessitate divini auxilii, ad cujuscumq. tentaonis etiam levis victoriam necessarii, non tamen loquitur pariformiter de speciali ad victoriam gravis requisito: ergo probatur ant.

TRACT. 9

De Voluntate DEI, & ejus actu.

super q. 19. 20. & 21. 1. p. D. Thom.

DE Voluntate Dei sacro velamine tecta, et in aula summi Imperatoris occulta, quam sepersi volens sine discrimine arduum esse, siquidem omnino penitus affirmo, more quo Sublato de D. Augustino dicit, semper ac voluntas, vel ejus effectus de hac omnium summe bona omnium, tum rerum, tum operum, tum futurorum Causa (quamquam semat vaho Theologorum invidia) quam ut Genes. 1. in principio Creavit Deus Coelum et terram. et Psalm. 134: omnia quaecumque voluit, fecit. tractare modo imbecillitas nostri Ius studet, faveat qui volendo favet, qui donat volendo, donet; quoniam profunda disputationum abyssus impenetrabilis ... pelagus; ubi nec Dormitantium Hereticorum insania, nec parum furens Theologorum ingenia, occultas petit ... exquirere, Scholasticorum ... perpendere, penetrare, et enucleare, ut quam ... simus prosperitate, ingredi, et egredi, utiliter sequamur: verbis utamur ... ut probemus quae sit voluntas Dei, optare, sit beneplacitum ipsi, quo nobis ubi vult, spirare mentes, Cordaque incognite, et Scholarum Angelici ... errores ... fugiamus periculum, et Angelicum plane sapiamus eloquium, de cujus mirabili luce, et alta ... arce sit ...

6) ... 6.

Artic. 1.

Utrum Voluntas, velle ve Divinum, sit de media physica constitutione naturae Divinae?

§. 1.

Quaedam supponuntur, et conclusio stabilitur

Supposito ut fide Certo, in Deo esse voluntatem, ut aperte ... testimonia in brevi praeludio relata, et ratio Divi Thomae demonstrativa, et hanc fere Summatim reducta: Voluntas intellectum consequitur. Sed in Deo est intellectus: ergo et voluntas. Minor monstrata a D. Thoma. sup. q. 14. art. 1. maj. vero probatur hic ab eodem Angelico D.: Sicut res naturalis habet esse in actu per suam formam, ita intellectus intelligens actu (puta, constituitur) per suam formam intelligibilem; sed qualiter res naturalis ad suam formam naturalem habet habitudinem (idem considera de quavis naturali perfectione) ut in ea habita quiescat, et nondum habitam requirat: ergo natura intellectualis ... intelligibile bonum tale habet habitudinem, ut in eo habito quiescat, et nondum habitum requirat appetitu volente, aut rationali. Consequentia patet. Nam sicut haec habitudo in rebus Cognitione Carentibus naturalis dicitur appetitus, et animalis in habentibus sensum, ita in quolibet intellectu habere oportet vocari volentem.

Nec sic; nam quies in bono per. sua intelibile appreso, et desiderium ejus appetens Carentillo, pertinet ad volte: et in quolibet habente intellectum, invenitur voluntas. Omnia ut legenti constabit sunt D. Thom. verba in hac q. 19. a. 1. in Corp. quibus insis, Cum ipso suppositis:: Q

3. Ut art. titulus evolvatur advertere oportet duplicem esse constitutionem naturae Divinae uti et Cujusvis alterius naturae, physicam unam, metaphysicam aliam. illa ex omnibus perfectis Divis Coalescit; haec in illo solum perfectione consistit, quod 1. intelligitur noster Cum fundamento in re constituta Cognit. de constitutione 1a. non procedit praesens controversia; Cum enim omnia Divina perfecta, tum absoluta tum relativa nulla realiter finale, actuale, ut contra Scotum, nec modale, ut contra Durandum Cois tenent sententia, habeat omnia Distinctione, unam physicam re, naturam, et entitatem constituunt. Ad metaphysicam constitutionem difficultas tota devolvitur: an nimirum id quod percipit intellectus in Deo Cum fundamento in re. Sit Divina voltas aut volitio?

2. Deinde animadvertendum est fidem nobis esse inquirere de Divina volte, ac de Divina volitione, seu quod in idem recidit de volte quasi in actu 1. ac de illa in actu 2o. quia Cum voltas a volitione solum ex modo significandi disquatur. ut art. seq. demonstrabit; Quod de volte fuerit dictum, opusque, ut de volitione intellige decretum. in hoc igitur sunt duplex extreme opposita reperitur sententia. afirmativa una, quam tuetur Suarez, Alviz, Zamora, et Perez, negativa altera, quam propugnant Capr. Cajet. Salmant. et frequentes D. Thomae Discip, quibus et si pauci, aliqui RR. adherent. Sit Q. nostra.

Q.

Voluntas, seu Volitio Dei actualis non est de metaphysica Constitutione Naturae Divinae.

3. Probatur 1. ex D. Th. in hac 1. p. q. 27. a. 2. in fine Corp. sic dicentis: Unde processio verbi in Divis dicitur generatio, et ipsum verbum procedens dicitur filius, Cujus rationem immediate ante tradiderat dicens: procedere 2m. rationem similitudinis, quod conceptio intellectus est similitudo rei intellecte, et in eadem natura existens. et art. 4. de process. amoris sermonem instituens, haec habet: quod procedit in Divis per modum amoris, non procedit ut genitum, neque ut filius. Ex quibus sic arg:

4. Si voltas Divina, aut Divina volitio naturam Divinam metaphysice constitueret, Spiritus S. ex vi suae processionis, ut genitus et ut filius procederet; Sed hoc salva fide substineri non valet: ergo voltas aut volitio naturam Divinam metaphysice non constituit. Mi pr. quia ex verbis Symb. pat, ex Symb. Athanas. patet liquet: Spiritus S. a Patre et filio, non factus, nec Creatus, nec genitus, sed procedens: et Ma. prob. Si Spiritui S.o ex vi suae processionis Coicaret Divina natura, ex vi suae processionis procederet, ut genitus, et ut filius, Sed si Divina voltas, aut volitio Divina naturam Divinam metaphysice constitueret, ex vi suae processionis Coicaret Spiritui S.o naturam Divinam: ergo Ma. constat, quia

qª naª. Abº ex vi suæ processionis Coicatª naã Dvã, ut genitus, et ut
filius exoritᵉ: ergo ll. Pria autem probatª: si voltas, aut volitio Dvã naã
Dvæ mephicè constitueret ex vi suæ processionis Coicaret, imo Coicatª
in opinione multorum volitio, et in ea aliorum appetit, l. amore pas
sivus; sed tª volitio activa, vel passiva ē de mephica constitutioe naæ
Dvæ, ut Adversarijs placet: ergo. Maj. et mi. sunt certæ. Cñ. clare col
ligitur: implicat enim Coicari ex vi suæ processionis spũi s.ᵗᵒ, quod ē de
mephyca constitutioe naæ, et naã ipsam ex vi processiois n̄ Coicari.

7 Nec dicas: processio amoris, quæ ē per voltē n̄ ē generaõ;
hon qª voltas ad constitutioẽ n̄ expectet, sed qª n̄ pº varie minus prin
cipalitᵉ attinet ad generaõẽ, exposcit, quod sit processio in naã 2.ᵐ id,
quod pº et pipalitᵉ importat.

Non inquam dicas hoc: Reijcit p. d. id quod
pº in aliqua re concipit, n̄ 2.ᵢₒ, et minus pipalitᵉ hēt, ut ex tris constat;
8. sed quod mephyca Dvæ naæ constitutioẽ ingreditᵘʳ, ē id quod pº in illa concipit: ergo voltas,
quæ exª solutioẽ naæ Dvæ constitutioẽ ingreditᵘʳ, n̄ 2.ᵢₒ, et minus pipalitᵉ importatur.
Nec sic: sed quod pº se hēt constitutivè in naã, pº quoq. ad generaõẽ se tenet: ergo
sic hēt voltas ad generaõẽ. Prob. subsumpta maj.: id pº se hēt ad generaõẽ, in
quantum perse, et formalitᵉ pipio similis exit; sed quod pº se hēt constitutivè in naã,
ē in quo quantum perse et formalitᵉ exit similis pipio: ergo. Maj. pat ex illa parte
definitionis generaõis in similitudinem naæ. Mi. n̄ minus certa videtᵘʳ: in eo
quantum perse, et formalitᵉ pipio similis exit, quod a pipio ex vi suæ generaõis sus
cipit; sed quod pº se hēt constitutivè in naã, ē quod a pipio ex vi suæ generaõis
suscipit: ergo ll. Maj. liquet: sed hoc enim generaõ perse, et formalitᵉ tendit, ut
tum simile pipio producat: ergo ll. Mi constat: id tum ex vi suæ generaõis
suscipitᵘʳ (maxime si sit perfecta, et plena, qualis ē generaõ Dvã) quod constituit
naæ in formali, et specifica roē; sed quod pº se hēt constitutivè in naã, ē quod consti
tuit naæ in formali, et specifica roē: ergo. et consequ. si volutas naæ constitutionem
tuit naæ in formali, et specifica roē: ergo et gignit, quod ut hære
ingreditᵘʳ, naã ex vi suæ processionis spũi s.ᵗᵒ Coicatᵘʳ: quod et gignit, quod ut hære
ticum explodit.

9. Idem met Torinius pote efici de Abº, quo tradita solutio
rursus impugnato: vel voltas pertet ad constitutioẽ naæ in formali specifica
roē, vel solum illatice, et consecutive? Si hoc 2.ᵐ a. sexat lucramur
intentum, neque, quod voluntas aut volitio Dvã n̄ pertet ad naæ Dvæ
constitutioẽ; si autem dicat 1.ᵐ, Abᵘ n̄ procedit ut filius, ut verbum, ē,
et in linea intelligibili, sed roē voltis adjuncte; hoc falsissimum ē:
ergo et solutio. prob. ... quo ad 2.ᵐ pᵗᵉ: verbum formalissime, et in
roē filij habet perfecte rationem substantialis imaginis, sed
ratio perfecta filij stat in ratione ... substantialis imaginis
ex vi suæ generationis habitæ: ergo.

10. Deinde prob. Mi. xoe: Filius ex vi generationis accipit a Patre naturam Divinam adequate sumptam; sed non accipit ex vi generationis voluntatem, aut volitionem Divinam: ergo voluntas, aut volitio Divina non constituit metaphysice naturam Divinam. Mi. prob.: implicat enim naturam adequate Divinam recipere, et adequatum ejus constitutivum ipsi non communicari: ergo si natura adequate communicatur filio, incommunicata voluntate, aut volitione, hec ipsam metaphysice non constituunt. Maj. et mi. sup. probantur, et mi. sic: id accipit filius ex vi generationis, quod teneret formaliter ex parte principii; sed voluntas Divina, aut volitio non teneret formaliter ex parte principii in filio, seu in Verbo: ergo non accipit etc. Maj. ut certa debet supponi, cum opus sit principium et terminum adequari. Mi. autem probatur: in filio producto nulla invenitur impulsus ratio: ergo etc. ant. est notum, alioqui in Divinis duo essent impulsus, quod est damnatum. Mi. probatur: terminus procedens per voluntatem vocatur impulsus, sicuti Verbum productus per intellectum; sed volitio seu volitio Divina esset ex parte principii verbi formaliter teneret, per voluntatem, et intellectum procederet: ergo etc.

11. Maj. autem principi. suadet: processio Spiritus S. supponit naturam Divinam adequate communicatam; sed non alteri quam filio: ergo etc. Maj. probatur, et quedam solutio praecavetur: Processio Spiritus S. supponit filium similem Patri, in natura adequate sumpta: ergo etc. probo ant: processio Spiritus S. supponit filium plene, et adequate in ratione filii constitutum; sed de ratione filii est esse similem Patri: ergo etc. probo mi: filius est similis Patri in natura adequate sumpta, in creatis: ergo et in Divinis. ergo de ratione filii etc.

12. Denique prob. Mi.: illud quod naturam Dei metaphysice constitutam supponit, illam metaphysice constituere non potest; sed voluntas Dei, aut volitio naturam Divinam metaphysice constitutam supponit: ergo. Maj. pat; Quia namque risibilitas naturam humanam metaphysice constitutam supponit, eam metaphysice constituere nequit: ergo. Mi. prob.: pondus, et inclinatio in bonum naturae conveniens, naturam metaphysice constitutam supponit; sed voluntas, aut volitio Divina, sunt pondus et inclinatio in bonum naturae conveniens: ergo mi. et illa constat, et maj. perspicue apparet: id quo natura quasi extra se rapitur, et velut ad aliud fertur, naturam metaphysice constitutam supponit; prius enim est in se, et ad se constitui, quam extra se, et ad aliud ferri; sed pondus, et inclinatio naturae in bonum sibi conveniens est id, quo, est id quo natura quasi extra se rapitur, et velut ad aliud fertur: ergo etc.

13. 2. probatur mi: volitio, aut voluntas secuta ad naturam et existentem, et operantem perfecte naturam metaphysice constitutam supponit; sed voluntas aut volitio Divina est ad naturam et existentem et perfectissime operantem secuta: ergo etc. major e indubitabilis; et

76. 160 181

mi: videt nota: voltas, aut volitio Dña ē secuta ad nãã perfectis-
sime intelligentis; ad voltas, aut volitio secuta ad naturam
perfectissimè intelligentis ē secuta ad nãã perfectissime exis-
tere, et perfectissimè operantē: o. & . mi. prev: dev ē: Volutas,
aut volitio secuta ad nãã perfectissime intelligentis secuta ē ad
id qd ē posterius ad ipsis ut exere; cum ad ēē sequat operari.
et idem formalissime ē ēē perfectissime intelligentis, ac ēē
perfectissime operantem: q. D. maj. aute, n̄ minus dictu,
tu, q. nihil volitu quin præcognitu; tu etiā, q. voltas
aut volitio sequitur ad rōē ad rationem apriori demons-
trativa, ipsius; ad sic sequit ad nãã perfectissime
intelligentem. x^a. Arg. Precep. hic ex intellu inferente
voluntatē q. Confirmatur ē:

4.

Dices: ergo Deus potest nasci divino intellectui sufficienter, mediante nomine, quin intelligatur sufficienter constitutum hoc nomen Deus, sed non intellecta voluntate aut volitione divina, non intelligitur sufficienter constitutum hoc nomen Deus: ergo non &c. maj. constat et prob. min: quia hoc nomen Deus nihil aliud intelligit, quam quod est summe perfectum, et quo nihil aliud perfectius excogitari posit; sed non intellecta volutate, aut volitione Divina, non intelligitur quod est summe perfectum, et quo nil aliud perfectius excogitari posit: ergo.

Respondeo negando minorem ad prob. dist. maj: quia hoc nomen Deus attenta significatione communi ad omnia predicata divina nil aliud intelligit, quam quod est etc. Concedo maj; attento proprio, et quasi differentiali significato, subdist. maj: summe perfectum in omni genere, et linea, nego maj; in aliqua determinata linea, concedo maj; et sic distincta min. nego consequentiam. Hoc nomen Deus duplex habet significatum: 1.m est ratio substantiae, entis infiniti, et actus puri, omni divino predicato communis; 2.m est ratio specialissima, et athoma naturae divinitatis; accipitur ergo 1.m significatum intelligit ens in omni linea summe perfectum, atque adeo cum a perfectione volitionis, et volutatis praescindat, sic summe perfectum non percipitur. Si autem ergo 2.m usurpet significatum, in linea solum illius intelligit summe perfectum, nimirum, in specialissima ratione radicis quae specialiter spectat naturae conceptum. quo vero ut Deus intelligatur summe perfectum in linea naturae vel radicis non est opus intelligi perfectionem volitionis, aut volentis, quae non spectat ad specialem lineam radicis, aut naturae, ideo hoc nomen Deus, ergo 2.m significatum potest intelligi quod summe perfectum, quin intelligatur voluntas aut volitio quia independenter his non gaudet metaphisica naturae divinae constitutio.

Replicas: hoc nomen Deus attento proprio, et differentiali conceptu significat pelagus infinitarum perfectionum; sed pelagus infinitarum perfectionum non intelligitur sufficienter constitutum quin in omni linea intelligatur summe perfectum: ergo nulla &c. prob. maj: hoc nomen Deus attento proprio et differentiali conceptu significat eum qui est; sed nomen qui est significat pelagus infinitarum perfectionum: ergo hoc nomen Deus &c. Min traditur a Damasc. lib. 1.o orthodoxe fidei Cap. 12; ubi nomini qui est tribuit inter omnia Dei nomina principatum, eo quod in se ipso comprehendat totum, velut pelagus infinitum substantiae. Maj prob: hoc nomen Deus attento proprio et differentiali conceptu, significat id, quod est magis proprium Dei; sed nomen qui est significat quod magis, imo maxime proprium Dei, teste D.o Th. q. 13. art. 11. in argumento Sed contra: ergo hoc nomen Deus &c. maj. pat: nil rei est magis proprium quam ejus constitutivum, sed conceptus proprius, et differentialis est constitutivum rei: ergo.

Respondeo negando 1. et 2. majorem, ad hujus prob. dist. maj. significat id, quod est magis proprium Dei proprietate praecisse distinguere, concedo maj; distinguere et convenire nego maj, sic distincta mi. nego consequentiam. 1.o Cujuscumque nominis significatum proprium, et differentialis conceptus rei, cum differentia proprie constitutiva illius talis debet profecto esse quod praecisse faciat illa essentialiter ab aliis distinguere, non vero cum aliis convenire. hoc autem nomen qui est non sic se habet in Deo: propter duas, et tribus rationibus D. Thomae. in Corp. cit. art. 1.a quia significat ipsum esse: unde cum ipsum esse Dei sit ipsa ejus essentia, et hoc nulli alio conveniat, ut supra ostensum est (q. 3. a. 2.) manifestum est quod inter alia nomina, hoc maxime

ppriè nominat Dm. 2a q. ibi ē 3a. qd. significat ēē in pegri, et hoc maxè ppriè de Do. dicitr. cujus ēē n novit prenitu, l futu. Hx par, q. licet nome qui ē maxè ppriè Do. operat, qa. illu à Creaturis secernat, n q. illu ab aliis pdicatis Dei nag ejus n Dstitutib. distinguat, quare hoc nome n ē adeò Dei ppriu, sicuti pprius et quasi diferealis Dei ppius.

Si dixeris: n ē nome maxè ppriu Dei, q n ē ppriu ppriètate peisè distinguere; nome qui ē ē maxè ppriu Dei Dō. Th. Hstat: ēē ppriu pprietate peisè distinguere. maj. prob: nome, quo ē aliud magis Dei ppriu, n ē maxe ppriu D: Sd q n ē ppriu pprietate peisè disgue. ē quo ē aliud magis Dei ppriu: qd: prob. mi: qa. q ē ppriu pprietate peisè distinguere ē magis ppriu nomine Dveniere simul, atq discrepare; Sd illud debet in Do poni: cu importat differeale, aut quasi difereale pdicatu in Dto. Dstitutivo; q n ē &c.

Respo. neg. do maj, ad cujus prob. dist. maj: magis Dei ppriètate adequata n ē &c. mi. maj; pprietate inadequata neg. maj, et dist. mi: ē, quo ē aliud magis Dei ppriu pprietate adequata, Dced. mi; pprietate inadeqata neg. mi, et distioe cuivis applicata, neg. Dsq. Dupliciter pote aliqd pdicatu ēē alicujus rei ppriu, l, ita, ut rē cui appriat à Cunctis aliis distinguere faciat; l, sic, ut licet faciat discrepare ab aliquib. faciat eq Dvenire cu aliis. Ex quib. 1m ē ppriu pprietate adequata, idē, nulli alteri pdicato appriatu; 2m aute ē ppriu pprietate inadequata, idē, aliis etiā, l appriatu, l, appribile: Du q D. Th. ait, hoc nome qui ē, l, ejus sigficatu ēē maxè ppriu Dei de inadequata fuit pprietate loquutus in qua Dsideratione n ē aliud magis ppriu Dei: eo q. nullu aliud sit pprius D faciens distinguere à Creaturis et Dveniens simul cu pdicatis Divinis, n v de pdicato ppriè adequate effatus fuit, siquide dat aliud pter illud, idnepe, q obtinet rone quasi Dstitutive diferee. Unde licet qui ē maxime Di. ppriu dicat, n ppriu pprietate solu distinguere n infert.

Nec valet, si inferas, nimirum pdicatu ppriu pprietate diferee, aut quasi diferee Dstitutive, ēē ppriu pprietate adequata nome qui ē ē ppriu pprietate quasi diferee Dstitutive; ergo ē ppriu pprietate adequata. mi. prob: pdicatu maximè distinguens D à creaturis ē ppriu pprietate diferee, aut quasi diferee Dstitutive; nome qui ē ē pdicatu maxè distinguens D à creaturis ex. nup. dicta: ergo &.

Non inquam valet; Resp. enim neg. do mi; ad prob. dist. maj: pdicatu maxè distinguens primo ceca maj. 2rio distinguens, neg. maj, et sic min. dist, neg. Dsq. Nam quodlibet pdicatu quomodolibet distinguere Dstitutivo rei, nam ēē administrativu hoc ab equo distinguere ē, et tn. hoc n Dstituit, sd illud pdicatu q sit primariu distinctivu de cujus rone ē in Do. ipsu pdeu discernere à creaturis Dm metaphè natura divina ab attributis. q hoc nome qui ē hujus indolis n ē. dicit enim Dm. distinguit à rebus creatis sub rone Coi na et attributis, n sub rone à thomanae div. quæ ē prio distinctiva; propterea nec ē pprietate Dstitutivu discretivu, nec pprietate adequata pdicatu. Inquit denique: Essa Dei metaphè Dstituit v in intellectu pfecto, et in...; ... v in intellecu.

ꝑfecte supra ñ ē solū intellēo, sed etiā volitio: ergo nāa Dei metaphīce cstituit intellēoē, et volitione. Maj. cstat; Deus enī ē vivēs intellūale perfectissimū. Mi. v. prob: Volitio actualis Dei ē vita intellūalis: ergo &c. Prob. ant: Volitio actualis Dei ē vita; ñ vegetativa aut sensitiva, ut oīb. cstat: ergo &c.

Resp. neg. dō. mi; ad hujus probaōē dist. ant: ē vita supra ꝑ. operaōē viventis, cced. ant; ē vita supta ꝑ. essa viventis, neg. ant. similitr. cū. distinctiōē cseq. neg. csa. Nomen vitæ, et si amoris exterius desuptū nō adhuc 1xio fuit significadū imposita, sed subā, nā, ve operatrice in actus vitales erumpente, quod q. ē licet minus ppriē accipitr ꝑ. actu vitæ, ad hūc sensu ferte q. pced. ant. l. in corpore; quapptr actualis volitio solū potē esse vita, ꝑ. vitæ operaōē accepta, secus ꝑ. natura, l. essa supta, qui potius si sic accipiat oppositū aperte colligitr: sicut enī operaōē, a nāa realitr distincta, nāa realitr cstituta supponit, sic quoque virtualitr a nāa diferens ipsā virtualitr cstitutā supponit, actualis ergo volitio divina virtualitr a nāa distinguitr, ut in superioribus manet monstrat: virtualitr igitr cstituta supponitr.

Sed instab: actualis intellēo ē vita intellūalis supta ꝑ. operaōē; sed in probabili, ut vidimus, hæc h. sa nāa Dīna metaphē cstituit: ergo. pb. csa: tū q. x. pdicta sā nāa Dei in radice operaōū vitaliū intellūaliū ñ csistit, sed in vita intellectuali actuali; sed neq. intelleo, sed m volitio ē vita actualis intellūalis: ergo. tū q. nāa intellūalis csistens in radice operaōū ñ csistit adequate in radice intellēoīs, sed m. in radice volitioīs: ergo paritr nāa Dei &c.

Respt. ccessa maj, et admissa min. neg. csq. ad prob. dist. maj: in radice oīū operaōū, cced. maj; in radice alicujus operaōīs, neg. maj. et ccessa mi. neg. csq. Dicta sa Thomistarū cstituens nāa Dīna in actuali intellēoē ñ asserit eā in radice intelleoīs csistere, sed in radice volitioīs, et ro discriminis nā actus intelleōī est primarius intellūalis nāæ actus, et in hac linea perfectus, volitio autē ē actus 2us. intelleōē supponens ut 1xio. Nec ergo nāa sine intelleoē ccepta, ut prīmalis ccipiat intelleoē cstituitr; ccepta v. ut actu intelligens ebac actuali, pcindens volitiōē, ut volitioīs radix, oīs ꝑ. prīmalitatis expers; nā volitio licet sit intellūalis vita actualis, sehēt ad lineā intellūalē velut 2xio pertinens. Ad 2m csq. prob. ccesso ante. nego csa. Disparitas ē: q. radix volitionis ñ distinguitr objective à radice intelleōīs, sed eadē objective formalita ē utriusque operaonis radix; eo q. ñ eque l. ad utrāque, sed l. 1xio ad intelleoē, 2xio ad volitioē cparatr: volitio autē et intelleo virtualitr adequate, et objective diferunt, ut per pdicta ostensum.

relinquitr sat.

satisfit



Art. 2.

An detur in Deo Voluntas per modum potentiæ seu actus 1.i in ordine ad volitionem actu?

§. 1.

Difficultatem profecto gravem aggredimur, si quid siquidem impugnabimus, doctrinam D. th. consulimus. Cor, ergo ejus testimonio p.ntē, l. sa annuere, quod sc. inveniunt negare. hic qui de suo discipulato se jactat, quin de sua mente eruta verum p. judicat, illis accrit utri p. dimicat. Enim verum valet unum p. ēē, qd. Ferrinius se D. th. opponet, art. n. desu nare studet, ad cujus plenam intellectum Suppono 1°. volte Dei separari poē, tum ad res p.cedentes ad extra, tum ad tam p.cedentem ad intra; tum denique ad actum volendi. 1m. pat, siquidem p. Dei volre (ad Eph. 1. Apost. teste) derivat ad extra Creatura: operat, ait, oia sm. consilium volun sue. 2m. etiam liquet, q. Sptus Stus, qui amor Patris et filii, p. volte ad intra procedit. 3. tandem perspicuum etiam ē, volio siquidem actualis Dei est proprium voltis exercitium.

1\. Sup. 2. volte gaudere vera et propria Voē poē tum rerum ad extra, atq. tum tri procedentis ad intra. Utrumq. docet ā N. Ang. D: illud infra q. 25. a. 1. ad 3: salvat (ait) in Deo ro poē, qrum adhoc quod ē pripium effus; hoc v. q. 21. a. 2. ad 1. ibi: neq. poā ad actus notionales dicit in Divinis p. rū ad aliqua terrā facta, sed tum ad procedentem perrnā. id ipsum persuadet rō: pripium perfeonis Coicativum, nullum dicit imperfeois nevum; sed poā tum tri procedentis nil aliud importat, q. pripium perfeois Coicativum: ergo poā tum tri procedentis nullum dicit imperfeois nevum: ergo dupliciter Dvē voltū. manj. utrāq cum seq. cstat. et mi pat, in roe futura poā enim ad tam procedentis se cparat, ut ad id, cui perfeoē Coicat: qd. totaq. dificultas movet, an in volte Dvā vera ro poē tum essalis volionis inveniatur? D. Th.

3\. 3. Suppe hac ctroversiā n versari c.a poā, actus realit. productiva cstat enim actum realit. a poā n egredi: inde nap. ierer realitapoā cripici, cujus falsitas sic potē monstrari: q. in D. dat. et absolutē perfeois roē sortit. a nullo Dvo pdto reali secernit; in Dvis enim solu ē realis discretio, ubi militat relativa oppo; sed actus volionis intra D. dat. et perfeoi absolute roē sortit, cum admini relativē oppm tiet: ergo a nullo pdto Dvo realit. secernit. atq. adeo nec a poā, seu pripio realit. disquit. Disidium igit. pendet de poā ab actu distioē solum roīs dicta, sicut inter se, et a bessai realit. identificata disqunt attributa divina, neppe in volte Dei, actum 2. volendi disqui poit munus poā, et actu 1.i et hoc obtive, et ex ptenai, et nedum ex modo sioficandi, et similit. in actu munus actionis, et n solum ro ultimæ actualitatis, quo ve gēre utrumq. gaudeat discriminis 1.. Ita, etsi actus, prenū actus 1.i et poā munera exhibebit, nq nauca dere quis exhibebit.

4\. Ut v. sicuti desidero, res fiat planius, et omninò appareat illustrior, animadvertendum ē, bifariā poē D. quædam attribuī, 1. 2m. modum significandi, 2. ex parte rei significatæ. Aliquid D. ex pte rei tribuit,

pro ex repsetata vere in re in eo invenit, licet in cptu, ut distincta ab alia perfeoe reperiat, cum tamen in Deo ut una indivisibilis entitas inveniat. Sume exemplum sap. et just. diversis a nobis representata conceptibus, et in Deo qualibet perfeo eximiis representata reperit. non una, ut ab alia dista; cum tamen in entitas una; id Deo accomodat 2m significandi modum, quod ita representat, ut in Deo inveniet, quoniam nos non valemus illud aliter representare, nisi sub eo modo, et sub ea connotatione: Dicimus misericordiam respicere tamquam per ordinem ad creaturam, miseriam attribuimus relationem ad illam, quae tamen relatio nec est, nec esse potest in Deo; quod solum retenemus ex nostro modo concipiendi, ut quo comprehendamus illum ipsum magis, ac magis optime.

5 Non quaeritur an to pos et actus l. ex modo significandi involvere dna inveniat; hoc namque ut indubitatum supponimus, cum ea instar volitis creatam, actu 1m, vera q. poa esse censemus, nec aliter considerare possumus; sed an inveniatur in ... adeo absolute obtive, et ex parte rei concepte ita, nimirum, ut dum concipimus volitionem Dei ad modum volitis creatae non formali conceptui respondeat in obto, nempe Deo aliquid praedicatum vere, et realiter in Deo reperiatur, ut dicimus de intellu Dno in ordine ad suum actum, quod sit vere et proprie poa, et actus 1. in ordine ad volitionem et non solum ex modo significandi, l. concipiendi.

6 Denique notandum seu potius supponendum ex D. Th. hic q 13. ar. 3. in corp. ad 1m. et ad 3. quod si nomen pos et actus l. in suo formali conceptu, seu in proprio definitivo significato imperfeonem non claudat, D. quod optime operat, secus significat, quamvis illum ex modo significandi exerceat. in duplici sunt differentia quae Deo tribuimus nomina: quaedam ait ad 1m, significant hujusmodi perfeones a Deo procedentes in res creatas hoc modo quod ipse modus imperfus, quo a creatura participat, dna perfeo in ipso nominis significato includitur: Sicut lapis significat aliquid materialiter ens: et hujusmodi nomina non possunt attribui Deo nisi metaphorice; quaedam vero nomina significant ipsas perfeones absolute absque hoc, quod aliquis modus participandi claudatur in eorum significatione: ut ens bonum vivens et hujusmodi: et talia proprie dicuntur de Deo. Sicut quod haec ultima nomina sicut et sapa. justitia, et misericordia de Deo vere obtive dicuntur licet ab imperfo. significandi modo minime denudentur, cum ad nostrum concipiendi modum consequatur: ita consequenter est quod poa et actus l. in ipso nominis significato imperfeonem includat, et sic a Deo recedat, an solum ex modo significandi illum claudat et propterea in D. sedem obtineat.

7 In hac difficultate nostra Dico est solutionem dna non esse vere obtive poa et actum 1m in ordine ad essalem volitionem; sed solum ex modo significandi. prob. 1o ex D. Th. 1. p. q. 25. a. 1. ad 3. in Deo salvatur ro pos quantum adhoc quod est principium effectus, non autem quantum adhoc quod est principium actionis nisi forte 2m modum intelligendi. et ibid. q. 2l. a. 1. ad 3: respectu horum actuum, puta intelligere et velle, non potest salvari ro poa in Deo nisi 2m modum intelligendi, et significandi tantum, prout diversimode significatur intellus, et intelligere. Ex quibus sic poa 2m modum intelligendi et significandi tantum non est poa obtive et 2m rei veritatem; sed respectu volitionis ex hic 1a D. Th. non est poa in Deo nisi 2m modum intelligendi, et significandi tantum; ergo ... major ex dictis constat.

Et mi pt. quia ... est D. Th. ... probat: poa quae est in Deo respectu volitionis essalis aliter ... 2m modum intelligendi, et significandi tantum. Si enim,

eēt Volutas ut Ralit volitiva; ꝙ Volutas ut Ralit volitiva n̄ ē x. D. Th. in Deo nisi 2m modu intelgi, et sigficadi tatu: ꝙ Respu Volitionis &c. maj. ē doctra Adversarioru voluntate n̄ ut Ralit productiva, aut Volitivu attributiv. mi. prob: Volutas, ut vis Ralit activa et influxiva in volitione n̄ ē x. D. th. in Do. nisi 2m modu intelgi et sigficadi tatu; ꝙ Volutas ut Ralit volitiva ē volutas ut vis Ralit activa et influxiva in volitione: ꝙ maj. pat in littera. prob. mi. Volutas 2m pprie Voē pipij (de hac enim loquimur, ut immediate ante pmittitur) n̄ ē in Do. x. D. th. nisi 2m modu &c. ꝙ volutas ut vis activa et influxiva in volione ē volutas 2m pprie pipij Voē ꝙ dic.

9 Mi. pcedetis sylogismi pat: nā volutate eē Ralit volitiva, nullo alio cōsistere valet, ꝗ in facultate, et vi activa et influxiva in volione ꝙ Volutas &c. mi autē hujus discursus pbat. Volutas Ralit distincta ab eo cujus ē pipiu ē volutas 2m pprie pipij Voē; ꝙ volutas ut vis activa et influxiva ē Ralit dist. a Volione ꝙ &c. maj ē D. th. paulo ant. verba 2. loco Relata: et ideo, inquit, Respu illaru actionu 2m quas aliqu Ri procedut distincte a D. l. essalit, l. personaliter pote Do. attribui poā 2m pprie Voē pipij: ꝙ &c. mi prob: Volutas ut explicat Ralit fralē activitatē in volioē ē Ralit dista a volitione; nihil enī in se ipsu Ralit agere, sicut nec se ipsu Ralit recipere, ꝙ volutas ut vis Ralit activa, et influxiva in volione explicat fralit intentionalē activitatē &c.

10 Id ipsu urget ex eodē s. D. et pcedet Doctrinu expliti: n. 1. D. 1. mag. Cap. 2. sic loquit: poā dicit de Deo qt. respu ꝙ dati 2m. n. 1. D. 1. mag. Cap. 2. sic loquit: poā dicit de Deo qt. respu ꝙ dati 2m rei veritatē, n̄ per Respect ad actione nisi 2m modu intelgedi hujusmodi rei veritatē, n̄ per Respect ad actione nisi 2m modu intelgedi hujusmodi actiones sut intellere, et velle; poā igit. Dei pprie loquedo n̄ respicit hujusmodi actiones, ꝙ Velox effus: intellus igit et volutas in Deo n̄ sut, ut pote ... volu ut actiones. inquit. nrā D. aperte statuit ejusta Voē confirmat: ... obtive, et expre Ri sigficate ē poā pprie loquedo; ꝙ Volutas n̄ ē in ... Respu volionis, ut poā pprie loquedo, ut fatet D. th. q. nec obtive et expre Ri.

11 Resp. Ill. Godoy D. th. Relatis in locis solu denegare Respu volionis et intelleonis intelui et volti Voē poē qt. fralē influxu elicietis, et Voē pipij qt. elicietia fralē operatis: n̄ v. a Deo excludit poā vere Volitivā, vereq. intelliva, intellectu, volioē q. Virlit concurentē influxu virli parit operare. sic nā. Voē poē excludsit, ut pprie pipij Voē exclusit, exclusit autem pprie Voē pipij respu volionis, l. Respu Rei fralit Caē, fralit ve pducti essalit, nepe aut personait distincte ꝙ Ralis fralis pduō exercet, ut exipsius Nbis Colligit. Voē poē Ralit fralit intuger ab eo de s. Dte negat. Quapp hac merito ex modo sigcadi ponit virlit v. influere expre Ri sigcatē n̄ Dnuit.

12 Itra l. 1: qui poē ex modo intelgedi et sigcadi tantu in Do. statuit illā obtive et expre Ri sigcat excludit: ꝙ D. th. poā ex modo intelgedi et sigcadi tatu in Do. statuit: ꝙ obtive et expre Ri sigcatē excludit. mi. expre hec ibi. Unde respu horu actuu n̄ pote salvari Voē poē in Do. nisi 2m modu intelgedi: ꝙ maj. etiā pat: nā sic exponit in D. salvat poā, et n̄ alio modo ꝗ ex modo intelgedi et sigcandi

seu quo obtive, et expre illi sicat statuit eo aliomodo, quo significandi: ergo

13 Secundo: l, quia intelliva et volitiva virtus influens in volitione infinitas q. est pota 2m illi veritate, l, n: si dicat hoc 2m, trem. intentu. 1m absolute negat. D. Th. Dicc: mi quoad 2. pte tradit clare a D. Th. loco illato C. ergo: pota inquit dicit de Deo, per respu adjuncta 2m illi veritate, n per respu ad actione, et paucis interpositis, concludit: pota igit Dei pprie loquendo n respicit hujusmi actiones: ergo. Hic nuxsui impugnat solutio potentia volitiva virtus influens in volitione pprie loquendo respicit hujusmi actione alioqui pprie pota n esset; sed x. D. Th. pota Dei pprie loquendo n respicit hujusmi actione: ergo pota virtualit influens in volitione n e pprie loquendo pota separative ad volitione, atq adeo solu impprie sortit, ut D. Th. et Cu ipso nra tahuer.

14 3 praeterea objicit, et impugnatio methodo solutis disvenit: Sic spetit volti respu volionis pote lo, ut eidq convenit pote diffio; sed illi respu volitionis convenit virtualis diffio pote: ergo eidem. maj. e innegab. et clarificat exeplis eo naq modo letra convenit aalis, et hois lo, quo ipsi eoru diffio: ergo. mi. aute ostendit: Nam respu volitionis convenit ee virtuale pipiu agendi; sed pote defio e pipiu agendi: ergo voltas. maj. ex solutise constare videt. x quia voltas Dei n e pipiu fralit influens sed volumodo virtualit agen: ergo et mi et quia ab tale ... mepha tradit, et ab Ang. D. eit cap. . q. reperit et hic q. 2. a. 4. Coligit lo quia sicat pota e pipiu agendi: dicendo quod pota sicat pipiu; sed lo quia sicat pota e difio: ergo ipse q. 13 ar. . setiu idq quo et Gonsalez concludit: ergo pote difio e ...

15 Nec officit dicere, aliud ee pipiu virtualit influens in volitione in Dei volte inveniri, et aliud fatualit ipsi spetere: licet aute verificet 1. q. voltas a volione in re fralitex n disvenit, 2m e falsu; q. ee pipiu fatuale volionis in D. volte fralitex repeat, de ipsaq. fralit dicat, sicut de defito defio dicit, atq. adeo fralit lo pipiu quia exprimunt una fralit convenit, eoq defio pote e q. ee pipiu disjuncti, l, fra l, fatuale. Unde ut voltas sit pota apte illi fralit, seu pota realis fralit, sufficit ee fralit fatuale pipiu volitis; quemadmodu personalitas Dna Cu sit vere, et fralit personalitas apte illi, solu trat cplecti q. nat fatualit aptezei, n tatione realis frali, q. de lee personalitis abstrahentis a Creata, et increata, e disjuncti fatualit, aut fralit exaxe nat. Hic sistit tota vis objectionis Ang. et explanatio Angelici doctris.

16 Revera tn n plane percipit, quae Convelit: pipiu pure fatuale n e pipiu vere, et pprie: ergo pota quae q. hoc pipiu defit n e vere et pprie pota. ante ceatu pipiu equivalent aut fundamentalit tale, n e vere et pprie pipiu; sed pipiu pure fatuale e tale fundamentalit aut equivalet: p Dc. Dia V. obt. a defioe ad defitu, et e dtra bene valet Ma. — Ite: voltas, ut abstrahit a Creata et increata e pipiu pximu volionis, aut arridet adversariis; sed indeo n e mre pipiu pximu volionis pprie tale, Cu sit fatuale pipiu, qui e pipiu impprie: Nec voluntas pprie talis, l, subsume sic: sed in D. e voltas pprie talis et in ipsa pipiu proximu volitionis pprie tale. Utraq dia pat, ut ex modo si... ... difiois supra; tu, q. Cui pprie convenit defitu pprie convenit defio, et e contra

Cui desit impp̃rie convenit improprie etiam competit desitio. Unde hic e optimus ad modus: improprie vivens sensibile quod e improprie animal. non e proprie animal ideo [illegible]. Dein

17 poa proprie et formalit dictrate ea ut vi non pote defin p. dtur equivocum, proprium indifferens ad formale, et purè virtuale e pdtu equivocum: ergo poa, et formalit talis n pote desiri per pipiu indifferens ad formale, et purè virtuale. ma. ist: analogum proprie sumptu n pote desiri per equivocum; ergo poa proprie et formalit dictate talis ut vi ie, idem poa ut abstrahens a creata et increata e pdtu analogum proprie sumptu: alioqui n foret in Deo pipiu. Noctem; e. mi aute prob: pipiu indifferens ad illud qd e proprie tale, et ad illud qd e improprie tale, e pdtu equivocum; ergo pipiu indifferens ad formale, et purè virtuale e indifferens ad illud qd e proprie tale, nempe formale, et ad illud, qd e improprie tale, puta virtuale, ut distinctio virtualis n e propria distinctio: ergo.

18 Explat: Cois analogia analogia attributionis, l. proportionalitatis proprie ut docet in praedicamentis proprie in uno analogato et improprie in alio reperit quo pacto sanitas e in animali intrinsece et extrinsece in urina, pulsu, et medicina, quapropter ab illis ut ibidem adjungit Cois etiam explicite una n abstrahit, itaque distinctio ab analogis proportionalitatis proprie perficit; Deo formalis pipij formali pipio proprie, virtuali improprie tribuitur: ad illa Cois dic. per illud desit eadem gaudet analogia: l. si ita ne per illa defini n valet.

19 Tertium sicut poa desit pipiu aggredi, pipiu a quo aliquid egreditur, causa a qua aliquid dependet, et ideo distinctius. Ad unio dependentia et egressio, quae in his defiobus explicat p. aliquo disjuncti formali, l. virtuali n accipiunt, alioqui formale pipiu, formalis causa ideo formalis in Deo obtive reperiret. qd ut falsum obus displicet: q nec ls pipij qd explicat definitio poe p. formali virtualive pipio accepta da e.

20 Hinc exemplu personalitatis, quo sesll. Godoy munit, recurret, nec oppositum objicit: q. personalitas divina n virtualit, sed formalit complet, et terminat natam secum identificatam; quidem natam Dei personalitatibus secum identificatis subsistens e complete, et in illis formalit terminata: ideo e, ma, de ratione personalitatis proprie dicte e natam complere, et terminare, l. per identitate, l. ad modum: insuper utraque disjuncti mo complere e proprie et formalit personare alioqui persona divina n eet proprie persona. verum volte Dei identificata, realit formalit cum velitee realit formalitr pipiare percipi nequit, nisi implicatorie. quia oppositum per virtualit pipiare salvet, cum hoc improprie pipiare dicat. Imo hic argumentum depromit, q natam. de ratione personalitatis, seu personalis subsistentiae e complere, et terminare natam, n e proprie personalitas; aut personalis subsistentia qui proprie n terminat et complet illam. Quapropter, si natam n foret, l. per identitatem, l. per ipsam terminato formalit, et completum, n eet formalit, et proprie personata: ergo q de ratione poe e ee pipiu, qd formalit et proprie n pipiat, n e proprie, et formalit poa. Nunc sic; e nequit ee pipiu proprie, et formalit tale identificatum illi qd pipiat, bene infra ut ea ide cum natam qd terminati quid mirum, l. discrimen hic inter aperte patet. 2. n. D: pdtum aiser positate ex precisione pro formali nequit ee in Deo obtive, et ex parte rei

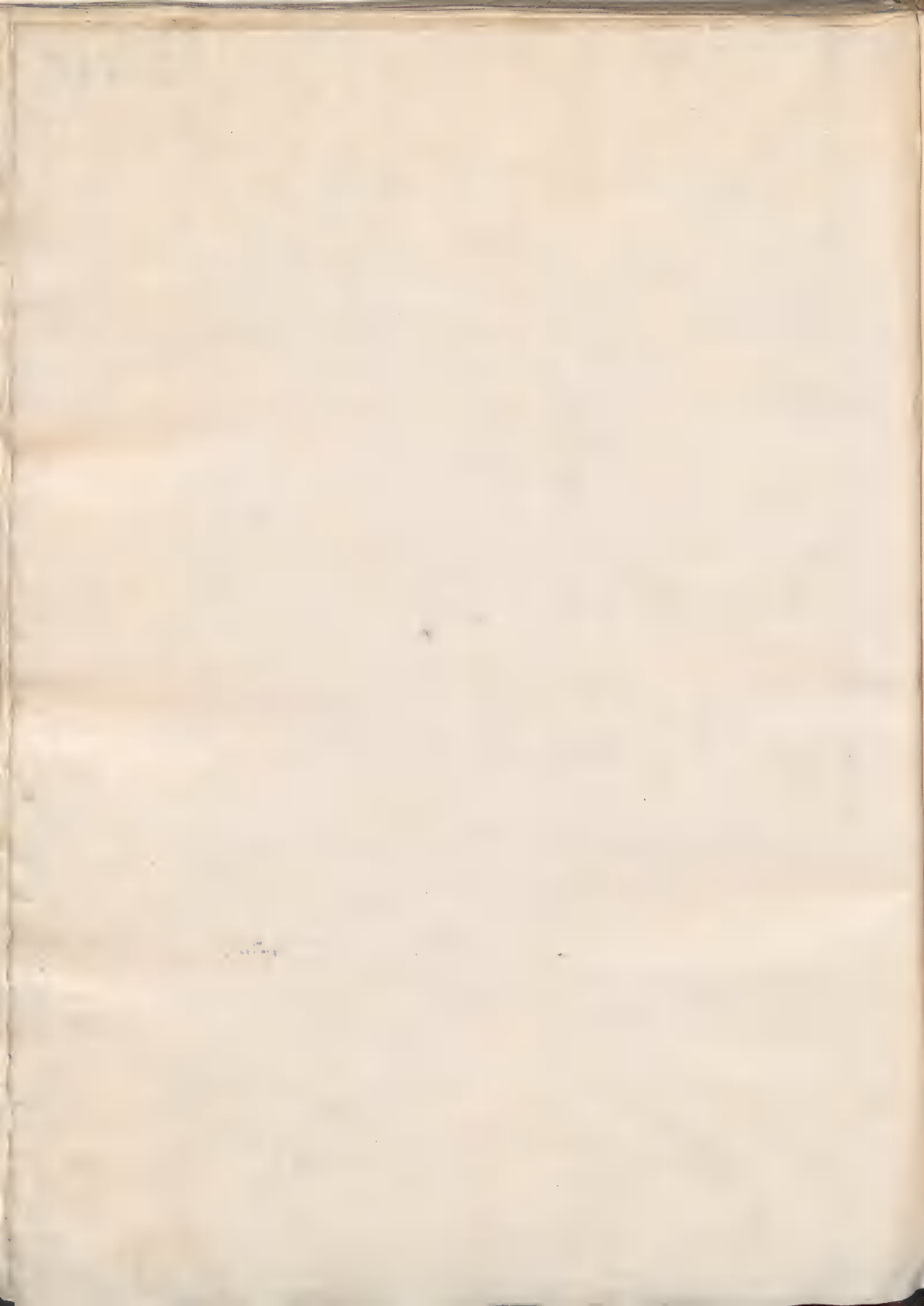
Ergo voltas ee actu l. rū volitiōis essali, e pāti ex pcisso fzali ipsa dicere poalitate: q̄ in dt. in volte Dīvā tam actus obtive reperiri n valet. mai. Ostat, nam oē imperfeōē fugat puritas Dīvā. min. pb. 1o. pōtu dicit ex pcisse fzali Jotu actuabilitate, et per ulteriore actu sumabilitate, sicut e dicet poalitate: Ergo voltas Dīvā ec actu l. rū volitiōis essalis, e pōtam expcisso fzali Jotu dicet actuabilitate, et sumabilitate per ulteriore actu. 2. pb. mi: Volte ee actu volitiōis essalis et n puru, e ee actu, l pōtu ex pcisso Jotu dicet actuabilitate per ulteriore; ergo Volte rū volionis essalis ee actu l. e expcisso fzali Jotu ee actu et n puru: pbe 3. pb. mi: Volte ee actu, et n sumu neq ultimu, e expcisso fzali Jotu ee actu, et n puru, nam purus actus e ultimus, et sumus; ergo volte ee rū voliois essalis actu l. dr ee actu, et n sumu, neqe ultimu: q.

22\. Rob. pipali mi: ide ee poa activa et receptiva voliois essalis e pōtu ex pcisso fzali Jotu dicet poalitate; ergo volte ee actu l. rū volitionis essalis e ee poa pxa, et receptiva voliois: q.

...

solu pote ee actuabilis, demonstratur. 6. actu 2. volionis qi actu imp. cite claudit, n qi excludit, e neceo eet rū in actu l. forer. Similit poa receptiva actu Ralis disti, nec actu implicite claudit ... ē pm in poa, q ē ee poale, et ut tale cipi, poa aute per se ee receptiva, demonstr. Cu oimoda Rali idetitate actus, et actualiter inclusione, nec in poa ansel, nec ut poalis concipit. Sic dicenda soludi volupte Dei stigere istq. tenet.

Sed dna. l, optui actu l. volitis, ut pcisi a



dist. ant. de natura adhoc ut possit de pōa [illegible] absoluta. c. ant. de pōa ordinar. neg. ant. ad cujus prob. dist. maj. et [illegible] distinctionem datam et neg. usq. loquendo enim de pōa absoluta, poeet homo lapsus pecc. oīa diu cavere, oīa q. vincere peccata ex quib. [illegible] Cogitatio [illegible] a Deo in singulis occasionib. collatis, secus q. de pōa ordinaria. [illegible] diu [illegible] ẽ inpecc. in se [illegible] et [illegible] Cui [illegible] des [illegible] oēs illas [illegible] Cogitaões; [illegible] potius sunt ipsi extraneæ, et quasi violentæ ob [illegible] [illegible] in [illegible] haget, cũ voe defectibilitatem [illegible] [illegible] appetitus sensitivi, et pecci [illegible] [illegible] exit. Unde [illegible] hujus modi pecc. [illegible], et hoc [illegible] grã [illegible] sanet, et [illegible] nequit [illegible] oes [illegible] cogitaões peccatori [illegible] nisi [illegible] pōa absoluta intra ipsum [illegible] que quidem [illegible] n [illegible] et debitum [illegible] nais [illegible], [illegible] ab hoc [illegible].

[illegible] Sin hoc [illegible] justificare nequit longo tpre servare pcepta nãalia, duplex int alia sequit inveniri [illegible] hoc [illegible] certo evident cognere. [illegible] inana: siquidem poeet certo, et evident judicare, q longo tpre aliquod pceptu grave n violaverit, [illegible] ita se gessit in [illegible] impletione. [illegible] q, dum inpecc. ẽ tenet sub mortali ad [illegible] sibi grã justificatio [illegible], medio penitẽ sacram, [illegible] media contrice; [illegible] ẽ oīno fals[illegible], [illegible] [illegible] ad diuturna [illegible]. Sequela quoad [illegible] ptet: hō sub mortali tenet [illegible] in se ẽ [illegible] peccandi mortalit[illegible] vitare [illegible], [illegible] Hoi ho [illegible] statu pecc. [illegible] in [illegible] permanebit [illegible] mortaliter inhibilit [illegible] nisi [illegible] grã justificante [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] penitus [illegible] grã [illegible] ipsa grã justificans [illegible] sufficit ut hō possit longo tpre servare pcepta, et [illegible] [illegible] ẽ falsum, et [illegible] alia atq. alia adjiciendi auxilia [illegible] [illegible] necessitatem adstruimus: sicut [illegible] ab [illegible] sufficientia grã justif. [illegible], ita ne [illegible] auxilia actualia [illegible] sufficerat ut hō possit [illegible] [illegible] [illegible] in hoc q hoc ẽ quasi in oppositas inclinaões divisus, appetitus [illegible] [illegible] [illegible] oẽs peccandi occasiones [illegible] [illegible] [illegible] et peccandi motiva superet [illegible] opposita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in hoc justificato [illegible] [illegible] sanet [illegible] grã [illegible] nihilominus cũ [illegible] [illegible] manet, inclinaões valde [illegible] alios [illegible] de magna quas [illegible] ex [illegible] D. [illegible] descripsimus

Vos estis lux mundi, &c Math. 5.

Entre las Criaturas, aquella devemos juzgar ser mas perfecta, en q. mas claram.te resplandece la virtud del Criador; p. q. si los eff.s son signos naturales de sus Causas, claro esta, q en el effecto mas perfecto, resplandezera con mas viveza, la perf.n de su principio; porq, como dize un proloquio philosophico: *sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis.* Es qualquier Criatura por su naturaleza, y essentia, ente finito, y limitado, el qual (segun le difine el methaph.co) es como una Chimera, compuesto de ente y de no ente; de perfeccion y falta della; componese de la entidad y perf.n q. encierra en si, y de negacion de lo demas q. le falta.

De aqui naze

Dias de Cathedra p.ª las Escuelas de Sig.ª

Xª. Const. Dni. Don Joannis Lupi de Mendoza Celi in additionibus suis Cap. 2. et in additionibus Carvajal Cap. 24.

S. Martin / Sta. Cathalina / Presentazion /.

S. Nicolas / Sta Lucia / S. Sebastian /.

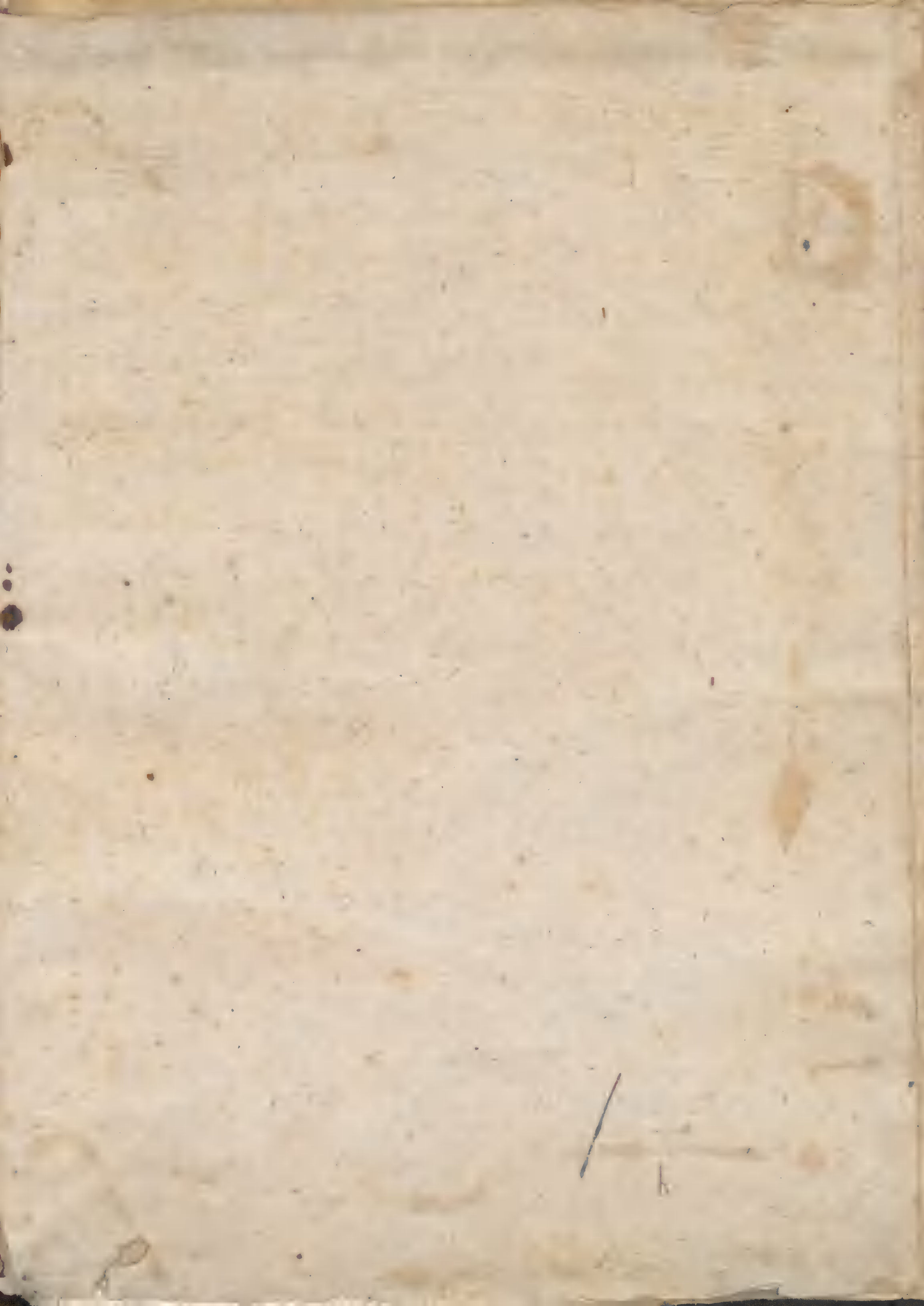
S. Vizente Martyr / Conversion de S. Pablo / S. Blas /.

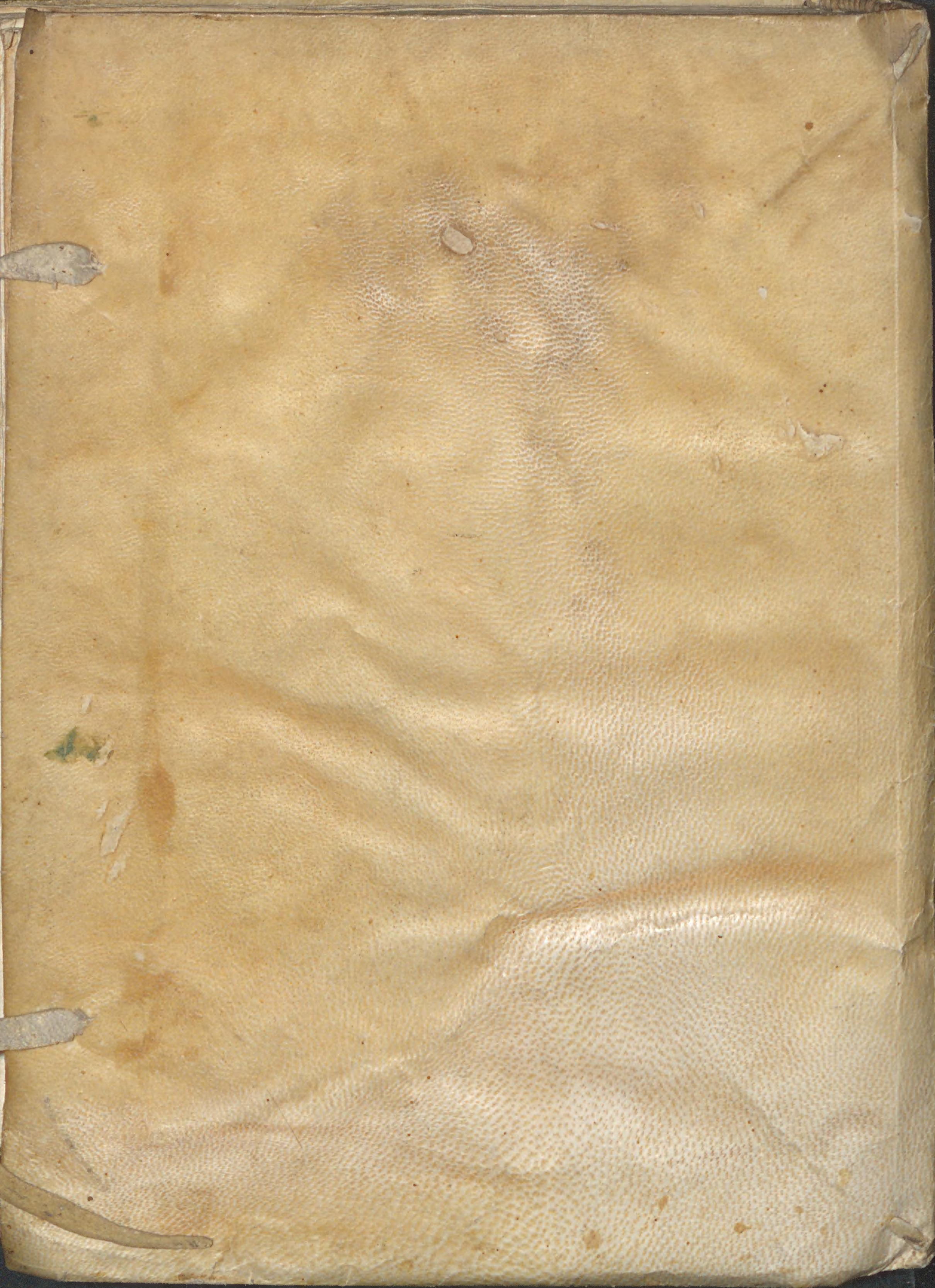
Sto. Thomas de Aquino / S. Matias / S. Sacerdote /.

S. Bernabe / Sª. Maria Magdalena / S. Pedro ad Vincula /

Transfiguracion / S. Augustin / y desde la Natividad de Nra. Sra. hasta primero de Octre, por modo de vacaciones. Otras muchas porre, q. por ser dias de fiesta de precepto las omitio aqui q. hizo esta nota.

Fr. Miguel de Arco





Fragmenta Salm